ВЕРХНЯДЗВІНСКІ РАЁН

У 2-х КНІГАХ

Кніга 1

МІНСК
«ПАЛІГРАФАФАРМЛЕННЕ»
1999

1941

1945

ІШЛА ВАЙНА НАРОДНАЯ

На рубяжы жыцця і смерці

На досвітку ў трывожныя дні 22 чэрвеня 1941 г. фашысцкая Германія, вераломна парушыўшы дагавор аб ненападзе, пачала вайну супраць СССР. Вораг меў значную перавагу ў артылерыі і амаль двайную — у жывой сіле. Нягледзячы на гераічнае супраціўленне байцоў Чырвонай Арміі, войскі Заходняга фронту не змаглі стрымаць нямецка-фашысцкіх захопнікаў, якія імкліва рваліся на ўсход.

Жыхары раёна мужна сустрэлі цяжкую вестку аб пачатку вайны. Адразу ж адбыўся раённы актыў, на якім былі абмеркаваны неадкладныя меры па пераводзе мірнага жыцця на ваенны лад. Патрэбна было правесці мабілізацыю мужчын прызыўнога ўзросту, вывесці калгасную жывёлу, тэхніку на ўсход, эвакуіраваць архівы. Жыхарам выдавалася з крамаў усё, што там было, каб нічога не засталося гітлераўцам. Прадумваліся спісы тых, хто павінен быў застацца на акупіраванай тэрыторыі для арганізацыі падпольнай і партызанскай барацьбы. У калгасах, у буйных населеных пунктах праходзілі мітынгі і сходы, на якіх жыхары раёна з гневам і абурэннем успрынялі вестку аб вераломным нападзе гітлераўскай Германіі, заяўлялі аб сваёй рашучасці са зброяй у руках абараняць Радзіму.

Улічваючы складанасць сітуацыі, 25 чэрвеня 1941 г. Стаўка Вярхоўнага Галоўнакамандавання прыняла рашэнне аб стварэнні ў тыле Заходняга фронту абарончага рубяжа на лініі: сярэдняе цячэнне ракі Заходняя Дзвіна — Віцебск — рака Днепр да Краменчуга, а таксама аб перадыслакаванні і канцэнтрацыі на гэтым рубяжы групы армій Рэзерва Галоўнага камандавання (19-я, 20, 21 і 22-я) на чале з Маршалам Савецкага Саюза С.М. Будзённым. Рэзервовыя арміі тэрмінова накіроўваліся з Уральскай, Прыволжскай, Паўночна-Каўказскай і іншых акруг, атрымаўшы задачу да зыходу 28 чэрвеня заняць і ўтрымліваць абарону па лініі Краслава — Дзісна — Полацкі умацаваны раён — Віцебск — Орша — рака Днепр да Лоева. Яны налічвалі 37 дывізій, што даўкамплектоўваліся на Беларусі яе жыхарамі, у тым ліку і ўраджэнцамі Верхнядзвінскага раёна.

Помнік савецкім артылерыстам, якія вялі бой з нямецка-фашысцкімі захопнікамі ў ліпені 1941 г. каля вёскі Добранікі.

Прыбыўшыя з рэзерва арміі разгортваліся на шырокім фронце. 22-я армія генерал-лейтэнанта П.А. Ершакова рыхтавалася да абароны на ўчастку ад Ідрыцы да Дрысы і далей па Заходняй Дзвіне да Віцебска. У яе тыле размяшчалася 19-я армія, якой камандаваў генерал-лейтэнант І.С. Конеў.

Падрыхтоўка да абарончых баёў на мяжы рэк Заходняя Дзвіна і Днепр адбывалася ў надзвычай складаных умовах. Многія злучэнні і часці 19-й, 20-й, 21-й армій (13 дывізій) знаходзіліся толькі на падыходзе да фронту. Да моманту выхаду нямецка-фашысцкіх войск на рубеж Заходняя Дзвіна — Дняпро прыбыўшыя сюды з рэзерва арміі не паспелі сканцэнтравацца, стварыць абарончыя пазіцыі, разгарнуць войскі ў неабходны баявы парадак, наладзіць кіраванне. У той жа час нямецка-фашысцкія войскі мелі істотную перавагу ў жывой сіле і тэхніцы.

Першы ўдар гітлераўскіх дывізій прынялі на сябе дывізіі 51-га стралковага корпуса 22-й арміі. Да пачатку ліпеня яны трымалі фронт на ўчастку па Заходняй Дзвіне да Краславы і далей на поўнач. Галоўны цяжар баёў выпаў на долю байцоў 112-й і 98-й стралковых дывізій. На працягу першых чатырох дзён 98-я дывізія стрымлівала ворага на рубяжы Заходняй Дзвіны, а 112-я, сфарміраваная на Урале, упарта абаранялася на тэрыторыі Латвіі.

5 ліпеня войскі 112-й дывізіі пад пагрозай акружэння былі вымушаны адысці на новы рубеж, які праходзіў па ўсходнім беразе р. Сар'янкі і правым флангам упіраўся ў Асвейскае возера. 98-я дывізія вяла баі, замацаваўшыся на мяжы Вусце — Дрыса — Дадэкі — Вадва і далей на тэрыторыі Полацкага раёна (Кушлікі).

Адступаючы, часці 112-й дывізіі наладжвалі мінныя загароды ў раёне возера Асвейскае, былі разбураны і замініраваны магчымыя шляхі падыходу праціўніка ад Дагды на Асвею, з вёскі Бігосава на вёску Расіца, ад Краславы да вёскі Вусце і, на выпадак прарыву ворага з поўдня, у раёне вёсак Задзежжа — Каханавічы.

У справаздачы 3-й нямецкай танкавай групы адзначалася: «Кіраўніцтва войскамі ў праціўніка характарызуе энергічнасць і мэтанакіраванасць. У апошніх баях мы панеслі істотныя страты ў тэхніцы і жывой сіле... Рускія салдаты змагаліся ўпарта і бязлітасна, былі вельмі стойкімі ў абароне, па ўсіх даных, знаходзіліся пад добрым кіраўніцтвам камандзіраў».

Але сілы былі няроўныя: толькі супраць 112-й дзейнічалі чатыры варожыя дывізіі. На фронце 98-й дывізіі вораг імкнуўся нанесці ўдар па лініі

Дзісна — Боркавічы і далей у напрамку Невеля сіламі 57-га матарызаванага корпусу.

Байцы і камандзіры Чырвонай Арміі змагаліся стойка і мужна, насмерць стаялі ар'ергардныя заслоны; параненыя, як маглі, дапамагалі сваім таварышам. Але гінулі людзі, выходзілі са строю гарматы, не хапала патронаў і снарадаў, на рэзервы можна было не разлічваць. Байцы, што загінулі пры абароне вёсак Дадэкі і Добранікі, Сар'я і Боркавічы, памерлі ад ран у г.п. Асвея і вёсцы Каханавічы, навечна засталіся невядомымі.

Узнікла пагроза акружэння. 98-я стралковая дывізія крок за крокам адступала на паўночны ўсход. Каб прыкрыць адыход суседа, 9 ліпеня 385-ты стралковы полк 112-й стралковай дывізіі пад камандаваннем А.І. Садава здзейсніў начны марш на рубеж Валынцы — Боркавічы, дзе наступала 14-я матарызаваная дывізія праціўніка. Удар наносіўся ў двух напрамках: левым крылом уздоўж шашы на вёску Валынцы і правым — уздоўж чыгункі на станцыю Боркавічы.

Полк Садава мужна стаяў супраць цэлай дывізіі, яго байцы ўжо маглі лічыцца вопытнымі ваярамі — у адным баі на рубяжы рэчкі Сар'янкі яны нанеслі нечуваны ўрон ворагу, які склаў 2,5 тыс. забітых і параненых гітлераўцаў.

І на гэты раз, 10 ліпеня, фашысты дзевяць разоў беспаспяхова кідаліся ў атакі і толькі пад канец дня здолелі па чыгуначным мосце прарвацца на станцыю Боркавічы. У гэты ж дзень, ведучы абарончыя баі на лініі Валынцы — Ігнатова — Уладычына, за межы раёна выйшла 98-я стралковая дывізія.

Полк Садава ў апошніх баях панёс вялікія страты, у яго шэрагах не засталося і паловы байцоў. Быў цяжка паранены камандзір першага батальёна Лукічоў, загінулі начальнік штаба палка Штрэкер, камандзір трэцяга батальёна капітан Усцінаў, камандзір роты старшы лейтэнант Мікалаеў і многія іншыя воіны.

Тым часам асноўныя сілы 112-й дывізіі пад націскам ворага і пастаяннай пагрозай акружэння павольна адыходзілі на ўсход. Апошняя лінія абароны была арганізавана ў раёне азёр Ізубрыца, Страдна, Лісна, дзе праходзіў важны шлях на вёску Юхавічы.

Выключная адвага і масавы гераізм асабовага саставу дывізіі былі адзначаны падзякай Ваеннага Савета 22-й арміі. Прыклад мужнасці, воінскага майстэрства і знаходлівасці паказваў байцам камандзір дывізіі палкоўнік Іван Андрэевіч Капяк, ардэнаносец часоў грамадзянскай вайны. Паранены, ён камандаваў рэшткамі дывізіі, пакуль тая, прарваўшы акружэнне, не выйшла за лінію фронту, збярогшы баявы сцяг часці.

Ужо за межамі Верхнядзвіншчыны з баямі выйшла з акружэння ў складзе 1049 чалавек і 98-я стралковая дывізія.

...Роўна праз тры гады тым жа Юхавіцкім шляхам 22-я армія ішла з баямі на захад, вызваляць Асвейшчыну.

А.Ф. Бубала, С.М. Ходзін

Як гэта было

З успамінаў Рувіма Якаўлевіча Рыца, жыхара г. Верхнядзвінска

Я — з апошняга перадваеннага выпуску Дрысенскай сярэдняй школы № 1. Толькі адгучалі вальсы на выпускным балі, буяла лета. 22 чэрвеня ў гарадскім скверы праходзілі спартыўныя спаборніцтвы. Уся моладзь была там, шмат гараджан прыйшло. І раптам — сірэна. Усе некуды пабеглі. А над галовамі ляцелі самалёты. Пачалася паніка. Адзін банкаўскі работнік нават страляў па самалёце з пісталета. Усе чакалі чагосьці страшнага. З-за Дзвіны ж патокам ішлі бежанцы. Яны ішлі і раней, яшчэ з 1939 г., але зараз іх стала шмат.

Потым па радыё выступіў Молатаў, аб'явіў пра вайну. Усё ў жыцці стала хісткім, няпэўным. Цывільнае насельніцтва рушыла ў эвакуацыю, кожны як мог. Мая сястра, што працавала ў банку галоўным бухгалтарам, у суправаджэнні двух чалавек павезла на крытай машыне банкаўскія дакументы ў Маскву. Дарэчы, праз усе прыгоды ваеннага шляху яны завезлі ўсё куды трэба, і гэта дапамагло потым Дрысе пасля вызвалення вырашыць пэўныя фінансавыя праблемы.

Дырэктар банка даў нашай сям'і падводу, і мы, некалькі сем'яў, рушылі ў невядомасць. Ехала паклажа, мы ж самі ішлі пеша. Аднойчы ўдалечыні спусціліся парашутысты ды накіраваліся да нас. Пыталіся, што бачылі мы па дарозе. Форма на іх была чырвонаармейская, але, мусіць, гэта былі немцы.

У Юзэфове наляцелі самалёты, пачалася бамбёжка. Мы кінулі свае пажыткі і пайшлі ў бок Невеля. Начавалі проста пад адкрытым небам, харчаваліся, чым бог адорыць. Цягнікі праз Невель ужо не хадзілі, і мы дайшлі аж да Таропца. Там удалося сесці на цягнік, які давёз нас да ст. Шуя ў Кіраўскай вобласці, дзе нас, бежанцаў, вельмі сардэчна і добра сустрэлі, дапамаглі перажыць вайну. Адсюль пачалася і мая франтавая дарога.

З успамінаў Іосіфа Васілевіча Русака, жыхара г. Верхнядзвінска

Якраз напярэдадні вайны я скончыў 7 класаў. 22 чэрвеня пра вайну мы пачулі па радыё, а 23 ужо аб'явілі мабілізацыю мужчын і хлопцаў 1906—1921 гадоў нараджэння. Я праводзіў сваіх канчанскіх старэйшых сяброў у Асвею. Неўзабаве пачалася бамбёжка Асвеі, увесь цэнтр ляжаў у руінах. Загінула шмат мірных жыхароў.

Мне ўжо было 16. Усіх нас, 280 навабранцаў, накіравалі за лінію фронту па зброю. Вярнулася 150 чалавек, на 75 % з нямецкімі вінтоўкамі. Боепрыпасы сказалі здабываць у баі. Меўся на ўсіх адзін кулямёт. Палову з нас абмундзіравалі ва ўсё нямецкае, палову — у маскхалаты. Харч здабывалі, як маглі. Я вяртаўся ўжо у тыфозным стане, шмат што вылецела з галавы. Ведаю толькі, што моцна дапамагала нам пад Пустошкай тамтэйшая настаўніца нямецкай мовы. Яна пераўяла нас проста цераз чыгуначны пераезд, патлумачыўшы ў паставой будцы, што гэта ідзе нямецкі атрад на аблаву супраць партызан. А за чыгункай ужо быў тыл, дзе я і ваяваў, як і шмат хто яшчэ з канчанцаў, у 7-й Калінінскай брыгадзе.

З успамінаў Івана Іосіфавіча Талкачова, жыхара г. Верхнядзвінска, былога партызана

Пра вайну я даведаўся на вяселлі. Гулялі ў Стралках. Дзяўчына была мясцовая, а хлопец — з Кабыленцаў. Мо не паспелі яны і шлюбную ноч разам прабыць. У разгар застолля прыйшоў старшыня калгаса, і вяселле ператварылася ў мітынг. Нам аб'явілі пра вайну, а праз дзень прыйшло прадпісанне з'явіцца ў Асвею. Сабралі нас, чалавек 100, у Доме культуры, што месціўся ў былым панскім палацы, і аб'явілі пра стварэнне знішчальнага батальёна. Там, у клубе, мы жылі і вучыліся. Вывучалі зброю — вінтоўку, гранаты ды тое-сёе з тактыкі.

Калі пачалі бамбіць райцэнтр, мы атрадам чалавек на 30 рушылі на ўсход — праз Лісна і Юхавічы ў накірунку Невеля. Ля Белага возера «асабісты» забралі ў нас камандзіра, патлумачыўшы, што ён здраднік.

Да Невеля мы не дайшлі кіламетраў пяць і паспрабавалі далучыцца да воінскай часці. Толькі вельмі хутка камандзір часці сказаў, што мы ўсе акружаны, і параіў разыходзіцца малымі групамі. Тым, хто адышоў недалёка ад дому, ён даў параду прабірацца дахаты. Так мы і зрабілі. Вярталіся разам з калгаснікамі калгаса «Чырвоная Армія», якія гналі назад, у Свяціцу, свой статак. З імі дайшоў я да Лісна, бо жыў у суседнім Страдне.

Хутка мы з сябрамі па заданні падполля ўжо вербавалі хлопцаў у партызаны. Хадзілі ў Іванцова, Каменцы, Стараселле і іншыя вёскі. Усе сувязі ішлі праз Якава Зунду. Да канца ліпеня 1942 года ў нашым першым партызанскім атрадзе налічвалася ўжо 60 чалавек.

Дакументы сведчаць

З ПАСТАНОВЫ ЦК КП(б)Б АД 22 ЧЭРВЕНЯ 1941 г. «АБ ЗАДАЧАХ І МЕРАПРЫЕМСТВАХ У СУВЯЗІ З ВЫСТУПЛЕННЕМ ПА РАДЫЁ НАМЕСНІКА СТАРШЫНІ СНК СССР ТАВ. МОЛАТАВА В.М.»

...Созвать в Минске и в других областных городах партийные активы для мобилизации партийных организаций на разрешение задач, вытекающих из военной обстановки...

На всех предприятиях, в колхозах, совхозах, учреждениях провести митинги.

Обязать все обкомы, горкомы и райкомы, советские, комсомольские и профсоюзные организации принять меры к организованному переводу работы промышленности и транспорта на нужды Красной Армии.

Секретарь ЦК КП(б)Б П.К. Пономаренко.

Нацыянальны архіў Рэспублікі Беларусь. Ф. 4. Воп. 33а. Спр. 1.

З ДЫРЭКТЫВЫ СНК СССР І ЦК ВКП(б) АД 29 ЧЭРВЕНЯ 1941 г. ПАРТЫЙНЫМ І САВЕЦКІМ АРГАНІЗАЦЫЯМ ПРЫФРАНТАВЫХ АБЛАСЦЕЙ

...4) При вынужденном отходе частей Красной Армии угонять подвижной железнодорожный состав, не оставлять врагу ни одного паровоза, ни одного вагона, не оставлять противнику ни килограмма хлеба, ни литра горючего. Колхозники должны угонять скот, хлеб сдавать под сохранность государственным органам для вывозки его в тыловые районы. Все ценное имущество, в том числе цветные металлы, хлеб и горючее, которое не может быть вывезено, должно, безусловно, уничтожаться.

5) В занятых врагом районах создавать партизанские отряды и диверсионные группы для борьбы с частями вражеской армии, для разжигания партизанской войны всюду и везде, для взрыва мостов, дорог, порчи телефонной и телеграфной связи, поджога складов. В захваченных районах создавать невыносимые условия для врага и всех его пособников, преследовать и уничтожать их на каждом шагу, срывать все их мероприятия.

Всенародное партизанское движение в Белоруссии в годы Великой Отечественной войны (июнь 1941 — июль 1944). Мн., 1967. Т. 1. С. 50—51.

З ДЫРЭКТЫВЫ ЦК КП(б)Б АД 1 ЛІПЕНЯ 1941 г. ПАРТЫЙНЫМ, САВЕЦКІМ І КАМСАМОЛЬСКІМ АРГАНІЗАЦЫЯМ ПА РАЗГОРТВАННІ ПАРТЫЗАНСКАЙ ВАЙНЫ Ў ТЫЛЕ ВОРАГА

...2. Все местности Белоруссии, занятые врагом, должны немедленно покрыться густой сетью партизанских отрядов, ведущих непрерывную ожесточенную борьбу на уничтожение врага.

3. В районах и селах создаются подпольные партийные и комсомольские ячейки, главная задача которых — мобилизация народа на беспощадную расправу с врагом. Для этой цели все коммунисты и комсомольцы, способные носить оружие, остаются на территории, занятой врагом.

4. Подпольные организации и партизанские отряды должны иметь явочные квартиры, адреса которых сообщить военному отделу ЦК. Эти явки помогут держать связь, объединять [подпольщиков] и направлять [им] директивы и помощь.

5. Твёрдо помнить, что партизанская борьба не имеет ничего общего с выжидательной пассивной тактикой. Она имеет боевой наступательный характер. Не надо ждать врага — надо его искать и уничтожать.

6. Задачи партизан: уничтожать всякую связь в тылу врага, взрывать и портить мосты, дороги, поджигать склады горючего и продовольствия, автомашины, самолёты, устраивать крушения поездов. Уничтожать врагов, не давать им покоя ни днем ни ночью. Убивать их всюду, где застигнешь, убивать чем попало: топором, косой, ломом, вилами, ножом. Объединить несколько партизанских отрядов, нападать неожиданно на отряды противника и уничтожать. Особенно важно напасть ночью на аэродромы, сжечь самолеты, перебить летчиков...

7. Нельзя ждать ни минуты, начинать действовать сейчас же, быстро и решительно.

Всенародное партизанское движение в Белоруссии в годы Великой Отечественной войны (июнь 1941 — июль 1944). Мн., 1967. Т. 1. С. 53—54.

Акупацыйны рэжым

Акупацыйны рэжым, што быў устаноўлены гітлераўцамі на часова захопленай імі тэрыторыі нашай Радзімы, распрацоўваўся загадзя, яшчэ да нападу на Савецкі Саюз. Галоўныя яго накірункі былі выкладзены Гімлерам у сакрэтным мемарандуме «Некаторыя думкі пра абыходжанне з насельніцтвам на Усходзе» ад 25 мая 1940 г. У ім указвалася, што захопленыя ўсходнія тэрыторыі належыць разглядаць як аб'ект каланізацыі і германізацыі. Акупацыйная палітыка, гаварылася ў гэтым мемарандуме, павінна быць накіравана на тое, каб ператварыць актыўную масу «іншароднага насельніцтва» ў напаўпісьменных рабоў.

Асноўныя палажэнні акупацыйнага рэжыму былі даволі падрабязна выкладзены і ў шэрагу іншых сумнавядомых дакументаў, у тым ліку ў плане «Барбароса» (канчатковы варыянт выкладзены ў дырэктыве вярхоўнага галоўнакамандавання ўзброенымі сіламі ад 18.12.1940 г.), які вызначаў стратэгію і тактыку нападу на СССР, генеральным плане «Ост» — праграме каланізацыі тэрыторыі, германізацыі, высялення і знішчэння народаў Усходняй Еўропы, у тым ліку і Беларусі, «Інструкцыі пра асобныя вобласці» да дырэктывы № 21 плана «Барбароса» (13.03.1941 г.), дырэктыве па кіраўніцтве эканомікай у акупіраваных усходніх абласцях і інш. Гэтыя дакументы намецілі практычныя мерапрыемствы па ўстанаўленні акупацыйнага рэжыму на тэрыторыі, якая падлягала захопу. У далейшым яны дапаўняліся загадамі, інструкцыямі галоўнакамандавання ўзброеных сіл і іншых ведамстваў гітлераўскай Германіі, у якіх масавы тэрор, рабаванні, гвалтаванне і забойствы ўзводзіліся ў ранг дзяржаўнай палітыкі.

Асноўны сэнс гэтых жорсткіх, нечалавечых загадаў і інструкцый зводзіўся да таго, каб самымі бязлітаснымі сродкамі і мерамі не дапусціць супраціўлення нашага народа, фізічна знішчыць значную частку насельніцтва краіны. Гэтыя дакументы цалкам развязвалі рукі гітлераўскім катам і забойцам, вызваляючы іх ад усялякай адказнасці за здзейсненыя злачынствы.

Яшчэ задоўга да агрэсіі верхаводы трэцяга рэйха адобрылі распрацаваны гітлераўскім апаратам і план падзелу захопле-

най тэрыторыі. Восенню 1941 г. падзел часова акупіраванай Беларусі быў у асноўным завершаны. Яе этнаграфічна цэласную тэрыторыю захопнікі гвалтоўна парэзалі на часткі, груба парушыўшы пры гэтым супольнасць тэрыторыі, мовы, культуры беларускага народа, якая склалася гістарычна. Баранавіцкую, Вілейскую, Мінскую (без усходніх раёнаў), паўночныя раёны Брэсцкай, Пінскай і Палескай абласцей вылучылі ў генеральную акругу, якая атрымала назву «Беларутэнія». Плошча акругі склала толькі трэцюю частку тэрыторыі Беларусі. Паўднёвыя раёны Брэсцкай, Гомельскай, Пінскай і Палескай абласцей былі ўключаны ў рэйхскамісарыят «Украіна». Беластоцкая вобласць, паўночна-заходнія раёны Брэсцкай і частка Баранавіцкай абласцей адышлі да акругі «Беласток», якая далучалася да Усходняй Прусіі. Паўночна-заходнія раёны Вілейскай вобласці далучылі да генеральнай акругі Літвы. Віцебскую, Магілёўскую і ўсходнія раёны Мінскай вобласці, а таксама большую частку Гомельскай, усходнюю частку Палескай і Пінскай абласцей аднеслі ў зону армейскага тылу групы армій «Цэнтр».

Германская акупацыйная палітыка ўяўляла сабой шырокі комплекс мер, неад'емнымі састаўнымі часткамі і напрамкамі якіх разам з жорсткім тэрорам і вынішчэннем насельніцтва былі ліквідацыя ідэолага-палітычных асноў савецкай дзяржавы, разбурэнне прадукцыйных сіл, паўсюднае ўвядзенне рабска-прыгонніцкай арганізацыі працы, у тым ліку падлеткаў і дзяцей.

З першых дзён акупацыі жыхары раёна адчулі на сабе так званы «новы парадак». Нацысцкае ваеннае камандаванне не толькі лічыла апраўданымі масавы тэрор, грабежніцтва, гвалт, забойствы, але і заклікала салдат і афіцэраў праяўляць жорсткасць у адносінах да мясцовага насельніцтва. Згодна з дырэктывай ад 13 мая 1941 г. за подпісам фельдмаршала Кейтэля «Аб ваеннай падсуднасці ў раёне «Барбароса» і асобных паўнамоцтвах войск» узброеныя сілы Германіі «вызваляліся» ад усякай адказнасці за любыя злачынствы на акупіраванай зямлі, афіцэрам вермахта давалася права расстрэльваць па сваім вырашэнні, без суда і следства ўсіх, хто трапляў пад «падазрэнне».

У загадзе, падпісаным Кейтэлем 17 верасня 1941 г., указвалася на неабходнасць «найбольш жорсткіх мер» як у барацьбе з партызанамі, так і ў адносінах да насельніцтва.

Шматлікія карныя арганізацыі і спецыяльныя часці — служба бяспекі (СД), зондэркаманды, тайная палявая паліцыя (ГФП), фельдкамендатуры, ортскамендатуры, сельгаскамендатуры, паліцыя, жандармерыя, ахоўныя паліцэйскія часці, войскі СС — усё было кінута супраць савецкіх людзей.

Выканаўчым органам у руках ваеннага камандавання ахоўных войск і камандуючага тылам групы армій «Цэнтр» былі камендатуры — палявыя (фельдкамендатуры) і мясцовыя (ортскамендатуры), надзеленыя ўсёй паўнатой улады.

У тыле армій «Цэнтр» канцэнтраваліся вялізныя сілы карнікаў. Органы паліцыі бяспекі і СД прадстаўлялі тут спецыяльныя аператыўныя атрады ваеннага тылу, вядомыя пад назвай айнзацгрупы (аператыўныя групы).

Асобую ролю ў сістэме ваенна-фашысцкага акупацыйнага апарату па тэрыторыі «вобласці армейскага тылу» выконвала тайная палявая паліцыя (ГФП). У ГФП набіраліся супрацоўнікі гестапа, нямецкай паліцыі і іншых карных органаў. Каманды ГФП пры мясцовых камендатурах і ахоўных дывізіях дзейнічалі ў кантакце з паліцыяй бяспекі і СД, палявой жандармерыяй і іншымі карнымі органамі.

Для падтрымання «новага парадку», масавага крывавага тэрору была створана сістэма нямецкіх гарнізонаў, а таксама апорных пунктаў дапаможнай паліцыі службы парадку, у якую ўваходзілі мясцовыя жыхары, што перайшлі на службу да акупантаў.

У г. Дрыса была створана раённая ўправа, на тэрыторыях сельскіх саветаў —

воласці на чале з валаснымі бургамістрамі, у вёсках прызначаліся старасты.

Аграрная палітыка на вёсцы была падпарадкавана мэтам рабавання. Рабавалася грамадская ўласнасць, асабістая маёмасць насельніцтва. Яно абкладвалася непасільнымі падаткамі, паборамі, прымусовымі пастаўкамі, працоўнымі павіннасцямі. Нарабаваныя прадукты і жывёлу акупанты пастаўлялі сваёй арміі і вывозілі ў Германію, асуджаючы сялян на голад.

Беларускі народ узняўся на ўсенародную вайну супраць нямецка-фашысцкіх захопнікаў. У раёне былі створаны падпольныя і камсамольскія арганізацыі, тысячы людзей пайшлі ў партызанскія атрады. Пад выглядам барацьбы з партызанамі акупанты праводзілі карныя аперацыі супраць цывільнага насельніцтва і масава знішчалі яго. У загадзе Гімлера ад кастрычніка 1942 г. гаварылася, што барацьбу з партызанамі трэба весці з «самай бязлітаснай жорсткасцю», што ў гэтай барацьбе не павінна быць палонных, бо яна вядзецца да поўнага вынішчэння. Гітлераўцы паўсюдна ажыццяўлялі палітыку генацыду і «выпаленай зямлі». Гэтая нацысцкая палітыка ва ўсёй паўнаце праявілася ў перыяд правядзення карных аперацый, якія ўяўлялі сабой сукупнасць тэрарыстычных акцый ваеннага, палітычнага, эканамічнага характару, мелі на мэце задушыць партызанскі рух, знішчыць як мага больш цывільнага насельніцтва, устанавіць непадзельнае панаванне фашысцкай улады на акупіраванай тэрыторыі.

Дзесяткі карных аперацый правялі гітлераўцы. Буйнейшая з іх — «Зімовае чараўніцтва» (лют.—сак. 1943 г.). У ходзе аперацыі гітлераўцы забілі і спалілі жывымі толькі ў былым Асвейскім раёне больш за 6000 мірных жыхароў, 2000 адправілі на катаржныя работы ў Германію, больш за 1000 дзяцей — у Саласпілскі лагер смерці (Латвія), разрабавалі і спалілі цалкам 158 населеных пунктаў, у тым ліку каля 120 цалкам або часткова разам з жыхарамі.

За гады вайны на тэрыторыі раёна фашысты загубілі 20 228 мірных жыхароў, на франтах і ў партызанскай барацьбе загінулі 5190 чалавек (у тым ліку 640 партызан і падпольшчыкаў). На тэрыторыі раёна пахаваны 2880 савецкіх воінаў і партызан, якія загінулі ў гады Вялікай Айчыннай вайны, спалены 426 вёсак, з іх 186 не адрадзіліся. Не скарыліся савецкія людзі. 9 мая 1945 г. адзначылі вялікую Перамогу над фашысцкай Германіяй.

Дакументы сведчаць

З АДМІНІСТРАЦЫЙНАГА РАСПАРАДЖЭННЯ № 1 КАМАНДУЮЧАГА ТЫЛАМ ГРУПЫ АРМІЙ «ЦЭНТР» ГЕНЕРАЛА ПЯХОТЫ ФОН ШЭНКЕНДОРФА*

7.07.1941
Пераклад з нямецкай

I. О назначении бургомистров в волостях

1. На должность бургомистров в первую очередь должны быть назначены политически надежные и квалифицированные лица, по возможности из числа белорусов.

2. Бургомистр является представителем волости.

3. Он является служебным начальником над всеми лицами, работающими в волости. Он принимает их и увольняет с работы.

4. Бургомистр несет ответственность за финансовые дела волости.

5. Все жители, проживающие в волости по состоянию на 21.06.1941 г., должны быть заново учтены и переписаны бургомистром.

6. Бургомистры немедленно должны позаботиться о том, чтобы все жители были обеспечены соответствующими документами, удостоверяющими их личность: фамилия и

* Падобныя аб'явы расклейваліся нямецка-фашысцкімі захопнікамі ва ўсіх акупіраваных раёнах Беларусі.

имя, время и место рождения, местожительство, состав семьи, профессия, пребывание и род занятий, социальное происхождение, вероисповедание, национальность, подданство.

7. Бургомистры привлекаются к ответственности за совершенные акты саботажа во вверенной им волости. Они должны всеми средствами предотвращать акты саботажа. В их обязанность входит охрана предприятий, расположенных на территории волости, особенно жизненно важных.

8. Бургомистров и их заместителей в населенных пунктах, насчитывающих до 20 000 жителей, назначает местный комендант, а в населенных пунктах свыше 20 000 жителей назначает комендант полевой комендатуры.

II. О запрещении оставления квартир в ночное время

1. В период с 21-00 до 5-00 утра населению запрещается покидать квартиры.

2. Исключения допускаются по письменному разрешению местного коменданта для лиц, работающих в ночное время на жизненно важных предприятиях, врачами, акушерками, на машинах «скорой помощи».

3. Нарушители будут строжайшим образом наказываться местными комендантами. Как вспомогательными мерами наказания могут быть временный арест с ограниченным питанием, насильственное задержание и привлечение к работам.

VIII. Создание вспомогательной полиции

1. Для проведения полицейских мер безопасности бургомистрам поручается привлечь во вспомогательную полицию надежных «фольксдойче», белорусов и, если таковых не имеется, то поляков и использовать эту полицию по согласованию с начальниками команд полиции безопасности.

2. Служащие вспомогательной полиции, которые работают в тесном контакте с местными айнзатцкомандами полиции безопасности и СД, могут поддерживать связь только с местными начальниками полиции безопасности и СД или назначенными ими органами.

3. Служащие вспомогательной полиции носят белую нарукавную повязку с надписью «Вспомогательная полиция».

4. Местные комендатуры до 20-го числа каждого месяца, а впервые к 20.07.1941 года, сообщают о численности и вооружении вспомогательной полиции.

Нацыянальны архіў Рэспублікі Беларусь. Ф. 4683. Воп. 3. Спр. 952. Л. 1–2, 4–5.

Падрыхтаваў да друку У. І. Лемяшонак

Падполле дзейнічае

З першых дзён акупацыі раёна пачалася актыўная барацьба насельніцтва супраць нямецка-фашысцкіх захопнікаў. У вёсках Сар'я, Прошкі, Боркавічы, у г.п. Асвеі і іншых населеных пунктах ствараліся падпольныя групы. Партыйныя, савецкія актывісты, камсамольцы, школьная моладзь аб'ядноўвалі разрозненыя ачагі супраціўлення ў адну магутную плынь. Патрыёты зрывалі гаспадарча-эканамічныя, палітычныя і ваенныя мерапрыемствы, арганізоўвалі збор пакінутай у месцах нядаўніх баёў зброі і боепрыпасаў, вялі разведку, распаўсюджвалі зводкі Саўінфармбюро, якія прымаў «радыёцэнтр» М.І. Слічнага з вёскі Вышнарава. Разгалінаваным было Асвейскае падполле. Яно аб'ядноўвала падпольныя групы ва ўсіх сельсаветах і асобных вёсках. Падпольшчыкі Асвейскай, Задзежанскай і Малашкаўскай груп сабралі 3 станковыя, 15 ручных кулямётаў, 75 вінтовак, некалькі тысяч патронаў. Яны знішчалі гітлераўцаў, вывелі са строю 14 аўтамашын, 6 танкаў, разбурылі 10 мастоў, сапсавалі тэлеграфную сувязь на шашы Асвея – Полацк, Каханавічы – Расоны, Стралкі – Себеж. Патрыёты арганізоўвалі ўцёкі ваеннапалонных, вызвалілі палкоўніка А.Ц. Горскага, батальённага камісара В.П. Уладзіміра, ваенурача А.Ф. Вараб'ёва, якія пазней сталі актыўнымі ўдзельнікамі партызанскага руху. Да вясны 1942 г. было створана 9 падпольных груп колькасцю 100 чалавек.

У жніўні – верасні 1941 г. сетка пад-

Г. У. Капусцёнак.

С. А. Даніловіч.

В. Я. Васілеўскі.

З. К. Савейка.

польных патрыятычных груп, якія спачатку не мелі агульнага арганізацыйнага цэнтра, але так ці інакш былі звязаны паміж сабой справамі, узнікла ў Боркавіцкай зоне.

Былы падпольшчык і партызан спецатрада «Баявы», пісьменнік-мемуарыст Генадзь Капусцёнак даследаваў дзейнасць пяці такіх груп: Фартунаўскай (арганізатары — 15-гадовыя падлеткі Генадзь Капусцёнак і Іван Галынскі), Савейкаўскай (настаўнік Боркавіцкай СШ Станіслаў Даніловіч), Ермакоўскай (сяржант Чырвонай Арміі Уладзімір Падабед, які ўцёк з палону) і дзвюх Боркавіцкіх — былога палоннага лейтэнанта Сяргея Цыры і таксама ўцекача з палону, былога палітработніка Віктара Васілеўскага. Кантакты паміж групамі ўсталяваліся пры вырашэнні канкрэтных задач. Так, зарэчныя групы дапамаглі падпольшчыкам В. Васілеўскага адабраць зброю ў боркавіцкага бургамістра, якую ён захоўваў у Навадворскай царкве, потым адправіць па месцы прызначэння.

Сярод белага дня на дзвюх падводах, нагружаных скошанай травой, на якіх ехалі юны падпольшчык Дзмітрый Вішнеўскі, настаўніца Марыя Зайцава і аграном Фаіна Жалязнова, праз усе Боркавічы і кантралюемыя пераезд і пераправу былі дастаўленыя ў Буракоўскі лес «максім», тры ручныя кулямёты, вінтоўкі і мяхі з патронамі і гранатамі. Неўзабаве ермакоўцы пачалі з блізкага зарэчча абстрэльваць вёску Боркавічы, наводзячы паніку ў гарнізоне.

Праз начальніка разведкі спецатрада «Баявы» В.М. Хартулары («Харын») была наладжана сувязь с партызанамі. Пры падтрымцы партызан і па іх парадах былі «нейтралізаваны» некаторыя паліцаі, распушчана Клімаўшчынская школа, якую ўзначальваў нямецкі паслугач, арганізавана самаабарона, праведзены дывэрсіі па знішчэнні лесапільнага завода і новага лакамабіля.

Вялікую дапамогу аказалі падпольшчыкі Савейкаўскай групы партызанам атрада «Баявы», калі па загадзе з Масквы ён перабіраўся на захад, у іншы раён дзеянняў. Атраду трэба было перайсці чыгунку Полацк — Бігосава і пераправіцца на другі бераг Заходняй Дзвіны. Пераходзілі невялікімі групамі.

У гэты раён, абмежаваны з аднаго боку чыгункай, а з другога — Заходняй Дзвіной, камандаванне атрада паслала разведгрупу з пяці чалавек на чале з Генадзем Капусцёнкам. Праз сувязных, членаў падпольнай арганізацыі Зіну і Веру Савейкаў, група павінна была падтрымліваць сувязь з камандаваннем атрада. Сустрэчы з дзяўчатамі-сувязнымі праходзілі ў лесе ва ўмоўленым месцы.

Разведчыкі і падпольшчыкі дзейнічалі вельмі асцярожна, захоўвалі канспірацыю, але дзесьці ўсё ж дапусцілі промах.

Здраднік высачыў дзяўчат і данёс акупантам.

Раніцай немцы ўварваліся ў вёску Савейкі і схапілі Зіну Савейка. Астатнім падпольшчыкам удалося ўцячы. Пры ўцёках Веру Савейка паранілі ў нагу. Некалькі дзён яна праляжала ў лесе, дзе яе даглядалі падпольшчыкі і разведчыкі атрада «Баявы». Яе брат Валодзя перавёз Веру ў вёску і схаваў там, але немцы даведаліся аб гэтым і схапілі адважную падпольшчыцу.

Гітлераўцы здзекваліся з Зіны Савейка, катавалі яе, патрабавалі выдаць месцазнаходжанне партызанскай разведгрупы. Ёй удалося ўцячы з-пад аховы. Выратаванне, здавалася, было ўжо зусім блізка, але стараста дапамог немцам схапіць Зіну.

Зноў пачаліся катаванні. Зіна маўчала. 19 мая 1943 г. Зіну Савейка, яе дваюрадных сясцёр Лену — 23 гадоў, Зіну — 14 гадоў, брата Валодзю — 16 гадоў — расстралялі.

Падпольшчыкі ведалі, хто выдаў сясцёр Савейка, аднак усе спробы злавіць здрадніка аказаліся безвыніковымі. Затое ім удалося пакараць смерцю другога здрадніка, які наводзіў жах на жыхароў Забор'я і навакольных вёсак. Менавіта на яго сумленні была смерць настаўніцы Скапцовай і іншых патрыётаў.

З ліку падпольшчыкаў расстралялі таксама вучня Боркавіцкай школы Сёму Рудзіна, былога вучня Аляксея Лінова, загадчыка сталоўкі Мікалая Цыру. З усёй групы застаўся жывым былы акружэнец Ігнат Твараповіч, які загінуў у партызанах.

Партызанамі загінулі Мікалай Садоўскі і Аляксандр Рубін, Мікалай Іосіфаў з вёскі Савейкі, Міхаіл Бадун, Міхаіл Вішнеўскі, Уладзімір Казачонак з вёскі Фартунава. Цяжка паранены, падарваў сябе разам з гітлераўцамі Іван Галынскі.

Састаўной часткай Сакалішчанскага партыйна-камсамольскага падполля была Боркавіцкая група.

У 1941 г. падпольшчыкі вывелі са строю лакаматыў, піларараму на лесапільным заводзе, дзесяткі вагонаў на чыгуначнай станцыі. Для атрымання звестак аб працаўніку Марціноўская ўладкавалася на працу перакладчыцай каменданта. Па даручэнні Сакалішчанскага падполля І. Каваленка дамогся адкрыцця Боркавіцкага медпункта. Пры дапамозе сувязной Г. Шанько з лагера ваеннапалонных Баравуха 1-я былі вызвалены і сталі працаваць у медпункце ўрачы С. Бяляеў і К. Шадурскі. Яны аказвалі дапамогу насельніцтву, забяспечвалі падпольшчыкаў медыкаментамі, неаднаразова зрывалі адпраўку моладзі на катаржныя работы ў Германію, у медыцынскіх заключэннях завышалі колькасць захворванняў тыфам сярод насельніцтва. Бяляеў атрымаў пропуск для наведвання хворых у 18 вёсках, што расшырыла яго магчымасці для падпольнай дзейнасці. Атрымліваючы інфармацыю па

Мемарыяльная дошка ў гонар дзейнасці Сар'янскай патрыятычнай групы і партызанскага атрада імя А.Я.Пархоменкі ў вёсцы Сар'я.

Р. С. Лукашонак.

В. І. Лукашонак.

У. І. Вестэнберг.

радыёпрыёмніку, падпольшчыкі вялі работу сярод мясцовых жыхароў. Яны вызвалілі з лагера ваеннапалонных некалькі камандзіраў Чырвонай Арміі.

Шмат карысных спраў на рахунку Сар'янскага партыйнага падполля. Удзельнікі яго збіралі зброю, распаўсюджвалі лістоўкі, зрывалі збор акупантамі прадуктаў харчавання і вываз людзей на катаргу ў Германію, чынілі засады і напады на дробныя гарнізоны. У вёсцы Сар'я разбурылі млын, захопленую муку адправілі ў лес партызанам. У арсенале падпольшчыкаў мелася 12 ручных кулямётаў, ротны мінамёт, 20 вінтовак, шмат боепрыпасаў. У сувязі з пагрозай выкрыцця 21 падпольшчык у маі—чэрвені 1942 г. пайшоў у партызаны. На базе гэтай групы створаны партызанскі атрад імя А.Я. Пархоменкі, які ўжо ў жніўні разграміў паліцэйскі гарнізон у вёсцы Расіца, пусціў пад адхон варожы эшалон каля станцыі Бігосава.

У барацьбе з акупантамі загінулі Л.С. Аткін, А.А. Воранаў, С.Г. Купрын, Е.І. Лядак, П.К. Пілюшкін, М.В. Чыркун. 12 удзельнікаў падполля ўзнагароджаны ордэнамі і медалямі.

З жніўня 1941 г. пачало дзейнічаць Прошкаўскае камсамольска-маладзёжнае падполле. Дакладней кажучы, камсамольская арганізацыя калгаса імя Дзяржынскага (Прошкі) не спыніла сваёй даваеннай дзейнасці, адно што дзейнасць гэта змяніла свой змест, напрамак і арганізацыйныя формы.

У вёсцы Прошкі, што размешчана на крайняй поўначы Беларусі, у непасрэднай блізкасці да стыку межаў нашай Беларусі, Расіі і Латвіі, яшчэ да вайны сярод моладзі павагай і папулярнасцю карысталіся пагранічнікі блізкай Доманаўскай заставы. Камсамольцы, сябруючы з вайсковай моладдзю, не толькі ладзілі сумесныя вечарыны, але і дапамагалі ім несці вахту па ахове мяжы з Латвіяй.

У першыя ж дні вайны ў Красоўскім сельсавеце, да якога адносілася вёска Прошкі, быў створаны знішчальны атрад, у які ўваходзілі і мясцовыя камсамольцы. Атрад узначальваў старшыня сельсавета Р.С. Лукашонак, добры арганізатар, валявы і аўтарытэтны чалавек.

Як толькі фронт наблізіўся да вёскі, члены знішчальнага атрада схавалі ўсю зброю ў загадзя вырытых у лесе зямлянках, там жа імі быў нарыхтаваны і пэўны запас харчу.

З прыходам немцаў замест сельсаветаў былі арганізаваны валасныя ўправы, а пры іх — паліцэйскія пастарункі, узнікла сетка нямецкіх гарнізонаў. Бліжэйшы да вёскі Прошкі гарнізон знаходзіўся за 5 кіламетраў, у латвійскай вёсцы Забор'е. У саміх жа лясных Прошках фашыстаў не было, што спрыяла арганізаванай дзейнасці моладзі. Па ініцыятыве камандзіра знішчальнага атрада Р. Лукашонка склікалі камсамольскі сход, на якім быў выбраны сакратаром Васіль Лукашонак. Гэты сход арганізацыйна аформіў падпольную

групу, у якую акрамя іх таксама ўвайшлі дырэктар мясцовай сямігодкі Уладзімір Вестэнберг (з паволжскіх немцаў), Міхаіл і Пётр Лукашонкі, Яўгенія Фралёнак, Марыя Прошка, Антаніна Фралова — вучні 9-х і 10-х класаў, студэнтка Ефрасіння Прошка, былы намеснік старшыні калгаса Герасім Фралёнак. На сходзе ўсе прынялі клятву, замацаваўшы асабістым подпісам яе тэкст:

«Я, член ВЛКСМ, уступаючы ў падпольную камсамольскую арганізацыю, клянуся ў бязмежнай адданасці Радзіме, у тым, што не пашкадую сіл і жыцця ў барацьбе з фашызмам, буду выконваць усе даручэнні арганізацыі. Калі я не стрымаю гэту клятву, то я гатовы загінуць, Мая клічка...»

(Тэкст прыблізны, запісаны па ўспамінах былых сяброў групы. Арыгінал, схаваны адразу пасля сходу на могілках, не захаваўся).

Строга захоўваючы канспірацыю, камсамольцы збіралі зброю, вучыліся валодаць ёю, праводзілі шырокую тлумачальную работу сярод насельніцтва, актыўна шукалі кантакты з патрыётамі з іншых вёсак.

Па даваеннай традыцыі прошкаўцы ладзілі пачаргова вячоркі ў розных населеных пунктах, на іх спявалі савецкія песні, вялі жывыя гутаркі з аднагодкамі пра вайну. У выніку патрыятычны «тонус» навакольнай моладзі быў высокі. Паказчыкам таму наступны факт: ніводзін хлопец з заазёрных вёсак не пайшоў служыць у паліцыю, партызанам жа стаў амаль кожны.

Стратэгічная мэта падпольшчыкаў — стварэнне партызанскага атрада — канчаткова вызначылася, калі цераз У. Вестэнберга была ўстаноўлена сувязь з падпольнымі камсамольскімі групамі вёсак Савейкі і Стралкі — звеннямі разгалінаванага Асвейскага падполля. Усталяваліся цесныя кантакты Р. Лукашонка з кіраўнікамі Асвейскай падпольнай партыйнай арганізацыі. Сумеснымі сіламі стварэнне партызанскага атрада ішло хуткімі тэмпамі.

Адметнай рысай Прошкаўскага падполля з'яўляецца яго інтэрнацыянальны характар. На сувязь з прошкаўцамі выйшаў Аляксандр Гром з латвійскай вёскі Забор'е. Ён стаў наведваць камсамольскія сходы ў вёсцы Прошкі, а неўзабаве і прыняў клятву падпольшчыкаў.

А. Гром стварыў на латвійскай тэрыторыі падпольную агентурную сетку, якая

Сходка прошкаўскіх падпольшчыкаў каля вёскі Сукалі. 1942 г.

Месца былога базіравання латышскага партызанскага атрада каля вёскі Дабраплёсы.

працавала эфектыўна, ладзячы дыверсіі і збіраючы зброю. У хуткім часе частка яго людзей увайшла ў Прошкаўскую арганізацыю. Іх прыцягвала ідэя стварэння ўзброенага атрада, якую лягчэй было ажыццявіць на «вольнай» тэрыторыі.

У арсенал прошкаўцаў сябры з Латвіі не без прыгод даставілі 4 кулямёты, аўтамат, 20 вінтовак, 4 пісталеты, 8 гранат і 9 тысяч патронаў. У якасці «рэкамендацыі» на іх рахунку быў спушчаны пад адхон на Рыжска-Маскоўскай чыгунцы паравоз з 6 вагонамі.

Дзеля канспірацыі і пашырэння дзейнасці А. Гром легалізаваўся як брыгадзір «карчакопаў», якія нарыхтоўвалі ў беларускіх лясах сыравіну для смалакурнага завода. Так яму ўдалося вывесці сваіх людзей з-пад носа гарнізона і мясцовых айсзаргаў, раскватараваць свой «асабовы састаў» па хатах у вёсцы Прошкі і, правёўшы лясны курс ваеннага «ўсенавучу», адправіць моцную баяздольную групу ў першы партызанскі атрад І.К. Захарава, пасля сапраўднай баявой практыкі сумесна з В. Самсанам стварыць на базе «карчакопаўскага» ядра Латвійскую партызанскую брыгаду.

У пачатку красавіка 1942 г. А. Гром пераправіў з вёскі Забор'е ў вёску Прошкі 6 былых акружэнцаў. Іх размясцілі ў лясным «інтэрнаце», дзе ўжо жылі 9 хлопцаў-яўрэяў, што ўцяклі з Асвейскага гета. Уся група «лясных жыхароў» таксама ўлілася ў атрад І.К. Захарава.

Крыху раней, яшчэ ў снежні 1941 г., праз Пятра Лукашонка была наладжана сувязь з падпольшчыкамі суседняга Ляхаўскага сельсавета Себежскага раёна Расіі, якой кіраваў былы старшыня сельсавета Ягор Шакуроў.

Група себяжан была невялікая, але баявітая. У яе ўваходзіў кавалер ордэна Чырвонай Зоркі, атрыманага за баі на Халхін-Голе, Пётр Сямёнавіч Смычкоў. У яго меўся свой рахунак да немцаў за расстраляную маці. У брыгадзе І.К. Захарава ён стаў выдатным камандзірам атрада. Ды і да прошкаўцаў расіяне прыйшлі не з пустымі рукамі. У вёсцы Ляхава яны знішчылі бургамістра і яго памагатага-даносчыка, мелі добрую зброю.

Важныя сувязі завязаліся праз былога прошкаўскага настаўніка Віктара Язутава, які ўвосень 1941 г. наведаў сваіх сяброў, прыехаўшы з роднай Расоншчыны. Ён паведаміў аб намерах расонцаў стварыць партызанскі атрад. У наступны прыезд у красавіку 1942 г. ён паведаміў ужо каардынаты базы будучага Расонскага атрада. Гэта абумовіла праз кароткі час цеснае ўзаемадзеянне захараўцаў з партызанамі Расоншчыны, разам яны правялі не адну баявую аперацыю.

Такім чынам, Прошкаўскае падполле разам з Асвейскім выканала галоўную за-

Я. К. Шакуроў.

П. С. Смычкоў.

дачу — стварэнне партызанскага атрада. Да канца красавіка 1942 г. такі атрад ужо існаваў і дзейнічаў. Гэта быў атрад «Іванова». Прошкаўцы перадалі ў яго зброю, боепрыпасы і ўсім баяздольным саставам уліліся ў атрад разам з сваім кіраўніком Рыгорам Лукашонкам і камсамольскім важаком Васілём Лукашонкам.

Але падполле працягвала сваю дзейнасць. Васіля Лукашонка замяніла Яўгенія Фралёнак (Громава). Арганізацыя, трымаючы сувязь з партызанамі, дапамагала ім у разведцы, дапамагала камплектаваць атрад надзейнымі людзьмі. У маі 1942 г. прыйшоў у вёску Прошкі былы сакратар ЦК ЛКСМ Латвіі Імант Судмаліс, які шукаў партызан. Пасля своеасаблівай праверкі ён быў накіраваны да захараўцаў, нейкі час ваяваў на беларускай зямлі. За мужнасць і адвагу яму пасмяротна прысвоена званне Героя Савецкага Саюза.

Прошкаўцы паказвалі ўзоры гераізму. Аб гэтым сведчаць і пасмяротныя ўзнагароды тых, хто не вярнуўся з бою, і тых, хто выжыў. Пасівелыя ветэраны штогод прыязджаюць на магілу свайго камандзіра і сябра, Рыгора Лукашонка. Група былых падпольшчыкаў усё радзее, вось ужо побач з магілай Рыгора і грудок зямлі з помнікам Яўгеніі Фралёнак — Жэні Громавай.

Шануючы памяць баявой маладосці, яна пісала:

Мы в юности своей недолюбили,
Прошла она в походах и боях.
Мы в партизанах, мы в подполье были,
Нас не поставил на колени враг.

На вайне загінулі Уладзімір Іосіфавіч Вестэнберг і Ісак Смірын, Міхаіл Сяргеевіч Лукашонак і Ягор Кузьміч Шакуроў, Аляксандр Карлавіч Дубра і Георгій Васілевіч Дубра, Ягор Сямёнавіч Равінскі, Яўген Васілевіч Дубра, Леў Гельфанд, Павел Андрэевіч Жылко.

Фашысты расстралялі і тых, хто дапамагаў, спачуваў або проста любіў падпольшчыкаў, бо сярод іх былі родныя, блізкія, каханыя...

Перамога савецкіх войск пад Масквой і зімовае наступленне Чырвонай Арміі, жорсткасць фашысцкага акупацыйнага рэжыму садзейнічалі актывізацыі партызанскага руху. Яго арганізатарамі і кіраўнікамі на тэрыторыі цяперашняй Верхнядзвіншчыны былі Дрысенскі і Асвейскі падпольныя райкомы партыі.

АСВЕЙСКАЕ ПАРТЫЙНА-ПАТРЫЯТЫЧНАЕ ПАДПОЛЛЕ

Дзейнічала са жніўня 1941 г. да ліпеня 1942 г. у г.п. Асвея і Асвейскім раёне. Арганізатары і кіраўнікі: У.У. Сімацкі (да 18.11.1941), І.К. Захараў. Аб'ядноўвала 9 падпольных груп (каля 100 чалавек): у Асвеі — кіраўнік Сімацкі, у сельсаветах: Задзежанскім — С.І. Жвірбля, Каханавіцкім — І.П. Петрыенка, Кісялёўскім — К.П. Яськін, Красоўскім — Р.С. Лукашонак, Малашкаўскім — М.Я. Белабародаў, Савейкаўскім — У.І. Хвежанка, Сенькаўскім — І.А. Марачкоўскі, Сухарукаўскім — К.І. Мядзюта.

БОРКАВІЦКАЕ ПАТРЫЯТЫЧНАЕ ПАДПОЛЛЕ

Дзейнічала з кастрычніка 1941 г. да чэрвеня 1942 г. у в. Боркавічы. Кіраўнік І.Р. Каваленка; члены: С.В. Бяляеў, М.Р. Зайцава, Ф.А. Жалязнова, М.В. Марціноўская, Г.П. Шанько.

ПРОШКАЎСКАЕ КАМСАМОЛЬСКА-МАЛАДЗЁЖНАЕ ПАДПОЛЛЕ

Дзейнічала з жніўня 1941 г. да кастрычніка 1942 г. у вёсцы Прошкі. Аб'ядноўвала каля 30 чалавек. Кіраўнікі В.І. Лукашонак, з мая 1942 г. Г.Я. Фралёнак. Мела групы ў в. Забор'е Рэзэкненскага павета Латвіі (кіраўнік А.М. Гром) у вёсках Рылькі (П.С. Смычкоў), Ляхава Себежскага р-на Расіі, Сукалі, Востраў, падпольнае піянерскае звяно ў в. Стралкі. Трымала сувязь з падпольшчыкамі Асвеі, Расонскага р-на, з партызанскім атрадам, потым брыгадай імя Фрунзе. Аб'ядноўвала беларусаў, рускіх, латышоў.

І. П. Петрыенка.

І. А. Марачкоўскі.

Г. Я. Фралёнак.

Р. П. Герасімаў.

САР'ЯНСКАЕ ПАРТЫЙНАЕ ПАДПОЛЛЕ

Дзейнічала з жніўня 1941 г. да чэрвеня 1942 г. у вёсцы Сар'я. Кіраўнік Б.А. Жук. Створаны групы партызанскага рэзерву: у вёсцы Дзегцярова (кіраўнік В.І. Аўсюк), Громаўкі (А.А. Воранаў), Мушына (А.Ф. Ліпскі), Шчунькі (П.К. Пілюшкін). Актыўную работу праводзілі былыя салдаты-акружэнцы М. Гінько і Г. Купрын, бухгалтар былога пагранічнага ўчастка І. Мандрык, мясцовы трактарыст С. Купрын, былы вучань Ч. Лаўрыновіч і іншыя.

Асвейскі падпольны райком КП(б)Б (7.1941—10.1941—27.6.1942—31.12.1943). Яго сакратары С.Б. Гелер (7.1941—10.1941), П.В. Цішкоў (7.1941—10.1941), І.К. Захараў (27.6.1942—31.12.1943) — першы сакратар, П.П. Кузьміноў (27.6.1942—31.12.1943) — другі сакратар; члены: С.П. Дробат (7.1941—10.1941), В.П. Уладзіміраў (27.6.1942—1.11.1942), К.І. Давыдзёнак (27.6.1942—1.11.1942), І.П. Петрыенка (27.6.1942—31.12.1943), У.У. Сімацкі (27.6.1942—17.10.1942 загінуў), І.А. Марачкоўскі (29.11.1942—31.12.1943), Ф. А. Нікалаенка, А.І. Сяргушка (5.10.1943—31.12.1943).

Друкаваны орган падпольнага райкома КП(б)Б — газета «Ленінскі шлях». Рэдактар Я.В. Лукашонак.

Дрысенскі падпольны райком КП(б)Б (18.7.1942—26.12.1943; 15.1.1944—12.7.1944). Першы сакратар Р.П. Герасімаў (18.7.1942—26.12.1943), другі сакратар А.І. Сяргушка (20.8.1942—6.4.1943), другі сакратар В.А. Бохан (6.4.1943—26.12.1943), сакратар А.І. Лісоўскі (15.1.1944—12.7.1944); члены: В.А. Бохан (18.7.1942—6.4.1943), Ф.Ф. Шаблоўскі (18.7.1942—26.12.1943), А.І. Лісоўскі (25.6.1943—26.12.1943).

Друкаваны орган падпольнага райкома КБ(б)Б — газета «Патрыёт Радзімы».

Асвейскі падпольны райком ЛКСМБ (9.7.1942—10.1.1944). Сакратары: У.І. Хвежанка (9.7.1942—10.1.1944), У.І. Вестэнберг, сакратар па прапагандзе (9.71942—29.8.1942, загінуў), Л.І. Гароднік, сакратар па прапагандзе (30.8.1942—1.4.1943), А.М. Шаўрак, сакратар па прапагандзе (10.4.1943—10.1.1944), члены: А.А. Наваеўскі (9.7.1942—10.1.1944), Л.І. Татарынава (9.7.1942—5.1943), Л.І. Гароднік (1.4.1943—10.1.1944, загінуў), Я.У. Фралёнак (Громава) (5.5.1943—10.1.1944), І.Ц. Кузьмянкоў (1.6.1943—9.9.1943, загінуў).

Дрысенскі падпольны райком ЛКСМБ (18.6.1942—12.7.1944). Яго сакратары: В.А. Бохан (18.6.1942—1.4.1943), В.Р. Васілеўскі (1.4.1943—1.7.1943), У.Р. Гаўрыловіч (1.7.1943—12.7.1944), сакратар па прапагандзе (1.3.1943—1.7.1943), М.С. Лобар, сакратар па прапагандзе (1.11.1943—12.7.1944), члены: У.І. Быкоўскі (18.6.1942—1.1944), С.І. Кісялёў (18.6.1942—20.11.1943, загінуў), І.М. Камарова (18.6.1942—20.7.1944), І.І. Кудзім (18.6.1942—12.7.1944), У.Р. Гаўрыловіч (1.9.1942—1.3.1943), А.А. Яцухна (1.9.1942—20.4.1943), Р.П. Сыраежка (1.4.1943—12.7.1944).

ЛІТАРАТУРА

Беларусь у Вялікай Айчыннай вайне 1941—1945. Мн., 1990; Подпольные партийные органы Компартии Белоруссии в годы Великой Отечественной войны 1941—1944. Мн., 1975; Подпольные комсомольские органы Белоруссии в годы Великой Отечественной войны 1941—1944. Мн., 1976; Всенародное партизанское движение в Белоруссии в годы Великой Отечественной войны. Мн., 1967.

А.Б. Антонаў, Б.В. Неманскі

Боркавіцкія маладагвардзейцы

З успамінаў Г. Капусцёнка, былога разведчыка атрада «Баявы»

Лютаўскай раніцай 1942 года фашысты сагналі амаль усіх жыхароў пасёлка Боркавічы да цэнтральнага магазіна. Там ужо арудавалі гестапаўцы і іх паслугач Іван Леўчанка. На тэлеграфным слупе фашысты ладзілі шыбеніцу.

За дзеяннямі карнікаў з натоўпу назіралі былыя вучні Боркавіцкай сярэдняй школы Сяргей Прышчапёнак, Коля і Валодзя Садоўскія. Яны ведалі, што фашысты арыштавалі шэсць іх таварышаў: Сяргея Цыру, Леаніда Свіржэўскага, Івана Дукшынскага, Валодзю Бернатовіча, Валодзю Беляя і Мікалая Паўлёнка.

З-за павароту паказалася машына. Усе застылі ў журботным маўчанні. Арыштаваныя са звязанымі рукамі ляжалі ў кузаве. Першым гітлераўцы паднялі Беляя. З цяжкасцю можна было пазнаць Валодзю. Твар у кровападцёках. Падранае адзенне вісела шматкамі. Кат-гестапавец прывычным рухам накінуў пятлю і адышоў убок. Адно імгненне — і пятля абхапіла шыю юнака.

— Бывайце, таварышы, нашы прыйдуць, — паспеў крыкнуць патрыёт.

Другім каралі Мікалая Паўлёнка. Калі машына ад'ехала, Мікалай абхапіў нагамі слуп, але Леўчанка адарваў яго, і пятля тужэй зацягнулася на шыі.

Цяжкі ўздых ускалыхнуў натоўп. Гнеў і нянавісць можна было прачытаць на тварах людзей.

Валодзю Бернатовіча гестапаўцы павезлі ў вёску Уладычына. Там, як і ў Боркавічах, да месца пакарання сагналі людзей. Яны шчыльным кальцом акружылі сані. Нехта непрыкметна развязаў Валодзю рукі. У той момант, калі сані пад'ехалі да шыбеніцы, Валодзя моцным ударам зваліў гестапаўца з ног і кінуўся бегчы. Але аўтаматная чарга, пасланая ўслед, дастала юнака, і ён упаў на снег.

Трагічна склаўся лёс і астатніх трох юных мсціўцаў. Фашысты падверглі іх зверскім катаванням, а затым расстралялі ў Полацкай турме.

Што ж адбылося ў Боркавічах у пачатку 1942 года? Кім былі шэсць адважных хлопцаў? Да апошняга часу на гэта пытан-

С. А. Прышчапёнак.

У. П. Садоўскі.

Л. В. Свіржэўскі.

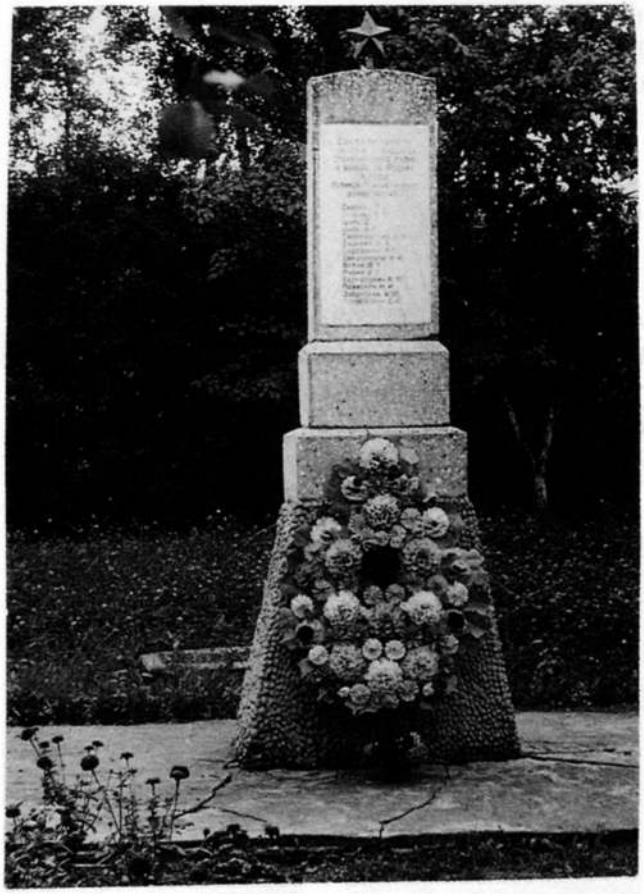

Помнік настаўнікам і вучням Боркавіцкай школы, якія загінулі ў барацьбе з гітлераўцамі.

не нялёгка было адказаць ні старажылам Боркавічаў, ні многім партызанам, якія ведалі аб пакаранні смерцю савецкіх патрыётаў. І вось чаму. Многія баявыя таварышы Сяргея Цыры і яго сяброў загінулі. Сустракаючыся з роднымі загінуўшых і з былымі ўдзельнікамі падпольнай групы ў Боркавічах, я даведаўся, што Сяргей Цыра некалькі разоў ездзіў у Полацк. Але па якой справе? Устанавіць гэта доўга не ўдавалася. Толькі ў снежні 1969 года ў гутарцы з братам Сяргея Іванам Рыгоравічам Цырам удалося высветліць, што Сяргей наведваў у Полацку свайго стрыечнага брата Міхаіла Сцяпанавіча Фарынку.

Ад Міхаіла Сцяпанавіча я і даведаўся аб падрабязнасцях жыцця і дзейнасці Сяргея Цыры; Фарынка даў мне некалькі старэнькіх школьных сшыткаў, спісаных дробным почыркам. Гэта былі дзённікі Міхаіла Сцяпанавіча, напісаныя ў ваенныя гады. «Сяргей Цыра, лейтэнант Чырвонай Арміі, камандзір кулямётнага ўзвода, у першыя дні вайны трапіў у палон, але неўзабаве яму ўдалося ўцячы, і ён жыў у бацькі ў Боркавічах. У лістападзе 1941 года Сяргей і яго брат атрымалі заданне па зборы зброі і вярбоўцы мясцовых жыхароў у падпольныя партызанскія групы».

У канцы кастрычніка 1941 года Сяргей паведаміў групе «Адважныя»: «Завербаваны і прымаюць удзел у зборы зброі Леанід Свіржэўскі з вёскі Антонава, лейтэнант Чырвонай Арміі; Мікалай Паўлёнак з Боркавіч; Кузьма Скоп — настаўнік Дзёрнавіцкай школы; Іван Дукшынскі, былы камсамольскі кіраўнік у Боркавічах; сем ваеннапалонных, што скрытна жывуць у вёсках Антонава і Зялёнаўшчына: Малаткоў, Сачэўскі, Суораў, Саламахін, Салаўёў, Сокалаў і Вераб'ёў. Сабрана, змазана, запакавана ў скрынкі і закапана ў зямлю каля вёскі Жукава: станковы кулямёт, дванаццаць рускіх вінтовак, чатыры скрынкі патронаў і дзве стужкі да станковага кулямёта «максім».

Ішлі тыдні, месяцы. Група Сяргея Цыры разрасталася. Да работы былі прыцягнуты Валодзя Бернатовіч, Валодзя Белянкоў, Барыс Паўленка, браты Коля і Валодзя Садоўскія, лейтэнант Твараповіч, які ўцёк з палону, і іншыя.

Падпольшчыкі распаўсюджвалі лістоўкі, якія прывозіў з Полацка Сяргей Цыра, збіралі радыёпрыемнікі і рэгулярна слухалі Маскву, запісвалі і распаўсюджвалі сярод мясцовага насельніцтва зводкі Савецкага інфармбюро. Падпольшчыкі рабілі дыверсіі, вялі разведку.

Фашысты з ног збіліся ў пошуках разведчыкаў. Але знайсці іх было не так проста.

У канцы 1941 года Сяргею Цыру даручылі адказнае заданне — здабыць прадукты для галадаючых дзяцей Полацкага дзіцячага дома. Але дзе і як? Падпольшчыкі рашылі ўзяць хлеб і мясныя прадукты ў здраднікаў. Гэту аперацыю Сяргей даручыў Валодзю Бернатовічу, Валодзю Беляю і Мікалаю Паўлёнку. Накіраваліся ў дом бургамістра вёскі Уладычына Пятра Шупейкі. Але падзвяла нявопытнасць падлеткаў. Калі яны пачалі за-

біраць сала, Шупейка абяззброіў іх. На наступны дзень прозвішчы ўсіх трох сталі вядомы гестапа. Туды ж бургамістр аднёс пісталет, на рукаятцы якога былі надрапаны тры літары: «ЦСГ» (ініцыялы Сяргея Цыры). Так Сяргей і яго сябры былі арыштаваны і пакараны смерцю.

Пасля арышту Сяргея яго сястра Аня і яе сяброўка Фаіна Дудкіна падарожным эшалонам дабраліся да Полацка і расказалі аб арышце сяброў.

Фашысты разумелі, што ўхапіліся за нітку, што вяла да падполля. Арышты следавалі адзін за адным. Хтосьці паведаміў фашыстам, што часта ў кампаніі арыштаваных бачылі Івана Дукшынскага. І калі Іван тайком прабраўся дамоў, каб забраць закапаны ім у двары кулямёт, натыкнуўся на засаду.

У гэты цяжкі для падпольшчыкаў час

А. Р. Цыра

Аня Цыра і Фаня Дудкіна ні на мінуту не спынялі барацьбы з акупантамі. Не шкадуючы жыцця, яны помсцілі фашыстам за пакуты і смерць таварышаў. Дзяўчаты распаўсюджвалі лістоўкі сярод моладзі. Але неўзабаве і яны былі схоплены фашыстамі і расстраляны.

Абавязаны жыццём

Марыя Ягораўна Зайцава была настаўніцай ў Боркавічах, а яе бліжэйшыя сувязныя працавалі перакладчыкамі ў камендатуры, урачамі, рабочымі нямецкага гарнізона. Таму гэта «звяно ланцуга» для партызан было залатым.

Праз Марыю Ягораўну набываліся лекі, перапраўлялася зброя, вызваляліся ваеннапалонныя, чэрпаліся звесткі аб становішчы не толькі ў Боркавіцкім гарнізоне, але і ў Дрысе, Полацку і інш. Выконвала яна даручэнні і асабліва важныя.

Муж М.Я. Зайцавай быў на фронце, на руках яе было двое малых і маці — калека (без рукі), а яна, тым не менш, вяла адчайную і рызыкоўную працу па разведцы ў логаве ворага.

У сакавіку 1943 г. стараннямі здрадніка ў камендатуры з'явіўся спіс партызанскіх сувязных. Марыя Ягораўна зрабіла ўсё магчымае, каб папярэдзіць нас усіх аб небяспецы. Васьмігадовы хлапчук Коля Чыгак па яе даручэнні а другой гадзіне ночы аббягаў двары тых, каго павінны былі закатаваць на світанку. Асабіста я ўцякла праз раку Дрысу да партызан. А вось Лапкоўскія з Новага Двара не паверылі малому і былі забітыя немцамі.

Сама ж Марыя, як і некалькі іншых падпольшчыкаў, не змагла выйсці з гарнізона і была схоплена фашыстамі.

Я б вельмі хацела, каб новыя пакаленні ведалі імя мужнай патрыёткі, якая загінула ў імя перамогі над фашызмам. У сэрцах жа тых, хто абавязаны ёй жыццём, імя Марыі Ягораўны Зайцавай не сатрэцца ніколі.

Т. Уладзіміраўа

«Калі так трэба, ідзі, сынок!»

З успамінаў І. Мандрыка, удзельніка Сар'янскага падполля, былога начальніка штаба партызанскага атрада імя А. Я. Пархоменкі

Вечарам 25 жніўня 1941 г. я сустрэўся са сваімі школьнымі сябрамі. Яны завялі мяне на горку, што ўзвышаецца над рэчкай Сар'янкай, пакрытая густымі кустамі бэзу, клёнамі ды ясенямі, і давай распытваць аб тым, што творыцца на белым

свеце. Тут жа дамовіліся сумесна дзейнічаць супраць вылюдкаў-акупантаў. У рады падпольшчыкаў сталі Коля Гінько, Часлаў Лаўрыновіч, Герман Купрын, Валодзя Пірог. Узначаліў нас Браніслаў Антонавіч Жук, былы брыгадзір трактарыстаў Бігосаўскай МТС. Пазней да нас далучыліся Сяргей Купрын, Аляксей Аткін з акружэнцаў, Саша Громаў з Бічыкава, Віктар Сардыка, Дуся Лядак, Вольга Махонька, сястра мая Люся. У вёсках Мушына, Дзегцярова, Громаўкі, Шчунькі ўзніклі групы рэзерву. Іх узначалілі Антон Ліпскі, Вячаслаў Аўсюк, Аркадзь Воранаў, Павел Пілюшкін.

Клопатаў у падпольшчыкаў было шмат. Перш за ўсё збіралі і рамантавалі зброю, зрывалі планы мясцовых улад па ўсталяванні так званага «новага парадку», усімі мерамі перашкаджалі звозіць моладзь на рабства ў Германію.

Нялёгка ўсё давалася. Неяк на золаку з боку Расіцы праз нашу вёску праязджаў абоз карнікаў. Закарцела ім перадыхнуць. Спынілі свае падводы пад старымі таполямі, што стаялі каля самай дарогі, на якіх гняздзіліся буслы. Тыя тут жа адгукнуліся. Іх густы клёкат фашысты ўспрынялі як стральбу з аўтаматаў. Падхапіліся, а калі зразумелі, што да чаго, са злосцю перабілі ўсіх нашых цыбатых. У адказ на гэта Даніла Найдзёнак — былы выхаванец дзетдома, першы ў вёсцы апякун чарнакрылых, паламаў крыжы на могілках каля касцёла, дзе былі пахаваныя гітлераўцы.

У дадатак да гэтага паліцэйскі воласці Каласоўскі перахапіў двух акружэнцаў, якія прабіраліся на ўсход. Пасля ўсяго гэтага Сар'я трапіла пад асобы ўлік. Ёй стаў пагражаць лёс Марцінава.

Але небяспека неяк мінула. Больш таго, удалося вырваць з кіпцюроў карнікаў тых двух заложнікаў, якіх затрымаў паліцэйскі. Аня Урбан, дзяўчына з вёскі Абухава, дапамагла. Яна часта наведвала палоннікаў, што рамантавалі мост цераз рэчку Сар'янку. Пазнаёмілася, падказала ім, як лепш уцячы на волю. Адным з іх быў уралец Мікалай Глазаў, другі — ленінградзец Васіль Сазонаў, абодва лейтэнанты Чырвонай Арміі. Пазнаёміліся яны з намі і згадзіліся дзейнічаць разам.

На базе Сар'янскага падполля з цягам часу арганізаваўся адзін з першых на тэрыторыі Дрысенскага раёна партызанскі атрад імя А.Я. Пархоменкі. Месцам дыслакацыі яго стала лясная дзялянка адразу за вёскай Вознава. Мы не асцерагаліся мясцовага насельніцтва. Яно чым магло дапамагала партызанам. Ды і як інакш? У Сар'і, да прыкладу, амаль з кожнай хаты хтосьці быў ужо ў партызанах.

Памятаецца, як стаў партызанам чатырнаццацігадовы юнак Валодзя Малей з вёскі Дзегцярова. Калі праходзілі тут перадавыя часці заваёўнікаў, нашы на рэчцы Сар'янка аказалі ім супраціўленне. На месцах бою Валодзя падабраў некалькі вінтовак, ручны кулямёт і ротны мінамёт. Усё гэта надзейна схаваў у лесе. Колькі ні ўпрошвалі яго адкрыць свой тайнік, нічога не атрымоўвалася. Адзін быў у хлопца адказ: «Возьмеце мяне ў партызаны, тады пакажу».

Атрад рыхтаваўся да разгрому паліцэйскага гарнізона ў Расіцы. Востра патрабаваўся Валодзеў мінамёт. Мікалай Глазаў, ён ужо быў камандзірам атрада, звярнуўся неяк да мяне і Вячаслава Аўсюка і папрасіў: «Наведайце-ка свайго мінамётчыка і скажыце яму, што камандаванне згодна з яго ўмовай».

На другі дзень з самай раніцы мы наведалі вёску Дзегцярова, патаемна дабраліся да стажаркі, дзе, па ўмоўленасці, спаў Валодзя, разбудзілі яго і перадалі атрыманы загад камандзіра. Ён тут жа вылез з сена, хуценька сабраўся і... За вёскай на ўзлеску яго перахапіў бацька, стары Сямён, часцей звалі яго Сенька.

— Ты куды, сынку, сабраўся? — усхвалявана запытаў ён.

— У партызаны, тата... Так трэба, — паступіў кароткі адказ.

Той абхапіў свайго адзінага крэўнага, патрос у моцных абдымках і прамовіў:

— Калі так трэба, ідзі, сынок. Дай Бог табе ўдачы...

Вось так ішлі ў партызаны.

Праз месяц які ў атрадзе было больш

за сотню байцоў. Дружна са сваім важаком Аркадзем Воранавым прыйшлі хлопцы з Громавак, Шчунек, а з Свяціцы заявіўся цэлы артылерыйскі разлік з гарматай саракапяткай.

На пачатку верасня — гэта быў другі год вайны — атрад раздзяліўся на дзве часткі. Першая разам з камандзірам Глазавым і начальнікам штаба Сазонавым, зберагаючы за сабой назву атрада імя Пархоменкі, накіравалася за Дзвіну, на тэрыторыю былой Вілейскай вобласці. Другая частка з камісарам Антонам Ліцвінавым засталася на месцы, стварыла атрад імя Г.І. Катоўскага і ўлілася ў склад толькі што створанай Асвейскай партызанскай брыгады.

На рахунку атрада імя А.Я. Пархоменкі многа добрых баявых спраў. Па прыбыцці на новае месца дыслакацыі ён яшчэ некалькі разоў дзяліўся, утвараючы ўсё новыя баявыя адзінкі — асобны партызанскі батальён, потым і брыгаду, якая ўдзельнічала ў баях з акупантамі на тэрыторыі Ушацкага, Докшыцкага, Бягомльскага, Глыбоцкага раёнаў, у Нарачанскім краі. Перад сустрэчай з Чырвонай Арміяй вызваліла ад ворага раённы цэнтр Астравец, што ў Гродзенскай вобласці, перахапіла тры эшалоны праціўніка каля чыгуначнай станцыі Гудагай і ўсё гэта перадала нашым войскам. З ліку байцоў-пархоменцаў выйшлі вопытныя важакі партызанскага руху. Б.А. Жук, М.Т. Глазаў, В.С. Сазонаў, А.П. Громаў, І.П. Шалькоў, К.П. Міхайлаў, А.Д. Ловінаў у свой час сталі камандзірамі атрадаў, у тым ліку ў іншых партызанскіх злучэннях.

Толькі вайнаў без ахвяр не бывае. Загінулі ў баях з ворагам былыя Сар'янскія падпольшчыкі Коля Чыркун — юны брыгадны разведчык, Аляксей Аткін, Аркадзь Воранаў, Павел Пілюшкін, Уладзімір Цыра, Дуся Лядак, Валодзя Пірог, Пётр Солтан, Аркадзь Гадун. Загінуў ад рук фашыстаў Ігнат Аляксандравіч Цяста, які быў начальнікам штаба батальёна, потым брыгады, родам з Бігосаўшчыны. Загінуў яго зямляк Міхаіл Бакша.

Ды дзе б ні былі пахаваны нашы загінуўшыя баявыя сябры, пра іх мы помнім і будзем помніць, пакуль жывём.

Стварэнне падпольнага райкома

З успамінаў А.І. Сяргушкі, другога сакратара падпольнага райкома КП(б)Б

18 чэрвеня 1941 г. я выехаў на лячэнне ў Крым, аднак лячыцца доўга не давялося.

28 чэрвеня ў Туле усе пасажыры, якія ехалі ў Маскву і не мелі маскоўскай прапіскі, былі высаджаны з вагонаў. Я звярнуўся ў гарваенкамат з просьбай накіраваць мяне ў Чырвоную Армію, але атрымаў адмову і параду выехаць у глыб краіны. Прыехаўшы да брата на Алтай, я напісаў пісьмо ў ЦК ВКП(б).

10 лютага 1942 г. мяне выклікалі ў ЦК у Маскву і залічылі ў спецшколу № 1 (рэзерв ЦК). У красавіку нашу групу з 26 чалавек накіравалі ў Гарахавецкія лагеры Мурамскай вобласці, дзе адбывалася фарміраванне партызанскіх атрадаў для дзейнасці ў варожым тыле. Я быў зацверджаны камісарам атрада «Бясстрашны» і адначасова сакратаром Дрысенскага падпольнага райкома партыі. Камандзірам ат-

А. І. Сяргушка.

рада быў назначаны С.Ф. Рубін. Лінію фронту пераходзілі з дапамогай ваеннай разведкі паміж Веліжам і Усвятамі.

20 ліпеня 1942 г. атрад прыйшоў на тэрыторыю Дрысенскага раёна. Размясціліся мы ў лесе на месцы былога хутара Папялкі Малавідаўскага сельсавета. Аб сваім прыбыцці адразу ж па рацыі далажылі ў ЦК. Праз пару дзён да нас далучыўся з групай Георгій Пятровіч Герасімаў, які прыйшоў у раён тыднем раней.

24 ліпеня мы аднадушна вырашылі аб'яднацца і стварыць падпольны райком партыі. У яго увайшлі: Г.П. Герасімаў — першы сакратар, А.І. Сяргушка — другі сакратар, а таксама Ф.Ф. Шабалоўскі, А.І. Лісоўскі, В.А. Бохан. На першым пасяджэнні бюро былі распрацаваныя мерапрыемствы па арганізацыі партызанскага руху ў раёне, намечаныя людзі для сувязей з насельніцтвам.

Вельмі хутка разышлася чутка, што на Дрысеншчыну прыйшла вялікая група воінаў з савецкага тылу. Нас сталі клікаць «масквічамі», хаця ўсе таварышы, што прыбылі з-за фронту, былі выхадцамі з Беларусі.

...Вывучыўшы абставіны, бюро падпольнага райкома вырашыла правесці сход камуністаў раёна. Я, як ураджэнец тутэйшых мясцін, добра ведаў многіх камуністаў. Па сельсаветах нашы людзі правялі вялізную арганізацыйную работу, аднак, на вялікі жаль, на першы падпольны сход з'явіўся толькі адзін кандыдат у члены КПСС — Міхаіл Ліпскі з вёскі Вознава. Расказаўшы яму аб разгроме немцаў пад Масквой і аб задачах камуністаў, якія павінны падняць насельніцтва на барацьбу з гітлераўскімі захопнікамі, мы дамовіліся аб сувязі. Я запытаўся ў Ліпскага, чаму, на яго думку, не з'явіліся камуністы на гэты сход. Ён адказаў, што людзі, пэўна, пабаяліся правакацыі.

Пытанне аб зрыве сходу было абмеркавана на бюро. Мы напісалі кожнаму камуністу афіцыйнае запрашэнне прыкладна наступнага зместу:

«Дрысенскі падпольны райком партыі другі раз запрашае Вас на раённы сход, які адбудзецца 30 ліпеня 1942 г. У выпадку няяўкі вы будзеце лічыцца здраднікам Радзімы. Сакратар райкома Кухарэнка (мой псеўданім — А.С.)».

Нашы людзі яшчэ раз наведалі многіх камуністаў і ўручылі ім асабіста «запрашальныя білеты».

30 ліпеня 1942 г. на ўзлеску паблізу Марачкова сабраліся 23 камуністы. Сярод іх былі М. Ліпскі, К. Верамееў, А. Кужаль, С. Амяльчонак, К. Садоха і іншыя. Прыйшоў і адзін камсамолец — Ніцецкі... Былі створаны пярвічныя партыйныя групы, якія ўзначалілі М. Ліпскі, П. Шамшур, І. Родзік, А. Кужаль і іншыя. З гэтага часу я ўжо дзейнічаў пад уласным прозвішчам Сяргушка.

Нескароны край

З кожным днём на тэрыторыі былых Асвейскага і Дрысенскага раёнаў шырыўся партызанскі рух. Атрады ўмацоўваліся арганізацыйна і вырасталі колькасна, актывізавалася іх дзейнасць. Важкі ўклад ва ўздым барацьбы з ворагам унеслі і падпольныя газеты «Ленінскі шлях» і «Патрыёт Радзімы».

На тэрыторыі раёна дзейнічалі 1-я, 2-я Дрысенскія, Асвейская брыгады імя М.В. Фрунзе, у якія ўваходзіла больш за 10 партызанскіх атрадаў. Атрады знішчалі нямецка-фашысцкія гарнізоны, падрывалі масты, узрывалі рэйкі і эшалоны, рабілі рэйды ў суседнія раёны.

Атрад імя М.В. Фрунзе пачаў актыўныя дзеянні з 25 красавіка 1942 г. (камандзір атрада І.К. Захараў, камісар І.П. Петрыенка). Атрадам былі разгромлены ўсе валасныя ўправы на Асвейшчыне, разбураны масты на дарогах, што вялі на Себеж і Дрысу. Толькі за адзін дзень 16 мая партызаны гэтага атрада знішчылі 5 аўтамашын, 18 салдат і афіцэраў, узялі значныя трафеі. Першыя буйныя аперацыі правялі фрунзенцы сумесна з атрадам

імя Сяргея, названым так у гонар яго загінуўшага заснавальніка С.Б. Маісеенкі. 12 чэрвеня быў зроблены дзёрзкі налёт на моцны гарнізон у м. Палішчына ў Латвіі (зараз Шкяунэ), што месціцца на самай мяжы з Беларуссю. Перарваўшы сувязь гэтага гарнізона з іншымі, партызаны ўчынілі ўдалы штурм казармы, перастралялі гітлераўцаў і айсзаргаў, падпалілі будынак, знішчылі пагранічны атрад немцаў. Нападаючыя правялі «рэвізію» пошты і іншых устаноў, спалілі іх, забраўшы падрыхтаваныя пасылкі ў Германію з нарабаваным дабром. З разбуранага нямецкага склада забралі каля 1,5 тоны цукру, столькі ж мукі, запалкі, масла, тытунь і іншае. Частку прадуктаў раздалі жыхарам навакольных вёсак. У час гэтай жа аперацыі спалілі дзве крамы, узяўшы 10 пудоў падэшвавай скуры, вопратку, абутак, які прызначаўся для германскай арміі. 14 чэрвеня ў вёсцы Лісна правялі бой са значнымі сіламі праціўніка. Супраць 150 партызан было кінута 600 фашыстаў. Умела выкарыстоўваючы асаблівасці мясцовасці, флангавыя засады, партызаны адбілі ўсе атакі ворага. Асабліва адчайна змагаліся Уладзімір Вестэнберг, Імант Судмаліс, Пётр Лукашонак, Васіль Равінскі і іншыя. Шмат фашыстаў знайшло тут магілу. У баявым данясенні камісара атрада І.Ф. Петрыенкі паведамлялася: забіта 40 фашыстаў, 35 паранена.

У ноч з 20 на 21 чэрвеня партызаны напалі на нямецкі гарнізон у г.п. Асвея. У палон былі ўзяты паліцаі і нямецкія паслугачы. Партызаны забралі са свірна ўсё збожжа, з аптэкі — медыкаменты. Вялікую каштоўнасць мелі дакументы, якія трапілі ў рукі партызан з нямецкай управы. Пасля налёту на Асвею дзесяткі жыхароў з вёсак Барысава, Лісна, Мядзведзева, Стралкі папоўнілі партызанскія атрады. Білі фрунзенцы фашыстаў каля вёсак Мікуліна, Асёткі, ажыццяўлялі дыверсіі на чыгунках, шашэйных і грунтавых дарогах. Правялі многа адкрытых і засадных баёў, у тым ліку, разам з партызанскімі брыгадамі Дрысенскай (пазней 1-я Дрысенская) і «За Савецкую Беларусь»

Месца былога базіравання партызанскага лагера каля р.Піжаўка.

(пазней імя Ракасоўскага), аперацыю па адначасовым разгроме варожых гарнізонаў на чыгуначных станцыях Боркавічы і Дрыса (кастрычнік 1942), разгромілі варожыя гарнізоны ў вёсцы Вэцслабада (Латвія), Каханавічы Асвейскага, Глямбочына Себежскага раёнаў, у вёсках Саўчонкі і Балотнікі (красавік 1943) Дрысенскага раёна, у вёсцы Кабыльнікі Дрысенскага раёна (разам з партызанскай брыгадай 1-й Дрысенскай).

Партызаны Асвейскай брыгады імя М.В. Фрунзе за час яе існавання знішчылі больш за 5 тысяч нямецкіх салдат, афіцэраў і іх паслугачоў, спусцілі пад адхон дзесяткі эшалонаў праціўніка, падарвалі і пашкодзілі больш за 2 тысячы рэек, узарвалі 248 аўтамашын, збілі 2 самалёты і г.д. Камандзіру брыгады І.К. Захараву прысвоена званне Героя Савецкага Саюза.

Пасля разгрому Каханавіцкага гарнізона фашысты засталіся толькі ў Асвеі. Асвейскі гарнізон быў умацаваны абарончымі збудаваннямі, абцягнуты калючым дротам. Пазней ён перамясціўся ў Дрысу.

Рашэннем падпольнага райкома КП(б)Б на ўсёй тэрыторыі раёна аднаўлялася Савецкая ўлада. У кожным населеным пункце прызначаліся вясковыя старасты, пры былых сельсаветах — упаўнаважаныя партызан. Тэрыторыя раёна была падзелена на зоны па колькасці атрадаў, якія ўваходзілі ў створаную Асвейскую

партызанскую брыгаду імя Фрунзе. Кожны атрад быў «прыпісаны» да пэўнай групы вёсак з сваім «цэнтрам», у абавязак партызан уходзіла праводзіць работу сярод насельніцтва і абараняць яго ад ворага.

У вёсках збіралі цёплыя рэчы для фронту, грашовыя сродкі і каштоўнасці ў фонд арміі, нарыхтоўвалі прадукты для партызан.

Па ўказанні Віцебскага падпольнага абкома партыі была праведзена мабілізацыя ў шэрагі Чырвонай Арміі на добраахвотных пачатках. У верасні 1942 г. за лінію фронту накіравалі больш за 1000 мабілізаваных.

На рахунку толькі аднаго атрада імя Кірава на канец верасня мелася сем знішчаных мастоў, вадакачка, льнозавод, маслабойныя пункты і... тры злоўленыя шпіёны. Дзейнасць самой брыгады абагульнена ў палітданясенні па Дрысенскай партызанскай брыгадзе толькі за кастрычнік 1942 г.: «...дыверсійнымі групамі брыгады падарвана і знішчана: эшалонаў з жывой сілай праціўніка — 4, разбіта паравозаў — 4, знішчаны 71 таварны вагон. Забіта немцаў — 1104, паранена — 248, узята ў палон 5 чалавек. Спушчаны пад адхон адзін эшалон з гарматамі і аўтамашынамі. Знішчана 27 платформаў... Узарваны 4 чыг. будкі, абсталяваныя пад дзот, спалены і падарваны на шашэйных дарогах драўляныя масты даўжынёй ад 15 да 25 м — 5 шт. Разведкай брыгады на ст. Свольна спалены лесапільны завод, канюшня, сенасховішча, 3 халодныя пабудовы, прадуктовы склад, 3 павозкі з боепрыпасамі. У в. Валодзькава спалена казарма. У г. Дрыса спалена трансфарматарная будка...»

Позняй восенню дрысенцы напалі на гарнізоны ў вёсках Гараўцы і Буракова. Помсцячы партызанам, фашысты накіравалі ў Гараўцы карнікаў з Боркавічаў. У вёсцы пачаліся расстрэлы, запалалі хаты. Партызаны ў абход немцаў зладзілі засаду ў лесе і з боем выбілі фашыстаў назад за раку, абстраляўшы іх у дадатак з гарматы на пераправе.

Па рашэнні Віцебскага падпольнага абкома КП(б)Б у чэрвені 1942 г. для арганізацыі партызанскага руху ў Дрысенскі раён прыбыла спецыяльная група на чале з П.Р. Мандрыкіным і Р.П. Герасімавым. Абапіраючыся на камуністаў і камсамольцаў ужо існуючых падпольных груп, спецгрупа 17 ліпеня стварыла 1-ю Дрысенскую партызанскую брыгаду. Спачатку былі сфарміраваны атрады імя Калініна і імя Суворава, а крыху пазней — яшчэ тры баявыя адзінкі — атрады імя Аляксандра Неўскага, імя Кірава, «КІМ». Яны пастаянна папаўняліся новымі людзьмі. За некалькі дзён у атрад імя Калініна ўлілося каля ста добраахвотнікаў.

Аб'яднанымі сіламі партызанскіх атрадаў Дрысенскага і Расонскага раёнаў у ноч з 3 на 4 жніўня быў узарваны чыгуначны мост цераз раку Дрыса каля раз'езда Беніслаўскі. У выніку рух воінскіх эшалонаў ворага на гэтай чыгунцы быў спынены амаль на тры тыдні.

Фашысты былі вымушаны здымаць з фронту і накіроўваць супраць партызан батальёны і палкі, умацоўваць свае гарнізоны на чыгуначных станцыях. Але патрыятычны рух народных мсціўцаў шырыўся з кожным днём. Да лета 1943 года атрад імя Калініна настолькі вырас, што яго давялося падзяліць на дзве баявыя адзінкі. А восенню быў створаны трэці атрад імя Калініна. На базе атрадаў імя Калініна і імя Кутузава сфарміравана другая Дрысенская партызанская брыгада, якая пачала свой баявы шлях 1 кастрычніка 1943 г. Атрады створанай брыгады кантралявалі паўднёвую частку Дрысенскага і паўночна-заходнюю частку Полацкага раёнаў.

Партызаны рабілі дыверсіі на чыгунцы Полацк — Даўгаўпілс, шашэйных і грунтавых дарогах Полацк — Даўгаўпілс, Асвея — Полацк, Расоны — Янкавічы, Боркавічы — Дрыса і інш. У лістападзе — снежні 1943 г. вялі баі з карнікамі, утрымлівалі абарону на рэках Дрыса і Нішча каля вёсак Латышава, Залессе, Аляксееўцы, Пярэкі, Дзёрнавічы, Жукі. У лютым і ліпені 1944 г. разграмілі гарнізоны ў вёсках Зялёнаўшчына і Пярэкі. У «рэйкавай

вайне» на ўчастку чыгункі Баравуха—Свольна падарвалі больш за 700 рэек.

Мужнасць, гераізм, няўлоўнасць праяўлялі партызаны ў час карных аперацый.

14 лютага 1943 г. пачалася карная аперацыя фашыстаў «Зімовае чараўніцтва», якая прынесла на нашу зямлю нечалавечыя пакуты і смерць тысячам і тысячам людзей.

Карнікаў узначальваў обергрупэнфюрэр СС Екельн. Улічыўшы памылкі свайго папярэдніка — генерал-маёра Якобі, ён дзейнічаў больш прадумана і сістэмна. У складзе наступаючых карнікаў былі паліцэйскія і жандарскія падраздзяленні. Было задзейнічана больш за 20 тысяч салдат: удзельнічалі ў аперацыі 5 палкоў СС, 14 батальёнаў паліцыі і нават асобныя падраздзяленні 3-й танкавай арміі.

Перад карнікамі стаяла задача не толькі расправіцца з партызанамі, але сцерці з твару зямлі ўсё насельніцтва раёна.

Галоўныя ўдары фашысты нанеслі на трох напрамках: на Красова ішлі часці палкоўніка Кнехта, на Сар'ю—Юралава — паліцэйскія палкоўніка Вайса, на Каханавічы вёў сваіх галаварэзаў брыгадэнфюрэр СС Шрэдэр.

Першы бой прынялі атрады імя Фрунзе і Катоўскага Асвейскай брыгады. Цэлы дзень немцы бамбілі з самалётаў і абстрэльвалі з артылерыі пярэдні край партызанскай абароны.

На другі дзень у бой уступілі атрад імя Арджанікідзе і частка дрысенскіх атрадаў.

16 лютага звыш трох тысяч фашыстаў пачалі наступ з чыгункі на ўчастку паміж рэкамі Свольна і Дрыса. Перад Клімаўшчынай іх сустрэлі партызаны атрада імя Калініна і «КІМ» Дрысенскай брыгады. У выніку жорсткай сутычкі вораг быў адкінуты. 17 лютага партызаны адкінулі карнікаў ад вёсак Верхняе і Ніжняе Хамінo.

Аднак пасля трохдзённых цяжкіх баёў партызаны вымушаны былі пакінуць свае пазіцыі і адысці на новы рубеж па лініі в. Задзежжа—воз. Стралкоўскае—воз. Белае (Каплярова). Партызаны Дрысенскай брыгады з баямі трымалі абарону пад Задзежжам з 22 лютага да 3 сакавіка.

Пад націскам карнікаў партызаны адступалі крок за крокам да ляснога масіву, дзе хаваліся ад карнікаў жыхары занятых ворагам вёсак. За лясамі была рака Свольна.

У вёсцы Роўнае Поле адбылося пасяджанне аб'яднанага партызанскага штаба. Загадам начальніка Цэнтральнага штаба партызанскага руху (ЦШПР) П.К. Панамарэнкі ад 1.3.1943 кіраўніцтва сумеснай аперацыяй супраць карнікаў было ўскладзена на А. Раманава, А. Бардадына (прадстаўнік ЦШПР) і А. Штрахава (прадстаўнік Калінінскага ШПР). Фактычна кіраўніцтва адразу лягло на плечы А. Раманава, бо А. Бардадын яшчэ не прыбыў на месца баёў, а А. Штрахаў атрымаў з свайго штаба па рацыі іншы загад і наогул вывеў свае брыгады з паласы баёў за межы Беларусі.

Была пастаўлена цяжкая задача — стрымаць праціўніка на рубяжы Свольны. Дадатковая задача — адкінуць карнікаў з ужо занятых пазіцый шляхам атак — не была рэалізавана, хаця тыдзень абарончых баёў на падыходзе да лясоў быў насычаны прыкладамі мужнасці і кемлівасці асобных партызан, іх камандзіраў і цэлых атрадаў.

10 сакавіка фашысты выйшлі да вёсак Лісна, Дабраплёсы, Ардаўскія. Партызанскія брыгады адышлі на левы бераг Свольны. Атрад імя Арджанікідзе застаўся ў лясах у варожым кальцы, каб дзейнічаць у тыле ворага.

У глыбокім тыле — пад Каханавічамі і Канчанамі, у іншых мясцінах — ужо дзейнічалі асобныя групы партызан. Латышскія мінёры з атрада В. Самсана маланкавымі рэйдамі з тэрыторыі Латвіі паспявалі мініраваць важныя дарогі з Асвеі ў бок Латвіі літаральна перад носам у карнікаў пры любым напрамку іх руху, навязалі фашыстам лятучыя баі. Дыверсійныя групы фрунзенцаў, нечакана нападаючы на канвой, адбівалі гурты жывёлы і калоны людзей, якіх гналі ў няволю.

Атрад імя Арджанікідзе без значных

страт выйшаў з акружэння. Аднак у кальцы засталіся сотні мірных жыхароў, якія не здолелі ўцячы за Свольну. Прачэсваючы лясы, фашысты бязлітасна знішчалі ўсіх на сваім шляху.

Толькі 8 сакавіка на Сяляўшчынскі партызанскі аэрадром закінулі з-за лініі фронту зброю і боепрыпасы. Яшчэ праз два дні яна трапіла па прызначэнні, на рубеж абароны.

Трынаццаць брыгад і чатыры атрады, у тым ліку вядомыя ратным майстэрствам «Баявы» і «Няўлоўныя», не толькі ўтрымалі абарону па рацэ, але, зламаўшы супраціўленне карнікаў з іх артылерыяй і авіяцыяй, перайшлі ў наступ. Разграміўшы «свежаспечаныя» гарнізоны ў вёсках Дабраплёсы, Мельніца, Лісна, Малавіды і Маторына і заблакаваўшы пагранічныя гарнізоны ў Расіі, партызаны вымусілі карнікаў пакінуць пазіцыі. 20 сакавіка 1943 г. карнікі адступілі. За тры дні адступлення яны знішчылі ўсё, што яшчэ заставалася цэлым на іх шляху, пагналі ў няволю працаздольнае насельніцтва, пастраляўшы старых, малых і нямоглых.

Партызанскія фарміраванні, якія дзейнічалі на тэрыторыі Верхнядзвінскага раёна

1-я ДРЫСЕНСКАЯ БРЫГАДА

У ліпені 1942 года ў Дрысенскі раён камандаваннем брыгады «За Савецкую Беларусь» накіравана арганізацыйная група на чале з Р.П. Герасімавым і П.Р. Мандрыкіным і атрад імя Сяргея. Неўзабаве тут створаны новыя атрады імя М.І. Калініна, імя М.В. Фрунзе, імя С.М. Кірава, імя Аляксандра Неўскага, якія былі аб'яднаны ў дрысенскую групу партызанскіх атрадаў і ўключаны ў брыгаду «За Савецкую Беларусь». У жніўні да іх далучыўся атрад «Бясстрашны», які прыбыў з савецкага тылу. Па распараджэнні аператыўнай групы партызанскага руху пры Ваенным Савеце 4-й ударнай арміі ад 26 жніўня 1942 года гэта група атрадаў вызначана як Дрысенская партызанская брыгада (з кастрычніка 1943 года — 1-я Дрысенская брыгада). Атрад імя Сяргея застаўся ў брыгадзе «За Савецкую Беларусь». Пазней у складзе Дрысенскай брыгады створаны атрады «КІМ», імя У.І. Леніна і імя М.І. Кутузава.

Па распараджэнні БШПР у лютым 1943 года атрад «Бясстрашны» вылучаны ў самастойную баявую адзінку, у кастрычніку атрады імя М.І. Калініна і М.І. Кутузава перададзены для фарміравання 2-й Дрысенскай брыгады.

Пасля цяжкіх баёў з карнікамі ўвосень 1943 года брыгада ў складзе атрадаў імя А.В. Суворава, імя С.М. Кірава, імя У.І. Леніна, «КІМ» і імя Аляксандра Неўскага, агульнай колькасцю 729 чалавек, выйшла ў савецкі тыл і была рэарганізавана. У студзені 1944 года яна ў складзе 4 атрадаў (153 чалавекі) вярнулася ў раён баявых дзеянняў, дзе аб'ядналася з пакінутымі тут партызанамі сваёй брыгады (127 чалавек).

Брыгада дзейнічала ў Дрысенскім, Асвейскім і Расонскім раёнах. Злучылася з часцямі Чырвонай Арміі 12 ліпеня 1944 года ў складзе 4 атрадаў агульнай колькасцю 281 партызан.

Камандзіры брыгады: П. Р. Мандрыкін (ліпень—верасень 1942, загінуў), Р.

А. І. Грыгор'еў.

П. Герасімаў (верасень 1942 — студзень 1944), А. І. Грыгор'еў (студзень — ліпень 1944); камісары: Р.П. Герасімаў (ліпень — верасень 1942), Ф. Ф. Шаблоўскі (верасень — лістапад 1942), А. І. Лісоўскі (лістапад 1942 — ліпень 1944); начальнікі штаба: Ф. А. Рабцаў (ліпень — лістапад 1942), С. Ф. Ламінскі (лістапад 1942 — май 1943), А. А. Шыбаеў (май 1943 — студзень 1944), К. П. Кузьміцкі (студзень — ліпень 1944).

АТРАД імя СУВОРАВА

Арганізаваны ў ліпені 1942 года. Да жніўня 1942 года насіў назву імя М.В. Фрунзе. На дзень злучэння з часцямі Чырвонай Арміі налічваў 62 партызаны.

Камандзіры атрада: А.І. Грыгор'еў (сакавік 1943 — студзень 1944), І. М. Собалеў (студзень — ліпень 1944); камісары: А.І. Лісоўскі (ліпень — лістапад 1942), Ф.А. Рабцаў (лістапад 1942 — студзень 1944), А. М. Свінцілаў (люты — ліпень 1944); начальнікі штаба: А. С. Шушпанаў (ліпень 1942 —), А.А. Шыбаеў (сакавік — май 1943), К.П. Кузьміцкі (май 1943 — студзень 1944), М. В. Урбан (студзень — чэрвень 1944, загінуў), Я. А. Лаўчыноўскі (чэрвень — ліпень 1944).

АТРАД імя С.М. КІРАВА

Утвораны ў канцы ліпеня 1942 года з жыхароў Дрысенскага раёна. На дзень злучэння з часцямі Чырвонай Арміі налічваў 48 партызан.

Камандзіры атрада А.М. Свінцілаў (жнівень — снежань 1942), А.І. Грыгор'еў (снежань 1942 — сакавік 1943), П. Я. Габелка (сакавік 1943 — студзень 1944), У. У. Гардзей (студзень — ліпень 1944); камісары: В. Ц. Жалязноў (жнівень 1942 — студзень 1944), І. М. Палявечка (май — ліпень 1944); начальнікі штаба: Г. М. Красноў (жнівень — кастрычнік 1942), А. Р. Хаткевіч (кастрычнік 1942 — чэрвень 1943), І.М. Собалеў (чэрвень 1943 — студзень 1944), Э. А. Макарскі (май — ліпень 1944).

АТРАД імя АЛЯКСАНДРА НЕЎСКАГА

Створаны ў канцы ліпеня 1942 года з жыхароў Дрысенскага раёна. На дзень злучэння з часцямі Чырвонай Арміі налічваў 64 партызаны.

Камандзіры атрада: Я. Дз. Цыганкоў (жнівень 1942 — ліпень 1943), Б. Н. Шчарбакоў (май — ліпень 1944); камісары: А. С. Поснікаў (жнівень 1942), К. П. Базыленка (жнівень — верасень 1942, загінуў), У. С. Нікулін (верасень — кастрычнік 1942), П. К. Кралько (кастрычнік 1942 — ліпень 1944); начальнікі штаба: В. Т. Арышаў (ліпень 1942 — красавік 1944), П. І. Быкаў (май — ліпень 1944).

АТРАД «КІМ»

Арганізаваны ў верасні 1942 года з партызан, вылучаных брыгадай. У канцы снежня 1943 года ў складзе 157 партызан выйшаў у савецкі тыл і быў расфарміраваны.

Камандзір атрада — І. Р. Галубкоў (верасень 1942 — снежань 1943); камісары: А.С. Поснікаў (верасень 1942 — чэрвень 1943), А. А. Бохан (чэрвень 1943 — снежань 1943); начальнік штаба — У.У. Гардзей (верасень 1942 — снежань 1943).

АТРАД імя У.І. ЛЕНІНА

Створаны ў ліпені 1943 года. На дзень злучэння з часцямі Чырвонай Арміі налічваў 84 партызаны.

Камандзір атрада — С. Дз. Дзеліжонак (ліпень 1943 — ліпень 1944); камісар — П. Ф. Беладзедаў (ліпень 1943 — ліпень 1944); начальнікі штаба: Ф. М. Макараў (ліпень — лістапад 1943, загінуў), А. П. Гаркоўскі (лістапад 1943 — ліпень 1944).

АСВЕЙСКАЯ БРЫГАДА імя М.В. ФРУНЗЕ

У ліпені 1942 года ў Асвейскім раёне камандаваннем атрада імя М.В. Фрунзе, які дзейнічаў тут з вясны 1942 года, створаны атрады імя А.А. Жданава (пазней імя У.У. Сімацкага), імя Г.К. Арджанікідзе, імя А.Я. Пархоменкі. Гэтыя атрады

Камандны склад Асвейскай партызанскай брыгады імя М.В.Фрунзе, 1943 г.

і атрад імя М.В. Фрунзе былі аб'яднаны ў асвейскую групу партызанскіх атрадаў і ўключаны ў брыгаду «За Савецкую Беларусь». Па распараджэнні аператыўнай групы партызанскага руху пры Ваенным Савеце 4-й ударнай арміі ад 26 жніўня 1942 г. гэтая група атрадаў атрымала найменне Асвейскай брыгады імя М.В. Фрунзе. Атрад імя А.Я. Пархоменкі застаўся ў брыгадзе «За Савецкую Беларусь» (пазней — брыгада імя І.К. Ракасоўскага). Пазней у Асвейскай брыгадзе імя М.В. Фрунзе арганізаваны атрады імя Г.І. Катоўскага, імя А.А. Жданава, 2-гі імя М.В. Фрунзе. У канцы снежня 1943 года пасля цяжкіх баёў з карнікамі брыгада (1169 чал.) у складзе атрадаў імя А.А. Жданава, імя М.В. Фрунзе, 2-га імя М.В. Фрунзе, імя У.У. Сімацкага і імя Г.І. Катоўскага выйшла ў савецкі тыл і была рэарганізавана. У лютым 1944 года яна ў складзе атрадаў імя М.В. Фрунзе, імя У.У. Сімацкага і імя Г.І. Катоўскага (усяго 206 чалавек) вярнулася ў раён баявых дзеянняў. Тут у яе ўключаны атрад імя Г.К. Арджанікідзе, які не выходзіў у савецкі тыл.

Камандзіру брыгады І. К. Захараву прысвоена званне Героя Савецкага Саюза.

Брыгада дзейнічала ў Асвейскім, Расонскім, Дрысенскім раёнах. Злучылася з часцямі Чырвонай Арміі 13 ліпеня 1944 года ў складзе 4 атрадаў агульнай колькасцю 345 партызан.

Камандзіры брыгады: І.К. Захараў (ліпень 1942 — студзень 1944), М. М. Кузьмін (студзень — ліпень 1944); камісары: В. П. Уладзіміраў (ліпень 1942 — сакавік 1943, загінуў), А. І. Сяргушка (сакавік 1943 — студзень 1944), А.А. Бохан (студзень — чэрвень 1944); начальнікі штаба: А. Д. Мядзведзеў (ліпень — верасень 1942), А. І. Трафімаў (верасень 1942 — сакавік 1943), Ц. Ф. Радзівонаў (сакавік 1943 — студзень 1944), Г. Ахмадзьяраў. (люты — ліпень 1944).

АТРАД імя М.В. ФРУНЗЕ

Утвораны ў Асвейскім раёне ў красавіку 1942 года з удзельнікаў падпольных арганізацый — партыйна-камсамольскай г.п. Асвея і камсамольска-маладзёжнай вёскі Прошкі. Да ліпеня 1942 года дзейнічаў самастойна. На дзень злучэння з часцямі Чырвонай Арміі налічваў 84 партызаны.

Камандзіры атрада: І. К. Захараў (красавік — ліпень 1942), В. П. Калайджан

М. М. Кузьмін.

М. А. Шыпіла.

(жнівень 1942 — жнівень 1943), І. Л. Міхайлаў (верасень 1943 — студзень 1944), П. С. Смычкоў (студзень — ліпень 1944); камісары: І. П. Петрыенка (красавік — жнівень 1942), І. М. Бадыль (верасень 1942 — красавік 1943), П. С. Смычкоў (красавік 1943 — студзень 1944), А. А. Чарамісаў (люты — ліпень 1944); начальнікі штаба: А.І. Трафімаў (жнівень 1942), М. П. Ярмак (кастрычнік 1942 — студзень 1943), А. А. Дзямідаў (студзень — люты 1943, загінуў), В. Р. Пугачоў (сакавік — верасень 1943), М. Г. Кашалёў (верасень 1943 — студзень 1944), В. М. Бубноў (студзень 1943 — ліпень 1944).

Месца былога базіравання партызанскага атрада імя Г. К. Арджанікідзе каля возера Святое.

АТРАД імя У.У. СІМАЦКАГА

Арганізаваны ў ліпені 1942 года з партызан, вылучаных атрадам імя М.В. Фрунзе. Да кастрычніка называўся імя А.А. Жданава, пасля гібелі камандзіра Уладзіміра Уладзіміравіча Сімацкага (17 кастрычніка 1942 г.) атраду прысвоена яго імя. На дзень злучэння з часцямі Чырвонай Арміі налічваў 69 партызан.

Камандзіры атрада: У.У. Сімацкі (ліпень — кастрычнік 1942, загінуў); М.М. Кузьмін (кастрычнік 1942 — студзень 1944), К. Я. Мацкевіч (студзень — ліпень 1944); камісары: І.М. Бадыль (ліпень — верасень 1942), Ф. А. Ніколенка (верасень 1942 — студзень 1944), П. І. Агурэцкі (студзень — сакавік 1944); начальнікі штаба: С. І. Жвірбля (верасень 1942 — студзень 1944), М. А. Шыпіла (студзень — ліпень 1944).

АТРАД імя Г.К. АРДЖАНІКІДЗЕ

Створаны ў ліпені 1942 года з партызан, вылучаных атрадам імя М.В. Фрунзе. На дзень злучэння з часцямі Чырвонай Арміі налічваў 118 партызан.

Камандзіры атрада: Г. Ахмядзьяраў (ліпень 1942 — студзень 1944), П. П. Ліцвінаў (люты — ліпень 1944); камісары: М. П. Маліноўскі (жнівень — лістапад 1942), Ц.Ф. Радзівонаў (лістапад 1942 — сакавік 1943), М. І. Грыцкевіч (сакавік — чэрвень 1943), П. Л. Шкляроў (чэрвень 1943 — ліпень 1944); начальнікі штаба: П.П. Ліцвінаў (ліпень 1942 — люты 1944), М. М. Шэф (люты — ліпень 1944).

АТРАД імя Г.І. КАТОЎСКАГА

Арганізаваны ў верасні 1942 года з партызан, вылучаных атрадам імя А.Я. Пархоменкі і жыхароў Асвейскага раёна. На дзень злучэння з часцямі Чырвонай Арміі налічваў 38 партызан.

Камандзіры атрада: А. А. Шамаль (верасень 1942 — студзень 1944), І.М. Бадыль (студзень — красавік 1944, загінуў), А. С. Фадзеенка (красавік — ліпень 1944); камісары: А. І. Ліцвінаў (верасень 1942 — кра-

савік 1943), І. І. Сцяпанаў (красавік—верасень 1943), А. М. Пятроў (люты—красавік 1944, загінуў), М. А. Дзяльцоў (красавік—ліпень 1944); начальнікі штаба: Я. В. Лукашэнка (верасень 1942—), І. І. Гіруцкі (—май 1943), М. І. Карнаушанка (чэрвень—ліпень 1943), Р. К. Сляпнёў (—кастрычнік 1943), А. В. Няфёдаў (кастрычнік 1943—студзень 1944), М. П. Муранаў (люты—ліпень 1944).

АТРАД імя А.А. ЖДАНАВА

Утвораны ў чэрвені 1943 года. У канцы снежня 1943 года ў складзе 157 партызан выйшаў у савецкі тыл і расфарміраваны.

Камандзір атрада — С. У. Грабёнкін (чэрвень 1943—студзень 1944); камісары: П. Е. Рудэнка (чэрвень—верасень 1943, загінуў), М. М. Балтрушэвіч (верасень 1943—студзень 1944); начальнік штаба — І. М. Бадыль (чэрвень 1943—студзень 1944).

2-гі АТРАД імя М.В. ФРУНЗЕ

Арганізаваны ў верасні 1943 года з партызан, вылучаных атрадам імя М.В. Фрунзе. У канцы снежня 1943 года атрад колькасцю 105 партызан выйшаў у савецкі тыл і быў расфарміраваны.

Камандзір атрада — М. І. Іваноў (верасень—снежань 1943); камісар — А.І. Ліцвінаў (верасень 1943, загінуў); начальнік штаба — І.І. Гіруцкі (верасень—снежань 1943).

Група партызан атрада імя Г. К. Арджанікідзе. Першы злева ў першым радзе П. П. Ліцвінаў.

2-я ДРЫСЕНСКАЯ БРЫГАДА

Створана 4 кастрычніка 1943 года паводле загаду БШПР на базе атрадаў імя М.І. Калініна і імя М.І. Кутузава, вылучаных 1-й Дрысенскай брыгадай. Атрады былі перайменаваны ў 1-шы Калінінскі і 2-гі Калінінскі, пазней створаны 3-ці Калінінскі. У канцы снежня 1943 года пасля баёў з карнікамі брыгада ў складзе 1-га і 2-га Калінінскіх атрадаў (усяго 245 чал.) выйшла ў савецкі тыл, дзе была расфарміравана. 16 студзеня 1944 года камандны састаў брыгады з падраздзяленнем партызан (92 чал.) зноў прыйшлі ў Дрысенскі раён, дзе злучыліся з 3-м Калінінскім атрадам, які працягваў тут дзейнічаць.

Брыгада дзейнічала ў Дрысенскім і Расонскім раёнах. Злучылася з часцямі Чырвонай Арміі 12 ліпеня 1944 года ў складзе 3 атрадаў агульнай колькасцю 230 партызан.

Камандзір брыгады — І. М. Кухарэнка (кастрычнік 1943—ліпень 1944); камісар — І. В. Хут (кастрычнік 1943—ліпень 1944); начальнік штаба — А. К. Касач (кастрычнік 1943—ліпень 1944).

1-шы КАЛІНІНСКІ АТРАД

Арганізаваны ў ліпені 1942 года з жыхароў Дрысенскага раёна. На дзень злучэння з часцямі Чырвонай Арміі налічваў 61 партызан.

Камадзіры атрада: І.М. Кухарэнка (ліпень 1942—кастрычнік 1943), І. Я. Харкевіч (студзень—ліпень 1944); камісары: А.А. Бохан (ліпень 1942—чэрвень 1943), М. І. Жыгач (чэрвень—кастрычнік 1943), Л. Ц. Прозараў (студзень—ліпень 1944); начальнікі штаба: С. А. Чувахін (ліпень 1942—красавік 1943, загінуў), А. К. Касач (красавік—кастрычнік 1943), У. А. Несцярэнка (студзень—ліпень 1944).

2-гі КАЛІНІНСКІ АТРАД

Утвораны на пачатку ліпеня 1943 года з жыхароў вёсак Залессе, Клімаўшчына, Горнава, Асінаўка Дрысенскага раёна. На дзень злучэння з часцямі Чырвонай Арміі налічваў 63 партызаны.

Камандзіры атрада: Г. М. Іваннікаў (ліпень 1943—студзень 1944), А. А. Цехановіч (студзень—ліпень 1944); камісар — У. Р. Брыль (лістапад 1943—ліпень 1944); начальнікі штаба: А. А. Цехановіч (ліпень 1943—студзень 1944), В. В. Пястоўскі (студзень—ліпень 1944).

3-ці КАЛІНІНСКІ АТРАД

Сфарміраваны ў канцы кастрычніка 1943 года з партызан, вылучаных 1-м і 2-м Калінінскімі атрадамі і жыхароў Дрысенскага раёна. На дзень злучэння з часцямі Чырвонай Арміі налічваў 60 партызан.

Камандзір атрада — У. М. Арлоўскі (студзень—ліпень 1944); камісары: У.М. Арлоўскі (кастрычнік 1943—студзень 1944), П. М. Казачонак (студзень—ліпень 1944); начальнік штаба — С. П. Марозаў (кастрычнік 1943—студзень 1944).

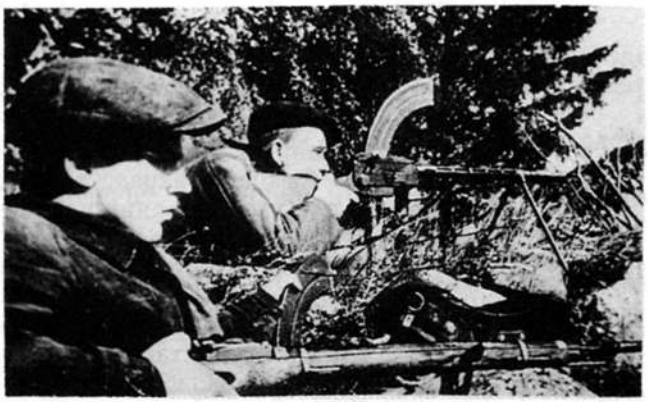

Партызаны вядуць бой.

Друкуецца па кн.: Партизанские формирования Белоруссии в годы Великой Отечественной войны 1941—1944. Мн., 1983. С. 274—281, 258—360.

Дакументы сведчаць

З БАЯВОГА ДАНЯСЕННЯ АСВЕЙСКАЙ ПАРТЫЗАНСКАЙ БРЫГАДЫ імя М.В. ФРУНЗЕ

24.V.1943.

За перыяд з 1.5.1943 спушчана эшалонаў з жывой сілай і розным грузам 5, у выніку чаго: узарвана паравозаў 5, знішчана вагонаў з жывой сілай 5, з розным грузам 20, платформаў 7 з аўтамашынамі і гарматамі сярэдняга калібру. У выніку забіта салдат і афіцэраў да 150 чалавек і паранена звыш 200 чалавек, разбіта аўтамашын 13, гармат 16.

Узарвана аўтамашына на шашы...

Кам. бр-ды Захараў
Нач. штаба Радзівонаў

Нацыянальны архіў Рэспублікі Беларусь. Ф. 3500. Спр. 32. Л. 38.

* * *

за перыяд з 1 па 10 лістапада 1943 г.

2-й Дрысенскай парт. бр-дай за гэты перыяд агнём артылерыі і ПТР падбіты нямецкія танкі, знішчаны 2 легкавыя штабныя і 1 грузавая аўтамашыны.

Захоплены ў палон унтэр-афіцэр войск СС Антон Браун, забіты 1 штабс-фельдфебель, 1 унтэр-афіцэр і 21 нямецкі салдат. На мінах падарвана 17 салдат і афіцэраў.

Камандзір 2-й Дрысенскай парт. бр-ды Кухарэнка

Нацыянальны архіў Рэспублікі Беларусь. Ф. 3500. Воп. 4. Спр. 29. Л. 4.

З ДЗЁННІКА БАЯВЫХ ДЗЕЯННЯЎ АСВЕЙСКАЙ ПАРТЫЗАНСКАЙ БРЫГАДЫ імя М.В. ФРУНЗЕ ЗА ПЕРЫЯД З 8.2.1943 г. ПА 10.3.1943 г.

8.2.43. Самалёты не прыляцелі, настрой дрэнны, трымаць абарону брыгада не можа. Затрыманы яшчэ адзін шпіён, яго дзейнасць удакладняецца. Атрымана паведамленне, што праціўнік заняў мястэчка Сяляўшчына.

9.12.43. Склікана нарада каманднага саставу па пытанні стварэння засады ў раёне Каханавіч для вылоўлівання шпіёнаў на шляху ад станцыі Дрыса. Самалёты не прыляцелі. Становішча дрэннае.

10.2.43. Боепрыпасаў не даставілі. Становішча брыгады не зусім добрае...

11.2.43. Боепрыпасаў не даставілі... Завезены харчы для шпіталя ў в. Малавіды. Размешчаны бежанцы ў раёне на ўчастку атрада Арджанікідзе.

12.2.43. Брыгада стаіць у абароне ў раёне Каханавіч... Самалёты не прылятаюць. Становішча з боепрыпасамі дрэннае, атрад Сімацкага зрасходаваў усе патроны...

13.2.43. ...Самалёты не прыляталі. Боепрыпасаў няма. Становішча пагаршаецца. Атрад Сімацкага апынуўся ў зусім цяжкім становішчы, без патронаў.

14.2.43. ...Камандзір брыгады паехаў у атрад Фрунзе па пытаннях разведкі ў Латвіі і абсталявання пасадачнай пляцоўкі ў в. Дубровы. Начальнік штаба паехаў у в. Малавіды для ўладкавання пытанняў аб шпіталі.

15.2.43. Разведкай устаноўлена, што праціўнік вялікімі сіламі пачаў весці наступ з боку Дрысы, Бігосава і з боку Латвіі, куды для сустрэчы праціўніка выйшлі атрады для арганізацыі агульнай абарончай паласы. Камандзір брыгады паехаў у Расонскую брыгаду для падвядзення вынікаў праведзенай аперацыі па разгроме карнай экспедыцыі. Туды ж паехаў і доктар Вараб'ёў. Па шляху наведалі камбрыг Раманаў і камісар брыгады Караткова Фёдараў.

16.2.43. Атрады выйшлі на баявы рубеж Мядзведзева. Праціўнік заняў вёскі Ніжняе Хаміно і Вознава, паліць вёскі і знішчае мірнае насельніцтва. Камбрыг паехаў на КП у Каханавічы.

17.2.43. Праціўнік заняў абарону ў раёне Ніж. Хаміно і Вознава, устанавіў палявую сувязь і кантралюе партызан праз сваю авіяцыю. Яго задумкі нам невядомы. Праціўнік нават збірае ў вёсках катоў, навошта — невядома. Ёсць меркаванні, для аналізу атрутных рэчываў, якія можна прымяніць супраць партызан.

Закончана капіроўка карты.

Дастаўлены партызан Калеснік з заключэннем Несцярэнкі расстраляць, бо ў таго ў кішэні знайшлі нямецкі пароль.

18.2.43. Брыгада працягвае трымаць абарону ў раёне Мядзведзева. ...У брыгадзе адчуваецца востры недахоп боепрыпасаў. Самалёт застаецца адно абяцанкай. Настрой у атрадах кепскі. Атрымана радыёграма з абяцаннем боепрыпасаў. Рэзерваў узяць няма з чаго... З поля бою дастаўлены пяць параненых партызан з атрада Катоўскага, адзін па дарозе памёр...

19.2.43. Брыгада знаходзіцца ў абароне ў раёне Мядзведзева, усе спробы праціўніка прасунуцца наперад адбітыя. Праціўнік пачаў гнюсную раправу над мірнымі жыхарамі, спаліў 12 вёсак і знішчыў усё насельніцтва, старых і малых. Брыгада адчувае стомленасць і недахоп боепрыпасаў, што прыводзіць людзей у панічны стан. Начальнік штаба паехаў на пляцоўку чакаць самалёта і іншы груз.

20.2.43. Прыляцеў самалёт РБ-5. Мелі кароткую гутарку з камандзірам эскадрыллі па пытанні адпраўкі параненых і дастаўкі боепрыпасаў для брыгад, якія вядуць баі.

Расонская брыгада накіравалася для падмацавання ў распараджэнне Захарава. Арганізавана падвозка параненых на пляцоўку. Найперш павезлі для адпраўкі параненых з брыгады Караткова. Становішча брыгады з-за адсутнасці боепрыпасаў дрэннае.

21.2.43. Брыгада знаходзіцца ў абароне на старым месцы. Прыляцелі самалёты. Прыляцелі, але прывезлі толькі ўзрыўчатку. Пры атрыманні — поўны скандал. Груз атрымалі толькі Калінінскія брыгады.

22.2.43. Становішча пагоршылася. Праціўнік даведаўся, што ў нас няма боепрыпасаў, пачаў націскаць з усіх бакоў. Брыгада пачала адыход. Боепрыпасаў няма. Становішча пагражальнае. Пасланы прадстаўнік на самалёце за фронт для вырашэння пытання аб боепрыпасах.

23.2.43. Брыгада стаіць у раёне абароны Дзедзіна—Каханавічы. Праціўнік баявых дзеянняў не вядзе, заняты пахаваннем сваіх трупаў. Прыкладны падлік ягоных страт — да 500 чал. Нашы страты — 1 забіты і 7 параненых. Праціўнік вёў наступ у выключна п'яным стане.

Самалёты засталіся на возеры Лісна. Нельга завесці і дрэнная бачнасць.

24.2.43. Самалёты застаюцца на возеры. Праціўнік асноўныя баявыя дзеянні не вядзе. На пляцоўцы дзяжураць Несцярэнка, Бажок, камандзір эскадрыллі. Паглядзеў стан

брыгад і запэўніў, што ўсё, што будзе залежаць ад яго, будзе ўладкавана і боепрыпасы будуць падкінуты. Наведаў шпіталь і гутарыў з параненымі.

25.2.43. Брыгада стрымлівае праціўніка ў раёне Каханавіч. За 24.2. праціўнік спаліў некалькі вёсак. Сёння намі пакінуты Каханавічы. Праціўнік стаў актыўна дзейнічаць у некалькіх месцах і на Асвею. Праціўнік моцна бамбіў Каханавічы.

Самалёты паляцелі за фронт. Становішча дрэннае, чакаем боепрыпасы... З-за адсутнасці боепрыпасаў раён утрымаць не можам...

26.2.43. Брыгада вяла баі ў раёне Стралкоў. Праціўнік пры падтрымцы авіяцыі брыгаду адцясніў у лес за Мікуліна. Штаб брыгады перайшоў у Малавіды. Шпіталь пераведзены з Малавідаў у Пірагова.

Дрысенская брыгада заняла абарону на рубяжы Селядцова—Буёва—Марачкова. Праведзена нарада камандавання брыгад па пытанні адзінага кіраўніцтва.

27.2.—1.3.43. Брыгада ў баі не ўступае з-за адсутнасці боепрыпасаў. Самалёты праціўніка бамбілі і часткова спалілі Буёва, Селядцова, Задзежжа і шэраг іншых вёсак.

2.3.43. Атрады Фрунзе і Катоўскага адышлі на новыя рубяжы абароны ў Селішча. Самалёты праціўніка бамбілі і спалілі рэшткі в. Гарадзілавічы і абстралялі вёскі Макуты, Ардаўскія, Страдна, Лісна і інш...

3.3.43. Праціўнік заняў вёскі Нямыцькі і Маскалёнкі. Апошнія спалілі. Атрад Катоўскага ад немцаў адышоў. На паўночным участку праціўнік прасунуўся да Гарадзілавіч. Брыгада перабазіравана ў Роўнае Поле. Самалёт праціўніка бамбіў некаторыя вёскі на паўночным участку.

5.3.43. Брыгада затрымлівала праціўніка на рубяжы абароны. Усе спробы праціўніка прасачыцца ў лес пацярпелі няўдачу. Самалёты праціўніка бамбілі шэраг вёсак. Самалёты нашы не прыляцелі. Боепрыпасаў няма. Становішча дрэннае. Чаканне застаецца дарэмным. Вырашана накіраваць пешую групу па зброю і боепрыпасы.

6.3.43. Ездзілі сустракаць самалёты, але яны не прыляцелі. Адсутнасць боепрыпасаў прыводзіць у паніку. Што рабіць? Няма ніякіх рашэнняў. Надвор'е стаіць цудоўнае. Самалёты праціўніка не даюць спакойна жыць, часта робяць налёты на вёскі, якія ім не ўдалося спаліць. Група для адпраўкі за лінію фронту сабрана ў колькасці 200 чал. Дасталі адзін камплект жыўлення для рацыі. Праехаў па лесе, дзе стаяць бежанцы. Ёсць выпадкі — паміраюць дзеці ад голаду і холаду. Становішча насельніцтва цяжкае, што рабіць далей — невядома. З-за фронту ніякіх распараджэнняў не даюць.

7.3.43. Начальнік штаба прыехаў з в. Галяшы, па дарозе наведаў партызанскія сем'і, што жывуць у лесе. Вельмі многа розных скаргаў. Прыкметна, што сярод сем'яў ёсць чужыя элементы, якія пускаюць паніку сярод жыхароў аб прасоўванні праціўніка ў глыб лесу.

Праціўнік узяў ініцыятыву ў свае рукі, асабліва на паўднёвым і паўночным участках. Асабліва на паўночным участку, дзе пад прыкрыццём сваёй авіяцыі вядзе паспяховы наступ у бок вёсак Белае і Ельніца, Лісна.

Брыгада атрымала папаўненне боепрыпасамі, што падняло дух у партызан.

8.3.43. Праціўнік вядзе наступ на папярэднім напрамку. Спаліў вёскі Селядцова, Буёва і вядзе наступ на Марачкова, Маторына і на поўначы на вёску Лісна.

9.3.43. Атрады знаходзяцца ў паўкальцы. Вырашана атрады пакінуць у тыле ворага. Праціўнік пусціў супраць нас 15 самалётаў, якія на працягу дня рабілі бесперапынныя налёты на вёскі і ўзлессе. Пры бамбёжцы вёскі Ардаўскія загінуў батальённы камісар Уладзіміраў...

10.3.43. Па рашэнні камандавання брыгады атрады павінны заставацца ў размяшчэнні сваіх баз і пасля пачаць дзеянні ўнутры захопленай тэрыторыі. Становішча сем'яў, што засталіся ў кальцы, яшчэ невядомае. Праціўнік вёў актыўны наступ на Малавіды і Лямно. Пасля дзённага бою праціўнік дасягнуў сваёй мэты. Кальцо замкнулася. Атрад Арджанікідзе застаўся ў лесе ў кальцы ворага. Становішча атрада невядомае. Астатнія адышлі ў бок Лямна. Штаб брыгады пераехаў у в. Вялікае Балота.

Нацыянальны архіў Рэспублікі Беларусь. Ф. 3912. Воп. 1. Спр. 4. Л. 61—73.

З БАЯВЫХ ДАНЯСЕННЯЎ АСВЕЙСКАЙ ПАРТЫЗАНСКАЙ БРЫГАДЫ імя М.В. ФРУНЗЕ

24.08.43 брыгадная разведка праз сваю агентуру ст. Дрыса дамовілася з пастухамі, якія пасвілі статак кароў з в. Запруддзе і ст. Дрыса, перадаць жывёлу партызанам. А ў 14.00 партызан Шкецік і партызанка Марынская, схаваўшы пісталеты ў кішэні, накіраваліся да статка за 200 м ад чыгункі. Пастухі заўважылі, што ідуць партызаны, падагналі бліжэй статак, перадалі яго партызанам (160 галоў БРЖ, 40 авечак) і самі пайшлі з партызанамі.

У гутарцы з імі яны заяўляюць, што ім патрэбна ехаць на работу ў Германію, але яны, ведаючы, што там іх чакае пагібель, вырашылі дапамагчы партызанам і самі ўліцца ў іх шэрагі.

Немцы, даведаўшыся аб тым, што партызаны сагналі статак, пусціліся ў пагоню кіламетраў восем. Але партызаны пагналі жывёлу ў іншым напрамку.

6.08.43 года праціўнік з гарнізонаў Дрыса, Бігосава, Вусце, Часнаполле колькасцю да 1200 чалавек выехаў на ўборку ўраджаю ў раён Расіца, Каркалец, Сар'я і заняў абарону па лініі Чарняўшчына, Вялікія Плейкі, Абухава, Абразева, Ніжняе і Верхняе Стунжава, Козлава, Булы, Ліпаўкі.

Атрады занялі абарону па правабярэжжы р. Сар'янкі, вядуць баі з праціўнікам, што выехаў на ўборку. Сабраны ўраджай праціўнік звозіць у гарнізон Вусце, дзе абмалочвае. Абмалочанае збожжа грузяць у вагоны і накіроўваюць на захад. Па звесткам агентурнай разведкі праціўнік на нашым участку хацеў сабраць ураджай да лясных масіваў за шашэйнымі дарогамі Задзежжа — Асвея, Ліс-на — Асвея.

Гэтыя планы праціўніка сарваны. Партызаны сабралі ўраджай у крайніх да праціўніка вёсках Бажкі, Каркалец, Грыбоўцы, Малыя і Вялікія Плейкі, Сар'я, Фальбаркова, Пустэльнікі і па ўсёй былой мяжы Латвіі. Намі скошана 540 гектараў, абмалочана 480 гектараў, засыпана збожжа ў сховішчы 420 тон.

Партызанскі млын.

Нацыянальны архіў Рэспублікі Беларусь. Ф. 3500. Воп. 4. Спр. 32. Л. 55, 56.

З ПАЛІТДАНЯСЕННЯ 1-й ДРЫСЕНСКАЙ ПАРТЫЗАНСКАЙ БРЫГАДЫ ЗА ПЕРЫЯД З 1 МАЯ ПА 1 ЧЭРВЕНЯ 1943 г.

31.5.43 прыбыў батальён «народнікаў» «Дзвіна-603» пад камандаваннем маёра Аляксеева з мэтай барацьбы з партызанамі. 870 чал. раскватараваны ў вёсках Балоціна, Грулева, Трэскавічы, Антонава. Арганізавалі некалькі спроб звязацца з імі. 6.06.43 19 чалавек перайшлі да партызан са зброяй — 1 станковы кулямёт, 2 ручныя кулямёты, 16 вінтовак.

11.6.43 у в. Балоціна раззброілі 60 чал. «народнікаў» і са звязанымі рукамі адправілі ў лагер.

10.6.43 група партызан у колькасці 36 чал. з 10 ручнымі кулямётамі пад камандаваннем ст. лейтэнанта Урбана М.В. з дыстанцыі 400—500 м абстралялі вялікую групу «народнікаў».

У выніку забіта — 28, паранена — 11 салдат і афіцэраў.

14.6.43 у дзень Тройцы немцы ў м. Валынцы склікалі мітынг паліцыі, «народнікаў» і мясцовага насельніцтва. Мітынг разбегся, бо за 300 м ад натоўпу разарваліся два снарады, якія мы запусцілі па мітынгу з 122-мм гарматы. Прамым пападаннем снарада разбіты дом у Антонаве, дзе знаходзілася каля 25 чал. «народнікаў». 9 снарядаў ляглі ў размяшчэнні праціўніка. Вечарам правялі артналёт на вёскі Балоціна, Трэскавічы. Снарады клаліся ўдала — адзін снарад разарваўся ля штаба батальёна, паранены вартавы штаба, штаб пераехаў за чыгунку.

3.1.6 па 25.6.43 штодзень да гарнізонаў «народнікаў» высылаліся снайперскія групы, якімі знішчаны 18 салдат і афіцэраў...

Нацыянальны архіў Рэспублікі Беларусь. Ф. 3500. Воп. 4. Спр. 28. Л. 61, 62, 68.

ПЕРАПІСКА КАМАНДЗІРА ЗЛУЧЭННЯ ПАРТЫЗАНСКІХ АТРАДАЎ ГЕРАСІМАВА З КАМЕНДАНТАМ м. БОРКАВІЧЫ АБ АБМЕНЕ ВАЕННАПАЛОННЫМІ

1942 г.

м. Боркавічы, пану каменданту

У апошніх аперацыях намі захоплена нейкая колькасць Вашых салдат палонных, частка з іх, з іх слоў, з'яўляецца чыстакроўнымі арыйцамі, яны выказалі гарачае жаданне быць абменены мі, каб зноў вярнуцца да Вас. Камандаванне партызанскіх атрадаў насустрач просьбам палонных нямецкіх салдат прапаноўвае Вам здзейсніць абмен на наступных умовах:

за обер-яфрэйтара Вілі Нізэ — выдаць нам начальніка Дрысенскай паліцыі Жука;

за яфрэйтара Эрыка Хопнера выдаць палоннага параненага ў абедзве нагі і рукі партызана, захопленага ля Свальнянскага моста;

за салдат Фларыяна Крамера і Альфонса Райне выдаць нам 20 чалавек паліцэйскіх па прыкладзеным спісе.

Калі Вы, пан камендант, даражыце сваімі салдатамі, то на гэткую умову абмену, безумоўна, згодзіцеся, бо за трох салдат, як Вы кажаце, доблеснай нямецкай арміі Вам варта аддаць 22 паліцэйскіх, якія прадалі сваю Радзіму, свой народ і пры першым зручным выпадку прададуць і Вас.

Час абмену назначаю Вам 15.XI.1942 с 10.00 гадзін па дарозе Дрыса — Каханавічы, у в. Бажкі, і па дарозе Боркавічы — Расоны ў Дзёрнавічах.

Указваю: абяззброенных паліцэйскіх, што належаць абмену, павінны канваіраваць не больш як 20 нямецкіх салдат; гэткая ж колькасць узброенага канвою партызан будзе знаходзіцца з палоннымі нямецкімі салдатамі.

Асоба, назначаная Вамі для перамоў, і перакладчык павінны рухацца на 200 м спераду, тое ж будзе і з нашага боку.

Камандзір злучэнняў
партызанскіх атрадаў (Герасімаў)

Камандзіру партызанскай часці ў Дзёрнавічах

Ваша пісьмо ад 6.XI. знаходзіцца ў маіх руках. Як камендант Боркавіч я зацікаўлены ў вызваленні нямецкіх салдат, я гатовы абмяняць 4-х нямецкіх салдат на 4-х партызан, якія знаходзяцца ў турме ў Полацку, гэта складзе 4 на 4, прытым з тых, што знаходзяцца ў кожным з бакоў.

Абмен на гэтай аснове мог бы адбыцца ў чыстым полі за 500 м на захад ад Дзёрнавіч, на дарозе ў Жукі.

Далейшыя падрабязнасці могуць быць удакладнены.

Адказ чакаецца да 15.XI.42.

Боркавічы, 11 лістапада 1942
Подпіс

Каменданту нямецкага гарнізона ст. Боркавічы

Ваша пісьмо ад 11.XI.42 г. паступіла мне 14.XI.42 г. З гэтага пісьма мне стала ясна, што Вы пакуль не маеце намеру абмяняць Вашых палонных салдат на прапанаваных намі ўмовах і выстаўляеце свае ўмовы абмену 4-х нямецкіх салдат на 4-х нейкіх партызан.

На Вашы ўмовы абмену я не магу згадзіцца па наступных прычынах:

1. З партызан даверанага мне падраздзялення ў нямецкім палоне знаходзіцца толькі два чалавекі.

2. Пад выглядам 4-х партызан Ваша разведка не пасаромеецца паслаць да нас 4-х сваіх шпіёнаў.

...Маю намер выменяць на обер-яфрэйтара — начальніка Дрысенскай паліцыі Жука, а на аднаго нямецкага салдата — 10 чалавек з ліку паліцэйскіх па раней высланым Вам спісе. На месца здзяйснення абмену згодны.

Адказ чакаю да 20.XI. 1942. У выпадку неатрымання адказу ці Вашай адмовы ад абмену ўсе палонныя будуць накіраваны ў лагер ваеннапалонных.

Камандзір злучэння партызанскіх атрадаў
Герасімаў

Нацыянальны архіў Рэспублікі Беларусь. Ф. 3500. Воп. 4. Спр. 28. Л. 21—22.

З ДАКУМЕНТАЎ ДРЫСЕНСКАЙ ПАРТЫЗАНСКАЙ БРЫГАДЫ (Герасімава)

Старэйшым вёсак Гваздова, Ліцвякова, Рудня, Юзэфова.

Камандаванне Дрысенскай партызанскай брыгады даводзіць план здачы прадуктаў харчавання з кожнай гаспадаркі дадаткова з кожнага гектара пасяўных плошчаў: збожжавых 32 кг, мяса 15 кг, малака 100 літраў з каровы за год, бульбы 2 цт, сена 1 цт. Тэрмін выканання здачы прадуктаў з 16.11.43 па 20.11.43, за выключэннем малакапаставак. Прадукты здаваць брыгадзе Раманава. 16.11.43. Герасімаў, Сяргушка.

Нацыянальны архіў Рэспублікі Беларусь. Ф. 3894. Воп. 1. Спр. 5. Л. 121.

З ПАСТАНОВЫ БЮРО ДРЫСЕНСКАГА ПАДПОЛЬНАГА РК КБ(б)Б

ад 28 мая 1943 г.

...6. Командирам и комиссарам, секретарям первичных партийных и комсомольских организаций обратить особое внимание в период наступления Красной Армии на следующее:

а) Усилить борьбу партизанских отрядов на всех коммуникациях, железнодорожных узлах, проходящих на территории нашего района, уничтожить важнейшие железнодорожные и шоссейные мосты и сооружения с тем, чтобы немецкая армия не имела возможности своевременного подвоза боеприпасов и пополнения фронтов, чтобы вся техника и имущество немцев при отступлении их остались на путях и складах, расположенных в нашем районе.

5) Необходимо своевременно предупредить и призвать народ к сохранению общественных и частных ценностей. Все, что можно, закопать в землю, прятать и спасать от ограбления и увоза немцами, угонять скот и прятать запасы продовольствия. Создавать в селах специальные группы по уничтожению немецких поджигателей, которые выделяются отступающими частями для уничтожения населенных пунктов.

в) Организовать в городах специальные группы из местного населения — женщин, детей, стариков для наблюдения за крупными зданиями, заводами и фабриками, которые будут минироваться немецкой армией при отступлении с тем, чтобы тотчас же по уходу немецких войск обезвреживать мины и немедленно доносить о том передовым частям Красной Армии при вступлении их в город.

г) Необходимо принять все меры для того, чтобы уберечь народ от истребления и насильственного угона в Германию.

д) Необходимо решительно усилить разведывательную работу в помощь Красной Армии, сообщать о передвижениях воинских частей, расшифровать всю оборонительную сеть противника вокруг города и на рубежах.

8. РК КП(б)Б обращает внимание командиров и комиссаров, секретарей первичных партийных и комсомольских организаций на необходимость решительной борьбы со всякого рода проявлениями неправильного отношения к населению, с фактами мародёрства, незаконных обысков, изъятий имущества, самогонокурения, с недооценкой роли девушек и женщин в партизанской борьбе, с фактами неправильного отношения к женщинам и девушкам, принимающими иногда форму прямого принуждения к сожительству...

9. Поручить зам. комбрига по разведке тов. Белову и секретарю РК ЛКСМБ тов. Гавриловичу организовать к 10 июня сего года 10-дневные курсы с охватом не менее 100 девушек по диверсионной и разведывательной работе.

10. Поручить начальнику штаба тов. Шибаеву и секретарю РК ЛКСМБ т. Гавриловичу создать и обучить при отрядах комсомольско-молодежные группы по истреблению вражеских танков.

Секретарь РК КП(б)Б Герасимов

Нацыянальны архіў Рэспублікі Беларусь. Ф. 3800. Воп. 1. Спр. 2. Л. 39—40.

Падрыхтаваў да друку У. І. Лемяшонак

Разгром Беніслаўскага гарнізона

Стварэнне буйных партызанскіх брыгад было хутка адзначана першай буйнейшай дыверсіяй — падрывам Беніслаўскага моста цераз раку Дрыса на Рыга-Арлоўскай чыгунцы ўначы з 3 на 4 жніўня 1942 года.

Пра гэту аперацыю напісана нямала ўспамінаў, зафіксаваны сведчанні ў дзённіках дзеянняў брыгад і атрадаў. Ёсць у апісаннях пэўныя разыходжанні, некаторыя атрады быццам «не заўважылі» ўдзелу ў баі іншых падраздзяленняў, акрамя сваіх. Аднак, урэшце, гэта і не дзіўна, калі ўлічыць, што аперацыя праводзілася ў той час, калі яшчэ толькі-толькі скончылася перафарміраванне партызанскіх структур і не ўсе яшчэ ведалі дакладна ранг і падпарадкаванне той ці іншай партызанскай групы.

А. І. Петракоў.

Нават такі дасведчаны мемуарыст, як В. Лукашонак, называе камандуючага аперацыяй А. Петракова не па імені і не па пасадзе, а як «пасрэдніка штаба партызанскага руху».

Таму, не супастаўляючы розныя апісанні і не камбінуючы з іх агульную карціну, прывядзем урывак з успамінаў аднаго з распрацоўшчыкаў і арганізатараў аперацыі, былога камісара 17-га асобага атрада, а потым брыгады імя Ракасоўскага Аляксандра Васільевіча Раманава.

Група партызан спецатрада «Баявы». У цэнтры — А. І. Петракоў, А. В. Раманаў.

«Удар дзвюх дывізій»

«...Атрады сканцэнтраваліся ў Рудні... Сонца паліла бязлітасна. Партызаны, рассеўшыся пад тынам, у ценю дрэў, ля перадкоў гармат, адчайна дымілі самасадам ды пілі ваду з вёдраў, пачціва прынесеных дзяўчатамі. Настрой быў прыўзняты: партызаны ўпершыню бачылі саміх сябе, сваю сілу.

Нарэшце атрады рушылі па дарозе на Зябкі. Калона выцягнулася, і я, прымасціўшыся на брычцы побач з Петраковым, сам мімаволі залюбаваўся агромністым па-

А.В.Раманаў, 1943 г. Мал. Л.Айзенберга.

токам людзей, нядрэнна ўзброеных кулямётамі і нават гарматамі.

Атрады, якім належала дзейнічаць на левым флангу, выступілі асобна. Група падрыўнікоў на чале з Мандрыкіным выехала на Дрысу ладзіць плыт. Яму былі прыдадзены адважныя з адважных...

Пераход за пераходам калона марудна набліжалася да месца аперацыі. Ужо пачынала цямнець, хутка густая цемра пакрыла наваколле.

— Усё спакойна. На мосце вартавы ходзіць. Пазіцыю для гармат выбралі, — далажыла разведка, калі калона ўпаўзла ў лясок, што прымыкаў да Беніслаўскай платформы.

— Добра. Дзесяць хвілін прывал! Не курыць! — распарадзіўся Петракоў і сам сеў на сырую ад расы траву, пад куст, у начную цемру, быццам пайшоў некуды пад зямлю.

Навокал было цёмна, хоць вока выкалі. Я вобмацкам пайшоў уздоўж заціхлай калоны, правяраючы яшчэ раз, ці ўсе дастаткова зразумелі свае абавязкі.

Калі атрады рушылі на зыходныя пазіцыі, я зноў паспяшаўся ў галаву калоны, да Петракова. Ледзьве знайшоў яго. Страціўшы раўнавагу на ўзгорку, дзе некалькі чалавек прыладжвалі свой станкач, я пакаціўся ў глыбокі роў, зарослы хмызам. Раптам пачуўся голас Петракова:

«Камісар! Давай вядзі Сяргееўскі атрад сюды, пашукай яму пазіцыю. Я пайшоў да гармат, там нешта не ладзіцца», — і ён нырнуў у цемру. Я разгарнуў сяргееўцаў на маленькім пятачку ля вусця рова і стаў азірацца, выбіраючы месца для каманднага пункта.

Петракоў вярнуўся няскора, загадаўшы паставіць адну гармату побач з нашым пятачком на беразе ракі. Тут, маўляў, ёй давядзецца біць па казарме з адлегласці ўсяго 150 метраў.

— А Мандрыкіна з яго плытом дасюль не відно, — дадаў ён.

— Як бы не спазніліся, — занепакоіўся я.

— Усё пытанне ў гэтым. Бач, ужо віднее. Я яму бубну выб'ю, калі падвядзе!

У ледзь кранутай ранкам цёмнай смузе раптам бухнулі чатыры разрывы злева і справа. Гэта групы загароды рвалі сувязь і рэйкі з боку Боркавіч і Свольны.

— Ну, цяпер усё адно, спозніцца плыт ці не, — прашаптаў Петракоў, кладучыся за бугорчык і прыладжваючы аўтамат. Паглядзеўшы на гадзіннік, ён загадаў:

— Сувязны! Перадай разлікам: агонь!

Кладучыся побач з Петраковым, у змроку, што рассцілаўся над ракой, я раптам убачыў перад сабой навіслую аграмадзіну моста і масіўны, метры тры таўшчынёй, бык, падобны на вялізны прас. Па мосце спакойна шпацыраваў вартавы, раскурваючы цыгарку. Далей за мостам стаяла невялікая цагляная будыніна — вартоўня і нейкая драўляная адрына. Правей стаяла казарма — агромністы двухпавярховы цагляны дом. Удалечы на фоне неба ўжо смутна маячыў Валынецкі касцёл.

З вартоўні выйшаў чалавек, падышоў да вартавога, грукочучы ботамі па мосце, і загаварыў нешта. Вартавы, кінуўшы цыгарку, пайшоў у вартоўню, а гэты застаўся. «Змена варты», — прамільгнула ў галаве.

— Зараз ён накладзе ў штаны, — працадзіў скрозь зубы Петракоў.

Узвіліся дзве зялёныя ракеты.

Быццам уздых палёгкі з грудзей здранцвелых у чаканні людзей залпам грымнулі гарматы, запрацавалі мінамёты, затрашчалі кулямёты, нібы барабан камбайна, што выкалочвае зерне. Вартавога як языком злізала.

— У-а-у-тах! — заспявалі снарады, ды трапілі з першага стрэлу без промаху ў казарму і вартоўню.

— Чы-чы-чы! — заборыста стракаталі ручныя кулямёты і, нібы падпяваючы ім, баском прыгаворвалі станковыя: — Ду-ду-ду-ду!

Атрад імя Шчорса пад прыкрыццём агню ланцугом пакаціўся да моста.

— Куды страляеш, куды страляеш? — зароў раптам Петракоў.

— Бам-м!

— Чорт! Убярыце вы гэты мінамёт з-пад вуха!

У ланцугу сяргееўцаў ляжаў адзін баец і шпарыў са стрэльбы наўгад, адчайна лязгаючы затворам. Галаву ён схаваў за купіну. Нехта сунуў яму кулаком па патыліцы, прымусіўшы біць па цэлі.

Нервовы напал першых хвілін бою прайшоў. Настаў час нармальнай працы ў баі. Атрад імя Шчорса падышоў да моста, залёг там і павёў агонь па вартоўні. Агонь немцаў быў не такі моцны, але на мосце яны білі даволі кучна і прыціснулі шчорсаўцаў да зямлі.

— Аўсяннікаў, наперад! — загадаў Петракоў сяргееўцам, і тыя сарваліся з месца. У бінокль было бачна, як біла наша артылерыя, як лажыліся снарады — у сцяне вартоўні і адрыны вымалёўваліся ўсё новыя рваныя дзіры.

— Таварыш капітан, немцы вядуць агонь па плыту, не даюць плысці. Я ўжо іх шэсць штук зняў там, за чыгункай, — узахлёб дакладваў, прыбегшы з групы Мандрыкіна, Шчупляцоў.

— Дзе плыт?

— Плыт? Вось ён!

Я разгледзеў у бінокль некалькі немцаў, якія, высунуўшы галовы з-за насыпу, вялі агонь па рацэ. Рэчышча блізка падыходзіла да палатна, потым адыходзіла ад яго і зноў заварочвала пад мост. Плыт быў блізка да палатна і абстрэльваўся немцамі. Было бачна: Мандрыкін і двое яго байцоў схаваліся за скрынямі з толам і пакрыху граблі. Па беразе, прыгінаючыся, беглі некалькі чалавек і стралялі па немцах. Я пазнаў Весялова, Міхеева. Паклікаў Шчупляцова.

— Бачыш немцаў за чыгункай? Бі іх!

Адбылася невялічкая замінка. Агонь праціўніка ўзмацніўся. З батарэі далажылі, што снарады канчаюцца. На зыходзе былі патроны ў шчорсаўцаў. Петракоў кінуў у бой рэзерв.

Бубінцы, нібы скочкі на гумавых нагах са старых казак, са зброяй наперавес паімчалі, перамахваючы цераз шырачэзны яр. Сяргееўскі атрад, аглушыўшы кулямётным агнём два дзоты, сарваўся з месца да моста і затаптаўся ў нерашучасці. Наперад выскачыў камандзір атрада.

— Наперад! — рассыпаючыся адборнай мацяршчынай, зароў ён, размахваючы аўтаматам, і кінуўся на мост. І тут нібы прарвала плаціну. Партызаны лавінай рынуліся на мост. Цяпер іх не мог спыніць нават шквальны агонь. Плыт з узрыўчаткай вырульваў з лукавіны пад мост.

— Ур-ра-а-а! — пракацілася ў паветры.

Успышкі, кароткія чэргі аўтаматаў, выбухі гранат — бой перакінуўся на левы бераг. У дотах партызаны ўрукапашную распраўляліся з ацалелымі гітлераўцамі.

Цішыня... У бінокль было бачна, як партызаны забегалі вакол будынкаў, падбіраючы стрэльбы, здымаючы гадзіннікі і сцягваючы боты з забітых немцаў, нешта цягнучы з вартоўні. Яны былі падобныя на мурашак у разбураным мурашніку. А пад мостам па плечы ў вадзе бэрсаліся людзі, прывязваючы плыт да быка.

Петракоў, які стаяў бледны ад напружання апошніх хвілін бою, з палёгкай уздыхнуў, распраўляючы рэўматычныя ногі. З-пад моста ўзляцела чырвоная ракета.

— Адыхо-дзь! Падпальваю! — закрычаў Мандрыкін.

Партызаны, трымаючы пад пахамі трафейную зброю, папяросы, абмундзіраванне і розную драбязу, беглі назад цераз мост

Пад мостам узвілася тоненькая палоска дыму і папаўзла ўгору. Узвіліся дзве ракеты — сігнал для агульнага адыходу. Людзі кінуліся з-пад моста. Я ўстаў на грудок і прыклаў ФЭД да вока, каб зафатаграфаваць момант выбуху. Чакаць тры хвіліны. Зараз... Зараз... Вось...

Ускінуўся велізарны шар дыму, прарэзаны стрэламі агню. Я шчоўкнуў... І адразу раздаўся выбух, выбух аглушальны і масіўны, з металічным тэмбрам, быццам удар молата па дне агромністай металічнай бочкі. Уздрыганулася зямля. Потым пайшоў «дождж»: падалі аскялёпкі цэглы, жалеза, з свістам праносіліся абломкі рэек і шпал — дастала аж да камандnага пункта. Бык узарвала пад камель. Вялізныя маставыя бэлькі з абодвух бакоў абрынуліся ў ваду. Я зрабіў яшчэ некалькі здым-

каў і пайшоў да калоны, дзе, нягледзячы на стомленасць людзей, панавалі ўзбуджанасць і радасць.

Вынікі аперацыі былі наступныя. Вялізны мост даўжынёй 120 метраў узарваны, гарнізон аховы з 65 чалавек цалкам знішчаны. Аперацыя была праведзена ў той момант, калі войскі Калінінскага фронту перайшлі ў наступ.

17 сутак чыгунка бяздзейнічала. Акрамя таго, у некаторых месцах было парвана чыгуначнае палатно і тэлефонная сувязь. У Боркавічах снарадамі гарматы быў папсаваны народны дом, забіта 12 немцаў, на станцыі разбіты паравоз. Артналёт на мястэчка так напужаў тутэйшы гарнізон, што немцы ледзь не ўцяклі ў Баравуху.

Значэнне гэтай аперацыі важнае. Ёю была прадэманстравана сіла ўдару вялікай масы партызан. Яны паверылі ў сваю моц, а насельніцтва шырокай хваляй махнула на бок партызан.

Была яскрава даказана мэтазгоднасць і жыццёвасць партызанскай артылерыі. Нават такія скептыкі, як П. Герасімаў, пранікліся павагай да новай зброі.

Не дзіўна, што пасля гэтага зніклі ўсе гарматы, што валяліся паўз дарог, а з часам брыгады пахваляліся адна перад адной сваёй артылерыяй, на якую раней гладзелі з лёгкай усмешкай.

Праз нейкі час немцы распаўсюдзілі чуткі, што ў раёне Дзёрнавічы — Клясціцы скінуты дзве авіядэсантныя дывізіі Чырвонай Арміі, якія і падарвалі мост. Пэўна, фашыстам сорамна было прызнацца, што іх так моцна пакалацілі партызаны...

У гэтай аперацыі вызначыліся камандзіры і байцы атрадаў, падрыўнікі і стралкі, артылерысты і санітаркі.

Параненыя, да канца аперацыі кіравалі сваім атрадам імя Шчорса камандзір П. Машэраў і начальнік штаба У. Шчуцкі.

Бой на Беніслаўскім раз'ездзе, арганізаваны вопытнымі камандзірамі, прыслалнымі з фронту, выканаў і ролю «тактычных вучэнняў» для яго ўдзельнікаў — партызан Дрысенскай групы атрадаў і зборнага атрада з 50 чалавек захараўцаў, якія засталіся дзейнічаць на сваёй тэрыторыі».

У. П. Шчуцкі.

П. М. Машэраў. 1943 г. Мал. Л. Айзенберга.

Застаецца дадаць адзін сімвалічны, гісторыка-геаграфічны штрых да сказанага. Мясціна, дзе адбыліся падзеі жнівеньскай ночы 1942 г., ва ўспамінах іх удзельнікаў называецца «пералескамі», «кустоўем», «узлескам», з «буграмі», «равамі», «ярам» і інш. Між тым яна мае ўласную адметнасць: штурм вёўся са старадаўняга Княжыцкага гарадзішча Гарадзец над ракою Дрысай, дзе тысячу год таму нашы продкі бараніліся ад нязваных прышэльцаў. Зараз там паляць кастры ў купальскія ночы. На паляне між дубоў пастаўлены ахоўны знак, а з вокнаў пасажырскіх цягнікоў, што грукочуць па Беніслаўскім мосце, праглядаецца чароўная панарама тутэйшых мясцін і светлая стэла на прырэчнай лугавіне як напамінак аб гарачых днях і начах апошняй вайны.

А.В. Раманаў,
былы камандзір партызанскай брыгады імя К.К. Ракасоўскага

Дакументы сведчаць

З ДЗЁННІКА БАЯВЫХ СПРАЎ КАМАНДУЮЧАГА АХОЎНЫХ ВОЙСК І ТЫЛУ ГРУПЫ АРМІЙ «ЦЭНТР» з 1.7.1942 па 31.12.1942

3.8.1942 г. Посещение командующим и начальником штаба 201-й охранной дивизии, с целью обсуждения крайне напряженного положения в Полоцком районе. Ж/д линии Полоцк – Невель, Полоцк – Витебск и Полоцк – Дюнабург на длительное время выводятся из строя. Командир дивизии указал на то, что все усилия, направленные на борьбу с партизанами, будут безуспешны до тех пор, пока не будет прекращен приток партизан через «окно»* в линии фронта на участке 59-го армейского корпуса...

4.8.1942. В ночь с 3 на 4.8.1942 года партизанская банда**, количеством в 200 человек, вооруженных тяжелым пехотным оружием и артиллерией, совершила нападение на ж/д мост через Дриссу, возле д. Бениславо (северо-западнее Полоцка). Охрана моста сражалась до последнего патрона, однако не смогла препятствовать подрыву моста.

В результате подрыва движение по ж/д линии прекращено самое малое на 3 недели.

21 – 30.9.1942 г. Начальник оперативного отдела информирует начальника генерального штаба группы армий о состоянии охраны обоих главных ж/д линий. От указал на то, что с 8.9. на ж/д линию Борисов – Смоленск выдвинут 1-й охранный батальон. На ж/д линии Дюнабург – Полоцк с сегодняшнего дня прибыли на усиление охраны части 481-го охранного батальона.

16.9.1942. ...Заметный рост диверсий на северном участке. Все диверсии настолько серьезны, что движение по главной ж/д магистрали Дрисса – Полоцк – Витебск парализовано на 24 часа.

17.9.1942 г. ...Командование армейского корпуса требует немедленного усиления охраны ж/д линии Витебск – Полоцк – Дрисса.

...В 21.30 отправлено сообщение в группу армий об усилении охраны следующих ж/д линий:

Витебск – Полоцк на 4 роты
Полоцк – Дрисса на 3 роты
Полоцк – Невель на 3 роты

Всего: 10 рот

Выдвигаются на ж/д линии:
Полоцк – Невель – 17.9., ночью, 2 роты
Полоцк – Невель – 18.9., ночью, 1 рота
Полоцк – Дрисса – 17.9., ночью, 2 роты
Полоцк – Дрисса – 18.9., ночью, 1 рота
Витебск – Полоцк – 18.9., ночью, 2 роты
Витебск – Полоцк – 19.9., ночью, 2 роты

Всего: 10 рот

18.9.1942 г. Снова произведено много значительных диверсий на ж/д линии Полоцк – Витебск – Дрисса. Диверсии принимают такой серьезный характер, что это угрожает снабжению группы армий.

Нацыянальны архіў Рэспублікі Беларусь. Ф. 4683. Воп. 3. Спр. 995. Л. 1 – 60.

Баявое хрышчэнне

У 1943 годзе штаб 1-й Дрысенскай партызанскай брыгады аддаў загад аб утварэнні новага партызанскага атрада. Вырашана было паслаць групу ў заходнія раёны Беларусі, «абрасці» там людзьмі і прыступіць да баявых дзеянняў.

25 красавіка камбрыг Р.П. Герасімаў выклікаў мяне да сябе і загадаў падабраць

* Маюцца на ўвазе «Віцебскія вароты», 40-кіламетровы разрыў на лініі фронту на стыку варожых армій «Поўнач» і «Цэнтр» паміж Веліжам і Усвятамі.

** Каб скампраметаваць партызанскі рух, гітлераўцы называлі партызан бандытамі, а партызанскія фарміраванні бандамі.

групу з 20 чалавек. Камандзірам назначылі мяне, камісарам Пятра Беладзедава.

3 мая група адправілася на выкананне задання. На шляху трэба было перайсці чыгуначную лінію Полацк — Дзвінск. Месца для пераходу выбралі каля Боркавічаў.

У раён пераходу прыбылі днём. Пачалі абмяркоўваць усе падрабязнасці рыўка праз чыгунку. Беладзедаў прапанаваў адысці ад Боркавічаў у бок Полацка і па яры ля могілак паспрабаваць перайсці. Я адхіліў гэты план, бо ведаў, што далей ад населеных пунктаў немцы выстаўляюць моцную варту. Прапанаваў зрабіць пераход у Боркавічах, паміж станцыяй і семафорам. Гарнізон не нёс тут варты. На змярканні, пад гул поезда, які праходзіў станцыю, мы адным кідком перамахнулі пуці.

Другой, не менш сур'ёзнай перашкодай на нашым шляху паўстала Заходняя Дзвіна. Вада яшчэ не спала, была халоднай. Да Дзвіны выйшлі насупраць вёскі Паддуб'е. Лодкі для пераправы не знайшлі. Марудзіць жа нельга, у навакольных вёсках стаялі нямецкія і паліцэйскія гарнізоны. А ўжо пачало днець. Выручыў партызан Закрасаў, былы марак. Ён кінуўся ў ваду і ўплаў дабраўся да процілеглага берага. Там смяльчак знайшоў затопленую лодку. З дапамогай гаспадара выцягнуў яе і хутка вярнуўся па нас. Дзякуючы смеласці Закрасава, мы беспярашкодна пераправіліся цераз Дзвіну. Праз дзень былі ў намечаным раёне і прыступілі да выканання задання камандавання. Сабралі 3 кулямёты, 37 вінтовак, многа гранат і патронаў. У групу ўлілося 127 чалавек. Так ствараўся партызанскі атрад імя Леніна.

На зваротным шляху атрад атрымаў баявое хрышчэнне. У вёсцы Жукі былога Луначарскага сельсавета заселі паліцэйскія. Каб абысці гарнізон, трэба было ўброд пераходзіць ручай. Людзі маглі вымакнуць. Рухацца ж мокрым нязручна. Наперадзе нас чакаў паўторны пераход праз чыгунку. Вырашылі ісці напрамую, па вёсцы. У нас былі 41 узброены і 107 няўзброеных партызан. Атрад рассыпаўся ў баявы ланцуг і пайшоў на вёску. Паліцэйскія пахаваліся, і калі мы адышлі ўжо далёка ад вёскі, пачулі запозненыя стрэлы.

Пры пераходзе чыгункі Полацк — Боркавічы завязаўся бой. Мы знішчылі 17 нямецкіх салдат, захапілі кулямёт, 2 аўтаматы і 7 вінтовак. У баі загінулі партызаны Міхаіл Стубайла і Міхаіл Собалеў.

І вось вярнуліся ў брыгаду. Трэба было ўзброіць людзей, навучыць іх партызанскай вайне. З групай у 20 чалавек я адправіўся за лінію фронту, па зброю. Пераход туды і назад адбыўся без асаблівых перашкод. Мы прынеслі частку зброі, а потым навучыліся браць яе ў ворага. Успамінаецца адзін баявы эпізод.

У Смалаўках фашысты трымалі моцны гарнізон. Адсюль яны часта ездзілі ў Якубова па боепрыпасы і прадукты. Ва ўрочышчы Самусёўка днём мы і падпільнавалі іх.

Абоз немцаў складаўся з 16 парных падвод. Асобна на аднаконнай ехаў падпалкоўнік, камандзір гарнізона ў Смалаўках. Мы далі магчымасць ім праехаць у штаб дывізіі і сталі чакаць.

Нарэшце паказаўся абоз. Гітлераўцы ехалі назад. Падводы ішлі на адлегласці 20—30 метраў адна ад другой. На кожнай сядзела па 4—5 гітлераўцаў. Мы падпусцілі абоз на 15 метраў і адкрылі па ім агонь. Снайпер Пётр Плакса і кулямётчык Аляксандр Шурыгін збілі першую падводу, якая загарадзіла дарогу. Бой быў жорсткі. Партызаны перайшлі ўрукапашную. 41 фашыста забілі, 13 узялі ў палон і толькі 2 ўцяклі. Сярод забітых быў і камандзір гарнізона.

Захапілі мы тады каштоўныя дакументы, 3 кулямёты, 12 аўтаматаў, 32 вінтоўкі і 7 павозак з боепрыпасамі.

Раніцай наступнага дня нямецкі гарнізон вымушаны быў пакінуць Смалаўкі.

С. Дзеліжонак,
былы камандзір партызанскага
атрада імя Леніна

Група Пятра Беладзедава

«Нашы вочы і вушы...» — так любоўна называлі партызаны сваіх сувязных і падпольшчыкаў. Неацэнную дапамогу ў гады вайны аказвалі нам гэтыя мужныя людзі. Яны збіралі разведданыя, распаўсюджвалі лістоўкі і зводкі Саўінфармбюро, арганізоўвалі і праводзілі дыверсіі, падбіралі і рыхтавалі папаўненне для атрадаў народных мсціўцаў.

Адна з такіх падпольных груп пад кіраўніцтвам маладога камуніста Пятра Фаміча Беладзедава дзейнічала ў вёсках Бубны, Свольна, Ахрэмцы, Хрусталёва. Групе даручаліся самыя важныя і рызыкоўныя справы. Аб адным выпадку з яе баявой біяграфіі і хочацца расказаць.

Набліжалася 25-я гадавіна Вялікага Кастрычніка, нашы партызаны рыхтаваліся дастойна сустрэць юбілей. Лепшым падарункам да свята ў тую цяжкую для краіны часіну з'яўляліся новыя ўдары па фашысцкіх захопніках. Штаб брыгады распрацаваў план правядзення шэрагу дыверсій у нямецкіх гарнізонах. Групе Пятра Беладзедава даручылі правесці аперацыю на чыгуначнай станцыі Свольна. Тут размяшчаўся добра ўзброены атрад немцаў. Асабліва пільна ахоўвалі гітлераўцы склад боепрыпасаў, што знаходзіўся ў былой канюшні лесасклада. Узмоцненая ахова і днём і ўначы патрулявала ля варот. Вось на яго і нацэліліся беладзедаўцы.

П. Беладзедаў разам з начальнікам штаба брыгады А.А. Шыбаевым намецілі план правядзення аперацыі. Побач са складам немцы часова размясцілі 40 тон сена, якое звезлі з навакольных вёсак. Гэтыя абставіны і было вырашана выкарыстаць у сваіх мэтах.

5 лістапада партызаны Аркадзь Місюк, Сяргей Выдрыцкі і Уладзімір Баярын даставілі міну замаруджанага дзеяння. Яны ж павінны былі страхаваць правядзенне аперацыі, прыкрыць беладзедаўцаў у выпадку іх вымушанага адыходу.

І вось аперацыя пачалася. Да доўгай чаргі сялянскіх вазоў з сенам, што выстраілася ля варот, пад'ехаў яшчэ адзін. Фурманкай кіраваў Пётр Беладзедаў, які вёз у сене старанна замаскіраваную міну. Насцярожаныя вочы яго хлопцаў пільна сачылі па баках. Марудна пасоўвалася чарга, немец-прыёмшчык нетаропка нешта запісваў, непадалёку гучна рагаталі вартавыя. Ішлі гадзіны, расло напружанне падпольшчыкаў. Раптам Пётр накіраваўся да прыёмшчыка, штосьці паказаў яму з-пад палы (як высветлілася пазней, прыхапіў на ўсялякі выпадак бутэльку самагону), потым падышоў да сваёй фурманкі — немец дазволіў «кемліваму селяніну» сена здаць без чаргі.

Уноч з 5 на 6 лістапада наваколле страсянуў магутны выбух. Воз з «сюрпрызам» зрабіў сваю справу. Ад выбуху ўспыхнула сена. Полымя перакінулася на боепрыпасы. Перапалоханыя фашысты ў паніцы мітусіліся ля пажарышча, а тут іх яшчэ абстралялі партызаны, якія да ночы прасядзелі ў засадзе, чакаючы выбуху.

За бліскучае правядзенне аперацыі падпольшчыкі атрымалі падзяку камандавання. Гэты выпадак і яму падобныя — эпізоды слаўнага баявога шляху групы Пятра Беладзедава. Каштоўныя разведданыя, што дастаўлялі нам яе члены, непасрэдны іх удзел у дыверсійных актах наносілі ворагу адчувальныя ўдары.

Не спынілі падпольшчыкі сваю работу і пазней, калі іх камандзіра высачылі фашысцкія памагатыя і Пётр Беладзедаў разам з сям'ёй быў вымушаны пайсці ў партызаны. У ліпені 1943 года пры фарміраванні атрада імя У.І. Леніна П.Ф. Беладзедава назначылі камісарам.

А. Грыгор'еў,
былы камандзір 1-й Дрысенскай
партызанскай брыгады

Зброяй слова

Памятаю, з якім хваляваннем ішлі мы, агітатары падпольнага Дрысенскага райкома партыі, на першае незвычайнае баявое заданне — праводзіць палітычную і растлумачальную работу сярод насельніцтва акупіраваных ворагам вёсак. Не перабольшу, сказаўшы, што рыхтаваліся да выканання гэтага даручэння не з меншым стараннем, чым да баявой аперацыі.

І недарэмна. Людзі прагна слухалі нашы расказы, лавілі кожнае слова, і тут жа навіны з Вялікай Зямлі перадаваліся з вуснаў у вусны, з вёскі ў вёску, станавіліся здабыткам мас.

За мной быў замацаваны пэўны, даволі вялікі ўчастак, які ахоплівaў вёскі Дзёрнавічы, Жукі, Сераднікі, Лугаўцы, Ульянова, Валкі, Барысы, Пескаватка. Тут я са сваім актывам з ліку жанчын і састарэлых мужчын праводзіў гутаркі, сходы, перапісвалі ад рукі і распаўсюджвалі зводкі Саўінфармбюро, выпускалі лістоўкі, распаўсюджвалі газеты.

М. Лобыр,
былы партызан атрада «КІМ»
1-й Дрысенскай партызанскай брыгады

Бой у Каханавічах

Друкуецца па кн.: І. Захараў. «Вайна ў краі азёр». Мн. 1973.

ЗАХАРАЎ Іван Кузьміч (13.8.1909, в. Ганявічы Лагойскага р-на — 18.5.1982), адзін з арганізатараў і кіраўнікоў партызанскага падполля і партызанскага руху ў Віцебскай вобласці. Герой Савецкага Саюза (1944). Заслужаны работнік культуры БССР (1980). Член КПСС з 1937. Скончыў Рэспубліканскую партыйную школу пры ЦК КП(б)Б (1948). У 1941 адзін з стваральнікаў і кіраўнікоў Асвейскага партыйна-патрыятычнага падполля. У красавіку 1942 арганізаваў і ўзначаліў партызанскі атрад імя Фрунзе, у ліпені 1942—студзені 1944 камандзір партызанскай брыгады Асвейскай імя М.В. Фрунзе, адначасова ў чэрвені 1942—снежні 1943 1-шы сакратар Асвейскага падполля РК КП(б)Б. З ліпеня 1944 на партыйнай рабоце. У 1953—1963 старшыня Беларускага рэспубліканскага камітэта прафсаюза рабочых будаўніцтва і прамысловасці будаўнічых матэрыялаў. Аўтар кн. «Вайна ў краі азёр» (2 выд. 1973). Яго імем названа вуліца ў г.п. Асвея Верхнядзвінскага раёна.

...Заклапочаныя нарастаннем народнай барацьбы, немцы пачалі ўмацоўвацца ў раёне. Так, у Каханавічах быў створаны гарнізон колькасцю звыш трохсот чалавек. У гарнізонах тэрмінова будаваліся абарончыя ўмацаванні: дзоты, драцяныя загароды, траншэі.

Гарнізон у Каханавічах нам моцна перашкаджаў. Ён размяшчаўся на скрыжаванні дарог на Невель, Дрысу, Себеж і Асвею, на шляху партызан да чыгункі. Было вырашана разграміць гэты гарнізон.

Вечарам 8 жніўня ў вёсцы Стралкі пачалі збірацца партызаны. Вёска стала падобнай на вайсковы лагер: на ваколіцах стаялі вартавыя, па вуліцах хадзілі ўзброеныя людзі. Калі зусім сцямнела, прыйшлі адзін за адным атрады імя Арджанікідзе, Жданава, Катоўскага, Суворава, «Сяргея». За імі прагрукацелі гарматы нашага артдывізіёна.

...Каханавічы былі ахоплены паўкальцом: злева ад дарогі, што вяла на Стралкі, заляглі партызаны атрадаў імя Арджанікідзе і Жданава, хлопцы з атрада імя Суворава прыкрывалі дарогу на Задзежжа, атрад імя Сяргея займаў пазіцыі з боку Вышнарава. Фрунзенцы размясціліся на могілках, а пазней «асядлалі» цэнтральную вуліцу паміж МТС і школай. На ўзгорку разгарнуўся артылерыйскі дывізіён, падрыхтаваўшыся да стральбы прамой наводкай. Знойдзеныя ў лясах і адра-

мантаваныя ў партызанскіх майстэрнях гарматы не мелі прыцэлаў. Сёння яны праходзілі праверку, выпрабаванне боем.

А трэцяй гадзіне ночы над могілкамі ўзвілася зялёная ракета. З шыпеннем раскідваючы іскры, яна апісала шырокую дугу і ўпала дзесьці каля парку. І амаль тут жа паветра рвануў артылерыйскі залп, затым другі, трэці...

Успышкі разрываў снарадаў служылі арыенцірамі. Гарматы білі па школе, а атрады наступалі, збіваючы на хаду ахову немцаў. Больш як дзесяць ручных і станковых кулямётаў партызан вялі абстрэл праціўніка.

Артпадрыхтоўка доўжылася пятнаццаць мінут. Выканаўшы сваю задачу і прабіўшы ў некалькіх месцах звернутую да могілак сцяну школы, артылерысты зняліся з баявых пазіцый і адышлі ў схованку.

Партызаны ўварваліся ў Каханавічы. Апамятаўшыся, фашысты пачалі агонь у адказ, займаючы абарону. З гарышчаў, нават з дрэў стралялі яны па партызанах.

Чым бліжэй да школы падцягваліся партызанскія ланцугі, тым мацнейшым станавіўся агонь праціўніка. Гітлераўцы пачалі радзіраваць у Дрысу і чакалі адтуль дапамогі. Таму біліся яны жорстка, імкнучыся пратрымацца даўжэй. Нашы радысты злавілі перадачу, яна ішла вольным тэкстам. Дарогу на Дрысу партызаны не блакіравалі, бо наўрад ці здолелі б вытрымаць напор буйных сіл дрысенскага гарнізона. Разлік будаваўся на хуткасці націску.

Шчыльны агонь гітлераўцаў вымусіў партызан залегчы і пачаць перастрэлку. Але вось другі ўзвод уварваўся ў парк.

Нямецкі аўтаматчык забраўся на дрэва, не даючы кулямётнаму разліку ў складзе Пятра Смычкова і Міхаіла Лукашонка падняцца з канавы.

— Ах, вось дзе ты, гад! — вылаяўся Міхаіл, прыцэльваючыся, і немец, ламаючы голле, рынуўся ўніз.

Пётр Смычкоў падстрэліў другога аўтаматчыка, які хаваўся на гарышчы цаглянага будынка.

Іван Пліско і Васіль Кічыгін прымусілі змоўкнуць яшчэ некалькі агнявых кропак ворага. Агонь праціўніка аслаб, і атрад ірвануўся наперад.

У двор школы паляцелі гранаты. Перарэзаўшы калючы дрот, партызаны ўварваліся ў двор. Справа, пераадольваючы супраціўленне ворага, прасоўваўся наперад узвод Мікалая Іванова. Хлопцам давялося нялёгка: трэба было бегчы пад агнём па адкрытай мясцовасці.

Першым падбег да школы Ісак Смірын. Ён ускочыў на бочку, каб убачыць, дзе заселі немцы. Раптам, неяк дзіўна таргануўшыся, выпраміўся і ўпаў уніз, выпусціўшы стрэльбу. Мікалай Іваноў чаргой з аўтамата паласнуў па падстрэшку, дзе ў дзвярным праёме мільганула фігура нямецкага аўтаматчыка. Немец павіснуў у дзвярах.

Узвод хутка заняў школу.

У гэты ж час на ўскрайку мястэчка, дзе размясцілася ў засадзе адзяленне Блінава, успыхнула схватка. Шлях праціўніку, які насядаў, перагарадзілі дзесяць партызан. Цяжка застукаў кулямёт у руках Вестэнберга, яго падтрымалі стрэльбы. Немцы, імкнучыся вырвацца з кола, прасоўваліся наперад. Іх было, відавочна, не менш за сотню. Моцным ударам яны расчлянілі партызанскую засаду.

Уладзімір Вестэнберг працягваў страляць, адразаючы ворагу выхад з мястэчка. Фашысты пачалі абыходзіць яго. Але кулямётныя чэргі працягвалі касіць ворага.

Становішча станавілася сур'ёзным, і Блінаў загадаў аддзяленню адыходзіць. Хаваючыся ў высокім жыце, партызаны выйшлі з бою. Уладзіміра з імі не было. Але стральба ў тым месцы, дзе ён знаходзіўся, не спынялася.

Раптам кулямёт змоўк. Забіты кулямётчык ці адступае? Але праз хвіліну кулямёт запрацаваў зноў. Партызаны вырашылі прарвацца да таварыша. І тут кулямёт змоўк ізноў. Стала ціха...

Пазней мы выявілі, што Вестэнберг быў тройчы паранены, таму і не мог адысці разам з усімі. Ён страляў да апошняга і, акружаны, застрэліўся, каб не трапіць

жывым да ворага. Гераічны ўчынак адважнага кулямётчыка ўсхваляваў усіх.

У час бою партызаны захапілі нямецкія штабныя дакументы і спрабавалі ўзяць некалькі аўтамашын. Але машыны не заводзіліся, і іх давялося падпаліць.

А з дрысенскага гарнізона фашысты спяшаліся на дапамогу. Буйныя сілы немцаў на аўтамабілях, з артылерыяй падышлі да ўскраіны мястэчка і разгарнуліся да бою.

Мы вырашылі адысці...

«Вогненны» чалавек

Даведаўшыся аб набліжэнні карнікаў, жыхары вёскі Ладэлева пачалі збірацца ў лес, але фашысты, хаваючыся, акружылі вёску, і многія сяляне не паспелі ўцячы. Воргі спалілі Ладэлева. 72 чалавекі былі расстраляны ці згарэлі ў хатах. Загінулі Барыс Ясюкевіч, яго жонка і брат Дзмітры, сем'і Іосіфа Нядбальскага і Марыі Пілюшынай, Васіль Калеснік і шмат інш.

Двое эсэсаўцаў схапілі глуханямога Адольфа Антонавіча Пілюшына і пацягнулі да палаючай пуні. Цудам яму ўдалося выратавацца. Сам Адольф Пілюшын прыйшоў у партызанскі атрад. Ён быў страшны. Абгарэлы, спакутаваны перажытым і доўгай дарогай, Адольф Антонавіч, як толькі апынуўся ў бяспецы, завалiўся на зямлю і страціў прытомнасць. Доўга змагаліся за яго жыццё нашы дактары, і ім удалося перамагчы смерць. У ліку тых нямногіх, што ўратаваліся, былі Марк Марынскі, Іосіф Зінькевіч і некалькі жанчын, якія схаваліся ў лясных зямлянках і дачакаліся вяртання партызан.

Бой у вёсцы Буракова

Гэта было ў чэрвені 1944 года. Нас, сямёра партызан, выклікалі ў штаб атрада. Камандзір даў заданне пайсці ва ўрочышча, што паблізу вёскі Піскунова Боркавіцкага сельсавета, і даставіць адтуль станковы кулямёт «максім», які быў закапаны ў адным з акопаў.

— Будзьце асабліва пільнымі пры падыходзе да чыгункі. Там магчыма варожая засада, — папярэдзіў ён.

Узброіўшыся двума ручнымі кулямётамі Дзегцярова, пяццю аўтаматамі і ручнымі гранатамі, мы рушылі на заданне. Да ўказанага месца дабраліся без якіх-небудзь прыгод. Кулямёт добра захаваўся, бо быў густа пакрыты змазкай. Побач ляжаў загорнуты ў прамасленую паперу запасны ствол, тут жа знаходзіліся брызентавыя сумка з запаснымі часцямі і тры металічныя каробкі з кулямётнымі стужкамі...

Нясём гэты грозны станкач і цешымся, як будзе фашыстам горача, калі пусцім яго ў работу. І ніхто не прыгадваў, што чакае наперадзе.

Толькі сталі пераходзіць дарогу Боркавічы — Дзёрнавічы, бачым: гарыць сцірта сена ля вёскі Лугаўцы. «Нешта няладнае, — думаем, — напэўна тут дзесьці немцы».

Спяшаемся да ракі, дзе нас павінна была чакаць сувязная. І дзяўчына раптоўна выбегла з-пад абрыву, стала махаць хусцінкай: маўляў, хутчэй.

— Што здарылася? — пытаемся.

— Немцы! На выхадзе з вёскі. Як быць?

— Многа іх?

— Чалавек можа 30—40, — адказала сувязная і дадала: — А зброя ў іх — вінтоўкі і бачыла дзве такія рабрыстыя стрэльбы на ножках, як у вас.

Ага, значыць у ворага ёсць ручныя кулямёты. Два на два. Але ж у нас яшчэ і «максімка»... Вось толькі не падрыхтаваны ён да стральбы. Ну што ж, прыйдзецца на хаду ўсё рабіць.

Скрытна падышлі да вёскі, бачым: немцы не спяшаючыся пераходзяць дарогу Боркавічы — Сядлоўцы і збіраюцца ля могілак. Мы заляглі за крайняй пуняй і

хуценька падрыхтавалі да бою свой станкач. Тут жа размясціліся байцы з ручнымі кулямётамі.

...Гулка затахкаў «максім», засакаталі «дзегцяры». Варожы атрад калыхнуўся і тут жа рассыпаўся. Немцы кінуліся да невялікага лесу, за якім была вёска Буракова, не зрабіўшы ў адказ ніводнага стрэлу.

Партызаны, падбадзёраныя першай удачай, пагналіся за фашыстамі. Вораг кінуўся ў вёску Буракова.

Бяжым, страляем. Сям-там позірк спыняецца на забітых.

Вось першыя хаты. Доўгая вуліца. Мільгаюць постаці фашыстаў. Хлопцы, прыціскаючыся да платоў, вядуць агонь. Бачу: ляжыць забіты салдат. Толькі нагнуўся да яго, каб узяць зброю, як з-за палавіка, што быў развешаны на плоце, высунуўся фрыц, намерваючыся ўцякаць. Я мігам пераскочыў плот і накінуўся на немца. «Будзе «язык»! — мільганула думка. Але «язык» аказаўся мацнейшым за мяне, ён вырваўся, адскочыў убок і стаў адвінчваць галоўку гранаты. Я выбіў гранату з рук. Немец схапіўся за кабуру, выцягнуў пісталет. Але я паспеў схапіць фашыста за руку з пісталетам, а тут на дапамогу падбег Васіль Цалпан і даў чаргу з аўтамата.

Бой пачаў сціхаць. Бачу, партызан Пётр Валенцік вядзе ад пераправы трох немцаў, узятых ім у палон. Прывялі трох палонных Сяргей Кавалеўскі і Іосіф Мароз. А ўсяго хлопцы ўзялі ў палон 7 фашыстаў. З сарака двух чалавек удалося ўцячы толькі аднаму.

Праз нейкі час вораг адкрыў агонь з браняпоезда па Буракоўскім лесе. Але ўжо было позна, снарады клаліся на пустым месцы.

А. Руткоўскі,
былы партызан атрада імя Кірава
1-й Дрысенскай брыгады

Пераправа ў агні

У той час партызанскі атрад «КІМ», дзе я быў начальнікам штаба, размяшчаўся ў ваколіцах вёскі Ваўкі Дзёрнавіцкага сельсавета. Побач, у Верасенцах, знаходзіліся апорныя пункты партызан атрада імя Калініна. Вораг настойліва атакаваў нашы пазіцыі, шукаючы слабае месца, каб прарвацца ў партызанскую зону. Самыя жорсткія баі разгарэліся каля вёсак Белавусы і Клімаўшчына. Са станцыі Боркавічы на гэтых участках гітлераўцы выпускалі па 300—400 мін і снарадаў на дзень. Аднак усе атакі ворага адбіваліся. Вялікую ролю адыграла партызанская адзіная 120-міліметровая гармата, хаця ў нас не хапала снарадаў і камандзір разліку Арлоўскі мог за дзень выпусціць іх не больш 2—3. Толькі ўдары яе настолькі былі своечасовыя і дакладныя, што нярэдка рашалі зыход бою.

Не дабіўшыся поспеху ў майска-чэрвеньскім наступленні, фашысты пачалі перагрупоўку сіл. Наша разведка далажыла, што ля вёсак Бекачы і Слабашчукі ўздоўж дарогі скапілася каля 800 пехацінцаў, з якімі 12 гармат і не менш як 10 мінамётаў. Праціўнік наважваўся ў ноч з 1 па 2 ліпеня фарсіраваць раку Дрыса каля Дзёрнавічаў і нанесці ўдар партызанам з тылу.

Камандзір атрада Іван Рыгоравіч Галубкоў прыняў рашэнне: зрабіць рэкагнасцыроўку мясцовасці і хутчэй заняць абарону насупраць паромнай пераправы, дзе чакаецца варожы ўдар.

Пакуль байцы адпачывалі, я разам з камандзірам узводаў правёў рэкагнасцыроўку ўзбярэжжа рэчкі, дзе меркавалася заняць абарону. Тут аказаліся старыя, закінутыя акопы, відаць, вырытыя яшчэ ў пачатку Айчыннай вайны. Іх можна падправіць і выкарыстаць у баі супраць ворага.

Так і зрабілі. З надыходам ночы першы ўзвод, якім камандаваў Сенягоўскі, размясціўся з правага боку, а другі, пад камандаваннем Кабанава — з левага. Ку-

лямётчыкі Баярына занялі пазіцыі на ўзгорку пры дарозе на Залессе. Іх задача: трымаць пад абстрэлам узлессе уздоўж дарогі Бекачы — Сакалішча — за пераправай. Акопы былі хутка падпраўлены, партызаны падрыхтаваліся сустрэць націск праціўніка.

Арганізаваўшы пункты боепрыпасаў і медыцынскай дапамогі, я накіраваўся да камандзіра атрада, каб узгадніць далейшыя дзеянні. Толькі-толькі бралася на досвітак. У гэты момант вораг адкрыў артылерыйска-мінамётны агонь, які працягваўся звыш дзвюх гадзін. Вёска Дзёрнавічы і ўсё наваколле ахуталася дымам і пылам.

Разлік гітлераўцаў быў вядомы: моцным агнём адрэзаць усе падыходы да пераправы і на пароме перакінуць пяхоту на другі бераг, каб развіваць наступленне ў нашым тыле.

Аднак вораг пралічыўся. Ён не ведаў, дзе размешчаны галоўныя сілы партызан. А яны знаходзіліся ля самай ракі, насупраць пераправы, у акопах.

Праціўніку здавалася, што агнём артылерыі і мінамётаў падаўлена ўсё жывое і цяпер можна лёгка ўварвацца ў партызанскую зону. Калі ўжо добра развіднела, не спыняючы абстрэл нашых пазіцый, гітлераўцы кінуліся да парома. Партызаны абодвух узводаў адкрылі прыцэльны ружэйна-аўтаматны агонь. Кулямётчыкі білі праз галаву сваіх па вышыні, што знаходзілася за пераправай. Своечасовым аказаўся агонь гарматы калінінскага атрада, якая знаходзілася ў вёсцы Барысы. Першы снарад трапіў у гушчу фашыстаў. Ворагі ў паніцы замітусіліся і адкаціліся назад.

Гітлераўскія артылерысты спрабавалі выкаціць гарматы на прамую наводку, аднак трапны агонь кулямётчыкаў не даваў ім гэтага зрабіць. Не прынесла поспеху і паўторная атака.

Так вораг, маючы вялікія сілы, не мог прарвацца на правы бераг ракі і вымушаны быў спешна прымаць меры, каб з меншымі стратамі выйсці з гэтага бою. Толькі апоўдні заціхла страляніна, і праз нейкі час разведка далажыла, што гітлераўцы адышлі.

Пераправіўшыся на другі бераг, адкуль немцы прарываліся да пераправы, мы агледзелі пакінутыя пазіцыі. Заўважылі шмат акрываўленых месц, падабралі 29 вінтовак, многа патронаў. Па гэтых трафеях і акрываўленых месцах мы вызначылі, што вораг страціў не менш як 40 чалавек забітымі і параненымі. У двух патранташах знайшлі запіскі, у якіх на рускай мове алоўкам было напісана прыкладна наступнае: «Малайцы партызаны, добра страляеце. Далі чосу гэтым дурням». Бачна па ўсім, што ў варожым стане былі людзі, якія сімпатызавалі народным мсціўцам.

Хоць бой па тых маштабах быў вельмі жорсткі, аднак нашы страты былі амаль ніякія. Атрымаў толькі кулявое раненне ў нагу партызан-разведчык Васілёнак.

Водгукі бою на пераправе дакаціліся за лінію фронту. Мы атрымалі высокую ацэнку Беларускага штаба партызанскага руху. Газета «Чырвоная змена» ў 20-х чыслах таго ж месяца апісвала падрабязнасці гэтага бою, высока ацаніўшы маральную стойкасць байцоў і ўмелыя дзеянні камандавання атрада.

Варта назваць тых, хто праявіў выключную стойкасць і мужнасць у вясенне-летніх баях 1943 года. Гэта камандзіры аддзяленняў Анатоль Сакалоў, Міхаіл Дашкевіч, разведчыкі Вера Хацько, Віталь Фадацёнак, кулямётчыкі Аляксандр Гардзей, Уладзімір Фалько, Мікалай Цыра, стралкі Антон Вярыга, Віктар Шах, Аляксандр Маркевіч, Сяргей Гардзей, Філат Макрэцкі, Міхаіл Галынскі, Фама Маліноўскі, камандзір гаспадарчага ўзвода Аляксандр Стома, медыцынскія сёстры Вера Беладзед, Валянціна Бадун, Валянціна Скрыпка і многія іншыя.

У. Гардзей,
былы начальнік штаба
партызанскага атрада «КІМ»

Бой ля Казуліна

У красавіку 1943 года мне давялося сустрэцца з групай партызан-разведчыкаў атрада імя Суворава, якім трэба было перайсці чыгунку Полацк—Бігосава і выйсці ў раён былога калгаса «Пагранічны маяк», зараз «Кастрычнік».

Ноччу мы перасеклі чыгунку ля вёскі Савейкі Боркавіцкага сельсавета і выйшлі ў раён Луначарскага, дзе размяшчаўся гарнізон паліцыі. Першую палову дня хаваліся ў лесе, пад вечар прабраліся ў Казуліна. Разышліся па хатах, каб трохі перакусіць, але наша вячэра працягвалася нядоўга.

Да нас у хату прыбег мясцовы хлопчык год 10—12 і сказаў, што некалькі чалавек пайшлі ў паліцыю ў Прудзінкі паведамляць аб з'яўленні партызан у Казуліне. Тут ужо нам было не да ежы. Параіўшыся з камандзірамі разведчыкаў Васілём Цярэшкам і Яўгенам Лучыноўскім, мы вырашылі зрабіць засаду.

Да вайны я працаваў брыгадзірам трактарнай брыгады ў калгасе «Пагранічны маяк», таму добра ведаў мясцовасць. Мы выйшлі на ўсходнюю ўскраіну Казуліна, дзе і збіраліся даць бой паліцаям. У тыле пакінулі ахову на выпадак, калі нас пачнуць абыходзіць... На левы фланг, на вышыню, таксама паслалі двух партызан.

Не паспелі мы добра размясціцца, як з боку Прудзінак паказаліся паліцэйскія. Яны, па ўсім было бачна, заўважылі нас і палеглі на зямлю. Мы ж адкрылі агонь з усіх відаў зброі, якая была ў нас, з крыкам «ура» пайшлі ў атаку. На тым месцы, дзе ляжалі паліцэйскія, мы налічылі дзевяць забітых здраднікаў і двух немцаў. Потым, пасля вяртання ў атрад, мы даведаліся, што ў гэтым баі быў смяротна паранены начальнік мясцовай паліцыі, а яшчэ адзін паліцай быў знойдзены забітым у хмызняку.

Мы спакойна сабралі трафеі і адышлі ў лес. Наступнай раніцай ля Казуліна з'явілася многа немцаў і паліцаяў. Уступаць у бой з намнога большымі сіламі праціўніка нам не было неабходнасці. Мы пакінулі гэтыя мясціны і лесам накіраваліся ў бок Баравухі.

З партызан — удзельнікаў гэтага бою я ведаю Сігізмунда Кропа, Арцёма Бадуна, Яўгена Лучыноўскага.

У 1946 годзе я дэмабілізаваўся з арміі. Доўгі час спрабаваў знайсці таго невядомага хлопчыка з Казуліна, які так своечасова папярэдзіў нас і, магчыма, выратаваў нам жыццё. На жаль, знайсці яго не ўдалося. Можа, хто-небудзь ведае яго прозвішча, а можа, і сам ён застаўся ў жывых і адгукнецца.

М. Сяткоўскі,
Дзвінская праўда,
26.7.1984

Прывітанне братам-партызанам

«Учора мой знаёмы прынёс мне нумар газеты, прысланы з г. Верхнядзвінска яго братам Д.П. Паршутам з артыкулам «Бой ля Казуліна». Вялікае дзякуй ім за гэта — не магу выказаць, як усхвалявалі мяне газетныя радкі. Дакладна помню падзеі далёкіх ваенных дзён — я і ёсць той «хлопчык з Казуліна», які папярэдзіў партызан аб небяспецы і якога хоча адшукаць М. Сяткоўскі.

...Было гэта позна вечарам у красавіку 1943 года. Мы з маці знаходзіліся ў канцы агародаў, у лазні. На свет капцілкі прыбег, запыхаўшыся, стараста, якога маці сустрэла на парозе. Я схаваўся ў цёмным кутку лазні і пачуў, як стараста, глытаючы словы, вымавіў, што бяжыць у Прудзінкі ў нямецка-паліцэйскі гарнізон. Ледзь перадыхнуўшы, ён рушыў па просецы ў бок Прудзінак. Я прасачыў за

старастам і пабег шукаць партызан. Ля канторы сустрэў дваіх, якія завялі мяне да камандзіра. Яму і расказаў аб пачутым, паказаў, адкуль павінны з'явіцца фашысты. З кім размаўляў — не пытаўся, памятаў аб адным: любой цаной павінен папярэдзіць партызан.

Не ведалі пра мяне і народныя мсціўцы. У Казуліне ж дзейнічала падпольная група камсамольцаў, якая трымала сувязь з партызанамі. У яе разам са мной уваходзілі Марыя Савіцкая, Аляксандр Дадэка, Ганна Асоўская і іншыя камсамольцы. Сувязь з партызанамі мы падтрымлівалі праз Антона Ягоравіча Дадэку і Надзею Андрэеўну Цыра, жыхароў вёскі Дадэкі.

У канцы жніўня 1943 года камандаванням партызанскай брыгады я быў пасланы ў Ліхачоўскі нямецка-паліцэйскі гарнізон з задачай разведкі і аказання дапамогі партызанам у знішчэнні гарнізона. Ён прыкрываў пераправу цераз Заходнюю Дзвіну, і народным мсціўцам цяжка было перапраўляцца на другі бераг, каб выконваць дыверсійныя заданні. У лістападзе 1943 года заданне было выканана, і я працягваў барацьбу з ворагам разам з партызанскім атрадам.

Асабліва хочацца адзначыць дзейнасць у гады вайны народных патрыётаў А.Я. Дадэкі і Н.А. Цыры. Памятаю словы камандзіра 3-га атрада Івана Піліпавіча Буваленкі, які часта паўтараў: «Такіх людзей Радзіма не забудзе».

Асабіста са мной вайна абышлася сурова: бацька Дзмітрый Сільвестравіч Дадэка і маці Яфімія Андрэеўна Дадэка забіты фашыстамі ў вёсцы Прудзінкі, а сёстры Надзея і Ала былі кінуты ў канцлагер. Партызанам удалося вызваліць іх і пераправіць самалётам на Вялікуюу зямлю.

С. Дадэка,
Дзвінская праўда, 13.9.1984

Як бралі «языка»

Перад атрадам была пастаўлена задача даведацца, што робіцца ў Дрысе. Атрымаўшы заданне, я накіраваў разведку за «языком». Разведка хадзіла тры разы, выпрабавала ўсе спосабы, але «языка» здабыць не здолела. Тады я, узяўшы з сабою смелага партызана Ніцецкага, паехаў у Дрысу сам. Байца апрануў жанчынай, а сам надзеў вясковую вопратку. Пропускі на права ўезду ў Дрысу дапамаглі здабыць жыхары блізкай да чыгункі вёскі Думанькі.

А 10-й гадзіне раніцы паклалі аўтаматы ў сані пад салому і накіраваліся ў Дрысу. Калі пад'язджалі да горада, на мосце заўважылі вартавога-фрыца, які правяраў дакументы. Як мы ўжо дамовіліся раней, калі вартавы спыніў нас, вылезлі з саней. Праверыўшы дакументы ў байца, фрыц сказаў «гут» і стаў цераз сані цягнуцца да мяне па дакументы. Вінтоўка ў яго вісела на шыі. У той момант, калі ён браў у мяне пропуск, баец паваліў яго ў сані. Ад нечаканасці і перапалоху фрыц не паспеў нават крыкнуць, як яму адразу заткнулі рот рукавіцай. Так вартавы быў звезены з вартоўні, што стаяла за 50 м ад нас, 150 м ад нямецкага штаба.

Потым за намі наладзілі пагоню, ачапілі кусты ля чыгункі, але мы ў той час яе ўжо мінулі.

Вартавога ж мы перадалі прадстаўніку ЦШПР з разведаддзела т. Янушку. Усе звесткі, якія былі патрэбныя пра Дрысу, «язык» расказаў. За ўдалую аперацыю па здабычы «языка» я маю падзяку ад т. Янушкі.

Лейтэнант Грабенкін

Нацыянальны архіў Рэспублікі Беларусь. Ф. 3500. Воп. 4. Спр. 32. Л. 83.

Партызанскі танк

У гэту ноч мы былі ў вёсцы Мікуліна. Выставіўшы пасты, адпачывалі ў каравулцы. На куце моцна капціла зробленая з гільзы газнічка. Партызаны ляжалі хто на падлозе, хто на лавах, некаторыя спалі.

А другой гадзіне ночы нам паведамілі, што з боку Нямыцькаў рухаюцца нямецкія танкі. Партызаны па трывозе высыпалі з хаты і занялі абарону, падрыхтаваўшыся да бою. Сапраўды, ад узлеску на вёску рухаўся танк. Раздалася каманда падрыхтавацца. Кожны з нас меў па дзве супрацьтанкавыя гранаты.

Але раптам танк, загрузнуўшы ў снезе, заглух. З люка вылез танкіст.

— Ах ты сволач, ізноў заглух, — данеслася да нас. — Гаручка дрэнь.

Мы здзіўлена пераглянуліся, пачуўшы знаёмы голас.

— Хто там? — спытаўся Іван Кураш.

— Я, Ангудовіч, — адказаў танкіст.

— А адкуль у цябе танк?

— Ды адрамантаваў, вось і еду, — адгукнуўся той і пачаў стукаць малатком.

Партызаны высыпалі з сваіх сховішчаў і акружылі танк.

— Каб ён не заглух, кепска табе б давялося.

— Ну, гэта яшчэ як сказаць, каму было б кепска, — жартам адказаў Ангудовіч.

Гэта быў танк, захоплены ў адным з баёў. Наш славуты механік наладзіў яго і зараз ірваўся ў бой з карнікамі.

Не кладучыся больш адпачываць, мы рушылі следам за ім на Стралкі.

Зранку зграя карнікаў абрынулася на вёску. Два дзесяткі самалётаў пачалі бамбіць партызанскую абарону. Над Стралкамі ўзвілося полымя. Па вёсцы няспынна білі мінамёты і буйнакаліберныя кулямёты. Пасля інтэнсіўнага абстрэлу ланцугі карнікаў рушылі на вёску. Але партызаны, пераседзеўшы бамбёжку, сустрэлі карнікаў агнём ва ўпор з усіх відаў зброі. Нямецкая атака захлынулася. Фашысты пачалі рыхтавацца да новага штурму. Мо з гадзіну карнікі, дэманструючы сваю моц, займаліся на нашых вачах перагрупоўкай і канцэнтрацыяй сіл, разлічваючы, пэўна, падавіць нас псіхічна.

Зноў на Стралкі пасыпаліся бомбы, забухалі цяжкія мінамёты, пасыпаліся аўтаматныя чэргі. Затым сотні п'яных фашыстаў палезлі ў вёску напралом. Яны спяшаліся заняць гэты важны вузел вялікіх дарог.

У самы адказны момант з-за будынка вынырнуў і паімчаў насустрач карнікам танк. Страляючы на хаду, увесь у снежнай каламуці, гэты грукатун быў падобны на страшыдла, якое несла смерць. Раздалося дружнае партызанскае «ўра». Ад нечаканасці фашысты кінуліся прэч, пакідаючы ўсё, што перашкаджала ім уцякаць. І ваярскі дух, ды і градусы, відаць, адразу выветрыліся.

Было б дастаткова гаручага ды была б гарантыя, што не заглухне танк — папёр бы іх Ангудовіч далёка. А так пахадзіў, пастраляў ды вярнуўся ў вёску. Карнікі ж больш на Стралкі не палезлі. У наступныя дні яны хацелі абмінуць вёску праз Селішча і Барысова, але і там іх сустрэлі партызаны, і зноў у цяжкія хвіліны ў бой выходзіў танк, якога фрыцы баяліся як агню.

В. Лукашонак

Адзначылі юбілей

У ліпені 1943 года мы адзначалі гадавіну арганізацыі сваёй партызанскай брыгады. Азнаменаваць гэты дзень падрыўнікі рашылі ўзрывам яшчэ аднаго нямецкага эшалона. Атрымаўшы заданне, я павёў групу да чыгункі. Месца выбралі недалёка ад Беніслаўскага раз'езда, устанавілі нагляд за чыгуначным палатном. Пад вечар дазоры заўважылі, як да чыгункі падышоў узвод нямецкіх салдат з аўчаркай і, раздзяліўшыся на дзве партыі, зрабіў засады прыкладна метраў за сто адна ад другой.

Падрыўнікі рашылі не адступаць ад

Група партызан-падрыўнікоў атрада імя М. В. Фрунзе.

намечанага плана. У прамежку паміж засадамі мы выбралі месца з падветранага боку з-за аўчаркі і сталі чакаць, пакуль добра сцямнее. Нямецкія партулі адзін за другім хадзілі ўздоўж палатна, асвятляючы ліхтарамі адхон. Цягнікі праскоквалі адзін за другім, аднак выходзіць на дарогу было рызыкоўна.

І вось перад самай раніцай, скарыстаўшы момант, калі падыходзячы эшалон засланіў сабой вартавога, я кінуўся на рэйкі і выключна за 10—15 метраў перад паравозам паставіў міну. Ледзь паспеў я скочыць пад адхон, як прагрымеў страшэнны выбух. Знішчэннем варожага цягніка мы адсалютавалі гадавіне арганізацыі нашай брыгады.

А. Васілёнак,
былы партызан-падрыўнік
атрада імя С.М. Кірава

Разведчыца Каця

Восенню 1942 года камандаванне 1-й Дрысенскай партызанскай брыгады рыхтавала аперацыю па знішчэнні чыгуначнага моста цераз раку Свольна. Атрыманыя звесткі аб размяшчэнні варожага гарнізона, яго сіле неабходна было ўдакладніць. На выкананне задання пайшла маладая партызанка Каця Лыкава.

Скончыўшы перад самай вайной Полацкае педагагічнае вучылішча, яна хацела прысвяціць сваё жыццё дзецям, выхаванню падрастаючага пакалення. Але вайна перакрэсліла ўсе планы, не дала акрыліцца мары. На акупіраванай тэрыторыі быў выдадзены загад: «Усім маладым спецыялістам стаць на ўлік у германскіх улад». Каця не выканала загаду, які пагражаў расстрэлам. Яе можна было бачыць на сходках моладзі, сярод вяскоўцаў. А як толькі ў лясах аб'явіліся партызаны, пайшла да іх. І з таго часу хадзіла на самыя рызыкоўныя заданні. Дзякуючы яе знаходлівасці, смеласці, мужнасці партызанскае камандаванне атрымлівала важныя звесткі аб праціўніку.

...Непрыкметна пранікнуўшы ў родны пасёлак Свольна, яна зайшла да Лукомскіх, якія жылі па суседстве і добра яе ведалі. Лукомская сустрэла Кацю ветліва, прапанавала скінуць паліто, адпачыць, а потым ісці на заданне ўлегцы. Не ведала дзяўчына, што былая суседка выдасць яе ворагу.

Для затрымання партызанкі камендант накіраваў цэлы ўзвод салдат. Кацю схапілі на вуліцы. Яе доўга катавалі, на допыт вазілі на адкрытай чыгуначнай платформе, звязанай. Цвёрда трымалася разведчыца, нікога не выдала, нічога не сказала ворагу. Загінула наша Каця геройскай смерцю.

А. Грыгор'еў,
былы камандзір 1-й Дрысенскай
партызанскай брыгады

К. Р. Лыкава.

Партызанскія шпіталі

З успамінаў А.В. Раманава, былога камандзіра партызанскай брыгады імя К.К. Ракасоўскага.

У кожнай партызанскай брыгадзе быў свой шпіталь. Зімою 1943 г., падчас карных экспедыцый, быў створаны аб'яднаны шпіталь для абслугоўвання ўсіх брыгад партызанскага краю. Ва ўмовах жорсткіх баёў шпіталь быў вымушаны часта мяняць дыслакацыю. Аперацыі рабіліся на сталах. З-за адсутнасці косцевай пілы ампутацыі выконваліся звычайнай слясарнай пілой, якую папярэдне 20—30 хвілін кіпяцілі. Замест ампутацыйнага нажа прымянялі звычайныя скальпелі. Перавязачны матэрыял, а гэта былі абрусы, прасціны, аконныя фіранкі, парашутны матэрыял, бялізна і г.д., стэрылізавалі кіпячэннем у катлах. Наркоз рабілі толькі мясцовы, выкарыстоўваючы звычайны (не наркозны) эфір, калі ж наркотыкі скончыліся, аперацыі пачалі праводзіць без абязбольвання.

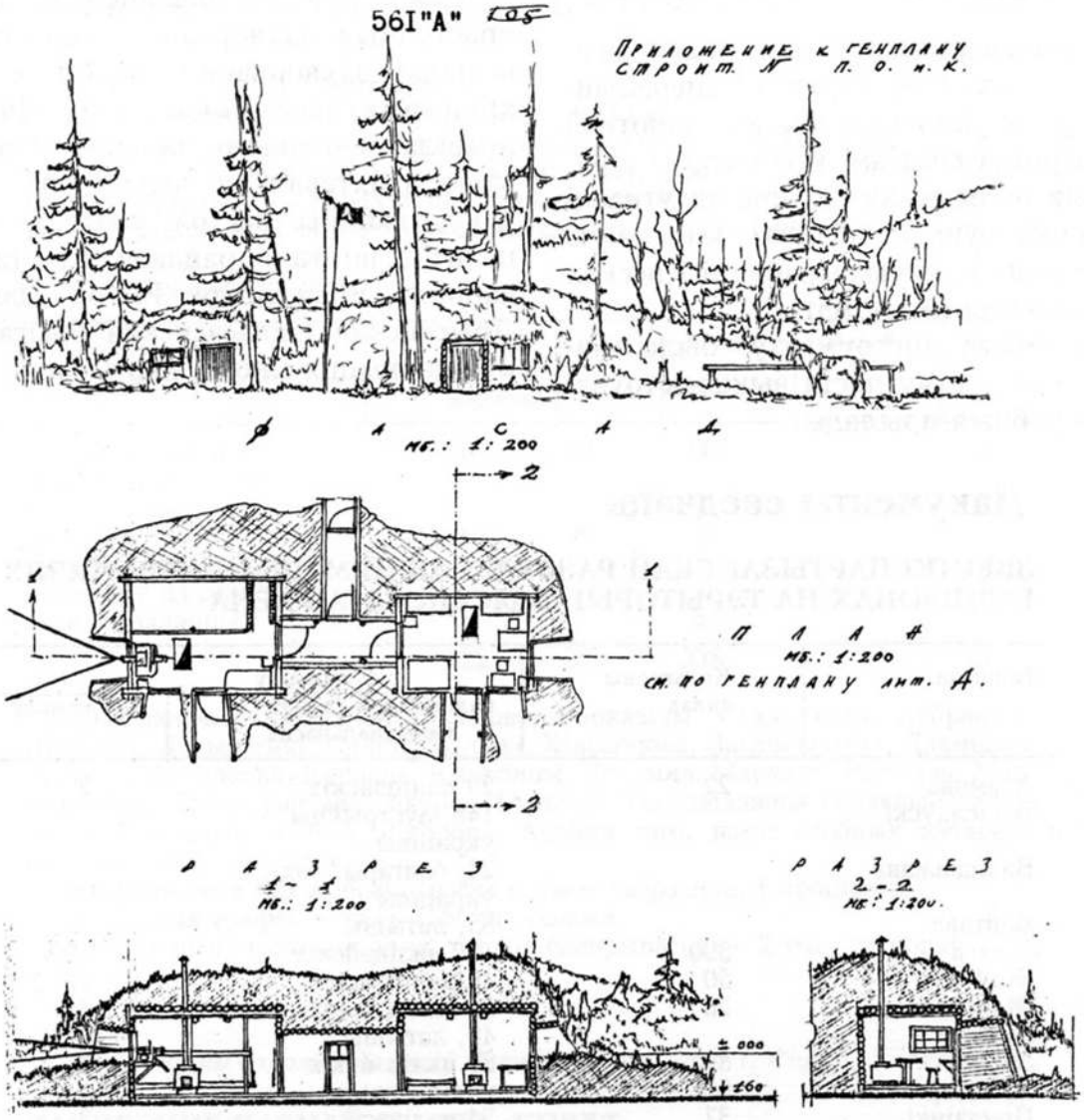

План партызанскай зямлянкі.

Халаты былі толькі ў хірургаў. Асвятленнем у начны час пры тэрміновых аперацыях служылі керасінавыя лямпы, пас-

А. Ф. Вараб'ёў, галоўны ўрач Асвейскай партызанскай брыгады імя М. В. Фрунзе.

ля — тлушчавыя «капцілкі» і нават звычайная лучына. Рукі хірурга і аперацыйнай сястры апрацоўвалі мылам і шчоткай з нашатырным спіртам, працавалі ў пракіпячоных пальчатках. А пры адсутнасці іх выкарыстоўвалі цёплую кіпячоную ваду, самагонку, якую выраблялі ў вёсках спецыяльна для гэтых мэт.

Хірургічнага інструменту было надзвычай мала, таму часта выкарыстоўваліся самаробныя прылады.

Для накладання лігатуры на сасуды скарыстоўвалі шоўк з парашутных стропаў. Халаты, з-за адсутнасці аўтаклаваў, кіпяцілі ў печы і ў гарачым, вільготным выглядзе апраналі на хірурга.

Медыкаменты даставалі ўсемагчымымі шляхамі ў былых медветпунктах, куплялі праз сваіх агентаў у гарнізонах. Былі выпадкі, калі медыкаменты з гарнізонаў траплялі да нас атручанымі, у рываноле аднойчы ўрачы знайшлі солі хрому.

Найчасцей сустракаліся ў партызан прастудныя захворванні, кароста. Былі выпадкі захворвання брушным тыфам, крупозным запаленнем лёгкіх. Лячылі, як правіла, народнымі сродкамі. Прэпараты часта рыхтавалі з чыстацелу, насення льну, хвойны настой ужывалі супраць цынгі. У шпіталі працаваў стаматалагічны кабінет. Урач-хірург Рыгор Цэмахаў з Дрысенскай партызанскай брыгады вярнуў да жыцця многіх партызан.

Дакументы сведчаць

ЗВЕСТКІ ПАРТЫЗАНСКАЙ РАЗВЕДКІ АБ НЯМЕЦКА-ПАЛІЦЭЙСКІХ ГАРНІЗОНАХ НА ТЭРЫТОРЫІ ДРЫСЕНСКАГА РАЁНА

Гарнізон	Колькасны склад	У тым ліку	
		паліцэскіх і салдат, іх нацыянальнасць	немцаў
Адамова	22	20 паліцэйскіх	2
Беніслаўскі		148, аўстрыйцы украінцы	
Валодзькава		24, балгары, чэхі, украінцы	
Войтава		85, латышы	
Дрыса	390	190 паліцэйскіх	200
Жоўніна	50	40 паліцэйскіх	10
Жукова	28	25 паліцэйскіх	3
Залессе		40, латышы	
Зялькі	87	80 паліцэйскіх	7
Луначарскае	69	паліцэйскія	
Прудзінкі	37	34 паліцэскія	3
Пярэкі		37, латышы	
Свольна		90, балгары, югаславы, рускія, украінцы	
Цясты	30	20 паліцэйскіх	10

Па стане на 29.4.44 ...у гарнізонах праціўніка Залессе, Пярэкі, Войтава знаходзіцца каля 150 чал., па нацыянальным складзе латышы, маюць на ўзбраенні бат. мінамётаў 3, станковых кулямётаў 3, ручных 7, вінтоўкі і аўтаматы. Задача — барацьба з партызанамі. У гарнізоне в. Страшныя знаходзіцца адна рота праціўніка, па нацыянальным складзе

немцы, маюць лёгкую пяхотную зброю, станковыя кулямёты, ручныя кулямёты, аўтаматы і вінтоўкі, з задачай аднаўлення дарог і пабудовы мастоў. 25.4. у гэты гарнізон паступіла рабочая няўзброеная каманда латышоў у колькасці 100 чал. Абаронныя мерапрыемствы праціўніка выяўляюцца ў адрыцці акопаў, кулямётных гнёздаў у раёне в. Сядлоўцы, Страшныя, Саламахі, Вілюкі і нарыхтоўцы лесаматэрыялаў — калоў, стоек і інш. Мост на р. Дрыса ў в. Дзёрнавічы заканчваецца і ў бліжэйшыя 2—3 дні уступіць у эксплуатацыю.

Гарнізон станцыі Бігосава, колькасць каля 100 чал., па нацыянальным складзе латышы, украінцы... Маральны стан латвійскіх салдат і ўкраінцаў гарнізона дрэнны. Мелі месца выпадкі за гэты час спрэчак паміж латышамі і ўкраінцамі аб несправядлівай расправе з мірным насельніцтвам. Спрэчкі даходзілі аж да арышту адно аднаго.

Нацыянальны архіў Рэспублікі Беларусь. Ф. 3895. Воп. 1. Спр. 2. Л. 165, 167, 186; Ф. 3894. Воп. 1. Спр. 5. Л. 98; Ф. 3500. Воп. 4. Спр. 28. Л. 33.

ДАКЛАД КАРНАЙ ГРУПЫ «ЦАУНКЁНІГ» АБ ВЫНІКАХ ДЗЕЯННЯЎ

З 25 лютага па 5 сакавіка 1943 г.

а) Забітых у баі бандытаў — 1

б) Падвергнуты асобай апрацоўцы — 633 чал.

в) Эвакуіраваныя: 1) адпраўлена маршавым парадкам у зборны лагер у Дрысу: мужчын — 57, жанчын — 89, дзяцей — 54, усяго — 200; 2) перададзена ў якасці працоўнай сілы ў распараджэнне штаба групы Кнехт і батальёнаў — 26; 3) пакінута ў якасці працоўнай сілы пры трох камандах групы Цаункёніг — 8, усяго — 34. Вынікова — 234 (чал.)

г) Захоплена жывёлы:

	Буйной рагатай жывёлы	Цялят	Авечак	Коней	Жарабкоў
Сагнана ў Дрысу	76	12	246	1	12
Перададзена групе Кнехт (штабу і батальёну)	46	8	27		
Перададзена ўпаўнаважанаму па сельскай гаспадарцы			65		
	122	20	338	1	12

д) Спалены паселішчы: Буракова, Боркавічы, Сухарукава, Добранікі, Сахонава, Шаўракі, Давыдзенкі, Саліна, Шлыкі, Жарабцова, Затлойшчына, Дзямідава, Дубровы, Асёткі, Папелушова, Курашы, Чырвонцы, Дзедзіна, Маркава, Рагелева, Мазалеўшчына, Царкоўна, Галькаўшчына, Агуркі, Селішча, Гарадзілавічы (большая частка), Вялікае Поле, Плюшчык, Нішча, Дуброва. Акрамя таго, шмат асобных хутароў, а таксама цагельны завод 70/08.

е) Захоплена зброя, боепрыпасы і іншае ўзбраенне, 1 процівагаз.

ж) Іншыя трафеі — каля 1650 кг збожжа.

з) Уласныя страты — няма, расход боепрыпасаў — 2 тыс. патронаў.

Група «Цаункёніг».

Цэнтральны дзяржаўны архіў Латвіі. Ф. 256. Воп. 1. Спр. 9. Л. 147.

ДАНЯСЕННЕ КАРНАЙ ГРУПЫ «КНЕХТ»

26 лютага 1943 г.

1. На працягу другога дня наступу ў захопленым намі раёне банды не заўважаны. Усе населеныя пункты былі захоплены намі без значнага супраціўлення. Штаб і жандарскі атрад № 10, а таксама супрацьпаветраная батарэя былі абстраляныя з мінамётаў.

Атрады СД спалілі наступныя вёскі: Шлыкі, Жарабцова, Затлойшчына, Дзямідава, Дубровы, Асёткі, Папелушова, Курашы, Чырвонцы, а таксама 6 асобных двароў. Былі пакараныя атрадамі СД 204 бандыцкія памагатыя.

Аж да вёсак Дубровы і Вялікае Сяло жывёлы не выяўлена. У гэтых вёсках кіраўнікі сельскагаспадарчых упраў павінны арганізаваць яе вываз. Большасць вёсак не мае ні насельніцтва, ні жывёлы, ні харчу.

2. а) Без змен.

б) Намечаная на гэты дзень мэта дасягнута.

в) Трафеі — 1 конь, 7 кароў і каля 10 галоў дробнай жывёлы.

3. Штабы батальёнаў 277-га, 279-га, жандарскі атрад № 10 і супрацьпаветраная брыгада Хацы размешчаны ў в. Вялікае Сяло, батальёны 276-ты — Буды, 278-мы — Кісялі.

4. Без страт.

5. Расход боепрыпасаў: супрацьпаветраная батарэя — 217 асколачных снарадаў, 40 запальных асколачных снарадаў, батальён 279-ты — 3 тыс. вінтовачных патронаў (рускіх), 200 іншых патронаў (рускіх), 150-міліметровая лента (руская), батальён 276-ты — 3500 вінтовачных патронаў (рускіх), 10 белых ракет, штаб — 10 чырвоных і 10 зялёных ракет.

6. Забеспячэнне — батальён 276-ты — абутковага тлушчу 20 кг.

Зенітны атрад абстрэльваў вёску Затлойшчына і спаліў некалькі хат. Акрамя таго, 277-мы батальён падчас свайго руху трапіў пад артылерыйскі і гранатны абстрэл.

Подпіс: Кнехт

Цэнтральны дзяржаўны архіў Латвіі. Ф. 256. Воп. 1. Спр. 10. Л. 18.

ДАНЯСЕННЕ КАРНАЙ ГРУПЫ «БЕРТА»

27 лютага 1943 г.

1. 27 лютага 1943 г. каля 8 гадзін 3-я рота 276-га батальёна, якая рухалася ад Вялікага Сяла на Буды, была абстраляная з усходу бандытамі сіламі ў 200 чал. Бандыты занялі вышыню 192,4 за 4 км на паўночы ўсход ад Вялікага Сяла і в. Царкоўна. Для падтрымкі роты былі адразу накіраваныя дзве роты 279-га батальёна, адна рота 277-га батальёна і супрацьпаветраная батарэя Хацы.

Пасля моцнай перастрэлкі бандыты былі адкінуты. Захапіўшы параненых, яны ўцяклі ва ўсходнім напрамку. Адзін з бандытаў быў узяты ў палон і перададзены СД. Вёска Царкоўна была захоплена і спалена. У выніку допыту злоўленага бандыта было выяўлена, што банда, якая нападала, складалася з мясцовых жыхароў з раёна за 15 км на паўночны захад ад Царкоўна.

2. а) Без змен.

б) Банда ў колькасці 200 чал. разгромлена паблізу Царкоўна. Царкоўна спалена.

в) Трафеі: 1 англійскі карабін, 1 супрацьтанкавае ружжо, 1 руская вінтоўка, 1 ручная граната, 61 карова, 30 авечак, 4 жарабяці, 6 коней, 1 міна.

3. Без змен.

4. Страты: 1 лёгкапаранены ў 279-м батальёне.

5. Расход б/п. Супрацьпаветраная батарэя Хацы — 183 асколачныя гранаты, 84 запальныя снарады, 65 бранябойных снарадаў.

6. Забеспячэнне. Супрацьпаветраная батарэя Хацы — 300 асколачных гранат, 100

«Новы парадак» у дзеянні на Верхнядзвіншчыне.

Фашысцкія карнікі рабуюць вёску Кавалькі былога Асвейскага р-на. 1943 г.

запальных снарадаў, 100 бранябойных снарадаў, 279-ты батальён — 8500 вінтовачных патронаў, 12 мін, 75 аўтаматных патронаў, 12 асвятляльных ракет.

Атрыманыя 279-м батальёнам процівагазы не маюць фільтраў. Пададзена заяўка аб дадатковай дастаўцы фільтраў.

7. Без змен. Да п. 1 Атрадамі СД спалены в. Дзедзіна, Маркава, Рагелева, Мазалеўшчына, Радкова і Барташы.

Пакарана: у Мазалеўшчыне — 108 (чал.), у Будах — 45, у Царкоўне — 96. Праціўнік падвергнуўся нападу па фронце і з правага флангу і адступіў у паўночна-ўсходнім напрамку. Спалены вёскі Царкоўна і Гарадзілавічы.

Да 2 б) Былі знойдзены трупы 3 бандытаў. У асобных хатах былі выяўлены лужы крыві, якія відавочна засталіся ад параненых і забітых. 1 бандыт быў захоплены ў палон і перададзены атрадам СД.

(Захоплена:) 61 карова, 30 авечак, 4 жарабяці, 6 коней, 1 вінтоўка рускага ўзору, 1 граната.

Група «Берта»

Цэнтральны дзяржаўны архіў Латвіі. Ф. 256. Воп. 1. Спр. 10. Л. 19.

ВОГНЕННЫЯ ВЁСКІ

НАСЕЛЕНЫЯ ПУНКТЫ, ЗНІШЧАНЫЯ РАЗАМ З ЖЫХАРАМІ Ў ПЕРЫЯД ФАШЫСЦКАЙ АКУПАЦЫІ І НЕ АДНОЎЛЕНЫЯ*

Назвы вёсак	Колькасць (напярэдадні вайны)		Колькасць знішчаных		Дата знішчэння
	двароў	жыхароў	двароў	жыхароў	
1	2	3	4	5	6
Абразэева (Сар'янскі с/с)	13	49	13	36	спалена 16.2.43
Аніськава	12	54	12	32	спалена 16.12.43
Бабічы	11	40	11	(300)**	спалена ў сакавіку 1943
Бабы	12	38	12	20	спалена 16.2.43
Баравок	14	64	14	47	спалена 25.2.43
Баравыя	8	46	8	25	спалена 16.2.43
Бузова	14	55	14	55 (250)	спалена 24.2.43
Булы	39	135	39	127	спалена 16.2.43
Ваўкі (Валынецкі с/с)	5	28	5	28	спалена ў сакавіку 1943
Верхняе Стунжава	14	69	14	58	спалена 16.2.43
Гарадзішча	22	96	22	60	спалена 25.2.43
Гваздова (Дзёрнавіцкі с/с)	22	82	22	51	спалена 23.3.43
Глінцы	12	45	12	29	спалена 10.3.43
Дубнікі	3	12	3	8	спалена 15.2.43

* Вёскі, даты іх знішчэння, колькасць загінуўшых жыхароў даюцца паводле ўдакладненых звестак Верхнядзвінскага райвыканкома.

** Перад дужкамі — ахвяры вёскі, у дужках — разам з ахвярамі іншых населеных пунктаў.

Працяг табліцы

1	2	3	4	5	6
Еськава	22	80	22	52	спалена 24.2.43
Жалабоўшчына	12	49	12	36	спалена 16.2.43
Жарнасекі	8	47	8	38	спалена 16.2.43
Залешчына	21	90	21	60	спалена 16.2.43
Затлойшчына	30	72	30	61	спалена 1.3.43
Зенькі	22	66	22	40	спалена 16.2.1943
Кабыльнікі	10	35	10	25	спалена 1.3.1943
Калюты	17	83	17	64	спалена 16.2.1943
Канстанцінава	7	33	7	17	спалена 16.2.1943
Карзуны	3	13	3	13	спалена 24.2.1943
Коэлава	8	28	8	25	спалена 16.2.1943
Кулакова	18	62	18	42	спалена 15.2.1943
Ладэлева	22	95	22	48	спалена 16.2.1943
Латыгава (Чапаеўскі с/с)	11	66	11	44	спалена 10.3.1943
Ліцвякова	18	63	18	46	спалена 23.12.1943
Мазалеўшчына	24	79	24	70 (219)	спалена 2.3.1943
Маркава	13	54	13	31	спалена 1.3.1943
Межалы	18	84	18	57	спалена 15.2.1943
Немцы	11	49	11	32	спалена 15.2.1943
Ніжняе Стунжава	12	73	12	64	спалена 16.2.1943
Новыя Маразы	11	58	11	55	спалена 16.2.1943
Папартнава	13	59	13	34	спалена 16.2.1943
Плігаўкі (Бігосаўскі с/с)	13	43	13	25	спалена 16.2.1943
Пляцы	14	69	14	39	спалена 16.2.1943
Пустэльнікі	21	84	21	57	спалена 16.2.1943
Пучыніна	6	25	6	16	спалена 1.3.1943
Пушалаты	17	81	17	43	спалена 16.2.1943
Пушчавыя	20	93	20	48	спалена 1.3.1943
Рубчыкі	20	96	20	51	спалена 25.2.1943
Рэвуты	19	92	19	45	спалена 10.3.1943
Сакалова	11	75	11	68	спалена 26.2.1943

Працяг табліцы

1	2	3	4	5	6
Сініцы	10	35	10	30	спалена 16.2.1943
Скрыпчына	11	53	11	42	спалена 1.3.1943
Суп'янікі	8	57	8	54	спалена 16.2.1943
Ціршава	15	77	15	46	спалена 16.2.1943
Цыгельнікі	20	63	20	41	спалена 16.2.1943
Шабалы	6	25	6	25	спалена 24.2.1943
Знішчаныя разам з жыхарамі і адноўленыя пасля вайны					
Абрамова	13	65	13	59	спалена ў лютым 1943, існуе
Абухава (Сар'янскі с/с)	55	167	55	93	спалена 16.2.1943, існуе
Агуркі	16	65	16	32	спалена 1.3.1943, уваходзіць у склад в. Бяляны
Азернікі	15	45	15	45	спалена 1.3.1943, існуе
Ардаўскія	26	112	26	91 (150)	спалена 12.3.1943, існавала да 1970
Бандзелі	21	61	21	57	спалена 16.2.1943, існавала да 1995
Барысова	24	110	24	76	спалена 1.3.1943, існавала да 1996
Валюкі	18	73	18	52	спалена 16.2.1943, існавала да 1996
Ворзава	26	93	26	53	спалена 15.2.1943, існуе
Галькаўшчына	16	85	16	47	спалена 27.3.1943, існуе
Задзежжа	33	153	33	90(200)	спалена 1.3.1943, існуе
Запасішкі (Бігосаўскі с/с)	13	46	13	27	спалена 16.2.1943, існавала да 1986
Каралёва	28	136	28	95	спалена 16.2.1943, існуе
Кашалёва	18	76	18	39	спалена ў снежні 1943, існавала да 1980

Працяг табліцы

1	2	3	4	5	6
Кісялі	35	130	35	113	спалена 1.3.1943, існуе
Клагішы	6	23	6	21	спалена 15.2.1943, уваходзіць з 1960 у склад в. Ворзава
Ліпаўкі	64	220	64	211	спалена 16.2.1943, існуе
Любасна	64	325	64	(203)	спалена 1.3.1943, існуе
Маразы	13	38	13	20	спалена 16.2.1943, існуе
Марцінава	36	170	36	112	спалена 12.6.1942, існуе
Мотужы	11	36	11	34	спалена 16.2.1943, існуе
Муквяціца	27	100	27	72	спалена 16.2.1943, існуе
Мушына	19	97	19	63	спалена 16.2.1943, існуе
Ніжняе Хаміно	17	68	17	34	спалена 16.2.1943, існуе
Пятроўшчына	18	107	18	104	спалена 15.2.1943, існавала да 1968
Расіца	231	943	231	(1258)	спалена 16.2.1943, існуе
Рудня (Дзёрнавіцкі с/с)	38	142	38	(106)	спалена ў снежні 1943, існуе
Сямёнава	70	424	70	212	спалена 1.3.1943, існуе
Царкоўна	59	326	59	(196)	спалена 1.3.1943, існуе
Ярмоліна	13	43	13	39 (169)	спалена ў красавіку 1944, існуе
Знішчаныя а часткай жыхароў і не адноўленыя пасля вайны					
Абухава (Валынецкі с/с)	19	80	19	6	спалена ў 1942
Абухава (Каханавіцкі с/с)	8	33	8	1	спалена 1.3.1943
Адамова (Каханавіцкі с/с)	5	20	5		спалена 25.3.1943
Адзіна	2	8	2		спалена 25.3.1943

Працяг табліцы

1	2	3	4	5	6
Асавое	12	63	12	8	спалена 1.3.1943
Асінаўка (Дзёрнавіцкі с/с)	17	62	9	3	спалена ў сакавіку 1943
Астравок	17	86	17	5	спалена 16.2.1943
Астроўшчына (Дзёрнавіцкі с/с)	10	44	10	18	спалена ў сакавіку 1943
Астроўшчына (Каханавіцкі с/с)	10	53	10	8	спалена 1.3.1943
Багамолава	5	38	5	-	спалена ў сакавіку 1944
Багулёнкі	9	50	9	24	спалена 1.3.1943
Балотнікі (Асвейскі с/с)	8	33	8		спалена 17.2.1943
Барсукі (Асвейскі с/с)	6	58	6	28	спалена 17.2.1943
Барсукі (Бігосаўскі с/с)	6	22	6	12	спалена 16.2.1943
Барташы	12	62	12	10	спалена 28.2.1943
Бекачы	15	57	15	9	спалена ў жніўні 1943
Беразоўка	6	27	6		спалена ў сакавіку 1943
Бондарава	12	44	12	(26)	спалена 23.2.1943
Бондары (Каханавіцкі с/с)	3	10	3		спалена 1.3.1943
Бучанава	6	32	6		спалена 17.2.1943
Бярозаўка (Чапаеўскі с/с)	8	40	8		спалена 2.3.1943 жыхары расстраляны ў в. Лісна
Васькавічы	2	5	2		спалена 16.2.1943
Венкялёва	13	53	13		спалена 1.3.1943
Верх. Дзегцярова	21	90	21	19	спалена 17.2.1943
Вілюкі	10	42	9	12	спалена ў жніўні 1943
Выгода (Сенькаўскі с/с)	10	31	10		спалена 16.2.1943
Высекі	3	11	3		спалена 25.2.1943
Высоцкае	6	26	6		спалена 25.2.1943
Вярхоўе	7	26	7		спалена 1.3.1943
Гайкі	5	28	5		спалена 25.2.1943
Гарбаценкі	8	34	8		спалена 17.2.1943
Гарбузова	11	38	11		спалена ў красавіку 1943
Гаўручонкі	10	35	10	16	спалена ў ліпені 1942

Працяг табліцы

1	2	3	4	5	6
Гаціхі	6	31	6		спалена 1.3.1943
Гейжанава (Бігосаўскі с/с)	6	25	6	8	спалена 16.2.1943
Генева	15	88	15		спалена 16.2.1943
Давыдзенкі	7	29	7		спалена 17.2.1943
Дзербазы	6	26	6		спалена ў лютым 1943
Дзямідава	6	31	6		спалена 28.2.1943
Дзям'янава	5	24	5	16	спалена ў лютым 1943
Дубанава	5	24	5		спалена 3.3.1943
Дубініна	16	69	16	12	спалена ў красавіку 1943
Дубнае	4	15	4		спалена 1.3.1943
Жарабцова	6	33	6	11	спалена 17.2.1943
Жыліншчына	8	38	8	12	спалена ў лютым 1943
Жулінава	6	33	6	11	спалена 17.2.1943
Забалотнікі	3	10	3		спалена 16.2.1943
Забароўцы	12	38	12	16	спалена 16.2.1943
Забор'е (Каханавіцкі с/с)	3	11	3		спалена 1.3.1943
Зайцава	18	96	18	40	спалена ў снежні 1943
Закопанне	6	26	6		спалена 1.3.1943
Замбарава	7	22	7		спалена 16.2.1943
Замошша (Чапаеўскі с/с)	7	40	7		спалена 1.3.1943
Зара (Сар'янскі с/с)	4	14	4		спалена 17.3.1943
Зарачане	6	22	6	3	спалена 16.2.1943
Заручаны	5	21	5		спалена 1.3.1943
Заручэўе (Каханавіцкі с/с)	3	8	3		спалена 2.3.1943
Засценкі	8	33	8		спалена ў лютым 1943
Ілгачы	8	36	8		знішчана ў ліпені 1944
Кавелева	3	10	3		спалена 16.2.1943
Каменка (Сар'янскі с/с)	3	10	3		спалена 16.2.1943
Канцавыя	4	11	4		спалена 1.3.1943
Кашкоўшчына	3	12	3		спалена ў сакавіку 1943
Кекары	9	39	9		спалена 15.2.1943

Працяг табліцы

1	2	3	4	5	6
Колбаўшчына	13	58	13		спалена 17.2.1943
Кузеева	12	61	12	(100)	спалена 1.3.1943
Курашы (Асвейскі с/с)	8	38	8	16	спалена 1.3.1943
Курашы (Саёўскія)	2	8	2	(30)	спалена 1.3.1943
Курашы (Шяценскія)	3	16	3	8	спалена 1.3.1943
Курылава (Хоцькава)	9	59	9	23	спалена ў сакавіку 1944
Лазоўка (Сар'янскі с/с)	1	3	1	1	спалена 16.2.1943
Латыгава (Каханавіцкі с/с)	4	18	4		спалена 1.3.1943
Латыгава (Бліжняе) (Каханавіцкі с/с)	10	70	10		спалена 25.2.1943
Леснікова	6	34	6		спалена 24.2.1943
п. Ліснянскі	8	38	8		спалена 25.2.1943
Ліцвякі	12	76	12	9	спалена 1.3.1943
Лугаўцы Бігосаўскі с/с)	8	41	8	12	спалена 16.2.1943
Луні	5	19	5		спалена ў сакавіку 1943
Луцішча	2	7	2		спалена ў сакавіку 1943
Максімава	6	26	6		спалена 1.3.1943
Макуты	7	31	7	5	спалена 2.3.1943
Малінгрудкі	3	10	3		спалена 25.2.1943
Мал. Гараваткі	7	33	7		спалена 25.2.1943
Мал. Гудава	13	51	13		спалена ў лютым 1943
Мал. Паноры	2	8	2		спалена 16.2.1943
Мал. Шынкарова	2	5	2		спалена 16.2.1943
Маргужова	9	29	9		спалена 16.2.1943
Марозава (Сар'янскі с/с)	8	33	8		спалена 17.2.1943
Масарэўшчына	9	51	9		спалена 16.1.1943
Масева	15	62	15		спалена 15.2.1943
Маскалькі	10	42	10	12	спалена 17.2.1943
Матэлеўка	4	13	4		спалена 1.3.1943
Машары	1	4	1	(16)	спалена ў лютым 1943

Працяг табліцы

1	2	3	4	5	6
Медзвядзі	12	62	12		спалена 1.3.1943
Мельніца	11	43	11	15	спалена ў сакавіку 1943
Мікаленкі	3	10	3		спалена ў сакавіку 1943
Мінкі	10	44	10		знішчана ліцені 1944
Міснікова (Бігосаўскі с/с)	10	42	10	12	спалена 15.2.1943
Навагоркі	5	21	5		спалена ў сакавіку 1943
Навасельцы	8	44	8		спалена 16.2.1943
Найды	8	33	8	4	спалена 17.2.1943
Нарубні	9	41	9	11	спалена ў сакавіку 1943
Новае Жыцшё	6	30	6		спалена 18.2.1943
Новы Двор (Сенькаўскі с/с)	5	22	5		спалена 16.2.1943
Пажарышча	5	21	5	7	спалена ў лютым 1943
Палтаракава	11	48	11	16	спалена 16.2.1943
Палякі	8	36	8		спалена 1.3.1943
Пашкоўшчына	4	17	4		спалена 2.3.1943
Панізова	15	74	15	1	спалена 16.2.1943
Першамайскі	10	44	10		спалена 1.3.1943
Пільнамыслі	2	9	2		спалена 2.3.1943
Плябанава	14	82	14	11	спалена 1.3.1943
Прудок	6	35	6	17	спалена 1.3.1943
Пясчанка (Чапаеўскі с/с)	6	28	6		спалена 1.3.1943
Ракшні	40	126	40	50	спалена 16.2.1943
Рудня (Чапаеўскі с/с)	5	32	5	2	спалена ў снежні 1943
Руткова	6	26	6		спалена 24.2.1943
Саліна	14	75	14	1	спалена 24.2.1943
Самулешкава	18	59	18	18	спалена ў лютым 1943
Сатунькі	12	40	2	8	спалена 17.2.1943

Працяг табліцы

1	2	3	4	5	6
Сахонава (Асвейскі с/с)	7	28	7	5	спалена 6.2.1943
Сідараўцы	3	10	3		спалена ў снежні 1943
Сінічына	19	92	19	41	спалена ў лютым 1943
Сіньшчына	8	28	8		спалена 17.2.1943
Слукі	6	19	6		спалена 16.2.1943
Смалаўкі	3	10	3		спалена ў снежні 1943
Снапкі (Каханавіцкі с/с)	3	10	3		спалена ў снежні 1943
Спеці	9	28	9	6	спалена 15.2.1943
Стайкі (Сар'янскі с/с)	5	21	5		спалена 17.2.1943
Стаклава	2	6	2		спалена 16.2.1943
Стрыжако	30	100	30	12	спалена 25.2.1943
Суніца	2	6	2		спалена 16.2.1943
Сяргееўка	12	55	12		спалена 17.2.1943
Сярэдняя Пушча	2	8	2		спалена ў снежні 1943
Такуны	2	9	2		спалена ў сакавіку 1943
Тарчылава	4	18	4		спалена 16.2.1943
Узрэчча	9	37	9	3	спалена ў сакавіку 1943
Фартунава	5	22	3		спалена ў сакавіку 1944
Фенькі	2	6	2		спалена 25.2.1943
Філіпоўшчына	11	46	11		спалена ў лютым 1943
Хадуны	20	115	20	(103)	спалена 17.2.1943
Хмельнікі	2	8	2		спалена 16.2.1943
Цесвіны	3	12	3	2	спалена 16.2.1943
Цятна	5	38	5	18	спалена 1.3.1943
Чырвоная Ніва	3	13	3	3	спалена 1.3.1943
Чырвонцы	10	42	10		спалена 25.2.1943
Шлыкі (Асвейскі с/с)	6	32	6	1	спалена 25.2.1943

Працяг табліцы

1	2	3	4	5	6
Шчунькі (Сар'янскі с/с)	6	27	6		спалена у лютым 1943
Шылава	1	5	1		спалена 15.2.1943
Шыманава	12	41	12		спалена 1.3.1943
Ярохі	13	68	13	18	спалена 1.3.1943
Знішчаныя з часткай жыхароў і адноўленыя пасля вайны					
Абразэева (Асвейскі с/с)	16	73	16	5	спалена 28.2.1943, існавала да 1958
Аляксееўцы	18	87	17	6	спалена 10.11.1943, існуе
Арбанава	15	98	15	1	спалена 16.2.1943, існавала да 1960
Асвеіца	13	65	13	(55)	спалена 1.3.1943, • існуе
Асінаўка (Жоўнінскі с/с)	13	49	9	3	спалена, існавала да 1957
Аўгулі	35	123	35	1	спалена 16.2.1943, існуе
Аўласкава	16	68	15	4	спалена 8.11.1943, існавала да 1972
Барадуліна	15	48	15	18	спалена ў лютым 1943, існуе
Баркова	14	73	14	11	спалена 23.2.1943, існуе
Барысы	10	50	3		спалена ў ліпені 1944
Бічыкава	13	63	13	6	спалена 23.2.1943, існуе
Буды	64	308	64	153	спалена 24.3.1943, існуе
Буракова	26	105	26	12	спалена ў студзені 1943, існуе
Быкі	30	151	30	29	спалена ў снежні 1943, існавала да 1992

Працяг табліцы

1	2	3	4	5	6
Бяляны	44	212	44	50	спалена 1.3.1943, існуе
Важаны	9	46	9		спалена 17.2.1943, існуе
Валейкава	10	40	10	3	спалена 1.3.1943, існуе
Валясы	7	38	7	15	спалена 10.3.1943, існуе
Вароны	30	105	30	12	спалена 16.2.1943, існавала да 1992
Ваўкі (Дзёрнавіцкі с/с)	17	63	17	6	спалена 10.11.1943, існавала да 1966
Верасна	19	83	19		спалена 10.11.1943, існавала да 1966
Верхняе Хаміно	7	38	7	4	спалена 17.2.1943, існавала да 1994
Весніно	15	91	15	9	спалена 22.2.1943, існуе
Відокі	31	181	31	29	спалена 23.2.1943, існуе
Вознава	41	196	41	27	спалена 16.2.1943, існуе
Войтава	14	55	12	2	спалена 10.11.1943, існуе
Вопытная	30	130	30	(120)	спалена 16.2.1943, існуе
Востраў	50	283	50	16	спалена ў лютым 1943, існавала до 1970
Выдрыцкія	27	98	27	10	спалена 25.2.1943, існуе
Высоцкія	21	100	21	13	спалена 24.2.1943, існуе
Вышнарава	53	239	53	56	спалена 25.2.1943, існуе
Вялікае Сяло	99	539	99	(305)	спалена 24.3.1943, існуе
Вялікія Плейкі	39	194	39		спалена 18.2.1943, існуе

Працяг табліцы

1	2	3	4	5	6
Гаі	21	93	20	8	спалена 24.2.1943, існуе
Ганчарова	34	165	34	37	спалена 1.3.1943, існуе
Гараваткі (Каханавіцкі с/с)	45	200	45	5	спалена 25.2.1943, існуе
Гарадзілавічы	45	250	45	55	спалена 2.3.1943, існуе
Гараўцы	27	113	27	6	спалена ў сакавіку 1943, існуе
Гарбулі	26	137	26		спалена 17.2.1943, існуе
Гаўрыліна	15	72	15	6	спалена ў сакавіку 1943, існуе
Гісялёва	23	87	23	21	спалена 16.2.1943, існавала да 1989
Глазкі	15	63	15		спалена ў ліпені 1944, існавала да 1983
Горнава	16	62	11	6	спалена ў сакавіку 1943, існуе
Громаўкі	21	113	21	15	спалена 17.2.1943, існуе
Грыбоўцы	16	75	16	12	спалена ў сакавіку 1943, існуе
Грыгораўцы	29	150	29	9	спалена ў сакавіку 1943, існуе
Грыцкова	6	22	6		спалена ў сакавіку 1943, існавала да 1949
Гудава	10	36	10	10	спалена ў лютым 1943, існавала да 1992
Дабраплёсы	19	82	19	4	спалена 10.3.1943, існуе
Давыдава	28	88	28	4	спалена 16.2.1943, існуе

Працяг табліцы

1	2	3	4	5	6
Даражылава	18	63	15	8	спалена 10.11.1943, існуе
Дзегцярова (Сар'янскі с/с)	18	117	18	13	спалена 16.2.1943, існуе
Дзедзіна	19	120	19	10	спалена 27.2.1943, існавала да 1986
Дзёрнавічы	44	212	44		спалена 10.11.1943, існуе
Дзянісенкі	7	33	7	14	спалена 1.3.1943, існуе
Добранікі	12	56	12	3	спалена 28.2.1943, існавала да 1965
Доманава	8	33	8		спалена 16.2.1943, існавала да 1964
Доўгае	47	205	47	49	спалена 1.3.1943, існуе
Дубрава	33	121	33	3	спалена 16.2.1943, існуе
Дубровы	135	832	135	(502)	спалена 28.2.1943, існуе
Ельніца	6	32	6	8	спалена 2.3.1943, існавала да 1956
Ермакі (Валынецкі с/с)	22	63	8	2	спалена ў жніўні 1942, існуе
Жудзілаўка	22	55	11	12	спалена ў кастрычніку 1942, існавала да 1965
Жукі(Дзёрнавіцкі с/с)	11	72	10	32	спалена ў сакавіку 1943, увайшла ў склад в. Іскра
Забор'е (Галубаўскі с/с)	11	61	11	13	спалена ў лютым 1943, існуе
Заламы	14	67	14	4	спалена 17.2.1943, існуе
Залессе (Дзёрнавіцкі с/с)	77	380	77		спалена 10.11.1943, існуе
Залучча	24	120	24	5	спалена ў чэрвені 1942, існуе

Працяг табліцы

1	2	3	4	5	6
Зара (Галубаўскі с/с)	32	107	32	45	спалена ў сакавіку 1943, існуе
Застарыны	21	101	21	6	спалена ў кастрычніку 1943, існуе
Зашчырына	22	94	22	11	спалена 16.2.1943, існуе
Зорка	9	43	8	6	спалена ў ліпені 1944, існуе
Зулава	17	74	17	21	спалена 17.2.1943, існавала да 1989
Зябкі	64	215	60	(42)	спалена 16.1.1943, існуе
Зялёнаўшчына	36	132	36	8	спалена ў жніўні 1942, існавала да 1986
Іванцова	39	195	39	30	спалена 8.1.1944, існавала да 1992
Ігналіна	20	86	20		спалена 1.3.1943, існуе
Ізубрыца	15	75	15	10	спалена 10.3.1943, існуе
Кабыленцы	10	46	10		спалена 2.3.1943, існуе
Кавалеўшчына (Бігосаўскі с/с)	22	74	22	17	спалена 16.2.1943, існуе
Казакова	20	102	20	10	спалена 10.11.1943, існуе
Казлоўшчына	55	250	55	5	спалена 25.2.1943, існуе
Казлы	8	31	8		спалена ў сакавіку 1943, увайшла ў склад в. Іскра
Каменка (Асвейскі с/с)	13	60	13	35	спалена 25.2.1943, існуе
Каменцы	7	25	7	12	спалена 16.2.1943, існуе
Канчаны	93	391	93	11	спалена 30.2.1943, існуе

Працяг табліцы

1	2	3	4	5	6
Карабы	6	26	6		спалена ў ліпені 1944, існавала да 1969
Каранікі	43	213	43	6	спалена 17.2.1943, існавала да 1987
Каркалец	22	106	22		спалена ў лютым 1943, існавала да 1987
К. Маркса	8	38	8		спалена 25.3.1943, увайшла ў в. Каханавічы
Кастрова	63	261	43	6	спалена 24.3.1943, існуе
Каўшалёва	10	42	10		спалена ў кастрычніку 1942, існавала да 1995
Каханавічы	93	468	93	112	спалена 25.3.1943, існуе
Кашырына	10	51	10	1	спалена 16.2.1943, існавала да 1954
Коўзелі	10	49	10	5	спалена 25.2.1943, існавала да 1955
Княжыцы	48	235	48	25	спалена ў верасні 1942, існуе
Красілаўка	10	55	10		спалена 24.3.1943, зараз в. Чапаеўская
Краснае (Асвейскі с/с)	16	81	16	40	спалена 26.2.1943, існавала да 1965
Краснае (Каханавіцкі с/с)	14	72	14	12	спалена 25.2.1943, існавала да 1955
Красова	30	96	30	25	спалена 1.3.1943, існуе
Крывасельцы	42	119	42	31	спалена 15.2.1943, існуе
Крыськава	18	86	18	20	спалена ў лютым 1943, існуе

Працяг табліцы

1	2	3	4	5	6
Крэўнікі	8	27	8	11	спалена 16.2.1943, існавала да 1986
Купараўшчына	14	86	14	8	спалена 26.2.1943, існавала да 1977
Леснікова	22	110	22	7	спалена 24.2.1943, існуе
Лешня	40	176	40	45	спалена 1.3.1943, існуе
Лісна	27	127	27	(85)	спалена ў сакавіку 1943, існуе
Лугаўцы (Дзёрнавіцкі с/с)	15	79	5	9	спалена ў сакавіку 1943, існуе
Луні (Асвейскі с/с)	14	79	14	21	спалена 24.2.1943, існавала да 1950
Лявонішана	13	60	13	19	спалена 1.3.1943, існуе
Малашкава	17	85	17	3	спалена 1.3.1943, існуе
Малыя Плейкі	38	169	38		спалена 17.2.1943, існуе
Мамонаўшчына	27	97	27	17	спалена ў лютым 1943, існавала да 1970
Маскалёнкі	21	126	21	9	спалена 3.3.1943, існуе
Матукі	24	125	24	50	спалена ў лютым 1943, існавала да 1993
Мікаленкі	16	70	16	17	спалена 17.2.1943, існавала да 1981
Мікуліна	22	110	22		спалена ў снежні 1943, існавала да 1977
Мілеўшчына	10	42	10	4	спалена ў сакавіку 1943, існавала да 1965

Працяг табліцы

1	2	3	4	5	6
Міснікава (Галубаўскі с/с)	28	131	28	43	спалена ў лютым 1943, існавала да 1992
Міхаліна	18	163	18	30	спалена 27.3.1943, існуе
Мыленкі	6	35	6	(40)	спалена 1.3.1943, існуе
Мышкі	6	25	6		спалена ў красавіку 1943, існуе
Мядзведзева	28	104	28	25	спалена 22.2.1943, існуе
Мядзведскія	35	165	35	48	спалена 24.2.1943, існуе
Навалакі	7	39	7	3	спалена 17.2.1943, існавала да 1965
Надбелае	15	63	25	25	спалена 2.3.1943, існавала да 1956
Нарушова	26	147	26	9	спалена 16.2.1943, існуе
Новы Двор (Боркавіцкі с/с)	29	118	29	17	спалена ў студзені 1942, існуе
Нямыцькі	12	40	12	5	спалена 1.3.1943, існавала да 1970
Пагулянаўка	9	32	9	14	спалена 15.2.1943, існавала да 1980
Падары	17	91	17	27	спалена 26.2.1943, існавала да 1966
Падгайскія	16	78	16	14	спалена 24.2.1943, існавала да 1970
Палыкаўшчына	43	237	43	51	спалена ў лютым 1943, існавала да 1983
Папелушова	25	125	25	11	спалена 25.2.1943, існавала да 1979
Паўлюкі	28	116	8	2	спалена 16.2.1943, існуе

Працяг табліцы

1	2	3	4	5	6
Пашэнькі	18	83	18		спалена 17.2.1943, існуе
Перапечкі	23	89	23		спалена 16.2.1943, існавала да 1986
Пескаватка	10	38	8	3	спалена 10.11.1943, існуе
Піскунова	15	65	15		спалена ў красавіку 1942, існуе
Плішчына	8	31	7	2	спалена ў ліпені 1941, існуе
Поціна	10	57	10	1	спалена ў сакавіку 1943, існуе
Прошкі	17	69	17	8	спалена ў сакавіку 1943, існуе
Прудзінкі (Шайтараўскі с/с)	38	141	36		спалена ў чэрвені 1944, існуе
Пярэкі	13	57	10	8	спалена 10.11.1943, існуе
Рагелева	16	73	16	45	спалена 26.2.1943, існуе
Рачная	17	73	17	5	спалена ў лютым 1943, існавала да 1982
Рубаны	22	140	22	9	спалена 24.2.1943, існавала да 1981
Савейкі (Сенькаўскі с/с)	17	94	17	11	спалена 16.2.1943, існуе
Сакалоўшчына (Галубаўскі с/с)	40	180	22	12	спалена ў студзені 1944, існуе
Саламахі	10	46	8		спалена ў ліпені 1944, існавала да 1960
Саломіна	17	104	17	13	спалена 1.3.1943, існавала да 1967
Сандары	11	43	11	16	спалена 15.2.1943, існавала да 1980

Працяг табліцы

1	2	3	4	5	6
Сардыкі	37	163	30		спалена 16.2.1943, існуе
Сар'я	34	193	34	69	спалена 16.2.1943, існуе
Саўкялі	15	64	15	8	спалена 22.2.1943, існуе
Свяціца	41	197	41	(122)	спалена 1.3.1943, існуе
Селішча	25	111	25		спалена ў снежні 1943, існуе
Селядцова	20	115	20	6	спалена 1.3.1943, існуе
Сенькава	75	294	75	(35)	спалена 16.2.1943, існуе
Сераднікі	6	24	6	(74)	спалена ў сакавіку 1943, ўвайшла ў склад в. Іскра
Слабада (Дзёрнавіцкі с/с)	12	49	10	3	спалена 1.3.1943, існуе
Слабодка	17	71	17	28	спалена 1.3.1943, існавала да 1987
Спругі	7	23	7		спалена 15.2.1943, існуе
Стайкі (Шайтараўскі с/с)	29	128	27		спалена ў чэрвені 1944, існуе
Стараселле	41	205	41	60	спалена 1.3.1943, існуе
Страдна	16	59	16	7 (215)	спалена 2.3.1943, існуе
Стралкі	65	255	65	122	спалена ў снежні 1943, існуе
Сукалі	11	69	11		спалена ў сакавіку 1943, існуе
Сумкі	6	21	6	(5)	спалена 15.2.1943, існуе
Сухарукава	9	34	9	11	спалена 23.2.1943, існавала да 1966

Працяг табліцы

1	2	3	4	5	6
Сядлоўцы	8	29	8	6	спалена ў сакавіку 1943, існавала да 1980
Урагава	46	141	46	20	спалена 4.3.1943, існуе
Фальбаркова	24	152	24	72	спалена 16.2.1943, існавала да 1969
Філіпова	39	165	30		спалена ў чэрвені 1944, існуе
Харкава	24	94	24	4	спалена 16.2.1943, існавала да 1986
Ходараўшчына	5	23	5	8	спалена 17.2.1943, існавала да 1960
Цвецінцы	8	40	8	4	спалена ў сакавіку 1943, увайшла ў склад в. Іскра
Цеплюкі	62	219	62	7	спалена 16.2.1943, існуе
Цярэшкі	17	75	15	3	спалена ў кастрычніку 1942, існуе
Чарнавокі	13	89	13	(260)	спалена 8.3.1943, існуе
Чурглі	30	113	30	12	спалена 24.2.1943, існавала да 1972
Шавёлкі	8	28	8	1	спалена 16.2.1943, існуе
Шалягова	42	252	42	19	спалена 28.2.1943, існавала да 1990
Шаўракі	29	169	29	27	спалена 23.2.1943, існавала да 1987
Шупейкі	5	28	5		спалена ў ліпені 1941, існавала да 1994
Юзэфова	37	160	37	55 (200)	спалена 1.3.1943, існуе
Юралава	13	74	13	5	спалена 17.2.1943, існуе
Юркава	9	34	7		спалена ў сакавіку 1943, існуе.

Асвейская трагедыя

На знішчэнне партызанскай зоны нямецка-фашысцкія акупанты накіравалі рэгулярныя войскі. Адна з карных аперацый пад назвай «Зімовае чараўніцтва» прайшла ў Дрысенскім і Асвейскім, Полацкім, Расонскім раёнах у лютым — сакавіку 1943 г. Весткі пра тое, што рабілі гітлераўцы, дайшлі і на Вялікую зямлю. Аляксей Талстой надрукаваў у газеце «Правда» артыкул «Асвейская трагедыя», тэкст якога быў выкарыстаны для выдання ЦК КП(б)Б аднайменнай лістоўкі:

Лютуюць нямецка-фашысцкія каты. Патокі нявіннай крыві льюцца там, дзе ступае нага фашысцкага звера. Ап'янёныя крывёю, гітлераўскія нягоднікі не спыняюцца ні перад чым. Нож і атрута, агонь і сякера, шыбеніца і аўтамат — усё пускаюць у ход нямецкія людаеды, каб толькі знявечваць, катаваць, знішчаць савецкіх людзей. Кроў стыне ў жылах ад страшэнных злачынстваў фашысцкай зграі. Здаецца, няма канца садызму, лютасці акупантаў.

Яшчэ зусім нядаўна чалавечая свядомасць была патрасяна страшэннымі злачынствамі немцаў у Краснадарскім краі. Гэта — масавае атручванне савецкіх людзей, забойствы хворых і дзяцей атрутнымі газамі ў машынах смерці — «душагубках».

ЖУДАСНАЯ КРЫВАВАЯ ТРАГЕДЫЯ РАЗЫГРАЛАСЯ НЯДАЎНА Ў АСВЕЙСКІМ РАЁНЕ ВІЦЕБСКАЙ ВОБЛАСЦІ

У страшэнную пустыню ператварыўся гэты прыгожы куток зямлі беларускай. У ім нельга пазнаць ранейшы цудоўны азёрны край, шчодры і багаты. Усё, што доўгія годы стваралі туту асвейскія калгаснікі, загінула пад цяжкім ботам нямецкіх катаў-акупантаў.

Гэта было ў сакавіку. Усяго некалькі дзён лютавала тут арда нямецкіх карнікаў. За гэтыя некалькі дзён заплечных спраў майстры дашчэнту спалілі ўсе 158 населеных пунктаў раёна (3.450 жылых дамоў), спалілі раённы цэнтр Асвею і мястэчка Каханавічы, спалілі 9 дамоў сацкультуры, 12 сярэдніх і 90 няпоўных сярэдніх школ, 4 дзіцячыя дамы, 6 бальніц і 2 ветлячэбніцы, 3 машынна-трактарныя станцыі і 3 вялікія млыны. Нямецкія варвары не пашкадавалі і святыні веруючых: яны спалілі дзве праваслаўныя царквы і тры касцёлы.

З халодным садызмам дзікіх звяроў немцы-карацелі спалілі жывымі і ўтапілі ў рацэ Свольна 3.639 мірных жыхароў. І хто ж яны? Гэта 2.118 дзяцей да 12-гадовага ўзросту. Гэта 310 старыкоў звыш 50-гадовага ўзросту.

І гэта яшчэ не ўсё. Карнікі схапілі і пагналі на катаргу ў праклятую Нямеччыну 2.615 мужчын і жанчын. Грабежнікі-немцы забралі ў насельніцтва апошнюю жывёлу, увесь хлеб і хатнія пажыткі савецкіх людзей.

Ахвяры нямецкага тэрору падвяргаліся жудасным катаванням і здзекам. На гру-

Нямецка-фашысцкія захопнікі паляць вёскі на Асвейшчыне.

дзях і спіне 8-гадовага хлопчыка Юхневіча (вёска Бяляны) нямецкія каты выразалі пяціканцовыя звёзды, а затым кінулі яго ў палаючы дом. Ягонай мацеры яны адрэзалі грудзі, а сямігадовай сястрычцы Веры нажом распаролі жывот. Затым іх таксама кінулі ў бушуючае полымя. Такі ж страшэнны лёс напаткаў сям'ю Жоравых з вёскі Барысава. Знявечаныя, але яшчэ жывыя, жанчыны і дзеці былі ўтоплены ў рацэ Свольна.

Адрэзванне грудзей, вырэзванне пяціканцовых звёзд на спінах савецкіх людзей — гэта яшчэ не ўвесь арсенал жахлівых нямецкіх катаванняў. Многім сваім ахвярам немцы выкручвалі рукі і ногі, скручвалі галовы. У некаторых вёсках немцы нават насаджвалі на калы дзяцей — хлопчыкаў і дзяўчынак.

Гэтыя жудасныя катаванні прымяняліся ў масавым парадку. Знявечаных і паўжывых людзей акупанты, звычайна, загналі ў адзін дом, свіран або пуню. Наглуха зачыніўшы будынак, яны аблівалі яго бензінам і падпальвалі. Людзі гарэлі, паміралі павольнай, пакутлівай смерцю.

Большасць сваіх ахвяр немцы вынішчалі шляхам спальвання. Вось асобныя вытрымкі з акта аб зверствах нямецка-фашысцкіх акупантаў у Сухарукаўскім сельсавеце:

Фашысцкія карнікі каля сваіх ахвяр у вёсцы Бяляны былога Асвейскага раёна. 1943 г.

Курган памяці ў г.п.Асвея.

«...Вёска Муквяціца, якая складалася з 25 двароў, спалена поўнасцю. Знойдзены трупы 13 зажыва спаленых і 1 расстралянага мірных жыхароў. Узрост, імёны загінуўшых устанавіць не ўдалося.

Вёска Чарнікова, якая складалася з 18 двароў, спалена поўнасцю. Знойдзены трупы 20 зажыва спаленых мірных жыхараў.

Вёска Каралёва — 25 двароў — спалена поўнасцю. Знойдзены 16 трупаў зажыва спаленых мірных жыхараў, старыкоў і дзяцей...»

Такі ж страшэнны малюнак і ў астатніх дзевяці знішчаных вёсках гэтага сельсавета, ва ўсіх 158 знішчаных населеных пунктах раёна, у раённым цэнтры Асвея і мястэчку Каханавічы, у вялікіх пасёлках Задзежжа і Зайцава.

А катаванні бізунамі і гумавымі палкамі, падвешванне на крук за сківіцу ці рэбры, масавае гвалтаванне дзяўчат і жанчын! Усяго не пералічыш. Немцы — вопытныя каты. Яны, па магчымасці замяталі сляды сваіх злачынстваў. Яны знішчалі, спальвалі і тапілі ўсіх, хто трапіў ім у рукі. Так, моў, лепш — не будзе сведак, не будзе абвінаваўцаў.

Але абвінаваўцы ёсць! Ёсць і мсціўцы! Гэта — паўстаўшы беларускі народ, гэта — узброеныя народы Савецкага Саюза. І калі сёння нямецкія

злачынцы яшчэ не ўсе злоўлены, калі яны яшчэ прадаўжаюць спальваць і катаваць нашых людзей, то заўтра іх агідныя трупы будуць гойдацца ў петлях на плошчах нашых гарадоў і сёл. Мы адпомсцім! У дзень расплаты мы прыпомнім ім і зруйнаваны куток беларускай зямлі, прыпомнім ім асвейскую трагедыю.

Мацней сціскай вінтоўку, партызан! Да помсты цябе кліча кроў замучаных савецкіх людзей. Жыві толькі адной думкай, толькі адным імкненнем — біць акупантаў.

Партызан! Забі ката, душы немца-акупанта, знішчай крывавых гітлераўскіх вылюдкаў, адскай іх брудныя лапы. Забі гітлераўца, інакш ён цябе заб'е.

Вораг лютуе, бо адчувае блізасць сваёй катастрофы. Вогненнае кальцо вакол зграі гітлераўскіх забойцаў з кожным днём сціскаецца. Б'е і гоніць немцаў на захад наша слаўная Чырвонай Армія. Узмацняюць свае ўдары на гітлераўскай Германіі нашы саюзнікі — Англія і Злучаныя Штаты Амерыкі. Не мінаваць фашысцкім катам справядлівай кары за ўсе свае брудныя і крывавыя справы.

Фонды Беларускага дзяржаўнага музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны. Інв. № 13567.

Сведчаць відавочцы

ПА СТАРОНКАХ КНІГІ А. АДАМОВІЧА, Я. БРЫЛЯ, У. КАЛЕСНІКА «Я З ВОГНЕННАЙ ВЁСКІ» (Мн., 1975)

Ганна Паўлаўна Бурак, вёска Лісна:

«...У лесе мы з нядзелю прасядзелі. Муж гаворыць:

— Паедзем мы бліжэй к дому. Там адзін сусед, гаворыць, пераехаўшы, дык яны ў дзярэўню ходзяць, бульбы прыносяць, зярнят прыносяць, мелюць, калатуху вараць, ляпёшкі пякуць. Вось і мы, гаворыць, паедзем туды.

Ну што я, я ж адна не ўпруся, што я зраблю адна з дваімі дзецьмі? Ну, вот прыехалі, налажылі воз сена, павёз ён, і дачка паехала з ім.

— Я, — гаворыць, — пайду дамоў, можа прынясу картошкі.

Ну вот, яны паехалі, а я асталася так з дзецьмі сваімі. Прыехаў, апошні воз сена налажылі. Ён на мяне гаворыць:

— Няхай рабяты едуць са мной, а то апошняе будзем забіраць, дык не будзе як сесці...

Там і дзежкі былі з жырамі, там усё было. І недзе будзе сесці. А па возеры ісці — ужо быў насліг на возеры, вада бальшая.

— Ногі, — гаворыць, — змочаць, а дзе яны тады будуць сушыць, недзе будзе сушыць.

Ну, а я думаю: няўжо ж ён горш хоча. Я ўзяла рабят, усадзіла яму на сена, яны і паехалі. Ён гаворыць:

— Прыедзем, згрузім, а тады або я, або Клаўдзя да цябе прыедзем.

Ну, вот яны і паехалі, а я засталася. Жду — іх нетуці. І сонца зайшло — усё іх нет, і цёмна стала — усё іх нет. Я ўжо — у паніку, плачу. Што ўжо, значыць, даўно нетуці, што ўжо іх нет. Пайшла да суседа, стала расказваць. Яны гавораць:

— Ясна, што іх нет, ужо іх немцы ўлавілі, там бы яны не сядзелі. Ну, вот раніцай, чуць свет, прыбягае гэты мой большы хлопчык ка мне і гаворыць:

— Мамка, нас немцы ўлавілі. І дзедушку ўлавілі, — гаворыць, — Віцю, і там — гаворыць, — Кузьму з рабятамі ўлавілі, старуху адну... А я гэта прыйшоў, бо найшлі дзвюх кароў і загадалі адну карову мне весці, а другую — другой дзевачцы. Ну, я — гаворыць ён, — думаю: «Павяду гэтую карову да балота, а тады, гаворыць, за сані прывяжу, а сам — у лес». Едзем ціхонечка, прывязаў за сані, а немец назад не глядзіць. Прывязаў гэтую карову і — ходу, у кусты, і пабег. І гэтая дзевачка так сваю карову кінула і пабегла за мною. Падбег, — гаворыць, — пад дзерава, і паваліўся, і лёг...

Бацька мой быў глухі, а меншы хлопчык гаворыць да яго:

— Дзедушка, а нашага Шуры ўжо нетуці.

І плача. А немец гаворыць:

— Не плач, — гаворыць немец, — мальчык, заўтра будзе і Шура ўмесце. І мамка будзець, усе будзеце ўмесце...

Ну, і вот, гаворыць, ён вочарадзь з аўтамата пусціў, гэты немец, якраз у тую сторану, дзе мы ляжалі, у тое дзерава. Еслі б, гаворыць, на адну чвэрць ніжэй, ён бы, гаворыць, мяне ўбіў бы. Дзве пулі папаў у тую сасну.

Ну, і тады яны ўжо пастралялі і паехалі, а ён, хлопчык, знаў, што там на адным астраве два мужыкі капалі зямлянку сабе, ну, вот ён і пабег туды: можа, іх там найду. Прыбягаець туды, а яны, гаворыць, коні выпрагшы, пакурваюць у праспакойнасці. А я як закрычаў на іх:

— А дзядзечкі, скарэй будзем уцякаць! Ужо немцы, — гаворыць, — улавілі і павязлі і дзедушку, і Кузьму, і рабят!..

А яны скоранька запраглі, адзін, гаворыць, дзядзька ўзяў мяне да сябе на сані, у ногі ўшчаміў і, як маглі гэтыя коні бегчы, так яны іх гналі. Выскачылі на азяро, ужо ў палавіну азяра, і немцы з гэтымі ўжо людзьмі на азяро выехалі і пачалі з кулямёта па іх страляць. Але яны ўжо іх не даставалі, толькі гэтымі асколкамі, лёдам абсыпалі іх. Тады яны выехалі к берагу, паставілі аўтамат... не, кулямёт і сталі па іх страляць. Але ўжо іх не даставалі, яны ўжо далёка былі. Ну і вот, яны ўжо тады паехалі к нам, і так ён вот ужо ка мне прышоў і расказаў, што так случылася.

Тады я на суседзяў гавару:

— Ну, раз іх ужо сёння ўлавілі, то заўтра нас уловяць. Яны сюды прыдуць.

Ну, і так палучылася. На зорачку яны прыйшлі к нам, гэтыя немцы.

Нас многа там сабралася. Ну, і вот не маглі ніяк вапрос рашыць. Адзін гаворыць:

— Паедзем за азяро, за Ліснянскае.

А другі гаворыць:

— Не!..

Пытанне: — Гэта вы так гаворыце?

— Суседзі. Там жа многа было, можа, сотні дзве. Ну, і тады яны ўжо так давалтузіліся, і сонца стала ўсходзіць, ужо на азяро не выедзеш; відно, немцы ўсё роўна заб'юць. І тут чуем з-за гары шорах нейкі. Шэрань бальшая была, і шорах бальшы. А людзей многа, не дабіцца толку ніяк. Крычаць:

— Сціхніце! Сціхніце! Хоць узнаць, які звук!

Вот. Тады некалькі хлопчыкаў пабегла на гару, і я ў тым чысле пабегла на гару, і мой хлопчык гэты больш пабег са мною. Ну, чалавек нас с дзесяць пабегла. Толькі мы на гару ўзбеглі — і тут пад намі такі густы-густы соснік. І тут немцы. Ідуць з-пад гары. Мы тады закрычалі і рукамі замахалі на гэтых, што ўжо немцы. І яны як стаялі пад гарой, так і пусціліся ўдоль балота. А мы па гары пабеглі. І вот мы па гары беглі, а ўжо немцы — іх штукі тры бегла за намі — па-руску ўжо крычалі, па матушке на нас, і стралялі, а мы ўсе беглі. На мне быў палушубак надзеты, я расшпілілася, і полы гэтыя махаліся, і куля папала мне ў палу, разрыўная. Тут вырвала клок. Я тады палушубак здзела і кінула. Усё роўна я з ім нікуды не збягу. І ў каго былі якія там хатомкі за плячамі з сухарамі — усё пакідалі. І пабеглі так, як стаём. Прыбеглі к аднаму азяру:

— Ці па балоту аббягаць, ці цераз азяро?

А я гавару:

— Не, — пабягом лепш прама цераз азяро. Пака будзем путацца — тут яны нас і насцігнуць.

Пытанне: — А як называлася возера?

— Карасіна. Вот. Перабеглі так ужо мы гэтае возера. Я первая пабегла, і за мною ўсе пабеглі. Выйшлі на прыталак. Гэта дзела было перад пасхай, прыталкі былі. Стаём. Абціраемся, што з нас пот ліець з усіх. І ўдруг нам наперад едуць немцы, на пары канях. А куды нам дзецца? Уперад ісці — тут лес рэдкі зусім, яны нас тут уб'юць. Назад ісці — там страляюць і людзі крычаць, палюць, дым стаўбом ідзе. Прама страх невазможны! Куды дзецца? І раптам глядзём — ляжыць ад нас так вот елка лахматая, заваленая ў балота. Я гавару на аднаго мальца:

— Давай пад гэтую макаўку ляжам, ты з аднаго боку, я з другога.

А гэтыя ўжо мальчышкі, каторыя былі... Вот такі ельнічак быў, дык яны яго паднялі, і пад ніз палезлі, і там сядзелі. А мы з тым мальцам пад макаўкай: ён з аднаго боку лёг, а я з другога. Адна толькі кофта была астаўшыся на мне, прытом красная, і платок на галаве цёплы быў. Я зняла платок з галавы і накрыла вот так плечы, каб не відалася, што красная. І рукі голыя, і галава голая, і каленкі голыя. Чулкі аб'ехалі, не было калі падцягнуць. І так у снег лягла, у гэтым снягу я ляжала... І цэлы дзень мы адляжалі. І вот яны, калі пад'ехалі да нас, гэтыя немцы — сталі. Ну, мы гаворым, што цяпер тут будзе наша смерць... Злезлі з саней і пачалі глядзець, ці ёсць сляды. Харашо, што мы з гэтай праталкі не збяжалі. Паглядзелі, паглядзелі яны — нетуці нідзе слядоў абратна, пагаркалі па-свойму, выцягнулі папяросы, закурылі, запахла іхнімі гэтымі сігарэтамі, і селі на полі: ад нас, можа, метраў трыста ад'ехалі і здзелалі засаду. Коні выпраглі, агонь разлажылі, выстрал далі. А мы ляжом, ні з месца, нікуды не можна сыйсці. І яны нам відаць. Ну, і вот мы ляжалі цэлы дзень. Як не страляюць — тады нам пачынае мароз перабягаць па спіне, як толькі выстраляць — так сразу жарка, жарка стане, што кіпятком хто-небудзь абварыць. Ну. І вот так ляжалі поўны дзень, да самага сонца. Сонца зайшло. Тады яны коней запраглі, выстрал далі і падаліся. А мы тады ўжо паляжалі з паўчаса, усталі, і рукі — што граблі, і ногі ўжо проста дзвіжэнія нетуці... У снягу адляжаць босымі голымі нагамі...

Ну, і мы тады пайдзём ужо гэтых рабят сабіраць. Сталі гэтых рабят сабіраць, сталі крычаць на іх. Якія блізка былі, тыя папрыбягалі, а мой як збег — абратна назад, цераз азяро; прыбіўся да чужых людзей. І ён ужо там і быў. Я стала крычаць на ўсю галаву. На мяне крычаць:

— Не крычы, а то прыдуць немцы і ўсіх паб'юць!

— Няхай ідуць — мне ўжо ўсё роўна жызнь неінцярэсна, я ўжо, гавару, адна асталася. Няхай, гавару, ідуць.

Ну, і яны не ўчулі, не прыйшлі к нам.

А мы пойдзем ужо тады, абратна паглядзём, дзе яны ўжо гэта нас... Дзе кінулі мы сваіх коней, павозкі. Выходзім ужо тады па сляду, след у след.

Да. Тады на гару ўзыйшлі, чуем — у балоце які-та шорах. Захрускла гэта сучча. Мы абратна паразбягаліся па лесу куды хто, слухаем. Чуем — гавораць па-руску.

— Гэта, — гаворым, — нашы.

Тады абратна ў кучу сабраліся туды, у балота. Аж там з Вялікага Сяла тры чалавекі... Адзін з нашай дзярэўні, а два з Вялікага Сяла, дзе каля Асвеі, такі Сямён ёсць з сынам. Ну, тады мы прыйшлі к ім, пагаварылі, як хто адкуль ішоў, а пра ежу ж — і толку нету. Двое сутак нічога ў роце не было. І ні ў каго нічога. Гэты ўжо чалавек гаворыць, Бельскі:

— У мяне ёсць гароху прыгаршчаў двое.

Дык ён нам па жменечцы ўсім раздзяліў, той гарох, і вось мы той гарох з'елі і пайшлі туды, дзе мы ўжо кідалі ўсё сваё. Прыходзім туды — коні пабітыя, сані паламаныя, падушкі ўсе параспусканыя — белы-белы ўвесь чыста лес! У каго было сала ў дзежках — усё паадкрывана і гэтай патрутай перасыпана, і бумажкі гэтыя з мухамі нарысованыя на пакеціках, што яны ўжо перасыпаны... А людзі ўсе пабітыя, пасцягваныя ў груды, аблітыя бензінам і так гараць, што настаяшчыя дровы, аж прышчыць — як гарацьі Ну, і вот мы тады там пабылі...

Пытанне: — А людзі гэта з вашай вёскі?

— Адусюль былі, з усяго сельсавета былі з'ехаўшыся. Вот. І ўсе там пагіблі. Ну вот, тады мы ўжо ідзём — пойдзем пад дом. Ідзём адзін за адным — гэта ўслед, чалавек дзесяць, і слова ні адзін нікому не гаворыць. Нада спыніцца — тады я за цябе вазьмуся, а ты за другога, за трэцяга — так усе і астанаўліваемся. Паслухаем — нідзе нічога не чуваць. Тады таўкнеш адзін аднаго па вочарадзі, так і пайшлі. Такі наш

страх быў, так мы не маглі гаварыць, што колькі людзей ляжыць і ўсё гарыць...»

І гэта, такое — не дні, не месяцы, а на працягу гадоў. Ганна Бурак працягвае свой горкі расказ.

«...Ну вот, пабеглі мы ў лес. Завязаўся балышы бой. Ужо нам дзецца недзе было. Немцы адступалі. Мы тады...

Пытание: — Гэта як набліжаўся фронт?

— Немцы адступалі, нашы наступалі на іх. Гэта ўжо ў сорак чацвертым было. Ну вот, нам дзецца недзе, і мы тады пабеглі ў азяро. Такое глыбокае, бузянае. Мы ўлезлі ў гэта азяро і за курганне гэтае, за папараць дзяржаліся і ляжалі ў гэтым... Ну, па роўнае горла ў вадзе былі. І к нам як прывяжуцца жабы. Такія балышыя, страшныя — не абараніцца. Возьмеш у руку — я-ак бросіш яе ад сябе падальша. Мінут пяць нет, абратна прыпаўзаець к табе, «ква-ква» крычыць. Мы абратна яе адкінем. Вось так ляжалі да вечара, у гэтым азярэ.

Тады ўжо ўчулі, што машыны ідуць і наша радыё гаворыць. Мы засмяяліся, рады сталі — нашы паехалі! Наша радыё гаворыць!

Вылезлі з гэтага азяра і пашлі, пашлі ў дзярэўню Малашкава. Там не ўзнаць — быў пясок жоўты, а стаў чорны ад гэтых, ад снарадаў. Ну, тады прышлі з Малашкава на Залуку. З гары мы ўжо наблюдалі, што ў Лісна робіцца. Тут балышое дзвіжэніе па балышаку ішло, а якое — мы не знаем. Ну, і каля балота была рож пасеяна. Мужчыны гавораць:

— Нада ісці паглядзець, чые сляды — нямецкія ці нашы?

Пайшлі паглядзелі і гавораць:

— Гэта немцы.

Гэта ўжо нашы пагналі іх. І пайшлі мы. Дагаварыліся, каб па адной каляіне ісці, каб не пасці на міну. Нямнога адайшлі ад гэтай дзярэўні — ляжыць немец забіты.

— Ага, — гаворым, — папаўся хоць адзін!..

Стаім мы на гэтай гарэ... Ой, спутала!.. Падыходзім мы гэта ўжо сюды, к Лісну, дзе піларама, там стаяла кухня нашых краснаармейцаў. Яны нас увідзелі — прыбеглі, нас абнімаюць, цалуюць, і мы іх цалуем і плачам, рады, што ўжо сваіх увідзелі. А яны гавораць, што мы, гавораць, ідзем ад самага Неўля і нідзе, гавораць, не відзім гражданскага чалавека, кроме ваенных. Гаворым, што мы тожа'не з гэтай дзярэўні, мы дзевяць кілометраў адгэтуль. З гэтай дзярэўні яшчэ ніводнага чалавека не было — усе ў палоне, каторыя жывыя былі. Ну, і вот яны нас тут чаем напаілі, накармілі, па шынялю нам далі, па рубашке па вязанай нямецкай далі...

Ну, іх там было набіта, гэтых немцаў, што страшна. Ішла «кацюша», па іх як ударыла, дык яны без намяці ў азяро. І ў азярэ многа было, і па палянке многа было, дык жара была, лета. Мы іх пабіралі ўжо на месцы і закопвалі, каб ужо не было ніякага заражэння...»

Зінаіда Іванаўна Путра,
вёска Боркавічы:

«...У лесе мы пастроілі зямлянкі. І жылі там да экспедыцыі. Калі пачалася экспедыцыя зімой, то часць партызан прарвалася за фронт, і часць насялення з імі пайшла. Мы ж засталіся. Тры сям'і нас жылі ў балоце, пака экспедыцыя. Экспедыцыя радам ішла, але нам якраз удалося. Толькі мы зайшлі ў балота, і прайшоў снег. Гэта якраз перад Новым годам было. У сорак трэцім, мабыць, зімой. Скот мы не бралі. Толькі нас было чатырох, маці і тры сястры. Там яшчэ дзве сям'і. Тры сям'і нас. Без ската выйшлі ў гэта балота. Снег прайшоў — сляды завеяла, і экспедыцыя радам ноччу ішла. Помню — новы год сустрачалі немцы, стралялі, салют давалі ў дванаццаць часоў. Новы год. І мы ўсё — і разговоры слышалі, і выстралы, усё слышалі, але асталіся. Немцы не дагадаліся. А хто вёз на канях і скот з сабою, тых усіх экспедыцыя дагнала і расстраляла. Мы после выйшлі — жуткая была карціна. Мы прайшлі да сваіх зямлянак. Ляжалі трупы, коні, каровы, па-

расстрэльваныя, — жуткая карціна была...

Другая экспедыцыя ішла летам. Гэта, па-мойму, ужо ў сорак чацвертым. Летам ужо мы сядзелі ў тайніках. Прыйшоў з партызанскага атрада Арлоўскі, помню яго фамілію, выступіў перад насяленнем і расказаў, як строіць гэтыя тайнікі. Пастроілі мы тайнікі. Каждая сям'я строіла сабе тайнік. Што б можна было толькі сесці ўсёй сям'ёй. Зразалі дзірванкі акуратненька. Абчэрціш так вось квадрат. Дзірванкі клалі, пясок увесь выкапвалі, каб можна сесці было, яму такую выкапвалі. У карзіны пясок, аднасілі далёка і пад мох хавалі. Немцы ўжо ведалі, што такія тайнікі сушчаствуюць, і, калі ішла экспедыцыя, яны шукалі... Гэта ўсё мы шчацельна маскіравалі: пясок, потым накладалі досак тоўстых, каб не зыбаліся, і назад роўненька, дзірванок у дзірванок складвалі. Усе як было — назад на гэтыя доскі. Потым па дзірванцах чашуей засыпалі. Точна як наўкол лес расце. І ўстрайвалі, што б дыхаць можна было. Пад бальшое дзерава, окала бальшога дзерава выкапаць, а пад корні каб прасвет быў, некалькі іх. Як сядзіш, што б воздуху нямножка, дыхаць. Там жа доўга сядзець нельзя было, толькі той мамент, пака пройдзе экспедыцыя. Патом вылезе з гэтага тайніка — чалавек жоўты-жоўты, вобшчам — галавакружэнне. У зямлі, поўнасцю ў зямлі.

Другая экспедыцыя калі ішла, у нас быў тайнік. І Кухаронак такі жыў, і Чыгак. Яны з Боркавіч. Удраўшы былі ад немцаў у парцізанскую зону. Ішоў гэты Кухаронак па лесу і якраз найшоў на нямецкую цэп, на экспедыцыю, на самых немцаў напаў. І расцяраўся, ну, і назад, бягом у свой лагер. А немцы толькі засмяяліся, таму што яны зналі, што з усіх канцоў усё ацэплена, тры цэпі ішлі.

Ён адразу як прыбег — замахаў: «немцы ідуць!». Мы тут касцёр пагасілі, які быў... Зямлянка ў нас навярху была, як адкрыта жылі. І адразу ўсе ў тайнік. Як толькі ў свае тайнікі ўлезлі... Такую дзверку дзелалі на завесах, палачкай падпіралі і ўлазілі туды. Ляжаш і нагамі туды ўсунешся... Усе ў тайнікі ўлезлі, і тады за гэтую палачку возьмеш і апусціш. Прышлі немцы, зямлянку ўзарвалі. Мы разгавор чулі нямецкі, вешчы якія былі — яны разбрасалі. Прайшлі па самаму нашаму тайніку — хруп-хруп-хруп ветачкі пад нагамі ў іх...

Мы гэтыя тайнікі рабілі так шчацельна, што было там нас тры сям'і, усе ведалі прыблізіцельна, дзе чый тайнік, а часамі самі не маглі знайсці, штоб падняць гэтую дзверку. Адзін у аднаго.

І вот Кухаронак, кагда прайшла гэтая экспедыцыя, ён першы вылез з тайніка і рашыў прыйці даць нам сігнал, што немцы пайшлі, і знаў, дзе наш тайнік, і не найшоў. Слышым, ён ходзіць, кліча нас па фамілії, вызывае, што немцы, значыць, прайшлі, а мы не верым: а раптам немцы заставілі яго паказаць наш тайнік. А патом прыпаднялі дзверку, паглядзелі праз шчэль, што гэта Кухаронак адзін, ніякіх немцаў няма, і мы вылезлі самі.

А Чыгак не ўспеў тайнік зрабіць поўнасцю, ён яго замаскіраваў, а дзверку гэтую, на завесах, праз каторую нада ў тайнік лезці, ён не ўспеў зрабіць. Пагэтаму яны ўскочылі ў тайнік усе, ялушачку ўзялі ў рукі, селі ў гэтую... Ну, чалавеку толькі каб сесці... І ялушачку гэтую бяруць. І дзяржалі. Дык яны ні жывыя ні мёртвыя сядзелі, усё відзелі праз гэтыя веткі. Сядзяць і відзяць, як немец дайшоў, пачці ужо вот-вот нагой устаць, астанавіўся, пасматрэў. Яны ўжо усё, гаварылі, падгатовіўшы былі: еслі ужо немец стане — ён абваліцца ў іхнюю яму, дык яны какіе-то там вяроўкі падгатовілі, каб адразу яму рот закрыць, што ён і не крыкнуў і не піснуў...

Так мы дзве экспедыцыі і прасядзелі...

Як Красная Армія прыйшла, дык усе ўзрослыя пабеглі ад радасці, а нас, дзяцей, пакінулі, а мы сядзём і не ведаем, што рабіць. Праздноуюць тамака ўзрослыя, салдаты гавораць, што многа прайшлі, а толькі тут мірнае насяленне ўстрэцілі. Усё было ўсюды папалена.

Часа цераз два ўзрослыя вазвраціліся і нам, дзецям, аб'явілі, што нас асвабадзілі — пара выхадзіць з лесу...»

Ганна Дзядзела, вёска Відокі:

«...З нашай вёскі ўлавілі дзяўчыну. Яны над ёю надругаліся. На могілках потым знайшлі яе. Ужо нежывая ляжыць, і цукерка... у зубах... А другую забілі ў садзе. Во так ляжыць — дагары, прыкапана, — после мы агледзелі. Сукенка ўся падраная на ёй...»

Ганна Грабоўская, в. Латыгава:

Бабулі, якая гэта расказвала, за восемдзесят гадоў, яна ляжала ў ложку, ужо зусім нямоглая. Дачка яе, Барбара Ясюкевіч (у хаце прымак), і суседка Наталля Падгайская, якія добра памятаюць тыя дні, удакладнілі шэптам пра тую цукерку... Бабуля не змагла сказаць: ці па душэўнай далікатнасці, ці з-за памяці беднай пакутніцы.

«...Як яна крычала! Усе млелі. Тут жа вот, у байні, быў такі вялікі гвозд, сантыметраў мо дваццаць. Дык яны ўзялі той гвозд ды ёй у грудзі... Самаковачным гваздом — у грудзі...

А цётку маю на штыках паднялі...»

Зінаіда Рута, 55 гадоў, г.п. Асвея:

«...Нас злавілі ў лясу. Дзвесце пяцьдзесят чалавек. Бо немцы шчыталі: «дзвесце пяцьдзесят». Усіх у рад выстраілі і пусцілі па нас аўтамат. Кагда аўтаматы прайшлі па нас — мы ўсе пападалі. У мяне дочка на руках — убілі. Дзевачка, два годзікі было.

Пытанне: — Калі яны вас выстраілі, дык нешта гаварылі вам?

— Пастроілі ў рад па чатыры чалавекі і пусцілі аўтаматы. А калі пусцілі аўтаматы, мы ўсе пападалі. Я ў плячо ранена, у наге пуля ў мяне. А дочку ўбілі. Дочку — за ўтарым разам, кагда пусцілі аўтаматы, дочку ў вісок папалі. А я сама ранена сюды, гэтая старана ў мяне была ўся чорная. Абпалілі, калі з аўтаматаў стралялі.

Пытанне: — А як вы потым выйшлі адтуль?

— Ну, я не адна засталася. У нас тут Скрыпка ёсць. Анастасся. Я была вот так нагой павярнуўшы, а яна стала мяне будзіць:

— Зіна, Зіна, уставай! Ты жыва ілі нет?

А я стала да сазнання дахадзіць. Усталі мы. Калі мы ўсталі, у нас што было... Астаўшыся шэсць чалавек. Жывых з гэтых усіх. З шасці чалавек два ўмерла. Адна ўехала на Сібір...

Пытанне: — Калі вы ўсталі — немцаў ужо не было?

— Не было. Мы тады пайшлі дальша ў лес ужо. Гэта ж ноч ужо была. Цёмна ноччу. Мы пайшлі пад куст, пераначавалі...»

Марыя Баўтрук, в. Юзэфова:

«...Каб гэта ўмеў ды спрытна расказаў!..

На папялішчы.

...Мы сталі ўсе ісці, беглі, а яны стралялі. Каторых ранілі. Вот і маіх раніўшы тожа былі. Мае цёткі там былі. А тады ўжо, у лес забегшы, там ужо немцы дагналі. У мяне братавая была, у яе дзеці. Ну, і немцы сказалі вярнуцца сюды назад во, у дзярэўню. Вярнуліся.

Мне было тады гадоў, можа, васемнаццаць. Мы пайшлі як маладзёж, а яны вярнуліся, іх абманулі. А мы далей у лес пабеглі.

А яны вярнуліся з сем'ямі, у іх рабяты былі, усе нашы дзеравенцы. Ну, а тады гэта... запёрлі ў зямлянку. Маю братавую, двое рабят у яе было... Тады загналі ў Задзежжа, там кар'еры. Усіх гэтых нашых дзеравенцаў, што былі дома. Іх раздзявалі, аблівалі...

Я сваю братавую хадзіла іскала. І сястра хадзіла іскала. Двое рабят... Там толькі ляжала адзежа параздзяватая. Мы сваіх пазнавалі... Я сваіх пляменнікаў адзежу пазнала. А людзі спалены былі. Дзе хто ляжаў. А потым іх закопвалі. Ну, прыдзеш, паглядзіш — спалены чалавек, і ўсё...

Як па падшчоту, то загінула тут сто дваццаць пяць чалавек. І радам вот дзярэўня, Кабыльнікі, там саўсём спалілі. Толькі два чалавекі, мужчыны, былі на фронце, засталіся. Да вайны Юзэфова бальшое было. А ўжо як пасля экспедыцыі вярнуліся, то адна баба ды двое рабят, а так усе не вярнуліся, усе пагіблі яны...»

Чорныя віры памяці

...У вёску Каханавічы ўвайшлі партызаны і анямелі — грудных дзяцей распялі на парканах. Мароз скаваў маленькія ручкі, якія нібыта прасілі абараніць іх.

Сястра Аляксандры Мікалаеўны Белавусавай пазбавілася дзяцей за лічаныя хвіліны. Прасіла смерці і для сябе, але паліцай сказаў фашыстам: не страляйце, яна вам згадзіцца як жонка партызанскага камандзіра.

Скатаваную, абмарожаную, яе непрытомнай кінулі на калёсы. А праз дваццаць пяць гадоў яна пазнала таго паліцая. Як галоўнага сведку яе выклікалі на суд у Пскоў. Зараз жыве ў Рызе. І Аляксандра Мікалаеўна, адпраўляючы выздаравелай сястры пісьмы, наўмысна не падпісвае адрас, каб не зачапілася вока за прыгожую, а для яе жахлівую назву: Каханавічы.

...Рэгіна Аляксандраўна Анкіновіч з вёскі Лявонішана, якой тады было восем гадоў, расказвае:

— Знайшлі адзічэлую курыцу, кожную перынку ёй песцілі, каб хутчэй знесла яечка. А калі, яно, доўгачаканае, з'явілася, аднеслі дзяўчынцы, што ад тыфу канала...

Да дваццаці трох год двойчы на дзень мучылі яе прыступы малярыі. Цела ў шрамах было ад скулля. А вага ўсяго 24 кілаграмы. Сёння мае ўсё, акрамя здароўя — набыты парок сэрца, удушша. Ратуецца адно — рухам, не прызнае ні машын, ні аўтобуса — толькі пеша.

Маці Рэгіны Аляксандраўны Марфа Адамаўна Харчанка, адзіная з уцалелых дарослых з вёскі Юзэфова, ніяк не адважыцца сказаць першую фразу, рукі яе дрыжаць.

— Набілі нас поўную адрыну. А ў шчыліны бачым: на беразе Свольны ставяць у шарэнгі тых, каго ў лясах злавілі, з аўтаматаў правядуць — ды ў ледзяную ваду.

Дзетак з мацярынскіх рук вырываюць — і ў палонку жывымі. А ў кожнай жа па восем-дзевяць. Гáлас на беразе такі, што мароз па скуры. Задыхацца мы пачалі ў той адрыне. Немец нейкі «пашкадаваў», ваконца выбіў, а Рэня мая гэта па-свойму зразумела, па-дзіцячы. Крычыць: «Мамачка, пусці мяне, я пайду да таго дзядзі, можа, ён добры, можа, пацэліць у самае сэрца». Сціснула я яе ды загаласіла.

Марфа Адамаўна спяшаецца сказаць самае галоўнае, толькі дзве-тры фразы, а потым падступаюць слёзы, адно вочы просяць-моляць: не пытайцеся.

— Забівалі па сартыроўцы. Немаўлят — у палонку, жанчын ды падлетка ў — у агонь. Як абрынуўся дах падпаленай аборы насупраць, адразу сціхла галашэнне ў нашай — анямелі ад жаху. Убачылі суседзяў: скажоныя, абвугленыя твары; ужо мёртвыя, яны дагаралі стоячы — гэтулькі шмат іх туды напіхалі.

Развіталася я з дзеткамі, трое ў мой падол учапіліся. А тут немец на матацыкле прыехаў, нешта выкрыкнуў, і нас пачалі грузіць на падводы. Бачыла, як плылі па рацэ дзеці. Тых, хто спрабаваў выбрацца, расстрэльвалі.

Тысячы жыццяў забрала чорная рэчка за адзін дзень. Дзядзьку майго, Мікалая Валаткевіча, яго жонку Соф'ю, іх дачку Аню, унучак ад дачкі Веры Іду і Іну і іх сяброўку Ірачку, што прыехала пагасціць з Ленінграда, маю мачаху Ефрасінню Мікітаўну, яе маленькіх унукаў — Мішу, Клаву, Верачку...

І так захацелася жыць — жыватом, грудзямі, нагамі, рукамі, — каб хоць некаму расказаць потым, як нас палілі і забівалі.

А расказаць не магу. Прыехала пасля вайны з Ленінграда Вера. Ходзіць па бе-разе, кліча сваіх дзяўчынак, праклінае фашыстаў, а я і супакоіць не магу, адразу нямею.

Па ягады з ёй ды з сяброўкай маёй Валяй Свіржэўскай хадзіць баялася. Мужа і чацвярых дзетак Валі ў той жа дзень забілі. Васьмімесячнага Пратасіка на руках у яе застрэлілі, а яшчэ сямігадовую Марусю, пяцігадовую Лёлю ды маленькую Нюрачку. Старэйшы сын, Дзіма, яму 12 гадоў было, кажа: «Мамачка, я пабягу, на бягу адразу забіваюць», і пайшоў петлямі, за кусток ды ў лагчынку. Страчылі — па ім, ды суджана хлапчуку было выжыць. Выратаваўся. Толькі Валя нічога гэтага не ведала, нічога не бачыла. Была ўся ў крыві ад Пратасіка, і фашысты, скінуўшы яе ў яму і зрашэціўшы тых, што ляжалі поверху, чэргамі, не спадзяваліся, што нехта застанецца жывы.

А яна выжыла. Толькі скамянела. Маўчала дні і ночы. А па ягады пойдзем, то яна ўбачыць бярозкі, што побач растуць, абдыме іх ды давай цалаваць-гласіць, нібы пабачылася з сваім Пратасікам, Маруськаю, Лёляй ды Нюрачкай. Фельчар забараніў ёй у лес хадзіць, і яна з'ехала зусім туды, дзе лесу няма. У Мурманску ўладкавалася на карабель павара м. Ды нядоўга пражыла з выпаленай душой, з нязбыўнай памяццю. Гора высушыла.

Яно для матак, што засталіся без дзяцей, за ўсё страшней. Па вясне, як пачнецца крыгаход, прыходзілі жанчыны на бераг і кідалі ў ваду распашонкі. Я іх разумела — ніхто не знайшоў сваіх дзетак, каб пахаваць іх. Ці то Свольна ў Дзвіну вынесла, ці хто з людзей ніжэй вылавіў ды пахаваў безыменнымі.

...Хата Марыі Іванаўны Дашкевіч у Свіраўшчыне стаіць на ўзгорку над самай Свольнай, глядзіць сваімі вокнамі на чорную раку.

— Сонца яшчэ садзіцца, а я ўжо вокны зачыняю, не магу бачыць гэту ваду надвячоркам — крывавай становіцца. Два браты ў мяне загінулі, жонку сярэдняга, Нюру, утапілі з дзеткамі Сенем, Генем, Пашам ды Зіначкай — усе пагодкі былі, старэйшаму толькі чатыры гадочкі было. Не засталося на цэлым свеце ні крывіначкі. Навошта было жыць, скажыце, навошта?

...Скульптары, што праектавалі новы помнік на брацкай магіле ў калгасным цэнтры — Галубаве, пачуўшы расказ Марыі Іванаўны, адмовіліся ад першапачатковай задумы паставіць звычайны абеліск. Зараз на вясковай плошчы пад плакучымі вербамі вы ўбачыце сілуэт жанчыны, што апусцілася на калені і глядзіць ці то ў ваду, ці то ў бездань, дзе плывуць дзіцячыя распашонкі.

Л. Ламсадзе,
Советская Белоруссия,
22.7.1988

Сведчаць відавочцы

З успамінаў
Марыі Максімаўны Абуховіч, в. Вароны:

Мой брат, Андрэй Уселенак, жыў у Расіцы. Аднойчы ў яго спыніліся партызаны. Пасадзіў ён іх палуднаваць, а сам да лазенкі, на варту. Немцы ж ішлі ў белых халатах, ён іх і не прыкмеціў. Паспеў крыкнуць, каб уцякалі, ды сам не ўратаваўся. На допыце фашысты адрэзалі Андрэю язык, вушы, нос, вочы выкалалі. Усё дазнаваліся пра партызан.

А жонку яго і сямёра дзяцей карнікі спалілі, калі першая карная экспедыцыя ішла. Так з сям'і і кораня не засталося.

Марыя Данатаўна Грыбоўская, в. Каменцы, успамінае:

У Каменцах зараз тры хаты стаяць. Сем удоў жыве. Адна бабка на зіму да дачкі з'язджае. Ушасцёра застаемся.

А было... Во... Мароз Марыя з 1918 года. Трымала кніжку пад пахай. Карнікі падумалі, што зброя — трах яе прыкладам. Яна яшчэ крыкнула: «Мама!» Яе зноў... А потым бацьку з маткай заставілі непрытомную дачку самім занесці і кінуць у агонь. Матка без памяці крычала. А пасля і іх забілі...

Валянціна Васілеўна Пілюшына, в. Ліпаўкі, успамінае:

З 96 двароў вёскі ў 42 дварах была радня. Я адна засталася з усяго роду.

...У тую ноч сабакі еліся, як не палопаліся. А ў 6 гадзін чуем стрэл. Карнікі па сігналу падняліся з засады. Усё скончылі да 11-ці. І на калені ставілі, і богу маліцца загадвалі. Пуня, ток і восець — адной будынінай стаялі. 178 чалавек там лягло, 25 толькі пакінулі. Было больш, ды прыходзіць фашыст і пытае ў жанчын, хто цяжарны. Нехта прызнаўся. Тады ён падыйшоў і пашчупаў, ці праўда. Ужо будыніна дагарала, дык гэтых жанчын у жар кінулі. Адзін нямецкі памагаты здзекваўся над маёй сяброўкай. А месяц жа назад прыходзіў з-за кардону, танцавалі разам.

А ў касцёле як было. Ад жанчын дзяцей адбіраюць і бабулькам аддаюць, каторых паліць выводзілі. А матка рве на сабе валасы, пена пойдзе з роту, то й памрэ зараз жа.

Там і ксёндз быў. Яму можна было ўратавацца, але ён узяў крыж, накінуў чорны шалік і пайшоў з людзьмі ў агонь.

Аляксандр Сцяпанавіч Скрыпка, в. Расіца, успамінае:

На тым баку ракі абора стаяла. Пётра Міцкевіч, а ён у касцёле на вежах схаваўся і трое сутак ляжаў там, расказваў, што з той аборы вырвалася жанчына і бегла, рукі разняўшы. А яе карнікі на штыкі падняліі ў агонь. А ў Забароўцах стаяла распяцце. Сагналі ўсіх да крыжа і загадалі: «Станавіцеся на калені і — маліцеся!» Паставілі людзей у рад і кулямётам перавялі.

З успамінаў Аляксандра Мартынавіча Шаўрака

— Калі пачалася вайна, я настаўнічаў у Сар'і. Разам з іншымі педагогамі адыходзіў на Усход. Дайшлі аж да Вязьмы, дзе паступіў у запасны полк. Некалькі дзён невядомы сяржант вёў нас да лініі фронту. Аднак трапілі пад нямецкія танкі. Выжыў цудам, бо схаваўся пад нейкі корч. Фронт, можа сказаць, прайшоў праз мяне. Многія нашы людзі паміралі ў цяжкіх муках, прасілі дабіць. Я з двума ўцалелымі таварышамі рушыў назад, дамоў. Як ішлі — не ведаю, але дабраліся на Сар'яншчыну.

Кінуўся да роднага дома — адтуль павінны былі быць эвакуіраваны жонка, дачка, цешча. Але тое, што чакала мяне, аказалася страшней за смерць. Усю маю сям'ю знішчылі фашысцкія каты. Людзей сагналі ў хлеў і падпалілі. У жонкі на руках была дачушка, якой споўнілася некалькі месяцаў. Калі жонку гналі ў агонь, яна спрабавала выратаваць дзіця — адкінула яго ўбок. Фашыст падняў маленькую

за ножкі, ударыў аб вугал, галоўка дзіцяці адляцела, а трупік быў кінуты ў агонь. Загінулі ўсе.

Я думаў, пазбаўлюся розуму. Жыццё было мне ўжо не патрэбна, і я рвануўся помсціць. Быў палітруком узвода, сакратаром падпольнага райкома камсамола, удзельнічаў у многіх партызанскіх аперацыях і баях. Але вось парадокс: лез заўсёды наперад, тысячу разоў змагаўся пад кулямі, а яны не бралі мяне. Таварышы гаварылі: шчаслівы, у кашулі нарадзіўся. А хіба мне патрэбна было тое шчасце?

Аднак лёс распарадзіўся так, што выжыў, пасля вайны працаваў у Чапаеўскай МТС, у міністэрстве нарыхтовак, нават старшынёй калгаса быў. Цяпер у мяне ёсць сям'я, дзеці, 8 унукаў. Але ад памяці няма выратавання: боль страты не дае мне спакою ўсё жыццё.

З успамінаў Паўла Антонавіча Цалпана

Я быў сведкам жудасных зверстваў, што чынілі карнікі на Асвейшчыне. Калі мы з атрадам адваёўвалі свае вёскі, а дакладней тое, што ад іх засталося, партызаны сівелі ад відовішча страшных здзекаў над мірным насельніцтвам. Вось у вёсцы Ладэлева, што была на Сенькаўшчыне, зайшлі на папялішчы, а там — вялікая груда астанкаў спаленых зажыва людзей. Яны ляжалі высока, як дровы. У вёсцы Пустэльнікі ў падвале спаленага дома зноў — знявечаныя трупы. Прычым адна жанчына ляжала распятая, а вогнішча было раскладзена ў яе прама на жываце. Страшна расказваць пра такое, але гэта было. Знішчылі ўсё насельніцтва Асвейскага краю.

Трапіўшы ў гушчыню партызанскай барацьбы, фашысцкіх здзекаў, не раз рызыкуючы жыццём пад кулямі ворага, я таксама павінен быў загінуць. Але вось выжыў. Пэўна, каб засведчыць страшныя падзеі для патомкаў. Памятаю, як ля адной з вёсак параніла нашага камісара, а невядомы хлапчук схапіў яго аўтамат і прыкрываў партызан, каб даць ім магчымасць адысці. Успамінаю гэта і плачу: за наша жыццё заплачана крывёю дзяцей, старых, маці. Ці справядліва гэта?

Куля на дваіх

З успамінаў Валянціны Пятроўны Ліцвінавай, в. Каханавічы

«Успаміны! Цяжкія, жудасныя, не даюць мне пакою ні днём, ні ноччу. Бо цяпер, у светлы юбілей Вялікай Перамогі, разам з бязмежнай радасцю зноў усплыло былое. Усё ажыло, стаіць перад вачыма. Бачу таго немца, які цэліць мне ў галаву, бачу яго вочы, налітыя свінцом, бачу яго доўгую галаву, каску, бачу дула аўтамата. І... чую стрэл. Гэта быў другі зарад. Першым ён забіў дзяўчынку Раю. А я была наступнай дзяўчынкай, наступнай ахвярай. І мне немец цэліў у галаву. Куля трапіла ў твар, вылецела праз шчаку, парваўшы яе ў шматкі, і параніла плячо Маланні Марачкоўскай, што стаяла побач. Атрымалася куля адна на дваіх. Чула страшэнны плач, крыкі, стогны і... пякучы боль. А потым усё правалілася ў чорную бездань».

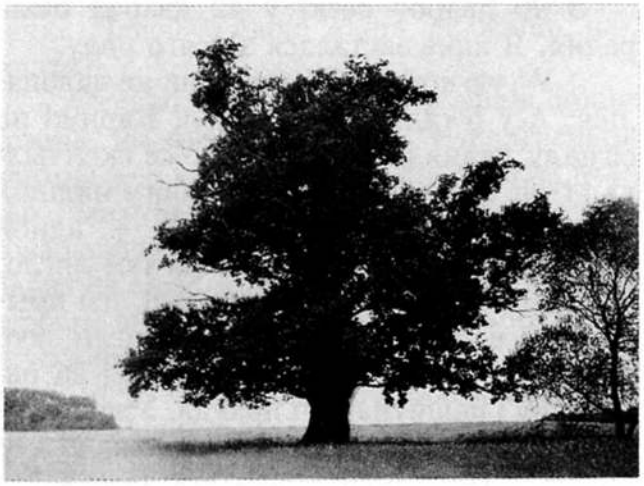

Сахонаўскі дуб /на месцы спаленай вёскі Сахонава/.

А было гэта ў трывожным 1944 годзе, калі азвярэлую фашысцкую арду гналі назад, у яе логава. Жыхары вёскі Ардаўскія і навакольных вёсак партызанскага краю яшчэ не адышлі ад жахаў карных аперацый, так і жылі ў зямлянках, хаваліся ў лясах.

Акрамя Валянціны, у сям'і было яшчэ трое дзяцей: два браты — адзін старэйшы за яе, другі — малодшы — і гадавалая сястрычка. Ды наляцелі карнікі ў час чацвёртай экспедыцыі, загналі людзей у балота. Валянціна пры першых стрэлах кінулася куды вочы глядзяць і выслізнула з аблавы. А бацька, малодшы брат і сястрычка так і засталіся ў балоце навечна. Параненая маці зубамі і адной рукой выцягнула з-пад мёртвых цел брата Пятра (потым налічылі на ім 17 ран).

Трэба было жыць. Ужо грукатаў паблізу фронт. І пакрыху спаўзаліся людзі на родныя папялішчы. Але большасць людзей усё ж заставалася ў лесе. Не рызыкнула вярнуцца і маці Валянціны Пятроўны. Цяжка паранены сын балансаваў на грані жыцця і смерці, сама аслабла ад раны. Уся надзея была на дачку.

І вось у той злашчасны надвячорак пайшла Валянціна Пятроўна з лесу ў Ардаўскія, каб змалоць крыху мукі (засталіся жорны ў адной з зямлянак) ды спячы пару хлябцоў. Колькі там сілы было ў галоднай і знямоглай дзяўчынкі... Напрацаваўшыся, забылася пад раніцу цяжкім сном і падхапілася ад стрэлаў. Група немцаў і паліцаяў сагнала ўсіх, каго знайшла, у адну зямлянку і расстраляла. А потым кінулі гранату. Гэта быў той момант, аб якім расказала вышэй Валянціна Пятроўна, гэта той жах і боль, якія не адпускаюць яе і сёння.

«Калі ачуняла, выпаўзла з разбітай зямлянкі. Уцалела яшчэ некалькі чалавек. Схаваліся ў лесе. Я раз-пораз губляла прытомнасць. Потым даведалася, што жыццё нам было падаравана Богам у той дзень двойчы, бо каты вярнуліся яшчэ раз і спалілі і трупы, і зямлянку агнямётам, каб замесці сляды. Як аказалася пазней, гэта была дыверсійная група, якая праса-чылася праз партызанскія пасты з Латвіі з мэтай знішчыць партызанскі аэрадром. Яго не знайшлі, дык з дзецьмі, старымі і жанчынамі расквіталіся.

Людзі звялі мяне з маці і братам, лячыць дапамагалі, ды не надта верылі, што выжыву. Такая страшная рана, ды ў галаву яшчэ. Але прырода родная, ардаўская, таксама лекі давала. Потым забралі нас партызаны, вось і выжыла. І фронт над намі шквалам пранёсся — уцалелі, і ад голаду не памерлі. Вярнуўся з фронту самы старэйшы брат, Мікалай, перавёз нас у Каханавічы.

Дарэчы, тады выратаваў нас латышскі атрад. І каня яны прывялі, і мукі далі, і ўсяляк клапаціліся. Усё гаварылі, што калі хто пакрыўдзіць, толькі скажыце... Вельмі душэўныя былі хлопцы».

З успамінаў Ефрасінні Фёдараўны Чарнавок, в. Чарнавокі

Хаваліся мы ў глухім балоце ля возера Дземя. Былі са мной сыны: Пеця, пяці год, і Іван, на два гады старэйшы. Змарнелі зусім. Вырашылі аднойчы рухацца... Толькі вылезлі, аж — немцы. Адзін з іх і гукае: «Аб, аб!» Мы і падаліся назад. Больш ужо не адважыліся высоўвацца. Сядзелі там паўтара месяца. Днём дождж ідзе, а ноччу мароз цісне — вясна ўжо ішла. Пеця хварэў на тыф, там і памёр, ляжаў побач з намі. А Іван раней перахварэў, але там ножку адмарозіў... Мне потым ужо казалі: не выжылі б, так доўга ў балоце седзячы. А таго не ўцямяць, што ў мяне ж вада была — балота ўсё-такі, а яшчэ трава першая вылазіла — чорнагалоўкай мы клічам, і была да яе ў мяне жменя солі... Паспрабавала аднойчы з балота выпаўзці. Сіл не было: падпаўзу ды ўпаду. Ішлі міма партызаны. Стала прасіць: дайце хоць кавалачак хлеба, а яны: «У нас НЗ. Ідзі ў зямлянкі». Дапаўзла. А на другі дзень Іван Амбросенак і Васіль Бекіс прынеслі з балота і сыноў маіх.

Два браты і муж загінулі на вайне, а з сынам Іванам і зараз жыву.

...і Настассі Фёдараўны Папсуевіч, в. Лісна

Вайна паразагнала нас па лясах ды балотах. Мы з маці і брацікам Колем у палон трапілі. Апынуліся ў Таболках. А я маці і кажу: уцяку, пайду Фросю шукаць. А там побач і партызаны былі, і кадравыя. Яны і жывёлу перагналі да партызан, і чыгунку ўзарвалі. Дамовіліся з імі, ды кінуліся цераз фронт. Бачу — маці дагоняе, і Коля з ёй. Падхапіў старую ваенны на сябе — і бягом. Ля Сямёнава натрапілі на немцаў, бой быў, але нас праважатыя загарнулі, не кінулі, давялі аж да Малавідаў. Адтуль дабраліся да сваіх лагераў і Фросю сваю знайшлі. Аж назаўтра зноў экспедыцыя наляцела. Як уцякалі мы, Іванка адмарожанай ножкай за бярозу зачапіўся — так ножка і адарвалася...

З успамінаў Ганны Іванаўны Лось

У лютым 43-га хаваліся мы ў Вялікім Імху, зямлянкі былі там пароблены. А каторыя за Свольнаю, тыя вярнуліся раней. Мы ж як прыйшлі, то на пажарышчах суседняй хаты знайшлі ў ямішчы 15 абгарэлых трупаў — і старыя, і дзеці. У мужчыны ў грудзі цвік быў загнаны... А ў свірне калгасным спалілі больш як 250 чалавек. Там зараз помнік стаіць. А на месцы хаты толькі бярозка расце. Яшчэ адна магілка — за рэчкаю. Там ляжаў чалавек, а на ім рама надзета аконная — напэўна з агню ўцякаў.

На партызан жа фашысты асаблівую злосць мелі. Неяк у засаду нашы хлопцы трапілі. Сямёна Бекіса разрыўной палажылі, а Макара Марачкоўскага доўга катавалі — руку адрэзалі, вочы выкалалі, закатавалі да смерці.

...і Віктара Парфёнавіча Лася, в. Страдна

У нас тут усю вайну нібы лінія фронту была: партызаны абарону ўздоўж Свольны трымалі. Чатыры карныя экспедыцыі пераседзелі мы ў лясах ды балотах. Партызаны латышскія стаялі тут лагерам каля Ніжняга маста ды ля Саханавага Моха, а мы яшчэ з восені 42-га ладзілі хованкі на Брызджалёўцы, між балот. Мне было год чатырнаццаць, брат яшчэ меншы. Заязджалі мы на калёсах, сляды маскіравалі, замяталі, ёлачкі садзілі, каб і знаку не было. Паліцай аднойчы ўзбіўся на нас, «пахваліў»: «О, ды вы тут нядрэнна ўладкаваліся!»

А ўладкаваліся мы па-ваеннаму. Міна ў мяне была, прымайстраваў да яе чаку, зброі наогул хапала. Рыхтаваліся, калі нападуць, падарваць сябе ў апошні момант, бо надта здзекваліся карнікі над людзьмі.

А зімой 43-га, ужо ў час другой экспедыцыі, чуем аднойчы страляніну, крыкі, сабачы брэх. Зусім побач, там, дзе лагер вёскі Міхаліна быў. Чулася адтуль: «Татачка, не кідай!» У дуброўскім жа лагеры было 4 сям'і.

Кінуліся мы ўцякаць па лясным ручаі — бузяная такая рачулка, — каб сабак са следу збіць. Топімся, выбіваемся з сіл. Урэшце завалiліся, восем пацаноў, пад вываранень, затаіліся. Вось ужо і ланцуг паліцаяў міма ідзе. Навёў я «адразанку», трымаю напагатове. Адзін паліцай заўважыў нас, паківаў галавою, маўляў, маўчы. Пайшлі яны далей, а мы зацяліся, думалі, вернуцца.

А ноччу ўдарыў мароз. Сярнічак у нас не было, сталі замярзаць. Вылезлі са хованкі і ўсю ноч да знямогі хадзілі па лесе, каб сагрэцца. Слабых ад тыфу неслі, яны трызнілі ў нас на руках.

Тыф касіў людзей, што сядзелі ў балотах. Сам я таксама пасля захварэў, і бацька мой памёр з тыфу, а сястрычку тыфозную забілі ля кастра. Добра ведаю таго паліцая, пасля вайны ён яшчэ жыў у Вялікім Сяле і дзесяці год не адседзеў...

Выбіліся тады да людзей на вогнішчы, але яны запалоханыя былі, пайшлі мы далей, ацалелі на той раз.

На Брызджалёўцы ёсць яшчэ магілы. І пад Малавідамі шмат людзей пабілі, і пад Ярохамі, і ў Макутах — па ўсіх тутэйшых лясах. Лесанарыхтоўшчыкі спляжылі

курганы, зраўнялі акопы. Зніклі тыя адмеціны, што вялі да іх. І лічу, што трэба дзесьці сярод лесу, напрыклад на Крыжоўцы, паставіць адзін агульны помнік і напісаць на ім, што ў гэтым лесе загінула ад рук карнікаў і пахавана больш за 1000 чалавек. За лічбу ручаюся, бо бачыў усё сваімі вачамі.

Там нямала ходзіць і ездзіць людзей. Хай ведаюць. Хай помняць!

«Дзяўчынку ён забіў у галоўку...»

Сям'я ў нас была вялікая: бацька — інвалід другой групы пасля грамадзянскай вайны, брат, 1924 года нараджэння, пайшоў ў партызанскі атрад Сімацкага, маці і яшчэ пяцёра дзяцей. Хату нашу ў вёсцы Лісна немцы спалілі ў час бою з партызанамі, у агні загінула ўсё.

Каб не памерці з голаду, маці павяла нас у вёску Латыгава, дзе раней жыла яе маці, якую немцы спалілі. Братоўку з трыма дзецьмі і астатнімі жыхарамі вёскі Латыгава — усяго 14 сем'яў — фашысты расстралялі: выгналі на паляну, пастроілі ў рад і пабілі ўсіх з кулямёта. Жывымі засталіся толькі тры параненыя чалавекі, якія адпаўзлі ў лес. На наступны дзень немцы зноў прыйшлі, паскідалі трупы ў кучу, аблілі бензінам, запалілі, а потым завалілі дровамі.

У вёсцы Ардаўскія жылі дзве сястры маёй маці. Я і дзве мае сястрычкі ў лесе захварэлі на тыф. У лес прыйшла сястра маёй маці і сказала, каб мы ішлі ў вёску, а то памром ад тыфу, голаду і холаду. Прывяла нас маці ў вёску да сястры ў зямлянку.

У Ардаўскіх у той час знаходзіліся мясцовыя жыхары і чужыя бежанцы. Пераначавалі мы, а назаўтра раніцай вёску акружылі немцы. Прыйшлі і ў нашу зямлянку, крыкнулі «Хальт!», але ўбачылі, што мы хворыя, не можам ісці, і зноў запіхнулі ў зямлянку.

Потым увайшоў немец, які прыгнаў яшчэ людзей, стаў на выхадзе, выцягнуў пісталет і пачаў страляць. Адразу забіў сястру маёй маці Еўдакію, другую, Марыю, параніў: куля прайшла навылёт праз лёгкія. Дзяўчынку, што была на руках, забіў ў галоўку. Другую, Валю, параніў. Маю сястру параніў у нагу; мужчыну забіў.

Пачаўся крык, лямант. Немец, расстраляўшы ўсе патроны, падняў крысо шыняля, стаў зноў набіваць абойму. Раптам з'явіўся другі немец, схапіў гэтага за шынель і пацягнуў з зямлянкі. Дзве жанчыны і мая маці выйшлі за імі. Яны пачулі, як на рускай мове адзін сказаў, што будуць кідаць гранаты.

Я ляжала на нарах, калі прыбегла маці і сказала: «Дзеткі, хавайцеся, будуць кідаць гранаты». Сама прысела ля печкі. Я завалілася пад нары, і раптам выбух — праз акенца кінулі гранату на нары, а там было шмат падушак. Бацьку асколкамі пасекла шчаку і руку. Другую гранату ўкінулі ў комін. Печка і комін абрынуліся, многіх пасекла асколкамі.

Так і ляжалі. Першай ачуняла жанчына па прозвішчы Марачкоўская. Мяне аглушыла. Паспрабавала адпіхнуць нагой забітую жанчыну, якая ляжала наперадзе, але нічога не атрымалася. Гэтая Марачкоўская стала на цагліну, паглядзела ў дзірку ад коміна і сказала: «Немцы пайшлі ў напрамку Лісна, хавающца ў лесе, вылазьце, хто жывы».

Яна выцягнула з-пад цаглін маю маці, тая пачала шукаць дзяцей. Меншая сястра Надзя, браты Шура і Лёня засталіся жывыя. Выцягнула і мяне з-пад нараў. Яшчэ некалькі чалавек, у тым ліку і параненыя, падаліся ў лес.

Бацька паранены, сястра крывёй сплывае, п'ём у кожнай лужыне. Маці вярнулася назад у зямлянку, знайшла ручнік, перавязала сястру, бацьку. Завяла нас у лес, зноў вярнулася ў зямлянку, адцягнула забітую сястру, другую, параненую, перавяла ў іншую зямлянку. Пасля партызаны адправілі яе разам з параненай дзяўчынкай на самалёце за лінію фронту. У самалёце дзяўчынка памерла, а жанчыну потым вылечылі.

На наступны дзень зноў з'явіліся немцы, аблілі бензінам і гэтую зямлянку і

спалілі разам з забітымі і параненымі, якіх людзі не ўправіліся забраць.

А мы жылі ў лесе, зноў зрабілі зямлянку. Маці хадзіла ў вёску, даставала з ям збожжа, парыла на агні. Так і жылі да таго часу, пакуль не прыйшлі нашы. З якой радасцю мы іх сустракалі!

М. Макеенак, в. Лісна

Гавораць былыя вязні

Суровы лёс напаткаў тых, хто застаўся жывым з вогненных вёсак Асвейшчыны. Ім была наканавана жудасная смерць — смерць у растэрміноўку. Асвейцы прайшлі попельныя кругі Саласпілса, Майданака, Асвенціма, Духау, Маўтхаўзена, Гузена, Равенсбрука... Нечалавечныя жахі і жудасныя выпрабаванні вытрымаць суджана было нямногім...

З успамінаў Франца Іосіфавіча Лісоўскага, жыхара в. Масева

Кожны дзень катавалі людзей у нашым бараку. Было чутна, як стагналі людзі за занавескай і сварыліся каты. Асабліва збівалі мужчын, некаторыя з іх на другі ж дзень паміралі. Ляжыць на нарах — як быццам спіць, а ўжо мёртвы.

Над асобнымі жанчынамі здзекваліся інакш. Іх аднекуль прыносілі на насілках і скідвалі на нары.

У нас бралі кроў, але калі пачалі мы хварэць, перасталі. Потым акупанты адда-лі мяне працаваць на хутар. Пры падыходзе нашай арміі мяне жандары адвезлі ў Рыгу, каб параходам адправіць у Германію. З порта я ўцёк, хаваўся ў падвалах, пакуль не выбраўся з Рыгі ў лес, дзе дачакаўся прыходу нашых.

А маму замучылі ў Германіі. Пасля вайны ўдалося знайсці сястру Ніну: яна помніла сваё прозвішча і ведала, дзе жыла да вайны. А вось малодшага брата мы знайшлі на 23 годзе пасля Перамогі.

Сястры і мне асабліва вучыцца не давялося: вайна адняла ў нас маму і тату, і нам з ёю трэба было думаць, як пракарміцца, як апрануцца, бо родных і блізкіх таксама не было...

З успамінаў Сямёна Сцяпанавіча Валадзёнка, жыхара в. Ярохі

З Асвеі нас гналі на станцыю Зілупэ. Канваіры крычалі: «Мы вас усіх прыкончым!» І сапраўды, пастараліся фашысты: з усёй маёй вялікай радні — чалавек 20 — я толькі з сястрой Аняй застаўся.

Вагоны былі набіты так, што двое сутак ехалі стоячы. Свае надабнасці людзі рабілі пад сябе...

Памятаю, як праходзіла ў бараку нейкая дзіўная камісія. Мы сядзелі голыя ў адным канцы барака, а ў другім канцы афіцэры аглядалі маладых дзяўчат. Нават праз павелічальнае шкло на іх з усіх бакоў глядзелі. Каторая прываблівала іх, адразу ж апраналі яе ў шоўкавае плацце. Потым, як паведаміў старшы барака, а ім быў палітзняволены латыш, дзяўчат адправілі на пакуты, на здзекі гітлераўскай салдатні.

З успамінаў Наталлі Лемяшонак

Калі падышла мая чарга, доктар вырваў сястру Аню з маіх рук. Пры гэтым доктар уваткнуў мне ў руку іголку і, калі набраў поўную шкляную трубку, адпусціў мяне і стаў выбіраць кроў у маёй сястрычкі. Я стала крычаць і плакаць. Немец паглядзеў на нас і нешта сказаў, а салдат, які стаяў побач, рассмяяўся, сказаў паруску: «Господин врач говорит, чтобы не плакали: девочка всё равно умрёт, а так от неё хоть какая-то польза будет».

Потым праз дзень нас зноў павялі да доктара і зноў бралі кроў. У хуткасці Аня памерла. У нас усе рукі былі паколатыя. Кружылася галава. Кожны дзень паміралі хлопчыкі і дзяўчынкі.

Па старонках кнігі Панізніка С. «Браніслава». Дакумент. аповесць. Мн., 1985.

З успамінаў Самусёнак Веры Іванаўны, жыхаркі в. Слабодка

З дзецьмі рабілі так: у першую групу траплялі ад аднаго года да 5—6, у другую — ад 7 да 12—13. Мы з сястрой апынуліся ў другой групе. Потым з кожнай групы выдзялялі дзяцей па знешнім выглядзе. Тых, хто меў якія-небудзь бародаўкі, ранкі, болькі на целе, збіралі да кучы, а дзеці з чыстым цельцам траплялі ў асобную групу. З гэтых дзяцей якраз і высмоктвалі кроў для сваіх раненых фашысцкія дактары-нелюдзі. З гэтай групы нашых аднавяскоўцаў у жывых нікога не засталося.

З успамінаў Марыі Харытонаўны Андрэевай, жыхаркі г. Верхнядзвінск

Перад вайной у нас была вялікая сям'я — бацька, маці і шасцёра дзяцей, на год-два старэйшыя адзін за аднаго. Бацька адразу ж пайшоў на фронт, і больш мы яго не бачылі, склаў галаву ў баях за Радзіму. Дарослы брат Валодзя, калі раён акупіравалі фашысты, падаўся ў партызаны. А мы, пяцёра малых, засталіся з маці, гаравалі гора акупацыі. А ў кастрычніку 1943 года як сям'ю партызан нас схапілі і вывезлі ў лагер смерці Асвенцім. Вось там і знявечылі дзіцячыя ручкі злавеснай татуіроўкай вязняў. Пасля гэтай экзекуцыі двухгадовая сястрычка Зіначка памёрла на руках мамы. Мой нумар быў 65750-ы...

А неўзабаве нас разлучылі з мамай. І сёння чую адчайны яе плач і крык... Ад гэтага жаху ў брата Шурыка па ўсёй скуры выступілі вялікія чырвоныя плямы і адразу яго некуды звяла надзіральніца. Гэта цяпер ведаю, што спалілі хлопчыка ў газавай камеры, а тады з братамі — Федзем і Сашам — усё шукалі яго.

І вось, калі нас засталося трое, пачаліся вандраванні па дзіцячых лагерах. З Асвенціма перавезлі ў Патуліцу. Там захварэў самы малодшы — Саша. Яго таксама забралі (ён цудам застаўся ў жывых), а нас з Федзем перавезлі ў другі лагер, пад Лодзь. У гэтых лагерах у дзяцей бралі кроў... Вельмі страшна было першы раз, а потым прывыклі і нават не плакалі, можа, таму, што сілы былі на зыходзе...

Старэйшых дзяцей яшчэ ганялі на работу, на фермы, на палі баўэраў. Майго Федзю таксама, было яму тады 14 год. Брат, калі вяртаўся, прыносіў штосьці і мне, крошкі, зразумела, але якія яны былі салодкія!.. Дзякуючы гэтаму, можа, і засталіся тады ў жывых... Нават цяпер я не магу спакойна глядзець, калі раскідваюць хлеб. Ля нашага дома, на беразе ракі, іншы раз размяшчаюцца ўлетку аматары выпіць, набяруцца і пакідаюць і бутэлькі, і кавалкі хлеба. Грэх які... Заўсёды падбяру, няхай хоць жывёла з'есць, хлеб мне выратаваў жыццё.

...А потым не стала і Федзі, вывезлі з іншымі падлеткамі ў працоўны лагер. І засталася я адна, губляючы ў кожным лагеры па родным чалавеку. 23 сакавіка 1945 года нас вызваліла Савецкая Армія. Я гэта ведаю з дакументаў. А той момант не памятаю, бо выносілі салдаты на руках жывыя трупікі, шкілецікі, абцягнутыя скурай... Нічога не памятаю, бо амаль увесь час ужо спала... Гэта потым ужо расказалі мне, як што было. У жывых на той час заставалася ўсяго тры тысячы ледзь жывых дзяцей, а сотні тысяч загінулі. У Федзі, да прыкладу, быў нумар 158730-ы. Аказваецца, нас выратавалі рускія выхавацелі, якія, колькі маглі, цягалі дзяцей у нейкі роў... Фашыстам ужо не было калі шукаць прапаўшых. Спадзяюся, што Бог збярог людзей, што падаравалі нам другое жыццё...

Тых, хто ўцалеў, развезлі па дзіцячых дамах Беларусі, Расіі, Украіны. Я трапіла ў Кіеў. Толькі ў 1949 годзе знайшлі тут мяне родныя. З вялікай нашай сям'і засталіся ў жывых мама, тры браты — Саша, Федзя і Валодзя, што быў у партызанах.

Трагедыя вёскі Прошкі

З кн. У. Хазанскага «Спытайцеся ў бяроз...», Мн., 1971 г.

Перад світанкам, яшчэ да сонца, у самым цэнтры Прошак прагрымела кароткая аўтаматная чарга. Па-асабліваму трывожна адгукнулася яна ў сэрцах людзей.

За вайну прошкаўцы да ўсяго прывыклі. І да стрэлаў, і да выбухаў бомбаў, і да

грукату гармат. Але яшчэ не было выпадку, каб стралялі перад самымі вокнамі. Ды і ноч сёння была не падобная на іншыя — гнятлівая, неспакойная. Напярэдадні ўвечары з Себежа ў вёску прыйшоў вялікі атрад эсэсаўцаў. Яны зрабілі вобыск у хатах, дапыталі некаторых жыхароў.

Выпытвалі ўсё пра партызан, пра месца іх размяшчэння, пра сувязі з імі. Нічога не выявіўшы і пра нівошта толкам не даведаўшыся, размясціліся на начлег.

Такое было ўпершыню. Першы раз за час акупацыі немцы рызыкнулі заначаваць у гэтай глухой лясной вёсцы.

Аніська пачула стрэлы праз сон. Прачнулася ад страху. Запытальна паглядзела ў вочы маці. Кінулася да вакна.

— Нічога, Аніська, не бойся. Відаць, немцы перад адыходам вырашылі папужаць нас, — сказала Палагея Антонаўна, жадаючы супакоіць дачку. Але яна не магла схаваць уласнага хвалявання ад яе.

У цэнтры вёскі, на скрыжаванні дзвюх вуліц, дзе, збіўшыся ў кучу, стаялі эсэсаўцы, з'явілася група вяскоўцаў з бліжэйшых хат. Некаторых падняліпроста з ложкаў. Вяртаючыся з допыту, шмат хто спуджана пазіраў у бок Аніськінай хаты.

Спачатку Аніська падумала, што гэта ёй проста здалося. Але, злавіўшы яшчэ некалькі пужліва-сумных позіркаў, насцярожылася. У сэрца пракралася незразумелая, нічым не растлумачальная трывога.

Няўжо здарылася нешта такое, што напрамую датычыцца іхняй сям'і? Магчыма, данос. Ці немцы даведаліся аб падпольнай камсамольскай арганізацыі? Не, не можа гэтага быць! Яна адышлася да акна, каб не прыцягваць да гэтага ўвагу маці і Валі, Рыгоравай жонкі. Узяла на рукі маленькага Валодзю, які ўжо не спаў і бесклапотна гуляў у сваёй люльцы.

Раптам нехта груба загрукацеў у дзверы. Як толькі Палагея Антонаўна адсунула засаўку, у хату ўварваліся некалькі эсэсаўцаў.

— Лукашонак? Эта жывут Лукашонак? — на ламанай рускай мове гучна запытаўся нямецкі афіцэр з шрамам над брывом.

— Так, тут, — ціха адказала Палагея Антонаўна.

— Бандыт! Бандыт усе! Выходзіт на уліцу! — крыкнуў немец. — Шнэль!

— Куды нас? За што?.. — з трывогай за дзіця спытала Валя.

— Шнэль! Шнэль! — накінуўся на яе афіцэр. Салдаты пачалі падштурхоўваць да выхаду астатніх. Аніська як трымала на руках маленькага Валодзю, так і выйшла з ім. Следам за ёй ідзе Валя. Яна ў лёгкім сарафане, без туфляў. Эсэсаўцы не дазволілі ёй нават апрануцца. Апошняй выходзіць Палагея Антонаўна. На ёй стары фартух, які яна не паспела скінуць у хаце.

Іх вядуць да скрыжавання, у самую гушчу карнікаў, туды, дзе нядаўна прагрымелі стрэлы.

Што ж там такое здарылася? Чаму так замірае сэрца ў Аніські, так пабялела Валя?..

Адбылося трагічнае, непапраўнае, тое, аб чым ніхто не мог і падумаць.

Ах, Рыгор, Рыгор, дзе ж падзелася твая асцярожнасць?

Куды?..

Вось як гэта здарылася.

Напярэдадні вечарам Рыгор на чале групы партызан накіраваўся ў разведку на тэрыторыю Латвіі. У вёску Красова, што за дзевяць кіламетраў ад Прошак, прыйшлі позна. Вырашылі тут адпачыць.

Прошкі былі якраз на шляху групы. Але Рыгору хацелася трапіць сюды параней, каб хоць трохі пабыць сярод сваіх, перадаць пісьмы і прывітанні партызанскім сем'ям. Раздабыўшы веласіпед, ён выехаў наперад, спадзеючыся дачакацца ў Прошках таварышаў.

Як ні ціснуў Рыгор на педалі, вузкія шыны веласіпеда з цяжкасцю адольвалі пясок, выбоістую лясную дарогу. Часта даводзілася злазіць і цягнуць машыну пад гару. Але стомы як не было. Бадзёрыла, надавала энергіі свежае перадсвітальнае паветра хваёвага бору, а яшчэ больш — чаканая сустрэча з роднымі. Як ён сумаваў па іх!

Хутка, цяпер ужо вельмі хутка прылашчыць Рыгор маленькага сыночка, яко-

га не бачыў ужо больш як месяц, абдыме жонку, маці, сястрычку. Раскажа пра камсамольцаў, якія разам з ім пайшлі ў атрад. Былыя падпольшчыкі сталі неблагімі партызанамі. Прымалі ўжо ўдзел у разведцы, засадах і іншых баявых аперацыях.

Добра паказалі сябе хлопцы і ў цяжкім баі пад Ліснам, калі давялося вытрымаць наступ пераўзыходзячых сіл карнікаў. Шкада толькі, што хлопцы не паспелі напісаць дадому нічога. Выезд быў нечаканы, і толькі некалькі слоў напісаў Юлі Паўлаўне Алексей Трафімаў — начальнік штаба атрада. Ды яшчэ партызан Аляксей Блінаў, з суседняй вёскі Гаўрыліна, перадаў маленькую запіску сваёй жонцы.

На раздарожжы Рыгор спыніўся. Прама ляжаў бальшак. Направа дарога ў вёску ішла паўз леснічоўку. Другі шлях — лесам — быў больш бяспечны, але даўжэйшы. Яшчэ з узлеску ён убачыў крайнюю хату Юлі. Калі на плоце ля хаты не вісіць прасціна, то яму нішто не пагражае.

Яе быццам не было.

А можа, прасціну схаваў туман?..

Ужо шмат разоў яна выручала партызанскіх сувязных і разведчыкаў, як і раней дапамагала лясным насельнікам. Але як ні ўспамінаў Рыгор, немцы яшчэ ніводнага разу не начавалі ў Прошках.

І ўсё ж, пад'язджаючы да развілкі, ён злез з веласіпеда і, перш чым вырашыць, па якой дарозе ехаць, паглядзеў наперад, прызадумаўшыся. Усё было як заўжды ў гэтым лясным краі. Шчэбетам птушак абуджаўся лес. Квакалі жабы ў балоце. Ранішні туман слаўся над зямлёй. Усё дыхала спакоем, было такім знаёмым, звыклым. Нішто не прадказвала небяспеку.

Рыгор рашуча сеў на веласіпед і паехаў прама па бальшаку. Паслухмяна і хутка каціліся колы па роўнай, добра наезджанай дарозе, мільгалі па баках прыдарожныя кусты.

Дзіўна створаны чалавек. Гадзіну таму ён праязджаў гэткімі ж палямі. І лес па краях быў падобны, хваёвы. Але такога хвалявання, такой палкай радасці ён не адчуваў. Тое было агульнае, нібы чужое. А тут ён упершыню спазнаў чароўную прыгажосць прыроды, нялёгкую працу земляроба, пакахаў. Тут быў ягоны дом, ад аднаго ўспаміну пра які салодка шчымела сэрца.

З туману пачалі вымалёўвацца першыя будыніны. Рыгор дужэй націснуў на педалі і, хутка даехаўшы да крыжавіны, рэзка звярнуў направа.

І тут адбылося непрадбачанае.

Веласіпедыст на поўным хаду ўехаў у самую гушчу эсэсаўцаў. Яны толькі што сабраліся, каб пакінуць вёску. Знялі пасты і шэрагаваліся на скрыжаванні вуліц.

Рыгор саскочыў з веласіпеда, схапіў гранату, што вісела на поясе, размахнуўся...

Прагрымела кароткая чарга, і ўсё было скончана.

Усё...

Нечаканае ўварванне партызана выклікала перапалох сярод карнікаў. Яны занялі абарону, зладзілі засаду на дарогах, якія вялі ў вёску.

Да месца здарэння выклікалі старасту.

— Хто гэты бандыт? Ён з вашай вёскі? — сярдзіта гледзячы ва ўпор, спытаўся афіцэр.

— Н-не, першы раз бачу, — ледзьве стрымліваючы хваляванне, адказаў Барыс Барысавіч.

— А ты прыгледзься. Мо ўсё-такі прызнаеш?

— Не, не ведаю. Не сустракаўся.

Афіцэр загадаў прывесці жыхароў з некаторых хат.

— Хто што ведае пра гэты бандыт? — зноў запытаўся ён.

— Не ведаем. Не тутэйшы ён. Незнаёмы, — адказваюць людзі. Карнікі абшукваюць забітага. З задняй кішэні штаноў вывальваецца даведка, якая замяняе пашпарт. Тая самая, якую ўдалося раздабыць ва ўправе, калі ён жыў у вёсцы.

Па-здрадніцку выпалі з бота і дзве кароткія запіскі.

— Таксама партызан, таксама бандыт! — накідваецца афіцэр на старасту.— Узяць!

І вось вядуць сям'ю Рыгора, Юлю

Паўлаўну. Толькі жонцы і дзецям Барыса Барысавіча Прошкі ды Юліным сынам удаецца непрыкметна знікнуць.

Аніська глядзела на нежывога Рыгора, і ў галаве яе прамільгнула: «На шырокай плошчы забівалі нас...»

Знешне спакойныя гэтыя людзі, якіх чакае самае страшнае. Усе яны ведалі, што ім будзе ў выпадку правалу, але ніколі ні словам не папракнулі тых, хто прымусіў іх рызыкаваць. Толькі Палагея Антонаўна і Валя не вытрымалі і загаласілі. Але не ад страху за сябе, а ад болю, які ім прычыніла смерць сына і мужа.

Ціснуць слёзы горла і ў Аніські, але яна стрымлівае сябе, не хоча паказаць сваёй слабасці перад ворагамі.

— Пашкадуйце хоць малых! — пачала прасіць эсэсаўцаў Палагея Антонаўна. — Адпусціце дачушку маю і ўнучка. Чым жа яны вінаватыя...

— Маўчаць! — крыкнуў афіцэр.

— Мама, не трэба, — мякка папрасіла Аніська. Ей было шкада маці. У вачах сілком прыведзеных сюды людзей не страх, а нянавісць. Яны адкрыта спачуваюць арыштаваным. Аніська ловіць падбадзёрваючы пагляд Жэні. Дзяўчынка вытрымлівае яго, не апускаючы галавы.

Шмат што хацела б сказаць Аніська гэтай дзяўчыне. Сказаць, што яна дзякуе ёй за давер і ганарыцца, што была разам з імі. І хай не сумняваецца. Яна вытрымае, захавае камсамольскую таямніцу. Шкада толькі, што не паспела напісаць клятву. Але ці ж яна не можа даць яе цяпер, у свой апошні час? Ці ж яе вытрымка — не клятва перад камсамольцамі?

З вёскі Гаўрыліна прывялі жонку партызана Блінава і яе бацьку. Але карнікі чакаюць яшчэ чагосьці, марудзяць з ад'ездам.

І раптам успыхвае факелам на краі вёска хата. Тая, што ля самых могілак. Амаль адначасова загараецца другая, суседняя. Яшчэ праз нейкі час палае ўжо трэцяя, на другім канцы Прошак. Гэта гараць падпаленыя эсэсаўцамі хаты Рыгора, Юлі Лукашонак і Барыса Барысавіча Прошкі.

Тужліва і доўга глядзіць Аніська на агонь, які хутка паглынуў іх дом. Кідае развітальны позірк на абпаленую таполю, што расце побач, на свае бярозкі.

І ідзе разам з арыштаванымі пад крыкі эсэсаўцаў па вуліцы. Апошні раз...

Страшны юбілей

Дзень 14 жніўня 1943 года пакінуў жудасны след у памяці многіх юнакоў і дзяўчат 1925 года нараджэння — іх вывезлі на прымусовыя работы ў Германію.

Было цёпла, свяціла сонца, калі раніцай мы рухаліся на станцыю Боркавічы. Праводзілі нас сваякі са слязьмі на вачах. Ішла вайна, вельмі страшна было пакідаць родны дом і ехаць у краіну ворага рабамі. Нам было па 18 гадоў, але былі мы не тое, што сучасная моладзь: усе ціхія, сціплыя, скаваныя, нясмелыя.

Нас чакаў эшалон, ужо загружаны моладдзю з Дрысы і вёсак раёна. Пагрузілі ў вагоны-«цялятнікі» па 50 чалавек. На кожны вагон — два немцы з аўтаматамі. Страшна ўспомніць, які стаяў крык і плач, плакалі і мы, і нашы родныя.

Прывезлі ў Полацк і адразу кінулі ў лагер за калючы дрот. Сабралі моладзь з іншых раёнаў і 18 жніўня павезлі на захад праз Круляўшчызну. Ноччу эшалон абстралялі партызаны, хацелі вызваліць нас ад угону ў рабства. Але не ўдалося...

Пасля гэтага нас павезлі на Даўгаўпілс і далей у горад Данцыг (Гданьск). На біржы ўжо чакалі «купцы», пачаўся гандаль — каго куды.

Мы, 33 дзяўчыны з Луначарскага сельсавета, вырашылі трымацца разам. Былі сярод нас Валя Ясюкевіч, Ніна Кабылінская, Зоя Гладыш, Вера Антановіч, Галя Ганус, Люба Прышчапёнак, Галя Навумчык, Ніна Баршчова, Вера Росава, Іна Чыгак і іншыя.

Нас накіравалі на суднаверф. Спачатку

перакідвалі камяні з месца на месца, потым я працавала прыбіральшчыцай, у апошні час вучылі на слесараў.

Працавалі па 12 гадзін — з 7 раніцы да 7 вечара. Жылі ў бараках, у пакоі па 16 чалавек, спалі на двухпавярховых ложках. Кармілі вельмі дрэнна: адзін раз, у абед, давалі баланду, дзе часта плавалі чарвякі з агародніны. Раніцай і вечарам — так званая «кава». Як спявалася ў лагернай песні, «замест хлеба п'ю я каву і спяшаю на Шыхау» — так называлася фабрыка, дзе мы працавалі.

У пятніцу на тыдзень выдавалі адзін бохан хлеба з пілавіннем. Гэты хлеб мы адразу ж з'ядалі, а потым увесь тыдзень харчаваліся толькі баландой.

Адзін год і 7 месяцаў лагернага жыцця заўсёды былі галодныя. І марылі — прыехаць дадому і ўволю паесці хлеба і бульбы.

Пісьмы з Радзімы атрымлівалі вельмі рэдка. Прыйдзе каму-небудзь пісьмо, прачытае яго дзяўчына і плача. І тут жа плакалі ўсе разам, успаміналі Радзіму. Было вельмі тужліва, на душы лягчэй станавілася, калі спявалі савецкія песні. Вахцёр з пагрозамі прыбягаў, калі чуў.

Наш лагер быў інтэрнацыянальным: палякі, французы, балгары, галандцы, партугальцы, югаславы. Усе з нецярплівасцю чакалі вызвалення, толькі і гаварылі пра тое, дзе фронт. І не было межаў радасці, калі прыйшлі нашы. З якой гордасцю мы глядзелі на савецкіх салдат, вызваліцеляў ад рабства.

Адразу пасля вызвалення я працавала на санітарнай «лятучцы». Калі захварэла катаральнай жаўтухай (усё гэта пасля галадоўкі), мяне накіравалі ў эвакашпіталь у Польшчу на лячэнне, дзе я лячылася і працавала да канца кастрычніка 1945 года. Шпіталь потым расфарміраваўся, і я паехала на Радзіму. Вось тады ў мяне і нарадзілася думка стаць медсястрой.

...А роўна 50 гадоў назад мяне вывозілі ў рабства. Страшны юбілей.

В. Ціханчык (Лукашонак),
г. Верхнядзвінск

Адысея хлопца з Расіцы

«Мне было 16 гадоў, калі за сувязь з партызанамі карнікі спалілі Расіцу. Усё памятаю да драбніц. Аднасяльчан заганялі ў будынкі па 50—70 чалавек і запальвалі хату або гумно. Людзі лезлі праз вокны, ламаліся ў дзверы, а фашысты стралялі з аўтаматаў і вінтовак. Ацалелых гналі на станцыю, кідалі ў вагоны, якія закручвалі калючым дротам. Без вады і яды адпраўлялі ў канцлагеры.

...У лагеры мы адразу ўбачылі звярыную сутнасць фашызму. Нас заганялі ў халодны барак па 400—500 чалавек: жанчын, дзяцей, падлеткаў. Распраналі нагола, вопратку забіралі, стрыглі валасы, аблівалі халоднай вадой. Потым голых пераганялі па снезе ў другі барак, дзе мы на гнілой саломе з маленькімі дзецьмі знаходзіліся каля двух тыдняў. Гаварылі, што гэта каранцін.

На дзень давалі 200 грамаў хлеба з пілавіннем і баланду, прыгатаваную з гнілой бульбы і капусных лістоў. А працавалі па 12—14 гадзін і болей. Насілкамі насілі пясок з аднаго месца на другое.

Праз паўтара месяца ад матак сталі адбіраць дзяцей. Жанчыны станавіліся чорнымі ад гора і мук за сваіх дзяцей, непрытомнелі. Гэта было страшэннае відовішча: дзіцёнак плача, крычыць: «Мама! Мамачка! Міленькая!» Здаецца, сэрца разрывалася ад пакутаў.

Так і ад маёй маці адабралі шасцігадовага сына. І мы яго знайшлі толькі праз 18 гадоў пасля вайны.

...Вечарам 28 красавіка 1943 года калону вязняў пасля работы падвялі да барака. Ля дзвярэй стаяла некалькі немцаў, у большасці афіцэры. Людзей па адным прапускалі ў барак. Афіцэр жа выбіраў якога-небудзь падлетка і адводзіў убок. І мяне за рукаў вывеў з калоны і спытаў па-рускі, колькі мне гадоў, ці здаровы, ці былі пераломы рук, ног. Потым скамандаваў:

«Падымі рукі... Паскачы!» Я апынуўся ў групе хлопцаў, сярод якіх ужо стаялі мае землякі Шаўрак Антон, Замбар Чэся, вучні Расіцкай школы Валодзя Завацкі, Валодзя Станевіч... Потым нас, чалавек дваццаць, падвялі да камендатуры, пасадзілі ў крыты грузавік... Хвілін сорак мы ехалі за горад. На беразе Кішвозера стаяла 4—5 невялікіх будынкаў. У адным з іх нас і пасялілі... Штодзённа прыбаўлялася па 2—3 чалавекі, пакуль не стала 37. Гэта былі хлопцы ў асноўным з-пад Асвеі, Сар'і, Каханавіч, Расіцы, Себежа.

І вось аднойчы пад'ехала накрытая брызентам машына. Сталі разгружаць. Бачым — нямецкая уніформа. Нават ёсць чаравікі невялікіх памераў. Пагаворвалі, што з нас хочуць зрабіць паліцаяў, ды мы не верылі... А тут загадалі памыцца і пераапрануцца ў нямецкую форму. Хлопцы адразу сталі панурымі, перасталі паміж сабой размаўляць, некаторыя нават плакалі па начах. Мы зразумелі, якую пастку паставілі нам фашысты: нашы маткі і сёстры ў лагерах, вёскі папалены, старых, дзяцей яны пакідалі ў агонь, а нас прымушаюць служыць ім.

І вось мінула тры-чатыры дні, і нехта збег. Не памятаю, як прозвішча, але праз некалькі дзён яго злавілі ў Рызе, прывезлі назад і пасадзілі ў склеп. Праз дзесяць сутак нас усіх пастроілі, вывелі ўцекача і немец па-руску зачытаў прысуд ваеннага трыбунала: за дэзерцірства — расстрэл. А потым звярнуўся да нас:

— Хто хоча расстраляць мярзотніка — выйсці са строю!

Усе мы стаялі так ціхутка, што чутно было, як праляцела муха. Канешне, ніхто не выйшаў. Свой загад немец паўтарыў тры разы. Ніхто не згадзіўся. Тады немец дазволіў уцекачу стаць у строй, сказаўшы, што сябры яго шкадуюць і яму даравана жыццё.

Але праз дзён дзесяць збег яшчэ адзін хлопец. Ён быў злоўлены, і немцы на гэты раз не выкідвалі жарцікі. Зачыталі прысуд і павялі на расстрэл. Ён ад канвойных пусціўся наўцёкі, але да лесу не дабег: скасіла аўтаматная чарга...

25 жніўня 1943 года нам выдалі нямецкія вінтоўкі, але без патронаў, у Рызе пасадзілі ў вагон і некуды павезлі.

...Спачатку каманда апынулася ў горадзе Порхаве на Пскоўшчыне, а потым у вёсцы Запалянне, што між Порхавам і Дном. Там у звычайнай пуні, абнесенай дротам, немцы размясцілі лагер, дзе знаходзілася каля 200 чалавек. Немцаў, відаць, адправілі на фронт. Несці ахову лагера павінна была цяпер саласпілская каманда.

Падпольная група ўвесь час імкнулася наладзіць сувязь з партызанамі. Гэта ўдалося зрабіць у другой палове верасня 1943 года. У ноч на 25 верасня павінна было адбыцца паўстанне. Меркавалася, што на дапамогу падыдуць партызаны.

Мяне прызначылі ў групу суправаджэння, выводзіць вязняў праз дрот. І вось да паўночы застаецца 20 мінут. 20 мінут да сігналу. Раптам з боку шашы паказалася калона машын. Едзе проста на Запалянне. Думалі, што, як і звычайна, немцы кіруюцца на фронт. Але на вялікай хуткасці машыны пад'язджаюць да лагера, з іх выскокваюць немцы. У момант акружылі лагер, паставілі наўкруг станковыя кулямёты. Нас абяззброілі і загналі ў лагер. Хлопцы зразумелі: здрада...

Раніцой пачаліся допыты з катаваннямі. Калі немцы нічога не дабіліся, сталі выклікаць тых, хто ноччу быў на пастах.

Пад канвоем іх выводзілі ў лес за дом каменданта, распраналі дагала і расстрэльвалі, скідваючы трупы ў старую траншэю. Антон Шаўрак пераскочыў траншэю і кінуўся ў кусты. Па ім ударылі з аўтаматаў і кулямётаў у нагу. Прывалаклі да траншэі і сталі дабіваць прыкладамі. За ўсім гэтым назіралі з лагера саласпілскія хлопцы і чакалі сваёй чаргі. Але расстралялі толькі 18 чалавек, астатніх пагналі ў Порхаў катаваць. А ўсіх вязняў Запалянскага лагера вывезлі ў Саласпілс.

...У Запалянні загінулі Піваваранак Антон і яго брат Валодзя, Чэся Замбар, Антон Шаўрак, Пілецкі, Крук, Пацалуенак Коля і многія іншыя, чые прозвішчы ўжо не магу ўспомніць. У Маўтхаўзене

памерлі Станевіч Валодзя і Валодзя Завацкі. А жывымі пасля ўсіх блуканняў па пакутах засталіся я, Коля Канашонак з Верхнядзвінскага раёна і яшчэ адзін чалавек з Асвейшчыны».

...Васемнаццаты год ішоў Пятру Іосіфавічу Уселенку, калі расчыніліся вароты лагера і паветра волі ўдыхнулі былыя вязні. Ад Гузена да Лінца ў Аўстрыі — 18 кіламетраў. Ён дзе ішоў, дзе поўз на каленях. Не было сілы, не трымалі ногі. Вагой ён быў усяго 28 кілаграмаў.

...Амаль што разам вярнуліся з вызваленай Еўропы сын і маці. Эмілія Рыгораўна прайшла пакуты Саласпілса, Майданака, Асвенціма. Адно засмучала: няма другога сына, Іосіфа. Толькі дванаццаты пошук аказаўся шчаслівым. Бо шукалі Уселенку, а брат Пятра быў названы Язэпам Язэпавічам Усельніксам. У Салапілсе ў яго высмакталі кроў і выкінулі амаль напаўжывога. Нейкі латыш падабраў дзіцянё і выратаваў. І толькі праз 18 год пасля вайны сустрэліся родныя.

Сяргей Панізнік

Праклён

У сакавіку 1943-га немцы ўварваліся ў вёску Ганчарова. Крычалі жанчыны, дзеці, гітлераўцы хапалі ўсіх без разбору, хто спрабаваў вырвацца — расстрэльвалі на месцы. Схапілі і Паўла Харчанку, яго жонку Васіліну паранілі ў руку, дзвюх дачок — Соф'ю і Любу з маленькімі дзецьмі, родную сястру Паўла Марыю.

Сыны Паўла, трынаццацігадовыя Пеця і Міша, кінуліся наўцёкі, хаця выратавацца, бадай, было немагчыма. І ўсё ж хлопчыкі пабеглі да ракі, а потым па даволі слабым лёдзе. Немцы штосьці загергаталі і адкрылі агонь з аўтаматаў. У агульнай жахлівай мітусні ніхто не заўважыў, што сталася з хлопцамі, толькі бацька паспеў убачыць, як пад нагамі Пеці праламаўся лёд і ён шухнуў у ваду. Ці здолеў выбрацца Пеця, ці ўцалеў Міша — бацьку ўжо не суджана было даведацца.

Усіх схопленых немцы пагналі ў Бажкі. Фашысты адабралі старых і аслабелых, загналі ў хлеў, закалацілі дзверы, аблілі газай і запалілі. Назаўсёды засталіся ў памяці ўцалелых невыносныя стогны і крыкі, якія даносіліся з хлява.

У Саласпілсе ў жанчын пачалі адбіраць дзяцей. Папаўзлі чуткі, што ў малых бяруць кроў для нямецкіх шпіталяў. Бедныя маці трацілі розум, не ў сілах перанесці невыносны боль.

...У Соф'і Харчанкі выхапілі з рук дачку Галю, якой было крыху больш за месяц, і дзевяцімесячнага сына Георгія. Маці спрабавала супраціўляцца. Раз'юшаны немец з усёй сілы ўдарыў яе прыкладам, выкінуў у суседні пакой і зачыніў дзверы.

Некаторы час Соф'я ляжала непрытомная. Калі прыйшла ў сябе, кінулася да дзвярэй.

...Яе дачка, яе маленькая Галя была ўжо мёртвая, а з сына каты выцягвалі шпрыц. Ухмыляючыся, немцы аддалі хлопчыка маці. Ён пазнаў яе, хацеў працягнуць ручкі, і тут вочкі закаціліся, і маленькае цельца выцягнулася на руках у маці.

У Любы Харчанкі адабралі трохмесячнага сына. Знайшла яна яго ўжо нежывога ў грудзе брудных лахманоў.

Потым быў Майданак. Працавалі ад цямна да цямна, паміралі прама на хаду. Памёр і Павел Харчанка.

Каб не памерці з голаду, елі ўсё, што траплялася пад руку. Збіралі ў сажалках жаб, п'явак, варылі ў бляшанках. Назіральніца аднойчы заўважыла за гэтым заняткам сястру Паўла Харчанкі Марыю і яе сяброўку, палонную французжанку, і да смерці збіла іх палкай. ...Вярнуліся дадому Соф'я і Люба, жывуць зараз у вёсцы Вусце. А што ж Пеця і Міша? Лёс ахоўвае смелых. Не патануў Пеця, здолеў выбрацца на лёд. Не зачапіла яго і нямецкая куля. Вось толькі полы кажуха, які ён наспех накінуў, былі ўсе ў дзірках. Выратаваўся і Міша, а пасля хлопцы знайшлі партызан.

І. Тумашэвіч, г. Верхнядзвінск

Прывітанне Радзіме

З ліста А.К. Буткевіч

2 чэрвеня 1945 г.

Добры дзень, дарагія таварышы!

Гэты ліст я пішу ўжо пасля вызвалення з фашысцкіх кіпцюроў.

Мой муж да вайны працаваў дырэктарам Дрысенскага льнозавода. На пачатку вайны ён быў мабілізаваны ў Чырвоную Армію. Я з дваіма дзецьмі і 60-гадовай маці была вывезена ў Саласпілс. Там у мяне адабралі дзяцей. Сама ж я пасля селекцыі трапіла ў лагер смерці Майданак, куды звозілі для знішчэння людзей з многіх краін.

Праклятыя нямецкія вылюдкі катавалі зняволеных, як толькі маглі. Нас шыхтавалі ў калоны і па чарзе білі гумавымі палкамі. За нязначную правіннасць давалі 150 палак. Мала хто пераносіў гэта, а калі вязень і заставаўся жывым, то пазваночнік у яго быў пашкоджаны.

Ставілі распранутых і босых на снег, прывязвалі да слупоў і не адвязвалі, пакуль яны не паміралі. Калі нехта з лагера ўцякаў, то нас «дзесяткавалі»: з калоны кожнага дзесятага бралі для знішчэння. На вачах ва ўсіх іх вешалі, збівалі палкамі, падвешвалі за рукі ці за ногі.

Яшчэ прымушалі нас бегаць на пэўную адлегласць. Як хто не прабягаў норму за адведзены час, той трапляў у газавую камеру. Палілі ў Майданаку людзей у печах-крэматорыях ці проста ў ямах. Гэтыя заводы смерці працавалі дзень і ноч, штодзень знішчаліся тысячы людзей.

Толькі з Дрысенскага раёна сюды разам са мной было прывезена 1250 мужчын і 1200 жанчын. Засталося ў жывых 150 чалавек.

З набліжэннем фронту да Любліна тых, каго людаеды не паспелі знішчыць, у іх ліку і мяне, накіравалі ў Равенсбрук. Лагер гэты быў акружаны вадой, высокай драцянай агароджай, па якой быў прапушчаны ток. Равенсбрук вызначаўся варварскімі адносінамі да вязняў. Метадаў знішчэння было шмат. Бралі ў зняволеных апошнюю кроў, выпілоўвалі косці, зразалі скуру. І ўсё гэта рабілася без наркозу. Блокі, дзе рабілі такія аперацыі, называлі блокамі трусоў.

З Равенсбрука мяне перавезлі ў Лейпцыг, адтуль у хуткім часе нас пагналі далей у тыл. Ішлі мы 15 дзён, крочылі амаль без адпачынку. Есці не давалі нічога, спалі мы на голай зямлі. Дарогі, па якіх нас гналі, былі засеяны трупамі.

28 красавіка 1945 года наша Армія вызваліла нас за ракой Эльба. Не перадаць тую радасць, калі мы ўбачылі сваіх байцоў і афіцэраў з ордэнамі і медалямі на грудзях. Нас адразу ж накармілі, апранулі, аказалі медыцынскую дапамогу. Тады толькі мы сталі падобныя да людзей.

Я працую пры воінскай часці. Думка ў мяне адна — як хутчэй вярнуцца на радзіму, даведацца пра сваю сям'ю, дзяцей. Байцы кажуць, што ў Латвіі вызвалена частка дзіцячых лагераў. Цешу сябе надзеяй, што і мае дзеці таксама жывыя.

Са мной тут працуюць з Дрысенскага раёна Бажэна Браніслава, Варановіч Валя і Геня, Сардыка Вольга, Казлова Ганна, Варша Ганна, Качан Ірына... Мы знаходзімся паблізу ракі Эльба.

Прарыў

У пачатку красавіка 1944 года гітлераўскія акупацыйныя ўлады, імкнучыся забяспечыць надзейны тыл сваім адступаючым франтавым часцям, распачалі чарговую карную экспедыцыю супраць партызан Асвейскай зоны. Фашысты і паліцаі акружылі даволі вялікі лясны масіў, у якім дыслакаваліся фарміраванні народных мсціўцаў, хавалася ад немцаў шмат цывільнага насельніцтва. Прысутнасць жанчын, дзяцей і старых у раёне баявых дзеянняў абмяжоўвала манеўранасць ат-

радаў, але ж нельга было пакінуць безабаронных людзей на расправу карнікам...

У адным з начных баёў наш атрад згубіў сувязь з асноўнымі сіламі брыгады. Самастойна выйшлі да вёскі Юхавічы, што на Расоншчыне, і тут наткнуліся на варожы заслон. Прабіцца не ўдалося. Пад вечар пачулі гукі бою ў сваім тыле. Праз некаторы час высветлілася, што гэта адбіваліся ад фашыстаў адыходзячыя 1-я Дрысенская партызанская брыгада і група франтавых разведчыкаў капітана Сергіенкі. Разам з імі ішло шмат цывільных. Змучаныя, галодныя, мокрыя (вогнішчаў не палілі) людзі з трывогай і надзеяй паглядалі на партызан...

Камандзіры сабраліся параіцца. Рашылі пад покрывам ночы прарваць кола акружэння. Як толькі сцямнела, 11 штурмавых ударных груп пайшлі на прарыў, адразу ж за імі — астатнія партызаны і мірнае насельніцтва. Ад шквальнага агню з усіх відаў зброі ў лесе стала светла нібы днём. Грымела шматгалосае «Ура!».

Я ўдзельнічаў у многіх баях, але падобнага бачыць не даводзілася: у адзіным імкненні беглі насустрач фашысцкім кулям сотні людзей, і спыніць іх магла толькі смерць. Усё жыццё буду памятаць хлопчыка гадоў дзесяці, які так моцна крычаў «Ура!», што яго звонкі дзіцячы голас гучаў асобнай нотай у грознай сімфоніі бітвы.

Начная атака закончылася поўным поспехам. Пры мінімальных стратах мы выйшлі з акружэння, захавалі свае сілы для далейшай барацьбы з акупантамі і выратавалі ад смерці шмат цывільнага насельніцтва.

М. Шыпіла,
былы начальнік штаба імя Сімацкага
Асвейскай партызанскай брыгады
імя Фрунзе

Яго ведаюць усе

...Бадай, самае пашыранае прозвішча ў Антонаве — Урбан. Да вайны ў вёсцы было 26 Урбанаў, 12 з іх загінулі.

Пасля адступлення Чырвонай Арміі ў 1941 годзе Міша і Жэня Урбаны пачалі збіраць пакінутую на месцы баёў зброю. Накапілі значны «арсенал»: два ручныя кулямёты, больш як дзесяць вінтовак, скрынкі з патронамі, гранаты. Хавалі зброю на лазні.

Былы акружэнец, афіцэр Чырвонай Арміі Свіржэўскі, якому хлопцы паказалі зброю, параіў схаваць яе ў лесе. Міша і Жэня занеслі свой «арсенал» у лес і зрабілі там некалькі стрэлаў з кулямёта. Хтосьці заўважыў іх і данёс немцам. Хлопцаў схапілі і даставілі ў гарнізон, які ахоўваў Беніслаўскі мост.

Некалькі сутак арыштаваных не кармілі, збівалі гумавымі шлангамі, напоўненымі пяском, але хлопцы маўчалі. Калі іх вялі да каменданта на допыт, Міша ўспомніў, як перад вайной ён зрабіў самапал, а потым закінуў яго ў сажалку. Хісткая, але ўсё ж зачэпка...

Немцы прымусілі іх лезці ў сажалку і шукаць самапал. На шчасце, хлопцам удалося знайсці сваю заржаўленую «зброю», і толькі тады немцы адпусцілі іх.

«Арсенал», схаваны ў лесе, хутка перайшоў у рукі партызан, а Міша і Жэня атрымалі першае баявое заданне: хадзіць на работу да Беніслаўскага моста, назіраць за ўсім, выяўляць агнявыя кропкі, вызначаць колькасць салдат аховы, а вечарам паведамляць аб гэтым партызанам.

У жніўні 1942 года народныя мсціўцы разграмілі нямецкі гарнізон і ўзарвалі мост цераз Дрысу.

Партызаны па заслугах ацанілі кемлівасць, добрую зрокавую памяць і смеласць Мішы і Жэні пры падрыхтоўцы аперацыі.

Дамоў хлопцы не вярнуліся, яны сталі разведчыкамі-падрыўнікамі. Шэсць эшалонаў было пушчана пад адхон з іх удзелам.

Аднойчы Жэня і Міша вярталіся з задання. Заехалі ўжо на партызанскую тэрыторыю, асцерагацца, здавалася, не

было чаго. Жэня пакінуў свой аўтамат на санях, крочылі, размаўлялі. Раптам з-за дрэва выскачылі некалькі фашыстаў і накінуліся на Жэню. Той вывернуўся і пабег у лес, а кажушок застаўся ў руках у немцаў. Міша даў чаргу з аўтамата па ворагу і таксама кінуўся ў лес.

Выпадак паслужыў хлопцам добрым урокам і ў той жа час навёў іх на цікавую ідэю. Хлопцы паклалі ў сані замініраваны снарад, паверх кажушок і няспраўны аўтамат. Пусцілі каня ў нейтральную зону, а самі прабіраліся па лесе. Немцы заўважылі каня, падышлі да саней, адзін схапіў аўтамат. Раздаўся выбух. Партызанскі «падарунак» знайшоў адрасата.

4 снежня 1943 года Міша і Жэня вырашылі ўзарваць чыгуначнае палатно ля Беніслаўскага моста. Залажылі самаробную міну, аднак у момант праходжання нямецкага эшалона яна не ўзарвалася.

Хлопцы вырашылі праверыць, у чым справа. Жэня падняўся на насып, Міша з аўтаматам прыкрываў яго. Яркая ўспышка асляпіла Мішу, і ён адчуў, што правальваецца ў нейкую бездань.

Ачуняўшы, ён зразумеў, што здарылася: Жэня наступіў на нямецкую міну. З боку моста данесліся стрэлы і брэх аўчарак. Міша з апошніх сіл цягнуў цела сябра ад чыгункі. Немцы адкрылі агонь з браняпоезда і дзотаў. Юнак быў некалькі разоў паранены. Не маючы больш сіл, Міша прыкрыў цела сябра ламаччам, а сам, хістаючыся, пайшоў далей.

Сілы пакідалі Мішу, ён зноў страціў прытомнасць. Немцы знайшлі яго па крывавым следзе на зямлі, кінулі партызана ў кузаў грузавіка і адвезлі ў лагер ваеннапалонных у Баравуху.

Камендант лагера загадаў вылечыць юнака, каб потым дапытаць і расстраляць. Выратавалі Мішу савецкія ўрачы, такія ж ваеннапалонныя, як і ён. Неяк ноччу на месца, дзе ляжаў Міша, яны паклалі памерлага, немцы падмены не заўважылі.

Так малады партызан стаў звычайным вязнем, але палёгкі гэта не прынесла. Міша нічога не бачыў, ледзь мог рухацца. Калі наша армія падышла да Віцебска, яго разам з іншымі палоннымі немцы адправілі ў лагер смерці Кагенштэйн ва Усходняй Прусіі.

Пасля вызвалення хлопца накіравалі ў шпіталь на Урал. Урачам удалося выратаваць жыццё юнака, а вось вярнуць зрок яны не змаглі.

Толькі ў 1946 годзе Міхаіл Сяргеевіч Урбан вярнуўся дадому. Уявіце сабе яго адчуванне, калі яму зачыталі пахавальную, якую бацькі атрымалі яшчэ ў сорак чацвёртым.

Трэба было жыць, нягледзячы на трынаццаць ран, нягледзячы на слепату. І ён жыў. Разам з жонкай Нінай Антонаўнай вырасцілі двух дзяцей, доўгі час выхоўвалі пляменніцу.

Р. Урбан

Дакументы сведчаць

Акт раённай камісіі аб выяўленні і расследаванні злачынстваў нямецка-фашысцкіх захопнікаў на тэрыторыі раёна

г. Дрыса 6 красавіка 1945 г.

Районная комиссия в составе: председателя комиссии полковника Захарова, членов комиссии: председателя Дриссенского райсовета депутатов трудящихся Хадкевича, капитана госбезопасности Голикова, капитана Кузьмина, старшего лейтенанта госбезопасности Жарова, заведующего Дриссенским райздравотделом Темахова, священника Дриссенского собора Суходольского Ивана Николаевича, представителей общественных организаций и учреждений Гардей и Нетецкой, по расследованию злодеяний немецко-фашистских захватчиков и их сообщников, совершенных над советскими гражданами на территории Дриссенского района Полоцкой области в период его оккупации.

На основе документальных данных, свидетельских показаний и заявлений граждан комиссия установила:

Дриссенский район Полоцкой области был оккупирован немецкими войсками 13 июля 1941 года и освобожден 13—18 июля 1944 года.

За время оккупации района немцы планомерно и методично проводили истребление советских граждан и угон на каторжные работы в Германию.

Всего за период оккупации немцами было расстреляно, замучено, сожжено и повешено 6584 человека. Угнано на каторжные работы в Германию свыше 8000 человек. Таким образом из 42 062 человек, насчитывавшихся до войны, в настоящее время осталось 22 016 человек.

В феврале месяце 1942 года в г. Дрисса в специальном лагере было собрано 769 человек еврейского населения, после пыток и издевательств все они вместе с детьми были согнаны на еврейское кладбище, где группами по 10—15 человек заводили в заранее подготовленную яму размером 20х4 метра и расстреливали из автоматов и пулеметов. Детей, бросая в яму живьем, расстреливали на лету. Раненых и недобитых живыми засыпали песком.

Всего по г. Дрисса расстреляно 1165 человек советских граждан.

В феврале 1943 года карательная экспедиция немцев и латышей в составе 315, 316, 317, 318 латышских батальонов и полка «Вейрмаг» собрала мирное население местечка Росица и окружающих деревень в количестве 2500 человек, которых закрыли в 4 колхозных сараях и нескольких домах и заживо сожгли.

Всего по Росицкому сельсовету расстреляно, сожжено и замучено 3012 человек.

В феврале месяце 1942 года в местечке Волынцы немцы расстреляли 84 человека еврейского населения.

В дер. Бузово Каркалецкого сельсовета в феврале 1943 года немецко-латышский карательный отряд собрал мирное население в сарай и заживо сожгли 240 человек.

В дер. Шабалы этого же сельсовета немцы бросили в колодезь гражданку Цыро Анну с ее малолетним ребенком.

17 февраля 1940 года в дер. Нарковичи Луначарского с/совета немцы зверски замучили гражданина Лесничего Михаила Павловича, которому на глазах у его жены и детей жгли зажигалкой пятки, прострелили руку, срезали уши, нанесли 12 кинжальных ран, затем увезли на кладбище и добили насмерть.

В феврале месяце 1943 года в дер. Прудинки немцами были арестованы 14 человек мирных советских граждан, которые были подвергнуты зверским пыткам и издевательствам, вначале, в дер. Прудинки, а затем в г. Дрисса. Акушерке Буевич Анастасии сломали руки, учителю Терешенок пробили череп, лица у всех арестованных были изуродованы до неузнаваемости. Через несколько дней все четыре человека были расстреляны.

В 1944 году в г. Дрисса в карцере СД немцами был зверски замучен советский патриот Ясюкевич Андрей, которому были вывернуты руки, отрезаны уши, затем Ясюкевич был подвешен за половой орган и умер.

В этом же году в г. Дрисса в застенках СД была зверски замучена молодая советская патриотка зубной врач Тамара Пищуленок, которая несколько раз подвешивалась за руки и подвергалась избиению до потери сознания.

В феврале 1943 года в дер. Скорода Борковичского с/совета немцы, производя расправу с местным населением, нашли спрятавшуюся в сарае 14-летнюю девочку Буденко Алису, над которой учинили зверскую расправу: поломали руки, отрезали пальцы и уши, выбили челюсть, а затем в упор расстреляли из пистолета.

В мае месяце 1944 года карательная экспедиция немцев в дер. Рудня Юзефовского с/совета расстреляла 80 человек мирных жителей и несколько человек было закопано в ямы живыми.

В январе 1944 года в дер. Юзефово немцы расстреляли и потопили в реке Свольно более 300 человек ни в чем не повинных советских граждан.

В это же время в дер. Ермолино Юзефовского с/с карательным отрядом немцев было расстреляно 140 человек советских граждан.

На основании документальных материалов расследования установлено, что основными виновниками злодеяний, совершенных над советскими гражданами, являются следующие лица:

1. Помощник шефа — комиссар Дриссенского отделения ГФП немец Шойман.
2. Переводчик ГФП немец Ганс.
3. Инспектор ГФП немец Ото.
4. Шеф Дриссенского отделения немец Ганс.
5. Комендант Дриссенской полевой жандармерии немец Гауптман Швабе 60 лет.
6. Переводчик комендатуры немец Лиденск.
7. Начальник Борковического отделения ГФП немец Филор Мартин.

8. Следователь Борковического отделения ГФП немец Шнайдер Руди.
9. Переводчик ГФП Мензенко.
10. Начальник Дриссенской районной полиции Жук Бронислав Станиславович.
11. Начальник Дриссенской районной управы Козловский Франц Болеславович, 1912 года рождения, уроженец м. Росица.
12. Заместитель начальника Дриссенской районной управы Такальчик Вениамин Григорьевич, 1891 года рождения, уроженец д. Дёрновичи Дриссенского района.
13. Заместитель начальника Дриссенской районной управы Лесничий Николай Фомич, уроженец д. Нурово Дриссенского района.
14. Председатель Дриссенского оргкомитета фашистской организации НСТПР Макеев Иван Алексеевич, уроженец г. Витебска.
15. Начальник районной земельной управы Квятковский Михаил Степанович, 1906 года рождения, уроженец д. Прудинки Дриссенского района.

А также командиры 315, 316, 317, 318 латышских батальонов и полка Вейрмаг, фамилии которых не установлены. Все эти лица должны понести суровую ответственность за свои злодейские, кровавые преступления.

Председатель комиссии: Полковник (Захаров)
Члены комиссии:
Председатель Дриссенского испол-
кома деп. трудящ. (Хадкевич)
Капитан госбезопасности (Голиков)

Священник Дриссенского собора (Суходольский)
Старший лейтенант госбезопасности (Жаров)
Представитель общественных организаций (Гардей)

Зав. Дриссенским райздравотделом (Темахов)
Представитель общественных организаций (Нетецкая)

Нацыянальны архіў Рэспублікі Беларусь. Ф. 3719. Воп. 1. Спр. 7. ЛЛ. 9—10.

Сяргей Панізнік

ЗАПАВЕТ ЖЫЦЦЯ

* * *

Я жыву за людзей, узвеяных
дымам карнікаў аж да зор;
за бяскроўных дзяцей, пабеленых
шызым інеем чорных нор,
за атручаных, перахрышчаных,
перавучаных чужакоў...
Вырывалі кускамі выжлы
плоць тваіх, Беларусь, вякоў.

Вось чаму
кожны з нас — радовішча:
каб Радзіме
у сіле быць.
Памяць — служба,
і Памяць — здольшчына,
запавет жыцця: «Не забыць!»

* * *

У кожнай крывінцы трапеча страхоцце.
Іх сэрцы не сэрцы — пажараў званы.
Ссівелі яшчэ да свайго паўстагоддзя
дзеці вайны.

Ім хочацца сёння паболей спагады.
Ім хочацца сёння паменей маны.

Хто з нас аржаному акрайчыку рады?
Дзеці вайны.

Пякучая памяць вайны не чарсцвее.
Мацнее прызыў міласэрнай струны.
Трымаюць слязіну-планету на веях
дзеці вайны.

З балючага сэрца сыходзяць ільдзіны.
Вяртаецца праўда ў жытло баразны.
Вы — дзеці Жыцця, вы — іскрынкі Радзімы,
дзеці вайны.

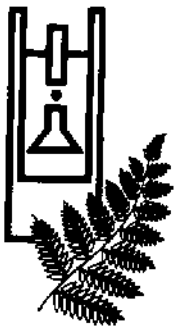

Родныя вы нашы.
У смутку вялікім схіліўшы галовы,
стаім перад Вамі.
Вы не скарыліся лютым забойцам.
У чорныя дні фашысцкай навалы
Вы смерць прынялі,
ды полымя сэрцаў Вашай любові
да Савецкай Радзімы
навек незгасальна.
Памяць пра Вас у нас заўсёды,
як неўміручая наша зямля
і як вечна яркае сонца над ёю!

Мірныя жыхары — ахвяры фашысцкага тэрору

Гэтыя жалобныя спісы складзены паводле ўспамінаў ацалелых з вайны жыхароў раёна і пасляваенных актаў абследавання населеных пунктаў Асвейшчыны ў 1945 г.

Камісія па падрыхтоўцы рукапісаў кнігі «Памяць» зрабіла ўсё магчымае, каб спісы былі як мага больш поўнымі. Аднак варта прызнаць, што ў іх трапілі не ўсе імёны, бо шмат якія архівы раёна, у т.л. амаль усе сямейныя, асабліва на Асвейшчыне, былі знішчаны вайной. З многіх спаленых вёсак не засталося ніводнага жывога сведкі. Прозвішчы многіх загінуўшых, на жаль, пакуль што яшчэ не ўстаноўлены. Камісія працягвае іх пошук.

г. ВЕРХНЯДЗВІНСК

АНАШКА Ефрасіння Сцяпанаўна.

КЛЮЧНІК Мікалай Фёдаравіч, н. у 1913 у Мінску, падпольшчык.

КРУК Таіса Сільвестраўна, н. у 1915.

ПРОТАС Аляксандр Ігнатавіч, н. у 1911.

ЦЯЛУШКА Алена Сільвестраўна, н. у 1917, загінула ў засценках гестапа.

БЕЙЛІНА Хана Шаломаўна, яе дзеці: Ізраіль, н. 1923, Люба, н. у 1925, Абрам, н. у 1927, Павел, н. у 1934.

БОДНІ, сям'я.

ЗІХЕРМАН, сям'я.

К. К. Цвяцінскі.

МАКУТОНІН Ілля.

МЛЕГІНА Рыва.

САКОЛЬСКІ Навум.

САКОЛЬСКІ, сям'я, 5 чалавек.

ТРАСКОВА Хая Копелеўна, н. у 1907, яе дачка Люба, н. у 1934, сын-немаўлятка.

ТРАСКОЎ Міхаіл Зундэлевіч, н. у 1900.

ЦВЯЦІНСКІ Канстанцін Канстанцінавіч, н. ў 1921, расстраляны фашыстамі за сувязь з партызанамі ў г. Дрыса ў 1942.

ШУГАЛЬ Доба, расстраляны 2.2.1942.

* * *

У Верхнядзвінску ў снежані 1942 знішчана 769 чалавек яўрэйскага насельніцтва*.

г.п. АСВЕЯ

Разбомбленая і выпаленая дашчэнту Асвея страціла шмат сваіх жыхароў. Большасць з іх палегла ў безыменных магілах у прысвальнянскіх лясах і канцлагерах. Гэты спіс складзены па сведчаннях жыхароў Асвеі і па звестках, сабраных адразу пасля вайны.

---

* Нямецка-фашысцкі генацыд на Беларусі (1941—1944). Мн., 1995. С. 304

АГУРЭЦКІ Віктар Ягоравіч, сям'я, 4 чалавекі.

АНІСІМАВА Ганна, 40 гадоў, яе дочкі — Наталля, 9 гадоў, і Поля, 6 гадоў.

БАГДАНАВА Ганна Іванаўна.

БАЛЬНІЦКАЯ Тэкля.

БАРАДУЛІНА Наталля Л.

БУБОВІЧ Бюра, з мужам, дзецьмі.

БУРАК Ірына Андрэеўна, н. у 1912, яе сын, 2 гады.

БУРАК Фядора, н. у 1910.

ВАЛАДЗЁНАК Марыя.

ГАРДОВІЧ Анеля Віктараўна.

ГЕРОДНІК Міхалай Антонавіч, н. у 1941.

ГЕРТМАН Тэкля з сынам Уладзімірам.

ГІНЬКО Марыя Антонаўна, сям'я, 3 чалавекі.

ГРЫБАЧ Алена Ільінічна.

ГРЫБАЧ Васіль Міхайлавіч.

ГРЫБАЧ Ядвіга Ігнатаўна.

ДЗМІТРУК Марыя Мікалаеўна, сям'я, 4 чалавекі.

ЗАБЛОЦКІ Іван Гаўрылавіч, сям'я, 5 чалавек.

ЗАЛЯЦІЛА Марыя, яе маці, муж, дачка, сын.

ЗАХАРЭВІЧ Насця з сынам.

ЗЛОТКА Паўліна Аляксандраўна.

КАЗЛОВА Клаўдзія Мікалаеўна, з дзецьмі, яе бацькі і сястра Марыя з дзецьмі — спаленыя ў Малавідах.

КАЗЛОЎСКІ Пётр Прахопавіч, сям'я, 4 чалавекі.

КАСЕЦКАЯ Вольга А., сям'я, 2 чалавекі.

КАШЛАЧ Зоя Іосіфаўна, сям'я, 3 чалавекі.

КУБІНСКАЯ Аляксандра Ігнатаўна.

КУПРЫНЕНКА Соф'я Лявонаўна.

КУРАШ Марыя Фёдараўна, 41 год, яе дзеці: Федзя, 7 гадоў; Маруся, 5 гадоў; Галя, 3 гады; Паўлік, 1 год, — спаленыя ў Малавідах.

КУРДОВІЧ Дамітрый Аўгусцінавіч, сям'я, 2 чалавекі.

ЛЕМЯШОНАК Дар'я, сям'я, 3 чалавекі.

ЛЕМЯШЭЎСКАЯ Барбара Ігнатаўна, сям'я, 2 чалавекі.

МАКЕЕНАК Міхаіл Васілевіч, сям'я, 2 чалавекі.

МАЛЯЎКА Настасся Іванаўна, сям'я, 3 чалавекі.

МАРКОВІЧ Марыя Францаўна, сям'я, 2 чалавекі.

МІХНО Вольга Іванаўна.

МУРАШКА Таня, дзве дачкі.

НАВАЕЎСКАЯ Марыя Міхайлаўна, сям'я, 2 чалавекі.

НОВІКАЎ, расстраляны фашыстамі ў в. Гарадзілавічы.

ОБУХ Іван Ігнатавіч, сям'я, 3 чалавекі.

ПАЧКАЙ Вольга Іванаўна, сям'я, 5 чалавек.

ПУДАЎ Дамітрый І., сям'я, 2 чалавекі.

ПУЗАКА Канстанцін Цярэнцьевіч, сям'я, 5 чалавек.

ПУЗАКА Цярэнцій Ігнатавіч, сям'я, 4 чалавекі.

РОДЗІК Праскоўя Іванаўна з дзіцем, спаленыя ў Малавідах.

РЭВУТ Людвіга Феліксаўна, расстраляна на Лісняншчыне.

РЭВУТ Паўліна Усцінаўна, сям'я, 3 чалавекі.

САВІЦКАЯ Матрона Мікалаеўна, сям'я, 4 чалавекі.

СІМАЦКІ Мікалай Іванавіч, вязень Саласпілскага канцлагера, расстраляны ў Румбульскім лесе пад Рыгай.

ТАБОРА Антаніна Іванаўна.

ТРАНЧОНАК Кацярына Іосіфаўна, сям'я, 3 чалавекі.

УЖАКЛА Браніслаў Ал., сям'я, 2 чалавекі.

УЖАКЛА Домна, 46 гадоў, яе дачка Ганна, 11 гадоў, спаленыя ў в. Малавіды.

ФАЛЬБА Марыя Іосіфаўна, яе дочкі Валя і Фрося.

ФАЛЬБА Марыя Пятроўна, сям'я, 2 чалавекі.

ХАДАКОЎСКАЯ Марыя Васілеўна.

ЦЯПЛЮК і дзве яе дачкі — спаленыя ў Асвенціме.

ЭРДМАН Марыя Іосіфаўна, сям'я, 2 чалавекі.

ЯКУМОВІЧ Марыя Раманаўна, яе дачка Рада Паўлаўна — спаленыя ў в. Любасна.

ЯСКЕВІЧ Ісай Рыгоравіч, н. у 1889, яго жонка Паўліна Рафаілаўна, н. у 1889, — спаленыя ў крэматорыі Люблінскага канцлагера.

ЯСЮКЕВІЧ Андрэй — павешаны ў Асвеі за дапамогу партызанам.

ЯХНО Мікалай І., сям'я, 3 чалавекі.

З пісьма Таццяны Васілеўны Якумовіч, г.п. Асвея

...Гэтыя грамадзяне — жыхары г.п. Асвея з вуліцы Прафінтэрна. Усё, што напісала, я пацвярджаю сваім подпісам. Я пісала шмат разоў, але не дапісвала — не магла, а зараз набралася апошніх сіл — адзін смутак. Хай заўсёды будзе мірнае неба.

Ахвяры Асвейскага гета

Усяго ў Асвейскім парку расстраляна 459 яўрэяў. Дакументы захаваліся толькі вось гэты спіс:

АКОДЭС Давід Мордухавіч, сям'я, 5 чалавек.
БАРДАКОЎ Ізраіль Іцкавіч, сям'я, 2 чалавекі.
БАРКАГАН Мендэль Іцкавіч, сям'я, 2 чалавекі.
БАСКІН Гяц, сям'я, 3 чалавекі.
БАСКІНА Рая Гецалеўна, сям'я, 2 чалавекі.
БІМ Саламон Насонавіч, жонка, 4 дзяцей.
БЛЯХМАН Гіч Мордухавіч.
БЛЯХМАН Іцык Еселевіч, сям'я, 7 чалавек.
БЛЯХМАН Іцык Хаімавіч, сям'я, 7 чалавек.
БРУШТЭЙН Міхаіл Міхайлавіч, сям'я, 6 чалавек.
ВАЙСКОПФ Масей, сям'я, 4 чалавекі.
ГАСПЕРАВА Муха, сям'я, 2 чалавекі.
ГАСПЕРАЎ Міхаіл Восаравіч, сям'я, 4 чалавекі.
ГЕЛЬФАНД Міхаіл, сям'я, 4 чалавекі.
ГЕЛЬФАНД Моська Шлёмавіч, сям'я, 3 чалавекі.
ГЕЛЬФАНД Саламон Маісеевіч, сям'я, 7 чалавек.
ГЕЛЬФАНД Хаім Восравіч, сям'я, 3 чалавекі.
ГЕЛЬФАНД Шалом Аронавіч, сям'я, 8 чалавек.
ГУРЭВІЧ Ісак І., сям'я, 4 чалавекі.
ДРУЯН Маісей Залманавіч, сям'я, 2 чалавекі.
ЗАРЖЭЎСКІ Меер Хацкелевіч, сям'я, 2 чалавекі.
ЗАРЖЭЎСКІ Хаім Саламонавіч, сям'я, 2 чалавекі.
ІЗРАЙЛІТ Абрам Маісеевіч, сям'я, 2 чалавекі.
ІЗРАЙЛІТ Лейба, сям'я, 5 чалавек.
ІСЕМІН Ісак Габавіч, сям'я, 4 чалавекі.
КАРАНІК Бэрка Месравіч, сям'я, 3 чалавекі.
КЛАС Гірш Абрамавіч, сям'я, 2 чалавекі.
КЛІНШЗІНД Моська Бенцыёнавіч, сям'я, 2 чалавекі.
КУКЛЯ Самуіл Самуілавіч, сям'я, 2 чалавекі.
КУКЛЯ Самуіл Шмоткавіч, сям'я, 2 чалавекі.
ЛЕВІН Бенцыён.
ЛЕВІН Моўша Самуйлавіч, сям'я, 2 чалавекі.
ЛЕВІН Хайбус Бенцыёнавіч, сям'я, 2 чалавекі.
ЛІПІНА Хана Лейбаўна.
МАТУС Тоўба Матушавіч, сям'я, 3 чалавекі.
МІЛЕР Хаца С., сям'я, 3 чалавекі.
НАСОН М.Г., сям'я, 3 чалавекі.
ПАСТАРНАК Абрам Хаімавіч.
ПАЦІШ Міхал Абрамавіч, сям'я, 3 чалавекі.
ПАЦІШ Міхал Ёселевіч, сям'я, 4 чалавекі.
ПЕРАЦ Цынцыпер Бенцыёнавіч.
РАСКІН Хацкель Шлёмавіч, сям'я, 2 чалавекі.
САЙБЕЛЬ Хася Сіманаўна, сям'я, 3 чалавекі.
СІМХОВІЧ Геба І., сям'я, 2 чалавекі.
СКІН Мендэль Залманавіч, сям'я, 2 чалавекі.
СМІРЫН Манька Ёселевіч, сям'я, 2 чалавекі.
СМІРЫН Фурнастка Ісакавіч, сям'я, 3 чалавекі.
СУХР Абрам Іцкавіч, сям'я, 4 чалавекі.
ХАВІНСОН Гіта Баранаўна, сям'я, 2 чалавекі.
ХАВІНСОН Залман Марысонавіч.
ХАВІНСОН Навум Абрамавіч.
ХАЙКІН Хаім.
ЦЫНЦЫПЕР Насон, сям'я, 3 чалавекі.
ЦЫНЦЫПЕР Хаім, сям'я, 2 чалавекі.
ЦЫРЛІН Анцік Юдавіч, сям'я, 2 чалавекі.
ШАХМАН Гірш Моўшавіч, сям'я, 3 чалавекі.
ШЛІЎКА Міхаіл Іосіфавіч, сям'я, 2 чалавекі.
ШЛЮТКІН Шахман Сімкавіч, сям'я, 4 чалавекі.
ШУГАЛЬ Хава, сям'я, 3 чалавекі.
ШУГАЛЬ Хася Маісееўна, сям'я, 3 чалавекі.
ШЭЙХМАН Гіта Хацкелеўна.
ШЭЙХМАН Нахім Хаімавіч, сям'я, 5 чалавек.
ЭЙДЛІНА Хана Іцкаўна, сям'я, 2 чалавекі.

НІХТО НЕ ВЫЙШАЎ НА РОДНЫ ГАНАК...

З вялікай увагай і болем чытаю ў раёнцы артыкулы, прысвечаныя кнізе «Памяць». У наш жорсткі час, калі мы навучыліся праходзіць міма чужой бяды, забываць аб мінулым, ваша дзейнасць па ажыццяўленні дэвіза «Нішто не забыта, ніхто не забыты» заслугоўвае вялікай удзячнасці. Гісторыя не даруе нам, калі нашы дзеці і ўнукі вырастуць, не ведаючы аб тых нечалавечых пакутах, праз якія прайшлі іх бацькі. Спадзяюся, што на многія пытанні, якія хвалююць сэрца і памяць, мы знойдзем адказ у гэтай кнізе.

Да вайны наша сям'я жыла ў горадзе Дрысе, на вуліцы Савецкай. Было нас у бацькоў пяцёра, я — самая старэйшая. Перад вайной якраз гасцявала ў Ленінградзе. Дадому адтуль ужо не вярну-

лася, бо родны горад быў акупіраваны фашыстамі.

Пеша, без рэчаў і ежы, без родных і блізкіх, я прайшла адна 400 кіламетраў да станцыі Ржэў. З вялікімі цяжкасцямі дабіралася ў тыл, пакуль не апынулася ў Куйбышаўскай вобласці.

І вось улетку 1945 года, у жніверьскі цёплы дзень, калі на світанку спявалі птушкі, пахла свежасцю і водарам кветак, а навокал было так хораша і прыгожа, я з трывогаю і болем падышла да роднага ганка (дом наш уцалеў). З дому выйшлі зусім незнаёмыя мне людзі, якія жылі ў ім з таго часу, як маіх родных пагналі ў гета...

Гора і смутак жывуць у маім сэрцы, калі ўспамінаю сваіх бацькоў, братоў, сястру.

Мой брат, Бейлін Ізраіль Маісеевіч, 1923 г. н., у 1941 г. закончыў 10 класаў; сястра, Бейліна Люба Маісееўна, 1925 г.н., брат, Бейлін Абрам Маісеевіч, 1927 г. н., брат, Бейлін Павел Маісеевіч, 1934 г. н., бацька, Бейлін Маісей Абрамавіч, маці, Бейліна Хана Шаломаўна, як расказала мне Аляксандра Паршута і іншыя відавочцы, ішлі 2 лютага 1942 года ў той жудаснай працэсіі разам з многімі іншымі маімі роднымі і знаёмымі праз родны горад. І апошняй мяжой на іх шляху быў роў...

Па ініцыятыве маёй і майго дваюраднага брата Бейліна Абрама Львовіча на брацкай магіле была ўстаноўлена мармуровая дошка. У Абрама застаўся жывы толькі брат Яфім, яны абодва вярнуліся з фронту, а з сям'і яго загінулі дзевяць чалавек.

У пасляваенныя гады, калі збіраліся дзеці загінуўшых, мы наладжвалі суботнікі і збіралі камяні-помнікі, якія былі раскіданы па ўсім горадзе. Калі мы іх звезлі назад на могілкі, то вырашылі паставіць іх вакол ірва, дзе былі закатаваны нашы родныя.

Прачытаць надпісы зараз цяжка, бо словы напісаны на іўрыце, і, мне здаецца, наўрад ці хто здольны ў горадзе разабрацца ў іх.

Хацелася б яшчэ дадаць, што ў нашым горадзе жылі людзі розных нацыянальнасцей, але сярод нас існавала сапраўдная дружба і ўзаемная павага. Я добра памятаю, што наш дом быў заўсёды адкрыты і гасцінны для любога селяніна, якому даводзілася бываць і начаваць у горадзе. Шмат хто ў вёсках раёна і зараз яшчэ памятае майго бацьку, шаўца, які часта ездзіў па вёсках ладзіць абутак сельскім жыхарам; з прывезенага заробку і кармілася наша зусім небагатая вялікая сям'я.

Магу яшчэ напісаць, што ў той магіле ляжаць нашы суседзі і знаёмыя: Млегіна Рыва, Сакольскія — 5 чалавек, сем'і Зіхерман, Бодня, Сакольскі Навум, Шугаль Доба, Макутонін Ілля і іншыя.

Прабачце, калі мой расказ не атрымаўся. Бо спакойна гаварыць і пісаць аб гэтым нялёгка. Але ж усё, што перажыта, не выкінуць з памяці.

З павагай Соф'я Маісееўна Батушанская,
г. Верхнядзвінск

АСВЕЙСКІ СЕЛЬСКІ САВЕТ

ВЁСКА АБРАЗЭЕВА

Спалена ў лютым 1943 г.

З а г і н у л і:

ДУБРОЎСКІ Барыс Міхайлавіч, сям'я, 2 чалавекі.

МАРОЗ Аляксандр Яфімавіч, сям'я, 5 чалавек.

ВЁСКА АБРАМОВА

Спалена ў лютым 1943. Жыхары захоплены карнікамі 1 мая 1943 у лясным лагеры. Адны з іх расстраляны ва ўрочышчы Крыжборык каля в. Каменка, іншыя спалены ў в. Азернікі.

ДУБІНА Герасім Іосіфавіч, яго жонка Марфа Антонаўна, іх дзеці: Яніна, Уладзімір, Сяргей, Зінаіда, Аляксандр.

ЖОРАВА Прузына, сям'я, 2 чалавекі.

ЗАЙЦАВА Ганна Міхайлаўна, дочкі Вольга Апанасаўна, Яніна Апанасаўна, н. у 1925.

ЗАЯЦ Іван, 60 гадоў, 3 дачкі.

ЗАЯЦ Захвея, сям'я, 5 чалавек.

ЗАЯЦ Мікалай А., сям'я, 5 чалавек.

ЗАЯЦ Наталля М., сям'я, 3 чалавекі.

ЗАЯЦ Павел Адамавіч, сям'я, 3 чалавекі.

ЗАЯЦ Якуб Адамавіч, сям'я, 2 чалавекі.

ЗУБАР Аляксей, сям'я, 5 чалавек.

ЗУБАР Марка М., сям'я, 4 чалавекі.

ЗУБАР Юзэфа, 30 гадоў, дзве дачкі (да 7 гадоў).

ІЛЬІЧ Алена.

ПАДКАЦІК Даніла, 60 гадоў.

ПАДКАЦІК Марыя М., сям'я, 3 чалавекі.

РУМЗЁНАК Фоня.

РУДНІЦКІ Цімафей, 60 гадоў, жонка Марыя, іх дочкі — Прасеня з дочкай і Марыя з двума сынамі і дочкай.

САМУСЁНАК Таццяна Емяльянаўна і яе дачка — спалены ў в. Азернікі.

САМУСЁНАК Антон Іосіфавіч, н. у 1900, яго шасцёра дзяцей.

САМУСЁНАК Емяльян Фёдаравіч, н. у 1896, жонка Ганна, іх дзеці: Лідзія, 16 гадоў; Вольга, 14 гадоў; Тамара, 7 гадоў.

САМУСЁНАК Валянцін Васілевіч, 13 гадоў.

САМУСЁНАК Валянціна Васілеўна, 13 гадоў.

САМУСЁНАК Зінаіда Васілеўна, 16 гадоў.

САМУСЁНАК Леанід Васілевіч, 4 гады.

ТРЫПУК Наталля, 50 гадоў, дачка Настасся, 20 гадоў.

ФРУЦКАЯ Марыя Цімафееўна, сям'я, 4 чалавекі.

ЯРОМЕНАК Вера, 20 гадоў.

ЯРОМЕНАК Міхаіл, сям'я, 5 чалавек.

ЯРОМЕНАК Палагея, 30 гадоў, з в. Краснае, яе двое дзяцей.

ЯРОМЕНАК Прасеня, 45 гадоў; дачка, сын Вася, 10 гадоў; двое ўнукаў.

ЯРОМЕНАК Уладзімір Канстанцінавіч, 30 гадоў, жонка Феня, дзве дачкі — 6—7 гадоў.

ЯРОМЕНАК Уладзімір Сямёнавіч, 35 гадоў, сын Пётр, 13 гадоў; дачка Феня, 7 гадоў.

ЯРОХА Сямён, сям'я, 3 чалавекі.

З пісьмаў Марыі Герасімаўны Доўтай, г. Рыга

«...На востраве Жаночы Бор нас было, мабыць, каля тысячы чалавек — з вёсак Абрамова, Крыскава, Нямыцкі, Гарадзішча, Каркалец.

...Пад 1 мая зрабілі цераз дрыгву грэблю, як стараста параіў: маўляў, выедзем, заарэм агароды ды засеем, восенню будзе што ўбіраць. Так і зрабілі. А ў 9 гадзін раніцы 1 мая заявіўся карны атрад Мартыноўскага на чале з яго намеснікам Рашэтнікавым, што базіраваўся ў Жагулях. Раздзяліўшыся на дзве групы, яны рушылі на Барысова і да нас завіталі па той грэблі.

Падышлі ў чырвонаармейскай форме да нашых зямлянак, выклікалі майго свёкра: «Дзе твой сын Мікалай? Мы калінінскія партызаны, хочам запрасіць яго святкаваць Першамай». А свёкар і кажа: «Адкуль прыйшоў, туды і пайшоў».

Тады яго сталі біць, а затым выгналі ўсіх з зямлянак і хацелі расстрэльваць. Раптам пачулася страляніна — гэта другая група карнікаў трапіла на партызанскую засаду. Карнікі Мартыноўскага ўдарылі з мінамёта, але міна, зачапіўшыся за сасну, разарвалася над імі і смяртэльна параніла асколкам начальніка штаба карнікаў Пшыка.

Нас пагналі, як жывёлу. Саслабелых пасля тыфу людзей білі, а мы ледзьве ішлі — ад 9 раніцы да 9 вечара. Перашкодай стаў узарваны мост на рачулцы паміж вёскамі Каменка і Пушчавыя. Тут нам загадалі сесці. Жыхары Пушчавых кінуліся ўцякаць са сваіх зямлянак, некаторым гэта ўдалося, астатніх далучылі да нас.

...Церахаў падзяліў нас на дзве групы. Мой свёкар і я з бацькам засталіся на месцы, а маці з пяццю дзецьмі пагналі да Каханавіч. Усю тую групу з Каханавіч завезлі ў Дрысу, у СД. Пратрымаўшы іх там чацвёра сутак, у суботу 5 мая звезлі ў Азернікі і спалілі там жывымі.

...Нас страляліі ў Крыжборыку — колькі было, цяжка палічыць.

Мяне выдаў старасга, сказаўшы, што я жонка партызана, па чыю галаву быў высланы атрад карнікаў. Я была цяжарнай, і мяне ўзялі ў палон.

З Дрысенскага СД я трапіла ў турму, потым у канцлагер Саласпілс, адтуль — у Равенсбрук.

7 верасня ў мяне нарадзілася дачушка Оля. Яна пражыла 9 месяцаў, і яе спалілі ў крэматорыі, бо няма чым было карміць.

Нумар мой быў 155333... З усёй колькасці вязняў у жывых засталося 8 тысяч. На радзіму я вярнулася ў студзені 1946 года.

Муж мой помсціў за сваю сям'ю, пускаў пад адхон варожыя эшалоны. У 1944 годзе скончыў партшколу. Лічыў, што застаўся адзін на белым свеце, ажаніўся. Яго накіравалі інструктарам парткома ў Заходнюю Беларусь, у Шаркаўшчынскі раён. Яго забілі 30 жніўня 1945 года.

На радзіме мяне ніхто не сустракаў. Вярнулася ў Рыгу, праз два гады выйшла замуж за Долгага Сямёна Тарасавіча. Ён у мяне вельмі добры. На фронце быў з першага дня па апошні».

ВЁСКА АГУРКІ

Спалена (16 двароў) у сакавіку 1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

Загінулі:

АНДРУЧОНАК Генадзь, н. у 1930.

АНДРУЧОНАК Настасся, н. у 1895.

АНДРУЧОНАК Сцяпан, 60 гадоў.

БОНДАРАВА Клаўдзія Пятроўна, н. у 1918, дачка, н. у 1942.

ГЛІНСКАЯ Лізавета, 55 гадоў.

ГЛІНСКАЯ Прасеня, 50 гадоў.

ЗАШЧЫРЫНСКАЯ Барбара Піліпаўна, н. у 1912, яе трое дзяцей.

ЛУКАШОНАК Антаніна, н. у 1907, сын Пётр.

ЛУКАШОНАК Настасся, 45 гадоў, сын Уладзімір, 4 гады.

МАЦУЛЕВІЧ Пётр, дочкі — Марыя, н. у 1921; Зінаіда, н. у 1923.

МАЦУЛЕВІЧ Піліп, н. у 1895.

МАЦУЛЕВІЧ Наталля.

МАЦУЛЕВІЧ Клаўдзія Аляксандраўна, н. у 1929.

САВІЦКАЯ Ганна Уладзіміраўна, н. у 1926.

Помнік ахвярам фашызму ў былой вёсцы Агуркі.

САВІЦКАЯ Палагея Дзмітрыеўна, н. у 1911, яе трое дзяцей.

САВІЦКІ Сямён, 60 гадоў.

САВІЦКАЯ Настасся, 75 гадоў.

САВІЦКАЯ Кацярына Сцяпанаўна, 40 гадоў.

САВІЦКАЯ Агата Дзмітрыеўна, н. у 1882.

САВІЦКІ Фёдар Кузьміч, н. у 1928.

САВІЦКІ Віктар, н. у 1939.

СКРЫПКА Павел, 70 гадоў.

СКРЫПКА Анеля, 50 гадоў.

СКРЫПКА Марыя, 70 гадоў.

ЦІХАНАВА Марыя, н. у 1901, муж Васіль, н. у 1889; дачка Вольга, н. у 1931;

ЦІХАНАВА Настасся, 50 гадоў — спалены ў в. Агуркі.

ВЁСКА АСЕТКІ

Спалена ў сакавіку 1943.

Загінулі:

КАЗАЧОНАК Іван, сям'я, 4 чалавекі.

КУХАРОНАК Цімафей, сям'я, 5 чалавек.

ВЁСКА БАРКОВА

Спалена (14 двароў) у лютым 1943.

Загінулі:

АЛЯХНОВІЧ Васіль Вікенцьевіч.

АЛЯХНОВІЧ Васіль Іванавіч, сям'я, 2 чалавекі.

БАГДАНАВА Дуня Аляксандраўна, сям'я, 4 чалавекі.

ЗУБАР Тэкля Сцяпанаўна, 30 гадоў, дочкі: Ядзя, 12 гадоў; Марыя, 10 гадоў; Шура, 6 гадоў; сын Пеця, 4 гады — спалены 1 мая 1943 г. у в. Азернікі; дачка Ніна, 20 гадоў, расстраляна ва ўрочышчы Крыжбарок.

КАЗЛОЎ Якаў Пятровіч, сям'я, 4 чалавекі.

МЯДЗЮТА Ніна Міхайлаўна, 10 гадоў — спалена ў в. Відокі.

ВЁСКА БАРСУКІ

Спалена ў лютым 1943.

Загінулі:

ДАВЫДЗЁНАК Ігнат, н. у 1885, жонка Кацярына Антонаўна, 57 гадоў.

ЯСЮКЕВІЧ Рафаіл Францавіч, 85 гадоў; жонка Ева Фёдараўна, 83 гады.

З пісьма Вячаслава Феліксавіча Ясюкевіча, в. Зашчырына.

«...У лютым 1943 карнікі перахапілі нашых родных, якія перабіраліся ў лес да партызан. У іх адабралі коней і маёмасць, якую паспелі ўзяць пры ўцёках. А далей гналі пад канвоем у Асвею. Калі ў царкве назбіралася шмат людзей, іх пагналі на чыгуначную станцыю праз Сар'ю.

Мой дзед Рафаіл звярнуў на дарогу да сваёй вёскі. Нямецкі афіцэр злез з каня і выстраліў дзеду ў спіну...

Бабулю Еву зяці вялі пад рукі далей, але яна супраціўлялася, села на дарогу. Карнікі забілі і яе...

Ніхто не хаваў дзеда і бабулю, але месца іх гібелі мы памятаем».

ВЁСКА БАРЫСОВА

Спалена (24 двары) у сакавіку 1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

Загінулі:

БАЛАБОЎСКІЯ, сям'я.

БЯЛЯНКА Сцяпан Рыгоравіч, сям'я, 10 чалавек.

ДАШКЕВІЧ Васіль Л., сям'я, 3 чалавекі.
ІСАКАЎ Васіль з сям'ёй.
ІСАКАЎ Іван з сям'ёй.
ІСАКАЎ Ігнат з сям'ёй.
ІСАКАЎ Мартын з сям'ёй.
ІСАКАЎ Сцяпан з сям'ёй.
ІСАКАЎ Сяргей Антонавіч, сям'я, 8 чалавек.
ІСАКАЎ Фёдар з сям'ёй.
КУКОЎСКІ, сям'я.
КУРАШ Васіль Адамавіч, сям'я, 3 чалавекі.
КУРАШ Кліменцій з сям'ёй.
МАКЕЕНАК Пётр з сям'ёй.
МАЦУЛЕВІЧ Сямён Міхайлавіч, сям'я, 6 чалавек.
НАУМАЎ Аляксандр Мікалаевіч, сям'я, 3 чалавекі.
НАУМАЎ Юрый з сям'ёй.
ШКУТАЎ Мацвей Паўлавіч, сям'я, 7 чалавек.
ШЛЫК Марыя Іванаўна з дваіма дзецьмі.
ШЧАСНАЯ Ганна Аляксееўна, сям'я, 2 чалавекі.

ВЁСКА БЯЛЯНЫ

Спалена (44 двары) у сакавіку 1943.

З а г і н у л і:

АГУРЭЦКІ Фелікс, сям'я, 3 чалавекі.
АГУРЭЦКІ Якуб, сям'я, 7 чалавек.
АНДРУЧОНАК Нічыпар, сям'я, 6 чалавек.
БАРОХА Альжбета.
БАРОХА Наталля Арцёмаўна, н. у 1908, дачка Люля Мікалаеўна, н. у 1934; сын Мікалай, н. у 1935.
ВЯРБІЦКІ Ігнась, сям'я, 7 чалавек.
ГЛІНСКАЯ Лізавета, сям'я, 3 чалавекі.
ЖОРАВА Феня Віталеўна, н. у 1921, дачка Любоў Ягораўна, н. у 1940.
ЗАШЧЫРЫНСКАЯ Аўдоцця, 70 гадоў.
ЗАШЧЫРЫНЧКАЯ Барбара Ф., ся'я, 3 чалавекі.
ЗАШЧЫРЫНСКАЯ Ганна Адамаўна, н. у 1893.
ЗАШЧЫРЫНСКАЯ Караліна Пратасаўна.
ЗАШЧЫРЫНСКАЯ Міхаліна, 65 гадоў.
ЗАШЧЫРЫНСКІ Іван, 75 гадоў.
ЗАШЧЫРЫНСКІ Ігнат Іванавіч, н. у 1896.
ЗАШЧЫРЫНСКІ Мацей.
ЛЯМНІЦКІ Уладзімір, сям'я, 2 чалавекі.
САВІЦКАЯ Агата, сям'я, 2 чалавекі.
САВІЦКАЯ Ганна Міхайлаўна, н. у 1910.
САВІЦКАЯ Дар'я.
САВІЦКАЯ Палагея, сям'я, 4 чалавекі.
СКРЫПКА Павел, сям'я, 3 чалавекі.
СЛЕСАРОНАК Пётр, н. у 1901.
ЦЯРЭНЯ Міхаіл, сям'я, 6 чалавек.
ЮХНЕВІЧ (жанч.), дачка, сын — закатаваныя фашысцкімі карнікамі ў лютым 1943.
ЯРОМЕНАК Ганна Аляксееўна, н. у 1909, сыны — Міхаіл, 3 гады; Пётр, 7 гадоў.
ЯРОМЕНАК Праскоўя, 70 гадоў.

ВЁСКА ВЕСНІНО

Спалена (15 двароў) у лютым 1943.

З а г і н у л і:

МАРОЗ Андрэй Іванавіч, сям'я, 3 чалавекі.
МАРОЗ Гунэфа Віктараўна, сям'я, 5 чалавек.
ЯСЮКЕВІЧ Агата.
ЯСЮКЕВІЧ Адам Феліксавіч, н. у 1888, схоплены за сувязь з партызанамі, загінуў у Полацкім канцлагеры ў 1943.

ВЁСКА ВІДОКІ

Спалена (31 двор) у лютым 1943.

З а г і н у л і:

ДЗЯДЗЕЛА, н. у 1870, жонка Агата, сын Міхаіл, н. у 1918; дзве дачкі.
КАЗАЧОНАК Наталля, 30 гадоў, сыны — Канстанцін Сцяпанавіч, 9 гадоў; Уладзімір, 7 гадоў.
КЛІМОВІЧ Дар'я, сям'я, 5 чалавек.
ЛАПА Агата, сям'я, 3 чалавекі.
МІКУЛЁНАК Пеця, 10 гадоў, дзве яго сястры, спаленыя ў канцы чэрвеня 1944.
МІКУЛЁНАК Фадзей, сям'я, 6 чалавек.
ОБУХ Лідзія Вікенцьеўна, н. у 1924, закатаваная ў в. Купараўшчына.
САЎЛУК... Паўлаўна з в. Бічыкава, закатаваная ў Відоках.
ЧАПУК Павел Антонавіч, сям'я, 6 чалавек.
ЧАРНАВОК Антон, сям'я, 4 чалавекі.
ЧАРНАВОК Домна С.

ВЁСКА ВЫШНАРАВА

Спалена (53 двары) у лютым 1943.

З а г і н у л і:

БУХАВЕЦКАЯ Аксюта, 55 гадоў.
БУХАВЕЦКАЯ Алена, 30 гадоў.
ВЫДРЫЦКАЯ Ганна.
ГІНЬКО Марыя, 56 гадоў.
ГІНЬКО Матрона, 40 гадоў.
ЖУКЛЕВІЧ Іван, 70 гадоў, жонка, 68 гадоў.
ЖУКЛЕВІЧ, 76 гадоў.
ЗАЛЯЦІЛА Ігналя, 50 гадоў, жонка Ева, 45 гадоў; дачка Надзя, 18 гадоў; сын Коля, 10 гадоў.

ЗАЛЯЦІЛА Леакадзія, 25 гадоў, сын, 13 гадоў.

ЗАЛЯЦІЛА Адольф, 53 гады, жонка Адэля, 50 гадоў; дачка Валянціна, 25 гадоў; яе сын Юлюсь, 5 гадоў.

ЗАЛЯЦІЛА Альбіна, 35 гадоў, яе дзеці: Ада, 10 гадоў; Валянціна, 7 гадоў; Адась, 4 гады.

ЗАЛЯЦІЛА Вольга, 32 гады; дачка, 4 гады; сын, 2 гады; свёкар Ізарэт, 70 гадоў.

ЗАЛЯЦІЛА Кірыла, дачка Вольга, 25 гадоў.

ІВАШКЕВІЧ Іван, 60 гадоў, жонка, 58 гадоў.

КУХАРОНАК Марыя, два сыны, дачка.

ЛЕБЕДЗЬ Мальвіна, сын Арсень, 15 гадоў.

МАРКОВІЧ Осіп, сям'я, 2 чалавекі.

МАСЛЁНАК Феня, 32 гады, дзве дачкі, 4 і 6 гадоў, свёкар 56 гадоў.

МАСЛЁНАК Іван, 40 гадоў, жонка Марфа, 35 гадоў; сын Мікалай, 7 гадоў.

ОБУХ Ганна Фамінічна, сям'я, 3 чалавекі.

ОБУХ Дарота, 80 гадоў.

ПАЎЛЮКЕВІЧ Дзмітрый Ізафатавіч, 60 гадоў, жонка Барбара, 39 гадоў; іх дзеці: Валянціна, 9 гадоў; Зінаіда, 7 гадоў; Сяргей, 4 гады; Пётр, 2 гады.

ПАЎЛЮКЕВІЧ Ефрасіння, 50 гадоў.

ПАЎЛЮКЕВІЧ Матрона, 60 гадоў.

ПАЎЛЮКЕВІЧ Рыгор, 60 гадоў, нявестка Яніна, 32 гады, з двума сынамі, 8 і 10 гадоў; унук, 5 гадоў.

РАЗНАЦВЕТАЎ Іван, сям'я, 4 чалавекі.

СІВОХА Марыя, 46 гадоў.

ШАНДАР Стэфанія, сям'я, 5 чалавек.

ШАНДАР Сцяпан, 56 гадоў.

ЯБЛОНСКАЯ Юзэфа, сям'я, 5 чалавек.

ЯСКЕВІЧ Ульяна, 28 гадоў, дзве дачкі, 4 і 6 гадоў; сын, паўтара года.

ЯСКЕВІЧ (жанч.), 70 гадоў.

ВЁСКА ГАЛЬКАЎШЧЫНА

Спалена (16 двароў) у сакавіку 1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

Загінулі:

БАХМЕТ Настасся Пятроўна, сям'я, 6 чалавек.

ЖОРАВА Куліна, н. у 1845.

ЖОРАВА Лізавета Іванаўна, 25 гадоў, дачка Люба Ягораўна, н. у 1938.

ЖОРАВА Фядора Вікенцьеўна, н. у 1920.

ЖОРАЎ Іван Ісакавіч, н. у 1882, жонка Марыя, н. у 1880.

ЖОРАЎ Іван Рыгоравіч, н. у 1908, жонка Ефрасіння Іванаўна, н. у 1911, дачка Таіса, н. у 1940; сын Віктар, н. у 1939.

ЖОРАЎ Рыгор Ісакавіч, н. у 1887; жонка Анеля, н. у 1890.

Помнік ахвярам фашызму ў вёсцы Гальказўшчына.

ЖОРАЎ Цярэня Аляксандравіч, н. у 1929.

ЗАШЧЫРЫНСКІ Ігнат Паўлавіч, н. у 1890, жонка Настасся, н. у 1892; сын Агафон, н. у 1929; дачка Таіса, н. у 1930.

ЛАПА Надзея, н. у 1889, дачка Наташа, н. у 1923.

ОБУХ Іосіф Палікарпавіч, н. у 1908, жонка Валянціна, н. у 1910.

САВІЦКАЯ Праскоўя Ігнатаўна, н. у 1891, дачка Марыя Іванаўна, н. у 1923.

САВІЦКІ Дзмітрый Аляксандравіч, н. у 1940.

СКРЫПКА Мікалай Іванавіч, н. у 1887, жонка Праскоўя, н. у 1890, дочкі — Лідзія, н. у 1921, Валянціна, н. у 1928.

ЯРОМЕНАК Аляксей Аркадзевіч, н. у 1929.

ЯРОМЕНАК Ганна Іванаўна, н. у 1913, жонка Прасення Паўлаўна, сям'я, 5 чал.; малыя дзеці ўтоплены ў р. Свольна, пахаваныя ва ўрочышчы Карчмішча.

ЗАШЧЫРЫНСКІ Андрэй, н. у 1847, жонка Улляна, н. у 1844, — спалены ў лютым 1943 у в. Гальказўшчына.

ВЁСКА ДАВЫДЗЕНКІ

Спалена ў лютым 1943.

Загінулі:

ЗАШЧЫРЫНСКАЯ Кацярына Фёдараўна.
ЦЯРЭНЯ Дар'я Міхайлаўна.

ВЁСКА ДЗЕДЗІНА

Спалена (19 двароў) у лютым 1943.

Загінулі:

МАКЕЕНАК Настасся, сям'я, 5 чалавек.
САВІЦКАЯ Алена, сям'я, 5 чалавек.

ВЁСКА ДОБРАНІКІ

Спалена (12 двароў) у лютым 1943.

Загінулі:

АРЖАНІК Дар'я Міхайлаўна, н. у 1900, дачка Антаніна Іванаўна, 12 гадоў.

МАКЕЕНАК Аляксей Максімавіч, н. у 1870, жонка Еўдакія, н. у 1870.

МАКЕЕНАК Зінаіда Дамітрыеўна, н. у 1933.

ШУКЛІНА Агата Сцяпанаўна, н. у 1910, яе трое дзяцей ва ўзросце да 10 гадоў.

СТАРЫКАВА Гася Паўлаўна, н. у 1912, муж Іван, н. у 1910, іх двое дзяцей, 1—3 гады.

ШЫШЁНАК Яўгенія, н. у 1887.

ВЁСКА ЖАРАБЦОВА

Спалена (6 двароў) у лютым 1943.

Загінулі ў 1944:

РОДЗІК Іван Антонавіч, н. у 1887, яго сын Іван, н. у 1927 г., пахаваны на 4-м км дарогі Маскалёнкі—Малавіды.

ВЁСКА ЗАТЛОЙШЧЫНА

Спалена (30 двароў) у сакавіку 1943. Частка жыхароў спалена ў пуні Мікалая Пудава на хутары Прудок, частка — у вёсцы Мазалеўшчына.

Загінулі:

АГУРЭЦКІ Павел Іванавіч, 40 гадоў, жонка Ганна, два іх сыны: Яфрэм, 16 гадоў; Іван, 13 гадоў.

ЗАШЧЫРЫНСКАЯ Леаніда Рыгораўна, н. у 1920.

ЗАШЧЫРЫНСКАЯ Лідзія Міхайлаўна, н. у 1913, сын Уладзімір Пятровіч, н. у 1937.

ЗАШЧЫРЫНСКАЯ Лізавета Андрэеўна, н. у 1888, дачка Надзея, н. у 1909.

ЗАШЧЫРЫНСКІ Міхаіл Раманавіч, 60 гадоў, жонка Таццяна, 60 гадоў, і іх дзве дачкі: Настасся, 24 гады; Ганна, 22 гады.

ЗАШЧЫРЫНСКАЯ Эмілія Пятроўна, н. у 1933, брат Аляксандр, н. у 1935.

КАВАЛЁНАК Марта К., 63 гады, дачка Марыя Сямёнаўна, 20 гадоў.

КАВАЛЁНАК Марыя Васілеўна, яе трое дзяцей.

КАВАЛЁНАК Міхаіл Карпавіч, 55 гадоў, яго жонка Таццяна, 50 гадоў; дачка Вера, 7 гадоў.

КАВАЛЁНАК Марыя Іванаўна, сям'я, 4 чалавекі.

КАВАЛЁНАК Праксеня Міхайлаўна, 22 гады, сын Васіль.

КАВАЛЁНАК Сцяпан Іванавіч, 65 гадоў; брат Фёдар, 55 гадоў; яго жонка Алімпіяда, 50 гадоў; дачка Валянціна, 15 гадоў; 4 дачкі да 10 гадоў; 2 сыны да 6 гадоў.

КАЗУСЬ Дамітрый Аляксеевіч.

КАЛЕСНІК Юлія Сямёнаўна, 40 гадоў, яе дзеці: Зінаіда Іванаўна, 10 гадоў; Валянціна, 6 гадоў; Уладзімір, 3 гады.

ЛУКАШОНАК Васіль Іванавіч, сям'я, 3 чалавекі.

ЛУКАШОНАК Ефрасіння, сям'я, 4 чалавекі.

МАКЕЕНАК Аляксандр А., сям'я, 5 чалавек.

МАКЕЕНАК Ганна Б., сям'я, 2 чалавекі.

МАКСУЛЬ Аляксандр М., сям'я, 4 чалавекі.

МАКСУЛЬ Аляксандра М., сям'я, 4 чалавекі.

МАКСУЛЬ Кацярына А., 60 гадоў, сын Павель Васілевіч, 16 гадоў; дачка Фёкла, 12 гадоў.

МАКСУЛЬ Лізавета Барысаўна, 50 гадоў, сын Віктар Іванавіч, н. у 1927.

МАКСУЛЬ, жонка М. Міхаіла, дачка, сын, 5 і 7 гадоў.

МАЦУЛЕВІЧ Палагея Іванаўна, 60 гадоў.

МАЦУЛЕВІЧ Маісей Мітрафанавіч, 16 гадоў; сястра Яніна, 22 гады; сын Іван, 4 гады.

НАВАШЫНСКАЯ Ефрасіння Рыгораўна, 40 гадоў; дачка Ганна, 13 гадоў; сын Аляксей, 10 гадоў.

ПУДАВА Васіліса Карпаўна, 45 гадоў; дачка, 10 гадоў; сын, 12 гадоў.

ПУДАВА Іна, 10 гадоў; брат Аляксандр, 4 гады.

ПУДАВА Ганна, 45 гадоў.

ПУДАВА Надзея Дамітрыеўна, 50 гадоў; яе два сыны: Фёдар Віктаравіч, 17 гадоў; і меншы, 8 гадоў.

ПУДАВА Настасся, 60 гадоў; дачка Настасся Осіпаўна, 18 гадоў.

ПУДАВА, 45 гадоў; сын Пётр, 8 гадоў; дачка Фяоня, 10 гадоў.

ПУДАЎ Іван Віктаравіч, 4 гады.

ПУДАЎ Мікалай Фаміч, сям'я, 5 чалавек.

ПУТРА Ганна Васілеўна, 4 чалавекі.

ПУТРА Міхаіл Елісеевіч, н. у 1942.

ЦЯРЭНЯ Міхаіл, 70 гадоў, яго нявестка, двое дзяцей, 5—7 гадоў.

ЦЯРЭНЯ Фёдар Міхайлавіч.

ЦЯРЭНЯ, 50 гадоў, яе тры сыны, 5—9 гадоў.

ЦЯРЭНЯ Настасся Осіпаўна, сям'я, 2 чалавекі.

ЦЯРЭНЯ Настасся Сцяпанаўна, 50 гадоў.

ЦЯРЭНЯ Пётр Міхайлавіч, 45 гадоў.

ЦЯРЭНЯ Фядора Іванаўна, сям'я, 5 чалавек.

ЦЯРЭНЯ Яўгенія Міхайлаўна, 50 гадоў.

ЧАРНАВОК Еўдакія Пятроўна, 61 год.

ЧАРНАВОК Марына Раманаўна, 30 гадоў, яе дзеці: Віталь Данілавіч, 12 гадоў; Васіль, 8 гадоў; Ефрасіння, 6 гадоў.

...**Сымон**, пад 60 гадоў, яго жонка, пад 60 гадоў, дачка 20 гадоў.

ВЁСКА КАМЕНКА

Спалена ў лютым 1943.

Загінулі:

ВОЛЕС Праскоўя Іванаўна, 56 гадоў.

ВОЛЕС Рыгор Сямёнавіч, сям'я, 2 чалавекі.

ВОЛЕС Прохар Ягоравіч, сям'я, 7 чалавек, прапалі без вестак.

ДЗІВАНОЎСКІ Генадзь Пятровіч, н. у 1930, яго брат Іван, н. у 1925.

ЗУБАР Вольга Якубаўна, сям'я, 4 чалавекі.

ЗУБАР, сям'я.

ЗУБАР, сям'я.

КОЎЗЕЛЬ Фёдар Рыгоравіч, 50 гадоў, спалены ў в. Саломіна.

ЛОСЬ Яўгенія Андрэеўна, 30 гадоў, забіта ў час карнай аперацыі ў 1943 г. каля в. Селядцова.

ФРУЦКІ Аляксандр Фёдаравіч, сям'я, 7 чалавек.

ЯСКЕВІЧ Марыя Лявонаўна, сям'я, 2 чалавекі.

ВЁСКА КІСЯЛІ

Спалена (35 двароў) у сакавіку 1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

Агні загінулі:

ГЛІНСКІ Кірыла, двое дзяцей.

ГЛІНСКАЯ Настасся, ГЛІНСКІ Нічыпар, іх трое дзяцей.

ЖОРАВЫ, сям'я.

КУРАНСКІ Іван.

МАКСУЛІ Аляксандр і Наталля, іх тры сыны.

МАКСУЛІ Андрэй і жонка **Натасся**, іх дзіця.

МАКСУЛІ Барыс і Хвядора, іх шасцёра дзяцей.

МАКСУЛЬ Ефрасіння, яе дзіця.

МАКСУЛІ Іван і Таццяна, іх дзіця.

МАКСУЛЬ Марыя.

МАКСУЛІ Мікалай і Настасся, іх пяцёра дзяцей.

МАКСУЛЬ Настасся.

МАКСУЛЬ Павел.

МАКСУЛЬ Таццяна, яе двое дзяцей.

МАКСУЛЬ Ян, яго трое дзяцей.

ЦЕЦЯРВЁНАК Апанас, сям'я, 3 чалавекі.

ЯКУШОНАК Антаніна.

ВЁСКА КУПАРАЎШЧЫНА

Спалена (14 двароў) у лютым 1943.

Агні загінулі:

ДРОЗД Вольга Кліменцьеўна, яе два сыны.

ЧАРНАВОК Домна Анупрэеўна, яе два сыны.

ЧАРНАВОК Прасеня.

ПУТРА Яўгенія, яе дачка, 7 гадоў, закатаваныя фашыстамі ў лютым 1943 г.

ВЁСКА КУРЫЛАВА (ХОЦЬКАВА)

Спалена ў сакавіку 1943.

Загінулі:

КАЗЛОЎ Барыс, пад 60 гадоў.

МАЦУЛЕВІЧ Васіль Міхайлавіч, н. у 1880, яго жонка Хрысціна Дзмітрыеўна, н. у 1880, іх

А. Мацулевіч.

дачка Ганна, н. у 1911, нявестка Фядора Іванаўна, н. у 1917, і яе сыны: Алег Міхайлавіч, н. у 1939; Інакенцій, н. у 1940.

САЎЛУК Ефрасіння Барысаўна, каля 30 гадоў, і два яе сыны, н. у 1939 і 1940.

Свольна памятае

...Напрадвесні 1943 года па Асвейшчыне пракаціласа спусташальная карная экспедыцыя фашыстаў. Жыхары Курылава, як і тысячы асвейскіх бежанцаў, хаваліся ў прысвальнянскіх лясах. 13 сакавіка яны былі схоплены карнікамі. Расправу ўчынілі на прыбярэжным яры над ракой Свольнай, у ваколіцах былой вёскі Глінцы.

Калі гітлераўцы адступілі з Малавідаў, партызан Міхаіл Мацулевіч паехаў шукаць сваю сям'ю. Павыцягваў багром з ракі целы бацькоў, маці, жонкі, двух сыночкаў — усе ляжалі на дне побач, пастраляныя з аўтаматаў. Крыху воддаль знайшоў сястру — магчыма, спрабавала ўцячы ад смерці.

— Былі яны ўсе беленькія, чысценькія, — успамінае стары цяпер ужо чалавек, — але на паветры хутка пацямнелі... Адвёз усіх дадому, пахаваў у адной магіле на Стралкоўскіх могілках.

Там, на Свольне, шмат палегла маіх землякоў, толькі, мусіць, успомніць іх імёны ўжо няма каму. Помню вось Казловых, уся сямейка так у рацэ і засталася...

Брат Міхаіла Васіль працаваў у Асвейскім райкоме камсамола, яшчэ да вайны пайшоў служыць у Чырвоную Армію. Прапаў без вестак. Старэйшы брат Уладзімір прыйшоў з вайны жывым, жыў у Разані, на ўсе яго запыты з радзімы ішлі адказы: уся сям'я загінула. Толькі праз гады браты сустрэліся. Зараз з вялікай сям'і жывы адзін Міхаіл Васілевіч.

Усё, што ў яго засталося, — фотаздымкі. На адным — уся сям'я ў зборы — ад старога да малога, ды яшчэ сусед Пётр Ялоўскі, які таксама загінуў на вайне. На другім — зусім маленькі Алік — нейчыя родныя рукі падтрымліваюць яго — відаць, хлапчанё задаволена, што стаіць на ножках. На трэцім здымку — гэткім жа, як другі — толькі і бачны гэтыя маленькія ножкі ды частка крэсла. Міхаіл Васілевіч беражэ і гэта фота, бо яго там, на дне чорнай Свольны, прыціскала да грудзей сястра Ганна...

Здымкі цьмяныя, бадай, копіі з іх не атрымаюцца. Лепш захаваўся фотапартрэт брата Васіля, які ён прыслаў брату Міхаілу «на добрую і доўгую памяць».

А. Бубала

ВЁСКА ЛУНІ

Спалена (15 двароў) у сакавіку 1943.

З а г і н у л і:

АЛЯХНОВІЧ Міхаіл Іванавіч, н. у 1905, прапаў без вестак.

АЛЯХНОВІЧ Васіль Ігнатавіч, н. у 1905; жонка Клаўдзія, н. у 1907, іх дзеці: Ніна, 12 гадоў; Валянціна, 11 гадоў; Аляксандр, 10 гадоў; Пётр, 9 гадоў; Яўген, 8 гадоў; меншы сын, 7 гадоў.

АЛЯХНОВІЧ Марыя, н. у 1918.

АЛЯХНОВІЧ Марыя, н. у 1905, дачка Марыя Паўлаўна, н. у 1931.

АЛЯХНОВІЧ Пётр Якаўлевіч, н. у 1929.

АЛЯХНОВІЧ Рыгор Антонавіч, 60 гадоў, жонка Ганна, пад 60 гадоў.

ЛУНЬ Сямён, 60 гадоў; жонка Фёкла Пятроўна, пад 60 гадоў; іх дачка Агата, н. у 1916.

ЛУНЬ Тарас Кузьміч, сям'я, 2 чалавекі.

СЕМЕНІК Віктар Іванавіч, сям'я, 6 чалавек.

СЕМЕНІК Іван Сцяпанавіч, н. у 1898; жонка Марыя н. у 1900.

СЕМЕНІК Ксеня Андрэеўна, сын Цімафей, 6 гадоў; дачка Валянціна, 4 гады, — загінулі ў час карнай акцыі.

СЕМЕНІК Іван Рыгоравіч, н. у 1886, загінуў у канцлагеры.

ШЫЦІК Мікалай Васілевіч, сям'я, 7 чалавек.

ВЁСКА МАРКАВА

Спалена (13 двароў) у сакавіку 1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

З а г і н у л і:

АГУРЭЦКАЯ Ганна Іванаўна, н. у 1907, дачка Тамара Феліксаўна, ўнучка, 2 гады, — спалены ў в. Вышнарава.

АГУРЭЦКІ Фелікс, дачка Валянціна — загінулі ў канцлагеры ў Германіі.

АГУРЭЦКІ Якуб, 70 гадоў; жонка Марыя, 70 гадоў, — спалены фашыстамі.

АНДРУЧОНАК Іван Кузьміч, 55 гадоў, памёр у час карнай аперацыі ў лесе ад тыфу. Пахаваны пры лясной дарозе Нямыцькі—Мікуліна.

ВЁСКА МІКАЛЕНКІ

Спалена ў лютым 1943.

ЛЕМЯШОНАК Ганна Піліпаўна.

ВЁСКА МІХАЛІНА

Спалена (18 двароў) у сакавіку 1943.

СКРЫПКА Піліп Піліпавіч, н. у 1889 — загінуў у канцлагеры Майданак.

СКРЫПКА Кацярына Ануфрыеўна, н. у 1892 — загінула ў канцлагеры Равенсбрук.

ВЁСКА МЯДЗВЕДЗЕВА

Спалена ў лютым 1943.

Загінулі:

СТОМА Пётр, сям'я, 2 чалавекі.

ЯСЮКЕВІЧ Броня Адамаўна, сям'я, 3 чалавекі.

ЯСЮКЕВІЧ Франц Іванавіч, сям'я, 2 чалавекі.

ВЁСКА ПАДАРЫ

Спалена ў лютым 1943.

Загінулі:

АРЖАНІК Лявон І., сям'я, 6 чалавек.

КУДЛА Пётр І., сям'я, 3 чалавекі.

МАКАЁНАК Марыя С., сям'я, 2 чалавекі.

ШУКЛІН Агата Сцяпанаўна, сям'я, 5 чалавек.

ШЫПЁНАК Яўген П., сям'я, 3 чалавекі.

ВЁСКА ПАДГАЙСКІЯ

Спалена (16 двароў) у лютым 1943.

Загінулі:

ДРАЗДОВА Любоў Сяргееўна, н. у 1918, забіта ў чэрвені 1944.

КУДЛА Наталля, яе двухгадовая дачка.

ЛАПА Рыгор Антонавіч, сям'я 2 чалавекі.

МАРАЧКОЎСКАЯ Зінаіда Міхайлаўна.

МІКУЛЁНАК Аляксандра Васілеўна, сям'я, 4 чалавекі.

МІКУЛЁНАК Вікенцій Сямёнавіч, сям'я, 2 чалавекі.

МІКУЛЁНАК Дар'я Пятроўна.

ПАДГАЙСКАЯ Аніcся Вікенцьеўна, сям'я, 5 чалавек.

ПАДГАЙСКАЯ Лідзія, 18 гадоў.

ПАДГАЙСКІ Уладзімір, 15 гадоў, — расстраляны каля в. Мікуліна.

ШЫЦІК Вера Ягораўна, яе сястра Ефрасіння — спалены ў в. Відокі ў 1943.

ВЁСКА ПАПЕЛУШОВА

Спалена ў лютым 1943.

ПРОХАРАВА Кацярына, сям'я, 5 чалавек — прапалі без вестак.

ВЁСКА ПУШЧАВЫЯ

Загінулі:

БУРАК Вольга Мікалаеўна, сям'я, 5 чалавек.

БУРАК Ефрасіння Андрэеўна, 35 гадоў.

БУРАК Праскоўя Іванаўна.

ВЫДРЫЦКІ Васіль Іванавіч, сям'я, 3 чалавекі.

ВЫРВІЧ (мужч.), 40 гадоў.

ДУБІНА Дзмітрый Сямёнавіч, сям'я, 6 чалавек.

ДУБІНА Марыя Ігнатаўна, н. у 1920.

КАВАЛЁНАК Марыя Максімаўна, сям'я, 5 чалавек.

КЛІМОВІЧ Агата Якубаўна, сям'я, 5 чалавек.

ПАЗНЯК Настасся Захараўна, сям'я, 2 чалавекі.

ВЁСКА РУБАНЫ

Спалена ў лютым 1943.

Загінулі:

КРУК Аляксей Пятровіч, сям'я, 2 чалавекі.

ЛЕБЕДЗЬ Аляксандр Гаўрылавіч, сям'я, 2 чалавекі.

ХАНЕЙКА Лявон Лявонавіч, сям'я, 2 чалавекі.

ШАНДАР Варфаламей, загінуў у Майданаку.

ШАНДАР Дар'я Раманаўна, сям'я, 2 чалавекі.

ШАНДАР Пётр Варфаламеевіч, н. у 1933, вязень канцлагера Саласпілс, памёр у 1948 г.

ВЁСКА САЛІНА

Спалена ў лютым 1943.

Загінулі:

БЯДУНЬКА Мікалай Уласавіч, сям'я, 2 чалавекі.

БЯДУНЬКА Палагея Мацвееўна.

МАЦКЕВІЧ Пётр Маркавіч, сям'я, 2 чалавекі.

ВЁСКА САЎКЯЛІ

Спалена (15 двароў) у лютым 1943.

ВЕРАМЕЙ Надзея Канстанцінаўна, н. у 1906, загінула пры бамбёжцы г.п. Асвея ў ліпені 1941 г.

ВЁСКА СВЯЦІЦА

Спалена ў сакавіку 1943.

З а г і н у л і:

АНГУДОВІЧ Фёдар Канстанцінавіч, яго жонка.

ВАЛОДЗЬКА Вікенцій Пятровіч, яго жонка і 4 дзяцей.

ВАЛОДЗЬКА Матрона Піліпаўна.

ВАЛОДЗЬКА Улляна.

ВАЛОДЗЬКА Юзэп Пятровіч, жонка і 5 дзяцей.

ГІНЬКО Гелена.

ГІНЬКО Ілля Карпавіч, жонка і дачка.

ГІНЬКО Пётр Усцінавіч, жонка і 7 дзяцей.

ГІНЬКО Яфім Давыдавіч, маці і ўнучка.

КАЛЕСНІК Ігнат Усцінавіч.

КАЛЕСНІК Сцяпан Антонавіч з жонкай.

КОНАНАВА Ганна Еўдакімаўна з сястрой і сынам.

ЛАЎРУЦЬ Юзэфа, сям'я, 4 чалавекі.

ЛАЎРУЦЬ Ягор Мікалаевіч, маці і 3 дзяцей.

ЛОСЬ Савелій Мікалаевіч, маці, жонка і 3 дзяцей.

МІХНО Аляксей Васілевіч з сынам і дачкой.

МІХНО Еўдакія Васілеўна з сястрой.

ПАЧКАЙ Кацярына Герасімаўна, 2 дзяцей.

СКРАДАВА Марфа Піліпаўна, маці, сын.

СКРЫПКА Васіль Андрэевіч, жонка і 4 дзяцей.

СКРЫПКА Зузана Андрэеўна, сям'я, 3 чалавекі.

ТАЎСТОБА Анеля Осіпаўна, 3 дзяцей.

ЯРОМЕНАК Аляксандр Рыгоравіч, жонка, сын.

ВЁСКА СКРЫПЧЫНА

Спалена (11 двароў) у сакавіку 1943.

З г а р э л і ў а г н і:

КОНАНАЎ Захар Макаравіч, 62 гады, жонка Праксэта, 60 гадоў.

КОНАНАВА Настасся Іванаўна, 45 гадоў, яе чацвёра дзяцей ад 3 да 10 гадоў.

ПЛЕЙКА Матрона Іванаўна, 44 гады, яе пяцёра дзяцей.

ПЯТРОЎСКІ Іосіф, 50 гадоў.

УЛЬЯНОЎСКІ Андрыян Васілевіч, 45 гадоў, яго жонка Марфа, 40 гадоў; дачка Лідзія, 12 гадоў; сын Дзмітрый, 4 гады.

УЛЬЯНОЎСКІ Васіль, 70 гадоў.

УЛЬЯНОЎСКІ Дзмітрый, 60 гадоў, яго жонка Настасся, 60 гадоў.

УЛЬЯНОЎСКАЯ Фядосся Іванаўна, 41 год, і яе дачка Марыя, 10 гадоў.

ВЁСКА СТРАЛКІ

У снежні 1943 г. бамбёжкай знішчана 27 двароў.

З а г і н у л і:

КРАСОЎСКІ Іван Ігнатавіч, н. у 1876, жонка Марыя — спалены ў в. Царкоўна ў сакавіку 1943 г.

АДАМЁНАК Конан Іванавіч, сям'я, 4 чалавекі.

АДАМЁНАК Праскоўя Кузьмінічна.

ЗАЯЦ Ганна, сям'я, 4 чалавекі.

ЗУБР Ефрасіння Аляксандраўна, сям'я, 3 чалавекі.

КАЗЁЛ Барыс Кандратавіч, сям'я, 5 чалавек.

МАЦУЛЕВІЧ Васіль Міхайлавіч, сям'я, 6 чалавек.

ТАТАРЫНАВА Ганна Міхайлаўна, сям'я, 6 чалавек.

ТАТАРЫНАЎ Аляксей Васілевіч, сям'я, 4 чалавекі.

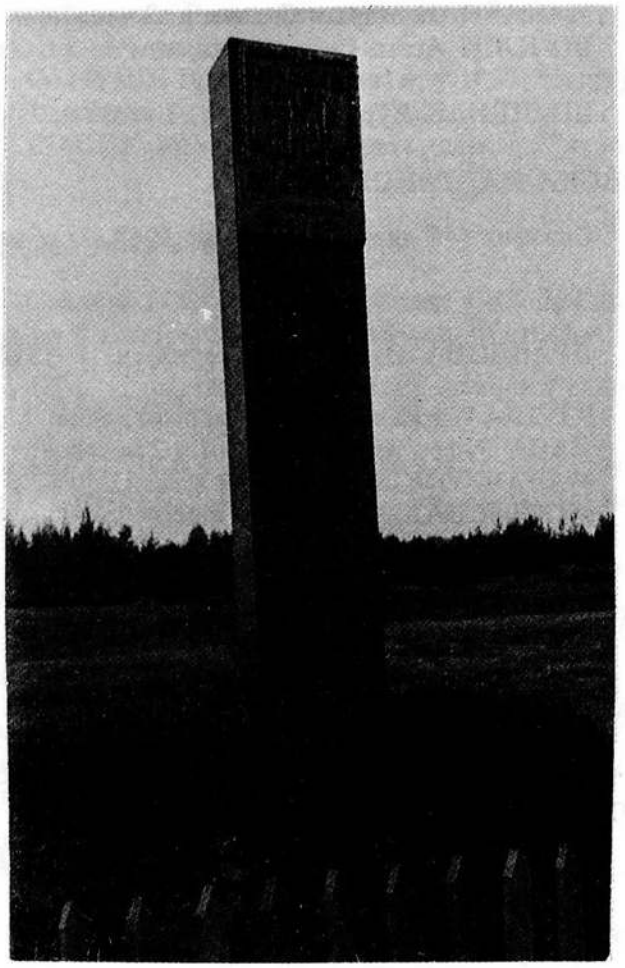

Помнік ахвярам фашызму ў вёсцы Скрыпчына.

ВЁСКА ШАЎРАКІ

Спалена ў лютым 1943.

Загінулі:

БАЦЁХА Домна, сям'я, 4 чалавекі.

ДАВЫДЗЁНАК Агафон М., сям'я, 10 чалавек.

ДАВЫДЗЁНАК Параска, забіта ў в. Шаўракі.

ДАВЫДЗЁНАК Пётр І., сям'я, 3 чалавекі.

ДАВЫДЗЁНАК Эдзік, 6 гадоў, яго сястра Галя, дзве меншыя сястры — спалены ў в. Малавіды.

КУДЛА Улляна, сям'я, 4 чалавекі.

УРБАН Даніла, жонка Алена.

ЦЯРЭНЯ Аляксандра Міхайлаўна — спалена ў в. Малавіды.

ШАЎРАК Анеля — спалена ў в. Рубаны.

ШАЎРАК Вікенцій Казіміравіч, яго жонка Марыя Сцяпанаўна, дзеці: Домна, н. у 1922; Франя, н. у 1924; Юзюк, Пётр — спалены ў в. Малавіды.

ВЁСКА ЯРОХІ

Спалена ў сакавіку 1943.

Загінулі:

ВАЛАДЗЁНАК Валодзя.

ВАЛАДЗЁНАК Еўдакія Іванаўна, н. у 1890.

ВАЛАДЗЁНАК Марыя Купрыянаўна.

ДАВАНОЎСКАЯ Ефрасіння Філіпаўна, н. у 1916, сын Віктар Аляксандравіч, н. у 1939.

КАЛМЫЧЭЎСКІ Віктар Іванавіч, н. у 1933.

САМУЙЛАЎ Апанас Тарасавіч, яго дачка Надзея.

СЦЯПАНАВА Надзея Іванаўна, яе сын Яфім.

СЦЯПАНАВА Шура.

ШКУТАЎ Мацвей Паўлавіч.

Расправа адбылася ў час карнай аперацыі. Людзі загінулі ў агні, ад куль і ад ран на ўсім шляху ад в. Ярохі да в. Малавіды, куды яны ўцякалі. Шмат хто трапіў у канцлагеры.

БІГОСАЎСКІ СЕЛЬСКІ САВЕТ

ВЁСКА БАНДЗЕЛІ

Спалена ў лютым 1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

Загінулі:

АМБРУЖЭВІЧ Яніна, 15 гадоў.

БАГАЦКАЯ Марыя Вікенцьеўна, н. у 1914, яе сын Іван, 7 гадоў; і меншы сын, 2 гады.

ПЛУЦЬ Іосіф, 35 гадоў, яго жонка Подзя, 32 гады, дочкі Вікторыя і Яніна, 8 гадоў.

ЖЫНГЕЛЬ Анеля, 70 гадоў.

ЖЫНГЕЛЬ Антунеля, 87 гадоў.

ЖЫНГЕЛЬ Ганна, 50 гадоў.

ЖЫНГЕЛЬ Паўліна, 74 гады.

ЖЫНГЕЛЬ Фаціна, н. у 1911, сын, 2 гады, і сястра, 16 гадоў.

ІЖЫК Франц Ігнатавіч, 64 гады, жонка Франя, 55 гадоў, іх дачка Поля, н. у 1929; сыны Валодзя, 12 гадоў; Валера, 7 гадоў.

ЛЕВІНЁНАК Іван, 36 гадоў.

ЛЕВІНЁНАК Соф'я, 33 гады.

ЛОГІН Ганна, 47 гадоў, яе муж Сяргей, 50 гадоў: дачка Вікторыя, 12 гадоў.

МАРЦІНКЕВІЧ Адальфіна Вікенцьеўна, н. у 1912, яе сын, дачка, н. у 1934.

МАРЦІНКЕВІЧ Адольф, 60 гадоў, яго жонка Соф'я, 57 гадоў, сын Іосіф, 30 гадоў.

САМУЙЛЁНАК Людвіг, н. у 1870.

САМУЙЛЁНАК Мальвіна, н. у 1875.

САМУЙЛЁНАК Ганна, 25 гадоў.

СЦЕПАНОВІЧ Эмілія, 68 гадоў.

СЦЕФАНОВІЧ Адальфін Вікенцьевіч, н. у 1912, яго двое дзяцей і прыёмная дачка.

СЦЕФАНОВІЧ Марыя Вікенцьеўна, н. у 1915.

УСЕЛЕНАК Іван Сямёнавіч, н. у 1923.

ШУКЕЛЬ Альфонс, 85 гадоў.

ШУКЕЛЬ Вера Вікенцьеўна, н. у 1911, яе дзеці — Павел, н. у 1935, і Марыя, н. у 1938.

ШУКЕЛЬ Вінцэся, н. у 1911, яе сын Беня, 9 гадоў.

ШУКЕЛЬ Ганна.

ШУКЕЛЬ Ігнат, 73 гады, яго жонка Анеля, 70 гадоў.

ШУКЕЛЬ Люцыян Антонавіч, 78 гадоў; жонка Ганна, 76 гадоў.

ШУКЕЛЬ Марыя, 70 гадоў.

ЯРАШ Уладзімір Антонавіч, н. у 1911, яго жонка Геня, н. у 1912; сын Станіслаў, 2 гады; дочкі Ганна і Вера, н. у 1938.

ЯСЮКЕВІЧ Настасся, 75 гадоў.

ЯСЮКЕВІЧ, хлопчык, 2 гады.

ВЁСКА БАРАВЫЯ

Спалена ў лютым 1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

Загінулі:

АМЯЛЬЧОНАК Кацярына Юльянаўна, 75 гадоў, яе дачка.

АМЯЛЬЧОНАК Стэяя, 72 гады.

БУКА Канстанцін, 70 гадоў, яго жонка, 67 гадоў.

ВЕРАБЕЙ Вера Пятроўна, н. у 1907, яе дачка Ала Сцяпанаўна, 5 гадоў.

ВЕРАБЕЙ Паліна, 45 гадоў, тры яе сыны, 6, 4 і 2 гады.

ВЕРАБЕЙ Сцяпан, 73 гады, яго жонка Леанора, 70 гадоў.

ВЕРАБЕЙ Сямён Карлавіч, 62 гады, яго пляменніца Валянціна Мікалаеўна, 17 гадоў.

ВЕРАБЕЙ Эдуард Ануфрыевіч, 40 гадоў; яго маці, 70 гадоў; жонка Люцыяна, 40 гадоў; дачка, 12 гадоў; сын, 10 гадоў.

ВЕРАБЕЙ Эмілія, 45 гадоў; яе сын, 10 гадоў.

ЛЫСАВА Настасся Герасімаўна, 43 гады.

УРБАН Браніслава Ігнатаўна, 42 гады; яе дочкі Галіна, 9 гадоў , і Зінаіда, 4 гады.

ВЁСКА БІГОСАВА

ЗАВОДНІК Гелька (Посавіха), 70 гадоў; унучка Ганна, 3 гады, расстраляныя 2.2.1942 у в. Дрысе.

КІСЯЛЕВІЧ Вікенцій Вікенцьевіч, н. у 1907, у сакавіку 1943 г. вывезены ў канцлагер, прапаў без вестак.

Помнік ахвярам фашызму ў вёсцы Вароны.

ВЁСКА ВАРОНЫ

Спалена ў лютым 1943.

Загінулі:

ВАСІЛЕЎСКАЯ Вольга, 65 гадоў, з в. Лявошкі.

ЗАВАДСКІ Эдвард Іванавіч, 65 гадоў; жонка Ганна, 56 гадоў.

КІЧ Эмілія, 63 гады.

ЛЯВОШКА Вольга, 50 гадоў.

МАСАЛЬСКАЯ Кліманціна Іванаўна, 52 гады.

НЕВЯРОЎСКАЯ Ганна Іванаўна, 48 гадоў, яе сястра Марыя, 50 гадоў.

ПАПСУЕВІЧ (жанчына), 55 гадоў, дачка Надзея Міхайлаўна, н. у 1924.

ПАЦЭВІЧ Міхаліна, 60 гадоў.

УРБАН Зузана Іосіфаўна, 65 гадоў.

ШАБАЛТАС Франц Якаўлевіч, 63 гады.

ВЁСКА ВОРЗАВА

Спалена (26 двароў) у лютым 1943.

Загінулі ў агні:

БУЖЫНСКІ Мікалай Якімавіч, н. у 1903; жонка Казіміра Ігнатаўна, н. у 1906; і дочкі: Валя, 6 гадоў; Ядзя, 4 гады; дзве дачкі, 10 і 8 гадоў.

БУЖЫНСКІ Аркадзь Якімавіч, н. у 1912; жонка Ганна Усцінаўна, н. у 1914; дзеці — Зінаіда, 6 гадоў; Люся, 4 гады; Антон, 2 гады.

БУЖЫНСКІ Фёдар Якімавіч, н. у 1917; яго сястра, 30 гадоў, з трохгадовай дачкой, бацька Якім Пятровіч, н. у 1874; маці, Домна Максімаўна, н. у 1878.

ВАРАНОВІЧ Ігнат Пятровіч, н. у 1903; жон-

Магіла ахвяр фашызму ў вёсцы Ворзава.

ка Міхаліна, н. у 1907; дачка Алена, 5 гадоў; сын Пётр, 7 гадоў.

ГАДУН Вікенцій Адамавіч, 60 гадоў; жонка Марыя Пятроўна, 50 гадоў; сын Станіслаў, 17 гадоў; дачка Ядзя, 12 гадоў.

ГІРУЦКІ Вячаслаў Вікенцьевіч, н. у 1905; жонка Даната Рыгораўна, н. у 1913.

ІЖЫК Іосіф, н. у 1913, жонка Ксеня Якімаўна, н. у 1915; дачка Тамара, 6 гадоў.

ІЖЫК Пётр Антонавіч, н. у 1906; жонка Ганна Іванаўна, н. у 1903; дачка Ядвіга, 3 гады.

КАНЮШЭЎСКАЯ Александрына, н. у 1880; дачка Яніна, н. у 1903; унучкі — Валянціна, 16 гадоў; Марына, 12 гадоў.

КАНЮШЭЎСКАЯ Каміля Станіславаўна, 50 гадоў; дочкі: Валянціна, 25 гадоў; Гелена, 20 гадоў; унучка з в. Карценева, 3 гады.

ЛАЎРЫНОВІЧ Канстанцін Осіпавіч, н. у 1875.

ЛІДАЕВІЧ Вячаслаў Іванавіч, н. у 1914; жонка Анеля, н. у 1917; сын Уладзімір, 3 гады.

МАРХЕЛЬ Апанас Антонавіч, 60 гадоў; дачка Ганна, н. у 1925; сын Уладзімір, 22 гады; нявестка Яніна, н. у 1924; унук, унучка.

МАРЦІНКЕВІЧ Іван Іванавіч, н. у 1880; жонка Юзэфа, н. у 1880; дачка Адэля, н. у 1905.

НІЦЕЦКІ Пётр Леанідавіч, 50 гадоў; жонка Тэкля Іванаўна, 45 гадоў, дзеці — Антон, 12 гадоў; Пётр, 10 гадоў; Алена, 11 гадоў, Франц, 14 гадоў; пляменніца Ядзя, 4 гады.

НЯМІРА Віктар Пятровіч, н. у 1905, жонка Франя, н. у 1907, дзве дачкі: Валянціна, 10 гадоў; Алена, 6 гадоў.

НЯМІРА Зузана Сцяпанаўна, 60 гадоў.

Дзве жанчыны-манашкі па 60 гадоў.

ВЁСКА ГЕЙЖАНАВА

Спалена ў лютым 1943.

Загінулі:

ІЖЫК Эдуард Канстанцінавіч, дзве яго дачкі: Надзея, н. у 1929; Дзіна, н. у 1940.

ШПАКОЎСКІ Мацвей, закатаваны ў канцлагеры Саласпілс.

ВЁСКА ГРЫГОРАЎШЧЫНА

Спалена ў лютым 1943.

Загінулі:

БЫКОЎСКІ Уладзімір Сігізмундавіч, 16 гадоў, навучэнец рамеснага вучылішча, у час ленінградскай блакады.

ШКЕЛЬ Герасім Паўлавіч, у канцлагеры.

ВЁСКА ДУБНІКІ

Спалена ў лютым 1943.

Загінулі:

ІЖЫК Канстанцін Ігнатавіч, н. у 1898, жонка Ганна Сільвестраўна, н. у 1900; сыны Дамінік, 12 гадоў; Ігнат, 10 гадоў, — спалены.

ІЖЫК Сільвестр Сільвестравіч, н. у 1886, удзельнік рэвалюцыі і грамадзянскай вайны — забіты ў канцлагеры Майданак. Яго жонка Анеля, дочкі Вольга, Ніна, сын Пеця расстраляны ў роднай хаце.

ВЁСКА ДУМАНЬКІ

Спалена ў лютым 1943.

Загінулі:

ВОРЗА Эрык Казіміравіч, н. у 1932.

ПАНЬКО Іван Станіслававіч, н. у. 1932, яго брат Эдуард, н. у 1928, — схоплены гітлераўцамі пры мініраванні чыгункі.

ВЁСКА ЗАПАСІШКІ

Спалена (13 двароў) у лютым 1943 г. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

Загінулі:

КАСЬКОВІЧ Ганна, яе дачка і сын.

КОЗЕЛ Пётр Канстанцінавіч — расстраляны ў Малавідаўскім лесе.

КРОМАН, жонка Паўла, іх чацвёра дзяцей.

ЛАГОШ Ганна, 40 гадоў, — расстраляная.

МАЛЕЙ Аляксандра Канстанцінаўна, 35 гадоў, з сынам Маратам, 4 гады, расстраляныя ў

Помнік ахвярам фашызму ў вёсцы Запасішкі.

в. Сакалова, яе дачка Яніна Міхайлаўна, 6 гадоў, спалена ў в. Жарнасекі.

ПІВАВАРАНКІ, муж і жонка, іх дзеці.

РЫНКЕВІЧ Вера Пятроўна, 38 гадоў, расстраляная ў в. Сакалова.

САРДЫКА Агата Іванаўна, н. у 1890, памерла ад тыфу ў час карнай аперацыі.

САРДЫКА Міхаіл Іванавіч, н. у 1894, яго дачка Яніна, 17 гадоў.

ЯНОВІЧ Ягор загінуў на фронце, двое яго сыноў прапалі без вестак.

ВЁСКА ЗАРАЧАНЕ

Спалена 13 лютага 1943.

ГІРУЦКІ Сільвестр, 60 гадоў; жонка Соф'я, 57 гадоў; дачка Вікторыя, каля 40 гадоў, — спалены ў в. Каменцы.

ВЁСКА КАМЕНЦЫ

Спалена (7 двароў) у лютым 1943.

Загінулі ў агні:

ГІРУЦКАЯ Аршуля Людвігаўна, 57 гадоў; яе сын Зынон Станіслававіч, н. у 1916.

МАРОЗ Іосіф, 60 гадоў.

МАРОЗ Станіслаў, 52 гады; жонка Клімянціна, 46 гадоў; дачка Марыя, н. у 1918.

ПАПСУЕВІЧ Александрына, 55 гадоў.

ПАПСУЕВІЧ Зузана, 52 гады.

ПАПСУЕВІЧ Вера, 54 гады.

ПАПСУЕВІЧ Сцяпан.

УСЕЛЕНАК Вольга.

УСЕЛЕНАК Пётр, 54 гады; жонка Ганна, 50 гадоў.

ВЁСКА КАРЦЕНЕВА

АЛЕКСАНДРОВІЧ Мечыслаў Данатавіч, н. у 1928, спалены ў в. Ворзава.

ГІЛУЦЬ, н. у 1936, прапаў без вестак у канцлагеры Саласпілс, яго брат загінуў пры «медыцынскіх доследах» у канцлагеры Саласпілс.

СТАНКЕВІЧ (дзяв. **ПАРХОМЕНКА) Вольга**, былы аграном, загінула.

СТАНКЕВІЧ Казімір — спалены ў сваёй адрыне.

СТАМБРОЎСКАЯ, страціла розум, калі ў яе адабралі дзяцей, прапала без вестак у канцлагеры Саласпілс.

ВЁСКА КЕКАРЫ

Спалена (9 двароў) у лютым 1943.

АЛЯХНОВІЧ Юзэфа Уладзіміраўна, н. у 1902, загінула ў канцлагеры Равенсбрук.

БЕРНАТОВІЧ Адэля, спаленая ў 1943.

ГЯЧ Паша Іосіфаўна, загінула ў канцлагеры.

ЦЫНГЕЛЬ Канстанцін Антонавіч і яго жонка Аўдоля Сабастыянаўна, загінулі ў канцлагеры ў г. Любліне, іх сын Вікенцій, н. у 1940, памёр у канцлагеры Саласпілс.

ВЁСКА КЛАПШЫ

Спалена 15.2.1943.

Загінулі ў агні:

АНДРУКОВІЧ Іван Герасімавіч, 15 гадоў.

ІЖЫК Мальвіна Вікенцьеўна, н. у 1895, яе дзеці: Баляслаў, 15 гадоў; Ганна, 10 гадоў; Вікенцій, 8 гадоў.

МАСЛОЎСКАЯ Гунэфа, н. у 1905.

МАСЛОЎСКІ Іван Міхайлавіч, н. у 1904.

МАСЛОЎСКІ Міхаіл Францавіч, 70 гадоў.

НЯМІРА Іван, 60 гадоў, жонка, дзве дачкі, сын.

РУБАН (жанчына), 60 гадоў, яе сын Станіслаў, 18 гадоў; дачка, 35 гадоў; унук, 3 гады.

РУБАН Станіслаў Іосіфавіч, н. у 1890, яго сын Іосіф, н. у 1917.

СУШЫНСКІ Іосіф Станіслававіч, н. у 1908, яго жонка Ганна Пятроўна, н. у 1910; дачка Франя, 16 гадоў.

ХЛАМОК Станіслаў Канстанцінавіч, н. у 1904, жонка Эмілія Іванаўна, н. у 1907, сын Станіслаў, 10 гадоў; дачка Ядзя, 8 гадоў.

ЧЭКІЛЬ Іван Антонавіч, н. у 1905, жонка Дуня, н. у 1907, дачка Валянціна, 16 гадоў.

ШУКЕЛЬ Пётр Пятровіч, н. у 1900, жонка Міхаліна, н. у 1905, сын Франц, 13 гадоў.

ВЁСКА КРЫВАСЕЛЬЦЫ

Спалена (42 двары) у лютым 1943.

Загінулі:

ЖОЎНЕР Франц Станіслававіч, н. у 1870.

ЛЯХ Іван Станіслававіч, н. у 1907, памёр 10.9.1945, пахаваны ў г. Рослаў (Германія).

ЛЯХ Марыя Іванаўна, н. у 1900.

САМУЙЛЁНАК Адам Антонавіч, н. у 1870, жонка Ганна, н. у 1875.

САМУЙЛЁНАК Ігнат Антонавіч, н. у 1870.

ВЁСКА КРЭЎНІКІ

Спалена ў лютым 1943.

Загінулі:

БАРЭЙКА Ульяна, 63 гады.

Помнік ахвярам фашызму ў вёсцы Крэўнікі.

БАРЭЙКА Марыя, 30 гадоў.

ЖЫНГЕЛЬ (жанчына), 65 гадоў, расстраляна ў лютым 1943.

ЗАМБАР Юлій, спалены ў в. Расіца, яго жонка загінула ў канцлагеры Майданак.

МЯДЗЮТА Барбара Станіслававўна, 60 гадоў.

ТРЫБІС Любоў, 40 гадоў.

УНСОВІЧ Фёдар Парфёнавіч, 53 гады — спалены ў в. Цыгельнікі.

САКСОН Андрэй Станіслававіч, загінуў у канцлагеры Майданак.

САКСОН Дзіма, н. у 1937, памёр пасля вайны ад страты крыві ў канцлагеры.

САКСОН Іван, 50 гадоў, яго жонка Паліна, 42 гады; сын, 5 гадоў, расстраляны каля в. Абразэева.

САЎРУЦКАЯ, загінула ў канцлагеры Саласпілс.

ВЁСКА КУЛАКОВА

Спалена ў лютым 1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

Загінулі:

ЛАМІНСКІ Сцяпан Аляксеевіч, н. у 1900, спалены, яго дачка Алена, н. у 1941, памерла ў канцлагеры Саласпілс.

Магіла ахвяр фашызму ў вёсцы Кулакова.

ЛАМІНСКІ Яўстафій, 47 гадоў.

ЛАЎРЫНОВІЧ Адам Міхайлавіч, 40 гадоў, яго жонка Вера, дачка Зінаіда і тры меншыя дачкі.

ЛАЎРЫНОВІЧ Баляслаў Іванавіч, н. у 1892, і яго сын Вітольд, н. у 1927.

ЛАЎРЫНОВІЧ Ганна, 60 гадоў.

ЛАЎРЫНОВІЧ Іосіф Міхайлавіч, 35 гадоў.

ЛАЎРЫНОВІЧ Клімянціна Іосіфаўна, н. у 1897.

ЛАЎРЫНОВІЧ Марыя Нічыпараўна, н. у 1915, і яе сын Чэслаў Іосіфавіч, 1 год.

ЛАЎРЫНОВІЧ Эмілія Міхайлаўна, 38 гадоў, сын, 6 гадоў.

МАРХЕЛЬ Эмілія Паўлаўна, 40 гадоў.

МІГАНОВІЧ Фёкла Іванаўна, 40 гадоў.

З пісьма Ванды Баляславаўны Лаўрыновіч, г. Мінск

...Аб тым, што будуць паліць вёску, папярэдзіла мая двайродная сястра Юлія Іосіфаўна Іжык, якая жыла ў вёсцы Гейжанава. Яна бегла са сваімі чатырма дзецьмі і крычала ўстрывожаным людзям, што выйшлі на вуліцу, каб яны хутчэй збіраліся і ад'язджалі.

Быў яшчэ світанак, а на вуліцы ўжо былі не толькі нашы вяскоўцы, але і жыхары з Клагішаў. Юля паспела ўцячы ў Сушкі, толькі гора не мінула яе і там: дзве яе дачушкі былі разарваныя снарадам ужо пасля, як ішоў фронт, а мужа расстралялі яшчэ раней.

Дык вось, калі яна прабегла праз Кулакова, усе пачалі хутчэй збірацца: пазапрагалі коней, апранулі дзяцей, схапілі які харч і рушылі ў дарогу. Некалькі сем'яў паспелі праскочыць да Бацянова, там блізка лес. А сем'і Лаўрыновіча Адама, Лаўрыновіча Баляслава і іншыя не паспелі. Іх вярнулі карнікі, якія ішлі ад Чарнагоркі

і Сандараўскага лесу. Некаторыя з іх размаўлялі па-руску.

У Кулакове пачалася «сарціроўка». Сарціравалі да вечара, бо людзей было шмат. Частку пагналі на падводах і пешака ў Бігосава. Як толькі ад'ехалі ад вёскі, стаў зразумелы лёс астатніх: успыхнулі полымем школа і пуня, якія стаялі на гары і былі добра бачны, а за імі запалалі ўсе хаты. Вечар быў марозны, неба яснае і зорнае, шмат снегу...

Ужо пад вясну Юля з жанчынамі хадзіла на пажарышча. Яны пахавалі спаленых людзей і паставілі драўляны крыжык.

Пасля вайны мы пайшлі на месца былога Кулакова, там быў ужо лепшы крыж з імем Івана Маслоўскага. Нас ахапіў смутак, што астатнія засталіся безыменнымі. Параіліся з Эдуардам Віктаравічам Лаўрыновічам, Героем Савецкага Саюза, ён з'ездзіў у райком, і ўрэшце побач з крыжам паўстаў помнік жыхарам.

ВЁСКА ЛІПАЎКІ

Спалена (64 двары) у лютым 1943.

З а г і н у л і:

АМЯЛЬЧОНАК Нічыпар, 55 гадоў; жонка Платыння, 50 гадоў; сын, 9 гадоў.

АМЯЛЬЧОНАК Станіслава, 40 гадоў; тры дачкі: Вераніка, Лідзія, Галіна.

АМЯЛЬЧОНАК Эмілія, 40 гадоў, свякроў, дзве дачкі, 5 і 7 гадоў.

АСТАПКОВІЧ Марыя, 57 гадоў.

АСТАПКОВІЧ Павел Карлавіч, 35 гадоў; сын Леанід, 12 гадоў.

АЎСЮК Канстанцін, 55 гадоў; жонка Вера, 45 гадоў; сын, 4 гады; дачка, 3 гады.

АЎСЮК Мальвіна, 55 гадоў.

БАРСУК Фёдар Андрэевіч, 50 гадоў.

БАРЭЙКА Браніслава, 60 гадоў.

БАРЭЙКА Ефрасіння, сын Эдуард, дачка Яніна.

БАРЭЙКА Праскоўя, 50 гадоў.

БАРЭЙКА Е. (жанчына), 70 гадоў.

БАРЭЙКА Ф.І. (жанчына), 68 гадоў.

БАРЭЙКА Іосіф Францавіч, 60 гадоў; жонка Тэкля, 57 гадоў.

БАРЭЙКА Юзэфа Іванаўна, 35 гадоў; дзве дачкі, 9 і 12 гадоў.

БЕЛІКАВА Ганна, яе трое дзяцей.

БЫКОЎСКІ Ігнат, 56 гадоў; жонка Кацярына, 53 гады; дзеці — Франя, 16 гадоў; Алена, 14 гадоў; Іосіф, 18 гадоў.

БЯЛЕЙ Адольф Ігнатавіч, 56 гадоў; маці, 75 гадоў; сын, 8 гадоў.

БЯЛЕЙ Настасся, 45 гадоў, яе двое дзяцей.

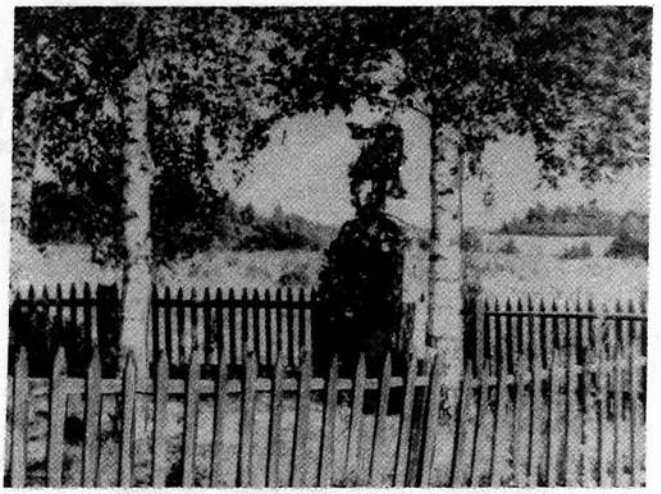

Магіла ахвяр фашызму ў вёсцы Ліпаўкі.

БЯЛЕЙ Міхаіл, 53 гады; жонка, трое дзяцей ва ўзросце 8—13 гадоў.

ВАРОНА Гелена Карлаўна, 55 гадоў; сын Антон Іосіфавіч, 8 гадоў.

ВАРОНА Ганна, 60 гадоў.

ВАРОНА Марыя, 40 гадоў; сын, 10 гадоў; дзве дачкі, 7 і 8 гадоў; бацька, 70 гадоў.

ВАРОНА Фёдар, 70 гадоў; жонка Тэкля, 68 гадоў.

ВЕРАБЕЙ Антон І., 55 гадоў; жонка, сын, 9 гадоў.

ВЕРАБЕЙ Вікенцій Ігнатавіч, 55 гадоў; жонка Юлія, 52 гады; нявестка Ганна Васілеўна, 25 гадоў; яе сын Віталь Баляслававіч, 5 гадоў.

ВЕРАБЕЙ Канстанцыя Іванаўна, 35 гадоў, сыны — Генадзь, 5 гадоў; Іван, 7 гадоў.

ВЕРАБЕЙ Марыя Раманаўна, 55 гадоў.

ВЕРАБЕЙ Мікалай І., 55 гадоў; жонка Еўдакія, 53 гады; дачка, 13 гадоў.

ВЕРАБЕЙ Пётр, 43 гады; жонка Ганна, 40 гадоў; сын, 11 гадоў.

ВЕРАБЕЙ Таццяна, 50 гадоў; сын 10 гадоў.

Ф. А. Барсук.

ВЕРАБЕЙ Франя Вікенцьеўна, 35 гадоў, яе дзеці — Лідзія, н. у 1934; Валянціна, н. у 1936; Аркадзь, н. у 1938.

ВЕРАБЕЙ Юзэфа Іосіфаўна, 35 гадоў; дзве дачкі, 5 і 6 гадоў.

ВЕРАБЕЙ Якаў К., 65 гадоў.

ГАЖЭЎСКАЯ Ядвіга Данатаўна, 14 гадоў, браты Станіслаў, 16 гадоў; Уладзімір, 6 гадоў.

ГІРУЦКІ Станіслаў, 70 гадоў, жонка, 67 гадоў.

ГОРНІК Гаўрыла Дзмітравіч, 55 гадоў; жонка Барбара, 52 гады; дочкі Альбіна, 16 гадоў; Рэгіна, 14 гадоў.

ЗАМБАР (жанчына), 33 гады, з дзіцем.

ЗАМБАР Тамара Баляславаўна, 5 гадоў.

ЗАМБАР Мальвіна, 35 гадоў.

ЗАМБАР Усцін Ігнатавіч, 55 гадоў; жонка Адэля, 50 гадоў; сын Валянцін, 10 гадоў; маці, 75 гадоў.

КАЛАСОЎСКАЯ Марыя, 55 гадоў; сын, 16 гадоў; дачка, 14 гадоў.

КАРПЁНАК В. (жанчына), 57 гадоў.

КАРПЁНАК Каміля, 30 гадоў.

КАРЦЕНЬКА В. (жанчына), 60 гадоў.

КАЧАН Аксеня, 70 гадоў.

КРЫЦКАЯ Надзея, 60 гадоў.

ЛЕВІНЁНАК А., 72 гады.

ЛЕВІНЁНАК Гелена Вікенцьеўна, 35 гадоў.

ЛЕВІНЁНАК Васіль Раманавіч, 65 гадоў; жонка Барбара Андрэеўна, 50 гадоў; дачка Франя, 10 гадоў; сын Пётр, 16 гадоў.

ЛЕВІНЁНАК Вольга Іванаўна, 63 гады.

ЛЕВІНЁНАК Іосіф, 58 гадоў; жонка Аляксандра Раманаўна, 56 гадоў.

ЛЕВІНЁНАК Марыя Іванаўна, 50 гадоў; дачка, 12 гадоў; сын, 9 гадоў.

ЛЕВІНЁНАК П. і тры члены яго сям'і.

МІШКІНЬ, 50 гадоў; жонка, двое дзяцей.

РАКШНЯ Браніслава Іосіфаўна, 36 гадоў, сыны Антон Віктаравіч, 16 гадоў; Іван, 14 гадоў.

РАКШНЯ Дзяменцій, 70 гадоў; сын Фёдар, 43 гады; дачка Антаніна, 33 гады.

ТВАРАНОВІЧ Пётр, 70 гадоў; жонка, 68 гадоў; дачка Дар'я, 48 гадоў.

ВЁСКА МАРАЗЫ

Спалена (13 двароў) у лютым 1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

МАРОЗ Соф'я Дзяменцьеўна — загінула ў канцлагеры Асвенцім.

ВЁСКА МАСЕВА

Спалена ў лютым 1943.

БЕРАЗОЎСКІ Браніслаў Іванавіч — спалены ў в. Кулакова.

Б. І. Беразоўскі.

ЛІСОЎСКАЯ — загінула ў канцлагеры ў Германіі.

ВЁСКА МЕЖАЛЫ

Спалена (18 двароў) у лютым 1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

Загінулі ў агні:

ГУДОЎСКАЯ Эмілія, 45 гадоў.

ДЗІСМЕНЦІК Канстанцыя, 40 гадоў; сын Алік; 12 гадоў; маці, 65 гадоў.

ЗАВАДСКАЯ Гунэфа.

Помнік на месцы спаленай вёскі Межалы.

КАВАЛЕЎСКАЯ, яе сын, 6 гадоў; сястра, 42 гады.

КАВАЛЕЎСКАЯ Туфіля, 47 гадоў.

КАВАЛЕЎСКАЯ Зося, 57 гадоў, яе сястра, 60 гадоў.

НЯМІРА Адольф, 52 гады; жонка Анеля, 46 гадоў; дочкі Марыя і Валянціна, па 19 гадоў.

НЯМІРА Вільгуся, 45 гадоў; яе маці, 65 гадоў.

НЯМІРА Вольга, 50 гадоў.

ТРЫБІС, яго дачка, сын і сястра.

ШУКЕЛЬ Сільвестр з жонкай і сынам Іванам.

ШУКЕЛЬ Яраслаў, 63 гады; яго дачка, 24 гады.

ЯРУШ (жанчына), 60 гадоў.

РУБАН Уладзімір Францавіч, н. у 1923, трапіў у акружэнне пры перагоне за лінію фронту трактароў Бігосаўскай МТС, загінуў у канцлагеры.

ВЁСКА МІСНІКОВА

Спалена ў лютым 1943.

БАБКОВІЧ Даніла, 66 гадоў.

БАБКОВІЧ Мікалай, 65 гадоў.

ЛАЎЧЫНОЎСКІ Віктар Сідаравіч, 68 гадоў.

ЛАЎЧЫНОЎСКІ Іван Ігнатавіч, 50 гадоў.

СТАКЛА Сільвестр, 67 гадоў.

Гэтыя жыхары спалены ў в. Сушкі.

ВЁСКА НЕМЦЫ

Спалена (11 двароў) у лютым 1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

БАРАНОВІЧ Анеля, спалена ў в. Вопытная.

ВЯТРОВА Юлія Ягораўна, н. у 1861, спалена ў в. Немцы.

ГРЭЕР Адам Антонавіч, н. у 1865, спалены ў в. Ворзава.

ГРЭЕР Іван Адольфавіч, 4 гады, прапаў без вестак у канцлагеры.

УСЕЛЕНАК, 14 гадоў, застрэлены; яго сястра Рэня атручана ў прытулку.

ВЁСКА НОВАЕ СЯЛО

Загінулі:

АПАЛЬКА Кацярына Сцяпанаўна, 50 гадоў.

ПЛОЦІНА Адэля, 45 гадоў.

РАМАНОЎСКАЯ Марыя, 48 гадоў; дачка Фаіна, 20 гадоў, — загінулі ў час бою партызан з гітлераўцамі за пераправу цераз р. Заходнюю Дзвіну ў 1943.

ВЁСКА ПАЎЛЮКІ

ЛЯШКО (мужчына), 70 гадоў.

ШАБАЛТАС Нікадзім, 50 гадоў. Абодва спалены ў в. Вопытная.

ВЁСКА ПЛІГАЎКІ

Спалена ў лютым 1943.

Загінулі:

БУЖЫНСКІ Ігналя і яго сястра.

КАСЬКЕВІЧ Подзя, яе дачка Яніна Пятроўна, н. у 1926; сын Зынон, н. у 1929.

КОРАШ Антон.

КОРАШ (жанчына), яе дачка Валянціна Феліксаўна, н. у 1929; сын Антон, н. у 1931.

МАЛЬКЕВІЧ (жанчына), яе дачка і ўнук.

МАЛЬКЕВІЧ (БОГУЦЬ), яе дачка і ўнучка.

ШАЦЁР Антон, жонка, сын Мікалай, н. у 1928; сын Іван, н. у 1930; 2 дачкі адпраўлены ў канцлагер Саласпілс, прапалі без вестак.

ШАЦЁР Рэгіна Юльянаўна, 9 гадоў, адпраўлена ў канцлагер Саласпілс, прапала без вестак.

ШАЦЁР Ігнат, жонка, сыны — Пётр, н. у 1926; Уладзімір, 7 гадоў.

ШАЦЁР (жанчына), яе сын Мікалай Юльянавіч, н. у 1927; дачка Яўгенія, н. у 1929.

ШАЦЁР Настасся, яе дачка Ванда Іванаўна, н. у 1926; малодшая дачка, 7 гадоў.

Помнік на месцы спаленай вёскі Немцы.

З пісьма Валянціна Францавіча Бердзігана, в. Дзёрнавічы

«...Пакутліва ўспамінаю імёны людзей, што жылі ў суседняй з Панорамі вёсцы Плігаўкі, якіх я добра ведаў і твары якіх бачу перад сабою, бы жывыя...

Уранку 16 лютага 1943 года (гэта быў аўторак) вялікі атрад карнікаў у белых маскхалатах прыйшоў з-за чыгункі ў вёску. У Плігаўках пачалася расправа. З 30 чалавек загінулі 25. Уцалелі нейкім цудам пяцёра дзяцей, якія апоўдні прыбіліся да людзей з суседніх вёсак. Галя Каськовіч пайшла ў Баліны, яна і зараз жыве. Астатнія — Шацёр Рэня і яе аднафамільцы — трое дзяцей з сям'і Антона Шатра — прыйшлі ў Бігосава. Старэйшы з усіх — Іван (13 гадоў) мёс на руках немаўля. Іх потым, напэўна, звезлі ў канцлагер, і звестках аб іх няма дасюль.

Сястра і брат Жэня і Коля Шацёр у час расправы ўцякалі ў нашу вёску, але карнікі дагналі іх на конях: пастралялі.

На месцы згарэлай хаты Настассі Шацёр быў знойдзены абгарэлы шкілет дзіцяці — напэўна, гэта была яе малодшая дачка. У абгарэлым трупіку на пажарышчы Каськевічаў апазналі хлапчука Зынона.

Учыніўшы расправу, карнікі накіраваліся ў Запасішкі. Перад сабою яны гналі старога Антона Кораша, а самі ішлі па снезе па яго слядах. Калі стары знясілеў, яго застрэлілі.

Усіх забітых звезлі ў адну пуню, якую падпалілі.

У пачатку сакавіка жыхары вёскі Паноры пахавалі сваіх загінуўшых суседзяў. Магілу выкапалі пасярод былой вёскі на месцы згарэлай пуні, дзе зямля была адталай. Паставілі драўляны крыж.

Снег па ўсёй вуліцы быў прапітаны парыжэлай крывёй. Паднялі з зямлі старэнькую зімовую шапку, якую насіў дзед Ігнат Бужынскі, паклалі яе на магілу.

Пасля арміі я часта прыходзіў у былыя Плігаўкі. Усё там парасло бур'яном. Есць старыя дрэвы. Аднак яшчэ здалёк бачна высокая галінастая плакучая вярба, што расла ля вясковай вуліцы — адзіны помнік былой вёсачцы, яе мірным працаўнікам, якія сталі бязвіннымі ахвярамі фашысцкіх галаварэзаў...»

ВЁСКА ПЛЯЦЫ

Спалена (14 двароў) 16.2.1943. Згарэлі 39 мірных жыхароў. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

БАРЭЙКА Марыя Сцяпанаўна, 45 гадоў, пяць дачок ад 5 да 16 гадоў.

Магіла ахвяр фашызму ў вёсцы Пляцы.

ВАРША Ігнат Іванавіч, 65 гадоў, яго жонка, 52 гады.

ЗАГУМЕННІК Рэгіна Іванаўна, 13 гадоў, яе сястра Тамара, 10 гадоў, брат Раман, 6 гадоў.

ЛІСОЎСКІЯ, муж з жонкай, па 60 гадоў.

ЛІХМАНСКАЯ, 62 гады.

ЛУК'ЯНСКІ, 67 гадоў, яго дачка, 18 гадоў.

ШРОГ, 64 гады, яго жонка, 60 гадоў.

ШРОГ (мужчына), 55 гадоў.

ПЯТРОЎСКІ, 40 гадоў, яго жонка, 36 гадоў, іх тры сыны і дачка.

СКУМБІНА Юлія Максімаўна, н. у 1908, яе сыны: Генадзь Станіслававіч, н. у 1934; Антон, н. у 1939; Мікалай, н. у 1936.

СТАНЕВІЧ Міхаліна Міхайлаўна, 57 гадоў, яе дачка Марыя Антонаўна, 32 гады.

УРБАН Віктар Данатавіч, 60 гадоў, яго жонка Леакадзія Антонаўна, 65 гадоў, дачка Віктарыя, н. у 1920; унук Алег Іванавіч, 5 гадоў, і ўнучка Валянціна Леанідаўна, 2 гады, — спалены ў в. Сар'я.

ВЁСКА РАСІЦА

Да вайны ў вёсцы быў 231 двор, жыло 943 чалавекі. 16.2.1943 г. карнікі знішчылі яе. У Расіцу былі звезены і многія жыхары з іншых вёсак. У касцёле ў розных памяшканнях было спалена 1528 чалавек. Устаноўлены імёны загінуўшых.

АВЕЛЬЕН Барыс і яго жонка.

АЎСЮК Барыс і яго жонка.

АЎСЮК Ганна.

БУЖЫНСКІ Адольф, 55 гадоў, яго жонка Настасся, 52 гады; дачка Яніна, 18 гадоў; сыны Пётр, Уладзімір, дзве дачкі.

БЯЛЕЙ Платон, 40 гадоў, яго жонка Марыя, 37 гадоў.

Помнік на магіле ахвяр фашызму ў вёсцы Расіца.

БАБАНАВА Ганна Фёдараўна, н. у 1931, расстраляна ў лесе каля в. Забароўцы.

БЯЛЕЙ Рыгор, 58 гадоў; жонка Эмілія, 50 гадоў; дачка Вольга, 20 гадоў.

ВАЗНОВІЧЫ, муж і жонка.

ВАЗНОВІЧ Вераніка, 30 гадоў, яе трое дзяцей.

ВАЙКОЎСКІ Антон, 60 гадоў, дачка Вера, 20 гадоў.

ВАРАНОВІЧ Станіслаў Міхайлавіч.

ВАРАНОВІЧЫ, сям'я з 4-х чалавек.

ВАРАХОП Мікалай Ігнатавіч, 54 гады, яго жонка Домна Іванаўна, 52 гады.

ВАРОНА Галіна Пятроўна, яе муж Уладзімір Пятровіч, іх сын і дачка.

ВАРОНА Мікалай, 40 гадоў, жонка Эмілія, 37 гадоў, сын Эдуард.

ВАРОНА Пётр, жонка Вера, трое дзяцей.

ВОРЫСА Андрэй, яго жонка.

ГАЖЭЎСКІ Ігнат, 60 гадоў, яго жонка Марыя, 60 гадоў.

ГАРБУЛЬ Вераніка, 40 гадоў.

ГАРБУЛЬ Дзмітрый, н. у 1919.

ГІРУЦКАЯ Настасся, 40 гадоў.

ГІРУЦКІ Іван Данатавіч.

ГЛУШАНЬ Мальвіна, 56 гадоў, яе ўнучка Вольга, 5 гадоў.

ГЛУШАНЬ Наталля.

ГРЫБОЎСКАЯ Настасся, 55 гадоў, з в. Крэўнікі.

ЖЫНГЕЛЬ Іван Кір'янавіч, 47 гадоў; жонка, 40 гадоў, іх дзве дачкі.

ЖЫНГЕЛЬ Павел Пятровіч, 47 гадоў, закатаваны ў Майданаку.

ЗАВАДСКІ Валодзя — памёр з голаду ў канцлагеры Маўтхаўзен.

ЗАЙЦАЎ Аляксей, 45 гадоў; яго жонка Юлія, 40 гадоў.

ЗАМБАР Чэслаў.

ЗАХАРЭВІЧ Гунэфа, 45 гадоў.

ЗІМАЦКІ, 55 гадоў; жонка, 50 гадоў.

ЗІМАЦКАЯ Юлія.

ІВАНОЎ Андрэй, 68 гадоў; яго жонка Настасся, 64 гады.

ІВАНОЎСКАЯ Ала.

КАВАЛЕЎСКІ Міхаіл, яго жонка, іх чацвёра дзяцей.

КАЛАСОЎСКАЯ Юлія, 45 гадоў; яе сястра, 50 гадоў.

КАЛАСОЎСКІ Антон.

КАЛАСОЎСКІ Рыгор, 45 гадоў; яго жонка Алена, 40 гадоў; сын Мікалай, 12 гадоў.

КАНАШОНАК (жанчына), 60 гадоў.

КАСТРУК Адэля Іосіфаўна, н. у 1888.

КАШЫРА Юры, н. у 1904.

КРУК.

КУРМЕЛЬ Алена і яе двое дзяцей.

КУРМЕЛЬ Міхаіл, жонка Марыя, іх двое дзяцей.

КУРЫКША Браніслаў, жонка Гелена.

КУРЫКША Іосіф, 60 гадоў, яго жонка Гелена, 55 гадоў.

КУРЫКША, 55 гадоў, яго жонка Ефрасіння, 50 гадоў, дачка Франя, 21 год.

КУРЫКША Франц, яго жонка Гелена, іх дзеці: Антон, 22 гады (памёр ад раны), Ліна, н. у 1928; Таіса, н. у 1931.

ЛЯШЧЭВІЧ Антон, н. у 1890.

МАЛІНОЎСКАЯ Матрона, 65 гадоў.

МАЛІНОЎСКІЯ, сям'я.

МАЛЫШЭЎСКІ Карл, 55 гадоў.

МАЛЫШЭЎСКАЯ Вера, 45 гадоў.

МАРОЗ Баніфацы Іосіфавіч, 65 гадоў, яго жонка Кацярына Іосіфаўна, 60 гадоў.

МАРОЗ Іосіф Іванавіч, яго жонка Домна Яфрэмаўна.

МАРОЗ Канстанцін Іванавіч, н. у 1893.

МАРОЗ Анеля, 55 гадоў.

МАРОЗ Антаніна, 45 гадоў.

Ксёндз Ю. Кашыра.

Ксёндз А. Ляшчэвіч.

МАРОЗ Клімянціна, 50 гадоў.

МАРОЗ Міхаіл, 45 гадоў, яго жонка Настасся, 40 гадоў, і іх пяцёра дзяцей.

МАРОЗ Франц, яго жонка.

МАСАЛЬСКІ Аляксей, 60 гадоў, яго жонка, 54 гады.

МАТУЛЬ Надзея, 35 гадоў, з сынам, 10 гадоў — з в. Крэўнікі.

МІСНІК Зузана Вікенцьеўна, 45 гадоў.

МІСНІК Юлісь, яго жонка Настасся, іх дзеці: Марыя, Антон і Тамара.

МІЦКЕВІЧЫ, муж і жонка.

МІЦКЕВІЧ Гелена.

МЯДЗЮТА Антон, 60 гадоў.

ПАЦАЛУЕНАК Коля,

ПІВАВАРАНАК Антон,

ПІВАВАРАНАК Валодзя,

ПІЛЕЦКІЯ — хлапчукі; загінулі ў канцлагеры Запалянне пад Порхавам пасля няўдалай спробы паўстання вязняў.

РАМАНАВА Ганна Васілеўна.

РАМАНАЎ Уладзімір Васілевіч, н. у 1931, загінуў у 1944, пахаваны ў в. Вышнарава.

РАПАПОРТ Лейба, загінуў у гета.

САКСОН Вацлаў, 12 гадоў, з в. Крэўнікі.

САРДЫКА, 50 гадоў, яго жонка Лізавета, 45 гадоў, дзве дачкі.

СПРЫДЗЁНАК Павел, 60 гадоў, яго жонка Антаніна, 60 гадоў.

СПРЫДЗЁНАК Праскоўя, 57 гадоў.

СПІЦЭВІЧ Аляксандр.

СПІЦЭВІЧ Лізавета, 30 гадоў, 3 гады, спаленая ў в. Сар'я.

СТАНКЕВІЧ Валодзя — памёр з голаду ў канцлагеры Маўтхаўзен.

СТАРЫНСКІ Якуб, 65 гадоў, яго жонка Зося, 60 гадоў.

СУРАВЕЦ Адам, 50 гадоў.

УСЕЛЕНАК Аляксандр Пятровіч.

УСЕЛЕНАК Андрэй Максімавіч, 50 гадоў, яго жонка Настасся, 40 гадоў, іх дзеці: Зінаіда, Ганна, Антаніна і яшчэ дачка і сын.

УСЕЛЕНАК Антон, 65 гадоў.

УСЕЛЕНАК Антон.

УСЕЛЕНАК Васіль, 65 гадоў, яго жонка Лізавета, 60 гадоў.

УСЕЛЕНАК Вера.

УСЕЛЕНАК Дзяніс.

УСЕЛЕНАК Іван, 55 гадоў.

УСЕЛЕНАК Іосіф, 60 гадоў.

УСЕЛЕНАК Настасся, яе муж Васіль, 60 гадоў.

УСЕЛЕНАК Павел Якаўлевіч.

УСЕЛЕНАК Рыгор, 60 гадоў, яго сястра.

УСЕЛЕНАК Рыгор Сцяпанавіч, 50 гадоў.

УСЕЛЕНАК Уладзімір, яго жонка.

ХАДЗЮК Ефрасіння Іванаўна, 60 гадоў.

ХАДЗЮК Іосіф.

ЧЫРВІНСКАЯ.

ШАЎРАК Іван Васілевіч, н. у 1877, яго жонка Наталля Васілеўна, н. у 1887, іх сыны: Міхаіл і Антон, абодва н. у 1929.

ШКЕЦІК Пётр, 50 гадоў, яго жонка Стэфанія, 45 гадоў, сын Пётр, 12 гадоў.

ШКЕЦІК Дзмітрый, 50 гадоў.

ШКЕЦІК Таццяна, 45 гадоў.

ШУТКО Ефрасіння, 40 гадоў, яе сын, 5 гадоў, дачка, 7 гадоў.

ШУТКО Іосіф, 54 гады, яго жонка Агата, 50 гадоў.

ШУТКО Канстанцін, 48 гадоў, яго жонка Аўдоцця, 45 гадоў.

ШУТКО Міхаіл.

ШУТКО Пётр, 68 гадоў, яго жонка Анэта, 66 гадоў, сын Мікалай, 35 гадоў, нявестка Ефрасіння, 30 гадоў.

ШУТКО Ядвіга, яе 2 дзяцей.

ШЭЎЧАНКА Барбара, 45 гадоў.

ЯНКЕВІЧ А. (мужчына) — спалены ў в. Расіца.

ЯСКЕВІЧ Пётр.

З МАЛІТВАЮ Ў АГОНЬ

...У той жудасны дзень 17 лютага 1943 года лёс паставіў іх перад выбарам: добраахвотна пайсці на смерць ці застацца жывымі. Яны выбралі першае.

Як расказваюць сведкі тых трагічных падзей, абодва святары Расіцкага касцёла, адмовіўшыся атрымаць выратаванне ад фашысцкіх катаў, да канца засталіся са сваёю паствай, чытаючы свае апошнія малітвы, ламалі на драбочкі апошнія кавалачкі аплатак, каб даць апошняе прычасце кожнаму, за душы якіх адказвалі перад Богам.

Старэйшы са святароў — ксёндз Антоні Ляшчэвіч нарадзіўся 30 верасня 1890 года ў вёсцы Абрамоўшчына пад Вілейкай. Капланскае пасвячэнне ён атрымаў у 1914 годзе ў Пецярбургу. Быў вікарыем у Іркуцку, Чыце; у маньчжурскім Харбіне. У гэтым далёкім горадзе ў 1924 годзе ён стаў заснавальнікам новай парафіі святога Ісафата, пабудаваў там касцёл, плябанію, арганізаваў прытулак і школу для пакінутых дзяцей.

У 1937 годзе праз Токіо і Рым ён вярнуўся на Радзіму, дзе ўступіў у таварыства марыянаў. У жніўні 1939 года прыехаў у Друю, дзе існаваў у тыя часы марыянскі кляштар, які меў добрыя традыцыі, высокі прагрэсіўны стыль жыцця. Тутэйшыя святары дбайна клапаціліся аб выхаванні мясцовага насельніцтва, імкнуліся зблізіцца з народам, нярэдка частку богаслужэння вялі на беларускай мове.

Памежнае геаграфічнае становішча краю, неаднаразовая змена ўлад і дзяржаў, што валодалі гэтай зямлёю, балюча адбіваліся на жыцці Друйскага кляштара, як і самой Друі.

З прыходам немцаў А. Ляшчэвіч у 1941 годзе разам з сёстрамі-эўхарысткамі накіраваўся ў Расіцу, каб катэхізаваць і выхоўваць у веры людзей, якія на гады былі пазбаўлены рэлігійнай абслугі. Сваю місію ён выконваў да апошняй хвіліны жыцця.

Ксёндз Юры Кашыра нарадзіўся 4 красавіка 1904 года таксама ў Заходняй Беларусі, у Александроўшчыне. Сям'я яго была праваслаўнай, аднак у 1922 годзе ўслед за маці ён прыняў каталіцкую веру, а праз год ужо быў паслушнікам Друйскага кляштара марыянаў. Вучыўся ў Рыме і Вільні, дзе ў 1935 годзе атрымаў пасвячэнне ў капланы. Працаваў у Вільні і ў Друі як выхавацель веруючай моладзі. У 1938 годзе быў накіраваны ў Расна на Палессі, а з прыходам бальшавікоў у 1939 годзе паехаў у Літву, адкуль у ліпені 1942 года вярнуўся ў Друю, а потым перабраўся ў Расіцу, дзе ўжо працаваў А. Ляшчэвіч.

Як і Антоні Ляшчэвіч, Юры Кашыра прыняў смерць разам са сваімі парафіянамі, не пакінуўшы іх адных у трагічны момант нечалавечых смяротных пакут.

А. Бубала

З пісьма Валянціны Іванаўны Гачкоўскай-Шаўрак, г. Кіеў

...Калі пачалася вайна, бацьку адправілі гнаць калгасную жывёлу ад граніцы на ўсход. Вось тады і мы паехалі ўсе: мама, Антон, я і Міша. Далёка нам не давялося гнаць, здалі жывёлу ў Клясціцах і паехалі дадому. У Клясціцкім лесе наляцеў нямецкі самалёт. Самалёт скінуў бомбу, бацька быў забіты, бо ішоў па бальшаку.

Мы ў гэты час ехалі лесам, чулі стрэлы і выбух бомбы. Па нас таксама стралялі з кулямёта, але мы ўцалелі на глухой дарозе пад елкамі. Пастраляўшы трасіруючымі кулямі, фашысты паляцелі. Мама пайшла лесам да бальшака і ўбачыла забітага бацьку. Яго мы пахавалі ў Крэўніках.

А ў 1943 годзе карнікі спалілі маму і Мішу жывымі ў пуні ў Ракшнях.

Антон расстраляны ў лагеры Саласпілс. Яго забралі ў лагер для адпраўкі на нямецкі фронт. У Саласпілсе былі і ваеннапалонныя. І вось, калі ім выдалі зброю, Антон з таварышамі вырашылі «ўбраць» вартавых і вызваліць сваіх салдат. Аднак двое з групы здрадзілі. Здраднікаў пакінулі жывымі, астатніх вывелі, далі рыдлёўкі, каб рылі сабе яму, а з лагера вывелі людзей, і яны глядзелі, як хлопцаў паставілі тварам да ямы і расстралялі...

Гэта бачыла Шульга з Расіцы і іншыя — нашых у Саласпілсе было шмат.

Старэйшы мой брат, Іван, прапаў без вестак на фронце.

Расіцкіх наогул шмат загінула, шмат і ў іншых вёсках. Татавага пляменніка ў Сакалове забілі на вачах у жонкі, а яе разрыўной куляй ранілі ў таз, была яна на восьмым месяцы цяжарнасці. Загінула, напэўна, Ксеня...

Гарбуля Міцю ў 1943 годзе карнікі вывелі ў агарод і расстралялі.

Сэрцам шмат што помню, але імёны пазабываліся.

ВЁСКА САНДАРЫ

Спалена (11 двароў) 15.2.1943.

З а г і н у л і:

АШУРОК Марыя.

ДЗЯРКАЧ Іосіф, 40 гадоў, і два партызаны, расстраляныя ў студзені 1943 на Максімаўскім возеры.

ЗАХАРЧОНАК Вікенцій, больш за 70 гадоў, яго жонка Гунэфа, 70 гадоў, брат Франц, 60 гадоў.

ЗАХАРЧОНАК Франц, 55 гадоў.

КАСЬКЕВІЧ Іосіф, 60 гадоў, яго жонка Марыя, 60 гадоў.

КАСЬКЕВІЧ Браніслава, 57 гадоў.

КАСЬКЕВІЧ Яніна, 18 гадоў.

МАМАЙ Мікалай Канстанцінавіч, н. у 1918, яго браты: Антон, н. у. 1923, і Вікенцій, н. у. 1927.

МАМАЙ Ванда Антонаўна, 3 гады.

МАМАЙ Вольга Мікалаеўна, 2 гады, яе сястра, 1 год.

УРБАН Іосіф.

УРБАНЫ, муж і жонка, пад 60 гадоў, — загінулі ў канцлагеры Саласпілс.

ЦАЛПАН Антон Іванавіч, 40 гадоў.

ШАБАЛТАС Марыя,

ВЁСКА СПЕЦІ

Спалена (9 двароў) у лютым 1943.

ГЯЧ Павел Пятровіч, н. у 1900.

КРУМІНЬШ Франц Францавіч, н. у 1913, загінуў у канцлагеры Равенсбрук.

ЛОВІН Домна Дзяменцьеўна, загінула ў канцлагеры.

СКРЫПКА Аркадзь Сцяпанавіч, н. у 1908 у в. Горнікі, загінуў у канцлагеры Майданак.

ВЁСКА СТАРЫЯ МАРАЗЫ

Спалена ў лютым 1943. Жыхары яе спалены ў в. Вопытная.

ЗАВАДСКАЯ Даната, 50 гадоў, яе сын Іван, 30 гадоў.

ІВАНЧЫК (жанчына), 45 гадоў.
КЛЮЙ Ганна Міхайлаўна, 55 гадоў.
РЫНКЕВІЧ Пракцэта, 55 гадоў, яе сын Віктар, н. у 1909.
ШАБАЛТАС Данат, 65 гадоў.
ШАБАЛТАС Ігнат, 63 гады.
ШАБАЛТАС Сільвестр, 60 гадоў.

ВЁСКА ЦЕСВІНЫ

Спалена 16.2.1943.

ЛАЎЧЫНОЎСКІ Іван Каліксцінавіч, н. у 1878.
ЛАЎЧЫНОЎСКАЯ Юлія Іванаўна, н. у 1893. Спалены ў в. Расіца.

ВЁСКА ЦІРШАВА

Спалена (15 двароў) у лютым 1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

АСТРОЎСКАЯ Ганна, 57 гадоў.
АСТРОЎСКАЯ Станіслава, 37 гадоў; яе дачка, 11 гадоў; сын, 13 гадоў.
АСТРОЎСКАЯ Ганна Васілеўна, 23 гады; яе дачка Ліда, 1 год; сын, 8 гадоў.
БАРАНОЎСКІЯ, муж і жонка, па 70 гадоў.
ГРЫБОЎСКІЯ, муж і жонка, па 70 гадоў.
ЗАРАКОЎСКІ Станіслаў, 60 гадоў; яго жонка Юзэфа, 56 гадоў; сын Станіслаў, 20 гадоў.

Магіла ахвяр фашызму ў вёсцы Ціршава.

ІЖЫК Каятан, 60 гадоў; яго жонка, 58 гадоў.
КАВАЛЕЎСКАЯ Наталля, 42 гады, пяцёра яе дзяцей ва ўзросце ад 2 да 11 гадоў.
КАСІНСКІ Люцыян, 37 гадоў; яго жонка Марыя, 30 гадоў; іх чацвёра дзяцей ва ўзросце ад 2 да 9 гадоў.
КОРАШ Альжбета, 60 гадоў.
СЯНКАН (жанчына).
ТРЫБІС, 65 гадоў, яго жонка, 60 гадоў.
ЧЫРВІНСКІ Іван, 58 гадоў, жонка, 54 гады, іх дачка.

ВЁСКА ЦЫГЕЛЬНІКІ

Спалена (20 двароў) 16.2.1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

З а г і н у л і:

БАБОК (жанчына), яе дачка Моніка , сын Яначка— загінулі ў канцлагеры Майданак.
ВАРАНОВІЧ Васіль — загінуў, яго маці і брат Юзік спалены ў Расіцы.
ВАРОНА Сямён, яго жонка Юлія і сястра.
ГЕЙЖАН Пётр Андрэевіч, н. у. 1900.
ГЛУШАНЬ Марыя, яе дзеці: Валюсь Ігнатавіч, Ліна, Тоня, Браніслаў, Вольга, Станіслаў, Лёля ва ўзросце ад 2 да 13 гадоў — спалены ў РАсіцы.
ГЛУШАНЬ Людвіг.
ЗАХАРЭВІЧ Антон Ігнатавіч, 55 гадоў, яго дачка Альдона, 12 гадоў, — спаленыя.
ЗАХАРЭВІЧ Соф'я Уладзіміраўна, 45 гадоў, памерла ў канцлагеры Майданак.
ЖЫНГЕЛЬ Андрэй, спалены, яго сын Павел памёр у канцлагеры Майданак, сыны Міхаіл і Іван загінулі на фронце.
ЖЫНГЕЛЬ Фёдар, спалены, жонка Соф'я памерла ў канцлагеры Майданак, іх сыны: Яўген загінуў, Уладзімір, н. у 1927, памёр.
КАЛАУС і яго жонка Дар'я — спалены.
КРОМАН Браніслаў.
КРОМАН Марыя — загінулі ў канцлагеры.
КУРЫКША і яго жонка — спалены, іх сын Чэсік памёр у канцлагеры Майданак.
КАЧАН Уладзімір і яго жонка — спалены ў вёсцы.
ЛАПКОЎСКІ ІОСІФ — загінуў, яго жонка памерла.
ПАПСУЕВІЧ Канстанцін.
ПАПСУЕВІЧ Алена.
УСЕЛЕНАК Пётр, яго жонка Франя, іх дзве дачкі дашкольнага ўзросту — спалены ў в. Расіца.
УСЕЛЕНАК Эмілія, загінула ў канцлагеры.
ЯРМАК Мікалай, н. у 1926, памёр у канцлагеры Майданак.

ВЁСКА ЦЫНГЕЛІ

З а г і н у л і:

СТАНЕВІЧ Сцяпан Якаўлевіч, арыштаваны гітлераўцамі ў 1942, прапаў без вестак.

ТРАФІМАЎ Мікалай, арыштаваны і расстраляны гітлераўцамі ў снежні 1941.

ВЁСКА ШАВЁЛКІ

ЗАХАРЧОНАК Вікторыя, 65 гадоў, спалена ў в. Вопытная.

БОРКАВІЦКІ СЕЛЬСКІ САВЕТ

ВЁСКА АНТАНОВА

МАСНЕЎСКІ Мікалай Мінавіч, н. у 1910, адганяў трактары на ўсход, захоплены фашыстамі і расстраляны пад Расонамі на пачатку вайны.

ВЁСКА БАРСУКІ

НАВУМЧЫК Фёдар Мікалаевіч, трактарыст, на пачатку вайны адганяў тэхніку пад Невель; прапаў без вестак.

ВЁСКА БОРКАВІЧЫ

АБУХОВІЧ Пётр Іванавіч, н. у 1898.

АНАНЧАНКА Рыгор Мацвеевіч, н. у. 1910.

БАГДАНАЎ Уладзімір Антонавіч, н. у 1924, прапаў без вестак.

БАРАВІК (мужчына).

ДЗЕНІСЁНАК Аляксандр Пятровіч, н. у 1907.

ЗАБОРСКАЯ Валянціна.

ЗАПАСНІК Іван.

ЗАПАСНІК Ніл Антонавіч.

ЗАХАРЭВІЧ.

КАНДРАТОВІЧ Эдуард Эдуардавіч, н. у 1921, вясной 1944 расстраляны ў Полацку за сувязь з партызанамі.

ЛАПКОЎСКІЯ, сям'я — расстраляныя за сувязь з партызанамі.

ЛІПОЎСКАЯ Яўгенія Апанасаўна і яе маці.

ЛІПОЎСКІ Сцяпан Міхайлавіч — расстраляны на пачатку вайны.

МАЛЬКЕВІЧ Антон Данатавіч, н. у 1903, яго жонка Леанора Браніславаўна, н. у 1904, дачка Браніслава, н. у 1940, — расстраляныя фашыстамі ў ліпені 1941, пахаваныя ў Боркавічах, па вул. Лесаскладская.

МАЛЬКЕВІЧ Соф'я Антонаўна, н. у 1925 — загінула ў 1945 у нямецкім канцлагеры.

САДОЎСКІ Пётр, спалены ў Асвенціме: яго ўнук Жэня памёр у дзіцячым доме.

ЖАЛЯЗНОВА Фаіна Андрэеўна,

ЗАЙЦАВА Марыя Ягораўна — закатаваныя ў Полацку за сувязь з падполлем.

МАРЦІНОЎСКАЯ Марыя Васілеўна.

САЗОНАЎ Міхаіл Сямёнавіч, расстраляны ў в. Дворыца.

СТУБАЙЛА.

ТАТАРЫНАЎ Яфім, расстраляны фашыстамі на пачатку вайны.

ХЛУДКОЎ Іван Васілевіч, былы дырэктар Боркавіцкай МТС, н. у в. Зялёнка Полацкага раёна, расстраляны фашыстамі каля в. Барсукі ў ліпені 1941.

ВЁСКА БРУШКАВА

КАПЦЮГ Вольга Герасімаўна, яе дачка Вольга Ісакаўна, н. у 1930, — расстраляныя ў Верхнядзвінску; дачка Глафіра, н. у 1927, расстраляна ў 1943 у в. Брушкава.

ПЕТУХОЎ Ігнат Іванавіч,

ШЫМАН Фёдар Тарасавіч — загінулі ў канцлагеры.

ВЁСКА ГВАЗДЫ

АКАЦЭВІЧ Яўген Іванавіч, н. у 1920, памёр у час блакады ў г. Ленінградзе.

ВЁСКА ЗАМОШША

КРАСЬКО Андрэй Іванавіч, н. у 1907, загінуў у канцлагеры.

ВЁСКА ЗЯЛЬКІ

ГАРЛАН Васіль Фёдаравіч, н. у 1917, расстраляны ў в. Тофелі Расонскага раёна ў 1941.

ЧЫГАК Любоў Сямёнаўна, н. у 1908, прапала без вестак у час карнай аперацыі ў 1943.

ВЁСКА КАСТАЛОМЫ

АЎСЕЕНКА Яўгенія Дзяменцьеўна, у снежні 1942 расстраляна ў г. Верхнядзвінску за сувязь з партызанамі.

ВЁСКА КРАЎЧОНКІ

КРАЎЧАНКА Мікалай Якаўлевіч, расстраляны ў 1943 за сувязь з партызанамі.

ВЁСКА МАГЕРЫ

ЖУР Павел Іларыёнавіч, н. у 1892, і яго брат Пракоп, н. у 1900.

ЗАПАСНІК Пётр Сцяпанавіч, н. у 1907, і яго брат Ягор, н. у 1904.

ЛІНОЎ Аляксей Аляксеевіч, н. у 1924.

МЯДЗВЕДЗЕЎ Уладзімір Ягоравіч, н. у 1924 — расстраляны ў 1941.

МЯДЗВЕДЗЕЎ Ягор Іванавіч, загінуў у канцлагеры.

НІКАЛАЕЎ Леанід Іванавіч, н. у 1927, расстраляны фашыстамі 6.7.1941.

РУБІН Уладзімір Антонавіч, расстраляны на пачатку вайны.

ВЁСКА НУРАВА

Загінулі:

МЫШКО Клаўдзія Мікалаеўна, н. у 1916, расстраляна ў 1942 за сувязь з партызанамі ў Полацку.

ВЁСКА ПІСКУНОВА

БАДУН Андрэй і яго жонка **Фёкла.**
БАДУН Барыс Іванавіч.
БАДУН Іван Іванавіч.
БАЛБЕКА Емяльян Якаўлевіч.
БАРЫСЁНАК Васіль Васілевіч.
БАРЫСЁНАК Валянціна Карлаўна.
ГРЫБОЎСКІ Леанід Іосіфавіч.
ДУКШЫНСКІ Фёдар.
ДУКШЫНСКІ Яфім.
РУБІН Іван Паўлавіч.
РУБІН Пётр Несцеравіч.
РУБІН Леанід Іосіфавіч.
РУБІН Уладзімір Іосіфавіч.
РУБІНА Яўгенія Іосіфаўна.
ЦІХАНАЎ Яўген Віктаравіч.
ШАРУХА Васіль.

ВЁСКА РАЖЭЎШЧЫНА

КУЗНЯЦОЎ Сцяпан Аляксеевіч, н. у 1892, у жніўні 1943 расстраляны за сувязь з партызанамі.

ЛІНОЎ Апанас Васілевіч, расстраляны ў 1942.

ВЁСКА СКАРАДА

БЯДУНЬКІ: Еўдакім Сямёнавіч, н. у 1913; Праскоўя Макараўна, н. у 1904; іх дзеці: Георгій, н. у 1926; Аліса, н. у 1927; Алег, н. у 1929; Віктар, н. у 1931; Надзея, н. у 1935; Валера, н. у 1940.

ВАГЕР Павел Фёдаравіч, н. у 1925; яго брат Іван, н. у 1927, і сястра Зоя, н. у 1932.

Сям'я Бядунькаў, акрамя Георгія, была расстраляна 15 лістапада 1943 года за тое, што іх бацька Сямён пайшоў у лес да партызан. У жывых цудам засталася іх дачка Люда.

Георгій збіраўся помсціць за родных. Разам з братамі Вагерамі яны хавалі зброю каля лазні. Нехта паведаміў аб гэтым фашыстам. Усе загінулі ад кулі. Памерла ад ран і Зоя. Па шляху на кару ўцёк Павел Вагер. Ён дайшоў да Міжбор'я, што за Філіповам, і папрасіўся начаваць у адну з хат. Гаспадар распытаў у яго ўсё па-добраму, а потым замкнуў у хаце, а сам накіраваўся ў Боркавічы. Прывёз адтуль карнікаў. Збітага хлопца павезлі на калёсах праз родную вёску. Нема крычала паратунку маці, ішла ззаду за эшафотам на калёсах і прасіла аб літасці сястра, у Паўла галава білася аб дошкі, бо ён быў непрытомны. Плакалі ўсе добрыя людзі, хто гэта бачыў. У Боркавічах хлопца дабілі і кінулі ў яму, дзе было ўжо нямала трупаў.

ВЁСКА ЎЛАДЫЧЫНА

ГАНУС Анатоль Мікалаевіч, н. у 1922, плугар Боркавіцкай МТС, загінуў у 1941 пры перагоне трактараў за лінію фронту.

ХУТАР ГІЛЯРОВА

ЛОБЫР Васіль Васілевіч, н. у 1905, прапаў без вестак у блакаду ў Ленінградзе.

ВАЛЫНЕЦКІ СЕЛЬСКІ САВЕТ

ВЁСКА АБУХАВА

Спалена 14.10.1942 у адказ на дыверсію партызан на чыгуначнай станцыі Свольна.

КІСЛОЎСКАЯ Наталля Кліменцьеўна, н. у 1888, яе дочкі: Феня Фёдараўна, н. у 1920; і Тамара, н. у 1928.

ЛАМІНСКАЯ Сцепаніда Васілеўна, н. у 1886, схоплена карнікамі 1.10.1942 як маці партызана, загінула ў Полацкім гестапа ўвосень 1942.

РАГОЎСКАЯ Вера Мацвееўна, н. у 1920, настаўніца — расстраляна карнікамі 27.12.1943 каля в. Кавалі Расонскага раёна, пахавана ў б. в. Ліцвякова.

РАГОЎСКАЯ Любоў Мацвееўна, н. у 1928, памерла ў лесе ў 1942.

ВЁСКА АНТОНАВА

АНТАНОВІЧ Ніна Мікалаеўна, н. у 1930, загінула пры разгроме партызанамі Беніслаўскага гарнізона.

ЦЯЛІЦА Сямён, расстраляны ў Боркавічах.

ВЁСКА АСОСКАВА

ВЯРЫГА Іосіф Ігнатавіч, н. у. 1923, загінуў у лістападзе 1943 пры пераходзе лініі фронту.

ВЁСКА АХРЭМЦЫ

ВЯРЫГА Аўдоцця Людвігаўна, н. у в. Галубава, расстраляна фашыстамі ў 1942.

ПЯТРОЎСКАЯ Вікторыя Міхайлаўна, н. у 1939 у в. Галубава, яе брат Анатоль ва ўзросце 8

месяцаў — загінулі ў канцлагеры Саласпілс у 1942.

ПЯТРОЎСКІ Антон Каміліравіч, н. у 1907 у в. Прудзінкі, загінуў у 1942 у Люблінскім канцлагеры.

ХАРЫТОНЕНКА Рыгор Мартынавіч, прымусова вывезены ў Германію, загінуў у 1945.

ВЁСКА БАЛАБАНШЧЫНА

БАГДАНОВІЧ Іосіф,

БАЛАШОНАК Іван Паўлавіч — загінулі ў канцлагеры.

ЛЯХОЎСКІ Міхаіл Мартынавіч, н. у 1897, арыштаваны СД у 1942, загінуў 7.4.1945 у канцлагеры Маўтхаўзен.

ВЁСКА ВАЛУЦЁВА

ШЫЛКО Карл Паўлавіч, н. у 1936, яго сёстры Мая і Нюра ва ўзросце 11 месяцаў па-звярынаму забітыя кінжаламі 6.1.1943. Разам з імі загінула іх бабуля:

ГРАЧУХА Ганна Адамаўна, 60 гадоў; другая іх бабуля

ПАЗНЯК Агата Адамаўна, 70 гадоў, і цётка,

ГРАЧУХА Марыя Сцяпанаўна, загінулі 28.4.1943.

Трагедыя гэтай сям'і адбылася каля вёскі Французская Гара.

ВЁСКА ВАЛЫНЦЫ

БАРСУКОЎ Фёдар Фёдаравіч, н. у 1926, захоплены фашыстамі ў якасці заложніка і расстраляны.

ЖМІНДА Галіна, н. у 1926, расстраляная ў 1943 за сувязь з партызанамі.

КАБАН Барбара Лявонаўна, н. у 1893, расстраляная ў 1943 за сувязь з партызанамі ў г. Полацку.

ВЁСКА ВАЎКІ /ВАЎЧКІ/

У студзені 1944 фашысты расстралялі яе жыхароў. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

БАГДАНОВІЧ Павел і яго жонка Эмілія Францаўна, абое н. у 1880.

БАНЮХОВА Марыя Віктараўна, н. у 1906, яе муж Платон, н. у 1904; іх дзеці — Яніна, н. у 1927; Уладзімір, н. у 1932; Васіль, н. у 1935.

ЛІПОЎСКАЯ Вольга Дарафееўна, н. у 1905; яе свякроў Ганна Кандратаўна, н. у 1880, і сыны: Мікалай Мікалаевіч, н. у 1938, і Уладзімір, н. у 1936.

ПАЎЛЮЧОНАК Аляксандра Антонаўна, н. у 1904, яе сын Аляксей Аркадзевіч, н. у 1928.

Магіла ахвяр фашызму ў былой вёсцы Ваўкі.

ФЕДАЦЁНАК Ганна Фёдараўна, н. у 1870, яе ўнукі: Мікалай Канстанцінавіч, н. у 1939; Людміла Сяргееўна, н. у 1936; Валянціна Сяргееўна, н. у 1938.

ФЕДАЦЁНАК Таццяна Фёдараўна, н. у 1905.

ХАДАРОНАК (жанчына), н. у 1910.

ХАДАРОНАК Уладзімір Ягоравіч, н. у 1910.

ХАДАРОНАК Васіль Ягоравіч, н. у 1928.

ХАДАРОНАК Людміла Ягораўна, н. у 1940, яе сястра Ірына, н. у 1943.

ХРЫТОНЕНКА Алена Паўлаўна, н. у 1927; яе браты: Васіль, н. у 1938; Уладзімір, н. у 1936.

ВЁСКА ГРУЛЕВА

БАЗЕКА Аляксандр, расстраляны ў Боркавічах.

ДЗІМІТРОВІЧ Ефрасіння, яе сын ва ўзросце 6 месяцаў.

ДЗІМІТРОВІЧ Іван Міхайлавіч,

ДЗІМІТРОВІЧ Міхаіл Уладзіміравіч — спалены ў в. Грулева.

ЛЯХОЎСКІ Андрэй Мартынавіч, расстраляны.

МАЛІНОЎСКІ Фёдар Мартынавіч, 16 гадоў, трапіў у засаду, ідучы ад партызан. Расстраляны ў Верхнядзвінску.

ВЁСКА ДЗЕГЦЯРОВА

ДАБРАСОЛЕЦ Лідзія Філіпаўна, н. у 1925, вызвалена ў 1945 Чырвонай Арміяй з нямецка-фашысцкага рабства, памерла ў ваенным шпіталі ў Кёнігсбергу.

ВЁСКА ЗАБЕЛЫ-2

АЎСЕЕНКА Яўгенія Дзяменцьеўна, н. у 1898.

ГАРАЦКАЯ Валянціна Канстанцінаўна, н. у. 1900.

СНАПОК Глафіра Ігнатаўна, н. у 1925, памерла ад ран пры вызваленні з нямецка-фашысцкага палону, пахавана на Усходняй Прусіі.

ШАВЫРКА Мацвей Якаўлевіч, н. у 1904; у снежні 1942 г. расстраляны ў в. Верхнядзвінску за сувязь з партызанамі.

ВЁСКА ЗЯЛЁНАЎШЧЫНА

Спалена /36 двароў/ у жніўні 1942.

АНТАНОВІЧ Ала Аркадзеўна, н. у 1930; яе брат Фёдар, н. у 1933; сястра Надзежда, н. у 1936; брат Яўген, н. у 1938.

АНТАНОВІЧ Уладзімір Віктаравіч, н. у 1892, расстраляны ў снежні 1943 каля в. Лешня; яго сын Станіслаў, н. у 1930, падарваўся на міне ў 1944.

ДАДЭКА Марыя Адамаўна, н. у 1905; яе сын Міхаіл Іванавіч, н. у 1931, — спалены ў в. Зябкі; другі сын — Дзмітрый, н. у 1929, забіты немцамі як партызанскі разведчык.

КРАЎЧАНКА Іван.

КРАЎЧАНКА Сцяпан, яго жонка Лізавета, іх два сыны.

ЛОБЫР Аляксандра, яе дачка.

ЛЯВОНЕНКА Еўдакія Давыдаўна, яе два сыны і дачка.

ЯНЧУК /жанчына/, яе дачка Улляна — спалены ў Зябках.

З успамінаў Н. Да. Лапыравай

...Зялёнаўцы былі ў зямлянках у лясным урочышчы Паклады. У час карнай аперацыі фашысты напалі на мірны лагер і пагналі людзей у Зябкі праз Юзэфова. У Юзэфове карнікі стралялі і кідалі людзей у раку Свольну. Гэта былі цывільныя жыхары, сагнаныя з іншых вёсак. Зялёнаўцам было наканавана іншае...

У Зябках іх прыгналі да сядзібы Свіржэўскага. Там гарэў вялікі касцёр. Людзям загадалі пакідаць рэчы ў агонь. Затым усіх загналі ў пуню, забілі дзверы і падпалілі.

Еўдакія Рыгораўна Антановіч нейкім цудам уцалела. Апрытомнела яна ўся абгарэлая, параненая ў грудзі. Засталіся ў жывых яшчэ хлопчык Коля і Ф. А. Клімовіч, які выламаў у пуні дзверы. Ён потым жыў у Князёве.

Еўдакію Рыгораўну падабралі нейкія дзядзька і цётка, што ехалі, запрогшы ў сані карову. Давезлі да Луначарскага, а ў Дзісне праз людзей звязаліся з нямецкім доктарам-антыфашыстам, які зрабіў ёй некалькі аперацый, дастаў кулю і залячыў апёкі. Пасля вайны Еўдакія Рыгораўна спаткала чалавека, які таксама страціў усю сваю сям'ю. Яны пажаніліся. Да гэтай пары шкадуе яна, што так і не даведалася імёнаў сваіх выратавальнікаў.

А вось успамін Марыі Уладзіміраўны Корачкінай, г. Глыбокае:

...Вір на рацэ Свольна не замёрз, і пастраляныя, падаючы ў ваду, пайшлі пад лёд. Пасля крыгаходу шмат хто знайшоў на берагах сваіх родных. Мы свайго бацьку не знайшлі і ўлетку. Брат Станіслаў падарваўся на міне. Брат Ігнат быў схоплены фашыстамі і трапіў у лагер у Баравусе. Адтуль ён уцёк, ваяваў на фронце, атрымалі ад яго тры пісьмы, а потым — «прапаў без вестак»...

ВЁСКА КНЯЖЫЦЫ

Спалена (48 двароў) у верасні 1942.

БАЛАШОНАК Арсень.

БУРАК Валодзя.

ГАПЦЁНАК Уладзімір Філімонавіч.

ЗУБАЎ Генадзь Цімафеевіч, н. у 1928, і яго брат Іван, н. у 1926.

КАСТРЫЦА Юля.

ЛІПАЎКА Павел.

НЕСЦЯРОНАК Кірыла.

ПАПКОВІЧ Дзмітрый.

ПЛІСКО Галіна Паўлаўна.

СТРАШНОВА Матруна.

ХАДКЕВІЧ Валянцін Яўстаф'евіч, н. у 1926, яго брат Уладзімір, н. у 1923.

ЦЫРА Аляксандра.

ШАБЛОЎСКІ Мікалай Фёдаравіч, яго брат Фёдар.

ЯДРЭЎСКІ Назар.

З успамінаў Яўгеніі Яскевіч, в. Няверава

...Гэта было так. У верасні 1942-га немцы сагналі мужчын вёскі Княжыцы разбіраць клуб і школу, каб пабудаваць казармы ахоўнага гарнізона ля Беніслаўскага чыгуначнага моста, узарванага партызанамі. Два фашысты ў гэты час «палявалі» па дварах і, знайшоўшы парсюка, ішлі ззаду за падводай, на якой вязла снапы Марыя Балтрамовіч. Яны меркавалі забраць у яе каня. Аднак абодва немцы былі забітыя з засады партызанамі. Пачуўшы стрэлы, фашыс-

ты акружылі вёску. Хто не паспеў уцячы, тых пагналі на станцыю, прымусіўшы мужчын несці забітых немцаў. Усіх пагрузілі ў вагон. За Віцебскам людзей расстралялі. Вёску Княжыцы фашысты спалілі.

ВЁСКА КНЯЗЁВА

БУДЗІН Ядвіга Казіміраўна, н. у 1919 г., забіта ў 1943.

ІВАНОВЫ, сям'я, муж, жонка, дзве дачкі — спаленыя ў в. Зябкі.

ВЁСКА КУБЕЛЬШЧЫНА

ПЯТРОЎСКАЯ Раіса Максімаўна, 45 гадоў, яе дачка Марыя Іванаўна, н. у 1925, сын Іван, н. у 1929,

БАЗЕКА Любоў Канстанцінаўна, н. у 1931, — расстраляныя ў лютым 1943 каля в. Маторына Расонскага раёна.

ВЁСКА НЯВЕРАВА

ДАБРАСОЛЕЦ Дзмітрый Максімавіч, н. у 1918, расстраляны в. Луначарскае ў 1941.

ДАБРАСОЛЕЦ Сідар Якаўлевіч, н. у 1904,

ДАБРАСОЛЕЦ Міхаіл Паўлавіч, н. у 1908, — расстраляныя ў 1941.

ДАДЭКА Даніла Васілевіч, н. у 1888, прапаў без вестак у 1942.

ЗЯЛЁНКА Іосіф Андрэевіч, н. у 1910,

НАВІЦКІ Ціхан Васілевіч, н. у 1905,

РУБІН Сцяпан, н. у 1907,— расстраляныя ў 1941.

З успамінаў Надзеі Данілаўны Дадэка, в. Няверава

Калі праходзіў фронт, у Няверава згарэла абора, і там ляжалі абгарэлыя каровы. Прыйшлі немцы. Яны ўзялі пецярых мужчын закопваць гэтую жывёлу. Пасля таго, як яны зрабілі работу, чацвярых фашысты не адпусцілі, а завялі іх у лазню і замкнулі, а назаўтра некуды павялі. Праз некаторы час іх знайшлі ля чыгункі расстралянымі ў акопе, зверху ляжаў застрэлены конь. Вяскоўцы перанеслі землякоў на могілкі.

...Жыў ў Няверава Дабрасолец Міхаіл Паўлавіч з жонкай і дачкой. Пачалася вайна. Аднойчы ўранку ў Няверава прыйшлі немцы. У Дабрасольцаў быў прыгожы, вялікі певень. Фашысты і ўзяліся яго лавіць. Тут куры з пеўнем кінуліся пад клець, немец — за імі. А там якраз хаваліся двое нашых салдат. Выцягнулі іх гітлераўцы, павялі за агарод і расстралялі. З імі разам і гаспадара. Салдацікаў пахавалі каля бальшака, потым іх перанеслі ў вёску Валынцы, дзе зараз помнік. А Міхаіла Паўлавіча пахавалі на вясковых могілках. Яго дом немцы адразу спалілі. Дасюль дакладна невядома, ці ведаў гаспадар, што ў яго пад клеццю хаваліся салдаты...

ВЁСКА СВОЛЬНА

ГІРДЗЮК Фёдар Іларыёнавіч, н. у 1910, арыштаваны па даносе за тое, што адправіў калгасны статак за лінію фронту. Загінуў у засценках паліцыі.

ВЁСКА СЯЛКО

СТУБАЙЛА Васіль Трафімавіч, н. у 1889, спалены фашыстамі ў канцлагеры Штутгоф 12.12.1944.

НЕ ПАСПЕЎ ВЫЗВАЛІЦЬ БАЦЬКУ

Шмат цёплых слоў у адрас землякоў, якія ствараюць кнігу «Памяць», напісала Надзея Васілеўна Арцёмава з Мінска. Расказваючы аб сваім бацьку, яна даслала ў канверце копіі дакументаў з Масквы і з Польшчы — плён няспыннага шматгадовага пошуку бацькавай магілы.

А яшчэ просіць жанчына напісаць пра яе брата:

«...Стубайла Уладзімір Васілевіч, н. у 1919, прайшоў Вялікую Айчынную вайну з пачатку да яе канца. Быў тройчы цяжка паранены, доўга лячыўся па шпіталях, дадому прывезлі ў 1949 інвалідам першай групы, трымаўся на лякарствах і нашым доглядзе. Раны і шрамы не зажывалі да апошняга дня жыцця.

Памёр у шпіталі. Вялікая Айчынная вайна скончылася для яго толькі разам з яго смерцю ў 1987 годзе.

...Уладзімір меў 9 узнагарод. Сярод іх — ордэны Айчыннай вайны I ступені, «За адвагу», «За баявыя заслугі» і 6 медалёў.

...Апошняе цяжкое раненне брат атрымаў у сакавіку 1944 у Прусіі, не паспеўшы вызваліць вязняў канцлагера Штутгоф, а значыць, і бацьку...»

І. А. Зялёнка.

ВЁСКА ЦЯРЭШКІ

Спалена /15 двароў/ 26.3.1943.

БЫКАЎ Уладзімір Іванавіч, н. у 1912, яго жонка Праскоўя, н. у 1913, — расстраляныя фашыстамі ў красавіку 1943 у г. Верхнядзвінску.

СЕМЕЖ Праскоўя Апанасаўна, н. у 1872, спаленая 3.3.1943 у в. Бажкі.

СНАПОК Вольга Мікітаўна, н. у 1920, забіта ў чэрвені 1942.

КАЛГАС «1 Мая»

САФРОНЕНКА Цімафей.

Спіс складзены паводле ліста, напісанага ў 1991 г. жыхаркай в. Валынцы Марыяй Ягораўнай Булаўскай

АХВЯРЫ ВАЛЫНЕЦКАГА ГЕТА

Расстраляныя ў апошнюю нядзелю лютага 1942 г.

ІОФЕ С. з жонкай і пляменнікам 4-х год.
МАСЛАЎ.
МАЦКЕВІЧ з дзвюма сёстрамі.
МЛЕЧЫН з жонкай.
МЛЕЧЫН з жонкай.
ПЕРСОН з дачкой.
РУБІНЫ, дзве сястры.
РЫЎКІНА Фаня Маркаўна з маці.
ТОКЕР з жонкай.
ФРЭЙДЛІН з жонкай і дзвюма дочкамі.
ЦЫРКЛІН Зэлік з жонка і трыма дзецьмі, дзвюма швагеркамі, іх мужамі і дзецьмі.
ШЭНКМАН Хацкель з жонкай і дачкой.

ГАЛУБАЎСКІ СЕЛЬСАВЕТ

ВЁСКА БАЛОЦІНА

АЛЬШЭЎСКІ Ігнат Ільіч, 42 гады, яго жонка Яўгенія, 40 гадоў, і дзеці: Ганна, 18 гадоў, Марыя, 11 гадоў, Ягор, 12 гадоў, Вера, 8 гадоў, Іван, 6 гадоў.
АЛЬШЭЎСКІ Уладзімір Пятровіч, 17 гадоў.
АРЛОЎСКІ Уладзімір Іванавіч, 31 год.
БАГУШЭВІЧ Настасся, 60 гадоў.
БЕЛЯНКЕВІЧ Ганна Фёдараўна, 19 гадоў.
БУРБО Валянціна Іванаўна, 30 гадоў.
МАЛІНОЎСКІ Пётр Мартынавіч, 16 гадоў.
МАЦКЕВІЧ Міхаіл, 60 гадоў.
МІХАСЕВІЧ Юлія Нікіфараўна, 30 гадоў, яе муж Іван, 32 гады, і свёкар, 55 гадоў.
ПІСАРЭНКА Вера Міхайлаўна, 20 гадоў, яе сястра Надзея, 22 гады.
ПЯТНІЦКАЯ Зінаіда Васілеўна, 30 гадоў, яе сын Георгій Антонавіч, 6 гадоў.
ПЯТРОЎСКАЯ Алена Емяльянаўна, 30 гадоў, яе дзве дачкі: Ядвіга Вільгельмаўна, 10 гадоў; Людміла, 3 гады.
РУТКОЎСКІ Іван, 42 гады, яго сын Уладзімір, 18 гадоў.
РУТКОЎСКАЯ Ганна, 43 гады, і яе сын Ніл, 20 гадоў.
СТУБАЙЛА Кірыла Ануфрыевіч, 42 гады.
ТУМОЎСКАЯ Клаўдзія Ільінічна, 40 гадоў, яе дзеці: Людміла Герасімаўна, 9 гадоў, Тамара, 11 гадоў, Генадзь, 3 гады.
ХАРКЕВІЧ Міхаіл Міронавіч, 42 гады.
ХМЯЛЬНІЦКІ Антон.
ШАВЯРДУК Даніла Аляксеевіч, 24 гады, яго брат Уладзімір, 26 гадоў.
ШАВЯРДУК Наталля, 60 гадоў.
ШЧАРБІЦКАЯ Ганна, 80 гадоў.
ШЧАРБІЦКАЯ Фядосся, яе дзеці: Надзея Ананьеўна, 23 гады, Любоў, 22 гады, Антаніна, 19 гадоў, Валодзя, 3 гады.
ШЧАРБІЦКІ Віктар, 22 гады.
ШЧАРБІЦКІ Пётр Емяльянавіч.

ВЁСКА ГУДАВА

ТУМ Фёдар Рыгоравіч, н. у 1880, забіты ў сакавіку 1943, пахаваны ў в. Лешня.

ВЁСКА ЖЫЛІНШЧЫНА

Спалена /8 двароў/ у лютым 1943.

АЛЬШЭЎСКАЯ Аляксандра Рыгораўна, н. у 1906, яе дачка Аляксандра Іванаўна, н. у 1923, — утопленыя ў р. Свольна, сын Фёдар, н. у 1935, спалены ў вёсцы.
ВАЛАТКОВІЧ Савелій Пятровіч, 50 гадоў, і яго дачка Ліна, 6 гадоў.
СІНЬКО Сямён, 50 гадоў, яго жонка Надзея, 45 гадоў.
ЯСКЕВІЧ Архіп, 75 гадоў, яго жонка Аляксандра, 70 гадоў, дачка Ганна, 50 гадоў.

ВЁСКА ЗАБОР'Е

З а г і н у л і:

ВЯРЫГА Антаніна, 40 гадоў, яе трохгадовы сын.
ДЗЕВЯКОВІЧ Аляксандра, 70 гадоў.
ДЗЕВЯКОВІЧ Гурый Аляксеевіч, 4 гады.
МАТУК Гіляры Еўдакімавіч, 60 гадоў, і яго дачка Антаніна, 11 гадоў.

МАЦКЕВІЧ Марыя Паўлаўна, 65 гадоў.
ПАРФЯНЁНАК Ігнат, 65 гадоў, яго жонка Аўдоцця, 60 гадоў.
СТАВІЦКАЯ Аляксандра Сяргееўна, 18 гадоў.
УРАГАЎ Тумаш, 75 гадоў, яго жонка, 70 гадоў.
ЯРОМЕНКА Карп, 65 гадоў.
ЯСКЕВІЧ Фёдар, 62 гады.

ВЁСКА ЗАРА

Спалена ў сакавіку 1943.

ВАЛАТКОВІЧ Іван Пятровіч, яго жонка Васіліна Рыгораўна, два сыны Аляксандр і Уладзімір.
ХАШЧАНКА Васіль Аляксеевіч, яго жонка Антаніна Аляксандраўна, сын Пётр, дочкі Галіна і Валянціна — загінулі ў в. Зара 3.3.1943.
БАРШЧОВА Фядосся Іванаўна, яе сын Аляксандр Сцяпанавіч, дочкі Галіна, Тамара.
ВЫДРЫЦКАЯ Настасся.
ГАЛЫНСКАЯ Кацярына.
ГЛАЦЁНАК Эмілія Паўлаўна.
КАРАЛЁНАК Васіль Пракопавіч, яго жонка Барбара Фёдараўна, дачка Фёкла і ўнучка Зінаіда.
ПУЗАКА Марыя Васілеўна, яе сын Генадзь і дачка Рэгіна.
ПАЛЯКОВА Юлія Канстанцінаўна і яе ўнук Аляксандр Іванавіч, 8 мес.
ПЯТРОЎСКІ Антон Дзяменцьевіч.
ПЯТРОЎСКАЯ Вера Філіпаўна.
ПЯТРОЎСКАЯ Еўдакія Андрэеўна, яе дочкі Зінаіда Сяргееўна, Валянціна, Тамара і сын Сяргей.
ПЯТРОЎСКАЯ Міхаліна.
ТУРОК Наталля Сямёнаўна.
ШЫРОКІ Уллян Васілевіч і яго дачка Лёля.
ШЧАРБІНСКАЯ Аляксандра Усцінаўна, яе дачка Кацярына Аляксандраўна, сын Леанід.
ЯСКЕВІЧ Лукер'я Калістратаўна, яе дачка Соф'я Андрэеўна, сын Аркадзь, расстраляныя і спаленыя ў в. Задзежжа.
ПЯТРОЎСКІЯ Антон Станіслававіч, Дар'я Андрэеўна, іх сын Альфонс закатаваныя ў канцлагеры ў Любліне.

ВЁСКА КРЫСЬКАВА

Спалена (18 двароў) у лютым 1943.

БОХАН Антаніна, 60 гадоў.
БОХАН Сямён Дзянісавіч, 55 гадоў, яго жонка Марыя Маркаўна, 45 гадоў, іх дзеці: Мікалай, 15 гадоў, Надзея, 13 гадоў, Таццяна, 7 гадоў, Віця, 2 гады, — спаленыя ў в. Бажкі.
БОХАН Іван Еўдакімавіч, н. у 1895, і яго жонка Аляксандра Сцяпанаўна, н. у 1899.
БОХАН Паліна Кандратаўна, 40 гадоў, загінула ў канцлагеры.
ВАЛАТОВІЧ Аўдоцця, 70 гадоў.
ДЗЕВЯКОВІЧ Аляксандра, 65 гадоў.
ЗАЯЦ Ігнат, 70 гадоў, яго жонка Марыя, 70 гадоў.
МАТУК Рыгор Еўдакімавіч, 58 гадоў, яго жонка Саламея Гаўрылаўна, 56 гадоў, — спаленыя ў в. Бажкі.

З пісьма Марыі Іванаўны Бохан, г. Полацк

...У 1943 годзе фашысты нашу вёску спалілі, а жыхароў пагналі ў напрамку вёскі Бажкі. У Бажках і зачынілі ў пуні. Што чакала людзей — ніхто не ведаў. Аказалася, раніцой жанчын з дзецьмі выпусцілі, а моладзь кінулі ў лагеры. Але бацька з маці яшчэ ноччу выбраліся з пуні (гэта я пішу са слоў сведкаў). Бацька сказаў: «Лепш памерці на сваёй зямлі, а не на чужбіне».

Яны накіраваліся ў бок вёскі Мядзведскія. Сведкі расказваюць, што праз некаторы час пасля ўцёкаў былі чутны стрэлы. А раніцай фашысты прынеслі іх кажушкі і сказалі: «Так будзе з кожным, хто паспрабуе ўцячы».

Да гэтага часу мы не ведаем, дзе пахаваны іх костачкі. Можа, дзікія звяры расцягалі. А можа, у балоце згінулі.

Мы кожны год прыязджаем на родную Верхнядзвіншчыну, ускладваем кветкі да курганаў і помнікаў. А дзе нашы родныя — не ведаем...

ВЁСКА МАМОНАЎШЧЫНА

Спалена /27 двароў/ у лютым 1943.

МІСЮК Аляксандр Фаміч, 35 гадоў; яго жонка Ганна, 30 гадоў; дочкі Таццяна, 4 гады; Марыя, 3 гады; Валянціна, 2 гады, бацька і маці:
МІСЮК Фама, 60 гадоў.
МІСЮК Марыя, 55 гадоў — утоплены ў р. Свольна каля в. Юзэфова.
ГРАДКОЎСКАЯ Дарота.
КАЗАЧОНАК Аляксандр.
МІСЮК Тэкля, 65 гадоў.
ПЯТРОЎСКІ Як, 70 гадоў.
САМУСЁНАК Вера, 50 гадоў, яе пляменнік.
САМУСЁНАК Фёдар Мікалаевіч, н. у 1941.
СНАПОК Анатоль.
СНАПОК Пётр.
ЧЫРВАНЕЦ Ганна.
МІСЮК Браніслаў Фёдаравіч, н. у 1927, памёр ад ран у 1942.
МІСЮК Гануля — расстраляна ў в. Мамонаўшчына.
МІСЮК Антон.

МІСЮК Марк, 70 гадоў.
МІСЮК Хвядос.
ГАЛЫНСКАЯ Альжуся.
ГАЛЫНСКАЯ Серафіня Нічыпараўна, 40 гадоў, яе дачка Сеня, н. у 1937; сястра Любоў з дачкою Таццянай, н. у 1937.
ГРЫЦКЕВІЧ Ганна.
ЛАЎРЫНОВІЧ Пётр.
МІСЮК Зінаіда.
МІСЮК Іван, 50 гадоў; яго жонка Агата, пад 50 гадоў; сын Васіль, 10 гадоў.
МІСЮК Куліна, 45 гадоў; яе сын Анатоль Мікітавіч, н. у 1928.
МІСЮК Лідзія Рыгораўна, 40 гадоў.
ПЯТНІЦА Апанас, яго жонка Клара.
ПЯТРОЎСКАЯ Лідзія Паўлаўна, н. у 1927, яе брат Міхаіл, н. у 1930 г.
ХАРЧАНКА Канстанцін, 45 гадоў, яго жонка Хадора.
ГАЛЫНСКІ Міхаіл, 45 гадоў, яго жонка Серафіня, 40 гадоў, сыны: Сямён, н. у 1928, Сяргей, н. у 1930.

ВЁСКА МАТУКІ

Спалена /24 двары/ у лютым 1943. Згарэлі жывымі:

АГЛІНСКАЯ Вера, н. у 1898, і яе дзеці: Уладзімір, н. у 1927, Ядвіга, н. у 1925, Любоў, н. у 1928.
БЕРАЗАЎСКАЯ Канстанціна, н. у 1877.
БЕРАЗАЎСКАЯ Ганна, н. у 1918, і яе два сыны, 4 і 2 гады.
БОХАН Васіліна, н. у 1892, яе дачка Ганна, н. у 1922, сын Эдуард, н. у 1928.
ВАЛАТКОВІЧ Ефрасіння Мікітаўна, н. у 1892, і яе дзеці: Клаўдзія Адамаўна, н. у 1927; Міхаіл, н. у 1931; Вера, н. у 1925; Вольга, н. у 1938.
КАЗЛОВА Фёкла, н. у 1918, яе дочкі: Таццяна, н. у 1938, Ада, н. у 1940.
КАЗЛОВА Антаніна, н. у 1875, і яе муж Мікалай, н. у 1877.
КАНДРАШОНАК Марыя Ігнатаўна, н. у 1918.
КАНДРАШОНАК Наталля, н. у 1908, яе трое дзяцей, ад 2 да 9 гадоў.
КЛІМОВІЧЫ, дзеці 4 і 6 гадоў.
ЛЯШЧЫНСКІ Уладзімір, н. у 1863, яго жонка Юлія, н. у 1869, дачка Юлія, н. у 1900, і трохгадовая ўнучка.
МАСАЛЬСКАЯ Фёкла, н. у 1919.
МІШКУЦЁНАК, адпраўлена ў канцлагер Саласпілс, прапала без вестак.
ПАДЗВІНСКІ Юльян, н. у 1870, яго жонка Рэгіна, н. у 1878, сястра Ганна, н. у 1880, унучка, 11 гадоў, і ўнук, 4 гады.
РАМАНОЎСКАЯ Сцепаніда, н. у 1917, яе сын, 2 гады.
ХАРЧАНКА Антон, н. у 1870.
ХАРЧАНКА Ядвіга, н. у 1875.
ХАРЧАНКА Галіна, н. у 1927.
ХАРЧАНКА Ганна, н. у 1871.
ХАРЧАНКА Еўдакія, н. у 1872.
ХАРЧАНКА Яфім, н. у 1882.
ЦВЯЦІНСКАЯ Матрона, н. у 1880.
ЦВЯЦІНСКАЯ Ганна, н. у 1918, і яе сын, 2 гады.
ЦЫРА Фёкла, н. у 1903, яе сын Яўген, н. у 1931.
ШАВЯРДУК Васіль, н. у 1873, яго жонка Ульяна, н. у 1877.

ВЁСКА МАШАРЫ

Тут спалены ў пуні звыш дзесятка партызан і аслабелых старых, якіх гналі фашысты з в. Галубаўшчына да в. Бажкі. Вядома імя **ХАРКЕВІЧА Несцера**, 85 гадоў, якога, збіўшы прыкладамі, валаклі прывязаным да саней.

ВЁСКА ПАДЛІПКІ

ШАВЯРДУК Наталля, спалена ў в. Зябкі.

ВЁСКА ПУШТАЛЁВА

МАЦКЕВІЧ Марыя Максімаўна, н. у 1925, расстраляна ў г. Верхнядзвінску за сувязь з партызанамі.

ВЁСКА САКАЛОЎШЧЫНА

ВАСІЛЁНАК Ганна Васілеўна, 38 гадоў, яе дзеці: Ада Аркадзеўна, 14 гадоў; Аляксандр, 6 гадоў, і Алік, 13 гадоў.
МІСЮК Васіль, 70 гадоў.
ФІСЮК Юлія Дзяменцьеўна, 66 гадоў.
ЮХНЕВІЧ Еўдакія Васілеўна, 40 гадоў, яе муж Іван Фаміч, 52 гады; сын Мікалай, 12 гадоў, і дачка Ганна, 5 гадоў, — расстраляны каля в. Лешня.

ВЁСКА НЕ ЎСТАНОЎЛЕНА

МЯДЗЕЛЬ Аркадзь Максімавіч, калг. «Чырвоны партызан».
ПЯТНІЦКАЯ Любоў Аляксандраўна, н. у 1915 г., з калг. «Чырвоны барацьбіт», павешана за сувязь з партызанамі.

ДЗЁРНАВІЦКІ СЕЛЬСКІ САВЕТ

ВЁСКА АЛЯКСЕЕЎЦЫ

Знішчана /17 двароў/ бамбёжкамі ў ходзе баёў у лістападзе 1943 і ліпені 1944.

АЛЯКСЕЕНКА Фёкла Вікенцьеўна.

БАЛДЫШЭНКА Лізавета Вікенцьеўна.

ЦІШАЛОВІЧ Таццяна, н. у 1908, яе дачка Соф'я Мікалаеўна, н. у 1933,

ЦІШАЛОВІЧ Палагея Антонаўна, н. у 1895, — утоплены карнікамі ў р. Свольна ў 1943.

ВЁСКА АСТРОЎШЧЫНА

Спалена /10 двароў/ у сакавіку 1943.

АЛЬШЭЎСКАЯ Еўдакія Мікалаеўна, 56 гадоў.

АЛЬШЭЎСКАЯ Наталля Васілеўна, 60 гадоў.

АЛЬШЭЎСКАЯ Лідзія Аляксандраўна, н. у 1907, яе муж Пётр Іванавіч, н. у 1905, іх дзеці: Марыя, н. у 1933; Анатоль, н. у 1935; Яўгенія, н. у 1940.

ПІСКУН Андрэй Кандратавіч, н. у 1902, яго жонка Васіліна Андрэеўна, н. у 1912, дачка Лідзія, 5 гадоў, і сын Генадзь, 4 гады.

ХАРЧАНКА Васіль Кузьміч, 60 гадоў.

ВЁСКА БАБІЧЫ

Спалена ў сакавіку 1943.

АЎЗІН з жонкай і сынам Антонам.

ВЁСКА БЫКІ

Спалена ў снежні 1943.

БУЛЫГА Ганна Дарафееўна, н. у 1910, яе дзеці: Алік, 7 гадоў; Надзя, 5 гадоў; Віця, 3 гады; Вася, 2 гады — расстраляны і спалены ва ўр. Люгава.

БЯСЕЦКАЯ Люба.

УШАЦКАЯ Настасся Васілеўна, 43 гады, яе дочкі: Юлія, 19 гадоў; Ада, 16 гадоў, — расстраляныя 30.12.1943.

ВЁСКА ВАЎКІ /ВАЛКІ/

Спалена ў сакавіку і лістападзе 1943.

ВАРАШЫЛАВА Марыя Аркадзеўна, каля 18 гадоў, расстраляна ў лютым 1943.

МЯДЗЕЛЬ Еўдакія Кузьмінічна, н. у 1860, спалена ў снежні 1943.

ГАВЯЗА Павел — памёр пасля вызвалення з фашысцкай няволі.

ВЁСКА ВЕРАСНА

Спалена бамбёжкамі ў чэрвені і лістападзе 1943.

МЯДЗЕЛЬ Павел Аляксандравіч, н. у 1927, расстраляны ў 1944.

ВЁСКА ВІЛЮКІ

Спалена ў лютым 1943.

РАЗУМНІК Іосіф Іосіфавіч, н. у 1868, яго жонка Наталля Іванаўна, н. у 1880, расстраляныя фашыстамі ў лесе.

ВЁСКА ВОЙТАВА

Спалена /12 двароў/ у лістападзе 1943.

КАСАЧ Аляксандр Іосіфавіч, н. у 1868, яго жонка Праскоўя Антонаўна, н. у 1875, загінулі ў час карнай аперацыі ў снежні 1943, пахаваны каля б. в. Ваўкі.

ВЁСКА ГАНЧАРОВА

Спалена /34 двары/ у сакавіку 1943.

АЛЬШЭЎСКАЯ Ефрасіння Рыгораўна, н. у 1890.

АЛЬШЭЎСКІ Васіль Фёдаравіч, 50 гадоў, яго маці Ефрасіння, 75 гадоў.

АЛЬШЭЎСКІ Сцяпан Кандратавіч, 60 гадоў, яго жонка Марыя, 55 гадоў; сястра Марыя, 55 гадоў.

АЛЬШЭЎСКАЯ Любоў Фёдараўна, 60 гадоў.

АЛЬШЭЎСКАЯ Марыя, 80 гадоў.

МЯДЗЕЛЬ Рыгор Феліксавіч, 60 гадоў.

ТУМ Антон, 60 гадоў, яго жонка.

ШАЎРАК Анэта, 60 гадоў, яе муж — спалены ў вёсцы Бондарава.

АЛЬШЭЎСКІ Антон, 60 гадоў.

ДЗЕНІСЁНАК Фёдар, 30 гадоў, расстраляны каля вёскі Кухарава.

У гэтым спісе адны старыя людзі. Вось што расказвае Віктар Васілевіч Альшэўскі (г. Верхнядзвінск):

Перад карнай аперацыяй ганчароўцы адышлі бліжэй да лесу — у Кухарава. Аднойчы зранку маці вырашыла вярнуцца ў сваю вёску, прапаліць у печы, мо выпечы хлеб.

Наляцеў самалёт, пачалася страляніна. З Гудава ішлі немцы ў белых маскхалатах. Забівалі ўсіх, хто трапляўся на шляху. Вольгу Баярыну, што ехала на кані, застрэлілі ў галаву. Яніну Аўсюк з Забор'я закалолі штыкамі і кінулі ў бульбяную яму.

Мы з Фёдарам Дзенісёнкам (яго забілі пасля) паспелі ўцячы, аднак ненадоўга. Узялі фашысты ўсіх, дзе каго знайшлі, у Кухараве так-

сама. Аб'явілі, што павядуць нас у Дрысу. А старым сказалі: «Вам цяжка, не дойдзеце, за вамі прыйдуць падводы». Старыя запэўнівалі, што дойдуць з сваімі сем'ямі, але аб іх «паклапаціліся»: у Бондараве загналі ў пуню і падпалілі на вачах у родных.

У Бажках мы начавалі. Я ўжо ведаў, што ў Азерніках палілі людзей, а таму ў Бароўцы кінуўся у перавулак, дзе зараз гаспадарчы магазін, — так ў жывых і застаўся.

ВЁСКА ГАРАЎЦЫ

Спалена /27 двароў/ у сакавіку 1943.

ГІРДЗЮК Нэля Віктараўна з Ленінграда, н. у 1932, яе сястра Алена, н. у 1937.

КАСАЧ Надзея.

ВЁСКА ГВАЗДОВА

Спалена /22 двары/ у сакавіку 1943. Расстраляны і ўтоплены ў р. Свольна.

БЫКОЎСКАЯ Анюта.

ДУШАЧКІНА Кацярына і яе дзеці: Эма, 16 гадоў; Рэма, Гэля і Анатоль, н. у 1931.

КАЛБЕКА Марыя, н. у 1925, яе брат Уладзімір, н. у 1932.

НАВІЦКАЯ Міхаліна.

ВЁСКА ГОРНАВА

Спалена /11 двароў/ у сакавіку 1943.

ГОЦІН Вера Іванаўна, н. у 1892, яе сыны Дзмітрый Іванавіч, н. у 1932, Сцяпан, н. у 1934, спаленыя карнікамі ў в. Смалаўкі ў 1943.

ТРАНКЕВІЧ Леанід Васілевіч, н. у 1924, навучэнец рамеснага вучылішча ў Ленінградзе, прапаў без вестак. яго брат Мікалай, н. у 1926, вывезены ў Германію, прапаў без вестак.

ВЁСКА ГРЫГОРАЎЦЫ

Спалена /29 двароў/ у сакавіку 1943.

КАСАЧ Даніла.

КОСТЫК Яніна Емяльянаўна, былы сакратар Дзёрнавіцкага с/с/, яе сястра Яўгенія.

КОСТЫК Васіль.

КОСТЫК Аляксандр Сідаравіч, яго дачка Раіса, сын Аляксандр і яшчэ двое дзяцей — расстраляныя ў Боркавічах у восень 1943.

ЛІПАЎКА Яніна Навумаўна, яе брат Васіль, н. у 1927,

ПАЗНЯК Надзея Канстанцінаўна, н. у 1927 — расстраляны ў снежні 1943, пахаваны ў лесе

Е.Я.Касач.

каля былой вёскі Дубініна; магіла абгароджана і пазначана.

ЛІПАЎКА Цімафей.

ВЁСКА ДЗЁРНАВІЧЫ

Не раз гарэла за вайну, разбомбленая ў лістападзе 1943.

КАСАЧ Ефрасіння Ягораўна, н. у 1900; у красавіку 1944, пры прарыве партызанамі нямецкай абароны, паранена, пасля застрэлена фашыстамі, пахавана ў Полацку.

КАСАЧ Мікалай Аляксандравіч, н. у 1896, перад вайной в. а. старшыні калгаса, расстраляны фашыстамі 12.7.1941, пахаваны ў в. Дзёрнавічы. Сын, Пётр, н. у 1926, прапаў без вестак з бальніцы ў г. Чэрвені, дзе знаходзіўся на лячэнні.

КАСАЧ Надзея Іванаўна, яе дачка, Вера Фёдараўна, расстраляна фашыстамі ў лесе.

ВЁСКА ДОЎГАЕ

Спалена /47 двароў/ у сакавіку 1943.

З а г і н у л і:

БАЛБЕКА Якаў Лук'янавіч, н. у 1963, яго жонка Ірына Іванаўна, н. у 1879.

БЕЛАДЗЕД Вера Нікіцічна, н. у 1893, яе дзеці: Марыя Паўлаўна, н. ў 1926, Міхаіл, н. у 1930, Фёкла, н. у 1932;

БЕЛАДЗЕД Генадзь Іванавіч, н. ў 1937.

ВЕРАБ'ЁВА Ганна, н. у 1881.

ДАШКЕВІЧ Адам Дамінікавіч, н. у 1857, яго жонка Агата, н. у 1866, дачка Ганна.

ДАШКЕВІЧ Аляксандр Пятровіч, н. у 1893.

ДАШКЕВІЧ Александрына, н. у 1873.

ДАШКЕВІЧ Арыстарх, н. у 1873, яго дачка Лідзія, н. у 1929.

ДАШКЕВІЧ Настасся Міхайлаўна, н. у 1926.

ДАШКЕВІЧ Леванціна, н. у 1923.

ДАШКЕВІЧ Фёкла, н. у 1875.

ДАШКЕВІЧ Канстанцін, н. у 1933.
ДАШКЕВІЧ Надзея, н. у 1936.
КОКА Гіляры Міхайлавіч, н. у 1870, яго жонка Арына Васільеўна, н. у 1875.
МАТУК Ганна Міхайлаўна, н. у 1917, яе дачка Надзежда Пятроўна, н. у 1936, і сын Аляксандр, н. у 1938.
МАЦКЕВІЧ Паша, каля 40 гадоў, яе сын Сямён Мікалаевіч, н. у 1930.
НОВІКАЎ Павел, н. у 1914, яго жонка Настасся, н. у 1917.
ПЯТРОВІЧ Андрэй, н. у 1865, яго жонка Амелія, н. у 1870.
РУТКОЎСКАЯ Броня Давыдаўна, н. у 1930.
РУТКОЎСКАЯ Наталля, н. у 1878.
РУТКОЎСКАЯ Марыя, н. у 1878.
РУТКОЎСКАЯ Наталля, н. у 1924.
САКАЛОЎСКАЯ Ядвіга, н. у 1917.
СКУКОЎСКАЯ Лёньця, н. у 1920, і яе сын Віця, н. у 1942.
УРЛІК Павел Сцяпанавіч, н. у 1902, яго жонка Ганна Міхайлаўна, н. у 1905, дзеці: Яўген, н. у 1932, Уладзімір, н. у 1936, Дзіна, н. у 1942.
ЦАЛПАН Аляксандр Карпавіч, н. у 1883, яго жонка Вольга, н. у 1885, дзеці: Аляксей, н. у 1918, Сяргей, н. у 1926, Аляксандр, н. у 1934.
ЦАЛПАН Аляксандр Максімавіч, н. у 1868, яго жонка Паша, н. у 1870.
ЦАЛПАН Віктар Карпавіч, н. у 1907, яго жонка Вольга, н. у 1907, дзеці: Таіса, н. у 1927, Ніна, н. у 1928, Сцяпан, н. у 1931, Ягор, н. у 1933.
ЦАЛПАН Праскоўя Фёдараўна, н. у 1850.
ЦАЛПАН Таццяна Фёдараўна, н. у 1920.
ЦАЛПАН Рыгор Карпавіч, н. у 1909, яго жонка Вера, н. у 1911, дзеці: Марыя, н. у 1930, Надзея, н. у 1936.
ЦАЛПАН Надзея, н. у 1914.
ЦАЛПАН Вольга, н. у 1925.
ЦАЛПАН Надзея, н. у 1927.
ЦАЛПАН Марыя, н. у 1881.
ЦАЛПАН Надзея, н. у 1922.
ЦВЯЦІНСКІ Аркадзь, н. у 1917, яго жонка Яніна, н. у 1920, дачка Надзея, н. у 1938.
ЦЫРА Агата, н. у 1870, яе дачка Марыя, н. у 1910.
ЮХНЕВІЧ Аляксандр Віктаравіч і яго сястра Вера, абое н. у 1936.
ЮХНЕВІЧ Паўліна, н. у 1905, яе дачка Аля Цімафееўна, н. у 1935.
ЮХНЕВІЧ Лукер'я, н. у 1900.
ЮХНЕВІЧ Фёкла, н. у 1918, яе двое дзяцей, 2 і 3 гады.
ЯСКЕВІЧ Канстанцін, н. у 1865, яго жонка Ганна, н. у 1865.

ВЁСКА ДУБІНІНА

Спалена /16 двароў/ у красавіку 1943. У вёсцы было знішчана шмат людзей, у т. л. 12 жыхароў Дубініна расстраляны карнікамі. Вядомы толькі 4 прозвішчы.

МЯДЗВЕДЗЕВА Клаўдзія Пятроўна, н. у 1925, яе сястра Яўгенія, н. у 1927.
МЯДЗВЕДЗЕВА Еўдакія і яе муж.
НІКОЛЕНКА Праскоўя.
ШАСТАКОВА Надзежда Васілеўна, н. у 1926.

ВЁСКА ЖУДЗІЛАЎКА

Спалена /11 двароў/ у кастрычніку 1942.

ЯСКЕВІЧ Несцер Пятровіч, н. у 1895, яго жонка Лідзія, н. у 1900, іх дзеці: Генадзь, н. у 1929, Таццяна, н. у 1934, і Аліна, н. у 1936.

ВЁСКА ЗАЛЕССЕ

Спалена бамбёжкай у лістападзе 1943.

АЎЛАСЕНАК Лізавета Сцяпанаўна, н. у 1880.
БАРАВІК Аляксандра, н. у 1879.
БАРАВІК Кацярына, н. у 1884.
БЫКОЎСКАЯ Ганна, н. у 1875.
ЗУЕВА Домна, н. у 1874.
ЗУЕВА Ефрасіння Осіпаўна, н. у 1885, яе муж Ягор, н. у 1880, дачка Ефрасіння, н. у 1913,
КУНІКІН Мікалай, н. у 1877,
КУНЬКО Наталля Навумаўна, н. у 1909, яе дочкі: Любоў Міхайлаўна, н. у 1938, Марыя, н. у 1939,
МАКАРОНАК Мікіта,
МАКАРОНАК Павел Пятровіч, н. у 1885,
МАЦЕЦКАЯ Марыя Адамаўна, н. у 1872,
МАЦЕЦКІ Анатоль Іванавіч, н. у 1941,
МІКУЦЁНАК Аляксандр Аляксандравіч, н. у 1875,
СЕЛЯЗЁНАК Лідзія Сцяпанаўна, н. у 1941, яе брат Сяргей, н. у 1939 — загінулі ў агні 29.12.1943.
БАРАВІК Усцін,
ЗАВАДСКАЯ Юзэфа Адамаўна.,
ІВАНОЎ Апанас Іванавіч, н. у 1883,
ІВАНОЎ Мікалай Іванавіч, н. у 1882,
КУПРЫЯНАВА Барбара Архіпаўна, н. у 1905,
САПУНОЎ Цярэнцій Фаміч, н. у 1879,
УСЦІНОВІЧ Галіна Іосіфаўна, н. у 1927, — расстраляныя ў час карнай аперацыі.
КАВАЛЕНКА Аляксандр Міканоравіч, расстраляны 12.7.1941.

ВЁСКА ЗОРКА /СТАРЦАВА/

Знішчана /8 двароў/ у ліпені 1944.

ЖАЧЫК Пётр Кірылавіч, н. у 1933, расстраляны фашыстамі 25.1.1944.

ВЁСКА ЗЯБКІ

Фашысты неаднойчы нішчылі вёску агнём і бамбёжкай. Згарэла 60 двароў.

АЛЬШЭЎСКІ.
БЫКАЎ Гіляры.
БЫКАЎ Сямён.
ЗЯЛКОЎСКІ Адольф Андрэевіч.
ЗЯЛКОЎСКІ Міхаіл.
ІВАНОЎ Антон.
КОРСАК, яе дачка Станіслава, 30 гадоў, сын Ясь, 18 гадоў.
КРАЎЧАНКА Лізавета Канстанцінаўна, н. у 1903, яе сыны: Мікалай, 10 гадоў, Уладзімір, 8 гадоў, Міхаіл, 3 гады.
КРАЎЧАНКА Іван Паўлавіч.
ЛАБЭЦКІ Адольф.
ЛАБЭЦКІ Антон.
ЛАБЭЦКІ Мікалай.
ЛОБЫР Аляксандра, н. у 1910, яе дачка, 3 гады.
ЛЯВОНЕНКА Феня, 30 гадоў.
МІКУЦКІ.
САМУСЁНАК.
СВІРЖЭЎСКІ Гіляры Фёдаравіч.
СВІРЖЭЎСКАЯ Лёля, н. у 1931, яе сёстры: Аня, н. у 1933; Маня, н. у 1935, і брат Пратас, н. у 1940.
УШАЦКАЯ Марыя.
ШАЎКЯЛЁНАК Антон.
ШЛОМАН Лукаш і яго жонка.

ВЁСКА ІСКРА /ЖУКІ/

Спалена /10 двароў/ у сакавіку 1943.

БАГДАНОВІЧ Галіна Сцяпанаўна, н. у 1931.
БЯЛЬКО Арцём Міхеевіч, н. у 1911.
ВАРАШЫЛАВА Алена, н. у 1880, яе дачка Марыя Давыдаўна, н. у 1911, і сын Іван, н. у 1898.
ВАРАШЫЛАВА Аляксандра Тарасаўна, н. у 1903, сын Уладзімір Іванавіч, н. у 1932.
ВАРАШЫЛАЎ Пётр Давыдавіч, н. у 1900, яго жонка Барбара, н. у 1907, іх дзеці: Зінаіда, н.у 1925, Мікалай, н. у 1930, Ніна, н. у 1935, і Анатоль, н. у 1939.
ГРАЧОВА Палагея, н. у 1901.
ГРАЧОВА Марыя Сяргееўна, н. у 1922.
ЖУК Лука Якаўлевіч, н. у 1900, яго жонка Марыя Міхееўна, н. у 1906, іх дзеці: Валянціна, н. у 1930, Ганна, н. у 1932, Вера, н. у 1935, Мікалай, н. у 1938, Анатоль, н. у 1940.
КАЗЛОЎ Мікалай Васілевіч, н. у 1912, яго жонка Ганна, н. у 1913, сын Мікалай, н. у 1935, дачка Надзея, н. у 1932.
КРЫЎКО Сцепаніда Пятроўна, н. у 1915, яе сын Канстанцін Віктаравіч, н. у 1938.
ЛАПЁНАК Ефрасіння Яфрэмаўна, н. у 1901.
МАСКАЛЁЎ Аляксандр Аляксандравіч, н. у 1911, яго жонка Клаўдзія Цімафееўна, н. у 1913, іх дзеці: Мікалай, н. у 1933, Ніна, н. у 1935, Анатоль, н. у 1938.
МАСКАЛЁВА Ганна, н. у 1880.
МАСКАЛЁВА Антаніна Архіпаўна, н. у 1911 — загінула ў Ленінградзе ў час блакады.
МЯДЗЕЛЬ Лукер'я, н. у 1880.
МЯДЗЕЛЬ Апанас Іванавіч, н. у 1913, расстраляны 12.7.1941.
ПАДГАРЭЎСКІ Віктар Адамавіч, н. у 1875, яго жонка Наталля Адамаўна, н. у 1880.
СЯРГЕЕЎ Карп, н. у 1896.
Усе яны загінулі ў час карнай аперацыі 30.12.1943, пахаваныя ў лясным урочышчы Бараўцы.

ВЁСКА КАБЫЛЬНІКІ

Спалена /10 двароў/ у сакавіку 1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

ЕЛЬЯШЭВІЧ, н. у 1873.
ЕЛЬЯШЭВІЧ Марыя, 40 гадоў, і яе дачка Яўгенія Міхайлаўна, н. у 1928.
ЦВЯЦІНСКАЯ, 40 гадоў, яе дочкі Клаўдзія, н. у 1920, Вера, н. у 1925, і сын Коля, н. у 1930.
ЦВЯЦІНСКІ Апанас Бенядзіктавіч, н. у 1893, яго жонка Дар'я, н. у 1898, два сыны, 4 і 6 гадоў, дачка, 7 гадоў.
ЦВЯЦІНСКАЯ Лідзія Мікалаеўна, н. у 1912, яе 3 сыны, 6, 9 і 11 гадоў, дачка, 4 гады.
ЦВЯЦІНСКІ Сяргей Якаўлевіч, н. у 1883, яго жонка Марыя Аркадзеўна, н. у 1891.
ЦВЯЦІНСКІ Аркадзь Аляксандравіч, н. у 1898, яго жонка, н. у 1903, маці, н. у 1873, сястра, н. у 1903, і брат Міхаіл, н. у 1880, з жонкай.

ВЁСКА КАЗАКОВА

Разбомбленая ў лістападзе 1943.

ЗУЕВА Надзея Васілеўна, н. у 1922, яе сын.
ЗУЕЎ Пётр Сцяпанавіч, н. у 1895, яго жонка Таццяна Іванаўна, н. у 1902.
КАЗЛОВА Зінаіда, яе дзве дачкі і чатыры ўнукі.
КАНДРАЦЕНКА Максім Іванавіч, н. у 1915, і яго дачка Галіна.
КРОТАВА Ганна Сцяпанаўна.
КАЗЕЙ Настасся і яе дзве ўнучкі.
МАТУЛЬ Алена Сцяпанаўна.
МАЦЕЦКАЯ Валянціна Іванаўна.
ПРЫШЧАПЁНАК Настасся Іванаўна, н. у 1902.

СВІТКА Агата.
СВІТКА Зінаіда і яе дзве дачкі.

ВЁСКА КАШАЛЁВА

Спалена /18 двароў/ у снежні 1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

БЫКАВА Разалія, 80 гадоў.
СТАНКЕВІЧ Пелагея, 80 гадоў.

ВЁСКА ЛЕШНЯ

Спалена /40 двароў/ у сакавіку 1943.

БАБІЧ Зузана, н. у 1905, яе дзве дачкі, Ніна Іванаўна, н. у 1925, Ефрасіння, н. у 1927.
БЯСЕЦКІ Сяргей Фаміч, н. у 1900, яго жонка Надзея Ільінічна, н. у 1905, дачка Марыя, н. у 1933, сын Яўген.
ВЯРЫГА Іван, 40 гадоў, яго жонка Фэля, каля 40 гадоў, і дачка Рэгіна, н. у 1926.
ПАЛЯВЭЧКА Савелій, 50 гадоў, яго жонка, дочкі Марыя, н. у 1920, і Лізавета, н. у 1925.

ВЁСКА ЛІЦВЯКОВА

Спалена /18 двароў/ 23.12.1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь». Расстраляны і ўтоплены ў р. Свольна 46 мірных жыхароў.

БЫКАЎ Міхаіл, н. у 1900, яго жонка Лідзія Віктараўна, н. у 1911, іх дзеці: Міхаіл, н. у 1930, Зінаіда, н. у 1932, Тамара, н. у 1934, Алена, н. у 1936, Ганна, н. у 1938, і Зоя, н. у 1940.
БЫКАЎ Фёдар, н. у 1903, яго жонка Таццяна Аляксандраўна, н. у 1913, сыны Аляксей, н. у 1937, Дзмітрый, н. у 1939, і Мікалай, н. у 1941.
ВАСІЛЬЕВА Ганна Канстанцінаўна.
ВАСІЛЬЕВА Яніна Ігнатаўна і яе дачка Гіна Іванаўна.
ВАСІЛЬЕВА Юлія Васілеўна.
ЛІПОЎСКІ Віктар Паўлавіч.
ВАСІЛЬЕЎ Кліменцій, яго жонка і трое дзяцей.
МАТУК Віктар, яго жонка.
САДОЎСКІ Іван Рыгоравіч, яго жонка Марыя і 4 дачкі: Феня, Кацярына, Васіліна і Лідзія.
САДОЎСКІ Уладзімір, яго жонка і двое дзяцей.
УШАКОВА Аляксандра, яе двое дзяцей.
ХАДАК, жанчына.
ХАДАКОЎ Фёдар.
ЯСКЕВІЧ Віктар, яго жонка.
ЯСКЕВІЧ Красан, яго сям'я.

ВЁСКА ЛУГАЎЦЫ

Спалена /5 двароў/ у сакавіку 1943.

ЗЯЛЁНКА Клаўдзія Паўлаўна, яе дзеці: Дзмітрый Васілевіч, н. у 1925; Зоя, н. у 1927; Глафіра, н. у 1929; Аліна, н. у 1931; Мікалай, 2 гады, — загінулі ў 1943 каля в. Французская Гара.

ВЁСКА ЛЯВОНІШАНА

Спалена /13 двароў/ у сакавіку 1943.

УРЛІК Ія, н. у 1930.
ЮХНЕВІЧ Марыя Мацвееўна, н. у 1911, яе дачка Тамара Іосіфаўна, н. у 1938, — расстраляны пад Лешняй.
ЯСКЕВІЧ Паўліна М., н. у 1901, яе дзеці: Віктар, н. у 1929; Надзея, н. у 1924; Сяргей, н. у 1934.

Магіла ахвяр фашызму ў вёсцы Казакова.

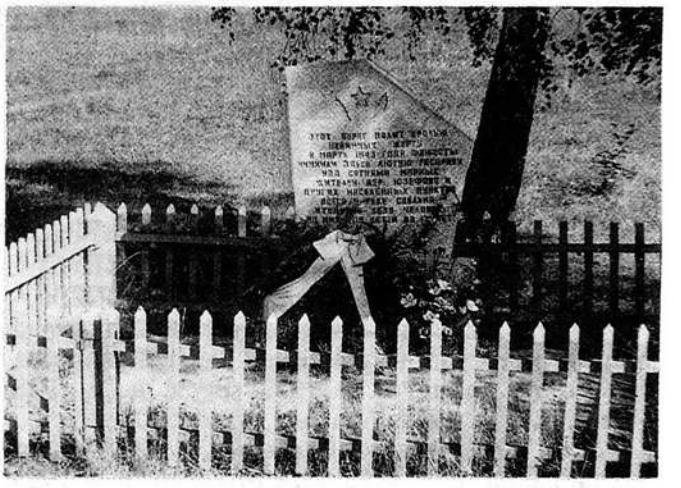
Помнік ахвярам фашызму ў вёсцы Лявонішана.

ВЁСКА НОВЫ ЛАД /СТРАШНЫЯ/

УШАКОВА Алена Міхайлаўна, н. у 1929, захоплена параненай у 1944, загінула ў канцлагеры ў Баравусе.

ВЁСКА ПЯРЭКІ

Знішчана /10 двароў/ у лістападзе 1943—ліпені 1944.

БАБЧОНАК Вера Іванаўна, н. у 1926, яе сястра Яўгенія, н. у 1927,

БАБЧОНАК Павел Іванавіч, н. у 1910,

КАЗАЧОНАК Клаўдзія Іванаўна, н. у 1918, — закатаваныя ў нямецкім палоне 29.12.1943.

УСЦІНОВІЧ Галіна Іосіфаўна, н. у 1927, схопленая фашыстамі ў снежні 1943, прапала без вестак.

ФАДЗЕЕЎ Мікалай Цімафеевіч, н. у 1923, расстраляны 12.7.1941, пахаваны ў в. Казакова.

ВЁСКА РАЗУЛІНА

ВАЛНЕЙКА Іосіф.,

ВАЛНЕЙКА Канстанцін, яго жонка Усціння, унукі: Геня, 5 гадоў; Славік, 4 гады; Валя, 3 гады, — спалены карнікамі ў в. Сярэдняя Пушча.

ВЁСКА РУДНЯ

Спалена ў сакавіку 1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

АСТАПЕНКА Фамей.

АСТАПЕНКА Флорый, яго жонка і трое дзяцей.

БАБІЧ Іосіф Антонавіч, н. у 1872, яго жонка Еўдакія Осіпаўна, н. у 1888, дочкі Марыя, н. у 1921, і Яўгенія, н. у 1924.

БАБРОЎСКІ Павел, яго жонка і трое дзяцей.

БАЎМАН Паўліна Антонаўна, н. у 1886; яе дочкі Ніна, н. у 1921, і Аліна Іванаўна, н. у 1923.

БРЭС Алена.

БРЭС Ягор.

БУЛЫГА Ігнат Віктаравіч.

БЫКАЎ Ігнат Віктаравіч.

БЫКАЎ Павел, яго жонка і трое дзяцей.

БЫКОЎСКАЯ Агаф'я Канстанцінаўна, н. у 1900, яе дочкі: Кацярына Іосіфаўна, н. у 1917, Зінаіда, н. у 1930, Марыя, н. у 1932.

БЫКОЎСКАЯ Юлія Паўлаўна.

БЫКОЎСКІ Павел Мікітавіч.

БЫКОЎСКАЯ Настасся.

БЫКОЎСКІ Платон Бенядыктавіч, н. у 1903.

ВАЙНЯЛОВІЧ Лідзія і яе брат.

ГЛАЦЁНАК Вольга.

ІВАНОВА Дар'я, н. у 1894, яе дзеці: Вольга Аляксандраўна, н. у 1922, Надзея, н. у 1924, Лаўрэнцій, н. у 1925, і Клеапатра, н. у 1928.

КУХАРОНАК Іван, яго жонка Лукер'я Паўлаўна, дачка Марыя.

ЛАПКОЎСКІ Іван, яго жонка і двое дзяцей.

ЛАПКОЎСКАЯ Хрысціна.

НЯКРАСАВА Кацярына Андрэеўна, н. у 1926.

СТАНКЕВІЧ Іван.

УЛЯНОВІЧ Лідзія Паўлаўна.

УЛЯНОВІЧ Захар.

УШАКОВА Кацярына і яе пяцёра дзяцей.

УШАЦКАЯ Аляксандра Іванаўна, н. у 1930, яе брат Васіль, н. у 1927.

УШАЦКАЯ Аўтусціна.

УШАЦКАЯ Клаўдзія.

УШАЦКАЯ Марфа.

УШАЦКІ Аркадзь і яго жонка.

ШАБЛІНСКІ Антон, яго жонка і чацвёра дзяцей.

ШАБЛІНСКАЯ Лідзія.

ВЁСКА САКАЛІШЧА

Спалена ў 1943.

З а г і н у л і:

ВАЯВОДАВЫ, бацька і дзве дачкі.

ВЁСКА СЕРАДНІКІ

Спалена ў 1943. Загінулі 74 мірныя жыхары.

КРОШКА, жанчына.

МЯДЗЕЛЬ Пётр, жонка, унучка Галіна, 9 гадоў, унук, 4 гады.

ВЁСКА СІДАРАЎЦЫ

СЦЕЖКА Ілля Ермалаевіч, н. у 1924, закатаваны фашыстамі у г. п. Расоны за сувязь з партызанамі.

ВЁСКА СЛАБАДА

Спалена ў лютым 1943.

ДАШКЕВІЧ Адам, яго жонка Агата — расстраляны, іх дачка Ганна, н. у. 1910, спалена ў гэтай вёсцы.

ВЁСКА ФРЭЙЗАВА

БЫКАВА Марына, н. у 1900, яе сын Міша, 5 гадоў, і дачка Люся, 6 гадоў, спаленыя ў в. Смалаўкі.

БЫКАЎ Мікалай Канстанцінавіч, н. у 1924,

ВАЛНЕЙКА Клаўдзія Іосіфаўна — загінулі ў блакаду.

БЫКАВА Бэла Іванаўна, 3 гады, спалена.

ВЁСКА ЮЗЭФОВА

Спалена (37 двароў) у сакавіку 1943.

БАБРОЎСКАЯ Аліна, н. у 1914; яе маці, н. у 1890; яе два сыны, 4 і 5 гадоў; дачка, 3 гады; сёстры: Вера, н. у 1918, і Лідзія, н. у 1926, брат Генадзь, н. у 1928.

БАЛТРУК Кацярына Якаўлена, н. ў 1914, яе сыны Мікалай, 10 гадоў, Міхаіл, 7 гадоў.

БОХАН Васіліна Якаўлеўна, н. у 1900, яе дачка Ганна Міхайлаўна, н. у 1921, сын Эдуард, н. у 1929.

БУРАЧОНАК, муж з жонкай, па 50 гадоў.

ВАЛАТКОВІЧ Ганна Мікалаеўна, 35 гадоў, з в. Матукі, яе дачка Іда Кірылаўна, 6 гадоў, пляменніца Іра з Ленінграда, 6 гадоў.

ВАШКЕВІЧ Антон, 40 гадоў, яго жонка Ульяна, 40 гадоў, іх дзеці: Генадзь, 12 гадоў, Уладзімір, 10 гадоў, і Валянціна, 8 гадоў.

ДАШКЕВІЧ Уладзімір, н. у 1920.

КАШЫЦКІ Васіль, н. у 1915, яго жонка Вера, н. у 1912.

ЛОЎКІС Якаў, 65 гадоў, яго жонка Ганна, 60 гадоў, дочкі Валянціна, н. у 1916, і Наталля, н. у 1918.

МАЖЭЙКА Аляксандр, 50 гадоў, яго жонка Марыя, 50 гадоў, іх два сыны і дачка.

МАСАЛЬСКАЯ Фядосся Міхайлаўна, н. у 1919, і яе сын Уладзімір Уладзіміравіч, 3 гады.

МАЦКЕВІЧ Барбара, 50 гадоў, яе дочкі Яніна, н. у 1920, і Валянціна, н. у 1925.

МЯДЗЕЛЬ Марыя, н. у 1930.

МЯДЗЕЛЬ Настасся, н. у 1926.

МЯДЗЕЛЬ Праксеня, н. у 1912.

МЯДЗЕЛЬ Эдварда, 5 гадоў.

ПІЛЕЦКАЯ Марыя, 45 гадоў, яе дочкі Марыя, н. у 1918, і Міхаліна, н. у 1925, унучка Марыя, 3 гады.

УШАКОЎ Фёдар, н. у 1917.

ЦАЛПАН Ганна, н. у 1912.

ШАХ Эмілія, н. у 1912.

ШАХ Тэкля, н. у 1926.

Частка жыхароў расстраляна і спалена ў сваёй вёсцы ў зямлянках ляснога ўрочышча Люгава. Іншыя расстраляны ў в. Задзежжа. Некаторыя з бежанцамі з іншых вёсак утоплены ў р. Свольна.

ВЁСКА ЯРМОЛІНА

Спалена (13 двароў) у снежні 1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

ЕЛЬЯШЭВІЧ Вольга Макараўна, 54 гады, яе дачка.

УШАКОВА Вольга, н. у 1930.

УШАКОВА Ружа, н. у 1893.

ШВАРОНАК Ніна Герасімаўна, з двухгадовым сынам і дачкой Феняй, н. у 1930.

БЫЛЫ ЮЗЭФОЎСКІ СЕЛЬСКІ САВЕТ

САМУЕЛЕЦ Міхаіл Піліпавіч.

САМУЕЛЕЦ Фёкла Піліпаўна.

ЖОЎНІНСКІ СЕЛЬСАВЕТ

ВЁСКА БАРОЎКА

КАНЮШЭЎСКІ Вікенцій Міхайлавіч, н. у 1895, расстраляны за сувязь з партызанамі.

КНЯЗЮК Яфім Еўдакімавіч, памёр ад ран у медсанбаце 21.7.1944.

МЯДЗЮТА Пётр Антонавіч, н. у 1904, расстраляны за сувязь з партызанамі.

ВЁСКА ЖОЎНІНА

КРЫШТОПЕНКА Анісім Нікіфаравіч, 65 гадоў, яго жонка Еўдакія Іванаўна, 50 гадоў, іх дзеці: Ганна, 19 гадоў; Аляксандр, 12 гадоў; Леанід, 8 гадоў, — расстраляны фашыстамі ў лесе каля в. Кавалі ў 1944, пахаваныя на могілках у в. Ярмоліна.

ВЁСКА ЗАТОЧЧА

БАЯРЫНА Антаніна Андрэеўна, н. у 1918, яе дочкі Рэма, 3 гады; Люба, 1 год, загінулі ў канцлагеры.

БАЯРЫНА Анэта, 60 гадоў, спалена ў в. Бондарава.

БАЯРЫНА Вольга, 35 гадоў, забітая каля в. Кухарава.

ПАС. ЛІПНА

БУРЭЦ Аляксей Андрэевіч, н. у 1924, расстраляны ў Дрысенскім гестапа.

ВЁСКА МАРЦІНАВА

Спалена (36 двароў) 12.6.1942 з усімі жыхарамі. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь». Першая пацярпела ад фашысцкага тэрору.

АБРАМОВІЧ Аляксей Філіпавіч.

АБРАМОВІЧ Фядора, іх дзеці: Генадзь, Фёкла, Дзмітрый і Аляксандр.

АБРАМОВІЧ Марына.

АБРАМОВІЧ Яніна.

АБРАМОВІЧ Кірыла Кірылавіч.

БОГДАН Максім.

БОГДАН Еўдакія.

Магіла ахвяр фашызму ў вёсцы Марцінава.

БОГДАН Александрына.
БОГДАН Мікалай Максімавіч.
БОГДАН Леанід Максімавіч.
БОХАН Мікалай Цімафеевіч.
БОХАН Мікалай Паўлавіч.
БОХАН Павел і яго сын Пётр.
БОХАН Сцепаніда.
БОХАН Іван Канстанцінавіч.
БУХАВЕЦКІ Сідар.
ГАРБЭЦКІ Дзмітрый.
ДЗЕВЯКОВІЧ Ігнат, яго жонка Антаніна, дачка Яніна і сын.
ЗАКРЭЎСКІ Пётр.
ЗАКРЭЎСКАЯ Ганна.
ЗАКРЭЎСКАЯ Рэгіна.
ЗАКРЭЎСКАЯ Вера Пятроўна.
ЗАКРЭЎСКІ Пётр Пятровіч.
КАШКО Антон, яго жонка Ірына, іх дзеці: Яніна, Міхаіл і Філімон.
КАШКО Мяфодзій Канстанцінавіч.
КНЯЗЮК Васіль Данілавіч, яго сыны Генадзь і Васіль.
КНЯЗЮК Вольга Емяльянаўна.
КНЯЗЮК Галіна Сідараўна.
КНЯЗЮК Фёдар Сідаравіч.
КНЯЗЮК Вольга.
КНЯЗЮК Георгій Вячаслававіч.
КНЯЗЮК Агаф'я.
КНЯЗЮК Карп Ісакавіч.
КНЯЗЮК Настасся.
КНЯЗЮК Ганна.
КНЯЗЮК Антаніна Рыгораўна.
КНЯЗЮК Ціхан Мікалаевіч, яго жонка Лідзія Анісімаўна і сын Іван.
КНЯЗЮК Мікалай.
КЗЯЗЮК Даніла і яго дачка Ганна Данілаўна.
КЗЯЗЮК Надзея Вячаславаўна.
КНЯЗЮК Анатоль Вячаслававіч.
КНЯЗЮК Мікалай Ціханавіч.
КУКСА Васіль Емяльянавіч, яго жонка Настасся, іх дзеці: Марыя, Зінаіда і Уладзімір.
КУРМЕЛЬ Іосіф Сцяпанавіч, яго жонка Ефрасіння Паўлаўна, дачка Галіна.
КУРМЕЛЬ Іван Раманавіч.
КУРМЕЛЬ Еўдакія.
КУРМЕЛЬ Сцяпан.
КУРМЕЛЬ Фёкла.
ЛАМІНСКІ Давыд Андрэевіч, яго дочкі Зінаіда, Вольга.
ЛІШОНАК Леанід.
ЛІШОНАК Пётр.
САВІЦКАЯ Зінаіда.
САРДЫКА Пётр Аркадзьевіч.
САРДЫКА Яўген Аркадзевіч.
САРДЫКА Міхаіл Паўлавіч.
САРДЫКА Лідзія Міхайлаўна.
САЎЧАНКА Васіль.
САЎЧАНКА Дар'я.
САЎЧАНКА Антаніна.
СЫРАВАТКА Сямён.
ТАЎКІН Аляксандр.
ТАЎКІНА Ганна.
ТАЎКІНА Яніна.
ТАЎКІНА Настасся.
ТАЎКІН Пётр Аляксандравіч.
ТАЎКІН Васіль Фёдаравіч.
ТАЎКІН Васіль Лявонцьевіч.
ТАЎКІН Сямён Уладзіміравіч.
ТАЎКІНА Вольга.
ТАЎКІНА Любоў Уладзіміраўна.
ТАЎКІНА Фаіна Уладзіміраўна.
ТАЎКІНА Яніна.
ТАЎКІНА Фаіна Сямёнаўна.
ТАЎКІНА Марфа Васілеўна.
ТАЎКІН Іван Лявонцьевіч.
ТАЎКІНА Ганна Лявонцьеўна.
ТАЎКІН Мацвей.
ТАЎКІН Уладзімір Цімафеевіч.
ТАЎКІНА Таццяна Маісееўна.
ХЛАМЁНАК Кірыла, яго жонка Кацярына Рыгораўна і дачка Яніна.
ШКЕЦІК Ада.
ШКЕЦІК Еўдакія.
ШУМСКАЯ.
ШУМСКІ Аркадзь.

ВЁСКА МЫКАВА

ЖЫЗНЕЎСКІ Іосіф, н. у в. Малінгрудкі, схоплены фашыстамі ў пачатку 1943, расстраляны разам з ахвярамі яўрэйскага гета.

ВЁСКА ПЯЦЮЛЕВА

ЛІСОЎСКІ Уладзімір Фёдаравіч, н. у 1900, схоплены фашыстамі ў 1942, далейшы лёс невядомы.

ВЁСКА РОСКАШЫ

МАРОЗ Юлія, схоплена фашыстамі, далейшы лёс невядомы.

ВЁСКА ТАБОЛКІ

ЗАБОРСКІ Пётр Мікалаевіч, н. у 1914, былы настаўнік Міхайлоўскай школы, схоплены паліцаямі за сувязь з партызанамі, загінуў у канцлагеры пад Полацкам у 1942 г.

МАТУЛЬ Ганна Барысаўна, былая настаўніца, расстраляная ў 1942 г. у г. Верхнядзвінску.

ВЁСКА ШЫПІЛКІ

ХАРЧАНКА Пётр Мікітавіч, н. у 1900, былы старшыня калгаса, схоплены фашыстамі ў 1942 г., далейшы лёс невядомы.

ВЁСКА НЕ ЎСТАНОЎЛЕНА

БАЯРЫН Сцяпан Аляксеевіч, з калгаса імя Варашылава.

ТУМАШЭВІЧ Сцяпан, сакратар Жоўнінскага с/с, загінуў у канцлагеры.

КАХАНАВІЦКІ СЕЛЬСКІ САВЕТ

ВЁСКА АЗЕРНІКІ

Спалена (15 двароў) 1.3.1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

ГАРДЗЕЙ Вольга.
ДРАГЕЛЬ Максім, яго жонка Юзэфа, сыны Віктар і Пётр, дачка Аліна.
ЗАЛЯЦІЛА Васіль.
ЗАЛЯЦІЛА Якаў.
КАБАНАЎ Нікіфар.
КАБАНАВА Надзежда.
КАБАНАВА Яніна.
КАБАНАЎ Віктар.
КАБАНАЎ Леанід.
КАБАНАЎ Фёдар.
КАБАНАЎ Пётр.
КАБАНАЎ Сцяпан.
КАБАНАЎ Лазар.
КАБАНАЎ Аляксандр.
КАБАНАЎ Міхаіл.
КАБАНАЎ Ахмед.
КАЗЛОЎ Васіль.
КАЗЛОВА Кацярына.
КАЗЛОВА Яніна.
САВЕЙКА Палагея.

ВЁСКА БАГУЛЁНКІ

МАЦУЛЕВІЧ Еўдакія, сям'я, 7 чалавек.
МАЦУЛЕВІЧ Рыгор Фёдаравіч, сям'я, 3 чалавекі.
МАШАРСКАЯ Юлія Сямёнаўна, сям'я, 4 чалавекі.

ВЁСКА БАРАВОК

Спалена (14 двароў) у лютым 1943 разам з жыхарамі. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

ДУБІНА Іван Амбросавіч і яго брат Ягор.
ДУБІНА Дзмітрый Васілевіч, н. у 1917.
ДУБІНА Марыя і яе чацвёра дзяцей.
ДУБІНА Праскоўя, 50 гадоў.
ДУБІНА Еўдакія.
ДУБІНА Зоя.
ДУБІНА Марыя.
ДУБІНА Мікалай Ягоравіч, 5 гадоў, забіты ў в. Крыжборык.
КРУКЛІНСКІ Пракоп, 50 гадоў.
КРУКЛІНСКАЯ Ядвіга.

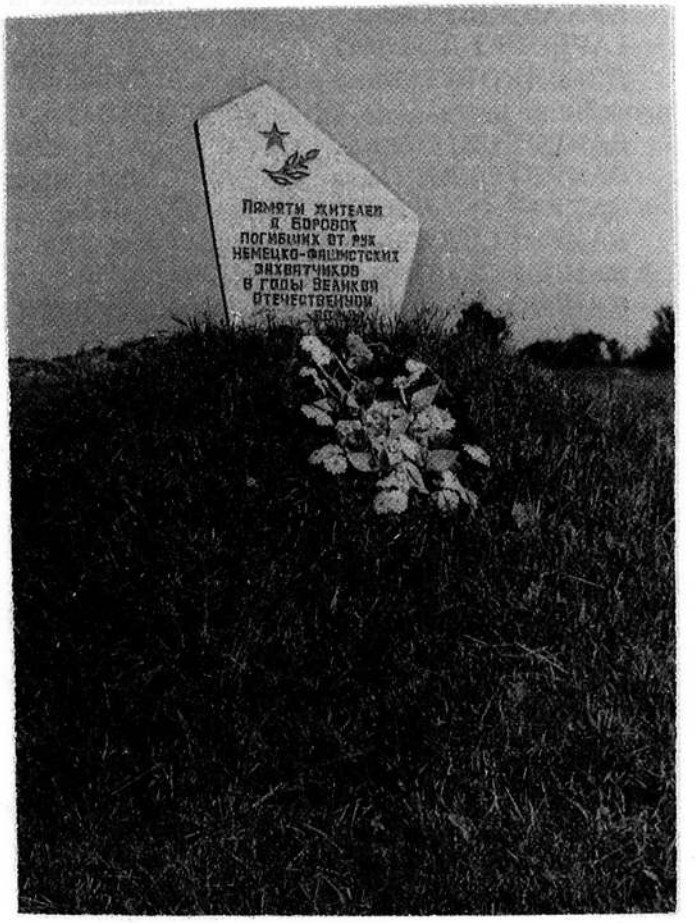

Помнік ахвярам фашызму ў вёсцы Баравок.

МАЦУЛЕВІЧ Васіль Ціханавіч, 17 гадоў, увосень 1942 павешаны фашыстамі за сувязь з партызанамі.

МАЦУЛЕВІЧ Ганна Герасімаўна, сям'я, 3 чалавекі.

МІХАЙЛОЎСКІ Віктар Вікенцьевіч.

ТАЛПЕКІН Іван, яго сын Пётр і дачка Лідзія, 19 гадоў.

ЦЫРА Вольга Герасімаўна, яе сястра Ганна.

ЦЫРА Васіль Ціханавіч.

ЦЫРА Ганна Ігнатаўна, 30 гадоў.

ЦЫРА Любоў.

ЦЫРА Усцін і яго дзеці: Раіса, Генадзь, Канстанцін, Уладзімір.

ФАМІНА Еўдакія і яе сын Валерый — загінулі ў в. Бярозаўка.

ВЁСКА БАРАДУЛІНА

Спалена (15 двароў) у лютым 1943.

БЕЛАВУС Андрэй, 70 гадоў.

БЕМБЕЛЬ Захар, 70 гадоў.

БЕМБЕЛЬ Александрына, 70 гадоў.

БЫКАЎ Мікіта, 65 гадоў.

БЫКАВА Палагея.

БЫКАЎ Рыгор, яго жонка Фекла, па 60 гадоў, і дачка Вера, 15 гадоў.

ЛОБАЧ Ганна Іосіфаўна, 70 гадоў.

ЛЯСНІЧЫ Фёдар.

МАЛІНОЎСКІ Васіль.

НАРУБІН Настасся, 70 гадоў, яе сын і дачка.

ПУЗАКА Іван і яго жонка Тэкля, па 60 гадоў.

СІВОХА Цімафей з жонкай.

СНАПОК.

ВЁСКА БУЗОВА

Спалена ў лютым 1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

КАВАЛЕЎСКІ Іосіф Уладзіміравіч і яго жонка Ганна Іосіфаўна.

КАЙМОВІЧ Максім Аляксандравіч і яго дзеці: Айборда, Анфіса, Браніслава, Вольга, н. у 1922, Галіна, н. у 1932, Карл, н. у 1938, Леанора, н. у 1926, Мальвіна, Уладзімір, Эдуард, н. у 1935, Ядвіга.

КАНАПАЦКАЯ Альбіна Ягораўна і яе дачка Станіслава Браніславаўна.

КАНАПАЦКАЯ Алена Іосіфаўна і яе сястра Моніка.

КАНАПАЦКАЯ Галіна.

КАРАНЕЎСКІ Ціт, яго жонка Марыя, дачка Геня, н. у 1938, сын Уладзімір, н. у 1940.

КУКСА Іван Ягоравіч і яго жонка Цэцылія Адамаўна.

КУЗЬМІЦКАЯ Кацярына Архіпаўна.

ЛІЦВІН Казіміра Адамаўна і яе дзеці: Вэрося Мар'янаўна, Людміла, Банапарт.

ЛІЦВІН Міхаіл Паўлавіч, яго жонка Зузана Віктараўна.

ЛІЦВІН Міхаіл і яго жонка Наталля.

ЛІЦВІН Марыя і яе пляменніцца.

ЛІЦВІН Праскоўя і яе дзеці: Станіслава Мар'янаўна, н. у 1926, Валянціна, н. у 1930, Галіна, н. у 1933, Ніна, н. у 1936, Анатоль, н. у 1939.

ЛІЦВІНАВА Яніна Кліменцьеўна, н. у 1927.

НЯКРАСАВА Ганна Сідараўна і яе дзеці: Яніна Усцінаўна, Марыя, Ганна, Мікалай, Іван, Пётр, Фёдар.

ПІРОГ Аляксандр Ягоравіч, яго жонка Людміла Іосіфаўна, дзеці: Яўгенія, Лізавета, Мікалай, Іосіф.

ПІРОГ Аляксандр, жонка Люба, іх дачка Валянціна, н. у 1938.

ПОЖАНЬКА Казіміра Адамаўна і яе дзеці: Асабіна, Болюсь, н. у 1930, Браніслава, Віктар, Вера, Галіна, Леанор, Браніслаў.

РУДКОЎСКІ Максім, яго жонка Эмілія Іванаўна.

САКАЛОЎ Іван Ягоравіч, яго жонка Яніна Антонаўна, дачка Вера і брат Сцяпан.

СОЛТАН Зінаіда Уладзіміраўна.

СОЛТАН Рыгор.

ТРЫПУК Фёдар Іванавіч, яго жонка Хрысціна Ягораўна.

ШАЎРАК Пётр і яго дочкі Соф'я, н. у 1930, і Зінаіда, н. у 1932.

ЯНКОЎСКАЯ Алена.

ЯНКОЎСКІ Франц Іванавіч, яго жонка Марыя Уладзіміраўна і дзеці: Леанід і Лізавета.

ВЁСКА ВЕНКЯЛЁВА

Спалена ў сакавіку 1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

БАЖОК Якуб Сцяфанавіч, сям'я, 2 чалавекі.

ГЛАЦЁНАК Архіп М., сям'я, 2 чалавекі.

ГЛАЦЁНАК Палагея К., сям'я, 2 чалавекі.

ВЁСКА ВЫСОЦКІЯ

Спалена (21 двор) у лютым 1943.

СТОМА Ціхан Іванавіч, каля 60 гадоў, спалены ў лютым 1943 у в. Каханавічы.

ВЁСКА ГАІ

Спалена ў лютым 1943.

КАЗЛОЎ Сямён Купрыянавіч, н. у 1870, спалены ў Каханавічах, яго дачка Валянціна, н.

у 1920, расстраляна ў Расонскім раёне як партызанка.

КОЎЗЕЛЬ Марфа Сівельстраўна, 50 гадоў, забіта ў 1942.

ЛАПКОЎСКІ Рыгор Васілевіч, н. у 1910, яго жонка Любоў Сяргееўна, н. у 1913, сын Канстанцін, н. у 1936, і дачка Ірына, н. у 1940, — загінулі ў час карнай аперацыі ў 1943.

ВЁСКА ГАРАВАТКІ

Спалена (45 двароў) у сакавіку 1943

ФАРЫНКА Лазар Іванавіч, н. у 1890, памёр пасля канцлагера, яго дачка Вольга, н. у 1921, схопленая фашыстамі на Расоншчыне ў 1943, прапала без вестак.

ПОЖАНЬКА Ганна Васілеўна, 50 гадоў.

ЯСКЕВІЧ Аляксей Якаўлевіч, 50 гадоў, яго жонка Кацярына Іванаўна, 45 гадоў, дочкі: Марыя, 7 гадоў, Любоў, 6 гадоў, Валянціна, 5 гадоў, — расстраляныя ў в. Марачкова.

ВЁСКА ГАРАДЗІШЧА

Спалена (22 двары) у сакавіку 1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

З г а р э л і ў а г н і:

БОХАН Палагея Ягораўна, н. у 1883.
ГОМАН Марыя Віктараўна.
ГОМАН Вольга.
ГОМАН Юрый.
ГОМАН Віктар.
ГОМАН Мікалай Іванавіч, н. у 1936.
НЯДБАЙЛА Ганна.
НЯДБАЙЛА Даніла.
НЯДБАЙЛА Марыя.
НЯДБАЙЛА Настасся.
НЯДБАЙЛА Рыгор Селіванавіч.
ПАЦАЛУЕНАК Уладзімір, яго жонка Еўдакія Ягораўна, дзеці: Аляксандр, н. у 1937, Мікалай, н. у 1928, Уладзімір, н. у 1933, і маці Марыя Іванаўна, н. у 1880.
ПЛЕЦКІ Еўдакім і яго сыны — Васіль, Дзмітрый і Іван.
ПЛЕЦКІ Рыгор Пятровіч.
ПЛЕЦКІ Сцяпан.
ХАЙНІЦКАЯ Агрыпіна Ігнатаўна, н. у 1889.
ХАЙНІЦКАЯ Палагея, н. у 1880.
ХАЙНІЦКІ Антон Іванавіч.
ХАЙНІЦКІ Антон Карпавіч.
ХАЙНІЦКІ Мікалай Міхайлавіч.

Акрамя таго, па архіўных звестках, загінулі або вывезены у канцлагеры

ГОМАН Агата Пратасаўна, сям'я, 6 чалавек.
НЯДБАЛЬСКІ Іван Варфаламеевіч, сям'я, 5 чалавек.
НЯДБАЛЬСКІ Лявон Варфаламеевіч, сям'я, 3 чалавекі.
НЯДБАЛЬСКІ Ягор Канстанцінавіч, сям'я, 2 чалавекі.
ПАЗНЯК Соф'я, сям'я, 5 чалавек.
РУМ Аляксандр Іванавіч, сям'я, 6 чалавек.
РУМ Пётр, сям'я, 4 чалавекі.
САМУСЁНАК Ефрасіння, сям'я, 2 чалавекі.
САМУСЁНАК Лізавета Сямёнаўна, сям'я, 4 чалавекі.
САМУСЁНАК Лукер'я, сям'я, 4 чалавекі.
САМУСЁНАК Фядот, сям'я, 5 чалавек.
САМУСЁНАК Яфім Панфілавіч, сям'я, 5 чалавек.
СПІРЫДОВІЧ Фёдар С., сям'я, 4 чалавекі.
УРБАН Раман Антонавіч, сям'я, 4 чалавекі.
ФЕДЗЬКА Міхаіл Андрэевіч, сям'я, 6 чалавек.
ХАЙНІЦКІ Карп Ігнатавіч, сям'я, 6 чалавек.
ХАЙНІЦКІ Міхаіл Ігнатавіч, сям'я, 3 чалавекі.
ШАНДЗЕР Аркадзь Цімафеевіч, сям'я, 5 чалавек.
ШАНДЗЕР Варфаламей, сям'я, 7 чалавек.

ВЁСКА ДЗЕРБАЗЫ

ГАРДЗЕЙ Аляксандр, 50 гадоў і яго жонка Ганна.

ВЁСКА ЕСЬКАВА

Спалена (22 двары) у лютым 1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

Загінулі мірныя жыхары:

НЯКРАСАЎ Васіль Ігнатавіч, 73 гады, яго жонка Еўдакія, 70 гадоў, нявестка Ніна, 30 гадоў, яе дзеці: Павел, 5 гадоў, Віктар, 3 гады, Пётр, 1 год, унучкі Галіна і Ірына, 12 гадоў і 6 гадоў, — спаленыя 22.2.1943 у в. Пучыніна, сын Павел расстраляны ў канцлагеры Саласпілс.
КАЗАЧОНАК Цімафей.
КАЗАЧОНАК Лізавета.
ЛАПУШЫНСКАЯ Вольга.
ЛАПУШЫНСКІ Мікалай.
ЛАПУШЫНСКІ Спірыд.
ЛІЦВІНАЎ Васіль Захаравіч.

ЛІЦВІНАЎ Сямён Пятровіч.
НАРУБІН Якуб Маісеевіч.
НАРУБІН Праскоўя.
НЯКРАСАЎ Аляксандр.
НЯКРАСАВА Ганна.
НЯКРАСАЎ Мікалай Міхайлавіч.
НЯКРАСАВА Марыя.
САВЕЙКА Сямён Кузьміч, яго жонка Валянціна, дачка Зінаіда і сын Віктар.
СКРЫПКА Васіль.
ТРЫПУК Іван і яго жонка Луцэя.
ЦЫРА Аляксандр.
ЦЫРА Васіль.
ЦЫРА Вольга Іванаўна, сям'я, 2 чалавекі.
ЦЫРА Іван.
ЦЫРА Міхаіл.
ЦЫРА Сямён.
ЦЫРА Фёдар.
ЦЫРА Яўгенія.

ВЁСКА ЗАДЗЕЖЖА

Спалена бамбёжкай (33 двары) у сакавіку 1942. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь». Жыхары расстраляны і спалены.

ВАЛАДЗЁНАК Сцяпан і яго жонка.
ВАРАНЕЦ Сцяпан Васілевіч, яго жонка Таццяна, іх тры сыны і дачка.
ГАЛЬКОЎСКІ і яго жонка.
ГАСЮЛЬ Аляксандр, яго жонка Юлія, дачка Вера і яе двое дзяцей.
ГЛАЦЁНАК Еўдакія і яе тры сыны.
ГУЗІК Анатоль Іванавіч, н. у 1941, яго брат Віктар, н. у 1939, загінулі ў канцлагеры Саласпілс.
ЕЛЬЯШЭВІЧ Герасім, яго жонка Вольга і дачка Яніна з сынам Юрасём.
ЕЛЬЯШЭВІЧ Лявонцій, яго жонка Кацярына і сын Віктар.
ЕЛЬЯШЭВІЧ Марыя і яе сын Аляксандр.
ЛЕВАНОВІЧ Сыльвына і яе сын Сільвестр.
ЛУКАШОК Віця.
ЛУКАШОК Зюнік.
МАЦКЕВІЧ Ганна, яе сын Іван з жонкай і двума іх сынамі.
МІСЮК Кузьма і яго жонка Міхаліна.
МЯДЗЕЛЬ Марк Сцяпанавіч, яго нявестка Яўгенія, унучкі Света і Лена.
ПЕРАГУД Максім, сям'я, 2 чалавекі.
ПЕРАГУД Мікалай, яго жонка Марыя і сын Аляксей.
ПУЗАКА Уладзімір, яго жонка Александрына.
СНАПОК Архіп, яго жонка Таццяна, дочкі Надзея і Марфа.
СНАПОК Зузана, яе дачка Жэня.
СНАПОК Іван Андрэевіч, яго жонка Ганна і сын Вадзім.
СНАПОК Марыя, яе дзеці: Пётр, Віця, Коля, Ларыса.
СНАПОК Надзея, яе два сыны.
СНАПОК Осіп Аляксеевіч, сям'я, 6 чалавек.
СНАПОК Мікалай і яго жонка Ганна.
СНАПОК Пётр Ларыёнавіч, сям'я, 6 чалавек.
СТОМА Ганна.
СТОМА Лёнік, памёр 14.4.1943 пасля лагера ў дзіцячым прытулку ў г. Рызе.
СТОМА Фама, яго жонка Фёкла, дочкі Надзея і Марыя.
ШАВЯРДУК Васіль, яго жонка Улляна.
ЮХНЕВІЧ Андрэй, яго жонка Марфа, сын Антон з жонкай Лізаветай, сын Пётр, з дочкамі Зінаідай і Любай.
ЮХНЕВІЧ Іосіф, яго жонка Эмілія і іх 5 дачок.
ЮХНЕВІЧ Марыя загінула ў канцлагеры Саласпілс.
ЯСКЕВІЧ Ілья.
ЯСКЕВІЧ Барыс.
ЯСКЕВІЧ Аляксандр.

ВЁСКА ІВАНЦОВА

Спалена (39 двароў) у студзені 1943.

ВОЛЕС Севасцян Сямёнавіч, сям'я, 10 чалавек.
МАЛІНОЎСКІ Фёдар Ціханавіч, сям'я, 6 чалавек.
МАЦУЛЕВІЧ Кацярына Васілеўна, сям'я, 2 чалавекі.
РОДЗІК Сцяпан Рыгоравіч, сям'я, 3 чалавекі.
Родныя партызана **К. МАЦКЕВІЧА** (прозвішчы невядомыя).

ВЁСКА КАЗАЧКІ

ШКЕЦІК Мікалай Раманавіч, н. у 1889, забіты фашыстамі 24.5.1944 у в. Маскалёнкі.

ВЁСКА КАЗЛОЎШЧЫНА

Спалена (55 двароў) у лютым 1943.

ПАЎЛЮКЕВІЧ Адольф Даяменцьевіч, н. у 1896, загінуў у Люблінскім канцлагеры ў 1943.
ЮХНЕВІЧ Леванціна Усцінаўна, 65 гадоў, спалена ў канцлагеры Асвенцім.

ВЁСКА КАРЗУНЫ

Спалена (3 двары) у лютым 1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь». Усе жыхары (12 чал.) спалены ў в. Бузова.
Установлены толькі некаторыя прозвішчы.

ВАРОНА Канстанцін Іванавіч, н. у 1902, яго жонка Клаўдзія Сямёнаўна, н. у 1905, дачка Яўгенія, н. у 1929, і сын Міхаіл, н. у 1936.

ПЯТНІЦА Дамітрый Іванавіч, яго жонка Еўдакія Іванаўна, сын Уладзімір.

ЦЫРА Сцяпан Андрэевіч, яго жонка Ефрасіння Іванаўна, дочкі Ганна, Вера і Яўгенія.

ВЁСКА КАРКАЛЕЦ

БАРАНАЎ Пётр Іванавіч, расстраляны ў студзені 1943, яго жонка спалена ў канцлагеры.

ВЁСКА КАХАНАВІЧЫ

Знішчана бамбёжкай (93 двары) у лютым—сакавіку 1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

З а г і н у л і:

АКОДЭС Залман Лазаравіч, сям'я, 6 чалавек.

БАДЫНСКІ Уладзімір Станіслававіч, н. у 1941, прапаў без вестак.

БАЛАШОНАК Сямён і яго жонка.

БАРОХА Настасся Нічыпараўна, сям'я, 2 чалавекі.

ВЫДРЫЦКІ Мікалай, сям'я, 2 чалавекі.

ВЫДРЫЦКІ Міхаіл, сям'я, 6 чалавек.

ДУБІНА Герасім Іосіфавіч, яго жонка і шасцёра дзяцей.

КАЗАКЕВІЧ Лідзія, дзве яе дачкі.

КАЗАКЕВІЧ Рыпіна.

КАЗАКЕВІЧ Фёдар Купрыянавіч, 58 гадоў, яго жонка Ганна, 55 гадоў.

КАШЛАЧ Зоя Фёдараўна, н. у 1913, яе сын Анатоль, 5 гадоў, дачка Ларыса, 3 гады.

МАКЕЕНАК Лідзія Фёдараўна, 36 гадоў, яе дочкі Галіна і Ніна, па 14 гадоў.

КРУК Марыя.

МАКУТОНІН Рафаіл, сям'я, 2 чалавекі.

МАКУТОНІН Саламон Ёселевіч, сям'я, 7 чалавек.

МАЦУЛЕВІЧ Валянцін Ціханавіч, н. у 1916.

МАЦУЛЕВІЧ Ганна Герасімаўна, н. у 1904.

РУМАК Гірша, сям'я, 3 чалавекі.

САВЕЙКА Ефрасіння Трафімаўна.

ТРЫПУК Іван, 50 гадоў і яго жонка Луцыя, каля 50 гадоў.

ЦЫРА Ягор Аляксандравіч.

ЧУРГЕЛЬ Ганна, сям'я, 3 чалавекі.

ШАНДЗЯЛА Іосіф Фёдаравіч.

ЮХНЕВІЧ Антон, яго жонка Наталля Кузьмінічна, н. у 1912, іх трое дзяцей.

МАСЛЁНАК Іларыён Іванавіч, н. у 1886.

МАЦУЛЕВІЧ Канстанцін Міхайлавіч.

МАЦУЛЕВІЧ Канстанцін Канстанцінавіч.

ВЁСКА КЛЯБАНАВА (ПЛЯБАНАВА)

Спалена (14 двароў) у сакавіку 1943 разам з жыхарамі.

БАТАЙ Настасся, каля 40 гадоў, і яе ўнук Уладзімір, 4 гады.

ВЕСЯЛОЎ Цімафей Дзянісавіч, больш за 60 гадоў, яго жонка Наталля, дачка Ганна, 10 гадоў, сыны: Мікалай, 8 гадоў, Уладзімір, 6 гадоў.

ПАЗНЯК Аляксей, больш за 60 гадоў, яго сёстры Марфа, каля 60 гадоў, Ксеня, больш за 55 гадоў, Ганна, каля 55 гадоў, дачка Ганна і яе двое дзяцей дашкольнага ўзросту.

ЯКАВІЦКІ Пракоп Пракопавіч, 85 гадоў

ВЁСКА КРАСНАЕ

Спалена (16 двароў) у лютым 1943.

ДЗЕВЯКОВІЧ Максім.
ДЗЕВЯКОВІЧ Ягор.
ДЗЕВЯКОВІЧ Сцяпан.
МІСЮК Дар'я.
ПУЗАКА Ефрасіння.
ПУЗАКА Таццяна.

ВЁСКА ЛАТЫГАВА

Спалена (10 двароў) у лютым 1943.

У а г н і з г а р э л і:

КАВАЛЁНАК Марыя Паўлаўна, н. у 1924.
ХЛАМЁНАК Пётр Францавіч, н. у 1874.
ХЛАМЁНАК Хрысціна.

ВЁСКА ЛЕСНІКОВА

Спалена ў лютым 1943.

КАРАНЕЎСКАЯ Марыя.

ЧАРНАВОК Браніслава Ігнатаўна, н. у 1939, прапала без вестак ў канцлагеры Саласпілс.

ВЁСКА ЛІЦВЯКІ

Спалена (12 двароў) у сакавіку 1943 разам з жыхарамі.

ГАСЮЛЬ Гелена, н. у 1881.

ГАСЮЛЬ Кірыла Сямёнавіч, н. у 1881.

ГЛАЦЁНАК Аляксандра А., сям'я, 2 чалавекі.

ГЛАЦЁНАК Аляксей Вікенцьевіч, н. у 1890, жонка Сцепаніда Сямёнаўна, н. у 1892.

ГЛАЦЁНАК Антон Гаўрылавіч н. у 1908, жонка Барбара Аляксандраўна, н. у 1910, дочкі Надзея, 5 гадоў, і Алена, 4 гады.

ГЛАЦЁНАК Марыя В., сям'я, 4 чалавекі.
ГЛАЦЁНАК Сямён Ягоравіч, н. у 1933.
ЯРОМЕНКА (жанчына).

ВЁСКА МАСКАЛЁНКІ

Спалена (21 двор) у сакавіку 1943.

ПІЛЕЦКАЯ Зінаіда, яе дзеці: Рэгіна Аляксандраўна, 11 гадоў, Анатоль, 9 гадоў, Ніна, 7 гадоў, Тамара, 5 гадоў, Аляксандр, 5 месяцаў.
ПІЛЕЦКІ Мікалай, 50 гадоў, — расстраляны ў лесе 22.5.1944.

ВЁСКА ПАЛЫКАЎШЧЫНА

Спалена (43 двары) у лютым 1943.

ІВАНОЎСКАЯ Лідзія Давыдаўна, н. у 1920, яе дачка Света (каля 1 года) — забітыя і згарэлі ў хаце ў вёсцы Мамонаўшчына ў 1943.
ІВАНОЎСКІ Харытон, жонка Настасся, сыны Леанід, н. у 1932, і Аляксандр, н. у 1934, дачка Антаніна, н. у 1935.
МАРКЕВІЧ Аляксандр, н. у 1912, жонка Ядвіга, н. у 1914, і іх два сыны трохгадовага ўзросту.
МАРКЕВІЧ Улас Уласавіч, н. у 1900, жонка Яўгенія, н. у 1900, іх дочкі: Марыя, н. у 1934, Таццяна, н. у 1935; Антаніна, н. у 1938, — забітыя фашыстамі ў 1943 і пахаваныя каля в. Лешня.
ЦІХОНЯ Андрэй Герасімавіч, н. у 1914, настаўнічаў у в. Бялькоўшчына, схоплены фашыстамі па даносе за сувязь з партызанамі, павешаны ў 1942 у Полацку.

ВЁСКА ПАЛЯКІ

ГАСЮЛЬ Аляксандр М., сям'я, 5 чалавек.

ВЁСКА ПЕРШАМАЙСКАЯ (БАЖКІ)

БАРОХА (жанчына), вывезена ў Германію, дзе прапала без вестак.
КАБАН Нічыпар, 40 гадоў, яго жонка Вольга, 35 гадоў, і дачка Ліля, 3 гады, загінулі ў лясах у час карнай аперацыі.

ВЁСКА РУБЧЫКІ

Спалена (20 двароў) у лютым 1943. Большасць жыхароў згарэла ў агні. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

БУРДО Андрэй Васілевіч.
БУРДО Андрэй Ігнатавіч.
БУРДО Барбара.
БУРДО Васіль Сямёнавіч.
БУРДО Васіль Ціханавіч, сям'я, 2 чалавекі.
БУРДО Ірына.
БУРДО Лізавета Кліменцьеўна, сям'я, 3 чалавекі.
БУРДО Уладзімір Аляксандравіч.
БУРДО Ягор.
ВЫДРЫЦКАЯ Сцепаніда Мікалаеўна, сям'я, 2 чалавекі.
ВЫДРЫЦКІ Міхаіл.
КАЗАКЕВІЧ Апанас Фёдаравіч.
КАЗАКЕВІЧ Еўдакія.
КАЗАКЕВІЧ Канстанцін.
КАЗАКЕВІЧ Настасся Усцінаўна, сям'я, 2 чалавекі.
КАЗАКЕВІЧ Тамара.
КАЗАКЕВІЧ Цімафей.
КАЗАКЕВІЧ Ягор.
САВЕЙКА Марыя Фёдараўна, сям'я, 3 чалавекі.
СТУБАЙЛА Палагея Пракопаўна, сям'я, 2 чалавекі.
ЦЫРА Пётр Захаравіч.
ЦЫРА Трафім Захаравіч.

ВЁСКА СЕЛЯДЦОВА

Спалена ў час бамбёжкі (20 двароў) у сакавіку 1943.

З а г і н у л і:

ІСАЕЎ Іван Канстанцінавіч, н. у 1926, у 1942 схоплены ў в. Дзедзіна як партызанскі сувязны і пасля жорсткіх катаванняў расстраляны ў г.п. Асвея.
МАКЕЕНАК Васіль Сільвестравіч, 59 гадоў, жонка Марыя, 55 гадоў, іх дзеці: Ефрасіння, 13 гадоў, Марыя, 11 гадоў.
МІХАЙЛАВА Таццяна Аўласаўна, н. у 1880.
СКУКОЎСКІ Якаў Уладзіміравіч, 60 гадоў.
ЦВЯЦІНСКАЯ Марыя Антонаўна, н. у 1904.
ЯЛОЎСКАЯ Марыя, яе брат і сястра.

ВЁСКА СЛАБОДКА

Спалена (17 двароў) у сакавіку 1943.

САМУСЁНАК Ганна спалена ў в. Каханавічы.

ВЁСКА СТАРАСЕЛЛЕ

АЎЛАСЕНКА Домна Маркаўна, сям'я, 5 чалавек.
КРЫВАНОС, яго жонка, нявестка Ганна і двое ўнукаў.
МАЦКЕВІЧ Лізавета Андрэеўна, сям'я, 5 чалавек.
ЧУБАРА Іван Трафімавіч, сям'я, 3 чалавекі.

ШЛЫК Андрэй Фёдаравіч, сям'я, 5 чалавек.
ШЛЫК Віталь Канстанцінавіч, сям'я, 6 чалавек.
ШЛЫК Ганна Сямёнаўна.
ШЛЫК Канстанцін Сямёнавіч, сям'я, 2 чалавекі.

ВЁСКА СТРЫЖАНО

Спалена (30 двароў) у лютым 1943.

Загінулі:

РЫМША Ганна Фёдараўна, 40 гадоў, яе дзеці: Зінаіда Лявонаўна, 16 гадоў, Антон, 14 гадоў, Аляксандра, н. у 1920, унучка Ліля Георгіеўна, 2 гады, — спаленыя 23.2.1943 у в. Чарнавокі.
ЮХНЕВІЧ Веніямін Паўлавіч, 13 гадоў.
ЮХНЕВІЧ Ганна Ігнатаўна, н. у 1917, яе двое дзяцей.
ЮХНЕВІЧ Ефрасіння Мікалаеўна, н. у 1886.
ЮХНЕВІЧ Пронусь, 50 гадоў,
ЮХНЕВІЧ Ягор,
ЯСКЕВІЧ Павел — расстраляныя фашыстамі.
ТРЫПУК Рыгор Феліксавіч, 78 гадоў, спалены ў вёсцы.
ГРЫЦКЕВІЧ Лявон, 55 гадоў, і яго жонка Настасся, 50 гадоў.
ЗАЛЯЦІЛА Марыя, 78 гадоў.
МАЦКЕВІЧ Зузана, 56 гадоў.
МАЦКЕВІЧ Павел, 30 гадоў.
ПУЗАКА Лізавета, 50 гадоў.
ПУЗАКА Соф'я Паўлаўна, 43 гады.
ПУЗАКА Яўгенія Марціянаўна, 36 гадоў.
ПЯТНІЦА Антаніна, 60 гадоў.
ПЯТНІЦА Соф'я Арцюхаўна, 40 гадоў.
ТРЫПУК Ксеня Нічыпараўна, н. у 1882.
ТРЫПУК Марыя Лаўрэнаўна, 25 гадоў.
ТРЫПУК Настасся, 55 гадоў.
ШКЕЦІК Ефрасіння, 60 гадоў.
ЮХНЕВІЧ Клімянцін, 70 гадоў, яго жонка Палагея, 65 гадоў.
ЮХНЕВІЧ Марціян, 65 гадоў, яго дачка Вольга, 45 гадоў, — загінулі ў лагеры смерці Майданак.

ВЁСКА СЯМЁНАВА

Спалена (70 двароў) у сакавіку 1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

ГАСЮЛЬ Наталля, яе дочкі Зінаіда і Людміла.
ГЛАЦЁНАК Апанас, яго жонка Настасся, іх дачка і сын.
ГЛАЦЁНАК Віктар.
ГЛАЦЁНАК Габрыель.
ГЛАЦЁНАК Якаў, яго жонка Аксіння, сыны Міхаіл і Ілья, дочкі Галіна і Людміла.
ГЛАЦЁНАК Яфім, яго жонка Фаіна і сын.
ГУЗІК Пётр, яго жонка Наталля.
ДЗЕВЯКОВІЧ Алена, яе дачка і два сыны.
ДЗЕВЯКОВІЧ Міхаіл, яго жонка Ганна, дочкі Марыя, Яніна.
ДЗЕВЯКОВІЧ Наталля.
КАНАВАЛЬЧЫК Гаўрыла, яго жонка Ефрасіння, іх два сыны.
КОЎЗЕЛЬ Барбара, сям'я, 2 чалавекі.
КОЎЗЕЛЬ Ефрасіння, яе сын Ягор, з жонкай Марыяй і дачкой Галінай.
КОЎЗЕЛЬ Марыя В., сям'я, 7 чалавек.
КРЫВАНОС Васіль, яго жонка Ірына, дачка Люба.
МАСАЛЬСКІ Віктар, яго жонка Ганна, сын Уладзімір і дзве дачкі — Вольга і Франя.
САВІЦКАЯ Марыя, яе сын Іван.
СІВОХА Васіль, яго жонка Лізавета.
УРАГАЎ Аляксандр, яго жонка Ксеня, дзеці Іван, Вера.
ХАТКЕВІЧ Пётр, яго жонка Вольга, дачка Леаніда.
ХЛАМЁНАК Антаніна, яе дачка Таццяна.

Помнік ахвярам фашызму ў вёсцы Сямёнава.

ШАБАЛОЎСКАЯ Аляксандра, яе сястра Малання.

ШАБАЛОЎСКАЯ Матрона.

ШАБАЛОЎСКІ Нікіфар, яго жонка Ксеня, дачка Лідзія, унукі Сяргей, Тамара.

ЮХНЕВІЧ Міхаіл І., сям'я, 2 чалавекі.

ВЁСКА ЧЫРВОНАЯ НІВА

КЛІМ Дзмітрый Фёдаравіч, н. у 1925.

МУРЗО Фёдар Аляксеевіч, н. у 1888, і яго сын Мікалай, н. у 1924, расстраляны на іудзейскіх могілках у г. Верхнядзвінску ў 1942 за сувязь з партызанамі.

З успамінаў Лідзіі Фёдараўны Панізнік, в. Бароўка.

...У жніўні 1942 года партызаны-фрунзенцы звязаліся з мужчынамі нашай вёсачкі. Бацька з Мікалаем і Дзмітрыем Клімамі паехалі да партызан у Маторына. Быў з імі і яшчэ адзін, чацвёрты. Далі ім заданне — правесці мабілізацыю ў сваіх мясцінах. Дзмітрый складзеныя спісы схаваў пад масток.

А той чацвёрты аказаўся «наводчыкам». Наляцелі на нашу вёску паліцаі. Як катавалі бацьку, маці крычала: «Пашкадуйце, забіце леш яго адразу!» Але каты не супакоіліся. У Дрысе, казалі людзі, быў такі цляц невялікі, абнесены калючым дротам, а зямля ўся бітым шклом засыпаная. Па гэтай пляцоўцы шпурлялі знясіленых людзей, гуляючы ў «пяты кут»...

Сям'ю нашу і Клімаў выгналі з хат, разрабавалі ўсё, нават відэлец іржавы з пячуркі выцягнулі. Ганялі, цягалі потым нас з малымі — перамерзлі ўсе, тыфам перахварэлі. У 43-м жа карнікі дужа лютавалі. Аднойчы павялі ўжо за горад. На тых могілках, дзе мужчын нашых пастралялі, дзяўчаты ямы рылі, мы ўжо думалі — для нас. Аж не — пусцілі ў белы свет голых, босых ды галодных, забараніўшы на вочы трапляцца. А як не трапіш, калі ўсюды вораг. Але людзі добрыя выратавалі.

А бацька мой, казалі, прасіў аб літасці. Маці ж таксама за яго прасіла: «Лепш забіце...»

ВЁСКА ЧУРГЛІ

РАДЗІВОНАВА Настасся Вікенцьеўна.

ВЁСКА ЧЫРВОНЦЫ

КУХАРОНАК Ефрасіння Пракопаўна, н. у 1891.

КУХАРОНАК Сяргей Іванавіч, н. у 1927, яго сястра, 30 гадоў, — расстраляныя карнікамі 5.4.1944, пахаваныя каля воз. Святое.

ЧЫРВАНЕЦ Ганна, сям'я, 2 чалавекі.

ВЁСКА ШАБАЛЫ

Спалена (6 двароў) у лютым 1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь». Усе жыхары згарэлі ў в. Бузова.

ЦЫРА Браніслаў Андрэевіч, яго жонка Ганна Цітаўна, дочкі: Марыя, Лізавета і Ганна.

ЦЫРА Васіль Андрэевіч, яго жонка Марыя Ціханаўна, сыны Анатоль, н. у 1923, Генадзь, н. у 1926.

ЦЫРА Ганна Сямёнаўна, яе дзеці: Уладзімір Іосіфавіч, Яўгенія і Андрэй.

ЦЫРА Еўдакім Фролавіч, яго жонка Лідзія Фёдараўна, памёрла ад ран у партызанах, пахаваная ў в. Маторына, сын Іосіф і дачка Анфіса.

ЦЫРА Міхаіл Фролавіч, яго жонка Вольга Іванаўна і сын Васіль.

ЦЫРА Сцяпан Фролавіч, яго жонка Марфа Іванаўна, дочкі Ефрасіння, Юлія, Галіна, сын Іосіф.

ВЁСКА ШАЛЯГОВА

Спалена (42 двары) у лютым 1943.

ВАГЕР Іван Мікітавіч, сям'я, 2 чалавекі.

ГАСЮЛЬ Настасся, 50 гадоў, сыны Тарас Цімафеевіч, Сямён, дачка Яўгенія, — расстраляныя ў в. Задзежжа у лютым 1943.

ДЗЕВЯКОВІЧ Аляксандра А.

ДЗЕВЯКОВІЧ Андрэй А., сям'я, 5 чалавек.

ДЗЕВЯКОВІЧ Анісім А., сям'я, 6 чалавек.

ДЗЕВЯКОВІЧ Васіль Сямёнавіч, сям'я 2 чалавекі.

ДЗЕВЯКОВІЧ Іван Васілевіч, сям'я, 3 чалавекі.

ФІСЮК Аўлас Мінавіч, сям'я, 2 чалавекі.

ШАБАЛОЎСКАЯ Алена П., сям'я, 3 чалавекі.

ШЧАРБІНСКАЯ Аляксандра П.

ВЁСКА ШАМАНАВА

ЖВІРБЛЯ Іван Парфенавіч, сям'я, 2 чалавекі.

БЫЛЫ КАРКАЛЕЦКІ СЕЛЬСКІ САВЕТ

ПАНФІЛАЎ Павел Азаравіч, н. у 1904.

ПЯТНІЦА Максім Ільіч, н. у 1894, вывезены ў Германію, прапаў без вестак.

ВЁСКА КАРКАЛЕЦ

ПАМІЛЕНКА Пётр, н. у 1898, прапаў без вестак у канцэнтрацыйным лагеры.

САР'ЯНСКІ СЕЛЬСКІ САВЕТ

ВЁСКА АБРАЗЭЕВА

Спалена (13 двароў) 16 лютага 1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

З г а р э л і ў а г н і:

АБРАЗЭЙ Аляксандр, 2 чалавекі.
АБРАЗЭЙ Іосіф, 2 чалавекі.
АБРАЗЭЙ Рыгор Сямёнавіч, н. у 1908, сям'я, 2 чалавекі.
БАРЭЙКА Кацярына.
БАБОК Уладзімір.
ДЗЯРКО Васіль, 2 чалавекі.
ДЗЯРКО Пётр.
ДЗЯРКО Уладзімір.
ПІВАВАРАНАК Антон, 3 чалавекі.
РАКШНЯ Марыя, 2 чалавекі.
ТВАРАНОВІЧ Міхаіл, 2 чалавекі.
ТВАРАНОВІЧ Павел.

ВЁСКА АБУХАВА

Спалена (55 двароў) у лютым 1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

З а г і н у л і:

БАГДАНОВІЧ Васіль Іванавіч, н. у 1880.
БЕЛАДЗЕД Адэля.
БЕЛАДЗЕД Геня.
БЕЛАДЗЕД Алена.
БЕЛАДЗЕД Коля.
ВАЗНОВІЧ Еўдакія.
ВАЗНОВІЧ Іосіф.
ГАРБУЛЬ Барбара.
ГАРБУЛЬ Алена.
ГАРБУЛЬ Надзея.
ГАРБУЛЬ Вольга.
ГРЫБОЎСКАЯ Ганна.
ГРЫБОЎСКІ Іван.
ГРЫБОЎСКІ Павел.
КАСЬКОВІЧ Клімянціна.
КАРАНІК Геня.
КАРАНІК Коля.
КАРАНІК Лёля.
КАРАНІК Лёня.
КАРАНІК Сільвіна.
КАЧАН Настасся.
КАЧАН Валянціна.
КАЧАН Яўгенія.
КАЧАН Лаўрэнцій.
КАЧАН Надзежда.
КАЧАН Мікалай.
КАЧАН Раман.
КАЧАН Юлія.
КАЧАН Ядвіга.
КРОМАН Настасся.
КРОМАН Аркадзь.
КРОМАН Кацярына.
КРОМАН Іван.
КРОМАН Іосіф.
КРОМАН Пётр.
КУХАРОНАК Марыя.
КУХАРОНАК Вольга.
КУХАРОНАК Пётр.
ЛУКАШОНАК Пётр.
ПАПСУЕВІЧ Мікалай.
ПАПСУЕВІЧ Надзея.
ПІРОГ Клаўдзія.
ПІРОГ Юлія.
САВЕЙКА Аляксандр.
САВЕЙКА Антаніна.
САРДЫКА Лізавета.
САРДЫКА Пётр.
САРДЫКА Аня.
САРДЫКА Валя.
САРДЫКА Віця.
УРБАН Луцыя.
УРБАН Якаў.
ШАРЫПА Антаніна.
ШАРЫПА Казімір.

Магіла ахвяр фашызму ў вёсцы Аніськава.

ВЁСКА АНІСЬКАВА

Спалена (12 двароў) 16.12.1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь». Большасць жыхароў згарэлі жывымі.

АСТАПКОВІЧ Юрый, 70 гадоў.
ГРЫБОЎСКІ Іосіф, 58 гадоў.
ЖУК Марыя і яе сын, 16 гадоў.
ЖУК Сямён Фаміч, н. у 1890.
КУРЫКША (Каэтаніха), 60 гадоў.
САНДАР Браніслава Антонаўна, 17 гадоў.
СТАРЫНСКАЯ Вольга, 60 гадоў.
ЧАРАПКОВА Надзежда, 40 гадоў.

ВЁСКА БАБЫ

Спалена (12 двароў) 16.2.1943.

ГІРУЦКІ Вікенцій Іосіфавіч, н. у 1909.
ГІРУЦКАЯ В.Ф.
ПАРФЯНОВІЧ С.В.
ПАРФЯНОВІЧ А.В., н. у 1886.
ПАРФЯНОВІЧ Б.І., н. у 1904.
ПАРФЯНОВІЧ П.С., н. у 1907.
ПАРФЯНОВІЧ Ф.І., н. у 1919.

Гэты спіс узяты з помніка ў былой вёсцы Бабы, на магіле, дзе пахаваны прах спаленых людзей.

ВЁСКА БУЛЫ

Спалена (39 двароў) 16.2.1943 разам з жыхарамі.

АМЯЛЬЧОНАК Вера, 40 гадоў, сын Віця, 5 гадоў.
АМЯЛЬЧОНАК Кася, 70 гадоў.
АЎСЮК Марыя, 70 гадоў, дачка Моніка, 45 гадоў.
БАБОК Юлія, 70 гадоў, дочкі Бабок Моніка, 40 гадоў, Браніслава, 36 гадоў, Ганна, 35 гадоў.
БАРАЎЦОВА Вера з сынам.
ВАРОНА Настасся, н . у 1896, яе сын Адам, 12 гадоў, дачка Геня, 15 гадоў.
ВАРОНА Стэфан, 70 гадоў.
ВОРАНАВА Васіліна, н. у 1896.
ВОРАНАВА Марыя, 60 гадоў.
ГІРУЦКАЯ Акуліна, 50 гадоў, сын Эдзік, 8 гадоў.
ЗАМБАР Марыя, 45 гадоў.
КАПУСТА Савэра і трое дзяцей.
КАЧАН Адэля, 60 гадоў.
КРОМАН Адам, яго жонка Наталля, н. у 1892, сын Віталь н. у 1930.
КРОМАН Анеля, 40 гадоў, сыны Чэсік, 10 гадоў, Анатоль, 8 гадоў.
КРОМАН Эмілія, дачка Браніслава, два ўнукі і дзве ўнучкі.
КРОМАН Зінаіда Іванаўна, н. у 1903, дзеці Ада Эдуардаўна, н. у 1925, Эрнест, н. у 1927, і Эдуард, н. у 1930.
КУХТАРСКІ Уладзімір, жонка Ядвіга П.
ЛАБОК Анеля, 70 гадоў, унук і ўнучка.
ЛАБОК Вікенцій, 55 гадоў, жонка Паліна, 50 гадоў, дачка Антаніна, 16 гадоў.
ЛАЎРЫНОВІЧ Бася, яе дочкі Воля, Броня, Франя і сын.
ЛАЎРЫНОВІЧ Ганна, 56 гадоў, сын, н. у 1925.
ЛАЎРЫНОВІЧ Ігнат, 60 гадоў, жонка Анеля, 60 гадоў.
ЛУК'ЯНСКАЯ, 70 гадоў.
ЛУК'ЯНСКАЯ Каміля, 40 гадоў.
РАГЕЛЬ Вольга Іванаўна, 35 гадоў, дачка і сёстры Аляксандра, 20 гадоў, Алена, 16 гадоў.
РАГЕЛЬ Іван, жонка і пяцёра дзяцей: ад 10 да 18 гадоў.
САКСОН Настасся, тры дачкі: 18, 20 і 22 гады.
САКСОН Станіслаў, 62 гады, жонка Агата, 50 гадоў, дочкі: Зося, 18 гадоў, Юлія, 16 гадоў, Вілія, 13 гадоў.
СЛІЧНЫ, жонка і чацвёра дзяцей.
ШАРЫПА Браніслаў, 50 гадоў, жонка Вера, 45 гадоў, маці Настасся, 75 гадоў, сын, 4 гады.

Магіла ахвяр фашызму ў былой вёсцы Булы.

ШАРЫПА Данат, 45 гадоў, брат Іосіф, 40 гадоў, сястра Савэра, 47 гадоў, трое яе дзяцей.

ШАРЫПА Ксаверы, 35 гадоў, яго жонка, 33 гады, два сыны, 8 і 10 гадоў, дзве дачкі, 4 і 6 гадоў.

ШАРЫПА Станіслаў, 62 гады, яго жонка, 50 гадоў, дочкі Вера, 16 гадоў, і Алена, 14 гадоў.

ШАЎРАК Юзэфа, 60 гадоў, сын Генадзь, 23 гады, і дачка, 20 гадоў.

ВЁСКА ВЕРХНЯЕ СТУНЖАВА

Спалена (14 двароў) 16.2.1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

ГРЫЖЭЎСКІ Пётр, 55 гадоў, жонка Настасся, 50 гадоў, і дачка Рэня, 15 гадоў.

ГРЫЖЭЎСКІЯ, сям'я, 5 чалавек.

ДЗЯРКО, сям'я, 3 чалавекі.

ЖУК (мужч.) і двое яго дзяцей.

КУХАРОНКІ, сям'я, 4 чалавекі.

КУХАРОНКІ, сям'я, 2 чалавекі.

КУХАРОНКІ, сям'я, 4 чалавекі.

КУХАРОНКІ, сям'я, 2 чалавекі.

САДОХІ, сям'я, 2 чалавекі.

ТУМАШЭВІЧЫ, сям'я, 2 чалавекі.

ВЁСКА ВЕРХНЯЕ ХАМІНО

Спалена (7 двароў) у лютым 1943.

АЛЕЙНІКАЎ Фадзей.

ГІРУЦКІ Іосіф.

ВЁСКА ВОЗНАВА

Спалена (41 двор) у лютым 1943.

З а г і н у л і:

БУБОВІЧ Рыгор.

ДЗЯРКО Алена Францаўна, н. у 1880.

ЗАХАРЭВІЧ Станіслава.

ЗАХАРЭВІЧ Лёня.

КРЫВЁНАК Юзэфа Іосіфаўна, н. у 1898.

КУРЫКША Алена Вікенцьеўна.

ЛІПСКІ Фёдар.

ПРОГ (жанчына).

РЭВУТ Настасся.

СОЛТАН Ігнат, сын Уладзімір і дачка Ганна.

СОЛТАН Алена Васілеўна, яе трое дзяцей.

ЧУРГЕЛЬ Анэта Якаўлеўна, яе сястра Марыля, спаленыя ў в. Вознава.

ЧУРГЕЛЬ Антаніна Адамаўна, н. у 1916, забіта фашыстамі 30.3.1944 каля в. Добранікі.

ШАЛУХАНСКАЯ, памерла ў лесе, карнікі спалілі яе мёртвай.

ВЁСКА ВЯЛІКІЯ ПЛЕЙКІ

Спалена (39 двароў) у лютым 1943.

УСЕЛЕНАК Лізавета Васілеўна, н. у 1908 з в. Расіца, з дачкой двухгадовага ўзросту і унучкай Дзінай, 5 гадоў, — расстраляныя ў час карнай аперацыі каля вёскі Ніжняе Стунжава 13.2.1943.

ШАБАЛА Аксеня Пракопаўна, 60 гадоў.

ВЁСКА ГРОМАЎКІ

Спалена (21 двор) у лютым 1943.

ВАРОНА Лідзія Фадзееўна, яе сястра Марыя.

ТУМАШЧУК Марыя Сільвестраўна, н. у 1920, закатаваная ў лютым 1943.

ШАЎРАК Мікалай Ціханавіч, н. у 1907, загінуў пры бамбёжцы ў г.п. Асвеі ў ліпені 1941.

ВЁСКА ДЗЕГЦЯРОВА

Спалена (18 двароў) у лютым 1943.

АЎСЮК Анатоль Іванавіч, яго жонка Анеля, спаленыя ў Расіцы.

ГАРБУЛЬ Ефрасіння, дзеці: Броня, Казюня, Юзік і маці, спаленыя ў Папоўцы.

КУДЛА Іван Трафімавіч, 56 гадоў, расстраляны пад Малавідамі.

КУДЛА Ефрасіння Сафронаўна, 57 гадоў, спалена ў Малавідах.

МАЛЕЙ Васіль Васілевіч, 65 гадоў, спалены ў Сар'і.

МАЛЕЙ Іван Сцяпанавіч, 60 гадоў.

ШПАК Анэта, 45 гадоў, дачка Ядвіга, н. у 1926, расстраляныя ў в. Наўляны Краслаўскага раёна, Латвія.

ТВАРАНОВІЧ Міканор Пілімонавіч, 50 гадоў, яго брат Сцяпан, 50 гадоў, расстраляныя ў Сар'і.

ВЁСКА ЖАРНАСЕКІ

Спалена (8 двароў) 16.2.1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

ДРОЗД Клаўдзія.

ЖУК Аляксандра.

ЖУК Янка.

ЖУК Ганна Міхайлаўна.

ЖУК Міхаліна.

РУДЗІНСКАЯ, яе сыны: Косця, 10 гадоў, Валодзя, 8 гадоў.

ЧУРГЕЛЬ Адам Якаўлевіч, жонка Ева Іванаўна, дачка Браніслава.

ШАЛУХАНСКІ Міхаіл.

ШАЛУХАНСКАЯ Анеля.
ШАЛУХАНСКАЯ Гелена.
ШАЛУХАНСКАЯ Браніслава.

ВЁСКА ЗУЛАВА

Спалена (17 двароў) у лютым 1943.

АМЯЛЬЧОНАК (жанчына):
АМЯЛЬЧОНАК Цярэнцій Мікалаевіч.
АМЯЛЬЧОНАК Ефрасіння.
АЎСЮК Аляксандр.
АЎСЮК Уладзімір Вікенцьевіч.
АЎСЮК Ефрасіння.
БЫКОЎСКАЯ Юзэфа.
БЫКОЎСКІ Фёдар Міхайлавіч.
МАЛЕЙ Міхаіл, н. у 1904.

ВЁСКА КАЛЮТЫ

Спалена (17 двароў) 16.2.1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

Згарэлі жывымі:

БАБОК Міхаіл.
ВАРОНА Яфім, сям'я, 3 чалавекі.
ВЫСОЦКІ Антон, сям'я, 4 чалавекі.
ЖЫЗНЕЎСКІ Уладзімір, сям'я, 2 чалавекі.
КАРПЁНАК Іосіф, сям'я, 3 чалавекі.
ЛАЎРЫНОВІЧ Іосіф, сям'я, 3 чалавекі.
ПУХАЛЬСКІ, сям'я, 3 чалавекі.
РУБЛЕЎСКІ, сям'я, 7 чалавек.
САБАЛЕЎСКАЯ Аўдоцця, сям'я, 4 чалавекі.
САБАЛЕЎСКАЯ Ганна.
САБАЛЕЎСКАЯ Настасся Адамаўна, н. у 1906, яе дзеці Нікадзім Ігнатавіч, н. у 1932, Лёля, н. у 1936, Уладзімір, н. у 1939, і сястра Анеля.
САБАЛЕЎСКІ Саўка, сям'я, 2 чалавекі.
САКСОН Сямён, сям'я, 3 чалавекі.
САКСОН Станіслаў, сям'я, 3 чалавекі.
СПІРЫДЗЁНАК Іосіф, 70 гадоў.

ВЁСКА КАРАНІКІ

Спалена (43 двары) у лютым 1943.

Загінулі:

АЎЛАСЕНАК Матрона.
АЎЛАСЕНАК Пётр.
БУЛЫНСКАЯ Еўдакія.
БУЛЫНСКАЯ Матрона.
ЖЫЗНЕЎСКІ Іван з жонкай і сынамі.
КАРВЭЦКІ Антон.
КАРВЭЦКАЯ Казіміра.
КАРПЁНАК Іосіф.
КАРПЁНАК Ефрасіння.
МАЛЕЙ Антон Андрэевіч, н. у 1908, яго брат Фёдар.
МАЛЕЙ Таццяна, дзве яе дачкі.
ПАРАДНІКІ, сям'я: маці, сын Мікалай, дачка з двухмесячнай дачкой.
САРДЫКА Людміла.
САРДЫКА Мікалай Сідаравіч.
САРДЫКА Марфа з дачкой.
САЎРУЦКАЯ Ефрасіння Аляксандраўна, яе тры дачкі.
СПІРЫДЗЁНАК Ганна.
СПІРЫДЗЁНАК Ганна Іванаўна.
СПІРЫДЗЁНАК ... Захараўна.
СПІРЫДЗЁНАК Пётр Васілевіч, н. у 1925, і яго бацька.
СПІРЫДЗЁНАК Таццяна.
СПІРЫДЗЁНАК Анэта.
СПІРЫДЗЁНАК Хрысціна Сцяпанаўна, 70 гадоў.
СПІРЫДЗЁНАК Яфім Карпавіч, 70 гадоў.
ЦЫРА Настасся.
ЦЫРА Ганна Казіміраўна.
ШАЎРАК Марыя Сідараўна.
ШАЎРАК ... Аляксандраўна.
ЯРМАК Ефрасіння.
ЯРМАК Іосіф Іосіфавіч.

ВЁСКА КОЗЛАВА

Спалена ў лютым 1943.

Загінулі:

БАБКОВЫ, сям'я.
КЛІМОВІЧЫ, сям'я
ЛАЎЧЫНОЎСКІЯ, сям'я.
МІЦКЕВІЧЫ, сям'я.
ШТКЕВІЧЫ, сям'я.

ВЁСКА КОЛБАЎШЧЫНА

АСТАПКОВІЧ Іван Іванавіч, цывільны, памёр 13.1.1944, пахаваны ў в. Турычына Невельскага р-на Пскоўскай вобл.

ВЁСКА НІЖНЯЕ СТУНЖАВА

Спалена (12 двароў) у лютым 1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».
ПУШЛЯК Аляксандр, сям'я, 4 чалавекі.
САДОХА Пётр Пракопавіч з сям'ёй.

ВЁСКА НІЖНЯЕ ХАМІНО

Спалена (17 двароў) у лютым 1944. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

ВЯЛІЧКА Ганна.

Помнік ахвярам фашызму ў былой вёсцы Ніжняе Стунжава.

ГАДУН Іван, н. у 1898.
ГІРГЕЛЬ Ефрасіння.
ГРЫБОЎСКАЯ Настасся.
ГРЫБОЎСКІ Мікалай.
ДУБАНОС Іван, н. у 1886, яго жонка Хрысціна Антонаўна, н. у 1900, дачка Вольга, н. у 1930,
ЗАМБАР Сцяпан, н. у 1900.
ЗАМБАР Барыс.
ЗАМБАР Ігнат, яго жонка.
МАЦКЕВІЧ Марыя, н. у 1912, яе дачка Валянціна, н. у 1939.
НОВІКАВА Вольга, н. у 1912, яе дачка Тамара, н. у 1930, сын Толік, н. у 1932.
ПАДЗВІНСКІ Уладзімір, н. у 1910, яго жонка, н. у 1912.
ПІРОГ Антон Мікалаевіч, н. у 1871.
СКРЫПКА Еўдакія.
СПІРЫДЗЁНАК Любоў.
УРБАН Ганна, н. у 1901.
УРБАН Дзмітрый, н. у 1885.
УРБАН Барбара Сільвестраўна, 79 гадоў.
УРБАН Хрысціна.

ВЁСКА ПАПАРТНАВА

Спалена (13 двароў) 16.2.1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

У агні згарэлі:

ГІРУЦКІ Баляслаў.
ГРЫНЕЎСКІ Іосіф, сям'я, 4 чалавекі.
ГРЫНЕЎСКІ Ясь, сям'я, 3 чалавекі.
ЛАБЭЦКІ Іосіф, сям'я, 2 чалавекі.

ВЁСКА ПАШЭНЬКІ

Спалена (18 двароў) у лютым 1943.

МАЗУРА Фёкла А.
МЯДЗЮТА Настасся Емяльянаўна, н. у 1904, расстраляная ў в. Садкоўшчына за сувязь з партызанамі.

ВЁСКА ПУШАЛАТЫ

Спалена (17 двароў) 16.2.1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

Згарэлі:

БАБКОВЫ, сям'я, 3 чалавекі.
ВАРАХОП Ганна, сям'я, 3 чалавекі.
ВАРАХОП Іосіф Іванавіч, сям'я, 4 чалавекі.
ВАРАХОП С.І., сям'я, 3 чалавекі.
ГІРУЦКІ Іосіф, сям'я, 2 чалавекі.
КАЙРЫШ Уладзімір Якаўлевіч.
МАЛЯЎКА Пётр, сям'я, 2 чалавекі.
МАТУСЕВІЧ Іосіф, сям'я, 2 чалавекі.
РАКШНЯ Уладзімір.
РАКШНЯ Юльяна, сям'я, 2 чалавекі.

ВЁСКА РАКШНІ

Спалена (40 двароў) 16.2.1943.

Загінулі:

ЖУК Нічыпар Казіміравіч, н. у 1886, яго дачка Станіслава, н. у 1923, спаленыя карнікамі ў лютым 1943.
ЗАМБАР Віця, прапаў без вестак пасля таго, як быў выкуплены з канцлагера Саласпілс.
РАКШНЯ Іван Данатавіч, н. у 1898, яго

І. Д. Ракшня, Т. А. Ракшня.

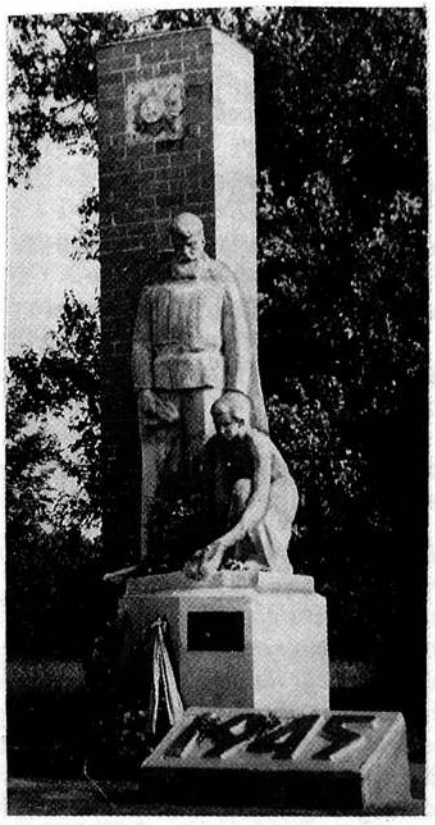

Помнік ахвярам фашызму ў вёсцы Сар'я.

жонка Казімера, брат, н. у 1896, жонка брата Тэлісвора Антонаўна, н. у 1899, і дачка Ганна, н. у 1932, брат Сцяпан, н. у 1893, жонка Сцяпана Ганна Аляксееўна, спаленыя карнікамі 13.2.1943.

ВЁСКА САКАЛОВА

Спалена (11 двароў) 16.2.1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

Загінулі:

КАСЬКЕВІЧ (жанчына), 35 гадоў, сын, 8 гадоў, і маці па прозвішчы Шаўрак, 60 гадоў.
МУРЗО Аксеня.
МУРЗО Лёля Сцяпанаўна.
ПАЛАЗОЎСКІ Іван.
ПАЛАЗОЎСКАЯ Алена.

ВЁСКА САРДЫКІ

Спалена (34 двары) у лютым 1943.

КАРАНІК Марыя, партызанская сувязная, расстраляна фашыстамі. Пахавана ў в. Абухава.

ВЁСКА САР'Я

Спалена (34 двары) у лютым 1943.

Магіла ахвяр фашызму ў былой вёсцы Сініцы.

КАНАШОНАК Георгій Георгіевіч, настаўнік, загінуў у канцлагеры Саласпілс.
НАРУБІН (Бычкоў?)... Антонавіч, 4 гады, — загінуў у канцлагеры Саласпілс.
ЧЫРКУН Марыя, н. у 1890, спаленая ў лютым 1943.

ВЁСКА СІНІЦЫ

Спалена (10 двароў) у лютым 1943.

ЖЫЗНЕЎСКІ Канстанцін.
ЖЫЗНЕЎСКАЯ Ефрасіння.
КАСЬКОВІЧ Яфім.
КАСЬКОВІЧ Аляксандра.
ЛІПСКІ Пётр.
ЛІПСКАЯ Настасся.
СТАРЫНСКАЯ Аляксандра.
СТАРЫНСКІ Міхаіл.
СТАРЫНСКІ Павел.
СТАРЫНСКАЯ Александрына.

ВЁСКА СУП'ЯНІКІ

Спалена (8 двароў) 16.2.1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

Загінулі:

ЛАЎРЫНОВІЧ Вікенцій, н. у 1903, жонка і дачка Юлія, н. у 1926.

ЛАЎРЫНОВІЧ Іосіф, жонка і дачка Кліма.
МІСНІК Лявон, сястра Маня.
МІСНІК Альжбета.
СТАРЫНСКІ Антон, н. у 1909, дачка Ніна.
СТАРЫНСКАЯ Альжбета, яе пяцёра дзяцей.
ТВАРАНОВІЧ Павел, сям'я, 4 чалавекі.

ВЁСКА ФАЛЬВАРКОВА

Спалена (24 двары) 16.2.1943 разам з жыхарамі.

АМЯЛЬЧОНАК Пётр Якаўлевіч.
АМЯЛЬЧОНАК Антаніна Ягораўна.
АМЯЛЬЧОНАК Вера Сямёнаўна, сыны Анатоль, 7 гадоў, Пётр, 5 гадоў.
АЎСЮК (жанч.), дачка Яніна.
АЎСЮК Сцяпан, жонка і дзіця.
АЎСЮК Клёся, дачка Рэгіна.
ВЕРАБЕЙ Якаў, жонка і сямёра дзяцей.
ЖУК Праскоўя.
ЖЫЗНЕЎСКАЯ.
КУРЫКША Адам.
МОТУЖ Іосіф.
МОТУЖ Зузана.
ПІРОГ Аляксандр, жонка.
ПАПСУЕВІЧ (жанч.).
ПАПСУЕВІЧ (жанч.).
ПАПСУЕВІЧ Ганна, муж і дачка.
РУСАК Эмілія, муж і дачка Рэгіна.
СТАНЕВІЧ Іосіф.
СТАНЕВІЧ Мальвіна.
ТВАРАНОВІЧ Антон.
ТВАРАНОВІЧ Зузана.
ТВАРАНОВІЧ Ганна і яе трое дзяцей.
ТВАРАНОВІЧ Казімір, жонка Юзэфа, іх трое дзяцей.
ТВАРАНОВІЧ (жанч.), сын.

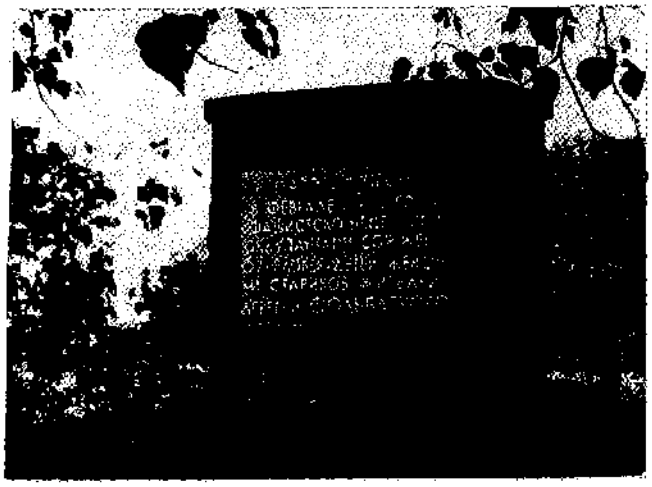

Магіла ахвяр фашызму ў вёсцы Фальваркова.

ТВАРАНОВІЧ Франя, сын.
УРБАН Васіль.
ЯСЮКЕВІЧ Ганна.

Разам з жыхарамі вёскі спалены яшчэ дзве невядомыя сям'і.

ВЁСКА ХОДАРАЎШЧЫНА

Спалена (5 двароў) у лютым 1943.

ЖЫЗНЕЎСКІ Пётр Кандратавіч, 75 гадоў, жонка Палагея, 67 гадоў, нявестка Пілюшына Еўдакія Іванаўна, 45 гадоў, спаленыя ва ўласнай хаце ў лютым 1943.

З ліста Яўгеніі Максімаўны Сімховіч (Пілюшынай), жыхаркі Гомеля.

...Пра гэта цяжка і немагчыма пісаць. Бацька мой памёр яшчэ ў 1931 годзе. А маці, бабулю і дзядулю карнікі спалілі на маіх вачах. Памятаю толькі, што каты жудасна крычалі ў агні, было шмат снегу, наша хата гарэла, і мяне білі, я завалілася ў глыбокі снег, усё цела закалянела; я не плакала — на сэрца лёг цяжкі камень, было бясконца крыўдна ад сваёй бездапаможнасці, не было паблізу аніякай жалязякі — хаця б аднаго забіць...

Не бачу за слязьмі радкоў, бо гэта глыбокая рана, якая ніколі не зажыве. Вельмі добра, што і ў нашым раёне, і ў рэспубліцы будуць кнігі-мемарыялы памяці аб загінуўшых, хай ведаюць нашы дзеці і ўнукі аб звярствах фашызму, хай трымаюць мір у сваіх руках, а мы ім дапаможам, колькі маем сіл...

ВЁСКА ШАТРОВА

УРБАН Палагея Ільінічна,
ШАЦЁР Ганна Іванаўна — расстраляныя фашыстамі.

ВЁСКА ШЧУНЬКІ

Спалена (6 двароў) у лютым 1943.

МЯДЗЮТА Пётр Антонавіч, н. у 1905, расстраляны ў в. Садкоўшчына за сувязь з партызанамі.

ВЁСКА НЕ ЎСТАНОЎЛЕНА

ЛАБОЎКА Ягор Міронавіч, н. у 1914, памёр ад ран 6.8.1944 у эвакашпіталі 3329 у Зялёным Гарадку пад Полацкам.
БАБРОНАК Настасся Канстанцінаўна, н. у 1889, з калгаса імя Тэльмана.

БАРЭЙКА Алена Васілеўна, н. у 1918, з калгаса імя Варашылава.

БАРЭЙКА Палагея Іосіфаўна, н. у 1897, з калгаса «Чырвоны партызан».

ГРЫНЕЎСКІ Віталь, н. у 1915, з калгаса «Кастрычнік», прапаў без вестак пры пераходзе лініі фронту.

ЖЫЗНЕЎСКАЯ Ганна Іванаўна, н. у 1914, з калгаса «Чырвонаармеец», прапала без вестак у час карнай экспедыцыі.

РЭВУТ Соф'я Сцяпанаўна, н. у 1904, з калгаса «Верны шлях».

СОЛТАН Марыя Антонаўна, н. у 1920, з калгаса імя Чапаева.

ЧУРГЕЛЬ Антаніна Адамаўна, н. у 1916, з калгаса «Чырвонаармеец».

ШАЛІМАВА Марыя Фёдараўна, н. у 1909, з калгаса «Маяк», прапала без вестак у час карнай экспедыцыі.

СЕНЬКАЎСКІ СЕЛЬСКІ САВЕТ

ВЁСКА АРБАНАВА (УРБАНАВА)

Спалена 16 лютага 1943.

АГУРЭЦКІ Віктар, сям'я, 2 чалавекі.
МЫШЭНКА Адам, сям'я, 2 чалавекі.
ПІЛЮШЫН Іван, сям'я, 5 чалавек.
ЧЭРНІК Міцька, сям'я, 4 чалавекі.
ЯСЮКЕВІЧ Зынон, сям'я, 3 чалавекі.

ВЁСКА ВАЛЮКІ

Спалена (18 двароў) у лютым 1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

БУКА Пётр.
БУКА Канстанцін.
КАДЫШ Ірына.
КАЛЕСНІК Сідар.
МАРАЧКОЎСКАЯ Марыя.
ПУТРА Марыя і яе двое дзяцей.

ВЁСКА ВОСТРАЎ

Спалена (50 двароў) у лютым 1943.

МІХНО Мікалай, 60 гадоў.

ВЁСКА ГЕНЕВА

Спалена 16 лютага 1943.

КАВАЛЁНАК Наталля.
ЛЕВУЦЁНАК Нічыпар, сям'я, 6 чалавек.
ПЛЮШЫН Ігнат, сям'я, 5 чалавек.
ПЛЮШЫН Сямён, сям'я, 6 чалавек.
ПУТРА Ганна, сям'я, 2 чалавекі.
РОДЗІК Ганна.
РОДЗІК Пётра, сям'я, 6 чалавек.
РОДЗІК Эдвард, сям'я, 3 чалавекі.

ВЁСКА ПІСЯЛЁВА

Спалена (23 двары) у лютым 1943.

З а г і н у л і:

БУКЕВІЧ Агата, сям'я, 2 чалавекі — загінула ў канцлагеры;

БУКЕВІЧ Павел, загінуў каля в. Роўнае Поле Расонскага раёна ў час карнай аперацыі ў лютым 1943.

ЗУБІНСКАЯ Адальфіна — спаленая ў в. Сенькава, сын Браніслаў Іосіфавіч, 12 гадоў, расстраляны ў в. Сенькава.

МАЦУЛЕВІЧ Разалія Іосіфаўна, расстраляна каля в. Задзежжа, дачка Ядвіга Іванаўна, н. у 1923, спалена ў в. Роўнае Поле Расонскага раёна, сын Леанід, н. у 1929, загінуў каля в. Малавіды, пахаваны каля р. Піжаўка.

ВЁСКА ДУБРАВА

Спалена (33 двары) у лютым 1943.

ТАРАСАВА Клаўдзія, спалена фашыстамі за сувязь з партызанамі.

ВЁСКА ЖАЛАБОЎШЧЫНА

Спалена (12 двароў) 13.2.1943 разам з жыхарамі. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

БАРЫСЭВІЧ Іван.
БАРЫСЭВІЧ Ліна.
БАРЫСЭВІЧ Ганна.
БУБОВІЧ Марыя, сям'я, 4 чалавекі.
КРЫЦЫНЬ Іван, жонка Ганна.
КУРАШ Ягор, сям'я, 4 чалавекі.
ЛЕМЯШОНАК Антон, жонка Антаніна, дочкі Антаніна і Валянціна.
ЛЕМЯШОНАК Ганурата.
ЛЕМЯШОНАК Ядвіга, дачка Галіна.
МАЦКЕВІЧ Ігнат, жонка Зузана і іх пяцёра дзяцей.
САВЕЙКА Пётр, жонка Міхаліна і іх трое дзяцей.

ВЁСКА ЗАЛЕШЧЫНА

Спалена (21 двор) 16.2.1943 разам з жыхарамі. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

БУБОВІЧ Марыя, 85 гадоў, зяць Пётр Ада-

На гэтым месцы раней была вёска Залешчына.

мавіч, 63 гады, яго дочкі: Вераніка, 20 гадоў, Ядвіга, 14 гадоў.

ГАЕЎСКІ Міхаіл, жонка Анеля.

ЗАШЧЫРЫНСКІ Антон Антонавіч, жонка Аляксандра, сын Ігнат і нявестка Марыя.

ЗАШЧЫРЫНСКІ Вікенцій Аляксеевіч і яго жонка

ЗАШЧЫРЫНСКАЯ Анеля Вікенцьеўна, 43 гады.

ЗАШЧЫРЫНСКАЯ Фларэнціна.

ЗАШЧЫРЫНСКІ Ігнат, сям'я, 6 чалавек.

ЗАШЧЫРЫНСКІ Павел, 2 чалавекі з сям'і.

ЗАШЧЫРЫНСКІ Пётр, 4 чалавекі з сям'і.

ЗАШЧЫРЫНСКАЯ Міхаліна, яе сямёра дзяцей.

ІГНАТОВІЧ Пётр, жонка Кацярына, іх шасцёра дзяцей.

ЛАПА Зыгман, дачка Вера.

ЛАПА Ганна, сям'я, 3 чалавекі.

ЛАПА Эдзік.

ЛАЎРЫНОВІЧ Ганна, сям'я, 4 чалавекі.

МІЦКЕВІЧ Міхаіл, жонка Лёля, сын Мікалай.

НЯДБАЛЬСКІ Пётр.

РОДЗІК Іван з жонкай; дачка, 16 год, загінула ў канцлагеры.

ЦЭХАН Ганна.

ЦЭХАН Дамінік памёр ад тыфу, жонка спалена.

ЦЭХАН Алік.

ЦЭХАН Алімпія і яе пяцёра дзяцей.

ЯНКОЎСКАЯ Лідзія Іосіфаўна, н. у 1922.

ЯНКОЎСКІ Зынон Іосіфавіч, н. у 1927, падарваўся на міне.

ВЁСКА ЗАШЧЫРЫНА

Спалена (22 двары) у лютым 1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

БУБОВІЧ Леаніда Сямёнаўна, яе трое дзяцей.

БУБОВІЧ Сямён, жонка Міхаліна і двое дзяцей.

БУБОВІЧ Магуржата.

БУБОВІЧ Міхаліна.

ЗАШЧЫРЫНСКІ Данат, сям'я, 2 чалавекі.

УРБАН Люцыпія, яе двое дзяцей.

ФРАЛЁНАК Апанас з жонкай.

ФРАЛЁНАК Ганна.

ВЁСКА ЗЕНЬКІ

Спалена (22 двары) у лютым 1943 разам з жыхарамі. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

БАРТАШ Станіслаў Іосіфавіч.

ЗІНЬКЕВІЧ Дамінік Вікенцьевіч.

МАРЫНСКІ Альфонс Андрэевіч, падлетак.

МАРЫНСКІ Сяргей Сцяпанавіч, падлетак, расстраляны на пачатку вайны па даносе здрадніка за сувязь з партызанамі.

МАРАЧКОЎСКАЯ Серафіма Іосіфаўна, хавалася ў зямлянцы з дачкою Браніславай, якой быў час раджаць. Застрэлена карнікамі, калі вылезла падыхаць. Цела забітай загардзіла ўваход у зямлянку, дзе раджала яе дачка, якая засталася жывой.

МАРЫНСКАЯ Агнеса.

ПУТРА Дзмітрый.

ЯСЮКЕВІЧ Уладзімір Пятровіч.

ВЁСКА КАНСТАНЦІНАВА

Спалена (7 двароў) 13.2.1943 разам з жыхарамі. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

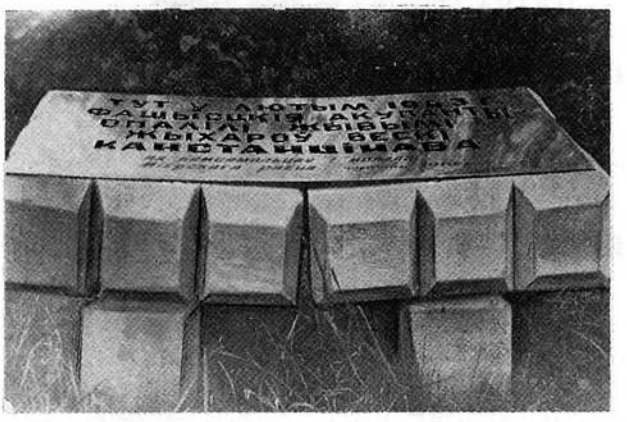

Помнік ахвярам фашызму ў былой вёсцы Канстанцінава.

ДУБРА Віктар.
ДУБРА Вольга.
ЖУК Юзэфа, сыны Міхаіл, Алік.
РОДЗІК Віктар, жонка Марыя, дачка Станіслава.
ШПАКОЎСКІ Іван, жонка Алена, дочкі Галіна і Вера.

ВЁСКА КАНЧАНЫ

Знішчана бамбёжкай (93 двары) у лютым 1943.

КАЗЛОЎСКАЯ Аўдоцця, 60 гадоў, спалена ў в. Навалакі.
Трое дзяцей **САЎЛУКА Аляксандра Мацвеевіча** загінулі ў канцлагеры Саласпілс.

ВЁСКА КАРАЛЁВА

Спалена (28 двароў) 13.2.1943. Увекавечаны ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

БАРТАШЭВІЧ Канстанцін Францавіч, н. у 1907, жонка Марыя, дачка Валянціна, н. у 1928.
БАРТАШЭВІЧ Міхаліна.
БАРТАШЭВІЧ Разаліна.
БАРТАШЭВІЧ Стэфанія.
БУБАЛА Міля.
ГАМАНЬКА Анеля, яе трое дзяцей.
ГАМАНЬКА Мацей Усцінавіч, сям'я, 3 чалавекі.
ГАМАНЬКА Франя, яе двое дзяцей.
ГАМАНЬКА Агата.
ГАМАНЬКА Улляна Карпаўна.
ДЗЕНІСЁНАК Адальфіна Пятроўна, яе маці Амелія, трое дзяцей.
ЗАБІНЯКА Казіміра.
ЗАБІНЯКА Саламея.
ЛАЎРЫНОВІЧ Адэля, яе чацвёра дзяцей.
ЛАЎРЫНОВІЧ Ксеня, яе двое дзяцей.
ЛАЎРЫНОВІЧ Аршуля.
ЛАЎРЫНОВІЧ Клара.
ПУТРА Марыя Альбертаўна і яе пяцёра дзяцей.
ПУТРА Станіслаў Вацлававіч, сям'я, 3 чалавекі.
САВЕЙКА Алена.

ВЁСКА КАШЫРЫНА

ЖУК Янут, сям'я, 2 чалавекі.
САВЕЙКА Фелікс, сям'я, 3 чалавекі.

ВЁСКА ЛАДЭЛЕВА

Спалена (22 двары) 13.2.1943 разам з жыхарамі.

З г а р э л і ў а г н і:

ЗІНКЕВІЧ Людміла Мікалаеўна, 33 гады, яе дзеці: Вера, 8 гадоў, Мікалай, 4 гады, Марыя, 2 гады.
ЗІНКЕВІЧ Дарота Адамаўна, 45 гадоў, яе дзеці — Марыя, 14 гадоў, Ганна, 12 гадоў, Эдзік, 2 гады.
ЗІНКЕВІЧ Разалія, 56 гадоў.
ЗІНКЕВІЧ Эдзік, 1 год.
ЗІНКЕВІЧ Алена Аляксееўна, 22 гады, з дзіцем.
ЗІНКЕВІЧ Настасся, 34 гады, яе дзеці: Аркадзь, 10 гадоў, Тоня, 12 гадоў, Дзмітрый, 6 гадоў, Міхаіл, 2 гады.
КАЛЕСНІК Васіль, 54 гады, жонка Дарота, 50 гадоў, іх сыны Сяргей, 16 гадоў, Васіль, 26 гадоў.
НЯДБАЛЬСКІ Андрэй, 56 гадоў.
НЯДБАЛЬСКІ Якаў, 26 гадоў.
НЯДБАЛЬСКІ Іван, 63 гады.
НЯДБАЛЬСКІ Іосіф, 46 гадоў, жонка Вольга, 40 гадоў, іх дзеці: Надзея, 12 гадоў, Марыя, 17 гадоў, Вера, 23 гады, Таццяна, 6 гадоў.
ПІЛЮШЫНА Мар'яна, 60 гадоў.
ПІЛЮШЫНА Вільгіна Осіпаўна, 32 гады, і яе дзеці: Подзя, 12 гадоў; Фёдар, 9 гадоў; Юзя, 2 гады.
ПУТРА Ціт Пархвенавіч, 53 гады, жонка Ганна, 40 гадоў; дачка Оля, 15 гадоў.
ЯСЮКЕВІЧ Барыс з жонкай і братам Дзмітрыем.

ВЁСКА МОТУЖЫ

Спалена (11 двароў) 13.2.1943 разам з жыхарамі.

БУКЕВІЧ Вікенцій.
БУКЕВІЧ Марыя.
КЛЯШЧОНАК Домінік.
МОТУЖ Адольф Віктаравіч, жонка Казіміра Іванаўна, іх трое дзяцей: Віня, Лёля, Толік.
МОТУЖ Ірына.
МОТУЖ Тавыдор, сям'я, 4 чалавекі.
МОТУЖ Яўгенія, яе чацвёра дзяцей.
МОТУЖ Анеля, муж Люнгін, іх чацвёра дзяцей.
МОТУЖ Забелій, сям'я, 5 чалавек.
МОТУЖ Фэля і яе дзіця.
ПІЛЮШЫН Сідар, жонка Адальфіна, іх пяцёра дзяцей.
ПІЛЮШЫНА Наталля з дзіцем.
СУШЫНСКАЯ Пілімоня Антонаўна і яе трое дзяцей.

ВЁСКА МУКВЯЦІЦА

Спалена (27 двароў) у лютым 1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

З а г і н у л і:

БАЛБЕКА Каэтан, сям'я, 6 чалавек.
БАРТАШ Фёдар, сям'я, 2 чалавекі.
БАРТАШ Юзап, сям'я, 4 чалавекі.
БЕРНІК Васіль, сям'я, 6 чалавек.
БУБОВІЧ Міхаліна, сям'я, 2 чалавекі.
БУКА Пётра, сям'я, 2 чалавекі.
ЖУК Анеля, сям'я, 5 чалавек.
ЗАЛЕЎСКАЯ Франя, сям'я, 5 чалавек.
ЗАШЧЫРЫНСКІ Зыгман, сям'я, 4 чалавекі.
ЗІНЬКЕВІЧ Аўдоля.
ЗІНЬКЕВІЧ Ганна, сям'я, 5 чалавек.
ЗІНЬКЕВІЧ Лізавета.
ЗІНЬКЕВІЧ Пётр Дзмітрыевіч.
КАДЫШ Віктар, сям'я, 2 чалавекі.
КАДЫШ Надзея Васілеўна.
КАДЫШ Сцяпан, сям'я, 3 чалавекі.
КАЛЕСНІК Вольга, сям'я, 3 чалавекі.
ЛАПОШКА Анэта.
ЛАПОШКА Баляслаў, сям'я, 4 чалавекі.
ЛАПОШКА Міля, сям'я, 4 чалавекі.
ЛАПОШКА Пашка, сям'я, 2 чалавекі.
МАРАЧКОЎСКАЯ Адэля.
МАРАЧКОЎСКАЯ Сарафіна, сям'я, 3 чалавекі.
МАРАЧКОЎСКІ Ілля, сям'я, 4 чалавекі.
МАРЫНСКАЯ Адэля, сям'я, 3 чалавекі.
МАРЫНСКАЯ Марыя, сям'я, 4 чалавекі.
МАРЫНСКАЯ Тэкля, сям'я, 2 чалавекі.
МАРЫНСКАЯ Юзэфа, сям'я, 2 чалавекі.
МАРЫНСКІ Андрэй, сям'я, 5 чалавек.
МАРЫНСКІ Донат, сям'я, 4 чалавекі.
МІНІН Малання, сям'я, 7 чалавек.
ПІЛЮШЫН Станіслаў, сям'я, 2 чалавекі.
ПІЛЮШЫН Сцяпан.
ПІЛЮШЫН Якуб, сям'я, 2 чалавекі.
ПІЛЮШЫНА Анэта.
ПУТРА Дзмітры, сям'я, 5 чалавек.
РЫМКЕВІЧ Анеля, сям'я, 5 чалавек.
РЫМКЕВІЧ Мар'я, сям'я, 3 чалавекі.
СУДНІК Міля, сям'я, 4 чалавекі.
СУДНІК Юзэфа, сям'я, 2 чалавекі.
ФУНДОРКА Ян, сям'я, 3 чалавекі.

ВЁСКА ПАНІЗОВА

БАЙКОВА Еўдакія Аляксандраўна, застрэлена і спалена ў сваёй хаце.

ЦЭЛІЎ УСІМ У ГАЛАВУ...

Не забываюцца гады ваеннага ліхалецця. Для нас усё было як быццам учора. Я хачу расказаць пра свой трагічны лёс.

У тыя дні ў нашай вёсцы Муквяціца ніхто не быў спалены. Выратаваў нас чалавек, які вырваўся з палаючай кузні ў вёсцы Ладэлева, прыбег да нас абгарэлы і папярэдзіў. Дарэчы, ён і зараз жыве ў Сенькаве.

Вось тут нашы дарослыя і зразумелі, што трэба ратавацца любой цаной. У нас былі сваякі ў Дубровах. Мы паехалі туды, а адтуль усе разам падаліся ў Малавідаўскі лес, які лічыўся партызанскай зонай. Аднак ніводнага партызана мы там не бачылі.

Першая карная экспедыцыя нас не закранула, у карнікаў было шмат «работы» ў вёсках. Калі ж усіх і ўсё спалілі, пайшлі «прачэсваць» лес. Там было шмат сем'яў, жылі разам, а калі пайшла другая карная экспедыцыя, разбегліся.

Так расказвалі дарослыя, а зараз пастараюся напісаць тое, што помню сама. Дзяцей — мяне, сястру, дваюраднага брата (яго маці немцы забілі раней) — бацькі павялі ў больш бяспечнае месца. Сястра і брат былі хворыя на тыф.

Узялі падушкі, коўдры. Палажылі брата і сястру, а я села каля іх ног. Мама засталася з намі, бацька пайшоў паглядзець, якім шляхам ідуць карнікі. Праз які час вярнуўся і гаворыць, што ідуць прама на нас, загінем. «Давай кінем іх, хоць самі выратуемся».

«Не, — сказала мама, — ты ідзі, а я з імі застануся». Бацька пайшоў. І тут жа мы пачулі незразумелую мову. Мама, рыхтуючыся да смерці, паклала мяне тварам уніз, сама лягла побач і абняла мяне.

Немец падышоў да нас адзін, мама прыўзнялася і сказала: «Паночак, не забівай нас, мы ні ў чым не вінаватыя». Але той не адклікнуўся і пачаў страляць. З першага стрэлу я адчула, як штосьці цёплае пацякло па правай шчацэ — куля зачапіла вуха.

Чатыры разы выстраліў і ўсім у галаву цэліў. Яшчэ не адышоў ад нас, выкідваючы апошнюю гільзу, як я прыўзняла галаву, гляджу, а ён у белым халаце. На шчасце, немец стаяў адвярнуўшыся. Я зноў апусціла галаву. Потым ён пайшоў.

Быў ужо вечар, сонца заходзіла, асвятляючы макушкі дрэў. Я паднялася з-пад мамінай рукі, паклікала маму, але яна не адклікнулася. Усе былі мёртвыя. Я кінула іх і пайшла ў той бок, куды пайшоў немец.

Іду — ні жывой душы, адны мёртвыя сем'і. Мне стала вельмі холадна. Гляджу, ветрам дрэва павернута. Залезла я ў той вываранень і адседзела ноч. Чула, як нехта хадзіў, храбусцеў снегам, але я не адклікнулася.

Як пазней выявілася, гэта хадзіў бацька. Калі карнікі зніклі, быцька пайшоў паглядзець, ці жывыя мы. Усе былі мёртвыя, а мяне не было.

Вось ён і хадзіў, шукаў мяне, думаў, што немец штыком мяне адкінуў, бывала і такое.

Раніцай я вылезла, іду далей — і зноў толькі адны мёртвыя. Раптам падбегла да мяне нейкая цётка, узяла за руку і павяла, распытваючы, як я засталася жывая. Я ёй расказала ўсё. Яна мяне суцешыла, сказала, што калі бацька застаўся жывы, ён цябе знойдзе, а пакуль пажывеш з намі.

Але, па ўсёй бачнасці, нядоўга я з імі жыла, бо калі хавалі маму, сястру і брата, я ўжо была з бацькам. Іх хаваў адзін бацька, а я стаяла ля магілы. Пахаваныя яны на могілках у вёсцы Дубровы.

Нельга без слёз успамінаць той далёкі і трагічны час, які назаўсёды застаўся ў нашых сэрцах. Няхай будзе праклятая вайна.

М. Мотуж,
в. Зашчырына Сенькаўскага сельсавета

ВЁСКА ПЕРАПЕЧКІ

Спалена (23 двары) у лютым 1943.

ВІНСКІ Станіслаў Браніслававіч.
ПІЛЮШЫН Альбін.

Гэтыя маладыя хлопцы былі схопленыя і накіраваныя ў канцлагер Саласпілс. Там іх апранулі ў нямецкую форму і адправілі з лагера, аднак хутка прывезлі назад і падверглі вытанчаным катаванням на вачах вязняў: прывязаўшы да цела вялікія камяні, прымушалі класціся на зямлю і ўставаць; абкруціўшы калючым дротам, загадвалі бегаць па пляцы, моцна білі — усё, відаць, за тое, што хлопцы адмовіліся ваяваць супраць сваіх. Затым іх пагналі па лагерах пад Пскоў, Рыгу і, нарэшце, спалілі ў лагеры ваеннапалонных.

ВЁСКА ПУСТЭЛЬНІКІ

Спалена (21 двор) 16.2.1943 разам з жыхарамі. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

БАРШЧЭЎСКАЯ Антаніна.
БЕК Ігнат, жонка Бек Альбіна, іх трое дзяцей.
БЕКА Віктар.
БЕКА Ганна.
БУБОВІЧ Вільгельма.
БУБОВІЧ Марыя, сын Пётр, дочкі Вера і Марыя.
ДУБРА Фёкла.
ДЗІКАВА Марыя, яе трое дзяцей.
ЕЗУФАВА Марыя і яе дачка Юзэфа.
ЕНАРАВУШ Фёдар, жонка Аляксандра, дочкі Марыя, Валянціна і сын Мікалай.
ІВАНОВА Ганна Станіславаўна і яе дачка Валянціна.
ІВАНОВА Марыя Рыгораўна, дачка Галіна, сыны Пётр і Міхаіл.
КЛЯШЧОНАК Яфім, жонка Марыя, дачка Галіна, сын Іван.
ЛАЎЧЫНОЎСКІ Зынон.
ЛАЎЧЫНОЎСКАЯ Эмілія.
ЛІНКЕВІЧ Фёкла.
ЛУК'ЯНСКІ Рыгор.
ЛУК'ЯНСКАЯ Ганна.
ШУК Іван.
ШУК Моніка.

ВЁСКА ПЯТРОЎШЧЫНА

Спалена (18 двароў) 13.2.1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

З г а р э л і ж ы в ы м і:

АБРАЗЕЙ Гіляры, 70 гадоў.
АБРАЗЕЙ Франц.
АЎДЗЕЙ Павел, жонка Вікторыя і іх дзеці: Эмілія, н. у 1924, Юзэфа, 12 гадоў, Віталь, 7 гадоў, Павел, 5 гадоў, Ян, 9 гадоў.
БУБАЛА Франя, н. у 1912, сын, 5 гадоў, і мачаха Антаніна, 70 гадоў.
БУБАЛА Марыя, сын, 3 гады, і дачка, 1,5 года.
БУБАЛА Агнешка, 70 гадоў.
БУБАЛА (дзявоч.) Часлава Вінцэнтаўна, 30 гадоў; сын, 7 гадоў, сястра Магуржата, 30 гадоў, з сынам і дачкой, пляменніца, 12 гадоў.
БУБАЛА Настасся, 35 гадоў, дачка Канстанцыя Канстанцінаўна, 10 гадоў.
БУБАЛА Вінцэсь, жонка Казімера, дачка Настасся з мужам Тавыдорам і дзіцем.

На гэтым месцы раней была вёска Пятроўшчына.

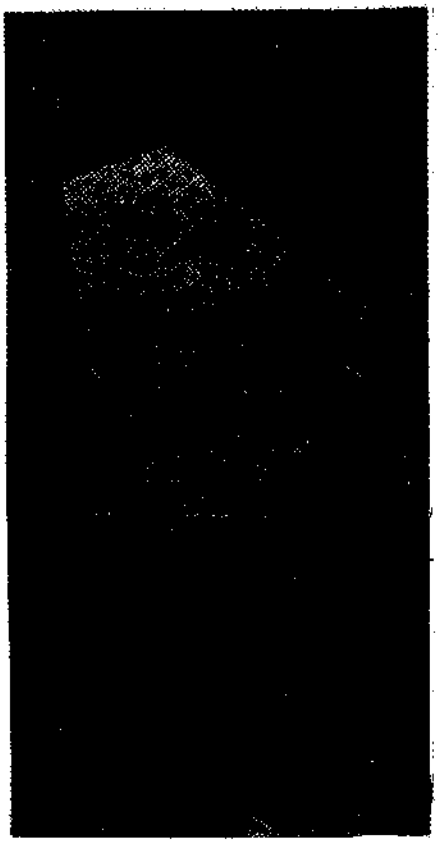

Магіла ахвяр фашызму ў вёсцы Пятроўшчына.

ВАЗНОВІЧ Настасся, н. у 1911, сын, 5 гадоў, дачка, 3 гады, і сын, 1 месяц.

ДРОЗД Міхаліна.

КАДЫШ Зузана, 80 гадоў,

ЛУРЫН Юзэфа Казіміраўна, 50 гадоў.

ПАЎЛІНЬ Іван, сям'я, 2 чалавекі.

ПАЎЛІНЬ Міля, сям'я, 2 чалавекі.

ПАЎЛІНЬ Станіслаў, 40 гадоў, жонка Анеля, 35 гадоў, і сын, 9 гадоў.

ПЛЮШЫН Іван, сям'я, 2 чалавекі.

ПЛЮШЫН Іван, сям'я, 4 чалавекі.

ПЛЮШЫНА Ева, 60 гадоў, сыны Зыгман, 25 гадоў, Іосіф, 18 гадоў, Віталь, 16 гадоў.

ПЛЮШЫНА Мальвіна, каля 70 гадоў, з сынам Станіславам, 16 гадоў.

ПЛЮШЫНА Марыя, н. у 1911.

ПЛЮШЫНА Франя, н. у 1913.

САВЕЙКА Люцыяна Дзяменцьеўна, 50 гадоў, яе дзеці: Анеля, н. у 1920, Гелена, н. у 1924, Станіслава, н. у 1928, Ігнат, 12 гадоў, Зыгман, 10 гадоў, Пётр, 7 гадоў , Ян, 5 гадоў.

Цешча **ЧАПУКА Тавыдора Аршуля**, больш за 70 гадоў.

ЧАПУК Настасся Францаўна, 70 гадоў.

ЧАПУК Юганна, больш за 70 гадоў.

ЧАПУК Антон, н. у 1909, жонка Яніна, н. у 1913, і іх двое дзяцей.

ШУЛЬЧАНКА Домінік Вікенцьевіч, 75 гадоў.

ШУЛЬЧАНКА Васіль, н. у 1911, жонка Адальфіна, н. у 1912, дачка, 2 гады, сын, 6 месяцаў.

ВЁСКА СЕНЬКАВА

Спалена (75 двароў) у лютым 1943.

АРЖАНІК Наталля Сямёнаўна, н. у 1925.

БАРЫСЭВІЧ Надзея Пятроўна, н. у 1923.

БАРЫСЭВІЧ Пётр Пятровіч, н. у 1882.

БАЮРЭВІЧ Паўла.

ГОМАН Адэля.

ГОМАН Домінік Вікенцьевіч, жонка Таццяна, сын і дачка.

ГОМАН Паўліна.

ГОМАН Пётр Ануфрыевіч, сям'я, 6 чалавек.

КАДЫШ Аўдакім, сям'я, 3 чалавекі.

КАЛЕСНІК Сцяпан Фёдаравіч, сям'я, 3 чалавекі.

КАПУСТА Антаніна.

МАСЛОЎСКАЯ Міхаліна з дачкой Кацяй.

СТАНКЕВІЧ Валя, сям'я, 3 чалавекі.

ВЁСКА УРАГАВА

Спалена ў сакавіку 1943.

ВАРАНКЕВІЧ Кацярына, сям'я, 3 чалавекі.

КАЗАЧОНАК Баніфат, сям'я, 4 чалавекі.

ЛОСЬ Міліна Осіпаўна.

ПАПЛАЎСКАЯ Прасеня, сям'я, 4 чалавекі.

ЯСЮКЕВІЧ Ганна П., сям'я, 2 чалавекі.

ВЁСКА ХАРКАВА

Спалена (24 двары) у лютым 1943.

ПЛЮШЫН Дзяменцій Вікенцьевіч, н. у 1891, расстраляны 25.12.1942 за сувязь з партызанамі, пахаваны ў г. Краслава, Латвія.

ПЛЮШЫНА Анеля Вікенцьеўна, спалена ў вёсцы.

УРБАН Клімянціна, н. у 1910, расстраляна фашыстамі ў 1942.

ВЁСКА ЦЕПЛЮКІ

Спалена (62 двары) у лютым 1943.

ПЛЮШЫНЫ, муж і жонка, іх бацькі.

ЧАПАЕЎСКІ СЕЛЬСКІ САВЕТ

ВЁСКА АРДАЎСКІЯ

Спалена (26 двароў) 9.3.1943 у час бою партызан з карнікамі. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь». Закатаваны і спалены жывымі многія жыхары.

АЛЕКСІН Захар Рыгоравіч, н. у 1900, жонка Лідзія С., н. у 1905, дочкі Зінаіда, н. у 1933, Лёля, н. у 1935, сыны Аляксей, н. у 1939, Мікалай, н. у 1937, Міша, н. у 1942.

БАРОХА Канстанцін Мацвеевіч, н. у 1881, жонка Лізавета, н. у 1885.

БАРОХА Хрысціна Мікітаўна, н. у 1892.

ДЗЕНІСЁНАК Ганна Міхайлаўна, н. у 1902.

ДЗЕНІСЁНАК Ульяна Мікітаўна, н. у 1901, яе дзеці — Мікалай Цярэнцьевіч, н. у 1925, Марыя, н. у 1929, Ганна, н. у 1936.

ЗАБАГОНСКАЯ Ганна Антрэпаўна, н. у 1908.

Помнік на магіле ахвяр фашызму ў вёсцы Ардаўскія.

ЗАБАГОНСКАЯ Ганна Іванаўна, н. у 1924.

ЗАБАГОНСКАЯ Еўдакія Іванаўна, н. у 1927.

ЗАБАГОНСКАЯ Ефрасіння Пятроўна, н. у 1942.

ЗАБАГОНСКАЯ Клаўдзія Кандратаўна, н. у 1919.

ЗАБАГОНСКІ Іван Ігнатавіч, сям'я, 6 чалавек.

ЗАБАГОНСКІ Іван Сямёнавіч, н. у 1901.

ЗАБАГОНСКІ Міканор Іванавіч, н. у 1921.

ЗАБАГОНСКІ Пётр Сямёнавіч, н. у 1893, сын Валодзя, н. у 1932.

ЗАБАГОНСКІ Сяргей Іванавіч, н. у 1892.

ЗАБАГОНСКІ Уладзімір.

КУКСЁНАК Арына Іванаўна, н. у 1921.

КУКСЁНАК Еўдакія Ігнатаўна.

КУКСЁНАК Ефрасіння Дзмітраўна, сям'я, 4 чалавекі.

КУКСЁНАК Лідзія Пятроўна, н. у 1916, яе дзеці: Яўгенія, н. ў 1938, Андрэй, н. у 1936, Іван, н. у 1937, Марыя, н. у 1939.

КУКСЁНАК Малання Якімаўна, н. у 1913, сын Уладзімір Андрэевіч, н. у 1933.

КУКСЁНАК Марфа Арцёмаўна.

КУКСЁНАК Праскоўя Іванаўна, н. у 1910.

КУКСЁНАК Сцяпан Канстанцінавіч, сям'я, 3 чалавекі.

КУКСЁНАК Трафім Лявонавіч, сям'я, 5 чалавек.

КУКСЁНАК Хрысціна Вікенцьеўна, н. у 1889.

КУКСЁНАК Надзея Аляксандраўна, н. у 1910.

КУКСЁНАК Антаніна Аляксандраўна, н. у 1919.

КУКСЁНАК Хрысціна Мікалаеўна, н. у 1881.

КУКСЁНАК Ганна Васілеўна, н. у 1925.

КУКСЁНАК Хрысціна Рыгораўна, сям'я, 4 чалавекі.

МАРАЧКОЎСКАЯ Хрысціна Мікалаеўна, н. у 1904.

МАРОЗ Антрэп Дзяменцьевіч, н. у 1848.

МАРОЗ Еўдакія Язэпаўна, н. у 1885.

МАРОЗ Іван Усцінавіч, сям'я, 7 чалавек.

ВЁСКА АСВЕІЦА

Знішчана ў сакавіку 1943.

СЛЕСАРОНАК Аляксандр Раманавіч, пісар нямецкай управы, расстраляны за сувязь з партызанамі.

ХМЯЛЕЎСКАЯ Алена Самуілаўна, н. у 1937, сястра Феня, н. у 1929.

ХМЯЛЕЎСКАЯ Вольга Васілеўна, н. у 1914.

ХМЯЛЕЎСКАЯ Зінаіда Фёдараўна, н. у 1911.

ХМЯЛЕЎСКАЯ Ефрасіння, н. у 1871.

ЦЯРЭНЯ Аляксандра Нічыпараўна, н. у 1905.

ЦЯРЭНЯ Ганна Фёдараўна, н. у 1901.

ЦЯРЭНЯ Ефрасіння Фёдараўна, н. у 1923.

ЦЯРЭНЯ Іван Пятровіч, н. у 1898.

ЦЯРЭНЯ Пётр Нічыпаравіч, н. у 1894.

ЦЯРЭНЯ Малання Ігнатаўна, н. у 1862.

ЧАПКЕВІЧ Іосіф, н. у 1862.

ЧАПКЕВІЧ Казімера, н. у 1872.

ЧАПКЕВІЧ Настасся, н. у 1880.

ЧАПКЕВІЧ Цупрыян Сямёнавіч, н. у 1876, расстраляны ў 1943.

ХМЯЛЕЎСКІ Фёдар, н. у 1852.

ЦЯРЭНЯ Ягор Ягоравіч, н. у 1927, спалены ў вёсцы.

ВЁСКА БУДЫ

Спалена (64 двары) у сакавіку 1943.

З а г і н у л і:

КАЗУСЬ Іосіф Ільіч з сям'ёй, 5 чалавек.

КАЗУСЬ Палагея Андрэеўна з дзіцем.

КАЗУСЬ Фядосся з трыма дзецьмі.

КАЛЕСНІК Піліп, жонка.

КУРАШ Палагея Іванаўна, сям'я, 2 чалавекі.

ЛАПЕКА Міхаіл Васілевіч, 80 гадоў.

ЛОСЬ Фядосся.

ЛОСЬ Якаў Мікалаевіч, сям'я, 3 чалавекі.

МАЖЭЙКА Герасім Ізафатавіч, 45 гадоў, монка Наталіна, унучка, 3 гады.

МАЖЭЙКА Марына Пятроўна.

МАЖЭЙКА Марыя Пятроўна, сям'я, 2 чалавекі.

МАЖЭЙКА Пётр Іосіфавіч, жонка, пяцёра дзяцей.

МАЖЭЙКА Пётр Якубавіч, сям'я, 9 чалавек.

МАЖЭЙКА Фадзей Осіпавіч, сям'я, 5 чалавек.

МАЖЭЙКА Хрысціна, дачка, двое ўнукаў.

МАКСУЛЬ Марыя Ігнатаўна, сястра.

МАКСУЛЬ Якаў Данілавіч з сям'ёй, 4 чалавекі.

МУРАЎЁВА Настасся Фёдараўна (Васілеўна), яе трое дзяцей.

НЯКРАСАВА Вольга Гіляраўна, яе 5 дзяцей.

НЯКРАСАВА Домна Васілеўна, дачка, нявестка і двое ўнукаў.

НЯКРАСАВА Марфа Пятроўна, яе двое дзяцей.

НЯКРАСАЎ Арцём П., сям'я, 7 чалавек.

СКРЫПКА Алена.

СКРЫПКА Настасся Атрахімаўна, сям'я, 5 чалавек.

СКРЫПКА Анэта Міхайлаўна з дзіцем.

СКРЫПКА Ігнат Міхайлавіч, жонка і чацвёра дзяцей.

СКРЫПКА Кузьма Максімавіч, яго нявестка.

СКРЫПКА Марыя Пятроўна з дзіцем.

СКРЫПКА Пётр Іванавіч, каля 50 гадоў, жонка Фякціста, н. у 1902, дачка Валянціна, н. у 1932.

СКРЫПКА Пётр Макаравіч, сям'я, 2 чалавекі.

ФРУЦКАЯ Марыя Пятроўна, сям'я, 7 чалавек.

ЯНКОЎСКАЯ Марыя Осіпаўна, сям'я, 5 чалавек.

ЯРОХА Наталля Андрэеўна (Пятроўна) і яе трое дзяцей — спаленыя ў вёсцы разам з бежанцамі з іншых вёсак.

ЛАПЕКА Якаў Данілавіч,

ЛАПЕКА Настасся Сцяпанаўна — расстраляныя.

ЗАВАДСКІ Браніслаў Сцяпанавіч, 17 гадоў, быў схоплены фашыстамі, арганізаваў групавыя ўцёкі з лагера ў Рызе, зноў схоплены і на вачах зняволеных лагера выкінуты ў мора з парахода.

НЯКРАСАЎ Сцяпан Пятровіч, сын, 15 гадоў, загінулі ў канцлагеры Майданак.

З успамінаў Марыі Сцяпанаўны Завадскай, в. Буды.

Шмат народу палягло. І бужане, і ўрагаўцы — з усёй Асвейшчыны. Сотні ў агонь пайшлі і ў Будах, і ў суседняй Мазалеўшчыне. І тым, хто жывы ўцякаў, пакут такіх давялося паспытаць, што і слоў не знойдзеш расказаць.

Мой на фронт пайшоў, там і загінуў. Што добрае з адзення партызанам аддалі,нанасілася я лапцей і ў вайну, і пасля вайны. Чацвярых жа дзяцей па лясах ды балотах з сабою цягала. Узбягуць немцы — уцякаем са сваіх зямлянак — ні ноччу, ні днём спакою не было. Дык я што! А ў адной жа беднай васьмёра рабят было!

Як пайшоў фронт, пачалі бамбіць нашы лагеры. Мужчыны павялі нас па балотах, а мы шэпчам: «Кідайце нас!» «Не кінем», — суцяшае Іван Лапека (ён загінуў потым на фронце). І так нам тыя балоты даліся! «Вольгачка, — кажу, — не спі, а то адстанем, кінуць нас, назад не вернемся і напарадзе ў багне патопімся». А Іван усё: «Не кінем!»

Выбраліся тады ў Макуты, аж там, дзякуй Богу, нашы салдацікі...

ВЁСКА ВАЛЯСЫ

Спалена (7 двароў) у сакавіку 1943. У 1944 расстраляны:

БАРОХА Аляксей Іванавіч, н. у 1925.
ГІГЕЛЬ Ганна Сямёнаўна.
ГІГЕЛЬ Зынон Іванавіч.
ЛЯБЁДКА Яўгенія Аляксееўна.
ЛЯБЁДКА Валянціна Аляксандраўна.
ЛЯБЁДКА Мікалай Аляксандравіч.

ВЁСКА ВАСІЛЕЎШЧЫНА

Спалена (10 двароў) у лютым 1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

СЛЕСАРОНАК Сцепаніда Якаўлеўна, 40 гадоў, расстраляная ў в. Дубровы.
СЛЕСАРОНАК Сцяпан Ігнатавіч, 60 гадоў,
ФАНДОРКА Пудэнця Осіпаўна,
ФАНДОРКА Юзэфа Радзіёнаўна, 70 гадоў, — спаленыя ў в. Васілеўшчына.

ВЁСКА ВЯЛІКАЕ СЯЛО

Спалена ў сакавіку 1943.

З а г і н у л і:

АЛЕКСІН Захар Сямёнавіч, н. у 1905.
АЛЕКСІНА Лідзія Сямёнаўна, н. у 1908.
АЛЕКСІН Сямён Іосіфавіч, н. у 1898.
АЛЕКСІНА Марфа Васілеўна, н. у 1899.
АНДРУЧОНАК Сцяпан Якаўлевіч, н. у 1894, забіты з самалёта на Асвейскім возеры ў лютым 1943.
АНДРУЧОНАК Марыя Лявонцьеўна, н. у 1884, спаленая ў в. Любасна ў лютым 1943, з ёю загінуў унук Пудаў Валерый Філіпавіч, н. у 1938.
БАРОХА Анэта Андрэеўна, н. у 1878.
БАРОХА Іван Максімавіч.
БАРОХА Уладзімір Канстанцінавіч , н. у 1885.

Магіла ахвяр фашызму ў вёсцы Вялікае Сяло.

БАРОХА Міхаіл Міхайлавіч, н. у 1903, жонка Надзея, н. у 1903, і бацька Міхаіл Міхайлавіч, н. у 1875.
БАРОХА Павел Уладзіміравіч, расстраляны каля воз. Святое.
БУРАК Дарота, н. у 1895.
БУРАК Ганна, н. у 1890.
ЗАШЧЫРЫНСКІ Пётр Пятровіч, н. у 1881, жонка Анэта Васілеўна, н. у 1884.
ЗІНЬКО Дзмітрый Рыгоравіч, н. у 1902, жонка Барбара Сямёнаўна, н. у 1904.
КОНАНАЎ Іван Лявонавіч, н. у 1918, жонка Ефрасіння Захараўна, н. у 1919.
КРЫВІЦКІ Аляксандр Антонавіч, расстраляны каля воз. Святое.
ЛОСЬ Васіль Іванавіч, сям'я, 7 чалавек.
ЛОСЬ Лізавета Сцяпанаўна, н. у 1890.
ЛУКАШОНАК Аляксандра Г., н. у 1891.
ЛУКАШОНАК Вольга Сямёнаўна, н. у 1913.
ЛУКАШОНАК Настасся, н. у 1898.
ЛУКАШОНАК Сяргей.
МАЖЭЙКА Іван Осіпавіч, сям'я, 7 чалавек.
МАРАЧКОЎСКАЯ Зінаіда Міхайлаўна, н. у 1930.
МАРАЧКОЎСКАЯ Міхаліна, н. у 1880.
ОБУХ Яфім Дарафеевіч, н. у 1887, дачка Вера, н. у 1932.
ПАЎЛЮКЕВІЧ Канстанцін Іванавіч, сям'я, 5 чалавек.
ПРАСНЯК Максім І., сям'я, 2 чалавекі.
ПУДАЎ Мікалай Сямёнавіч (Сцяпанавіч), н. у 1891, сын Аляксей, н. у 1930.
ПУДАВА Ефрасіння І., н. у 1925.
ПУДАВА Палагея Захараўна, н. у 1908.
ПУДАВА Наталля Еўдакімаўна, н. у 1925.
ПУДАЎ Вікенцій Еўдакімавіч, н. у 1933.
ПУДАЎ Сямён Сямёнавіч, н. у 1893, жонка Лізавета Пятроўна, н. у 1895.
ПУДАЎ Якім Аляксеевіч, расстраляны ля воз. Цятна.
ПУДАЎ Яфім Пятровіч, н. у 1882, жонка Ганна, н. у 1884.
ПУДАЎ Мацвей Нікіфаравіч, н. у 1912, жонка Палагея, н. у 1914.
ПУДАВА Дар'я, н. у 1895.
ПУДАЎ Іван Васілевіч, н. у 1883.
ПУДАВА Надзея Міхайлаўна, н. у 1888.
ПУДАВА Настасся Канстанцінаўна, н. у 1888.
ПУДАВА Настасся Купрыянаўна, н. у 1928.
ПУДАВА Арына, н. у 1878.
ПУЗАНСКАЯ Ганна Казіміраўна, н. у 1898.
САЎЛУК Лідзія Ільінічна, н. у 1926.
СІЦЬКО Ефрасіння Іванаўна, н. у 1910.
СІЦЬКО Дзмітрый Васілевіч, н. у 1928.
СКРЫПКА Дзмітрый Рыгоравіч, н. у 1888.
СКРЫПКА Якаў Пятровіч, н. у 1873.

СКРЫПКА Пётр Пятровіч, н. у 1874, жонка Ганна, н. у 1877.

СКРЫПКА Ефрасіння, н. у 1890.

СКРЫПКА Дар'я Мікалаеўна, н. у 1923.

ХРЫПЕЛЬ Канстанцін Фёдаравіч, н. у 1905, расстраляны ў в. Малавіды.

ШАБАЛОЎСКАЯ Лідзія Лявонаўна, н. у 1908,

ШАБАЛОЎСКІ Антон Сцяпанавіч, н. у 1913,

ШАБАЛОЎСКАЯ Агаф'я Сцяпанаўна, н. у 1914, — спаленыя ў в. Вялікае Сяло.

ШАБАЛОЎСКІ Ілья — расстраляны ў 1941.

ДЗЕМІДЗЁНАК Іван Іванавіч, н. у 1894,

КАЛЕСНІК Ілья,

МАЗУРЭНКА (жанч.),

МАЦЯС Нікіфар Андрэевіч,

СКРОБ Матрона Аляксееўна,

СУВОРАЎ,

СУВОРАЎ,

ЦЯРЭНЯ Настасся, муж Ціхан — расстраляныя ў 1943.

БАРОХА Андрэй Данілавіч, н. у 1894, сын Леанід, н. у 1928,

БАРОХА Наталля Логінаўна, н. у 1918,

ЗАВАДСКАЯ Ганна Фёдараўна, н. у 1900, дочкі — Зінаіда, н. у 1928, і Лідзія, н. у 1930,

КРЫВІЦКІ Гіляры Адамавіч, н. у 1852,

КРЫВІЦКІ Георгій Іванавіч, н. у 1930,

МАКЕЕНАК Ефрасіння Сяргееўна,

ЛАПОШКА Цімафей Канстанцінавіч, жонка, нявестка Люба і яе двое дзяцей, 2 і 3 гады, — расстраляныя ў в. Курашы ў лютым 1943.

ВЁСКА ГАРАДЗІЛАВІЧЫ

Знішчана бамбёжкамі ў лютым—сакавіку 1943.

Загінулі:

АДАМЁНАК Лізавета.

АДАМЁНАК Марыя Данілаўна.

АДАМЁНАК Сямён Сцяпанавіч, н. у 1928, спалены ў в. Лісна.

ЗАШЧЫРЫНСКІ Дзмітрый, жонка і трое дзяцей.

ПУДАВА Барбара з дачкой Марыяй.

ШАБАЛОЎСКІ Арсень Ігнатавіч, н. у 1903, жонка Ганна, дочкі Соф'я і Таццяна.

ШАБАЛОЎСКАЯ Ефрасіння Ільінічна, н. у 1928, спалена ў в. Малавіды ў 1943.

МАКЕЕНАК Рыгор Іванавіч, н. у 1891.

САЎЛУК Г. А., н. у 1860.

САЎЛУК Г. І.

САЎЛУК Вера Гіляраўна, н. у 1899, сын Павел Іванавіч, н. у 1928, дочкі: Зінаіда, н. у 1930, Соф'я, н. у 1932.

СКРОБ Мікалай Яфімавіч, н. у 1928, загінуў ад рук фашысцкіх карнікаў 7.1.1944.

КУРЭЦ Васіль Фадзеевіч, н. у 1878, расстраляны гітлераўцамі ў 1943.

СКРОБ Кацярына Іосіфаўна, н. у 1911, дачка Антаніна Лявонаўна, н. у 1932, і сын Пётр, н. у 1934, загінулі каля в. Лісна ў сакавіку 1944.

З успамінаў Івана Яфімавіча Скроба, в. Стралкі.

Вёска была вялікая, на 110 двароў. Дакладней, быў цэлы россып выселкаў і хутароў: Бярозаўка, Высокае Поле, Глінкі, Данілаўка, Замошша, Крукі, Пясчанка — адна каля другой. Жылі пры бальшаку, побач — лес, таму і не знішчылі фашысты адразу ўсіх — людзі паспявалі ўцячы. Некаторых смерць спасцігла ў іншых мясцінах.

7 студзеня 1944 года карнікі зрабілі чарговы налёт на Гарадзілавічы. Жыхары вёскі былі ў лесе — хто ў партызанах, хто з партызанамі. А на ўзлеску ў зямлянцы засталося дванаццаць хворых на тыф старых, жанчын і дзяцей. З імі быў 90-гадовы Гіляры Крывіцкі, які ніколі ў жыцці не хварэў.

Ён даглядаў бездапаможных людзей... Прадукты прыносілі з лесу.

Вось і на гэты раз прыйшлі ў зямлянку Павел Саўлук, Скроб Мікалай і Валодзя Фалба (з Царкоўны). Заўважыўшы карнікаў, яны кінуліся да балота. Чэргамі з кулямётаў ім зрэзалі чарапы, нібы пад лінейку, і перасеклі паясніцы. Была завіруха, і снег занёс іх; паспелі адбегчы метраў на трыста.

Потым фашысты знайшлі зямлянку і закідалі яе гранатамі ў акно. Дзед, які сядзеў на печы, яшчэ быў жывы. Аднак, пачуўшы стогны, гітлераўцы падышлі і, стаўшы ў дзвярах, пачалі расстрэльваць людзей з аўтаматаў. Дзеду трапіла ў грудзі пяць куль. Калі ўсё сціхла, карнікі пайшлі і падпалілі вёску. Яна згарэла датла.

Але сведкі гэтай трагедыі засталіся — параненая ў галаву Ганна Крывіцкая і яе паранены ў нагу сын. Яны ляжалі пад нарамі, і частка куль, прызначаных ім, праляцела міма.

У мёртвай цішы яны вылезлі з зямлянкі. Каля яе стаяў запрэжаны ў сані конь, на якім, напэўна, прыязджалі з лесу загінуўшыя хлопцы. Конь сам прывёз напаўжывых маці з сынам у партызанскі атрад. Абаіх адправілі за фронт у шпіталь. Адзін з параненых салдат, які быў там на лячэнні, звярнуў увагу на свежы запіс у журнале — там значыліся два яго аднафамільцы. Так сярод пакут і смерці лёс падараваў салдату Анатолю Крывіцкаму шчасце сустрэчы з маці і братам.

ВЁСКА ГАЎРЫЛІНА

Спалена (15 двароў) у сакавіку 1943.

БЛІНАВА Соф'я, расстраляна за сувязь з партызанамі.

МАШКЕТАЎ Рыгор, н. у 1904, закатаваны ў в. Гаўрыліна за сувязь з партызанамі.

СЕМЯНКОЎ Іван,

ШЭФ (ЛУКАШОНАК) Валянціна Сцяпанаўна, настаўніца, расстраляныя ў г. Себежы за сувязь з партызанамі.

ВЁСКА ГЛІНЦЫ (ГНІЛЬЦЫ)

Спалена (12 двароў) у сакавіку 1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

АЛЬШЭЎСКАЯ Ефрасіння, дачка Валянціна, н. у 1930, сын Мікалай, н. у 1928, сын, 2 гады.

АРЛОЎ Леанід Лаўрэнцьевіч, н. у 1940, яго брат **Уладзімір**, н. у 1939.

АРЛОВА Таіса Васілеўна, н. у 1929.

ГАНЧАРОНАК Іван Цімафеевіч.

ГАНЧАРОНАК Настасся, дочкі Алена і Марыя, сын Міхаіл.

ВЁСКА ДЗЯНІСЕНКІ

Спалена (7 двароў) у сакавіку 1943.

КАЛМЫЧЭЎСКАЯ Ніна Мікалаеўна.

КАЛМЫЧЭЎСКАЯ Марыя Юзэфаўна.

КАРЦЕНКА Марфа Аляксандраўна, яе дзеці: Тамара Васілеўна, Фядосся і Надзея.

МАРОЗ Ганна Пракопаўна, яе дзеці: Зінаіда Дзмітрыеўна, Ніна, Валянціна, Васіль — расстраляныя карнікамі ў 1944.

ВЁСКА ДУБРОВЫ

Не раз цярпела ад карнікаў, бамбёжак і артабстрэлаў.

З а г і н у л і:

АБЛЕЦ Наталля Канстанцінаўна, сям'я, 4 чалавекі.

АНІСІМАВА Ксеня Іосіфаўна, н. у 1907, яе дзеці: Марфа Цімафееўна, н. у 1930, Цімафей, н. у 1932, Рыгор, н. у 1932 і Валянціна, н. у 1941.

АНІСІМАЎ Дзмітрый Раманавіч, 70 гадоў, жонка Агата Іванаўна, 65 гадоў, сын Уладзімір, н. у 1936.

БАРОХА Уладзімір Рыгоравіч, н. у 1892, яго дзеці: Ніна, н. у 1920, Эдуард, н. у1932, Дзмітрый, н. у 1936, Ганна, н. у 1941, загінулі 6.1.1943, пахаваны ў в. Дубровы.

ГЛІНСКАЯ Ірына Купрыянаўна.

ГЛІНСКІ Нічыпар Іванавіч, сям'я, 8 чалавек.

ГЛУНСКІ Кірыла Уласавіч, сям'я, 5 чалавек.

ГРЫНЬ Ірына Кузьмінічна, сям'я, 3 чалавекі.

ДЗЯМІДАВА Зузана Рыгораўна, сям'я, 7 чалавек.

ДЗЯМІДАВА Марына, унучка Фаіна 3-х гадоў, унук Мікалай, паўтара года, спалены ў в. Малавіды.

ДЗЯМІДАЎ Андрэй Максімавіч, н. у 1930, сястра Галіна, н. у 1933, расстраляны фашыстамі, пахаваны ў в. Дубровы.

ДЗЯМІДАЎ Вікенцій Макаравіч, сям'я, 2 чалавекі.

ДЗЯМІДАЎ Міхаіл Цімафеевіч, сям'я, 4 чалавекі.

ЖОРАЎ Антон Іванавіч, сям'я, 5 чалавек.

ЖОРАЎ Сямён Кандратавіч, н. у 1892, расстраляны 5.4.1944 каля в. Курашы, пахаваны ў в. Дубровы.

ЗУБАР Ганна Сцяпанаўна.

КУРАШ Анюта Сцяпанаўна, сям'я, 3 чалавекі.

КУРАШ Мікалай Міхайлавіч, сям'я, 2 чалавекі.

ЛАБЭЦКІЯ — сям'я.

ЛОСЬ Аляксей Піліпавіч, сям'я, 10 чалавек.

ЛОСЬ Палагея Іосіфаўна, 70 гадоў.

ЛОСЬ Сафрон Піліпавіч, сям'я, 10 чалавек.

ЛОСЬ Піліп Міронавіч, 70 гадоў, жонка Дар'я Яфімаўна, 68 гадоў, — спалены ў в. Малавіды.

МАКЕЕНАК Анатоль Мікалаевіч, н. у 1941, прапаў без вестак у в. Востраў у 1943 пасля таго, як яго маці і брата фашысты схапілі для адпраўкі ў канцлагер.

МАКСУЛЬ Андрэй Іванавіч, сям'я, 5 чалавек.

МАКСУЛЬ Домна Цімафееўна, сям'я, 4 чалавекі.

МАКСУЛЬ Іван Ігнатавіч, сям'я, 3 чалавекі.

МАКСУЛЬ Мікіта Цімафеевіч, сям'я, 9 чалавек.

МАКСУЛЬ Пётр Іванавіч, сям'я, 8 чалавек.

МАКСУЛЬ Таццяна Іванаўна, сям'я, 3 чалавекі.

МАКСУЛЬ Улляна Рыгораўна, сям'я, 3 чалавекі.

МАРОЗ Барбара Лаўрэнаўна, сям'я, 4 чалавекі.

МІНКОВА Еўдакія Калістратаўна, сям'я, 4 чалавекі.

НОВІК Мікалай Міхайлавіч, н. у 1920, інвалід, спалены ў в. Малавіды.

ПЛЮШЧЫК Ігнат Маркавіч, сям'я, 3 чалавекі.

ПУДАВА Палагея Захараўна, н. у 1907, дачка Наташа, н. у 1930, тры сыны — Віктар, н. у 1935, Яўген, н. у 1938, Леанід, н. у 1940.

СКРЫПКА Ахрэм Станіслававіч, сям'я, 2 чалавекі.

СКРЫПКА Ягор Сцяпанавіч, сям'я, 9 чалавек.

СЛАБАДА Агата Лявонаўна, сям'я, 2 чалавекі.

СЛАБАДА Лідзія, н. у 1912, яе дзеці Зінаіда Уладзіміраўна, н. у 1934, Яўгенія, н. у 1936, Віктар, н. у 1940, Пётр, н. у 1940, расстраляны фашыстамі ў 1943, пахаваны на могілках у в. Дубровы.

СЛАБАДА Іван Сцяпанавіч, н. у 1898, жонка Вольга Канстанцінаўна, н. у 1896.

ШЧАСНЫ Васіль Васілевіч, н. у 1892, сын Сяргей, н. у 1922, расстраляны 8.9.1942 у Асвейскім парку за сувязь з партызанамі, пахаваны ў в. Дубровы.

СЛАБАДА Андрэй Іванавіч, сын і дачка н. у 1928 і 1930, расстраляны і пахаваны каля Саёўскага балота.

СТАНКЕВІЧ Марыя Фадзееўна, унучка Дзіна,

СТАНКЕВІЧ Ала, партызанская сувязная, фашысты падверглі яе жорсткім катаванням — расстраляны і пахаваны ў в. Дубравы.

СТАНКЕВІЧ Валянціна, настаўніца, яе двое дзяцей — спалены фашыстамі ў печы.

ЦЕРАХАЎ Аляксандр Піліпавіч, н. у 1900, спалены ў 1942, жонка Ганна Андрэеўна, н. у 1905, сын Пётр, н. у 1923, застрэлены фашыстамі, дачка Настасся, н. у 1940, прапала без вестак у 1943.

ШЛЫК Марфа Іванаўна, сям'я, 4 чалавекі.

ШЧАСНЫ Максім Каліставіч, сям'я, 4 чалавекі.

ШЧАСНЫ Міхаіл Пятровіч, сям'я, 4 чалавекі.

ШЧАСНЫ Пётр Каліставіч, сям'я, 4 чалавекі.

ЯКУШОНАК Ганна Міхайлаўна, сям'я, 5 чалавек.

ЯКУШОНАК Ефрасіння Т.

ЯКУШОНАК Павел Купрыянавіч, сям'я, 4 чалавекі.

ЯРОХА Андрэй Іванавіч, сям'я, 3 чалавекі, загінулі ў час карных аперацый.

З ліста Яфіма Цімафеевіча і Міхаіла Цімафеевіча Анісімавых з вёскі Дубровы.

«Вялікі вам дзякуй, што ўзяліся за такую справу. Пра вайну гаварыць заўсёды цяжка, а пісаць і яшчэ цяжэй, асабліва, калі ты страціў у тыя часы сваіх родных — маці, сясцёр, братоў, сваякоў і суседзяў. Нашых родных фашысты спалілі ў вёсцы Малавіды...»

*Гэта пісьмо прыйшло ў рэдакцыю разам з пісьмом **Зінаіды Аляксандраўны Ужакла**, яе родныя таксама пахаваныя ў Малавідах.*

«Шмат разоў бралася за ручку і паперу, але не хапала сіл пісаць. Чытаю спісы ахвяр фашызму і ўспамінаю далёкае, да канца жыцця незабыўнае.

...Усе мае продкі жылі ў Асвеі. У час вайны, у сакавіку 1943, мая маці Ужакла Домна Сцяпанаўна і сястрычка Ганна былі спаленыя ў Малавідах разам з жыхарамі Асвеі, вёсак Кісялі, Ярохі, Малавіды, Дубровы і іншых.

На ўзгорку, дзе зараз стэла, спалілі 173 чалавекі. Ёсць у гэтай вёсцы і іншыя месцы, дзе знішчалі людзей.

...Сама я прайшла праз канцлагер Саласпілс. Там было шмат людзей з Асвейшчыны. Памятаю, як расстралялі каля лагернай агароджы ў рове Гінько Вольгу (50 гадоў) і Спарак Аўдоцыю (70 гадоў) з трохгадовым унукам Стасікам, бо яны былі зусім слабыя.

...Добра памятаю, што вёска Вялікае Сяло была спаленая ў сакавіку 1943 года. Было там многа людзей і з іншых вёсак. Палілі іх і ля дарогі, і ў лазні каля возера. Жанчыны і старыя, ведучы за рукі дзяцей, неслі абразы і маліліся. З абразамі — і ў агонь...»

ВЁСКА ЕЛЬНІЦА

Спалена ў лютым 1943.

Загінулі:

ГРЫБОЎСКАЯ Ефрасіння М., сям'я, 2 чалавекі.

ГРЫБОЎСКАЯ Жэня Іванаўна, сям'я, 3 чалавекі.

ГРЫБОЎСКАЯ Марыя Аляксееўна, сям'я, 2 чалавекі.

МАКЕЕНАК Аляксаха, 30 гадоў, дачка Маня, каля 3 гадоў, сын Віця, каля 2 гадоў.

МАР'Я, 20 гадоў.

МАРОЗ Аляксаха Фядотаўна, сям'я, 5 чалавек.

МАРОЗ Іван Вікенцьевіч, сям'я, 10 чалавек.

МАРОЗ Кацярына Рыгораўна.

МАРОЗ Марфа Пятроўна, сям'я, 7 чалавек.

МАРОЗ Міхаіл Іванавіч, 50 гадоў, жонка Хрысціна Рыгораўна.

МАРОЗ Осіп Ціханавіч.

МАРОЗ Таццяна Данілаўна, н. у 1912.

ВЁСКА ЗАЛУЧЧА

ТРАНЧОНАК Гаўрыла Багданавіч, сям'я, 5 чалавек.

ВЁСКА ІГНАЛІНА

Спалена ў сакавіку 1943.

ПІЛЕЦКІ Сцяпан, н. у 1879.

СКРЫПКА Дзмітрый, вясковы староста, расстраляны за сувязь з партызанамі.

СЛЕСАРОНАК Ганна Дзмітраўна, н. у 1909, яе Генадзь Міхайлавіч, н. у 1938.

СТАСЕЎ Мікалай Мікалаевіч, н. у 1922.

ФРАЛЁНАК Ірына, н. у 1877.

ХМЯЛЕЎСКІ Тарас Фёдаравіч, н. у 1904.

ЧАПКЕВІЧ Настасся, н. у 1908, дочкі Валянціна Сідараўна , н. у 1930, Марыя, н. у 1937, сын Уладзімір, н. у 1936, і свякроў.

ЧАПКЕВІЧ Магуржата, н. у 1862.

ЧАПКЕВІЧ Ядвіга Адамаўна, н. у 1910.

ШРОМ Ягор Усцінавіч, н. у 1901.

ЯСКОВА Аксіння, н. у 1881.

ВЁСКА ІЗУБРЫЦА

Спалена (15 двароў) у сакавіку 1943.

МАКЕЕНАК Марыя Міхайлаўна і яе дзве дачкі: Тамара, 8 гадоў, і Марыя, 7 гадоў.

ЧАРНАВОК Аляксандра Іванаўна, н. у 1905.

ВЁСКА КАБЫЛЕНЦЫ

Спалена (10 двароў) у сакавіку 1943.

ДЗЕНІСЁНАК Васіль Сямёнавіч, н. у 1923, расстраляны карнікамі каля воз. Лісна.

ДЗЕНІСЁНАК Марыя Іванаўна, сям'я, 4 чалавекі.

ВЁСКА КАСТРОВА

Спалена ў сакавіку 1943.

З а г і н у л і:

ВАРАНЕЦКІ Піліп Іванавіч, н. у 1896, жонка Марыя Данілаўна, н. у 1900, дочкі Клаўдзія, н. у 1923, Фаіна, н. у 1924, Настасся, н. у 1927.

ВАРАНЕЦКАЯ Анэта, н. у 1876.

ВАРАНЕЦКІ Пётр Пятровіч, н. у 1907.

ЛУКАШОНАК Антон Сцяпанавіч, н. у 1884, жонка **Анэта**, н. у 1884.

ЛЯДАК Станіслаў Восіпавіч, н. у 1890, жонка Аляксандра Міхайлаўна, н. у 1893, дзеці: Надзея, н. у 1930, Ілля, н. у 1932, Ціхан, н. у 1934, Аляксей, н. у 1938.

ЛЯМНІЦКАЯ Таццяна Кузьмінічна, н. у 1901, сын **Віктар Пятровіч**, н. у 1926.

ЛЯМНІЦКІ Фёдар Купрыянавіч, н. у 1890.

ЛЯМНІЦКІ Фёдар Максімавіч, расстраляны і спалены ў вёсцы в. Красова 7.6.1944.

ВАРАНЕЦКІ Іван Мікалаевіч, 35 гадоў, жонка Клаўдзя Іванаўна, дзве дачкі і сын загінулі ў час карнай аперацыі ў лютым 1943 пад в. Лісна.

ПУЗАНСКАЯ Ганна Мікалаеўна, сыны **Аляксандр** і **Ягор.**

ПУЗАНСКІ Фёдар Казіміравіч.

ПУЗАНСКІ Пётр Пятровіч, н. у 1928.

ЧАПКЕВІЧ Антон Антонавіч, н. у 1889, жонка Ганна Аляксееўна, н. у 1890, сын Франц, н. у 1928, дачка Паўла, н. у 1935.

ЧАПКЕВІЧ Гаўрыла Пятровіч, н. у 1884, жонка Анэта Іванаўна , н. у 1885, дачка Мар'я, н. ў 1917, сын Браніслаў, н. у 1920, дачка Адэля, н. у 1935.

ЯСЬКОЎ Ануфрый, н. у 1895.

ЯСЬКОВА Ганна, н. у 1876, расстраляна і спалена ў в. Кастрова.

ЛЯМНІЦКІ Іван Андрэевіч, н. у 1921, прапаў без вестак.

ТУЧЫНСКАЯ Марыя Варфаламееўна, н. у 1889.

ЯСЬКОВА Ганна, н. у 1890, загінула пры бамбёжцы.

ЯРОМЕНАК Марыя Міхайлаўна, 12 гадоў, расстраляная фашыстамі 26.12.1943 ва ўр. Брыздджалёўка, пахаваная ў Дубровах.

ВЁСКА КРАСОВА

Спалена (30 двароў) у сакавіку 1943.

АРЖАНІК Іван Сцяпанавіч, н. у 1870.

АРЖАНІК Марыя Раманаўна, н. у 1863.

АРЖАНІК Кузьма Сцяпанавіч, н. у 1880.

АРЖАНІК Фядосся, н. у 1882.

БУРАК Рыпіна, 70 гадоў.

ВАРАНЕЦКАЯ Гелена, сям'я, 3 чалавекі.

ЛУКАШОНАК Пётр Ігнатавіч , н. у 1865, жонка Тэкля Вікенцьеўна, н. у 1867, сын Серафім, н. у 1907.

МАЛЬКОВІЧ Іван, 50 гадоў, жонка Ганна, 48 гадоў, дачка Марыя, 20 гадоў, з дачкой Святланай, 1 год.

ПЯТРОВІЧ Сямён Мікалаевіч, 60 гадоў, жонка Марта Мікалаеўна, 60 гадоў.

СЛЕСАРОНАК Іван Аляксеевіч, н. у 1918, жонка Любоў Пятроўна і іх дачушка, н. у 1943, загінулі ў час карнай аперацыі каля в. Роўнае Поле Расонскага раёна.

ШРОМ Канстанцін Еўдакімавіч, 63 гады.

ШРОМ Кузьма Ігнатавіч, 75 гадоў, жонка Марыя, 70 гадоў.

ШРОМ Марк Калістратавіч, н. у 1864, сястра Палагея, н. у 1868.

ШРОМ Нічыпар Еўдакімавіч, 65 гадоў.

ВЁСКА КУРАШЫ (САЁЎСКІЯ)

Спалена ў сакавіку 1943.

КУРАШ Дар'я,
КУРАШ Ігнат,
КУРАШ Марыя, яе маці і дачка,
КУРАШ Марыя, яе чацвёра дзяцей,
КУРАШ Мікіта Купрыянавіч і яго жонка Кацярына Вікенцьеўна,
КУРАШ Раман — зарэзаныя нажамі, расстраляныя або спаленыя ў в. Малавіды ў 1943.

ВЁСКА КУРАШЫ (ЦЯЦЕНСКІЯ)

Спалена ў сакавіку 1943.

КУРАШ Андрэй Міхайлавіч, жонка Анэта, дачка Яроха Наталля Андрэеўна і яе двое дзяцей, нявестка Фядора Ігнатаўна і яе двое дзяцей, яшчэ адна нявестка з дваіма дзецьмі.
КУРАШ Антон Міхайлавіч, жонка Вольга Ігнатаўна, сын Сямён, дачка Хрысціна.
КУРАШ Мікалай Міхайлавіч, жонка Настасся Паўлаўна, унук Уладзімір Іванавіч, унучка Палагея Іванаўна.

ВЁСКА ЛАТЫГАВА

Спалена ў сакавіку 1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

З а г і н у л і:

БАРОХА Пётр Фёдаравіч, н. у 1939.
ГРЫБОЎСКАЯ Вольга Мікалаеўна, н. у 1891.
ГРЫБОЎСКІ Іван Фёдаравіч, н. у 1935.
ГРЫБОЎСКІ Аляксандр Фёдаравіч, н. у 1937.

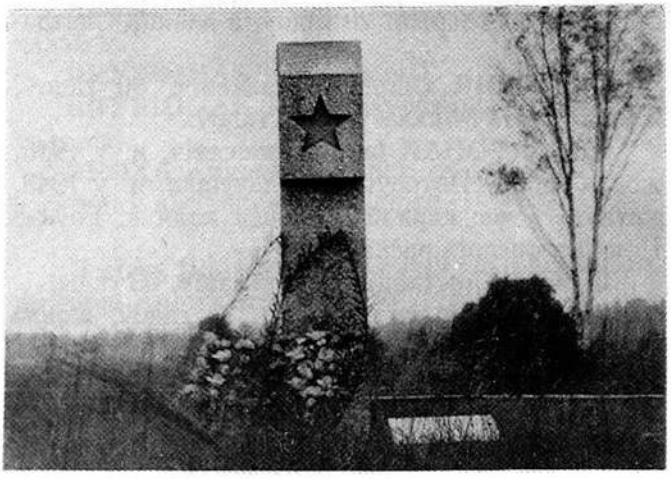

Помнік ахвярам фашызму ў вёсцы Латыгава.

ГРЫБОЎСКАЯ Лізавета.
ГРЫБОЎСКАЯ Марыя Пятроўна, н. у 1895.
ГРЫБОЎСКАЯ Лідзія Сцяпанаўна, н. у 1937.
ГРЫБОЎСКІ Віктар Сцяпанавіч, н. у 1939.
ГРЫБОЎСКАЯ Марыя Фёдараўна, н. у 1880.
ГРЫБОЎСКАЯ Настасся Язэпаўна, н. у 1898.
ГРЫБОЎСКАЯ Марыя Іванаўна, н. у 1935.
ГРЫБОЎСКІ Пракоп Мікітавіч, н. у 1895, жонка Аляксаха Сяргееўна, н. у 1905, і іх дзеці: Аляксандра, н. у 1927, Пётр, н. у 1930, Надзея, н. у 1933, Валянціна, н. ў 1937, Мікалай.
ГРЫБОЎСКІ Сцяпан Мікітавіч, н. у 1891, жонка Марыя Рыгораўна, н. у 1892, дочкі Соф'я, н. у 1935, Марыя, н. у 1930.
ЗАБАГОНСКАЯ Агата Ермалаеўна, н. у 1889.
ЗАБАГОНСКАЯ Антаніна Іванаўна, н. у 1933.
ЗАБАГОНСКІ Іван Іванавіч, н. у 1935.
ЗАБАГОНСКАЯ Марфа Аляксандраўна, яе дзеці: Уладзімір Іванавіч, 7 гадоў, Антаніна, 4 гады, Валянціна, 1 год.
ЗАБАГОНСКАЯ Настасся Іванаўна, н. у 1881.
КУКСЁНАК Еўдакія Ігнатаўна.
МАРАЧКОЎСКАЯ Валянціна Іванаўна.
МАРАЧКОЎСКАЯ Раіса Іванаўна.
ПАЛОЎКА Ягор Гаўрылавіч, н. у 1881, жонка Ганна і дзеці: Барбара, н. у 1931, Клаўдзія, н. у 1993, Эдуард, н. у 1935, Віктар, н. у 1936, Уладзімір, н. у 1937.

ВЁСКА ЛІСНА

Спалена (27 двароў) у сакавіку 1943. У вёсцы спалена каля 200 бежанцаў Асвейшчыны. Сярод ахвяр вёскі:

АРЛОВА Ганна Арцёмаўна, расстраляна карнікамі ў лесе.
КАЛМЫЧЭЎСКІ Аляксандр Уладзіміравіч, яго брат Уладзімір, расстраляны ў в. Лісна.
ЧАРНАВОК... Янавіч, расстраляны фашыстамі ў вёсцы.
ЧАРНАВОК Валянціна Макараўна, н. у 1930, прапала без вестак у час карнай аперацыі пад в. Кавалі Расонскага раёна.

ВЁСКА ЛЮБАСНА

Спалена ў сакавіку 1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

З г а р э л і ў а г н і:

БУРАК Агата Васілеўна, н. у 1903, яе чацвёра дзяцей.

БУРАК Агрыпіна Аляксееўна, н. у 1920 і тры сыны, па бацьку Рыгоравічы.

БУРАК Андрэй Іванавіч, н. у 1875, дачка Клаўдзія, н. у 1918, унук Іван Аляксеевіч, н. у 1940.

БУРАК Васіль Іванавіч, н. у 1908.

БУРАК Таццяна Пятроўна, н. у 1918.

БУРАК Васіль Іванавіч, жонка Таццяна Рыгораўна, трое іх дзяцей.

БУРАК Ефрасіння Іванаўна (Аляксееўна), н.у 1913, яе дзеці: Леанід Фёдаравіч, н. у 1933, Яніна, н. у 1935, Алена, н. у 1937, Марыя, н. у 1939.

БУРАК Захар Пятровіч (Купрыянавіч), н. у 1883, жонка Соф'я Васілеўна, н. у 1883, дачка Ірына, н. у 1913.

БУРАК Марыя Аляксееўна, н. у 1918, сыны Леанід, н. у 1940, Яўген, н. у 1941.

БУРАК Марыя Кузьмінічна, н. у 1898, сыны Фрыдрых Сямёнавіч, н. у 1937, і Эдуард, н. у 1940.

БУРАК Міхаіл Іванавіч, н. у 1903, жонка Настасся Захараўна, н. у 1903, іх дзеці: Моня, Зіна, Вера, Ганна, Мікалай (1 годзік).

БУРАК Фёкла Мікітаўна, сям'я, 4 чалавекі.

ВАРАНЕЦКАЯ Матрона Ігнатаўна, н. у 1873.

КАПЛЯР Даніла Якубавіч, н. у 1902, жонка Ефрасіння Мікітаўна, н. у 1907, дзве дачкі.

КАПЛЯР Іван Іванавіч, сям'я, 6 чалавек.

ЛАПЕКА Захвея Пятроўна, н. у 1907, сын Валянцін Раманавіч, н. у 1927.

ЛАПЕКА Ілья Іванавіч (Ільіч), 70 гадоў, жонка Таццяна Іванаўна, 69 гадоў.

ЛУКАШОНАК Ганна Фёдараўна, 70 гадоў.

ЛЯМНІЦКАЯ Аляксаха Ігналеўна, 70 гадоў.

ЛЯМНІЦКАЯ Марыя Максімаўна, н. у 1910, і двое яе дзяцей.

ЛЯМНІЦКАЯ Аксеня Васілеўна, н. у 1873.

ЛЯМНІЦКАЯ Ганна Лявонаўна , н. у 1911, яе сын і дачка.

ЛЯМНІЦКАЯ Кацярына Іванаўна, 55 гадоў.

ЛЯМНІЦКАЯ Фёкла Іванаўна, н. у 1887, дочкі Еўдакія Іосіфаўна, н. у 1913, Ефрасіння, н. у 1922.

ЛЯМНІЦКІ Анупрэй Мацвеевіч, 50 гадоў, жонка Палагея, 45 гадоў, сын Іван, 15 гадоў.

МАРОЗ Лізавета Яфімаўна, сям'я, 4 чалавекі.

ПУЗАНСКАЯ Аўдоцця Яфімаўна, сям'я, 4 чалавекі.

ПУЗАНСКАЯ Ганна Васілеўна, н. у 1913; сын Міхаіл Пятровіч, н. у 1937, яшчэ адзін сын, н. у 1933, дачка н. у 1936.

ПУЗАНСКАЯ Елізавета Іванаўна , н. у 1912, яе дзеці: Лідзія Фёдараўна, н. у 1933, Уладзімір, н. у 1934, Мікалай, н. у 1936. Вера, н. у 1939.

ПУЗАНСКАЯ Еўдакія Васілеўна, н. у 1898, дачка Валянціна Мікалаеўна, н. у 1921.

ПУЗАНСКАЯ Ірына Іванаўна, н. у 1940.

ПУЗАНСКАЯ Ліда Герасімаўна, н. у 1931, сястра Моня, н. у 1929.

ПУЗАНСКАЯ Наташа Фёдараўна, н. у 1930, брат Мікалай Фёдаравіч, н. у 1933.

ПУЗАНСКАЯ Таццяна (Тоцька), н. у 1911, і чацвёра яе дзяцей.

ПУЗАНСКАЯ Таццяна Мікалаеўна, н. у 1907.

ПУЗАНСКАЯ Тэкля, 58 гадоў.

ПУЗАНСКІ Антон Цімафеевіч, 43 гады.

ПУЗАНСКАЯ Наталля і яе шасцёра дзяцей.

ПУЗАНСКІ Павел Рыгоравіч, н. у 1940.

ПУЗАНСКІ Васіль Іванавіч, сям'я, 3 чалавекі.

ПУЗАНСКІ Герасім Яфімавіч, сям'я, 5 чалавек.

ПУЗАНСКІ Сцяпан Яфімавіч, н. у 1894, жонка Вольга, н. у 1900.

ПУЗАНСКІ Цімафей Іванавіч, н. у 1873.

РОДЗІК Віктар Зыгмундавіч, н. у 1937.

РОДЗІК Захвея Андрэеўна.

РОДЗІК Палагея, н. у 1902: сын Аляксей Ульянавіч, н. у 1934.

СЛАБАДА Аляксандр Базылевіч, 50 гадоў, жонка Аляксаха Іванаўна, 49 гадоў, дачка Ніна, н. у 1932.

СЛАБАДА Кузьма Аляксеевіч, сям'я, 4 чалавекі.

ФРАЛЁНАК Ганна Кузьмінічна, н. у 1913.

ФРАЛЁНАК Дарота Пятроўна, н. у 1873.

ФРАЛЁНАК Дар'я Захараўна, 65 гадоў.

ФРАЛЁНАК Кузьма Мікітавіч, н. у 1863, сын Фёдар Кузьміч, н. у 1908, з жонкай Фядоссяй, н. у 1912, і дзецьмі Ефрасінняй, н. у 1940, Васілём, н. у 1941, і яшчэ адным сынам, 6 гадоў.

ФРАЛЁНАК Марыя Іванаўна, 70 гадоў.

ФРАЛЁНАК Марыя Леанідаўна, н. у 1873, сястра Вольга, н. у 1875.

ФРАЛЁНАК Нічыпар Кузьміч, н. у 1903, жонка Ганна Пятроўна, н. у 1907, і дзеці: Галіна, н. у 1928, Ягор, н. у 1930, Фаіна, н. у 1933, і яшчэ двое дзяцей.

ЦЯРЭНЯ Мікіта Яфімавіч, 60 гадоў, жонка Ганна Ільінічна, 55 гадоў, пяцёра іх дзяцей і трое ўнукаў.

ЦЯРЭНЯ Фёдар Яфімавіч (Ільіч), 45 гадоў, жонка Таццяна Кузьмінічна, 43 гады, іх пяцёра дзяцей.

ЧАРНАВОК Кацярына Кузьмінічна, н. у 1907, дачка Зоя Тарасаўна, н. у 1927, сын Аксенцій, н. у 1938.

З успамінаў сястры, прозвішчам Чарнавок

...Як пачалі зганяць людзей пасля «сарціроўкі» ў памяшканне, мой брацік Аксенцій

кінуўся наўцёкі. Фашыст крыкнуў: «Хальт!», а потым даў чаргу з аўтамата, так яго і разрэзала папалам. Урэзалася ў памяці: ляжаў брацік увесь чырвоны, а вочкі былі адкрытыя, напоўненыя слязьмі...

...Пасля расправы нам, помню, немцы давалі цукеркі, але мы кідалі іх у снег.

Вясною 44-га вывозілі нас у дзіцячы дом. Абстрэльвалі самалёт, бамбілі поезд, у Таропцы запальнымі падпалілі царкву, дзе мы сядзелі, — шмат дзяцей гінула. І ў Траецкім дзіцячым доме ў Цвярской вобласці было неспакойна, вакол па лясах блукалі бандыты. Забілі ўначы хлопца, які нас вартаваў, укралі парсюка. Галадалі мы, і страшна было. Брацік меншы, Алег, які застаўся ў жывых, прыбягаў да мяне спаць. І пасля ўжо, як дадому вярнуліся, усё за мяне чапляўся. Чатыры гады яму было...

ВЁСКА МАЗАЛЕЎШЧЫНА

Спалена (24 двары) у сакавіку 1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь». Згарэлі 140 чалавек, у т. л. жыхары вёскі:

БЯЛЯНКА Пётр Васілевіч, н. у 1894, дачка Ефрасіння, н. у 1923, дачка, н. у 1934.

МАКАРАЎ Аляксандр, загінуў у канцлагеры ў Любліне, жонка Ефрасіння Фёдараўна, н. у 1898, іх двое дзяцей.

ПІЛЕЦКАЯ Аўдоцця, н. у 1904, яе сыны: Фоня, 12 гадоў, Саша, 10 гадоў.

ПІЛЕЦКАЯ Ксенія Сямёнаўна, яе дзве дачкі 4 і 6 гадоў, па бацьку Іванаўны.

ПІЛЕЦКІ Аляксандр, сям'я, 5 чалавек.

ПІЛЕЦКІ Іван, яго дачка Улляна.

ПУДАЎ Аляксандр Аляксандравіч, н. у 1894, жонка Вольга, н. у 1897, сын, н. у 1928.

РУДНІЦКАЯ Лізавета.

РУДНІЦКІ Аляксей Ігнатавіч, н. у 1903.

РУДНІЦКІ Васіль, сям'я, 3 чалавекі.

РУДНІЦКІ Дзмітрый Вінцэнтавіч, н. у 1887, жонка Ганна, н. у 1893, дачка і сын Дзмітрый, н. у 1908.

РУДНІЦКІ Іван Вінцэнтавіч, н. у 1891.

РУДНІЦКАЯ Еўдакія Іванаўна.

САВІЦКАЯ Марыя Іванаўна, яе сын.

СКРЫПКА Аляксандр Мартынавіч, 60 гадоў, жонка Аксеня, каля 60 гадоў, сын Уладзімір, 21 год.

СКРЫПКА Аляксей, сям'я, 3 чалавекі.

СКРЫПКА Арсень Сцяпанавіч, н. у 1909, жонка Ганна, н. у 1913, іх двое дзяцей, брат Іван, н. у 1908, яго жонка, іх двое дзяцей, сястра Фёкла, н. у 1914.

СКРЫПКА Барбара Васілеўна, сыны: Павел Іванавіч, Віктар.

СКРЫПКА Вольга Дзмітрыеўна, н. у 1897.

СКРЫПКА Вольга Дзмітрыеўна, н. у 1914, яе двое дзяцей.

СКРЫПКА Ганна і яе трое дзяцей, па бацьку Сцяпанавічы.

СКРЫПКА Ганна Дзмітрыеўна, н. у 1916, яе сыны Валодзя, н. у 1938, Саша, н. у 1940, дачка Нюра, н. у 1942, па бацьку Іванавічы.

СКРЫПКА Іван.

СКРЫПКА Іван Паўлавіч.

СКРЫПКА Марыя Андрэеўна, н. у 1937.

СКРЫПКА Рыгор Андрэевіч, н. у 1914, загінуў у канцлагеры.

СКРЫПКА Сямён Аляксандравіч, н. у 1911.

СКРЫПКА Сяргей Ігнатавіч, жонка Настасся Дзмітрыеўна і іх двое дзяцей.

СКРЫПКА Сцяпан Ігнатавіч, н. у 1910, жонка Настасся Аляксееўна, н. у 1910.

СКРЫПКА Якуб, сям'я, 4 чалавекі.

ЦЕЦЯРВЁНАК Васіль Рыгоравіч, н. у 1891, жонка Гелена Пятроўна, н. у 1891.

ЦЕЦЯРВЁНАК Іван Майсеевіч, н. у 1872, сын **Андрэй**, н. у 1916.

ЦЕЦЯРВЁНАК Настасся Ігнатаўна, н. у 1898, і яе трое дзяцей.

ВЁСКА МАКУТЫ

ЧАПЯЛОЎСКІ Міхаіл Кандратавіч.

ВЁСКА МЕЛЬНІЦА

Спалена (11 двароў) у сакавіку 1943.

З а г і н у л і:

ДЗЕНІСЁНАК Кузьма Пятровіч, н. у 1880,

Вёска Мельніца. Мал. У.Дзенісёнка.

КАЗУСЬ Макар Васілевіч, сям'я ,2 чалавекі.
КАЗУСЬ Міхаіл Ігнатавіч.
КАЗУСЬ Прохар Макаравіч, сям'я, 4 чалавекі.
КІСЛОЎСКАЯ Барбара Васілеўна, 65 гадоў, дачка Еўдакія, 22 гады.
КОНАНАЎ Андрэй, 48 гадоў, забіты ў в. Скрыпчына.
КОНАНАЎ Міхаіл Захаравіч, сям'я, 5 чалавек.
МАКСУЛЬ Каліграт Каліграватавіч, н. у 1898, застрэлены каля в. Мікуліна з самалёта, з ім забіты дзве дзяўчынкі.
ПЛЕЙКА Ганна Іванаўна, 45 гадоў; дзеці: Аляксандр, 18 гадоў, Яўгенія, н. у 1924, Ірына, н. у 1929, Андрэй, н. у 1936.
СКРЫПКА Іван Пятровіч, 2 чалавекі з сям'і.
СКРЫПКА Марыя Андрэеўна, сям'я, 2 чалавекі.
УЛЬЯНОЎСКАЯ Настасся Іванаўна, сям'я, 2 чалавекі.
ЦЕЦЯРВЁНАК Янка, 85 гадоў, дачка Таццяна, 65 гадоў.

ВЁСКА РУДНЯ

Спалена (5 двароў) у снежні 1943.

ПЕРУНОЎ Іосіф Фёдаравіч.
ТУКАНАЎ Цімафей Андрэевіч.

ВЁСКА РЭВУТЫ

Спалена (19 двароў) у сакавіку 1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь».

КАЛМЫЧЭЎСКАЯ Ефрасіння Сямёнаўна.
ЛУКАШОНАК Уладзімір Уладзіміравіч, н. у 1920, расстраляны карнікамі ў лесе.
ЧАРНАВОК Еўдакія Сямёнаўна.
ЧАРНАВОК Сямён Данілавіч, н. у 1904, расстраляны карнікамі каля воз. Цятна.
ЧАРНАВОК Фадзей Андрэевіч.

ВЁСКА СТРАДНА

Спалена (16 двароў) у сакавіку 1943. У вёсцы закатаваны і спалены 300 бежанцаў Асвейшчыны.

Ахвяры самой вёскі:

БЕКІС Аляксей Якубавіч, памёр ад сардэчнага прыступу, калі фашысты расстралялі яго сына-партызана.
БЕКІС Любоў Іванаўна, н. у 1943.
ДАШКЕВІЧ Леанід Ігнатавіч, н. у 1937.

ВЁСКА СУКАЛІ

ШЫПІЛА Настасся Ільінічна, прапала без вестак у нямецкім палоне.

ВЁСКА ЦАРКОЎНА

Спалена (36 двароў) у сакавіку 1943. Увекавечана ў мемарыяльным комплексе «Хатынь». 196 жыхароў гэтай вёскі спалены ў в. Вялікае Сяло.

ГЛІНСКІ Мікіта Ігнатавіч, н. у 1882, жонка Марыя Іванаўна, н. у 1887, сын Мікалай, н. у 1931.
ЗАБАГОНСКАЯ Ганна Рыгораўна, н. у 1908, сын Жорж Пятровіч, н. у 1935.
ЗАШЧЫРЫНСКАЯ Таццяна Міхайлаўна, н. у 1893.
КАПУСТА Наталля Рыгораўна, н. у 1898, яе дзеці: Яніна Цярэнцьеўна, н. у 1926, Рыгор, н. у 1928, Аляксандр, н. у 1929, Анфіса, н. у 1940.
КАПУСТА Сцяпан Ігнатавіч, н. у 1868.
КРАСОЎСКІ Станіслаў Ігнатавіч, н. у 1878.
КРЫВІЦКІ Міхаіл Адамавіч, н. у 1868, жонка Еўдакія Пятроўна, н. у 1873, дачка Марыя, н. у 1913.
ЛЯМНІЦКАЯ Антаніна.
ПЯТРОВІЧ Ганна Нічыпараўна, н. у 1901, дачка Надзея Рыгораўна, н. ў 1938, сын Леанід, н. у 1931.
ПЯТРОВІЧ Фядосся Лук'янаўна, н. у 1898, сястра Кацярына, н. у 1903, брат Канстанцін, н. у 1888 з жонкай Ганнай.
ПЯТРОВІЧ Канстанцін Пятровіч, н. у 1867.
ПЯТРОВІЧ Ганна Рыгораўна, н. у 1890.

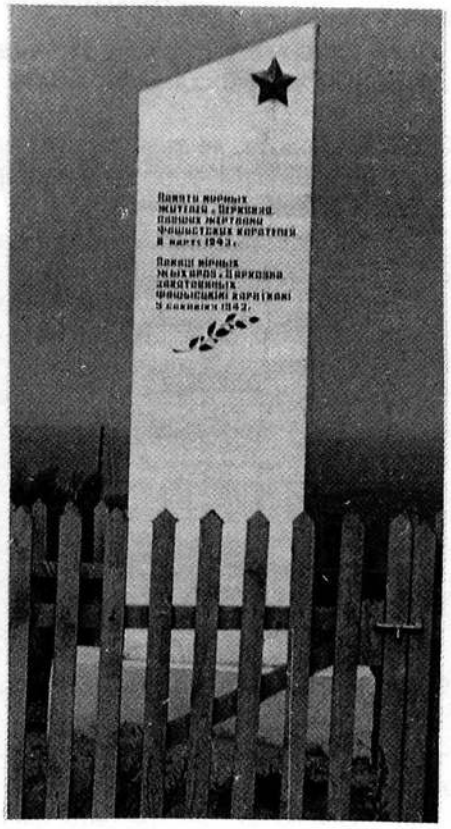

Помнік ахвярам фашызму ў вёсцы Царкоўна.

ПЯТРОВІЧ Фядосся Пятроўна, н. у 1898, сястра Кацярына, н. у 1903.

СТАНКЕВІЧ Хрысціна.

ТУРАВА Марыя Рыгораўна, н. у 1898, яе дзеці: Зінаіда Іванаўна, н. у 1930, Галіна, н. у 1933, Ларыса, Фёкла.

ФАЛЬБА Фёкла Гіляраўна, н. у 1903, сын Уладзімір Канстанцінавіч, н. у 1932, дачка Вера, н. у 1938.

ФАЛЬБА Еўдакія Міхайлаўна, н. у 1913, яе дзеці: Іна Мікалаеўна н. у 1935, Валянціна, н. у 1940, Мікалай, н. у 1940, Анатоль, н. у 1941.

ФАЛЬБА Ефрасіння.

ВЁСКА ЧАРНАВОКІ

Спалена (13 двароў) у сакавіку 1943.

КАЛМЫЧЭЎСКІ Аляксандр Ал.
ЧАРНАВОК Павел, н. у 1881.

УРОЧЫШЧА РОГ ЛЯ БАЛОТА САХАНАЎ МОХ

Пахаваныя:

БРАКАРОНАК Соф'я Барысаўна.
БРАКАРОНАК Вера Фёдараўна.
КАЛМЫЧЭЎСКАЯ Марфа Аляксандраўна.
КАЛМЫЧЭЎСКАЯ Вера Паўлаўна.
ЧАРНАВОК Ефрасіння Барысаўна.

ВЁСКІ НЯВЫЗНАЧАНЫЯ (БЫЛЫ АСВЕЙСКІ РАЁН)

КАЛГАС ІМЯ КУЙБЫШАВА

МАЛІНОЎСКІ Павел Ізахватавіч, сям'я, 7 чалавек.

ПАЦАЛУЕНАК Сцяпан Осіпавіч, сям'я, 2 чалавекі.

ПАЦАЛУЕНАК Фама Сямёнавіч, сям'я, 4 чалавекі.

ТАТАРЫНАВА Ефрасіння.

КАЛГАС ІМЯ МАКСІМА ГОРКАГА

КАЛЕСНІК Ефрасіння, сям'я, 4 чалавекі.
ЛАЎРУЦЬ Міхаіл, сям'я, 5 чалавек.
МІХНО Марыя.
ПАЧКАЙ Васіль.
ПАЧКАЙ Іван.
ПАЧКАЙ Ілля, сям'я, 4 чалавекі.

КАЛГАС «ПРЫАЗЁРНЫ»

ПАЎЛЮКЕВІЧ Марыя Пятроўна, сям'я, 4 чалавекі.

ЮРЧАНКА Ягор Ільіч, сям'я, 2 чалавекі.

ШАЙТАРАЎСКІ СЕЛЬСАВЕТ

ВЁСКА АЛЬШАНІКІ

СТОМА Кліменцій Адольфавіч, забіты 27.3.1944 каля в. Навалакі.

ВЁСКА БАРСУКІ

ВІЛІМ Віктар Феліксавіч, н. у 1916, вясковы староста, расстраляны ў г. Верхнядзвінску за сувязь з партызанамі.

ГАЛАСУЙ Ягор Самуілавіч, н. у 1916, расстраляны фашыстамі ў 1942.

ВЁСКА ВАДВА

ЯДРЭЎСКАЯ Аляксандра Сямёнаўна, н. у 1917, закатаваная ў г. Верхнядзвінску за сувязь з партызанамі ў 1943, пахаваная ў в. Шайтарава.

ВЁСКА ГАРМАШЫ

МУХА Мікалай Фролавіч, н. у 1910, настаўнік, расстраляны ў 1942 у г. Дрыса за сувязь з падполлем.

ВЁСКА КАЗУЛІНА

КАБЗУН Станіслаў Аляксеевіч, н. у 1894 у в. Барсукі, удзельнік 1-й сусветнай і грамадзянскай войнаў, старшыня калгаса «Пагранмаяк», схоплены фашыстамі па даносе за сувязь з партызанамі, загінуў у канцлагеры Маўтхаузен.

ВЁСКА ЛЯШКОВА

АСТАПКОВІЧ Алена Віктараўна, настаўніца, расстраляная за сувязь з партызанамі ў в. Боркавічы.

ВЁСКА СУДНІКАВА

ЛАПКОЎСКІ Ягор Дзмітрыевіч, н. у 1919, прызваны ў армію ў 1940, у 1941 пры адступленні

А. С. Ядрэўская.

І. М. Паршута.

А. Я. Барсток.

Чырвонай Арміі атрымаў раненне і застаўся ў тыле ворага, стаў партызанскім сувязным.

Закатаваны паліцаямі вясной 1942 г. у в. Прудзінкі.

ПАРШУТА Іван Мікітавіч, н. у 1907 у в. Хараброва, брыгадзір Валынецкай МТС, удзельнік фінляндскай вайны, пераганяў трактары ў савецкі тыл на пачатку вайны, прапаў без вестак.

ВЁСКА ХРУСТАЛЁВА

БАРСТОК Алена Ягораўна, н. у 1925, паранена пры ўцёках з лагера (Гданьск) цераз лінію фронту, памерла па дарозе дадому.

ВЁСКА ЦЯСТЫ

АСТАПОВІЧ Аляксей Цярэнцьевіч.

КАЗЛОЎ Нічыпар, дырэктар Цястоўскай сямігодкі, загінуў у час бамбёжкі вёскі; яго жонка, **КАЗЛОВА-АЎСІШЧАР Цыпа**, іх малалетнія дочкі, Галя і Рыма, расстраляны ў Дрысе 2.2.1942.

ЛЫСЁНАК Анатоль Аляксеевіч, н. у 1924, навучэнец Віцебскага рамеснага вучылішча, прапаў без вестак.

ЦЯСТА Палагея Дзмітрыеўна, расстраляна ў 1941.

ВЁСКА ШАЙТАРАВА

МІХАСЕВІЧ Іван Яўстахавіч, яго жонка Юлія Нічыпараўна — расстраляны ў г. Дрысе за сувязь з партызанамі.

ВЁСКА ШЫПОВА

БУБЕН Мікалай Васілевіч, закатаваны фашыстамі па даносе ў лютым 1942 г., жонка Аляксандра Сцяпанаўна, н. у в. Шайтарава, памерла з голаду ў канцлагеры ў г. Гамбургу.

БЫЛЫ ПРУДЗІНКАЎСКІ СЕЛЬСКІ САВЕТ

ГАРБАТЫ Міхаіл, старшыня Прудзінкаўскага с/с, прапаў без вестак.

ВЕРХНЯДЗВІНСКІ РАЁН

ВЁСКІ НЕВЯДОМЫЯ

ЛЕМЯШОНАК Аня, дзіця, памерла ў канцлагеры Саласпілс ад выкачвання крыві.

ПУЗАНСКАЯ (з Асвеі?), спаленая.

БАБРОЎСКАЯ Люба,

БОРТНІК Віктар,

ВЫДРЫЦКІ Канстанцін,

КАЛЯДА Варлам,

НАРУБІН Іван,

ЦЫНГЕЛЬ Аркадзь,

ЮХНЕВІЧ Фёдар — дзеці; загінулі у м. Рэмбатэ (Латвія) пасля таго, як былі вывезены з канцлагера Саласпілс.

ВЁСКІ НЕЎСТАНОЎЛЕНЫЯ

КАЗАК Тамара Сцяпанаўна, н. у 1926. Пасля вызвалення раёна ад гітлераўцаў працавала ў ваенным шпіталі № 3412, памерла ад ран 7.10.1945, пахаваная ў г. Познань.

КОЎЗЕЛЬ Ніна Іванаўна з б. Каркалецкага с/с, вызвалена з палону і памерла 17.7.1945, пахаваная ў г. Гнезна, Польшча.

ЛАБАЎКА Ягор Міронавіч, н. у 1914, памёр ад ран 6.8.1944 у эвакашпіталі № 3329 у Зялёным Гарадку пад Полацкам.

Воіны Чырвонай Арміі, якія загінулі ў гады Вялікай Айчыннай вайны пры абароне і вызваленні раёна і пахаваны на яго тэрыторыі

г.п.ОСВЕЯ
Захоронение в парке

АБДУЛАЕВ Ганя, р. в 1895 в Пархарском р-не, Таджикистан, ряд. 349-го сп 26-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Пустельники.

АБРААМЯН Липарит Арамаисович, р. в 1925 в г.Артик, Армения, ряд. 349-го сп. 26-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Залещино.

АБРАМОВ Михаил Михайлович, р. в г.Пестровск-Забайкальский Читинской обл., ст.серж. отд.пб 54-й сбр, погиб 7.7.1944 у д.Залещино.

Помнік на брацкай магіле савецкіх воінаў і партызан у парку г.п.Асвея.

АБРОСИМОВ Семен Павлович, р. в 1925 в Новохоперском р-не Воронежской обл., ряд. 578-го сп 208-й сд, погиб 15.7.1944 под Освеей.

АБХАИДЗЕ Акакий Николаевич, р. в г.Кутаиси, Грузия, серж. 325-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Великое Село.

АГЕЕВ Родион Евдокимович, р. в Каскеленском р-не Алма-Атинской обл., серж. 85-го сп 325-й сд, погиб 20.7.1944 у д.Великое Поле.

Г. В. Акимов.

А. И. Алексеев.

АКИМОВ Григорий Васильевич, р. в 1902 в Грибановском р-не Воронежской обл., ряд. 661-го сп 200-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Гороватки.

АЛЕКСЕЕВ Аким Иванович, р. в д.Мирославичи Новоржевского р-на Псковской обл., ряд.. погиб 14.7.1944 у д.Церковно.

АЛЕКСЕЕВ Евгений Минович, р. в д.Сутоки Бежаницкого р-на Псковской обл., ряд., погиб 15.7.1944 у д.Церковно.

АЛЕКСЕЕВ Николай Николаевич, р. в 1926 в д.Загорье Бежаницкого р-на Псковской обл., ряд. 87-го сп. 26-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Кисели.

АЛЕНЬКОВ Алексей Иванович, р. в г.Братске Иркутской обл., ст.серж. 87-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Борисово.

АЛЁХИН Иван Климович, р. в 1911 в д.Иловай-Димитровка б.Сеславинского р-на Тамбовской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Гороватки.

АЛЁХИН Иван Семёнович, р. в 1923 в с.Щучье Воронежской обл., ст.лейт. 312-го полка, 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Кисели.

АЛЮШЕВ Айнулла Ибрагимович, р. в 1924 в с.Усть-Уза Шемышейского р-на Пензенской обл., ряд., умер от ран 14.8.1944.

АНДРЕЕВ Иван Андреевич, ряд. 642-го сп 200-й сд, умер от ран 24.7.1944.

АНДРЕЕВ Николай Прокопьевич, р. в 1908 в д.Жилино В.-Любяжского р-на Курской обл., лейт. 349-го сп 26-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Вышнарово.

АНДРИАНОВ Виктор Семенович, р. в 1917 в г.Муроме Владимирской обл., лейт. 1498-го сап, погиб 14.7.1944 у д.Затлойщина.

АНИСИМОВ Василий Трифонович, р. в 1925 в д.Городцы Старорусского р-на Новгородской обл., ряд. 578-го сп 208-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Гаврилино.

АНИСИМОВ Николай Иванович, р. в 1915 в д.Жихарево Крестецкого р-на Новгородской обл., лейт. 625-го ап, умер от ран 7.8.1944.

АННАМУРАТОВ Ильяс, р. в 1901 в п.Джамбул Небит-Дагского р-на, Туркменистан, ст.лейт. 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Гороватки.

АНТИПОВ Александр Антонович, р. в 1903, ряд., погиб 18.7.1944 у д.Городиловичи.

АНТОНЕНКО Николай Николаевич, р. в 1925 в с.Васютинцы Чернобаевского р-на Черкасской обл., ефр. 661-го сп 200-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Гороватки.

АНТОНОВ Агафон Петрович, р. в 1910 в г.Узловая Тульской обл., ряд. 26-й сд, умер от ран 20.7.1944.

АНТОНОВ Николай Степанович, уроженец ст.Пенек Чулымского р-на Новосибирской обл., ряд. 576-го сп 115-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Пустельники.

АНУФРИЕНКО Тимофей Алексеевич, р. в 1910 в д.Шилово Руднянского р-на Смоленской обл., серж. 325-й сд, умер от ран 14.8.1944 у д.Пустельники.

АПАЙКОВ Илья Николаевич, р. в 1904 во Фрунзенском р-не, Кыргызстан, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

АРЕФЬЕВ Иван Васильевич, уроженец д.Ранцево Кувшиновского р-на Тверской обл., мл.серж., погиб 13.7.1944 у д.Городиловичи.

АРЖАНЫХ Иван Никитович, р. в 1911 в с.Гвоздевка Семилукского р-на Воронежской обл., ряд. 88-го сп 28-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

АРТАМОНОВ Владимир Артамонович, р. в 1925 в г.Ленинск-Кузнецкий Кемеровской обл., ряд. 699-го иптап, погиб 15.7.1944 у д.Демидово.

АСКАРОВ Батыр, р. в 1924 в Ворошиловском р-не Андижанской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, умер от ран 24.7.1944.

АТАЕВ Худайберды, р. в 1897 в Ашхабадском р-не, Туркмения, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д. Гороватки.

АФАНАСЬЕВ Анатолий Фёдорович, р. в 1925 в д.Бехово Старорусского р-на Новгородской обл., ряд. 578-го сп 208-й сд, погиб 18.7.1944 у д.Гаврилино.

АХМЕТОВ Нургали Мушарапович, р. в 1920 в д.Ново-Темерьян Цильнинского р-на Ульяновской обл., ряд. 349-го сп 26-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Пустельники.

АХМЕТОВ Нурмагамбет, р. в 1916 в Советском р-не Северо-Казахстанской обл., ефр. 87-го сп 26-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Борисово.

АХРАМОВИЧ Игнат Андреевич, уроженец г.Талда Екатеринбургской обл., серж. 114-го сп 325-й сд, умер от ран 13.7.1944 у д.Церковно.

БАБАЕВ Александр Михайлович, р. в 1926 в д.Машково Спасского р-на Горьковской обл., ефр. 1498-го сап, погиб 14.7.1944 у д.Борисово.

БАБАЕВ Ибрагим, р. в 1911 в г.Наманган, Узбекистан, мл.лейт. 312-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Кисели.

БАБАЕВ Файзула, р. в 1921 в Джамском с/с Каттакурганского р-на Самаркандской обл., серж. 312-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 в д.Кисели.

БАЙНАЗАРОВ Аксай, р. в 1903 в с.Абрамовское б.Зеленогорского р-на Алтайского края, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Гороватки.

БАКУН Иван Миронович, р. в 1919 в с.Давыднево Проскуровского р-на Каменец-Подольской обл., кап. 708-го зап. 44-й сд, умер от ран 24.7.1944 у д. Пустельники.

БАЛАКИН Николай Михайлович, р. в 1900 в Черепановском р-не Новосибирской обл., мл.серж., умер от ран 27.7.1944 у д.Королёво.

БАЛАНОВ Михаил Николаевич, погиб 14.7.1944.

БАЛУЕВ Александр Иванович, р. в д.Савино Верещагинского р-на Пермской обл., мл.лейт. 1336-го сп 319-й сд, погиб 18.7.1944 у д.Королёво.

БАРАЕВ Пётр Константинович, р. в г.Вологда, ряд., погиб 17.7.1944 у д.Кохановичи.

БАРАНОВ Геннадий Ефимович, р. в 1910 в д. Михайловка Красногорского р-на, Татарстан, ряд. 638-го сп 115-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Себежок Россонского р-на.

БАРАНОВ Иван Фёдорович, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 24.7.1944 у д.Выдрицкие.

БАРАНОВ Максим Григорьевич, р. в с.Д-Буды Беловского р-на Курской обл., ряд. 1341-го сп 319-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Ратьково.

БАРДА Степан Иванович, р. в 1920 в с.Степанки Барского р-на Винницкой обл., серж. 661-го сп 200-й сд, умер от ран 19.7.1944 у д. Шелягово.

БАРДАЧУК Герасим Никанорович, р. в 1906 в с.Жорнов Дубновского р-на Ровенской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Гороватки.

БАЮРОВ Семен Иванович, р. в д. Антошкино Чановского р-на Новосибирской обл., лейт. 118-й гв. тб, погиб 15.7.1944 у д. Кисели.

БЕЗДУБАЕВ Азербат, р. в 1920, ст.серж., погиб 15.7.1944 в г.п.Освея.

БЕКМУХАМЕДОВ Сахей Матыгович, р. в 1918 в д.Тиназарву Н-Покровского р-на, Башкортостан, серж. 699-го иптап, умер от ран.

БЕЛЕНКОВ Максим Петрович, р. в 1902 в д.Лбы Выгоничского р-на Брянской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

БЕЛОВ Анатолий Михайлович, р. в 1914 в Б.-Муртинском р-не Красноярского края, ряд. 760-го сп 208-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Прошки.

БЕЛОВ Михаил Михайлович, р. в 1915 в г.Москве, лейт. 118-й гв. тб, погиб 15.7.1944 в г.п.Освея.

Н. М. Балакин.

С. И. Барда.

БЕЛОЗЕЧКО Константин Фёдорович, р. в 1925 в п.Мстёра Вязниковского р-на Владимирской обл., призывался Красногорским РВК, Карелия, ст.серж. 638-го сп 115-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Себежок Россонского р-на.

БЕЛУГИН Георгий Никитович, р. в 1905 в с.Перво-Дьяконово Ленинского р-на Курской обл., кап. 114-го сп 325-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Церковно.

БЕЛЯЕВ Александр Николаевич, р. в 1925 в д.Ушаково Галичского р-на Ярославской обл., ряд. 69-го гв. сп 21-й гв. сд, погиб 15.7.1944 у д.Осётки.

БЕЛЯЕВ Петр Дмитриевич, р. в 1903 в г.Томске, мл.серж. 1341-го сп 319-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Б.Шинкарево.

БЕРЕЗОВСКИЙ Иван Егорович, р. в д.Гляденъ Болотнинского р-на Новосибирской обл., ряд. 576-го сп 115-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Дубровы.

БЕЧИКОВ Михаил Денисович, р. в 1913 в д.Каменка Ишимского р-на Тюменской обл., ряд. 349-го сп 26-й сд, умер от ран 20.7.1944.

БИТКОВ Михаил Афанасьевич, р. в 1923 в д.Абельня Хотынецкого р-на Орловской обл., ряд. 1341-го сп 319-й сд, погиб 17.7.1944 у д.М.Шинкарёво.

БИЧИК Никифор Алексеевич, р. в г.Новосибирске, серж. 118-й гв. тб, погиб 14.7.1944 у д.Вышнарово.

БОБЁР Иван Казимирович, р. в 1912 в б. Туровском р-не Гомельской обл., призывался Сурганским РВК Омской обл., старш. 349-го сп 26-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Пустельники.

БОБРОВСКИЙ Григорий Петрович, р. в 1918 в с.Ливенка б.Лосевского р-на Воронежской обл., ряд. 578-го сп 208-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Гаврилино.

БОГАТЫРЁВ Иван Иванович, р. в 1926 в Иглинском р-не, Башкортостан, ряд. 661-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Гороватки.

БОГАЧЕНКО Антон Николаевич, р. в 1926 в Мглинском р-не Брянской обл., ефр. 87-го сп 26-й сд, погиб 17.7.1944 уд.Борисово.

БОГДАНОВ Георгий Александрович, р. в 1923 в д.Богдановка Быркинского р-на Читинской обл., лейт. 110-го сп 325-й сд, погиб 15.7.1944 у д. Городиловичи.

БОГДАНОВ Иван Семёнович, р. в 1924 в д.Кривец Бежаницкого р-на Псковской обл., ряд. 87-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Борисово.

БОГОМОЛОВ Василий Николаевич, р. д.Степановка Мосальского р-на Калужской обл., серж., погиб 15.7.1944 у д.Великое Село.

БОГОРИШВИЛИ Дементий Ясонович, р. в с.Свири Зестафонского р-на, Грузия, серж. 1341-го сп 319-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Стрелки.

БОЖЕНКО Пётр Антонович, р. в 1922 в с.Сергеевка Белопольского р-на Сумской обл., лейт. 87-го сп 26-й сд, умер от ран 18.7.1944.

БОНДАРЕНКО Иван Дмитриевич, р. в 1923 в г.Полтаве, старш. 87-го сп 26-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Борисово.

БОРИСЕНКО Василий Антонович, р. в г.Дегтярка Свердловской обл., лейт. 118-го гв. тб, погиб 14.7.1944 у д.Вышнарово.

БОРИСОВ Александр Иванович, р. в 1926 в д.Трипятки Макарьевского р-на Ивановской обл., серж. 638-го сп 115-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Себежок Россонского р-на.

БОРОДИН Александр Демьянович, р. в 1921 в Грязинском р-не Липецкой обл., ряд., погиб 17.7.1944 в г.п.Освея.

БОРОДУЛИН Антон Мартинович, р. в 1918 в г.Лениногорск Вост.-Казахстанской обл., призывался в г.Куйбышеве, лейт. 699 иптап, погиб 14.7.1944 у д.Демидово.

БОСЫХ Меркурий Михайлович, ряд. 642-го сп 200-й сд, умер от ран 24.7.1944 у д.Выдрицкие.

БОЧКАРЁВ Борис Николаевич, р. в 1926 в г.Самара, ряд. 638-го сп 115-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Себежок Россонского р-на.

БОЯРКИН Денис Сергеевич, р. в 1913 в Екимовичском р-не Смоленской обл., призван Могочинским РВК Читинской обл., серж. 88-го сп 28-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Выдрицкие.

БРОДНИКОВ Алексей Иванович, р. в 1922 в Унинском р-не Кировской обл., ст.лейт. 578-го сп 208-й сд, умер от ран 20.7.1944 у д.Гаврилино.

БРОННИКОВ Алексей Петрович, р. в 1913 в б. Молотовском р-не Кировской обл., ряд. 760-го сп 208-й сд, погиб 13.7.1944 под Освеей.

БРУЕВ Ефим Алексеевич, р. в 1926 в Демидовском р-не Смоленской обл., ст.серж. 114-го сп 325-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Церковно.

БРЮХАНОВ Василий Иванович, р. в г.Москве, старш. 319-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Стрелки.

БУГАЕВ Юрий Семёнович, р. в 1925 в г.Свердловске, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

В. Н. Богомолов.

БУДАЕВ Василий Данилович, р. в 1923 в д.Королишки Шумячского р-на Смоленской обл., лейт. 200-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Выдрицкие.

БУРЕНКОВ Владимир Михайлович, р. в д.Котово Пустошкинского р-на Псковской обл., ряд. 1341-го сп 319-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Луни.

БУРЫКИН Михаил Илларионович, р. в 1907 в г.Верхний Уфалей Челябинской обл., ряд. 578-го сп 208-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Гаврилино.

БУРЫКО Иван Андреевич, р. в 1900 в с.Красное Черниговской обл., ряд. 349-го сп 26-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Вышнарово.

БУТУЗОВ Григорий Егорович, р. в Нижнеингашском р-не Красноярского края, ряд. 312-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Кисели.

БУТЫРЕВ Константин Михайлович, р. в 1905 в г.Москве, ряд. 638-го сп 115-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Ерши Россонского р-на.

ВАЛИЕВ Шакир Валиевич, р. в Чистопольском р-не, Татарстан, ряд. 662-го ап 208-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Игналино.

ВАЛЮКОВ Филипп Иосифович, р. в д.Плодбино Тасеевского р-на Красноярского края, ряд. 19-го ап 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Заборье.

ВАСИЛЕВСКИЙ Иван Пантелеевич, р. в 1923 в г.Невель Псковской обл., ряд. 576-го сп 115-й сд, умер от ран 18.7.1944 у д.Желобовщина.

ВАСИЛЬЕВ Василий Васильевич, р. в 1910 в г.Тихвин Ленинградской обл., ряд. 638-го сп 115-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Себежок Россонского р-на.

ВАСИЛЬЕВ Георгий Иванович, р. в 1905 в с.Быково Шипуновского р-на Алтайского края, ст.серж. 87-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Борисово.

ВАСИЛЬЕВ Евгений Иванович, р. в 1914 в г.Санкт-Петербурге, серж. 88-го сп 28-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

ВАСИЛЬЕВ Иван Тихонович, р. в 1921 в д. Островцово Боровичского р-на Новгородской обл., лейт. мед. службы 232-го сп 182-й сд, погиб 13.7.1944 у озНечерица.

И. Т. Васильев.

ВАСИЛЬЕВ Михаил Васильевич, р. в д.Глебово Дновского р-на Псковской обл., ряд. 87-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Борисово.

ВАСИЛЬЕВ Николай Ильич, р. в 1924 в б.Пожеревицком р-не Псковской обл., ряд. 760-го сп 208-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Кострово.

ВАСИЛЬКОВСКИЙ Сергей Маркович, р. в 1908 в с.Вольное Киверцовского р-на Волынской обл., Украина, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Гороватки.

ВЕНЕВИТИН Иван Павлович, р. в 1905 в с.Ботяково Новоусманского р-на Воронежской обл., мл.лейт. 200-й сд, умер от ран 17.7.1944 у д.Шелягово.

ВЕНИСЛАВСКИЙ Григорий Павлович, р. в 1918 в б.Олыцком р-не Волынской обл., Украина, ряд. 87-го сп 26-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Кисели.

ВЕНКОВ Василий Антонович, р. в Н-Деревенском с/с Липецкого р-на Липецкой обл., серж. 85-го сп 325-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Великое Поле.

ВЕРЕЩАГИН Алексей Александрович, р. в 1925 в д.Подгорная Тотемского р-на Вологодской обл., серж. 87-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Борисово.

ВЕРХОТУРОВ Адольф Афанасьевич, р. в 1925 в д.Пеган б.Лопатинского р-на Челябинской обл., ряд. 69-го гв. сп 21-й гв. сд, погиб 15.7.1944 у д.Осетки.

ВЕСЕЛОВ Григорий Иванович, р. в Волотовском р-не Ленинградской обл., ряд. 760-го сп 208-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Прошки.

ВИКТОРОВ Михаил Яковлевич, р. в 1926 в с.Угали, Башкортостан, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Гороватки.

ВЛАДИМИРОВ Никифор Владимирович, р. в 1926 в д.Котлицы Бежаницкого р-на Псковской обл., ряд. 87-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Борисово.

ВЛАСОВ Василий Яковлевич, р. в 1922 в д.Дубное Донского р-на Тульской обл., лейт. 349-го сп 26-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Шлыки.

ВЛАСЮК Петр Фомич, р. в 1912 в с.Пьяне Острожского р-на Ровенской обл., Украина, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Гороватки.

ВОДОЛЕЕВ Михаил Васильевич, р. в 1926 в с.Тастуба б.Салаватского р-на, Башкортостан, ряд 576-го сп 115-й сд, умер от ран 23.7.1944.

БЫЎ ЗА ГАСПАДАРА

З ліста Марыі Васілеўны Вадалеевай, с.Тастуба, Башкірыя

Дарагія сябры!

Перада мной — раённая газета «Ленинское знамя» з заметкай «Пахаваны ваш зямляк».

Міхаіл Васільевіч Вадалееў — мой брат,

нарадзіўся 19 чэрвеня 1926 года. У армію быў прызваны 13 лістапада 1943 года. У пачатку 1944 года адпраўлены на фронт.

Атрымалі з фронту ад яго некалькі добрых прачулых пісьмаў. Ён хваляваўся за нас з мамай, супакойваў, прасіў пацярпець, верыў у перамогу і запэўніваў, што абавязкова застанецца жывым, а пакуль трэба гнаць ворага з роднай зямлі.

А ў жніўні мы атрымалі пахаронку, дзе паведамлялася, што Міша быў ранены і памёр ад ран 23 ліпеня 1944 года. Пахаваны ў лесе, адзін, каля вёскі Пустэльнікі Асвейскага раёна Віцебскай вобласці, дзе размяшчаўся 710-ты перасоўны хірургічны шпіталь.

Крыху пра Мішу. Наш бацька, чырвоны партызан, памёр у 1932 годзе. Жылі ўтраіх. Мама ўвесь час працавала ў калгасе. Брат, скончыўшы сем класаў, вывучыўся на курсах механізатараў і таксама працаваў у калгасе. Мужчын у вёсцы не было, вось гэткія падлеткі вырошчвалі і ўбіралі хлеб.

У сям'і быў за гаспадара. Ва ўсім дапамагаў маме. Стараўся дапамагчы і іншым: агарод на кані ўзараць, па дровы з'ездзіць, што-небудзь падрамантаваць. І калі прыйшла газета з вашым зваротам, першымі адгукнуліся на яе людзі сталага ўзросту, якіх непасрэдна закранула вайна і якія вельмі добра ведалі і памятаюць Мішу. Дзякуючы Вам, яго як воіна памянулі ў многіх сем'ях нашага сяла. Гэта як рэха вайны.

«Можа, добрыя людзі адшукаюць месца гібелі майго», — казалі салдацкія ўдовы, у якіх мужы прапалі без вестак. А салдацкіх маці не засталося ў сяле ніводнай.

Мама памерла ў 1983 годзе. Не памятаю дня, каб яна не ўспамінала свайго сыночка. Ад слёз слабеў зрок, а ў апошнія 13 гадоў зусім знік. Ніякае лячэнне не дапамагло, так сляпой і пайшла ад нас.

Я адзіная сястра Мішы. Настаўніца. Маю трох дзяцей: сын — інжынер, дочкі таксама настаўніцы. Чацвёра ўнукаў. І ў Мішы таксама маглі быць дзеці, калі б не вайна.

Некалькі гадоў таму я з групай вучняў была ў Беларусі /Мінск, Брэст, Хатынь/. Цікавілася, ці можна пабываць у мясцінах, дзе пакоіцца прах майго брата. Мне адказалі, што вёскі Пустэльнікі няма і магілку знайсці, напэўна, будзе цяжка.

Ці так гэта? Там жа магіла не аднаго Мішы? Гэта мясціна павінна захавацца!

Пасля вашага звароту ў мяне ёсць невялікая надзея, што я, нарэшце, выканаю просьбу маці: пакласці жменьку зямлі роднай на магілку яе сына і майго брата...

Дзякуй Вам за добрыя справы, дзякуй за памяць аб загінуўшых. Нізкі паклон Вам ад усёй нашай сям'і.

ДАВАЛА МАЦІ АБРАЗОК...

З ліста Настассі Дзмітрыеўны Сініцы, г.Паўладар

Добры дзень!

Я пішу вам і хачу даведацца пра свайго брата, бо ў Купіне Новасібірскай вобласці ў газеце быў артыкул аб тым, быццам яго знайшлі пры раскопках. Гэта ВОЛГІН Іван Дзмітрыевіч. Я газету не чытала, бо зараз жыву ў Казахстане ў г.Паўладары, у Купіне жывуць мае пляменнікі, якія і паведамілі мне.

Брата прызвалі ці ў канцы 1941 года, ці ў пачатку 1942 года, бо быў снег. Потым яго паранілі ў галаву, быў у шпіталі, а дзе — не памятаю, бо было мне тады 14-15 год. Пісем яго няма, толькі калі выйшаў са шпіталя, выслаў нам з мамай фотаздымак і напісаў, што вакол ляцяць кулі, а якая трапіць, не ведае. Больш пісем ад яго не было, а ў хуткасці прыйшла пахаронка. Гэта я запомніла на ўсё жыццё. А з фотаздымка зрабіла партрэт і берагу яго. З родных яго нас засталося двое: я і старэйшая сястра. Адзін брат — Волгін Пракоп Дзмітрыевіч — прапаў без вестак, двое былі паранены і памерлі ўжо дома. Адна сястра таксама памерла.

Высылаем вам пісьмо і яго партрэт. Хачу вельмі ведаць, што знайшлі пры ім. Памятаю, калі праводзілі, мама яму давала не то падвесачку, не то абразок /іконку/ невялічкага памеру, але не памятаю, ці на шыю надзелі, ці ў кішэню паклалі. Больш нічога ў яго не было.

Калі што патрэбна, напішыце, вышлю.

ВОЛГИН Иван Дмитриевич, р. в 1923 в д.Заозерная Купинского р-на Новосибирской обл., серж. 110-го сп 325-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Городиловичи.

ВОЛКОВ Андрей Ильич, р. в 1910 в д.Сежино Уколовского р-на Воронежской обл., серж. 642-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

ВОЛКОВ Алексей Семёнович, р. в 1906 в д.Волки Городокского р-на Витебской обл., ряд. 661-го сп 200-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Гороватки.

ВОЛКОВ Василий Дмитриевич, р. в Плещеевском с/с Гаврилов-Ямского р-на Ярославской обл., ряд. 85-го сп 325-й сд, погиб 17.7.1944 у г.п.Освея.

ВОЛКОВ Василий Петрович, р. в д.Гриденская Тотемского р-на Вологодской обл., ряд. 312-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Кисели.

ВОЛКОВ Геннадий Николаевич, р. в 1924 в г.Красный Холм Тверской обл., ряд. 593-й окшр, погиб 15.7.1944 у д.Купоровщина.

ВОЛКОВ Иван Петрович, р. в 1924 на ст.Острожки Воронежской обл., призывался Кировским РВК Куйбышевской обл., ряд. 699-го иптап, погиб 14.7.1944 у д.Кураши.

ВОЛКОВ Михаил Сергеевич, р. в 1924 в д.Гришаново Новосокольнического р-на Псковской обл., ряд. 110-го сп 325-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Городиловичи.

ВОЛОДИН Виктор Павлович, р. в Овеченском с/с б.Иваньковского р-на Тульской обл., ст.серж. 325-й сд, погиб 18.7.1944 у д.Страдно.

ВОЛОЩУК Василий Николаевич, р. в с.Липины Киверцовского р-на Волынской обл., ряд. 312-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Кисели.

ВОЛЫНСКИЙ Натан Ефимович, р. в 1893 в г.Москве, майор 155-го ур, погиб 16.7.1944 у д.Кохановичи.

ВОРОБЕЙ Иван Андреевич, р. в 1920 в с.Велицк Ковельского р-на Волынской обл., ряд. 638-го сп 115-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Себежок Россонского р-на.

ВОРОБЕЙ Николай Епифанович, р. в 1903 в с.Велицк Ковельского р-на Волынской обл., ряд. 576-го сп 115-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Пустельники.

ВОРОБЬЁВ Петр Григорьевич, р. в 1894 в д.Рогозино Бежаницкого р-на Псковской обл., ряд. 110-го сп 325-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Городиловичи.

ВОРОНА Фёдор Кузьмич, р. в 1925 в д.Филипповичи Унечского р-на Брянской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, умер от ран 15.7.1944.

ВОРОНИН Василий Николаевич, р. в 1916 в д.Лесково Егорьевского р-на Московской обл., лейт. 200-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Выдрицкие.

ВОРОНКОВ Александр Степанович, р. в Рязанской обл., мл.лейт., умер от ран 11.8.1944

И. Д. Волгин.

ВОРОНОВ Александр Егорович, р. в 1925 в Топчихинском р-не Алтайского края, ряд. 648-го сп 200-й сд, умер от ран 16.7.1944.

ВОРОНЦОВ Константин Андреевич, р. в 1926 в Павловском р-не Горьковской обл., призывался Муромским РВК, серж. 149-го сап, погиб 17.7.1944 у д.Пустельники.

ВОСТРЕНКОВ Семён Константинович, р. в 1926 в д.Тимкино Невельского р-на Псковской обл., ряд. 810-го оксп 208-й сд, умер от ран 18.7.1944.

ВЫЧУЖАНИН Константин Андреевич, р. в 1903 в б.Бельском р-не Кировской обл., ряд. 760-го сп 208-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Прошки.

ВЫШЕГОРОДЦЕВ Тимофей Петрович, р. в 1902 в с.Обильное б.Александро-Обильненского р-на Ставропольского края, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Гороватки.

ГАБИТОВ Ситдык Шафигович, р. в 1907 в Бегенском с/с Бескарагайского р-на Семипалатинской обл., ряд. 88-го сп 28-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

ГАВРИЛЕНКО Пантелей Ефремович, р. в 1920 в г.Ейск Краснодарского края, серж., погиб 13.7.1944 у г.п.Освея.

ГАВРИЛОВ Петр Степанович, р. в 1924 в д.Осинкино Новоржевского р-на Псковской обл., призывался Локнянским РВК, ряд. 235-го сп 28-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Червонцы.

ГАВРИЛОВ Семён Семёнович, р. в д.Балабаново Новосокольнического р-на Псковской обл., ряд. 1341-го сп 319-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Стрелки.

ГАЙНУЛИН Абдул Насипович, р. в 1926 в Аксубаевском р-не, Татарстан, ряд. 642-го сп 200-й сд, умер от ран 24.7.1944.

ГАЙНУТДИНОВ Закир Гарифович, р. в 1926 в д.Ихсаново Чекмагушевского р-на, Башкортостан, ряд. 638-го сп 115-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Себежок Россонского р-на.

ГАЛИМОВ Мингали Хакимович, р. в 1926 в с.Уаяла. б.Тумутукского р-на, Татарстан, ряд. 576-го сп 115-й сд, умер от ран 18.7.1944.

ГАЛИМОВ Хуршат Ахмадуевич, ряд. 642-го сп 200-й сд, умер от ран 24.7.1944.

ГАЛКИН Александр Ильич, р. в 1920 в Лунинском р-не Пензенской обл., ряд. 661-го сп 200-й сд, умер от ран 16.7.1944.

ГАЛКИН Геннадий Васильевич, р. в д.Чубуренки Котельничского р-на Кировской обл., лейт. 114-го сп 325-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Королёво.

ГАПОНОВ Яков Аксентьевич, р. в 1923 в с.Стреличи б.Липицкого р-на Харьковской обл., ефр. 1498-го сап, погиб 15.7.1944 у д.Борисово.

ГАРАЕВ Мубаракша Гараевич, р. в 1919 в д.М.Русаково Апастовского р-на, Татарстан, ст.серж., погиб 11.7.1944 у д.Вышнарово.

ГАРИПОВ Латып Гарипович, р. в 1898 в Буинском р-не, Татарстан, ряд. 760-го сп 208-й сд, погиб 13.7.1944 под Освеей.

ГАСАНОВ Джамал Мамедович, р. в 1922 в г.Алаверди, Армения, серж. 661-го сп 200-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Гороватки.

ГАТИЛОВ Павел Михайлович, р. в 1922 в с.Кижинга Хоринского р-на, Бурятия, ст.лейт. 319-й сд, погиб 19.7.1944 у д.Желобовщина.

ГЕЙКО Георгий Семёнович, р. в 1901 в б.Горяче-Ключевском р-не Краснодарского края, ряд. 642-го сп 200-й сд, умер от ран 24.7.1944.

Фронтовое письмо К.Коломейцева матери Г.М.Гладких

Здравствуйте, многоуважаемая Феодосия Леоновна!

Получил от Вас письмо для Жоры и решил ответить. Я Костя Коломейцев, в 36 г. работал в МТС, а жил на Шотландке у Меньшова Николая Петровича. Знаю Вас и Жору хорошо. С Жорой я служил в одной части и сообщаю прискорбную весть. В боях за д.Зайцево Витебской обл. в жестоком бою с немецкой сворой погиб в бою ваш любимый сын Жора и мой друг Георгий Миронович Гладких. В жестоком бою за деревню Зайцево Жора со своим отделением геройски сражался с врагом, под огнём пулемёта Жоры погиб не один десяток фрицев. Но 15 июля 1944г. вражеская пуля вырвала из наших рядов хорошего командира и лучшего моего друга. Жора погиб смертью храбрых в бою. Он горячо любил жизнь, любил Родину и часто мы беседовали про Ореховку, Высоцкое и наши золотые края. Спасибо Вам, Феодосия Леоновна! За воспитание бесстрашного борца за освобожение нашей Родины, отважного воина и борца за свободу. Георгий до последнего дыхания был предан своему народу, своей социалистической Родине. Его похоронили в деревне Зайцево, и на его могиле бойцы поклялись жестоко отомстить за смерть своего боевого командира. Свою клятву бойцы держат крепко и в боях уничтожают немецких гадов целыми сотнями.

Не плачьте, дорогая Феодосия Леоновна. Ваш сын геройски защищал жизнь и свободу Вашу и советского народа. Гордитесь верным сыном советской Родины.

Разделяю с Вами скорбь об утрате любимого сына и с сожаленьем описал Вам как матери.

С фронтовым приветом!

Костя Коломейцев. 20 августа 44г.

ГЕРАСИМОВ Николай Герасимович, р. в д.Мухрово Бежаницкого р-на Псковской обл., ряд., погиб 15.7.1944 у д.Церковно.

ГЕРАСИМОВ Николай Фирсович, р. в 1926 в Дедовичском р-не Псковской обл., ряд. 760-го сп 208-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Прошки.

ГИЛЬМАНШИН Гильмша, р. в д.Н.Балтач Татышлинского р-на, Башкортостан, серж, 54-й сбр, погиб 14.7.1944 у д.Церковно.

ГИТАУЛИН Задык Кадырович, р. в 1926 в д.Угадово Кушнаренковского р-на, Башкортостан, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Выдрицкие.

ГЛАДКИХ Георгий Миронович, р. в 1914 в с.Ореховка Петровского р-на Ставропольского края, ст.серж., погиб 15.7.1944.

ГЛЕБОВ Алексей Михайлович, р. в 1925 в с.Зуевка б. Утевского р-на Самарской обл., мл.серж. 576-го сп 115-й сд, умер от ран 18.7.1944 у д.Желобовщина.

ГЛУХОВ Иван Денисович, р. в 1918 в с.Поповка Заинского р-на, Татарстан, ряд. 88-го сп 28-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

ГЛУШЕНКО Тимофей Васильевич, р. в 1906 в Чугуевском р-не Харьковской обл., призывался Марьяновским РВК Омской обл., ряд. 110-го сп 325-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Городиловичи.

ГОЛИЧЕНКО Семён Ильич, р. в 1907 в г.Чернобыль Киевской обл., майор, зам.ком. по политчасти 85-го сп 325-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Городиловичи.

ГОМОЗОВ Василий Иосифович, р. в 1924 в д.Липовка Лопатинского р-на Пензенской обл., старш. 118-й тб, сгорел в танке 15.7.1944 у д.Кисели.

ГОНЧАРОВ Степан Тимофеевич, р. в 1922 в г.Ачинск Красноярского края, ряд. 661-го сп 200-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Гороватки.

ГОРЕВЕЦКИЙ Евгений Александрович, р. в Бежаницком р-не Псковской обл., серж., погиб 15.7.1944 у д.Церковно.

ГОРЕЛОВ Павел Александрович, р. в 1924 в д.Стрелы Ростовского р-на Ярославской обл., ст.серж. 85-го сп 325-й сд, умер от ран 14.8.1944.

ГОРНОВ Павел Иванович, р. в 1914 в Юрьевском р-не Ивановской обл., старш. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 15.7.1944 у д.Осётки.

Г. М. Гладких.

П. А. Горелов.

ГОРНУШКИН Юрий, р. в 1925 в Северцовском с-с Родниковского р-на Ивановской обл., ефр. 1498-го сап, сгорел в танке 15.7.1944 у д.Борисово.

ГОРЬЕВ Василий Иванович, р. в 1913 в Н.-Сульском с/с Карсунского р-на Ульяновской обл., ряд. 638-го сп 115-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Себежок Россонского р-на.

ГОРЯЧЕНКОВ Егор Зиновьевич, р. в 1904 в Руднянском р-не Смоленской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, умер от ран 19.7.1944.

ГРАКОВ Николай Фёдорович, р. в 1904 в д.Дектянка Кардымовского р-на Смоленской обл., ряд. 232-го сп 182-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Кострово.

ГРАЧЕВ Дмитрий Антонович, р. в 1926 в д.Беличево Октябрьского р-на Рязанской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Гороватки.

ГРИГОРЬЕВ Артём Антонович, р. в 1926 в д.Монастырево Бежаницкого р-на Псковской обл., ряд. 87-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Борисово.

ГРИГОРЬЕВ Михаил Алексеевич, р. в 1922 в с.Липница Севского р-на Брянской обл., ряд. 1344-го сп 319-й сд, умер от ран 23.7.1944.

Е. З. Горяченков.

А. А. Григорьев.

С. Л. Демченко.

ГРИГОРЬЕВ Семён Романович, р. в 1926 в д.Лазарьково Тейковского р-на Ивановской обл., ряд. 376-го отд. саб., умер от ран 16.7.1944 у д.Прошки.

ГРИНЧЕНКО Андрей Гаврилович, р. в 1920 на х.Туркин 6. Ильинского р-на Краснодарского края, старш. 235-го сп 28-й сд, погиб 18.7.1944 у д.Червонцы.

ГРИШИН Геннадий Иванович, р. в 1925 в г.Лодейное Поле Ленинградской обл., призывался Юргинским РВК Кемеровской обл., ряд. 699-го иптап, погиб 14.7.1944 у д.Кураши.

ГРИЩЕНКО Ефим Гаврилович, р. в 1904 в д.Стюгино 6. Касплянского р-на Смоленской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

ГРОМОВ Степан Андреевич, р. в 1905 в д.Красинка Рамешковского р-на Тверской обл., ряд. 349-го сп 26- сд, погиб 14.7.1944 у д.Вышнарово.

ГУЗЫНЯ Илларион Осипович, р. в 1904 в д.Голубово Невельского р-на Псковской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Гороватки.

ГУСАНОВ Мамед, р. в 1900 в г.Нахичевань, Азербайджан, ряд. 87-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Борисово.

ДАВАСТЕЕВ Фазан Шакирович, ряд. 642-го сп 200-й сд, умер от ран 24.7.1944 у д.Выдрицкие.

ДАВЛАТОВ Абдулла, р. в Гармском р-не, Таджикистан, ряд. 114-го сп 325-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Церковно.

ДАВЫДЕНКО Анатолий Федорович, р. в 1924 в д.Малиновка Саянского р-на Красноярского края, ряд. 576-го сп 115-й сд, умер от ран 18.7.1944 у д.Желобовщина.

ДАЛИЕВ Бадал, р. в 1897 в с/с Каранкул Гиссарского р-на, Таджикистан, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Гороватки.

ДАНИЛОВ Василий Михайлович, р. в д.Лоснино Бежаницкого р-на Псковской обл., ряд., погиб 13.7.1944 у д.Городиловичи.

ДЕВЯТОВ Антон Семёнович, р. в 1907 в с.Хава Верхнехавского р-на Воронежской обл., ряд. 1403-го сап, погиб 14.7.1944 у д.Гороватки.

ДЕДОВ Александр Фёдорович, р. в 1923 в Красновишерском р-не Пермской обл., ряд., погиб 17.7.1944 в г.п.Освея.

ДЕКАРМЕНЖИ Юрий Фёдорович, р. в 1920 в с. Бугаз Волновахского р-на Донецкой обл., ряд. 349-го сп 26-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Вышнарово.

ДЕМЧЕНКО Сергей Леонтьевич, р. в с.Крейдянка Шевченковского р-на Харьковской обл., мл.лейт. 576-го сп 115-й сд, умер от ран 18.7.1944.

ДЕНИСЕНКО Николай Аполлонович, р. в 1905 в б.Сталиногорском р-не Днепропетровской обл., ряд. 578-го сп 208-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Гаврилино.

ДЕНИСКИН Сергей Михайлович, р. в 1913 на ст.Студеное Барятинского р-на Калужской обл., лейт. 47-го гв.ап 21-й гв.сд, погиб 14.7.1944 у д.Пущевые.

ДЕНИСЮК Николай Калинкович, р. в 1911 в с.Гремяче Киверцовского р-на Волынской обл., ряд. 349-го сп 26-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Пустельники.

Из фронтовых писем К. Д. Дмитриева

Дорогая жена Саня!

...Знаю сам, что весна даёт вам досады. Но мне ещё тяжелее. Большая охота побывать дома, посмотреть деток и вас вообще всех. А думаю — сердце всё заржавевши...

...за пчёлами ухаживайте. И сажай в домики сотники. Наживки делай — будут работать, теперь скоро должны родиться. Надо смотреть пчёл и после роения, вычисти всю колоду и понову...

...Саня! Сейчас у нас сильные бои идут. Бьем немца, гоним его со своей территории. Саня, часто пули секут шинель, но в мясо ещё ни одна не зацепила. Не знаю, что там дальше будет... В это время у нас сильно плохая погода, дожди подошли, всё залило водой, сыро, холодно, всё мокро. Насчёт климата в Белоруссии плохо...

...Дорогой тестяк! Надоели мне грохот да визжание пуль, побыть бы сейчас дома, в спокойствии. Сейчас у меня все нервы перепорчены с проклятым фрицем. Но ладно, может, сгоним его за лето со своей земли к осени. Придём домой, если будем живы...

...Привет с фронта! Кланяюсь первым долгом жене Сане, папе, маме, тестю, тёще, Коле, Васе и целую вас много раз. Дорогие вы все и знакомые! Теперь мне вас не видать. Каждый день в огне находимся, от немца 200 метров. Прощайте, дорогие родители и жена Саня и дети — Коля и Вася. Целую я вас крепко, молитесь богу за меня. Поклонитесь всем знакомым от меня... Прощайте, мои все родные и знакомые, жена Саня.

ДЕНИСЮК Талимон Афанасьевич, р. в с.Гремяче Киверцовского р-на Волынской обл., ряд. 2151-го сп, погиб 15.7.1944 у д.Кисели.

ДЕГРАЧЁВ Иван Алексеевич, р. в д.Грибово Бежаницкого р-на Псковской обл., ряд., погиб 17.7.1944 у д.Залещино.

ДЖАБЕКОВ Худайкули, р. в б.Пахта-Базарском р-не, Туркменистан, ряд. 85-го сп 325-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Великое Поле.

ДИДЕНКО Дмитрий Осипович, р. в 1915 в Днепропетровской обл., призывался Сталиногорским РВК, мл.серж. 325-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Городиловичи.

ДМИТРИЕВ Аркадий Алексеевич, р. в д.Беляково Новосокольнического р-на Псковской обл., ряд. 114-го сп 325-й сд, погиб 18.7.1944 у д.Желобовщина.

ДМИТРИЕВ Василий Дмитриевич, р. в 1926 в Дедовичском р-не Псковской обл., ряд. 760-го сп 208-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Игналино.

ДМИТРИЕВ Константин Дмитриевич, р. в 1912 в д.Иструбище Холмского р-на Новгородской обл., ряд. 395-го осп, умер от ран 19.7.1944.

ДМИТРИЕВ Николай Дмитриевич, р. 1922 в Опочецком р-не Псковской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944.

ДОЛИВЕЦ Петр Петрович, р. в Саратовской обл., ряд. 576-го сп 115-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Буды.

ДОНЦОВ Илларион Ефимович, р. в 1926 в с.Калиновка Волчихинского р-на Алтайского края, ефр. 235-го сп 28-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Червонцы.

СЯМ'ЁЙ АБЗАВЕСЦІСЯ НЕ ПАСПЕЎ

З пісьма К.М.Яхно, Алтайскі край

Паважаныя таварышы!

Гэта піша вам жыхарка сяла Салонаўкі Ваўчыхінскага раёна Алтайскага краю Яхно Клаўдзія Мікітаўна.

Прачытала сёння заметку ў нашай раённай газеце «Путь Ильича» «Адгукніцеся!» і адразу ж села напісаць пісьмо і паведаміць некаторыя звесткі аб маім аднавяскоўцы і былым суседзе Данцове Іларыёне Яфімавічу.

Гэта мой былы сусед і аднакласнік. Нарадзіўся ён у вялікай, дружнай, працалюбівай

К. Д. Дмитриев.

сям'і. У іх сям'і было пяцёра дзяцей: тры хлапчукі — Рыгор, Іларыён /мы яго звалі ў дзяцінстве Ларыкам/, Аляксандр — і дзве дачкі, Таццяна і Таіса. Самы малодшы, Шурык, памёр яшчэ да вайны ва ўзросце 9 гадоў.

Калі пачалася вайна, то абодва браты адзін за другім пайшлі на фронт, спачатку старэйшы — Рыгор, а потым Іларыён. Абодва загінулі на фронце, бацькі атрымалі пахаронкі. Малодшая дачка Тая трагічна загінула ва ўзросце 14 год. Потым памерла маці. Старэйшая дачка Таццяна выйшла замуж, праз год захварэла і памерла. Так што з вялікай сям'і нікога не засталося. Рыгор і Іларыён не паспелі абзавесціся сем'ямі, у Тані дзяцей не было.

Бацька ў іх быў хворы, сардэчнік. Калі застаўся адзін, то сышоўся з адзінокай жанчынай і ў іх нарадзілася дачка Ніна. Яна зараз з сям'ёй жыве ў горадзе Роўна, але яна, акрамя бацькі, нікога не ведае.

Іларыён быў дужа здольны хлопец, добра ведаў матэматыку, быў добрым, сціплым чалавекам. Мы разам з ім вучыліся ў школе, але яму доўга вучыцца не давялося, рана пачаў працаваць у калгасе, толькі ўзняўся на ногі, а тут прыйшла вайна. Прысылаў ён некалькі лістоў і нам, суседзям, але яны, на жаль, не захаваліся. Так што ні пісьмамі, ні фотаздымкамі я вам дапамагчы не магу, а вось добрую памяць ён аб сабе на сяле пакінуў. Заметка ў газеце ўскалыхнула ўва мне ўспаміны аб Ларыку, няхай зямля яму будзе пухам.

Из писем П.А.Дюрягина

4 мая 1942 г.

Эх, мама! Наверно, вы дома-то весело живёте — хорошо, тепло; правда, и здесь тепло, но как вздумаю про дом, так сердце и забьется, так бы и улетел домой, а особенно сейчас — так и вовсе: утки прилетели... Сел бы на лодку и делал всё, что хочешь!

Мама! Ничего не продавайте: ни гармонь, ни ружьё, и вообще всё. В крайнем случае, пристигнет нужда, то сначала продайте лодку, потом ружьё, но гармонь во всяком случае беречь нужно — ведь такой гармони, пожалуй, больше не видать.

Ну, уж постигнет нужда большая, то уж продавайте, только мне не сообщайте, а то я всегда буду думать об ней, мне ничего на ум не пойдёт. А может, и мне нужда пристигнет, придётся вам за мой упокой молиться, а может, и встретимся.

Но вы сильно не горюйте, не заботьтесь, это ведь ещё на воде вилами писано, ещё как сказать. Умереть есть за что: за свою Родину, за вас — но всё же пожить охота ещё, кое-что посмотреть, повеселиться...

Передавайте всем родным по привету, а особенно Нинке Б. и остальным девчатам и ребятам. Вера, передай!

11 июля 1944г.

Привет с фронта... мама, сейчас мы гоним фрицев, даже и догнать его не можем на машинах. Правда, немец делает нам преграды, рвёт дороги, минирует, но ничего, мы — люди, на всё способные, продвигаемся и продвигаемся вперёд. Вчера сели на машины, и сегодня всё ещё едем, а фриц всё утекает, и я письмо пишу прямо в машине. Мама, мы кушаем гостинцы наших союзников, очень хорошие. Ну, мама, не думай обо мне, уничтожим Гитлера и в Берлин зайдём, а потом уже домой вернусь, если живздоров буду.

Писал прямо на ходу при наступлении.

До свидания, мама.

ДОРОНИН Иван Иванович, р. в 1909 в д.Кузьмино Юринского р-на, Мари-Эл, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Выдрицкие.

ДРАГАНЦЕВ Виктор Сергеевич, р. в 1926 в г.Мценск Орловской обл., ряд. 699-го иптап, погиб 14.7.1944 у д.Церковно.

ДРОЗДЮК Онуфрий Антонович, р. в 1905 в с.Горинград 6.Тучинского р-на Ровенской обл., Украина, ряд. 235-го сп 28-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Червонцы.

ДУБЧАК Александр Степанович, р. в 1925 в д.Милютино Юргинского р-на Кемеровской обл., ряд. 88-го сп 28-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

ДУДЕНКО Д.М., мл.сержант, погиб 17.7.1944 у д.Кобыленцы.

ДЮРЯГИН Порфирий Александрович, р. в 1922 в с.Сухры Шадринского р-на Курганской обл., серж. 349-го сп 26-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Ярохи.

ЕВДОКИМОВ Михаил Алексеевич, р. в д.Круглово Бежаницкого р-на Псковской обл., ряд., погиб 13.7.1944 у д.Городиловичи.

ЕВЛАМПИЕВ Иван Семёнович, р. в г.Иркутске, ряд. 312-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Кисели.

ЕВЛАХОВ Арсений Тихонович, р. в 1925 в с.Лиман Панинского р-на Воронежской обл., ряд. 349-го сп 26-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Вышнарово.

ЕВСЕЕВ Афанасий Евсеевич, р. в 1910 в д.Мошки Порховского р-на Псковской обл., ряд. 349-го сп 26-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Пустельники.

ПАЙШОЎ У РАЗВЕДКУ

Добры дзень, паважаныя і вельмі дарагія мне людзі, якія паведамілі мне, дзе пахаваны мой родны брат ЯЎСЕЕЎ Уладзімір Якаўлевіч.

А цяпер напішу пра яго. Нарадзіўся ў 1922 годзе ў вёсцы Чацвярні. У 1941 годзе яго забралі на фронт. Мы былі часова акупіраваны, жылі пад немцамі і ніякага паведамлення не атрымалі, можа, таму, што наша маці памерла ў студзені 1942 года. Мы засталіся малыя адны: я з 1925 года, а меншы брат з 1927.

Ну, а потым, калі закончылася вайна, а можа, тады, калі нас вызвалілі, бо я дакладна не памятаю, сябар Уладзіміра прыслаў ліст, у якім пісалася, як яны пайшлі ў разведку і трапілі пад мінамётны агонь. Уладзімір застаўся на нейтральным баку. Хлопцы дачакаліся ночы, пайшлі за ім, але ён быў ужо нежывы. Вось і ўсё, што мне вядома пра майго брата.

Я вас вельмі прашу і буду вам удзячна, калі вы мне паведаміце, як вы даведаліся яго імя і дзе ён пахаваны. Я жыву ў г.Жлобіне, вуліца Савецкая, д.89.

У мяне ёсць дзве дачкі. Адна дачка жыве ў Ленінградзе, а другая ў Латвіі, у горадзе Ліепая. Быў у мяне сын, які служыў у арміі і памёр 4 гады таму назад. Ён быў капітанам. Другі мой брат памёр у Брэсцкай вобласці, дзе жыў і працаваў.

У мяне ёсць фотаздымкі Уладзіміра, калі ён быў яшчэ малым. Калі спатрэбіцца, тады я вышлю.

Да пабачэння. Чакаю вашага адказу і дзякую ад усяго сэрца тым, хто паведаміў мне гэту сумную і радасную вестку. Цяпер я буду ведаць, дзе ляжыць мой родны брат.

З прывітаннем да вас
Лідзія Якаўлеўна Бярэшчанка.
г.Жлобін.

П. А. Дюрягин.

А. Е. Евсеев.

ЕВСЕЕВ Владимир Яковлевич, р. в д.Четверни Жлобинского р-на Гомельской обл., ряд., погиб 15.7.1944 у д.Великое Село.

ЕГОРОВ Николай Николаевич, р. в 1923 в д.Шаулы Пустошкинского р-на Псковской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Гороватки.

ЕГОРОВ Фёдор Алексеевич, р. в д.Скоково Новосокольнического р-на Псковской обл., ряд., погиб 15.7.1944 у д.Великое Поле.

ЕГОРЫЧЕВ Павел Иванович, р. в д.Селифонтово Ярославской обл., ряд. 1341-го сп 319-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Ратьково.

ЕЛИСЕЕНКОВ Дмитрий Филиппович, р. в 1922 в Пречистенском р-не Смоленской обл., лейт. 578-го сп 208-й сд, погиб 19.7.1944 у д.Гаврилино.

ЕЛЬКИН Николай Семёнович, р. в 1924 в с.Красное Даровского р-на Кировской обл., серж. 699-го иптап, погиб 14.7.1944 у д.Кураши.

ЕМЕЛЬЯНОВ Моисей Фомич, р. в б.Ашевском р-не Псковской обл., ряд. 760-го сп 208-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Прошки.

ЕРМАКОВ Пётр Тарасович, р. в 1907 в Смоленском р-не Смоленской обл., ряд. 760-го сп 208-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Волесы.

ЕРМАКОВ Платон Яковлевич, р. в д.Б.-Глубокое Лебяжьевского р-на Курганской обл., ряд. 85-го сп 325-й сд, погиб в июле 1944 у д.Великое Поле.

ЕРМОЛАЕВ Василий Петрович, р. в 1925 в б. Пожеревицком р-не Псковской обл., ряд. 760-го сп 208-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Волесы.

ЕФЕТОВ Борис Гаврилович, р. в 1910 в с.Вышков Киверцовского р-на Волынской обл., ряд. 85-го сп 325-й сд, погиб 17.7.1944 у г.п.Освея.

ЕФИМОВ Сергей Иванович, мл.серж. 1341-го сп 319-й сд, погиб в июле 1944 у д.Стрелки.

ЕФИМОВ Тимофей Ефимович, р. в 1899 в д.Воробьи Бежаницкого р-на Псковской обл., ряд. 110-го сп 325-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Городиловичи.

ЕФРЕМОВ Фёдор Алексеевич, р. в д.Затыкино Бежаницкого р-на Псковской обл., ряд., погиб 15.7.1944 у д.Церковно.

ЖАГА Иван Никитович, р. в с.Ивановка Херсонской обл., кап. 1341-го сп 319-й сд, умер от ран 18.7.1944.

ЖИВОТОВ Никифор Иванович, р. в 1916 в с.Теплоключинка Тюпского р-на, Кыргызстан, ряд., умер от ран 18.7.1944.

ЖУК Яков Данилович, р. в 1924 в с.Гуща Киверцовского р-на Волынской обл., ряд. 661-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Гороватки.

ЖУКОВ Егор Дмитриевич, р. в 1895 в д.Деремна Мглинского р-на Орловской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Гороватки.

ЖУКОВ Пётр Иванович, р. в 1904 в д.Иваново б.Мгинского р-на Ленинградской обл., призывался Бежаницким РВК Псковской обл., ряд. 235-го сп 28-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Червонцы.

ЖУКОВСКИЙ Николай Фомич, р. в 1907 в Кричевском р-не Могилёвской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, умер от ран 24.7.1944.

ЖУЛИКОВ Иосиф Иванович, р. в 1910 в с.Ташелка Ставропольского р-на Куйбышевской обл., ряд. 576-го сп 115-й сд, умер от ран 18.7.1944.

ЖУРАВЛЁВ Егор Алексеевич, р. в 1924 в д.Лопатино Торбеевского р-на, Мордовия, призывался Зубово-Полянским РВК, ряд. 27-го гв.мп, погиб 17.7.1944 у д.Сеньково.

ЖУРАВЛЁВ Пётр Андреевич, р. в 1926 в д.Екатериновка б.Ютазинского р-на, Татарстан, ряд. 576-го сп 115-й сд, умер от ран 23.7.1944.

ЗАБРАМНЫЙ Ефрем Абрамович, р. в 1924 в г.Харькове, серж., погиб 13.7.1944 у д.Городиловичи.

ЗАГОРОВЕЦ Матвей Остапович, р. в с.Копылье Маневичского р-на Волынской обл., Украина, ряд. 85-го сп 325-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Великое Поле.

ЗАГУБИН Михаил Петрович, р. в 1900 в г.Троицке Челябинской обл., старш. 87-го сп 28-й сд, погиб 18.7.1944 у д.Кисели.

ЗАЕЦ Николай Мартынович, р. в с.Песочне Камень-Каширского р-на Волынской обл., Украина, 1341-го сп 319-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Абрамово.

ЗАЗОРКИН Иван Фёдорович, р. в 1926 в д.Хворостянка Хайбуллинского р-на, Башкортостан, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

ЗАИКИН Михаил Васильевич, р. в 1926 в с.Кокоревка Севского р-на Брянской обл., ряд. 638-го сп 115-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Себежок Россонского р-на.

Ф. А. Егоров

И. К. Закиров.

ЗАЙЦЕВ Борис Сергеевич, р. в 1915 в п.Красноармейский Сокольского р-на Вологодской обл., ряд. 87-го сп 26-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Борисово.

ЗАЙЦЕВ Василий Иванович, р. в 1925 в с.Гавриловка Алексеевского р-на Куйбышевской обл., ряд. 349-го сп 26-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Пустельники.

ЗАЙЦЕВ Иван Васильевич, р. в 1923 в Ново-Хопёрском р-не Воронежской обл., майор, ком.стрб 319-й сд, умер от ран 3.8.1944.

ЗАЙЦЕВ И.Д., р. в 1923, ряд.. погиб 14.7.1944 у г.п.Освея.

ЗАКИРОВ Инсуд Шакирович, р. в 1925 в г.Кимры Тверской обл., призывался Семеновским РВК Горьковской обл., ефр. 1403-го сап, погиб 14.7.1944 у д.Гороватки.

ЗАКИРОВ Исхак Кадырович, р. в 1911 в г.Казань, серж. 110-го сп 325-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Городиловичи.

ЗАКИРОВ Юсуп, р. в 1906 в г.Казань, призывался Ташкентским ГВК, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

ЗАКУРДАЕВ Пётр Андреевич, р. в Шацком р-не Рязанской обл., серж. 354-го опулб, погиб 15.7.1944 у д.Кохановичи.

З пісьма І.Закірава

Дзядзя Афзал, я вельмі змяніўся, стаў сапраўдным салдатам. У першыя месяцы вайны, рыючы акопы, я збіраў жабак, якія мне трапіліся, у каску і адносіў падалей ад небяспекі. Таварышы смяяліся з мяне. А два дні назад я сваімі рукамі забіў фашыста. Не лічу ўжо тых, што паклаў у час атак.

Калі б у маіх сілах, я б іх усіх прыкончыў. За кожную кроплю крыві, за слёзы сіроцкія, за спаленыя вёскі і гарады — за ўсё, за ўсё б адпомсціў.

Ісхак Закіраў

МОЙ АЎТАМАТ

Мой аўтамат, мой неразлучны друг,
Непераможны я, бо ты са мною,
Не выпушчу цябе я, сябра, з рук,
Хаця й пякучы ты ў гарачцы бою,
Са мной цяпер паўсюль шточасна ён:
Ён у абдымках у мяне начуе,
Ён на прывале жмурыцца ў агонь,
Пакуль з сябрамі чай гарачы п'ю я.
Як зацярушыць дожджык — сяброка
Схаваю я ў палатцы ў непагоду,
Спатрэбіцца ж — і бурная рака
Не стане нам абодвум перашкодай.
Адны ў нас таямніцы на дваіх,
Яго я пешчу, кажуць, аж замнога,

Бо ў голасе яго мне чуцен міг,
Як над зямлёй узыдзе Перамога.
Мой блізкі сябар, дружа-аўтамат,
Мы неразлучны да канца з табою,
Няма з табою шляху нам назад,
Адзін жаданы шлях — наперад, к бою!

1944г.
Пераклаў А.Бубала

ЗАЛИПЯТСКИХ Иван Никифорович, р. в с.Ново-Егорьевка Егорьевского р-на Алтайского края, серж. 893-го ап 325-й сд, погиб 18.7.1944 у д.Гиселёво.

ЗАНАГАПТИНОВ Акмаль, р. в 1906 в к-зе Салават Кигинского р-на, Башкортостан, ряд. 349-го сп 26-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Вышнарово.

ЗАХАРЕНКО Яков Никифорович, р. в 1902 в б.Волчатовском р-не Орловской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

ЗАХАРОВ Дмитрий Александрович, р. в 1926 в д.Якшур Завьяловского р-на, Удмуртия, ряд. 115-й сд, умер от ран 4.8.1944.

ЗАХАРОВ Иван Иванович, р. в 1913 в д.Заозерье Савинского р-на Ивановской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, умер от ран 27.7.1944.

ЗБОРОВСКИЙ Леонид Николаевич, р. в 1921, ряд., погиб 11.7.1944 у д.Берёзовка.

ЗЕЛЕНИК Геннадий Васильевич, р. в 1924 в д.Бабья Гора Лепельского р-на Витебской обл., мл.серж. 114-го сп 325-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Церковно.

ЗИМИН Михаил Иванович, р. в г.Вышний Волочёк Тверской обл., ст.лейтенант, погиб 17.7.1944 у д.Кохановичи.

ЗНАМЕНЕЦ Лука Акимович, р. в с.Рясники Гощанского р-на Ровенской обл., Украина, ряд. 85-го сп 325-й сд, погиб 17.7.1944 у г.п.Освея.

ЗНАМЕНЩИКОВ Николай Васильевич, р. в г.Белово Кемеровской обл., ряд., погиб 17.7.1944 у д.Кострово.

ЗОТОВ Григорий Гаврилович, р. в 1922 в Тульской обл., ст.серж. 118-й отбр, погиб 15.7.1944 у д.Кисели.

ЗОЛОТОВЕРХИЙ Иван Анисимович, р. в 1922 в г.Изюм Харьковской обл., Украина, ст.лейт. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 15.7.1944 у д.Червонцы.

ЗУЛКАРНАЕВ Валиулла Гизатулланович, р. в 1925 в д.Балтай Туймазинского р-на, Башкортостан, ряд., погиб 14.7.1944 у д.Игналино.

ЗЫКОВ Борис Леонидович, р. в 1909 в г.Екатеринбурге, ряд. 554-й отдельной автоматной роты 319-й сд, умер от ран 22.7.1944 у д.Королёво.

ИБНАШЕТОВ Ассанит Хусунгашимович, р. в 1926 в д.Н.Ибрайкино Аксубаевского р-на, Татарстан, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Выдрицкие.

ИВАННИКОВ Леонтий Сергеевич, р. в 1909 в б.Грязнухинском р-не Алтайского края, ряд. 87-го сп 26-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Борисово.

ИВАНОВ Александр Иванович, р. в д.Кривая Березка Бежаницкого р-на Псковской обл., ряд., погиб 15.7.1944 у д.Закопанье.

ИВАНОВ Андрей Сергеевич, р. в 1924 в д.Чистый Бор Новоржевского р-на Псковской обл., ряд. 88-го сп 28-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

ИВАНОВ Бронислав Иванович, ряд., погиб 15.7.1944 у г.п.Освея.

ИВАНОВ Василий Иванович, р. в д.Мухрово Бежаницкого р-на Псковской обл., ряд. 114-го сп 325-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Церковно.

ИВАНОВ Василий Павлович, р. в Новоржевском р-не Псковской обл., ряд., погиб 17.7.1944 у д.Кохановичи.

ИВАНОВ Василий Павлович, р. в д.Большие Плясаны Новоржевского р-на Псковской обл., ряд., погиб 15.7.1944 у д.Церковно.

ИВАНОВ Василий Степанович, р. в д.Локница Бежаницкого р-на Псковской обл., ряд. 312-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Кисели.

ИВАНОВ Гавриил Данилович, р. в 1919 в г.Таганроге, ряд. 349-го сп 26-й сд, умер от ран 19.7.1944.

ИВАНОВ Егор Иванович, р. в 1906 в Бежаницком р-не Псковской обл., ряд. 64-го гв.сп 21- гв.сд, умер от ран 15.7.1944.

ИВАНОВ Егор Кузьмич, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Гороватки.

ИВАНОВ Иван Иванович, р. в 1926 в д.Лука Локнянского р-на Псковской обл., ефр. 648-го сп 200-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Гороватки.

ИВАНОВ Михаил Гаврилович, р. в 1926 в д.Карцево Новоржевского р-на Псковской обл., ряд. 87-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Борисово.

ИВАНОВ Михаил Николаевич, р. в 1924 в д.Черниково Бежаницкого р-на Псковской обл., ряд. 235-го сп 28-сд, погиб 17.7.1944 у д.Червонцы.

ИВАНОВ Николай Александрович, р. в д.Песочивицы Новоржевского р-на Псковской обл., ряд. 85-го сп 325-й сд, погиб 17.7.1944 у г.п.Освея.

ИВАНОВ Николай Дмитриевич, р. в 1926 в Новоржевском р-не Псковской обл., ряд. 87-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Борисово.

ИВАНОВ Тимофей Иванович, р. в 1915 в б.Пожеревицком р-не Псковской обл., ряд. 760-го сп 208-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Прошки.

ИВАНЧУК Антон Архипович, р. в 1911 в с.Иванчуковка Изюмского р-на Харьковской обл., Украина, ряд. 578-го сп 208-й сд, умер от ран 20.7.1944.

ИГНАТУШКИН Пётр Трифонович, р. в Ломовском с/с Долгоруковского р-на Липецкой обл., ст.лейт., погиб 17.7.1944 у д.Дубровы.

ИГУМНОВ Михаил Васильевич, р. в 1921 в Ряжском р-не Рязанской обл., ряд. 760-го сп 208-й сд, погиб 13.7.1944 под Освеей.

ИДРИСОВ Хажей Кутлуевич, р. в 1926 в д.Янабаево Новобелокатайского р-на, Башкортостан, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Гороватки.

ИЗЮМОВ Михаил Петрович, р. в 1898 в Миньярском р-не Челябинской обл., старш. 87-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Борисово.

ИКОННИКОВ Константин Васильевич, р. в 1916 в с.Шошоги Минусинского р-на Красноярского края, призывался Таймырским РВК, ряд. 88-го сп 28-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Плебаново.

ИЛЬИН Фёдор Ильич, р. в 1915 в д.Ложково Холмского р-на Новгородской обл., серж. 349-го сп 26-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Вышнарово.

ИЛЬИНЫХ Ларис Иосифович, р. в 1908 в Тюменском р-не Тюменской обл., серж. 87-го сп 26-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Борисово.

ИЛЬЧУК Пётр Евтехович, р. в 1906 в Киверцовском р-не Волынской обл., ряд. 661-го сп 200-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Гороватки.

ИЛЬЯСОВ Мансур Садыкович, р. в 1908 в д.Савострог Краснооктябрьского р-на Нижегородской обл., ряд. 435-го сп 208-й сд, умер от ран 18.7.1944.

ИНДИЧЕКОВ Николай Иванович, р. в 1924 в Солтонском р-не Алтайского края, мл.серж. 760-го сп 208-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Прошки.

ИСЛАМОВ Иняй Захарович, р. в 1926 в Аксубаевском р-не, Татарстан, погиб 15.7.1944 у д.Гороватки.

А. А. Иванчук.

П. С. Казак.

ИСМАГИЛОВ Магавья Хамитович, р. в 1926 в д.Обишево Хайбуллинского р-на, Башкортостан, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Гороватки.

КАДКИН Кирилл Феоктистович, р. в .Нижний Тагил Екатеринбургской обл., майор, погиб 13.7.1944 у д.Задежье.

КАДЫРОВ Абдумавлян, р. в 1911 в Андижанском р-не Андижанской обл., мл.серж. 87-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Борисово.

КАЗАК Пётр Сидорович, р. в 1903 в с.Летчаны Киверцовскр-на Волынской обл., ряд. 511-го сп, умер от ран 21.7.1944.

КАЗАКОВ А., р. в 1922, ефр., погиб 14.7.1944 у д.Стрелки.

З пісьма Анатоля, брата Мікалая Калашнікава.

...Піша Вам Калашнікаў Анатоль — брат загінуўшага ў вашых мясцінах Мікалая. Я ў сям'і самы малодшы. У нас ёсць старэйшая сястра, якой 78 гадоў — Аталля і брат Аляксандр з 20 года нараджэння. Удзельнік вайны, дэмабілізаваўся з Прагі, быў шафёрам у кавалерыйскім палку. Быў у палоне у г.Арле і паспытаў усе пакуты, уцёкі і пабоі, пакуль не трапіў зноў у дзеючую Армію. Але жахлівае было жыццё ў яго пасля дэмабілізацыі. Вечныя выклікі, допыты выматалі яго ледзь не да пятлі, але выжыў, мінуў жахлівае долі.

Коля ў сваім юнацтве любіў трактары і машыны да самазабыцця. Угаварыў бацьку схадзіць у сельскі Савет і з просьбай за плату дадаць гадок у даведцы для паступлення на вучобу трактарыстаў у МТС. Быў ён з 26 года, стаў з 25-га.

І вось вучоба закончана, радасці праз край. Але вайна, мужчын забралі ў армію, работнікаў не хапала, араў днём і ноччу. У 43 г. у студзені прыйшла павестка ў армію. Вось ён сфатаграфаваны ў ваенкамаце... Ён у старэнькай фуфайцы, у гімнасцёрцы даваеннага часу. Апрануцца больш не было ў што. І за сваё гаротнае жыццё ён не панасіў касцюмчыка, нават дзяўчат-сябровак не было, апрача аднакласніц.

Адно пісьмо атрымалі з эшалона на ўсход, два з часці, у якой скончыў курсы шафёраў і на прапанову атрымаць машыну на захадзе з радасцю згадзіўся.

Адно пісьмо з фронту /я лёгка паранены і даглядаю коней/. Гэта было дзесьці у раёне Асвеі. І апошняя ад яго вестка-паштоўка на шэрай паперцы з малюнкам 4-маторнага самалёта з падвешанымі бомбамі, з сцягам, а ўнізе надпіс: «На бамбёжку ворага».

Сентыментальнасці ён не меў, як усе хлоп-

цы, але тут напісаў: татачка, я вас больш не ўбачу. І ў гэтым апошнім урыўку было яго душэўнае патрасенне і жах. Гэта, відаць, было перад боем, у раёне былога раённага пасёлка Асвея.

Я наведваў Асвею і братнюю магілу ў садзіку каля царквы. Прывёз адтуль мяшочак зямлі. Маці была яшчэ жывая і ў добрым здароўі. Пісьмы і паштоўкі ўжо не захаваліся, акрамя пахавальнай весткі... Дзякуй вам вялікі і нізкі паклон за ваш клопат.

КАЛАШНИКОВ Николай Александрович, р. в д.Оранки Богородского р-на Нижегородской обл., ряд. 1336-го сп 319-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Ратьково.

КАЛИНИН Пётр Маркович, р. в 1923 в б.Пожеревицком р-не Псковской обл., ряд. 578-го сп 208-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Гаврилино.

КАЛИНИН Яков Александрович, р. в 1909 в Ханкайском р-не Приморского края, ефр. 578-го сп 208-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Гаврилино.

КАЛУНОВ Арсентий Александрович, р. в 1926 в д.Алексеевка Аксубаевского р-на, Татарстан, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Выдрицкие.

КАЛЬНОЙ Дмитрий Васильевич, р. в с.Засулье Роменского р-на Сумской обл., Украина, ряд., погиб 14.7.1944 у д.Червонцы.

КАМАЛОВ Амгат Миназович, р. в 1913 в с.Малая Тельня Будённовского р-на, Татарстан, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Гороватки.

КАМИЛОВ Мамасадык, р. в Исбаскентском р-не Андижанской обл., серж. 312-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Кисели.

КАНАВЧЕНКО Михаил Архипович, р. в 1915 в с.Фёдоровка Белозерского р-на Херсонской обл., мл.лейт. 638-го сп 115-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Себежок Россонского р-на.

КАПУСТИН Павел Никанорович, р. в с.Рахиты Михайловского р-на Алтайского края, ряд. 576-го сп 115-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Дубровы.

Н. А. Калашников.

КАРАБЕТ Михаил Христофорович, р. в 1906 в г.Донецке, лейт. 312-го сп 26-й сд, умер от ран 17.7.1944.

КАРАТАЕВ Георгий Фёдорович, р. в 1910 в г.Змеиногорске Алтайского края, ефр. 638-го сп 115-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Себежок Россонского р-на.

КАРПЕНКО Родион Калинович, р. в 1910 в с.В-Сагаревка Бурынского р-на Сумской обл., ряд. 19-го ап 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Заборье.

КАРТАШОВ Григорий Фёдорович, р. в 1922 в с.Петровка Н-Девицкого р-на Воронежской обл., лейт. 638-го сп 115-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Себежок Россонского р-на.

КАТАЕВ Фёдор Ефимович, р. в 1911 в д.Антипово Ильинского р-на Пермской обл., серж. 44-го ск, умер от ран 10.8.1944.

КАТАЕВ Фёдор Никифорович, серж., погиб 14.7.1944 у г.п.Освея.

КАТАЛИЕВ Борис Петрович, р. в 1923 в г.Пензе, мл.лейт. 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Гороватки.

КАФУЛОВ Фрудун Гасадович, р. в 1895 в с/с Эвагуд б.Тартарского р-на, Азербайджан, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Гороватки.

КАШИН Василий Дмитриевич, р. в 1918 в д.Крюковское Харовского р-на Вологодской обл., ряд 114-го сп 325-й сд, умер от ран 24.7.1944.

КАШИРЕЦ Василий Афанасьевич, р. в 1899 в д.Боровки Камень-Каширского р-на Волынской обл., ряд. 235-го сп 28-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Червонцы.

КАШКИН Иосиф Иванович, р. в д.Кашино Волоколамского р-на Московской обл., ст.серж 118-й тб, погиб 15.7.1944 у г.п.Освея.

КЕДРОВ Михаил Иванович, р. в 1913 в г.Бровары Киевской обл., Украина, ст.серж. 642-го сп 200-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Выдрицкие.

КЕЛЕБЕРДА Владимир Кириллович, р. в 1900 в с.В.Бурлук Великобурлукского р-на Харьковской обл., призывался Нижнедевицким РВК, старш. 235-го сп 28-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Червонцы.

КИРИЛЛОВ Андрей Трофимович, р. в Бутурлиновском р-не Воронежской обл., серж. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 14.7.1944 у д.Червонцы.

КИРИЧЕК Михаил Михайлович, р. в г.Опошня Полтавской обл., ефр. 642-го сп 200-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Выдрицкие.

КИСЕЛЕВ Тит Поликарпович, р. в г.Мстиславль Могилёвской обл., старш. 118-го тб, погиб 15.7.1944 у г.п.Освея.

КЛАДЕНКО Виктор Владимирович, р. в 1925 в г.Киеве, призывался Славгородским РВК Алтайского края, ефр. 699-го иптап, погиб 14.7.1944 у д.Кураши.

КЛАНЦАТЫЙ Михаил Яковлевич, р. в 1924 в г.Гайворон Одесской обл., призывался Новосибирским ГВК, мл.серж. 235-го сп 28-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Червонцы.

КЛЕЙМЕНОВ Пётр Егорович, р. в 1900 в Терновском р-не Воронежской обл., ряд. 760-го чп 208-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Прошки.

КЛЕМЕНТЬЕВ Платон Павлович, р. в Бежаницком р-не Псковской обл., ефр. 312-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Кисели.

КЛЕЦКО Павел Дмитриевич, р. в д.Зори Кричевского р-на Могилёвской обл., мл.лейт. 1347-го сп 319-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Луни.

КЛИМОВ Константин Егорович, р. в г.Санкт-Петербург, ефр. 114-го сп 325-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Городиловичи.

КЛОЧКОВ Кирилл Кириллович, р. в 1916 в г.Донецке, лейт. 435-го сп 208-й сд, погиб 20.7.1944 у д.Потино.

КНЯЗЕВ Василий Васильевич, р. в с.Филатово Троицкого р-на Алтайского края, ряд., погиб 15.7.1944 у д.Ратьково.

КНЯЗЕВ Леонид Егорович, р. в 1925 в Глазовском р-не, Удмуртия, ряд. 578-го сп 208-й сд, погиб 16.7.1944 у г.п.Освея.

КНЯЗЕВ Митрофан Иванович, р. в 1898 в д.Матренки Нижнедевицкого р-на Воронежской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Гороватки.

КНЯЗЕВ Николай Васильевич, р. в 1908 в Лукояновском р-не Нижегородской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

КОБЕЛЕВ Николай Александрович, р. в 1915 в г.Бодайбо Иркутской обл., ст.лейт. 1498-го сап, погиб 14.7.1944 у г.п.Освея.

КОБЗЕВ Фёдор Григорьевич, р. в 1915 в д.Березовка Ивнянского р-на Белгородской обл., ряд. 69-го гв.сп 21-й гв.сд погиб 15.7.1944 у д.Осётки.

КОВАЛЕНКО Василий Андреевич, р. в г. Энгельс Саратовской обл., ряд. 1341-го сп 319-й сд, погиб 15.7.1944 у д. Иванцово.

ВОСЬ ВЯРНУСЯ — ЦУКЕРАК ПРЫВЯЗУ

Вашу заметку «Адгукніцеся» я атрымаў ад брата з Кішынёва па перапісцы знаёмага Кавалёва Валянціна Іванавіча.

Я, Анатоль, 1936 г. нараджэння, сын пахаванага на вашай зямлі Кавалёва Івана Акімавіча з п.Благавешчанскі. Потым пасёлак стаў называцца Ларынскім. Ад яго засталіся цяпер усяго два дамы. Ларынскі і суседні пасёлак Міхайлаўка напалову заселены беларусамі, вырас і я з імі. Бацька, са слоў маці, нарадзіўся ў Гомельскай губерні.

Бацьку амаль што не памятаю. Памятаю, хата наша складалася з двух невялікіх пакояў. Бацька або зрубіў яе новай, або адраманціваў. Трэсак вакол валялася шмат.

...Я гуляў ля сцяны на вуліцы, побач дыміўся самавар — зараз такіх няма — вялікі, медны. Бацька, цяцем у нас называлі, пад'ехаў на адна-канцы са скрыняй, гліну прывёз для печы. Рускія печы былі з гліны. У вайну яна нас усіх выратавала ад холаду.

Потым, памятаю, у хаце бало многа людзей, слёзы, галашэнне. Ложак драўляны, бацька схіліўся, прытуліў мяне да сваёй калючай барады і пачаў супакойваць: «Вось вярнуся, многа цукерак прывязу, не плач». Потым тупат капытоў, стук колаў, пыл з-пад колаў брычкі і заціхаючае: «...в бой поедем на тачанке...»

Бацька быў адораны прыродай, мог усё, за што браўся. Як у тумане памятаю, араў на трактары ХТЗ каля сяла, а мы са старэйшым братам Аляксандрам пад'язджалі, седзячы на трактары ззаду. Пасля бацькі засталіся капканы і дзве пары паляўнічых лыжаў. Не зберагла маці нічога бацькавага.

Фотаздымак бацькі вам выслаў Валянцін з Кішынёва. Іншых у нас няма, а гэты я размножыў для сваякоў. Я вам высылаю фотаздымак маці нашага бацькі — бабулі Якіміхі. Так мы яе звалі, а як яе сапраўднае імя, не ведаю. Яна жыла з дачкой у пас. Маркоўны за 25 кіламетраў ад нас і наведвала нас пеша, у лапцях. Шустрая была, памерла ва ўзросце за 90. На фотаздымку яна трымае на каленях маю сястру Зінаіду, а злева /ад гледача справа/ брат Аляксандр. Па правы бок ад бабкі сын Андрэя — брата бацькі. Ён памёр у с.Ужаніха ва ўзросце 72 год.

На другім фотаздымку мая маці Яўгенія Кузьмінічна. Узрост ёй выявілі медработнікі, 1903. Яна ў першым радзе ад гледача злева ў белай спадніцы з дзвюма чорнымі палосамі. Фотаздымак стары, зроблены напярэдадні вайны. На фотаздымку пад №3 таксама яна, зараз ёй 80 і жыве ў Томску з сястрой. Да 1957 года яна працавала ў калгасе, у тым жа пас. Благавешчанскі, узнагароджана медалём «За доблесную працу».

На чацвёртым фотаздымку мы ўсе — дзеці бацькі. Я ў цэнтры, у лётнай форме Валянцін, што ў Кішынёве, старэйшы брат, і сястра.

Надта вялікая адлегласць раздзяляе нас, але мы, яго дзеці, павінны прайсці па зямлі, на якой застаўся апошні след бацькі.

Яшчэ раз дзякую вам за звестку. Спадзяюся, што вы дапаможаце нам набыць летапіс як памяць аб бацьку і аб тых, што змагаліся на нашай зямлі.

А. Кавалёў

г. Караганда

КОВАЛЁВ Василий Филиппович, р. в 1926 в д.Смяльч б.Гордеевского р-на Брянской обл., ряд. 235-го сп 28-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Червонцы.

КОВАЛЁВ Иван Акимович, р. в п.Благовещенский Чулымского р-на Новосибирской обл., ряд. 1336-го сп 319-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Мотелевка.

КОЗЛОВ Александр Филиппович, р. в 1904 в д.Быково Вяземского р-на Смоленской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

КОЗЛОВ Алексей Алексеевич, р. в Бежаницком р-не Псковской обл., ряд. 325-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Великое Поле.

КОЗЛОВ Иван Трофимович, р. в 1921 в д.Бычки Новосокольнического р-на Псковской обл., ряд. 638-го сп 115-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Ерши Россонского р-на.

КОЗЛОВ Михаил Ефимович, р. в 1911 в д.Праслово б.Погорельского р-на Тверской обл., ефр. 349-го сп 26-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Пустельники.

КОЗЛОВ Павел Фёдорович, р. в д.Семепчиха Бежаницкого р-на Псковской обл., ряд., погиб 14.7.1944 у д.Церковно.

КОЗЯРЬ Иван Игнатович, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 24.7.1944 у д.Выдрицкие.

КОЛБАСОВ Павел Фёдорович, р. в д.Еремеево Локнянского р-на Псковской обл., ряд., погиб 16.7.1944 у д.Залещино.

КОЛЕСНИКОВ Иван Иванович, р. в 1912 в Упоровском р-не Тюменской обл., ряд. 578-го сп 208-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Гаврилино.

КОЛОБОВ Иван Фёдорович, р, в 1904 в Куединском р-не Пермской обл., серж. 578-го сп 208-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Гаврилино.

КОЛОКОЛЬЦЕВ Алексей Игнатович, р. в 1926 в б.Титовском р-не Кемеровской обл., ефр. 277-й орр 208 сд, погиб 11.7.1944 у д.Орехово.

КОЛОСОВ Леонид Ефимович, р. в 1923 в Пеновском р-не Тверской обл., ряд. 760-го сп 208-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Прошки.

И. Т. Козлов

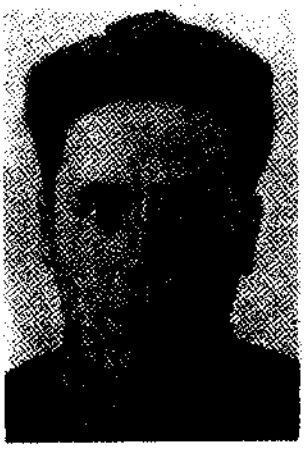

М. Ф. Крамаренко.

КОЛЮЧЕВ Захар Бодревич, р. в 1926 в Сорочинском р-не Оренбургской обл., ряд. 1403-го сап, умер от ран 15.7.1944.

КОНДРАТЬЕВ Василий Петрович, р. в 1902 в б.Пожеревицком р-не Псковской обл., ряд. 578-го сп 208-й сд, погиб 16.7.1944 у д Гаврилино.

КОНДРАТЮК Матвей Яковлевич, р. в 1899 в Ковельском р-не Волынской обл., Украина, ряд. 760-го сп 208-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Прошки.

КОНОВАЛОВ Дмитрий Леонтьевич, р. в 1919 в с.Дежулат Читинской обл., лейт. 661-го сп 200-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Гороватки.

КОНОВАЛЬЧУК Афанасий Максимович, р. в 1904 в Ровенском р-не Ровенской обл., Украина, ряд. 760-го сп 208-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Прошки.

КОПОРОВ Фёдор Никифорович, р. в 1908 в д.Черемихи Первомайского р-на, Татарстан, ст.серж. 88-го сп 28-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

КОПОСОВ Александр Иванович, р. в Бежаницком р-не Псковской обл., ряд. 341-го сп 319-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Ратьково.

КОПЫЛОВ Александр Фёдорович, р. в 1925 в Почепском р-не Брянской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

КОРНИЕНКО Дмитрий Антонович, р. в 1926 в д.Н.-Красново Маслянинского р-на Новосибирской обл., ряд. 638-го сп 115-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Себежок Россонского р-на.

КОРОЛЁВ Алексей Иванович, р. в 1923 в с.Ореховка Даниловского р-на Волгоградской обл., ряд. 435-го сп 208-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Гаврилино.

КОРОЛЁВ Василий Филиппович, р. в 1917 в с.Телятниково б.Бориловского р-на Орловской обл., лейт. 114-го сп 325-й сд, умер от ран 20.7.1944.

КОРОТКИХ Ефим Евсеевич, р. в 1926 в с.Уржум Алейского р-на Алтайского края, ефр. 88-го сп 28- сд, погиб 15.7.1944 у д.Выдрицкие.

КОРЧАКОВСКИЙ Николай Аксентьевич, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 24.7.1944 у д.Выдрицкие.

КОСАРЕВ Михаил Григорьевич, ряд. 642-го сп 200-й сд, умер от ран 24.7.1944.

КОСЕНКО Павел Антонович, р. в 1905 в с.Никополь Барвенковского р-на Харьковской обл., Украина, ряд. 64-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 16.7.1944 у д.Пущевые.

КОСТЕНКОВ Василий Васильевич, р. в 1904 в д.Ямищи Новоржевского р-на Псковской обл., ряд. 110-го сп 325-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Городиловичи.

КОСТЮНИН Семён Иванович, р. в 1899 в с.Бессоновка Новобурасовского р-на Саратовской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Гороватки.

КОТОК Кузьма Прокофьевич, р. на ст.Чик Каргатского р-на Новосибирской обл., ряд. 576-го сп 115-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Дубровы.

КОЧАКОВ Оре, р. в 1922 в Октябрьском с/с Тахтинского р-на,Туркменистан, ефр. 1341-го сп 319-сд, погиб 15.7.1944 у д.Стрелки.

КОШЕЛЕВ Михаил Фёдорович, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Выдрицкие.

КРАЙНЕВ Егор Лукич, р. в с.Высокое Рязанской обл., серж. 1341-го сп 319-сд, погиб 15.7.1944 у д.Стрелки.

КРАМАРЕНКО Макар Фёдорович, р. в 1916 в с.Великая Павловка Зеньковского р-на Полтавской обл., Украина, лейт. 87-го сп 26-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Кисели.

КРАСНОВ Кирилл Тихонович, р. в 1895 в д.Антоновка Черниговской обл., Украина, ряд. 85-го сп 325-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Великое Поле.

КРАЮШКОВ Фёдор Андреевич, р. в г.Чите, ряд., погиб 14.7.1944 у д.Вышнарово.

КРУПИН Александр Дмитриевич, р. в д.Потрачёнки Свечинского р-на Кировской обл., лейт. 1341-го сп 319-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Абрамово.

КРУТИКОВ Иван Яковлевич, р. в 1899 в г.Орле, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Гороватки.

КРЮКОВ Иван Андреевич, р. в 1918 в д.Кожино Демянского р-на Новгородской обл., ряд. 349-го сп 26-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Пустельники.

КРЮЧКОВ Василий Иванович, р. в 1898 в Троцкие Озерки Коломенского р-на Московской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Гороватки.

КУДИМОВ Андрей Иванович, р. в 1918 в г.Енисейске Красноярского края, страш. 85-го сп 325-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Великое Поле.

КУДИНОВ Мартин Иванович, р. в 1899 в Воронежской обл., призывался Богородицким РВК Тульской обл., ряд. 638-го сп 115-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Себежок Россонского р-на.

КУДРЯВЦЕВ Александр Александрович, р. в 1911 в Фастовском р-не Киевской обл., лейт. 699-го иптап, умер от ран 27.7.1944.

КУДРЯВЦЕВ Даниил Васильевич, р. в Никольском с/с Бежаницкого р-на Псковской обл., ряд. 312-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Кисели.

КУЗЕВАТОВ Егор Тихонович, р. в 1903 в Еланском р-не Свердловской обл., ст.серж. 760-го сп 208-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Прошки.

КУЗНЕЦОВ Александр Антонович, р. в 1925 в д.Иванково Старорусского р-на Новгородской обл., серж. 1403-го сап, погиб 14.7.1944 у д.Гороватки.

КУЗНЕЦОВ Анатолий Михайлович, р. в 1924 в д.Держец Старорусского р-на Новгородской обл., ряд. 143-го зсп, умер от ран 28.7.1944.

КУЗНЕЦОВ Геннадий Макарович, р. в 1924 в с.Быково Пустошкинского р-на Псковской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у г.Гороватки.

КУЗНЕЦОВ Иван Александрович, р. в д.Осинкино Новоржевского р-на Псковской обл., серж., погиб 14.7.1944 у д.Буды.

КУЗНЕЦОВ Пётр Игнатьевич, р. в д.Китово Бежаницкого р-на Псковской обл., ряд., погиб 18.7.1944 у д.Желобовщина.

КУЗНЕЦОВ Фёдор Павлович, р. в г.Ижевске, лейт. 292-го сп 115-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Дубровы.

КУЗНЕЧЕНКОВ Иван Михайлович, р. в 1923 в д.Усадище Бежаницкого р-на Псковской обл., ряд., погиб 14.7.1944 у д.Церковно.

КУЗЬМЕНКО Иван Дмитриевич, р. в 1925 в Полтавской обл., ефр. 642-го сп 200-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Выдрицкие.

КУЙКИН Василий Николаевич, р. в 1918 в д.Сянеба Олонецкого р-на, Карелия, мл.лейт. 650-го ап 200-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Еськово.

КУКСИЛКИН Фёдор Кузьмич, р. в с.Троицк Ковылкинского р-на, Мордовия, ряд. 85-го сп 325-й сд, погиб 17.7.1944 у г.п.Освея.

КУЛИС Сергей Михайлович, р. в 1922 в д.Жуково 6.Расторгуевского р-на Московской обл., кап. 638-го сп 115-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Ерши Россонского р-на.

КУЛЬЧИБАЕВ Кульпаис, р. в 1902 в Талды-Курганском р-не Талды-Курганской обл., 578-го сп 208-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Гаврилино.

КУСАЙКИН Пётр Михайлович, р. в 1913 в д.Судосево 6.Березниковского р-на, Мордовия, кап. 19-го ап 26-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Муквятица.

КУТИЩЕВ Егор Яковлевич, р. в 1914 в п.Добринка Липецкой обл., ряд. 349-го сп 26-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Вышнарово.

КУФТИН Василий Михайлович, р. в 1924 в д.Починок Тонкинского р-на Нижегородской

И. А. Кузнецов.

обл., ряд. 85-го сп 325-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Великое Поле.

КУШНЕРЧУК Иван Михайлович, р. в 1906 в с.Колки Маневичского р-на Волынской обл., Украина, ряд. 235-го сп 28-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Червонцы.

ЛАВРИНОВ Иван Александрович, р. в 1926 в с.Кудники Сергачского р-на Нижегородской обл., ефр. 1498-го сап, сгорел в танке 15.7.1944 у д.Борисово.

ЛАВРОВ Михаил Васильевич, р. в 1901 в г.Санкт-Петербурге, старш. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 14.7.1944 у д.Осётки.

ЛАВРУХИН Сергей Никитович, р. в 1920 с.Шаховка Знаменского р-на Тамбовской обл., ряд. 87-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Борисово.

ЛАЗАРЕВ И.Ф., ряд., погиб 16.7.1944 у д.Стрелки.

ЛАЗАРЕВ Михаил Андреевич, р. в г.Няндома Архангельской обл., серж. 1341-го сп 319-й сд, погиб 18.7.1944 у д.Стрелки.

ЛАМАНОВ Владимир Алексеевич, р. в с.Хоботово Мичуринского р-на Тамбовской обл., ряд. 118-й тб, погиб 14.7.1944 у д.Вышнарово.

ЛАПТЕВ Николай Иванович, р. в 1925 в г.Москве, погиб 15.7.1944 у д.Городиловичи.

ЛАПТЕВ Николай Степанович, ряд., погиб 15.7.1944 у г.п.Освея.

ЛАРИОНОВ Павел Иванович, р. в 1925 в г.Кулебаки Нижегородской обл., серж. 699-го иптап, умер от ран 27.7.1944.

ЛАРЬКИН Фёдор Леонтьевич, р. в 1919 в Ершичском р-не Смоленской обл., старш. 760-го сп 208-сд, погиб 13.7.1944 у д.Волесы.

ЛАТЫШ Григорий Осипович, р. в Каргатском р-не Новосибирской обл., ряд. 375-й авторем.базы, умер от ран 19.7.1944.

ЛЕБЕДЕВ Анатолий Сергеевич, р. в 1917 в д.Бедрино Антроповского р-на Костромской обл., кап. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 16.7.1944 у д.Червонцы.

ЛЕБЕДЕВА Ираида Васильевна, р. в 1925 в г.Костроме, ряд. 349-го сп 26-й сд, погибла 17.7.1944 у д.Пустельники.

ЛЕОНТЬЕВ, мл.лейт., погиб 16.7.1944 у г.п.Освея.

ЛЕПИСОВ Сайтын, р. в 1908 в г.Чимбай, Кара-Калпакия, ряд. 642-го сп 200-й сд, умер от ран 24.7.1944.

ЛЕСЕЦКИЙ Григорий Иванович, р. в 1909 в с.Берестан Цуманского р-на Волынской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Выдрицкие.

ЛИСОВАЛ Евгений Иванович, р. в 1925 в Семёновском р-не Полтавской обл., ефр. 642-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

ЛИТВИНОВ Алексей Васильевич, р. в 1924 в г.Кирове, лейт. 1341-го сп 319-й сд, умер от ран 20.7.1944.

ЛИТВИНЮК Иван Евстафьевич, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Выдрицкие.

ЛИЩУК Семён Ефимович, р. в 1908 в с.Лыще Киверцовского р-на Волынской обл., ряд. 349-го сп 26-й сд, погиб 17.7.1944.

ЛОБАНОВ Николай Иванович, р. в 1925 в с.Прокопьевка 6.Лыжского р-на, Коми, ефр. 1498-го сап, погиб 15.7.1944 у д.Борисово.

ЛОГИНОВ Владимир Николаевич, р. в 1924 в г.Москве, погиб 16.7.1944 у д.Городиловичи.

ЛОГИНОВ Иван Фёдорович, р. в 1911 в д.Михеево Новоржевского р-на Псковской обл., ряд., погиб 15.7.1944 у д.Церковно.

ЛОЗОВСКИЙ Иван Иванович, р. в 1915 в Ивашинском р-не Курской обл., ряд. 760-го сп 208-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Прошки.

ЛОКТИОНОВ Илья Трофимович, р. в 1924 в п.Лозовой Тамбовской обл., старшина 118-й тб, погиб 15.7.1944 у д.Кисели.

ЛОПАТИН Тимофей Михайлович, р. в 1916 в с.Сочни Усть-Калманского р-на Алтайского края, мл.серж. 88-го сп 28-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Выдрицкие.

ЛОСКУТНИКОВ Андрей Елисеевич, р. в 1923 в Красночикойском р-не Читинской обл., призывался Холокским РВК, мл.серж. 349-го сп 26-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Пустельники.

ХАДЗІЎ У АТАКУ ВА ЎВЕСЬ РОСТ

Добры дзень, паважаныя суседзі!

Піша вам сын Логінава Івана Фёдаравіча — Логінаў Мікалай Іванавіч. Вялікі вам дзякуй за памяць пра воінаў-вызваліцеляў.

На магіле бацькі я ўжо пабываў. Зроблена ўсё хораша, так і павінна быць.

Радня ў Івана Фёдаравіча яшчэ ёсць. Тры сястры яшчэ жывыя і здаровыя. Жонка яго — Логінава Фядосся Мацвееўна — пражыла вельмі

И. Ф. Логинов.

цяжкае пасляваеннае жыццё. Нас было трое: сястра мая — Логінава Яўгенія Іванаўна, 1936 года нараджэння, я — 1938 года нараджэння, мой брат — Логінаў Генадзь Іванавіч, 1940 года нараджэння, жыве ў г.Ленінградзе. Мая маці памерла 8 ліпеня 1974 года. Маці бацькі — Логінава Ксеня Андрэеўна — 1874 года нараджэння, памерла ў 1968 годзе.

Логінаў Іван Фёдаравіч па спецыяльнасці быў каваль, і яго бацька таксама быў кавалём. Я сталяр Новаржэўскага лясгаса.

Калі пачалася вайна, бацька доўгі час быў дома. Усе мужчыны былі дома. Так хутка прыйшоў вораг, што не паспеў ваенкамат прызваць усіх адразу. Бацька не сядзеў склаўшы рукі, частымі гасцямі потым былі партызаны. Каваў коней, рамантаваў сёдлы, сані, рабіў колы.

Калі ён прыйшоў з партызанскага атрада, я быў малы, не памятаю. У нашай вёсцы Міхеева знаходзілася санітарная часць. Калі чырвонаармейцы адыходзілі з вёскі, з сабой узялі ўсіх мужчын, хто мог ваяваць. Так бацька і дайшоў да Беларусі. Я быў у вёсцы Царкоўна, каля абеліска, дзе першапачаткова былі пахаваныя воіны. Паеду ў наступным годзе зноў.

Логінаў Іван Фёдаравіч быў храбры баец — гэта мне расказваў яго аднапалчанін. Хадзіў у атаку ва ўвесь рост з кулямётам. У разведку таксама пайшоў добраахвотнікам. У пахаронцы было ўказана: загінуў смерцю храбрых. Пахавальны ліст не захаваўся, і лісты таксама згублены, і ці да лістоў маці было? Хата згарэла ў вайну, а таксама і ў хаце ўсё.

Ну што яшчэ напісаць? Логінаў Іван Фёдаравіч 1911 года нараджэння. Яго фотаздымак ужо ёсць у вас, яго вам пераслала сакратар з Асвеі, прозвішча не запісаў, Ларыса, а па бацьку забыў.

Аб сабе: жанаты, маю дваіх дзяцей, дзве дачкі. Я ўжо пяць разоў дзед. У Асвею браў з сабой унука Рому, а бацькавага праўнука.

У старэйшай дачкі чацвёра дзяцей. Рома ўжо быў на магіле дзеда, а траіх павязу пазней — нарадзіла адразу тройню дачка. Цяпер яны школьнікі: Алег, Андрэй і Наташа. Ім яшчэ прадстаіць дазнацца пра дзеда. Яшчэ раз дзякуй за Памяць.

З павагай да Вас Мікалай Іванавіч Логінаў,
г.Наваржэў Пскоўскай вобл.

ЛУКИН Сергей Лукич, р. в 1923 в д.Пояконда Лоухского р-на, Карелия, ст.серж. 87-го сп 26-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Кисели.

ЛЫШКИН Андрей Васильевич, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Выдрицкие.

ЛЯЩЕНКО Анатолий Тимофеевич, р. в 1919 в г.Горловка Донецкой обл., старш. 28-го сп 208-й сд, умер от ран 9.8.1944.

МАЗЕНКОВ Алексей Васильевич, р. в 1924 в д.Новое Локнянского р-на Псковской обл., ряд. 110-го сп 325-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Городиловичи.

МАЗУРОВ Александр Иванович, р. в 1910 в Кардымовском р-не Смоленской обл., ефр. 760-го сп 208-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Прошки.

МАЙОРОВ Николай Захарович, р. в 1893 в д.Личково Великолукского р-на Псковской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Гороватки.

МАКАРОВ Сергей Алексеевич, р. в 1915 в Переславском р-не Ярославской обл., старш. 10-го ап 26-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Муквятица.

МАКСИМЕНКО Василий Денисович, р. в 1926 в г.Кутаиси, ряд. 292-го сп 115-й сд, умер от ран 23.7.1944.

МАКСИМОВ Иван Максимович, р. в д.Панево Новоржевского р-на Псковской обл., ст.серж., погиб 15.7.1944 у д.Церковно.

МАЛИКОВ Пётр Владимирович, ряд. 312-го сп 26-й сд, умер от ран.

МАЛИНИН Павел Николаевич, р. в 1905 в д.Максаки Ивановского р-на Ивановской обл., ст.серж. 87-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Борисово.

МАЛЫЙ Александр Тиманович, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Выдрицкие.

МАЛЫШЕВ Николай Дмитриевич, р. в 1925 в Устюженском р-не Вологодской обл., ряд. 312-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Кисели.

МАЛЮГИН Дмитрий Абрамович, р. в 1906 в д.Суслово Вагайского р-на Омской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Гороватки.

МАЛЮКОВ Абдрахман Сабфилович, р. в 1915 в ауле Кошкуль Чановского р-на Новосибирской обл., серж 349-го сп 26-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Пустельники.

МАМЕДОВ С., ст.серж., погиб 15.7.1944 у г.п.Освея.

МАМЫКИН Иван Васильевич, р. в 1899 в

И. М. Максимов.

д.Григорово б.Бронницкого р-на Московской обл., ряд. 110-го сп 325-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Городиловичи.

МАНАПОВ Садритдин, р. в с.Гели Ленинского р-на, Дагестан, ряд. 1341-го сп 319-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Стрелки.

МАНДЫЧЕВ Пётр Петрович, р. в п.Малжив Агаповского р-на Челябинской обл., ряд. 1344-го сп 319-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Попелушево.

МАНИК Анатолий Михайлович, р. в 1921 в Саянском р-не Красноярского края, ст.лейт. 19-го ап 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Заборье.

МАНУЙЛОВ Данил Матвеевич, р. в г.Иркутске, ряд. 200-й сд, умер от ран 15.7.1944.

МАРКЕЛОВ В.И., р. в 1923, старш., погиб 14.7.1944 у г.п.Освея.

МАРКОВ Иннокентий Григорьевич, р. в 1908 в с.Якурим Усть-Кутского р-на Иркутской обл., ряд. 81-го отд.сп, погиб в июле 1944 у д.Залещино.

МАРТЫНОВ Матвей Андреевич, р. в Дзержинском р-не Калужской обл., ряд., п/п 92487, погиб 17.7.1944 у г.п.Освея.

МАРТЫНЧУК Павел Осипович, р. в 1913 в с.Дроздов б.Тучинского р-на Ровенской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

МАРТЬЯНОВ Александр Кириллович, р. в 1906 в д.Сичево Каргапольского р-на Курганской обл., серж. 110-го сп 325-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Городиловичи.

МАРТЬЯНОВ Василий Александрович, р. в 1920 в д.Ярцево Лальского р-на Кировской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Гороватки.

МАРЧЕНКО Марк Трофимович, ряд., погиб 17.7.1944 у г.п.Освея.

МАРШИН Александр Семёнович, р. в 1925 в п.Выгор Ветковского р-на Гомельской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Гороватки.

МАРЬЯСОВ Сергей Михайлович, р. в 1923 в Ширинском р-не Красноярского края, ряд. 435-го сп 208-сд, погиб 11.7.1944 у д.Орехово.

МАСЛОВ Анатолий Кузьмич, р. в д.Пержево Тейковского р-на Ивановской обл., ряд. 576-го сп 115-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Великое Село.

Из фронтового письма С.В.Медведкова

Здравствуйте, дорогие мои Машенька, Галя, Толя и мама.

Я нахожусь в Витебской области, где идут тяжёлые бои. Здесь погибли многие мои товарищи, но мы верим в победу, хотя и приходится отступать.

Маша, как там ты поживаешь, как дети, не болеют ли? Я очень по вас скучаю.

Как там мама, не болеет ли?

Напишите, где находится муж сестры Матрёны Иван Иванович, где он воюет, может, и придется свидеться.

Как там идут дела в колхозе? Сколько дают хлеба на трудодень?

Маша, береги детей и себя тоже. Я очень о вас беспокоюсь.

Писать кончаю.

Передавайте привет всем родным.

Целую вас всех.

МАТЮШКО Василий Тихонович, р. в 1926 в с.Цумань Киверцовского р-на Волынской обл., Украина, ряд. 87-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Борисово.

МАХМУДОВ Абдихадыр, р. в 1911 в б.Туринском р-не Акмолинской обл., мл.лейт. 578-го сп 208-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Гаврилино.

МАХНОВЕЦ Илларион Сильвестрович, р. в 1908 в Киверцовском р-не Волынской обл., Украина, ряд. 760-го сп 208-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Прошки.

МЕДВЕДЕВ Е.В., серж., погиб 14.7.1944 в районе г.п.Освея.

МЕДВЕДЕВ С.А., р. в 1907, серж., погиб 14.7.1944 в районе г.п.Освея.

МЕДВЕДКОВ Сергей Васильевич, р. в 1907 в с.Адикаевка Каменского р-на Пензенской обл., серж. 1341-го сп 319-й сд, умер от ран 25.7.1944.

МЕДЯНЦЕВ Пётр Сидорович, р. в д.Родительское Свечинского р-на Кировской обл., лейт. 576-го сп 115-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Дубровы.

МЕЕРОВИЧ Борис Лазаревич, р. в 1907 в г.Санкт-Петербурге, ст.лейт. 435-го сп 208-й сд, умер от ран 22.7.1944.

МЕЛЕЩЕНКО Степан Афанасьевич, р. в с.Смолитовка б. Любечского р-на Черниговской

С. В. Медведков.

обл., мл.лейт. 200-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Выдрицкие.

МЕЛИЦЫН Александр Васильевич, р. в 1902 в б.Ужурском р-не Челябинской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

МЕЛЬНИК Ефим Андреевич, р. в 1910 в б.Ротмистровском р-не Черкасской обл., ст.лейт. 312-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Кисели.

Из писем А.Н.Мельникова

чэрвень 1944

Здравствуйте, дорогие родители, папа, мама, братишка Мишка!

...Из ваших писем я много узнал, как будто побывал дома, а вы, дорогие родители, знаете, что значит получить письмо на фронте. И когда читаешь, ты впиваешься в каждую букву. И когда получишь письмо, то увеличиваются бодрость, мужество. Теперь, дорогие, я от вас получаю письма нормально, всего получил 6 писем, спасибо, дорогие, не забыли. Пару слов о себе.

Живу пока хорошо. Воюю, бью проклятых немцев. Нахожусь, я уже писал, в Белоруссии. 19 июня выслал вам 1000 рублей. И вообще как могу, я вам помогу. В месяц я получаю 900 рублей. Но мне здесь деньги не нужны.

Деревни все сожгли немецкие гады. Вот уже 1 месяц как я не видел мирного населения. Купить здесь нечего. Особенно здесь много озёр и болот.

Передайте привет всем родным и знакомым.

МЕЛЬНИКОВ Александр Николаевич, р. в 1925 в д.Меретяки Лаишевского р-на, Татарстан, лейт. 85-го сп 325-й сд, погиб 18.7.1944 в г.п.Освея.

А. Н. Мельников.

А. С. Миронов.

МЕЛЬНИКОВ Фёдор Савельевич, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Выдрицкие.

МЕРЕТИН Михаил Васильевич, р. в Харабалинском р-не Астраханской обл., мл.лейт. 81-го отд.сп, погиб 11.7.1944 у д.Березовка.

МЕТЕЛЕВ Алексей Семёнович, р. в 1925 в д.Мостовка Викуловского р-на Тюменской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Выдрицкие.

МЕТЛА Исак Иванович, р. в 1924 в Шипуновском р-не Алтайского края, мл.серж. 578-го сп 208-й сд, погиб 16.7.1944 у г.п.Освея.

МИГАЧЁВ Михаил Петрович, р. в д.Арсаки Александровского р-на Владимирской обл., мл.лейт. 114-го сп 325-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Церковно.

МИНБАЕВ Мукаш, р. в 1902 в Сарысуском р-не Джамбулской обл., респ.ряд. 661-го сп 200-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Гороватки.

МИНДУБАЕВ Шигап Шигапович, р. в 1922 в г.Казани, ряд. 118-й тб, погиб 14.7.1944 у д.Вышнарово.

МИРОНОВ Алексей Семёнович, р. в 1919 в п.Сотников Черемшанского р-на, Татарстан, ряд. 315-го ошр 22-й армии, погиб 15.7.1944 у д.Кобыленцы.

МИРОНОВ Сергей Николаевич, р. в 1924 в г.Москве, лейт. 1336-го сп 319-сд, умер от ран 15.7.1944.

МИРОШНИЧЕНКО Фёдор Данилович, р. в 1911 в с.Климовка Карловского р-на Полтавской обл., ряд. 638-го сп 115-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Себежок Россонского р-на.

МИСИСИН Андрей Васильевич, р. в 1922 в г.Бежецке Тверской обл., серж. 1336-го сп 319-й сд, умер от ран 20.7.1944.

МИСНИК Николай Васильевич, рядовой, погиб 15.7.1944 у д.Рагелево.

МИХАЙЛОВ Аркадий Степанович, р. в 1914 в д.Оленино Бежаницкого р-на Псковской обл., ряд. 638-го 115-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Себежок Россонского р-на.

МИХАЙЛОВ Василий Михайлович, р. в 1908 в д.Панево Бежаницкого р-на Псковской обл., ряд. 110-го сп 325-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Городиловичи.

МИХАЛЁВ Николай Васильевич, р. в д.Паново Меленковского р-на Владимирской обл., мл.серж. 118-й тб, погиб 15.7.1944 у д.Кисели.

МИХЕЕВ Александр Иванович, р. в 1900 в Мещевском р-не Калужской обл., ряд. 312-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Кисели.

МИЧКОВ Леонид Иванович, р. в Камбарском р-не, Удмуртия, мл.лейт. 200-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Гороватки.

МОИСЕЕВ Алексей Филиппович, р. в д.Степановщина Локнянского р-на Псковской обл., ряд., погиб 17.7.1944 у г.п.Освея.

МОИСЕЕВ Иван Моисеевич, р. в 1926 в д.Сергеевка Аксубаевского р-на, Татарстан, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Гороватки.

МОКРОВ Сергей Михайлович, р. в 1921 в г.Москве, мл.лейт. 761-го иавп, погиб в воздушном бою у д.Липняги.

МОКРОУСОВ Андрей Михайлович, р. в 1899 в Дубенском р-не, Мордовия, ряд. 87-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Борисово.

МОЛЧАНОВ Роман Антонович, р. в 1900 на ст.Островская Даниловского р-на Волгоградской обл., ряд. 110-го сп 325-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Городиловичи.

МОРЕНОВ Василий Иванович, р. в 1923 в д.Панчино Павловского р-на Нижегородской обл., старш. 47-го гв. ап 21-й гв. сд, погиб 14.7.1944 у д.Осетки.

МОРОЗОВ Андрей Иванович, р. в 1918 в Наволокском р-не Ивановской обл., ефр. 578-го сп 208-сд, погиб 16.7.1944 у г.п.Освея.

МОРОЗОВ Иван Дмитриевич, р. в 1904 в Порховском р-не Псковской обл., ряд. 760-го сп 208-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Волесы.

МОРОЗОВ Леонид Степанович, р. в 1918 в г.Можга, Удмуртия, ефр. 1498-го сап, погиб 17.7.1944 у д.Пустельники.

МОРОЗОВ Михаил Михайлович, р. в 1913 в г.Сарапул, Удмуртия, лейт. 638-го сп 115-й сд, погиб 18.7.1944 у д.Себежок Россонского р-на.

МОРОЗОВ Степан Захарович, р. в 1898 в д.Семерицы Боровичского р-на Новгородской обл., ряд. 235-го сп 28-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Червонцы.

МОРОЗОВ Фёдор Николаевич, р. в 1918 в г.Рыльск Курской обл., призывался Гражданским РВК Краснодарского края, ст.лейт. 64-го гв.сп, 21-й гв. сд, умер от ран 5.8.1944.

МОСИН Николай Васильевич, р. в Малоярославецком р-не Калужской обл., ряд. 1336-го сп 319-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Ратьково.

МОТЫЛЁВ Семён Никитович, р. в 1908 в г.Туле, ряд. 638-го сп 115-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Себежок Россонского р-на.

МОЧАЛОВ Фёдор Иванович, р. в 1911 в Тейковском р-не Ивановской обл., ст.серж. 760-го сп 208-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Прошки.

МУДРАХИМОВ Абдурахман, р. в 1925 в Янгикурганском р-не Наманганской обл., ряд. 760-го сп 208-й сд, погиб 16.7.1944.

МУЛЫНДИН Иван Дмитриевич, р. в 1915 в с.Турдаково Порецкого р-на, Чувашия, старш. 638-го сп 115-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Себежок Россонского р-на.

МУРЗАКУЛОВ Тегиз, р. в 1912 в к-зе им.Ленина Октябрьского р-на Джелалабадской обл., ряд. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 15.7.1944 у д.Осётки.

МУРЛЫШЕВ Алексей Петрович, р. в 1926 в д.Абалдуевка б.Билярского р-на, Татарстан, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Гороватки.

МУСИН Степан Романович, р. в 1904 в д.Кирины Рославльского р-на Смоленской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Выдрицкие.

МУХИН Алексей Никитович, ряд. 576-го сп 115-й сд, умер от ран 22.7.1944.

МУХИН Евгений Васильевич, р. в Старожиловском р-не Рязанской обл., ряд., умер от ран 16.7.1944.

МУХИН Николай Фёдорович, р. в 1925 в Одесском р-не Омской обл., ряд. 760-го сп 208-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Игналино.

МЫЛЬНИКОВ Алексей Михайлович, р. в 1902 в г.Санкт-Петербурге, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Выдрицкие.

НАБИУЛИН Сарвар Габдарахманович, р. в 1926 в д.Стар.Маскар Новобелокатайского р-на, Башкортостан, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Гороватки.

НАВРОЦКИЙ Павел Яковлевич, р. в 1922 в с.Вышков Киверцовского р-на Волынской обл., Украина, ряд. 349-го сп 26-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Пустельники.

НАЗАРОВ Егор Родионович, р. в д.Волосаново Новосольнического р-на Псковской обл., ряд. 114-го сп 325-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Церковно.

НАЗАРОВ Ефим Матвеевич, р. в 1894 в д.Филово Локнянского р-на Псковской обл., ряд. 110-го сп 325-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Городиловичи.

НАЗАРОВ Михаил Дмитриевич, р. в 1924 в д.Мишково Бежаницкого р-на Псковской обл., ряд. 114-го сп 325-й сд, умер от ран 20.7.1944.

НАЗАРОВ Павел Нефёдович, р. в 1898 в б.Сергиевском р-не Тверской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Выдрицкие.

НАЗОЛИН Александр Степанович, р. в 1908 в д.Иванино Костромского р-на Костромской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Гороватки.

НАКОНЕЧНЫЙ Николай Тарасович, р. в 1925 в Краснолиманском р-не Донецкой обл.,

Н. Д. Наумов.

Украина, ст.серж. 118-й тб, погиб 12.7.1944 у д.Вышнарово.

НАУМОВ Николай Дмитриевич, р. в д.Зилочь Новоржевского р-на Псковской обл., ряд. 576-го сп 115-й сд, умер от ран 24.7.1944.

НАУМЧУК Павел Петрович, р. в 1911 в с.Вышков Киверцовского р-на Волынской обл., Украина, ряд. 87-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Борисово.

НЕВИРКО Фёдор Кириллович, р. в 1900 в Ковельском р-не Волынской обл., Украина, ряд. 114-го сп 325-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Церковно.

НЕКРАСОВ Константин Ларионович, р. в с.1-я Староверовка Нововодолажского р-на Харьковской обл., Украина, ряд. 315-й ошр, погиб15.7.1944 у г.п.Освея.

НЕСТЕРЕНКО Герасим Ильич, р. в Краснолиманском р-не Донецкой обл., Украина, старшина, погиб 17.7.1944 у д.Кохановичи.

НИГРИЕНКО Филипп Федорович, р. в 1901 в В.-Днепропетровском с/с 6.Бортинского р-на Оренбургской обл., ряд. 638-го сп 115-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Ерши Россонского р-на.

НИГУМЕДЗЯНОВ Сабир, р. в д.Верх-Корса Арского р-на, Татарстан, ст.серж. 1344-го сп 319-сд, погиб 17.7.1944 у д.Б.Шинкарево.

НИЗАМЕТДИНОВ Минахмет Нажмиевич, р. в 1926 в с.Угали, Башкортостан, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Гороватки.

НИКИТИН Алексей Иванович, р. в д.Терехово Новосокольнического р-на Псковской обл., ряд., погиб 18.7.1944 у д.Желобовщина.

НИКИТИН Иван Кузьмич, р. в Западнодвинском р-не Тверской обл., старш. 312-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Кисели.

НИКИФОРОВ Мефодий Григорьевич, р. в 1902 в с.Нелятье Карымского р-на Читинской обл., ряд. 87-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Борисово.

НИКОЛАЕВ Василий Филиппович, р. в с.Верхнее Грачевского р-на Оренбургской обл., лейт. 64-го гв.сп 21-й гв.сд, умер от ран 18.7.1944.

НИКОЛАЕВ Дмитрий Осипович, р. в 1926 в д.Затолный Ям Бежаницкого р-на Псковской обл., ряд. 87-го сп 26-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Кисели.

НИКОЛАЕВ Иван Николаевич, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Выдрицкие.

НИКУЛИН Николай Андреевич, р, в стан.Орджоникидзевская Сунженского р-на, Чечено-Ингушетия, ряд. 312-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Кисели.

НИФОНТОВ Николай Александрович, р. в 1916 в г.Камышлов Екатеринбургской обл., ряд., умер от ран 19.7.1944 у д. Ерши Россонского р-на.

НОВИКОВ Егор Дмитриевич, р. в д.Фалисово Переславского р-на Ярославской обл., ряд 312-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Любасно.

НОСОВ Иван Васильевич, р. в 1908 в Добрянском р-не Черниговской обл., Украина, призывался Голышмановским РВК Омской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

ОГЛУЗДИН Григорий Дмитриевич, р. в 1925 в д.Першинская Тарногского р-на Вологодской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Выдрицкие.

ОЖОГИН Калина Агапович, р. в Зуевском р-не Кировской обл., ряд. 638-го сп 115-й сд, умер от ран 19.7.1944.

ОЗЕРОВ Иван Фёдорович, р. в 1913 в д.Ольшанка 6.Хворостянского р-на Липецкой обл., призывался Печорским РВК, Коми, старш. 88-го сп 28-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

ОЗЕРОВ Сергей Михайлович, р. в 1924 в д.Озерово Урицкого р-на Орловской обл., серж. 648-го сп 200-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Гороватки.

ОЛЕННИКОВ Василий Иосифович, р. в Поспелихинском р-не Алтайского края, ряд., умер от ран 16.7.1944.

ОЛЧАНОВ Алексей Павлович, р. в 1911 в Улаганском р-не Горно-Алтайского АО, ряд. 578-го сп 208-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Гаврилино.

ОМЕЛЬЯНЕНКО Иван Григорьевич, р. в 1895 в с.Подварки Переяслав-Хмельницкого р-на Киевской обл., ряд. 349-го сп 26-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Пустельники.

ОМЕЛЯНЮК Василий Кириллович, р. в 1907 в д.Кириллов Дубновского р-на Ровенской обл., Украина, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Гороватки.

ОНИЩУК Иван Мефодьевич, р. в 1920 в Ковельском р-не Волынской обл., Украина, ряд. 760-го сп 208-й сд, погиб 13.7.1944 у г.п.Освея.

ОСИПОВ Пётр Андреевич, р. в 1902 в Пожеревицком р-не Псковской обл., ряд. 578-го сп 208-й сд, погиб 16.7.1944 у г.п.Освея.

ОТМАН Абрам Филиппович, р. в 1926 в к-зе «Кр.Утва» Бурлинского р-на Уральской обл., ряд. 576-го сп 115-й сд, умер от ран 20.7.1944.

ОЩЕПКОВ Михаил Николаевич, р. в 1919 в г.Перми, ряд. 19-го ап 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Заборье.

ПАВЛЕНКО Владимир Николаевич, р. в

М. У. Павличук.

с.Чапаево Тимашевского р-на Краснодарского края, ряд. 576-го сп 115-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Великое Село.

ПАВЛИЧУК Максим Ульянович, р. в 1901 в с.Плоска Ровенского р-на Ровенской обл., ряд. 578-го сп 208-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Гаврилино.

ПАВЛИЙ Пётр Дорофеевич, р. в 1925 в с.Ландари Диканьского р-на Полтавской обл., Украина, ефр. 648-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Гороватки.

ПАВЛИНОВ Александр Николаевич, р. в 1923 в с.Фокино Воротынского р-на Нижегородской обл., мл.лейт., п/п 26841, погиб 16.7.1944 у д.Церковно.

ПАВЛОВ Иван Герасимович, р. в 1921 в д.Шапкино Бежаницкого р-на Псковской обл., ряд. 88-го сп 28-й сд, умер от ран 18.7.1944.

ПАВЛОВ Петр Егорович, р. в 1926 в д.Кабцево Новосокольнического р-на Псковской обл., ряд. 235-го сп 28-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Червонцы.

ПАЛЬЦЕВ Макар Артемьевич, р. в 1914 на прииске В-Довенда Могочинского р-на Читинской обл., старш. 88-го сп 28-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

ПАНКРАТОВ Виктор Андреевич, р. в 1912, лейт., погиб 11.7.1944 у д.Ерши Россонского р-на.

ПАНТЕЛЕЕВ Василий Яковлевич, р. в 1924 в б.Кудеверском р-не Псковской обл., ряд. 325-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Городиловичи.

ПАРХОМЕНКО Иван Семёнович, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Выдрицкие.

ПАТРИХАЛИЧЕВ Михаил Никифорович, р. в 1921 в д.Н.-Баранов Новодеревеньковского р-на Орловской обл., ряд., погиб 14.7.1944 у д.Вышнарово.

ПЕКШЕВ Михаил Иванович, р. в с.В.-Икорец Бобровского р-на Воронежской обл., ряд., погиб 17.7.1944 у д.Кохановичи.

ПЕПЛОВ Аким Дмитриевич, р в 1906 в д.Стрюково Курловского р-на Владимирской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Выдрицкие.

ПЕРЕТЯТЬКО Леонид Владимирович, р. в 1925 в с.Белоцерковка Решетиловского р-на Полтавской обл., Украина, ефр. 648-го сп 200-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Гороватки.

ПЕРМИНОВ Александр Фёдорович, р. в 1902 в г.Халтурин Кировской обл., ряд. 349-го сп 26-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Пустельники.

ПЕРЦЕВ Иван Дмитриевич, р. в 1922 в г.Воронеже, ряд. 699-го иптап, умер от ран 28.7.1944.

ПЕТРЕНКО Михаил Фёдорович, р. в 1924 в с.Бирюково Свердловского р-на Луганской обл., мл.лейт. 1403-го сап, погиб 14.7.1944 у д.Гороватки.

ПЕТРОВ Александр Дмитриевич, р. в 1918 в Дедовичском р-не Псковской обл., ряд. 760-го сп 208-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Волесы.

А. К. Петров.

ПЕТРОВ Александр Мартович, р.в 1923 в с.Гоща Ровенской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Гороватки.

ПЕТРОВ Алексей Васильевич, р. в 1922 в г.Пскове, серж. 87-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Борисово.

ПЕТРОВ Алексей Иванович, р. в 1907 в д.Филатово Ярославского р-на Ярославской обл., кап. 232-го сп 182-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Кохановичи.

ПЕТРОВ Андрей Константинович, р. в 1924 в п.Андреевка Алейского р-на Алтайского края, ряд., погиб 14.7.1944 у д.Церковно.

ПРАМЫМ ПАПАДАННЕМ...

Я сястра Андрэя Пятрова. У нас ад яго нічога не засталося. Пахаронкі таксама не было. Толькі камандзір прыслаў пісьмо з паведамленнем, што брат пры выкананні задання прамым пападаннем фашысцкага снараду быў разарваны на кавалкі. Пісьмы пісаў з Беларускага фронту, але часці не памятаю. Высылаю фотаздымак, які ён прыслаў з арміі.

Марыя Канстанцінаўна Іваннікава,
г.Алейск, Алтайскі край

ПЕТРОВ Андрей Макарьевич, р. в 1926 в с.В-Игнашево Грачевского р-на Оренбургской обл., ряд. 292-го сп 182-й сд, умер от ран 4.8.1944.

ПЕТРОВ Иван Фёдорович, р. в д.Новоалександровка Инсарского р-на, Мордовия, ряд. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 11.7.1944 у д.Червонцы.

ПЕТРОВ Сергей Алексеевич, р. в 1923 в г.Малая Вишера Новгородской обл., лейт. оисап Двинской бригады, умер от ран 13.7.1944.

ПЕТРОВ Фёдор Петрович, р в Карачевском р-не Брянской обл., старш., погиб 17.7.1944 у д.Кохановичи.

ПЕТРОЧЕНКОВ Александр Никонович, р. в 1923 в д.Воскресенье Краснинского р-на Смолен-

ской обл., ряд. 349-го сп 26-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Вышнарово.

ПЕТРУК Иван Павлович, р. в 1922 в с.Жидычин Киверцовского р-на Волынской обл., Украина, ряд. 638-го сп 115-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Себежок Россонского р-на.

ПЕТРУШИН Григорий Веденеевич, р. в 1906 в д.Тимшино Егорьевского р-на Московской обл., ряд. 638-го сп 115-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Себежок Россонского р-на.

ПЕТРУШКОВ Евдоким Иванович, р. в 1923 в г.Пугачеве Саратовской обл., ефр. иптд 54-го сб, погиб 17.7.1944 у д.Гиселёво.

ПЕТУХОВ А., ряд., погиб 15.7.1944 у д.Пустельники.

ПЕТУХОВ Иван Степанович, р. в п.Н-Вязники Вязниковского р-на Владимирской обл., ряд. 319-й сд, умер от ран 10.8.1944.

Ліст В.Канюшковай, дачкі Р.В.Пятрушына ў раённую камісію па стварэнні кнігі «Памяць»

У жніўні 1990 года ў газеце Ягор'еўскага раёна быў надрукаваны артыкул:«Адгукніцеся!»

Радавы воін, які загінуў на вашай зямлі, Пятрушын Рыгор Ведзянеевіч — мой бацька. Мы на радзіме ніхто не жывём, акрамя брата. Калі яго брат Іван Аксёнаў шукаў нас, у гэты час мяне дома не было, я знаходзілася ў Маскве. Прывезла гэтую газету сястра. Я ведаю, што маё пісьмо да вас прыйдзе з вялікім спазненнем, але мне хочацца расказаць пра свайго бацьку.

Па-першае, бацька наш не Георгій, а Грыгорый. Прашу пісаць яго сапраўднае імя. Ён з 1906 года. Усё жыццё пражыў у вёсцы Цімшына і працаваў на роднай зямлі ў калгасе імя Варашылава. Меў вялікую сям'ю. Старэйшая дачка Валянціна 1928 г. нар., Лідзія, сыны Анатоль, Пётр, Віктар. Мы ўсе засталіся жывыя пасля вайны. Лёсы раскідалі нас у розныя бакі. Жонка Рыгора памерла дванаццаць гадоў назад. Жывыя старэйшая дачка Валянціна, Лідзія і Пётр. Мой бацька любіў сваю сям'ю і сам быў вельмі паважаны сярод людзей. Старанна працаваў і добра плясаў, быў жыццярадасным. Заўсёды хадзіў і насвістваў якую-небудзь мелодыю, граў на драўляных лыжках. Актыўна ўдзельнічаў у мастацкай самадзейнасці.

Лісты яго мы не зберагліі, пахаронка ёсць у Пятра, але зараз я хворая і не магу даехаць да брата і даслаць яе вам.

З бацькавых лістоў часта ўспамінаю, як ён нам пісаў:«Калі будзе падыходзіць да нашых мясцін фашыст, то вы эвакуіруйцеся, бяжыце, не давайцеся ворагу ў палон. Я сам бачыў, як у калодзежах гінулі старыя і дзеці, якіх кідалі немцы. А я, калі застануся жывы, вярнуся з фронту — вас усюды адшукаю». Так пісаў наш бацька, ён за нас перажываў. Яшчэ ён пісаў, што служыць у гаспадарчым узводзе, даглядае коней, на якіх развозяць ежу салдатам, і немец вельмі хоча разбамбіць наш узвод, каб байцам не завезлі абед. Гэты ліст быў амаль перад пахаронкай. Ён даслаў нам яго з Беларусі. Ёсць у мяне старэнькі патрапаны фатаздымак бацькі. Толькі ў мяне адной ён і застаўся, я вам дасылаю з такой умовай, што вы яго вернеце мне назад.

Аднойчы мой бацька даслаў нам ліст са сваімі вершамі. Адзін з радкоў мне запомніўся:

Домик на пригорке,
дубья у крыльца,
вижу жену Сашу
и Петра — сынка.

Вы нас просіце напісаць аб ім якія-небудзь успаміны. Вось што помніцца аб ім, тое і пішу. Прашу вас адказаць: ці ёсць магіла нашага бацькі, куды можна прыехаць і нізка пакланіцца яму да зямлі. Я, старэйшая дачка — інвалід, мая сястра таксама інвалід. За тое, што фота ў дрэнным стане, просім прабачэння. Я не магу па стане здароўя ні перафатаграфаваць, ні склеіць, а іншых клікаць на дапамогу трэба на справы больш важныя — я вельмі цяжка хварэю.

За ўсё прашу прабачэння, калі што не так. Дашліце на мой ліст адказ.

Г. В. Петрушин.

ПЕЧЁНКИН Александр Захарович, р. в 1908 в д.Топольная Солонешинского р-на Алтайского края, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Выдрицкие.

ПИВНЕНКО Николай Ефремович, р. в 1925 в д.Горскино Беловского р-на Кемеровской обл., ефр. 642-го сп 200-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Выдрицкие.

ПИГАНОВ Фёдор Николаевич, р. в 1909 в с.Солонешино Алтайского края, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Гороватки.

ПИРОЖКОВ Михаил Степанович, р. в 1912 в Идринском р-не Красноярского края, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

ПОГРЕБНОЙ Николай Михайлович, р. в 1925 в Полтавском р-не Полтавской обл., Украина, ряд. 349-го сп 26-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Вышнарово.

ПОГУЛЯЕВ Михаил Иванович, р. в 1925 в с.Пушкино б.Титовского р-на Новосибирской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Выдрицкие.

ПОДКОРЫТОВ Александр Андреевич, р. в 1923 в с.Глядино Челябинской обл., лейт. мс 235-го сп 28-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Червонцы.

ПОДНЕБЕСОВ Анатолий Кузьмич, р. в Безенчукском р-не Самарской обл., ряд. 86-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Ратьково.

ПОДРЕЗ Дорофей Иосифович, р. в д.Карамнево Локнянского р-на Псковской обл., ряд., погиб 17.7.1944 у д.Залещино.

ПОЛОВНИКОВ Вениамин Николаевич, р. в 1926 в с.Калтанка Топчихинского р-на Алтайского края, ефр. 88-го сп 28-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

УСЯ НАДЗЕЯ НА КАРОВУ

Паважаныя таварышы!

Нарэшце атрымалі звестку пра нашага бацьку ПАНІМАТКІНА Сцяпана Мікалаевіча.

З радасцю паведамляем падрабязнасці аб яго жыцці. Нарадзіўся ён у 1914 годзе ў сялянскай сям'і. Сям'я была вялікая, патрыярхальная. За стол садзілася 20 чалавек. Бацька ягоны загінуў у першую сусветную вайну. У гады калектывізацыі былі раскулачаныя. Выхоўвала майго бацьку бабуля Еўдакія Аляксееўна адна. Закончыў сем класаў у Беднадзям'янаўску. Працаваў пісарам. Калі пачалася вайна, яго прызвалі на фронт. Пайшоў бацька на вайну, пакінуўшы на руках маці і жонкі трох малых: сыноў Васіля і Паўла ды дачку Ганну. З вайны ішлі весткі трывожныя. Бацька прасіў берагчы дзяцей, пісаў, што вайна вось-вось скончыцца і хутка сустрэнемся. Прыйшла пахаронка 15 ліпеня 1944. Пачалі атрымліваць пенсію 200/20/ рублёў на маці і дзяцей. Жонка, Аляксандра Іванаўна, працавала ў калгасе. І каноплі церабіла, і снапы вязала, і мяхі цягала на таку. Жылі бедна. Выратоўвала карова. Яна карміла. Лішкі малака прадавалі, каб заплаціць падаткі. Выраслі дзеці франтавіка, абзавяліся сваімі сем'ямі. Наша маці памерла 22 сакавіка 1990 года. Трохі не дажыла да весткі пра мужа. Вось ўсё, што я магу паведаміць аб бацьку.

С. Н. Пониматкин.

Дзякуй вам за вашу цяжкую і патрэбную працу. Будзем задаволеныя, калі крыху вам дапамаглі.

Васіль, Павел, Ганна Паніматкіны,
г.Саранск

ПОЛЬГУЙ Иван Степанович, р. в 1922 в с.Смолянка Олишевского р-на Черниговской обл., Украина, кап. 638-го сп 115-й сд, погиб 12.7.1944 у г.п.Освея.

ПОЛЯКОВ А.П., лейт., погиб 14.7.1944 у г.п.Освея.

ПОЛЯКОВА Серафима Семёновна, р. в г.Осташков Тверской обл., мл.серж. 662-го сп 208-й сд, погибла 14.7.1944 у д.Освеица.

ПОНИМАТКИН Степан Николаевич, р. в 1914 в с.Дракино Торбеевского р-на, Мордовия, ст.серж., погиб 15.7.1944 у д.Кисели.

ПОНОМАРЕНКО Яков Фёдорович, р. в 1908 в с.Любовка Краснокутского р-на Харьковской обл., ряд. 638-го сп 115-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Себежок Россонского р-на.

ПОНОМАРЕВ Тимофей Степанович, р. в 1910 в с.Ужур Красноярского края, мл.серж. 349-го сп 26-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Пустельники.

ПОПКО Павел Дмитриевич, р. в 1911 в г.Геленджик Краснодарского края, подполк., командир 1403-го сап 200-й сд, умер от ран 18.7.1944.

ПОПЛЮЙЧЕНКОВ Иван Назарович, р. в 1911 в Новосокольническом р-не Псковской обл., ряд. 1341-го сп 319-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Абрамово.

ПОПОВ Алексей Антонович, р. в 1922 в с.Кирово Мишкинского р-на Курганской обл., мл.лейт. 87-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Борисово.

ПОПОВ Борис Степанович, р. в 1900 в г.Сольвычегодск Архангельской обл., ряд. 87-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944.

ПОПОВ Иван Сергеевич, р. в 1901 в д.Шехмань Петровского р-на Тамбовской обл., ряд. 114-го сп 325-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Залещино.

ПОПОВИЧ Никита Оксентьевич, р. в с.Ко-

пылье Маневичского р-на Волынской обл., ряд. 85-го сп 325-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Великое Поле.

ПОРОХ Борис Антонович, р. в 1925 в с.Сахновщина Полтавской обл., ефр. 648-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Гороватки.

ПОТАПОВ Александр Иванович, р. в 1901 в Балашовском р-не Саратовской обл., ряд. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, умер от ран 17.7.1944.

ПОШИБАЙЛОВ Григорий Васильевич, р. в д.Россошня Дновского р-на Псковской обл., ряд. 312-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Кисели.

ПРАСОЛОВ Пётр Иосифович, р. в 1904 в г.Актюбинске, серж. 642-го сп 200-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Выдрицкие.

ПРИМЕТИН Василий Фёдорович, р. в 1923 в с.Калинино Добровского р-на Липецкой обл.; призывался Бежаницким РВК Псковской обл., ряд. 235-го сп 28-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Червонцы.

ПРИТЫКИН Василий Фёдорович, р. в 1897 в д.Дар Няндомского р-на Архангельской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Гороватки.

ПРОКОФЬЕВ Алексей Васильевич, р. в 1910 в д.Виково Бежаницкого р-на Псковской обл., ряд. 325-й сд, умер от ран 15.7.1944.

ПРОКОФЬЕВ Пётр Прокофьевич, р. в 1911 в д.Павлово Великолукского р-на Псковской обл., ряд 349-го сп 26-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Вышнарово.

ПРОЦЕНКО Сергей Михайлович, р. в 1926 в д.Филипповка Первомайского р-на Оренбургской обл., ряд 638-го сп 115-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Себежок Россонского р-на.

ПРУТКОВ Дмитрий Петрович, р. в с.Засечное Мокшанского р-на Пензенской обл., ряд. 81-й ОРР, погиб 15.7.1944 у д.Великое Село.

ПРЫТКОВ Валентин Алексеевич, р. в 1926 в с.Венец Сосновского р-на Нижегородской обл., ефр. 1498-го сап, погиб 17.7.1944 у д.Пустельники.

П. П. Прокофьев.

ПТАШКИН Сергей Николаевич, р. в 1925 в д.Носово б.Износковского р-на Смоленской обл., ст.серж. 638-го сп 115-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Себежок Россонского р-на.

ПУЗИКОВ Василий Фёдорович, р. в 1925 в Первомайском р-не Полтавской обл., Украина, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Выдрицкие.

ПУСТОВАЛОВ Дмитрий Харитонович, р. в 1924 в д.Новожилово Кытмановского р-на Алтайского края, ряд. 235-го сп 28-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Червонцы.

ПУТРИН Андрей Антонович, р. в 1920 в Манском р-не Красноярского края, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

ПУХОВ Александр Григорьевич, р. в п.Сущево Бежаницкого р-на Псковской обл., ряд., погиб 15.7.1944 у д.Церковно.

ПУЧНИН Иван Петрович, р. в 1925 в Воронцовском р-не Воронежской обл., мл.лейт. 435-го сп 208-й сд, умер от ран 20.7.1944 у д.Потино.

ПУШЕЧНИКОВ Иван Максимович, р. в с.Штевец Золотухинского р-на Курской обл., мл.серж. 118-й тб, погиб 12.7.1944 у д.Вышнарово.

ПУШИЛИН Николай Дмитриевич, р. в 1923 в с.Роголы Ордынского р-на Новосибирской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Выдрицкие.

ПЫРНИК Иван Степанович, р. в 1924 в д.Клемовка Карловского р-на Полтавской обл., Украина, ряд. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 15.7.1944 у д.Осетки.

РАБОТКИН Иван Павлович, р. в Новосергиевском р-не Оренбургской обл., ряд. 319-й сд, умер от ран 18.7.1944.

РАЗУМОВ Михаил Иванович, р. в 1909 в д.Печенкино Ивановского р-на Ивановской обл., ряд. 114-го сп 325-й сд, погиб 18.7.1944 у д.Желобовщина.

РАССКАЗОВ Пётр Васильевич, р. в 1897 в Кадомском р-не Рязанской обл., ряд. 760-го сп 208-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Волесы.

РАТНИКОВ Иван Кузьмич, р. в 1925 в д.Котяково Вешкаймского р-на Ульяновской обл., ст.серж. 642-го сп 200-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Выдрицкие.

РАХМАТУЛЛИН Хасан, р. в 1907 в д.Н.Алимово Актанышского р-на, Татарстан, ряд. 638-го сп 115-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Себежок Россонского р-на.

РЕДЬКИН Василий Елисеевич, р. в 1903 в Сухобузимском р-не Красноярского края, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

РЕКСКИЙ Кирилл Павлович, р. в 1908 в Киверцовском р-не Волынской обл., Украина,

ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Выдрицкие.

РЕНЁВ Фёдор Филатович, р. в 1922 в д.Вершинята Ильинского р-на Пермской обл., ряд. 349-го сп 26-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Вышнарово.

РЕПКИН Афанасий Александрович, р. в 1893, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

РОГОВ Матвей Иванович, р. в 1916 в с.Александровск Кытмановского р-на Алтайского края, ряд. 235-го сп 28-й сд, погиб 18.7.1944 у д.Червонцы.

РОГОЖНИКОВ Пётр Николаевич, р. в 1912 в с.Н.Бурасы Саратовской обл., призывался Азинским РВК Удмуртии, ефр. 1498-го сап, погиб 15.7.1944 у д.Борисово.

РОКАЧЕВСКИЙ Иван Ульянович, р. в 1922 в д.Поповка Новоржевского р-на Псковской обл., ряд. 110-го сп 325-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Городиловичи.

РОКАЧЕВСКИЙ Иван Феоктистович, р. в Новоржевском р-не Псковской обл., ряд., погиб 15.7.1944 у д.Великое Поле.

РОКУТОВ Савелий Фёдорович, р. в 1900 в п.Кропачево Ашинского р-на Челябинской обл., ряд. 578-го сп 208-й сд, умер от ран 19.7.1944.

РОМАНЕНКО Фёдор Андреевич, р. в 1924 в д.Печенки Велижского р-на Смоленской обл., ряд., умер от ран 31.8.1944 у д.Тесты.

РОМАНОВ Василий Никандрович, р. в г.Санкт-Петербург, старш. 576-го сп 208-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Загрязье.

РОНИН Дмитрий Матвеевич, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Выдрицкие.

РОТОВ Фёдор Григорьевич, р. в 1918 в д.Дмитрово Венгеровского р-на Новосибирской обл., серж., погиб 17.7.1944 в д.Кохановичи.

РУБАН Роман Антонович, р. в 1918 в с.Соловьёвка Климовского р-на Брянской обл., лейт. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 15.7.1944 у д.Червонцы.

РУДНЕВ Михаил Васильевич, р. в 1900 в Елецком р-не Липецкой обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

РУЗУБАЕВ Атабай, р. в 1906 в Мунджунском с/с Ленинабадского р-на Ленинабадской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Гороватки.

РУМЯНЦЕВ Степан Сергеевич, р. в 1906 в д.Новоселье Пеновского р-на Тверской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, умер от ран 17.7.1944.

РЫБАЛКИН Иван Григорьевич, р. в 1910 в г.Наб.Челны, Татарстан, ряд. 435-го сп 208-й сд, умер от ран 28.7.1944.

РЫБАЛКИН Иван Николаевич, р. в 1911 в Гончаровском с/с Подгоренского р-на Воронежской обл., ряд., погиб 13.7.1944 у д.Слобода.

РЫЖАКОВ Захар Потапович, р. в 1900 в Невельском р-не Псковской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

РЫЖКОВ Василий Георгиевич, р. в 1904 в Жиздринском р-не Калужской обл., ряд. 1341-го сп 319-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Абрамово.

РЫЛОВ Алексей Петрович, р. в 1907 в д.Кочево Слободского р-на Кировской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Выдрицкие.

РЫСИЧ Иван Иосифович, р. в 1925 в Бердичевском р-не Житомирской обл., ряд. 760-го сп 208-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Волесы.

РЯПОСОВ Николай Фёдорович, р. в 1907 в п.Наталинск Красноуфимского р-на Екатеринбургской обл., ряд. 312-го сп 26-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Пустельники.

САВЕЛЬЕВ Василий Васильевич, р. в Новоржевском р-не Псковской обл., ряд. 325-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Великое Поле.

САВЕЛЬЕВ Дмитрий Макарович, р. в 1913 в б. Михайловском р-не Московской обл., ст.серж. 435-го сп 208-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Гаврилино.

САВЕЛЬИЧЕВ Егор Васильевич, р. в д.Крицыно Бабынинского р-на Калужской обл., ряд., п/п 03741, погиб 15.7.1944 у д.Стрелки.

САВИЛОВ Иван Антонович, р. в д.Шилово

И. Ф. Рокачевский.

Н. Ф. Ряпосов.

И. А. Савилов.

Ефремовского р-на Тульской обл., мл.серж. 312-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Кисели.

САВИНОВ Александр Алексеевич, р. в 1913 в с.Кротково Сенгилеевского р-на Ульяновской обл., лейт. 64-го гв.сп 21-й гв.сд, умер от ран 22.7.1944.

САВЧЕНКО Иван Борисович, р. в г.Дубровно Витебской обл., ряд. 576-го сп 115-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Пустельники.

САВЧЕНКО Михаил Игнатьевич, р. в 1926 в Невельском р-не Псковской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

САВЧЕНКО Никифор Александрович, р. в 1898 в с.Тихоновичи Щорского р-на Черниговской обл., ряд. 88-го сп 28-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

САИТОВ Эшанкул, р. в 1904 в Сариасийском р-не Сурхандарьинской обл., ряд. 578-го сп 208-сд, погиб 16.7.1944 у г.п.Освея.

САЙФИТДИНОВ Муса, р. в с.Аида Сергачского р-на Нижегородской обл., мл.серж. 114-го сп 325-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Церковно.

САМАРХАНОВ Гаяс Давлеханович, р. в 1926 в Аксубаевском р-не, Татарстан, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

САМОЙЛЕНКО Николай Евстигнеевич, р. в 1924 в г.Горловка Донецкой обл., призывался Балтайским РВК Саратовской обл., мл.лейт. 1403-го сап, погиб 14.7.1944 у д.Гороватки.

САМОХВАЛОВ Иван Герасимович, р. в 1906 в Армизонском р-не Тюменской обл., мл.серж. 760-го сп 208-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Волесы.

САМСОНОВ Фёдор Алексеевич, р. в 1924 в д.Барканово Локнянского р-на Псковской обл., ряд. 110-го сп 325-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Городиловичи.

САННИКОВ Пётр Федотович, р. в 1913 в р.п.Сумкино Тобольского р-на Тюменской обл., серж. 642-го сп 200-й сд, умер от ран 15.7.1944.

КАБ ЁН ЗАРАЗ ЗАЙШОЎ...

Дзень добры, родныя!

Я нават не ведаю, як пачаць пісаць, бо вельмі хвалююся і зноў плачу. Я вельмі рада, што ёсць куды з'ездзіць на магілу. Я так вам, дарагія, удзячна, што проста не ведаю, як выказаць сваю радасць.

Мама многа расказвала пра бацьку, як бралі на фронт. А бабуля, бацькава маці, як толькі прыйдзем да яе /а нас тры сястры і зараз усе жывыя/, паглядзіць на нас і кажа, што я вельмі падобная на бацьку /клічуць мяне Валянцінай/. Глядзіць на мяне, плача і кажа: «Сямён жывы. Бо каб ён зараз зайшоў і глянуў на нашу Вальку». І гасцінец заўсёды большы давала, чым маім сёстрам. Яшчэ жывыя бацькавы дзве сястры. Адна жыве ў Вялікіх Луках, а другая — у Серпухаве.

Маці і бацька майго таты памерлі, памерла і адна з яго сясцёр /яна таксама ваявала/. На фронце загінуў і яго брат. Наша мама памерла ў 1989 годзе. Бацькаў фотаздымак у мяне ёсць, а вось пісьмаў няма. Былі і яшчэ фотаздымкі і пісьмы, але маці аддала следапытам.

Ці ёсць помнік і ці можна прыехаць, напішыце, калі ласка. Вельмі прашу даць водгук.

Валя,
г.Багародзіцк Тульскай вобл.

САПРЫКИН Семён Николаевич, р. в 1911 в г.Богородицке Тульской обл., ряд. 85-го сп 325-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Великое Поле.

САРКИСЯН Саркис Амаякович, р. в 1922, ефр., погиб 16.7.1944 у д.Дедино.

САФОНЮК Василий Андреевич, р. в 1925 в с.Шпичинцяк Ружинского р-на Житомирской обл., Украина, ряд. 87-го сп 26-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Киселёво.

СВЕРКОВИЧ Георгий Фёдорович, р. в 1926 в г.Фастов Киевской обл., ряд 642-го сп 200-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Выдрицкие.

СВИРИН Николай Гаврилович, р. в 1899 в Скопинском р-не Рязанской обл., ряд. 760-го сп 208-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Игналино.

СВИСТКОВ Степан Васильевич, р. в с.Ямное Севского р-на Брянской обл., ряд. 85-го сп 325-й сд, погиб 17.7.1944 у г.п.Освея.

СВИСТУН Демьян Фёдорович, р. в 1923 в с.Печенюги Новгород-Северского р-на Черниговской обл., старш. 87-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Борисово.

СВИЩЕВ Пётр Лукьянович, р. в 1913 в г.Ковылкино, Мордовия, ст.серж. 893-го сп 325-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Городиловичи.

СЕВЕРТАКОВ Валентин Александрович, р. в 1926 в г.Москве, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Выдрицкие.

СЕВЕРЮХИН Иван Иванович, р. в 1922 в г.Минусинске Красноярского края, лейт. 578-го сп 208-сд, погиб 16.7.1944 у д.Гаврилино.

СЕВОСТЬЯНОВ Александр Васильевич, р. в г.Алапаевске Екатеринбургской обл., серж., погиб 17.7.1944 у д.Желобовщина.

С. Н. Сапрыкин.

СЕДЛЕЦКИЙ Андрей Иванович, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Выдрицкие.

СЕЛЕЗНЕВ Василий Николаевич, р. в 1902 в Седельниковском р-не Омской обл., ст.серж. 760-го сп 208-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Волесы.

СЕМЁНОВ Евгений Семёнович, р. в 1904 в Дедовичском р-не Псковской обл., ряд. 760-го сп 208-й сд, погиб 13.7.1944 у г.п.Освея.

СЕМЁНОВ Иван Семёнович, р. в д.Шелангер Звениговского р-на, Мари-Эл, ряд. 118-й тб, погиб 14.7.1944 у д.Вышнарово.

СЕМЁНОВ Семён Иванович, р. в 1907 в д.Косарево Бежаницкого р-на Псковской обл., ряд. 110-го сп 325-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Городиловичи.

СЕМЁНОВ Тимофей Семёнович, р. в 1910 в г.Санкт-Петербурге, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Выдрицкие.

СЕРГЕЕВ Николай Сергеевич, р. в 1902 в д.Сутоки Бежаницкого р-на Псковской обл., ряд. 638-го сп 115-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Себежок Россонского р-на.

СЕРГЕЕВ Семён Сергеевич, р. в 1909 в б.Пожеревицком р-не Псковской обл., ряд. 578-го сп 208-й сд, погиб 16.7.1944 у г.п.Освея.

СЕРЕДИН Михаил Егорович, р. в г.Ростов-на-Дону, ряд., умер от ран 27.9.1944.

СЕРЁГИН Михаил Иванович, р. в 1904 в Новосибирском р-не Новосибирской обл., серж. 760-го сп 208-й сд, погиб 13.7.1944 у г.п.Освея.

СЕРКОВ Иван Николаевич, р. в 1907 в д.Тимашево Новоспасского р-на Ульяновской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Выдрицкие.

СЕРОВ Александр Ефимович, р. в 1926 в б.Тельмановском р-не, Татарстан, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

СИЗОВ Иван Семёнович, р. в д.Лиходеевка Бежаницкого р-на Псковской обл., ряд. 114-го сп 325-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Церковно.

СИЛКА Иван Семёнович, р. в с.Клименка Вейделевского р-на Белгородской обл., призывался в г.Чита, мл.серж. 88-го сп 28-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

СИЛЬЧЕВ Фёдор Антонович, р. в д.Чебезовка Семилукского р-на Воронежской обл., серж. 81-го осп, погиб 14.7.1944 у д.Дубровы.

С. И. Семёнов.

СИНЕНКО Николай Данилович, р. в 1920 в г. Владивосток, ст.лейт. 435-го сп 208-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Потино.

СИРОТИН Егор Семёнович, р. в 1922 в д.Девичья Поляна Первомайского р-на, Татарстан, мл.лейт. 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Гороватки.

СКВОРЦОВ Александр Николаевич, р. в 1924 в г.Кургане, серж. 87-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Борисово.

СКОРИК Михаил Андреевич, р. в 1926 в п.Приуральский Бурлинского р-на Зап.-Казахстанской обл., ряд. 638-го сп 115-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Себежок Россонского р-на.

СКОРЫНЕНКО Фёдор Васильевич, р. в Тобольском р-не Кустанайской обл., ряд., умер от ран 16.7.1944.

СЛАСТИКОВ Василий Иванович, р. в 1895 в г.Кишинёве, серж. 578-го сп 208-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Гаврилино.

СМАЛЬ Фёдор Афанасьевич, р. в 1902 в Бугурусланском р-не Оренбургской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

СМЕТАНИН Павел Васильевич, р. в 1903 в Приозерском р-не Архангельской обл., ряд. 208-сд, погиб 17.7.1944 у д.Гаврилино.

СМЕТАНКО Михаил Александрович, р. в 1915 в с.Полтавка Советского р-на Северо-Казахстанской обл., кап. 114-го сп 325-й сд, умер от ран 20.7.1944.

СМИРНОВ Константин Владимирович, р. в 1922 в Московской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, умер от ран 25.7.1944.

СМИРНОВ Михаил Степанович, р. в 1924 в Ленинском р-не Тверской обл., призывался Красноперевальским РВК Ярославской обл., мл.серж. 1498-го сап, погиб 15.7.1944 у д.Борисово.

СМОЛИН Семён Фёдорович, р. в Алесандровском р-не Владимирской обл., ряд., погиб 17.7.1944 у д.Кохановичи.

СНЕГИРЕВ Михаил Павлович, р. в 1907 в Бежаницком р-не Псковской обл., ряд. 760-го сп 208-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Волесы.

СОКОЛОВ Василий Яковлевич, р. в 1924 в с.Беловка Богатовского р-на Куйбышевской обл., ряд. 578-го сп 208-й сд, умер от ран 18.7.1944.

СОКОЛОВ Иван Иванович, р. в Зубцовском р-не Тверской обл., ряд. 325-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Великое Поле.

СОКОЛОВ Николай Иванович, р. в 1923 в г.Буй Костромской обл., серж. 59-го гв. сп 21-й гв.сд, умер от ран 17.7.1944.

СОКОЛОВ Николай Фёдорович, р. в 1910 на ст.Давыдовка Воронежской обл., мл.лейт. 1498-го сап, сгорел в танке 15.7.1944 у д.Борисово.

СОЛДАТЕНКОВ Иван Иванович, р. в Локнянском р-не Псковской обл., ряд., умер от ран 19.7.1944.

СОЛЕНОВ Александр Иванович, р. в 1918 в д.Ламново б.Красногвардейского р-на Ленинградской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 уд.Гороватки.

СОЛНЦЕВ Николай Иванович, р. в 1907, серж. 760-го сп 208-й сд, умер от ран 18.7.1944.

СОЛОВЬЁВ Иван Антонович, р. в 1907 в д.Суриновка Нижнеломовского р-на Пензенской обл., ст.серж., погиб 17.7.1944 у д.Стрелки.

СОЛОХОВ Владимир Алексеевич, р. в с.Коломна Вышневолоцкого р-на Тверской обл., лейт. 118-й тб, погиб 13.7.1944 у г.п.Освея.

СОРОКИН Николай Фёдорович, р. в Хворостянском р-не Самарской обл., серж., погиб 17.7.1944 у д.Кохановичи.

СОРОТОКИН Игнатий Иванович, р. в 1898 в д.Петрики Дубровенского р-на Витебской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Гороватки.

СОРОЧУК Демьян Иванович, р. в 1896 в с.Серхов Рафаловского р-на Ровенской обл., Украина, серж. 1256-го сп 378-й сд, погиб в июле 1944 у д.Петровщина.

СОСНИН Алексей Иванович, р. в 1906 в д.Заболотье Дедовичского р-на Псковской обл., ряд. 435-го сп 208-й сд, умер от ран 18.7.1944.

СПИЦЫН Алексей Михайлович, р. в 1924 в г.Кушва Екатеринбургской обл., ряд. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 15.7.1944 у д.Осётки.

СТАВИЦКИЙ Шкуль Моисеевич, р. в 1893 в Чернобыльском р-не Киевской обл., ряд. 578-го сп 208-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Гаврилино.

СТАДНИК Алексей Леонтьевич, р. в 1924 в Кривоозерском р-не Николаевской обл., лейт. 578-го сп 208-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Гороватки.

СТАРИЛЕНКОВ Михаил Григорьевич, р. в 1908 в д. Сюльки Нелидовского р-на Тверской обл., ряд. 1341-го сп 319-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Абрамово.

СТАРОДУБОВ Иван Филиппович, р. в г.Новосибирске, ряд., погиб 13.7.1944 у д.Ратьково.

СТАРОДУБЦЕВ Сергей Максимович, р. в д.Говалдырь Советского р-на Кировской обл., ст.серж., умер от ран 25.7.1944.

СТАЩУК Иван Михайлович, р. в 1904 в Маневичском р-не Волынской обл., ряд. 760-го сп 208-й сд, погиб 13.7.1944 у г.п.Освея.

СТЕННИКОВ Бронислав Иванович, р. в 1925 в с.Казаркин Макушинского р-на Курганской обл., мл.серж. 349-го сп 26-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Пустельники.

СТЕПАНОВ Алексей Прокофьевич, р. в 1905 в с.Бараново Тульского р-на Тульской обл., ст.серж. 648-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Гороватки.

СТЕПАНОВ Василий Степанович, р. в д.Петрово Удомльского р-на Тверской обл., ряд. отд.пулем.б-на, погиб 14.7.1944.

СТЕПАНОВ Василий Фёдорович, уроженец д.Гусево Бежаницкого р-на Псковской обл., ряд., погиб 15.7.1944 у д.Городиловичи.

СТЕПАНОВ Николай Осипович, р. в д.Зехлово Островского р-на Псковской обл., ряд. 312-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Кисели.

СТЕПАНЧЕНКО Митрофан Петрович, р. в 1923 в с.Киханов Збражского р-на Тернопольской обл., ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Отоки.

СТРАШНОВ Лев Николаевич, р. в 1925 в г.Кзыл-Орда, серж. 760-го сп 208-й сд, погиб 13.7.1944 у г.п.Освея.

СТРЕЛЕЦКИЙ Иван Андреевич, р. в 1921 в Александрийском р-не Ровенской обл., ряд. 578-го сп 208-й сд, погиб 17.71944 у д.Гороватки.

СТРУКОВ Николай Никитович, р. в 1913 в Каратузском р-не Красноярского края, призывался Ермаковским РВК, старш. 235-го сп 208-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Червонцы.

СУБАЧЕВ Пётр Сергеевич, р. в 1925 в с.Большой Кривец б.Краснозоренского р-ена Орловской обл., ряд. 114-го сп 325-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Церковно.

СУЗДАЛЕВ Данил Титович, р. в 1903 в Мстиславльском р-не Могилёвской обл., ряд. 87-го сп 26-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Кисели.

СУМБАТЬЯН Межлюм, р. в 1925 в Армении, ряд. 760-го сп 208-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Прошки.

СУРГУЧЕВ Владимир Иванович, р. в 1925 в д.Байвал Омской обл., серж 349-го сп 26-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Пустельники.

СУРИКОВ Ефим Михайлович, р. в 1900 в д.Новосеево Шатурского р-на Московской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

СУРКОВ Георгий Степанович, р. в 1906 в д.Грибцево б.Верейского р-на Московской обл., ст.серж 118-й тб, умер от ран 24.7.1944.

СУРНИК Иван Иванович, р. в 121 в г.Буча Киевской обл., кап., умер от ран 15.7.1944.

СУРОВЦЕВ Алексей Иванович, р. в 1900 в с.Еременка Сакмарского р-на Оренбургской обл., ряд., умер от ран 15.7.1944.

А. И. Суровцев.

СУХОРУКОВ Александр Филиппович, р. в 1918 в г.Невель Псковской обл., серж. 578-го сп 208-й сд, погиб 16.7.1944 у г.п.Освея.

ТАИРОВ Кари, р. в 1898 в с-зе «Красный передовик» Юртистинского с/с Нижнетавдинского р-на Тюменской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Гороватки.

ТАРАЗЕВИЧ Феофан Игнатьевич, р. в г.Котлас Архангельской обл., ряд. 114-го сп 325-й сд, погиб 18.7.1944 у д.Желобовщина.

ТАРАСЕНКО Иван Ильич, р. в 1908, ряд., погиб 16.7.1944 у д.Великое Поле.

ТАРБАЕВ Алексей Иванович, р. в 1925 в с.Акичкино Устьянского р-на Архангельской обл., мл.серж. 349-го сп 26-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Пустельники.

ТАРБАЕВ Михаил Иванович, р. в 1911 в с.Поляна Ардатовского р-на Нижегородской обл., ряд. 87-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Борисово.

ТАСБУЛАДОВ Иманбек, р. в 1898 в Курдайском р-не Джамбульской обл., ряд. 349-го сп 26-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Вышнарово.

ТАСИН Иван Иванович, р. в 1922 в с.Русское-Доброе Клявлинского р-на Куйбышевской обл., лейт. 200-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Выдрицкие.

ТАТАРИНЦЕВ Григорий Андреевич, р. в 1905 в п.Покровск Кочковского р-на Новосибирской обл., ряд. 642-го сп, 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Выдрицкие.

ТАТАРНИКОВ Иван Максимович, р. в 1925 в г.Красногорске Московской обл., ефр. 1498-го сап, погиб 17.7.1944 у д.Пустельники.

ТАТАУРОВ Григорий Афанасьевич, р. в 1900 в д.Решетники Татауровского р-на Кировской обл., ряд. 1498-го сап, погиб 17.7.1944 у д.Пустельники.

ТЕЛЯУФ Шарип, р. в 1909 в Комсомольском р-не Самаркандской обл., ряд. 578-го сп 208-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Гаврилино.

ТЕПЛОВ Владимир Георгиевич, р. в 1910 в Уч-Пристанском р-не Алтайского края, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

ТЕПЛОУХОВ Василий Михайлович, р. в 1926 в с.Ломово Корочанского р-на Курской обл., призывался Унжинским РВК Кировской обл., серж. 1403-го сап 200-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Гороватки.

ТЕРЕНТЬЕВ Илья Ильич, р. в 1924 в с.Колемас Малосердобинского р-на Пензенской обл., серж. 648-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Гороватки.

ТЕРЕНТЬЕВ Никифор Григорьевич, р. в 1901 в б. Лопасненском р-не Московской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

ТИМОФЕЕВ Иван Иванович, р. в 1898 в д.Кряжи Дновского р-на Псковской обл., ряд. 435-го сп 208-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Гаврилино.

ТИМОШИН Арсентий Семёнович, р. в 1923 в Ногинском р-не Московской обл., серж. 648-го сп 200-й сд, умер от ран 25.7.1944.

ТИТОВ Николай Павлович, р. в 1925 в Борисоглебовском р-не Ярославской обл., ст. серж 87-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Борисово.

ТИТЮЛИК Михаил Андреевич, р. в г.Казани, ряд. 1341-го сп 319-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Абрамово.

ТОЛМАЧЁВ Герман Николаевич, р. в 1924 в Шалинском р-не Пермской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Выдрицкие.

ТОЛМАЧЁВ Николай Петрович, р. в 1924 в б.Покровомарфинском р-не Тамбовской обл., лейт. 19-го ап 26-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Заборье.

ТРАПЕЗНИКОВ Всеволод Петрович, р. в 1909 в д.Сашинцы Слободского р-на Кировской обл., ряд. 110-го сп 325-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Городиловичи.

ТРИФОНОВ Виктор Дмитриевич, р. в г.Москве, ряд. 1341-го сп 319-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Луни.

ТРИФОНОВ Кирилл Сергеевич, р. в Советском р-не Бурятии, ряд. 312-го сп 26-й сд, умер от ран 15.7.1944.

ТРОФИМОВ Иван Евстафьевич, р. в 1913 в Новосокольническом р-не Псковской обл.:, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Выдрицкие.

ТРОШКИН Павел Семёнович, р. в 1926 в с.Кирза Ордынского р-на Новосибирской обл., ряд. 638-го сп 115-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Ерши Россонского р-на.

ТРУБОЧКИН Иван Матвеевич, р. в д.Гиблицы б.Бельковского р-на Рязанской обл., кап. 118-й тб, погиб 13.7.1944 у г.п.Освея.

ТРУТНЕВ Иван Максимович, р. в с.Пересыпкино Кирсановского р-на Тамбовской обл., ст.лейт. 576-го сп 115-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Пустельники.

И. М. Трубочкин.

ТУМАЕВ Фёдор Иванович, р. в 1893 в ауле №10 б.Шиндаевского р-на Кара-Калпакии, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Гороватки.

ТУПАЕВ Шахан, р. в 1908 в 16-м аулсовете Каркаралинского р-на Карагандинской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Гороватки.

ТЮЛЬПИН Иван Семёнович, р. в 1893 в г.Волгограде, ряд. 661-го сп 200-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Гороватки.

ТЮТИКОВ Александр Кузьмич, р. в Очерском р-не Пермской обл., ст.серж. 325-й сд, погиб 17.7.1944 у г.п.Освея.

ТЮТЬМИН Алексей Петрович, р. в 1926 в с.Приволжье Безенчукского р-на Самарской обл., ряд. 88-го сп 28-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Рагелево.

УГАРИН Иван Васильевич, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Выдрицкие.

УГОЛЬНИКОВ Александр Григорьевич, р. в 1903 в с.Криволучье Балаковского р-на Саратовской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, умер от ран 17.7.1944.

УЛЕМСКИЙ Михаил Григорьевич, р. в 1926 в д.Екатериновка Пестречинского р-на, Татарстан, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Гороватки.

УРАКОВ Абдулгак Мулдагашевич, р. в 1926 в д.Ашкадар Матраевского р-на, Башкортостан, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Гороватки.

УСМАНОВ Инсак, р. в 1903 в с.Станиславское Джизакского р-на Самаркандской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Гороватки.

УСОВ Николай Исакович, р. в 1922 в д.Копилово Великоустюгского р-на Вологодской обл., серж. 642-го сп 200-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Выдрицкие.

УСТЮГОВ Николай Данилович, р. в 1926 в с.Бурдыга Сорочинского р-на Оренбургской обл., ряд. 576-го сп 115-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Буды.

УТКИН Николай Павлович, р. в 1902 в д.Зубово Уренского р-на Нижегородской обл., ряд. 576-го сп 115-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Буды.

ФАДЕЕВ Иван Яковлевич, р. в 1905 в б.Уманском р-не Восточно-Казахстанской обл., лейт. 638-го сп 115-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Ерши Россонского р-на.

ФАЗЛЫЕВ Милихан Халилович, р. в 1926 в с. Кельшинбаево Матраевского р-на, Башкортостан, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Гороватки.

ФАИЗОВ Закир Гарипович, р. в Башкортостане, ст.лейт. 87-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Борисово.

ФАНФАРА Леонид Васильевич, р. в 1924 в г.Кохтла-Ярве, Эстония, ряд. 578-го сп 208-й сд, умер от ран 19.7.1944.

ФАТКУЛИЕВ Хады Бареевич, р. в 1916 в д.Уразлино, Камское Устье, Татарстан, ст.серж. 47-го гв.ап 21-й гв.сд, погиб 13.7.1944 у д.Осётки.

ФАТТЫХОВ Василий Геннадьевич, р. в 1896 в д.Кызылт б.Калининского р-на, Татарстан, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Выдрицкие.

ФЕДЕЧКИН Пётр Иванович, р. в 1922 в г.Уфе, кап. 576-го сп 115-й сд, погиб 14.7.1944 в районе г.п.Освея.

ФЕДОРУК Данил Григорьевич, р. в с.Кричевичи Ковельского р-на Волынской обл., Украина, погиб 15.7.1944 у д.Великое Поле.

ФЕДОСОВ Иван Афанасьевич, р. в 1906 в с.Михайлово Курьинского р-на Алтайского края, ст.серж. 235-го сп 28-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Червонцы.

ФЁДОРОВ Иван Павлович, р. в д.Даниловец Старорусского р-на Новгородской обл., ряд., умер от ран 25.7.1944.

УСЁ ЗГАРЭЛА Ў АГНІ

Паважаныя таварышы!

Прачытаўшы у газеце «Прапар Леніна» ваша аб'яўленне, мы, сям'я Федарукоў, вырашылі напісаць вам пісьмо.

У сувязі з тым, што ў гады вайны наша сяло Крычавічы было спалена, мы не маем магчымасці выслаць вам якія-небудзь дакументы ці фотаздымкі, бо яны згарэлі ў хаце. Адзінае, што вам можам выслаць, гэта паведамленне, якое прыйшло нам у 1944 годзе.

Вялікая просьба да вас — вярнуць гэты адзіны дакумент. Нам самім дужа шкада, што не змаглі зберагчы мы — мая бабуля, жонка загінуўшага воіна, Тэкля Ульянаўна, і сястра Ганна Астапаўна — ніводнай фатаграфіі. Я запісала штось з бабуліных успамінаў ужо даўно, тое-сеё яна мне зараз падкажа. Калі гэта вам чымсьці дапаможа, то мы рады будзем. Выбачайце, не ведаем толькі канкрэтна, якія ўспа-

Н. Д. Устюгов.

И. А. Федосов.

міны вам патрэбны, таму ўсяго і апісваць не будзем.

Унучка Д. Р. Федарука, Вольга,
студэнтка Львоўскага дзяржуніверсітэта.

З успамінаў Тэклі Ульянаўны, жонкі Д. Р. Федарука

... 1942 год... Сярод ночы маці прачнулася, нібы яе разбудзіў нейчы крык. То крычала зямля, мабыць. Гарэла сяло, гарэлі людзі, уцякалі ў лясы.

Напалоханыя раптоўным пажарам, мы кідаліся хто куды, спяшаліся што-небудзь вынесці з хаты, нешта ўратаваць...

Глянула ўгору выпадкова, на сцяне вісела вялікая карціна, якую ўжо абдымалі жоўтыя языкі полымя. Хацела зняць, ды, выбегшы на двор, забылася, бо ўсе беглі як мага ў лес...

Сяло было ўсё ў дыме, аж дыхаць, здавалася, не было чым. Кругом страляніна, крыкі. Уцякалі людзі да лесу, ён быў зараз іх адзіным паратункам...

Мы таксама хаваліся па балотах, бо не хацелася ісці ў няволю, думалі — лепш памерці ў родным балоце, чым невядома дзе...

Замоўклі людзі, невясёлыя сталі, прыбітыя горам, нават не размаўлялі адзін з адным, быццам раты ва ўсіх снегам залеплены. А калі адклікаліся, то галасы ва ўсіх нейкія былі бясколерныя, і ў кожным слове адчуваўся нясцерпны боль. Цэлымі днямі нічога не елі, блукалі галодныя па лесе.

... Яшчэ пры Польшчы выйшла замуж. Добры чалавек быў, любіў дужа...

... Жылі ў лесе ў зямлянцы. Цяжка дыхаў той лес, быццам жывая вялізная істота, якой даўно не давалі дыхнуць свежым ветрам, зазірнуць у бездань сіняга неба.

Калі немцы пакінулі сяло, мы вярнуліся дадому. Ад хат адны печы... Начавалі пад адкрытым небам. Нічога не было, ні міскі, ні лыжкі, ні талеркі, усё знішчылі праклятыя немцы.

Баі адкаціліся ў Ковель. Калі Саветы прыйшлі ў сяло, забралі мужа. Пайшоў ён на фронт. Пайшоў і не вярнуўся...

ФЁДОРОВ Игнатий Харламович, р. в 1926 в д.Груздово Бежаницкого р-на Псковской обл., ряд. 87-го сп 26-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Борисово.

ФЁДОРОВ Илья Фёдорович, р. в 1906 в Бежаницком р-не Псковской обл., ряд. 578-го сп 208-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Гаврилино.

ФЁДОРОВ Михаил Савельевич, р. в Славгородском р-не Алтайского края, серж. 576-го сп 115-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Пустельники.

ФЁДОРОВ Николай Фёдорович, р. в 1905 в д.Покровское Дедовичского р-на Псковской обл., ряд. 578-го сп 208-й сд, умер от ран 19.7.1944.

ФЁДОРОВ Сергей Ефимович, р. в д.Закрючье Дновского р-на Псковской обл., ряд. 435-го сп 208-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Гаврилино.

ФЁДОРОВ Тимофей Фёдорович, р. в 1906 в д.Старица Дедовичского р-на Псковской обл., ряд. 578-го сп 208-й сд, умер от ран 18.7.1944 в д.Милевщина.

ФЁДОРОВ Яков Тимофеевич, р. в д.Горевицы Бежаницкого р-на Псковской обл., ряд., погиб 15.7.1944 у д.Церковно.

ФИЛИМОНОВ Василий Андрианович, р. в 1913 в Балашовском р-не Саратовской обл., жил в п.Сосьва Екатеринбургской обл., ряд. 349-го сп 26-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Вышнарово.

ФИЛИМОНОВ Георгий Петрович, р. в 1919 в Приозерном р-не Архангельской обл., ст.лейт. 578-го сп 2058-й сд, умер от ран 20.7.1944.

ФИЛИППОВ Александр Павлович, р. в 1917 в д.Надеждинка Майнского р-на Ульяновской обл., ст.лейт. 232-го сп 182-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Кострово.

ФИЛИППОВ Михаил Яковлевич, р. в 1916 в г.Шахты Ростовской обл., старш. 578-го сп 208-й сд, погиб 17.17.1944 у д.Гаврилино.

ФОКИН Анатолий Иванович, р. в 1922 в б.Михайловском р-не Московской обл., призывался в г.Ростове-на-Дону, старш. 349-го сп 26-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Пустельники.

ФОКИН Николай Васильевич, р. в 1922 в д.Злобино Каширского р-на Московской обл., серж. 349-го сп, 26-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Пустельники.

ФОКИН Николай Степанович, р. в 1903 в д.Китово Локнянского р-на Псковской обл., ряд. 114-го сп 325-й сд, умер от ран 14.7.1944.

ФОМИН Семён Спиридонович, р. в 1896 в Рязанской обл., призывался в г.Москве, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Выдрицкие.

ФРАНЦУЗОВ Борис Сергеевич, р. в 1922 в Сусанинском р-не Костромской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

ХАКИМОВ Магсум, р. в 1907 в д.Кушар Арского р-на, Татарстан, ряд. 349-го сп 26-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Вышнарово.

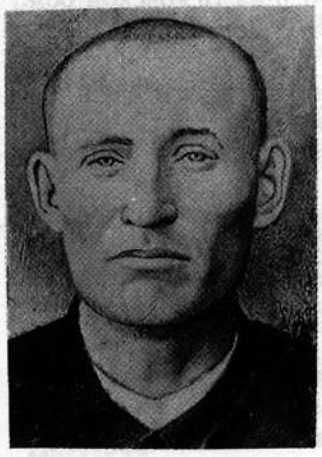

М. Хакимов.

ХАЛИКОВ Муразис, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Выдрицкие.

ХАЛИКОВ Назип, р. в 1921 в Сармановском р-не, Татарстан, ряд. 578-го сп 208-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Гаврилино.

ХАЛМАТОВ Авас, р. в 1897 в Шайханском с/с Душанбинского р-на, Таджикистан, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Гороватки.

ХАЛМАТОВ Мамеджан, р. в 1897 в Андижанской обл., ряд. 578-го сп 208-й сд, умер от ран 19.7.1944.

ХАМАРАЕВ Карьян, р. в 1921 в к-зе им.Чкалова б.Дальновского р-на Чарджоускай обл., ряд. 64-го гв.сп 21-й гв.сд, умер от ран 16.7.1944.

ХАНАНОВ Салих, р. в 1924 в Азнакаевском р-не, Татарстан, ряд. 661-го сп 200-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Гороватки.

ХАРИТОНОВ Павел Яковлевич, р. в 1909 в с.Елиховка Вадского р-на Нижегородской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Гороватки.

ХАСАНОВ Вагиз Гарнеевич, р. в 1926 в с.Кишкальное б.Тельмановского р-на, Татарстан, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Гороватки.

ХАСАНШИН Галим, р. в 1897 в п.Покровка Бавлинского р-на, Татарстан, ряд. 1341-го сп 319-й сд, умер от ран 4.8.1944.

ХАУСТОВ Фёдор Николаевич, р. в 1912 в д.Титово Ельнинского р-на Смоленской обл., ряд., погиб 16.7.1944 у д.Мотелевка.

ХВАТКУШИН К.П., ряд., погиб 15.7.1944 у г.п.Освея.

ХОБОЛЕВ Василий Семёнович, р. в 1926 в д.Павлово Локнянского р-на Псковской обл., ряд. 578-го сп 208-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Гаврилино.

ХОДИНЕВ Василий Иванович, р. в 1895 в д.Конево Владимирского р-на Владимирской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Выдрицкие.

ХРЕБИН Иван Игнатьевич, р. в 1911 в г.Ревда Екатеринбургской обл., серж. 642-го сп 200-й сд, умер от ран 15.7.1944 у д.Шелягово.

ХРИТОНЕНКО Николай Степанович, р. в д.Малашково Невельского р-на Псковской обл., ряд. 1344-го сп 319-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Шинкарево.

ХУДАЙКУЛОВ Аламрат, р. в 1909 в к-зе «Интыпак» Тельпакчинарского с/с б.Сармянского р-на Сурхандарьинской обл., ефр. 648-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Гороватки.

ЦЕЛИЩЕВ Егор Александрович, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Выдрицкие.

ЦЕРУВАДЗЕ Варлам Кириллович, р. в 1895 в с.Вагин Чиатурского р-на, Грузия, ряд. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 14.7.1944 у д.Червонцы.

ЦУКАНОВ Иван Михайлович, р. в с.Князево Скопинского р-на Рязанской обл., ряд., погиб 17.7.1944 у д.Кохановичи.

ЦЫБУЛЬСКИЙ Борис Филиппович, р. в 1923 в б.Краснопартизанском р-не Оренбургской обл., ефр. 760-го сп 208-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Прошки.

ЧЕКМИЛЬ Николай Александрович, р. в 1921 в с.Помокли Переяслав-Хмельницкого р-на Киевской обл., кап. 219-го отд.сб, умер от ран 19.7.1944.

ЧЕПЛЕВСКИЙ Павел Романович, р. в г.Челябинске, ефр. 576-го сп 115-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Буды.

ЧЕРВА Андрей Кириллович, р. в 1925 в с.Максимовка Карловского р-на Полтавской обл., ефр. 648-го сп 200-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Гороватки.

ЧЕРВЯКОВ Николай Андреевич, р. в 1898 в д.Бол.Прокшево Дмитровского р-на Московской обл., погиб 15.7.1944 у д.Великое Поле.

ЧЕРЕДНИЧЕНКО Александр Иванович, р. в 1908 в д.Белогородка Ирпенского р-на Киевской обл., ряд., погиб 17.7.1944 в г.п.Освея.

ЧЕРНИГОВ Григорий Николаевич, р. в 1907 в Даниловском р-не Ярославской обл., ефр. 578-го сп 208-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Гаврилино.

ЧЕРНЫШЕВ Виктор Иванович, р. в 1921 в Хайбуллинском р-не, Башкортостан, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 17.7.1944 уд.Выдрицкие.

ЧЕРНЮК Сидор Антонович, р. в 1915 в с.Гараймовка Цуманского р-на Ровенской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Гороватки.

ЧИГАРЕВ Георгий Власович, р. в 1906 в г.Нея Костромской обл., серж. 110-го сп 325-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Городиловичи.

ЧИЖОВ Михаил Григорьевич, р. в 1922 в г.Кемерово, старш. 638-го сп 115-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Себежок Россонского р-на.

ЧИКРИЗОВ Иосиф Егорович, р. в 1904 в с.Блинково Ленинского р-на Чимкентской обл., ряд. 638-го сп 115-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Себежок Россонского р-на.

ЧИСТИЛИН Георгий Андреевич, р. в г.Омске, серж., умер от ран 19.7.1944 у д.Моргужово.

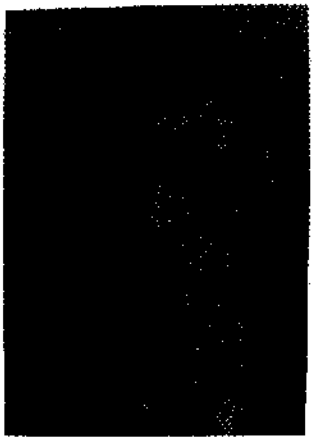

И. М. Цуканов.

ЧИЧАРОВ Дмитрий Андреевич, р. в 1900 в д.Н.Марай Ордынского р-на Новосибирской обл., ряд. 235-го сп 28-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Червонцы.

ЧОБАНЯН Гарнык Ашотович, р. в 1925 в с.Амамли Спитакского р-на, Армения, ряд. 349-го сп 26-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Вышнарово.

ЧУБАРА Денис Фёдорович, р. в с.Песчаное Камень-Каширского р-на Волынской обл., ряд. 1344-го сп 319-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Попелушово.

ЧУДЕСОВ Ануфрий Яковлевич, р. в 1905 в с.Полуяны Михайловского р-на Алтайского края, ряд. 638-го сп 115-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Себежок Россонского р-на.

ЧУМАКОВ Егор Степанович, р. в г.Няндома Архангельской обл., старш. 114-го сп 325-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Церковно.

ЧУПИН Иван Сергеевич, р. в 1913 в Шебалинском р-не Алтайского края, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Выдрицкие.

ШАБАЛИН Иван Егорович, р. в 1904 в д.Видоново Тальменского р-на Алтайского края, ряд. 87-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Борисово.

ШАБАРЕВ Михаил Иванович, р. в 1925 в б.Мстинском р-не Новгородской обл., ряд. 87-го сп 26-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Борисово.

ШАКИРОВ Мухараш Нигматович, р. в 1926 в д.Ахун Учалинского р-на, Башкортостан, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Выдрицкие.

ШАМЯКИН Василий Дмитриевич, р. в 1913 в г.Ижевске, ряд. 26-й сд, умер от ран 19.7.1944.

ШАТОВ Пётр Петрович, р. в 1905 в г.Жирновск Волгоградской обл., ряд. 232-го сп 182-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Кострово.

ШАХМАТОВ Галактион Андреевич, р. в 1913 в д.Желобовщина Железинского р-на Павлоградской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

ШВЕДОВ Иван Иванович, р. в 1923 в д.Л.Аксеново Усть-Ишимского р-на Омской обл., мл.серж. 648-го сп 200-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Гороватки.

ШВЕЦОВ Александр Филиппович, р. в 1925 в д.Каменушка Заринского р-на Алтайского края, ряд. 232-го сп 182-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Игналино.

ШЕВЧУК Марк Маркович, р. в 1900 в с.Жорново Дубновского р-на Ровенской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 14.7.1944 д.Выдрицкие.

ШЕКТЫБАЕВ Кизат, р. в 1922 в с.Краснокутск Павлодарской обл., серж. 578-го сп 208-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Гаврилино.

ШЕПЕЛИН Николай Алексеевич, р. в 1914 в г.Великий Устюг Вологодской обл., ряд. 325-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Городиловичи.

ШЕСТАКОВ Юрий Георгиевич, ряд. 642-го сп, 200-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Выдрицкие.

ШЕХОВЦОВ Александр Николаевич, р. в 1925 в г.Курске, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Выдрицкие.

ШЕШНЕВ Андрей Иванович, р. в 1906 в с.Федорово Орехово-Зуевского р-на Московской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Выдрицкие.

ШИБАЕВ Степан Васильевич, р. в 1914 в Чувашии, призывался Залесовским РВК Алтайского края, лейт. 638-го сп 115-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Себежок Россонского р-на.

ШИКМАН Пётр Кузьмич, р. в 1906 в Невельском р-не Псковской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Выдрицкие.

ШИНГАЛОВ Николай Васильевич, р. в 1924 в д.Стара Высла Комсомольского р-на, Чувашия, лейт. 325-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Церковно.

ШИПИЛОВ Иосиф Фёдорович, р. в 1905 в с.Витуша Сараевского р-на Рязанской обл., ряд., погиб 13.7.1944 у д.Козловщина.

ШИТИКОВ Неофит Никитович, р. в 1908 в Октябрьском р-не Алма-Атинской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

ШИШКИН Василий Фёдорович, р. в 1902 в Мурашинском р-не Кировской обл., ряд. 578-го сп 208-й сд, погиб 16.7.1944 у г.п.Освея.

ШПАНЧУК Максим Иванович, р. в 1903 в с.Яйно Камень-Каширского р-на Волынской обл., ряд. 88-го сп 28-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

ШРАМКО Прокофий Романович, р. в 1922 в с.Копыли Колковского р-на Волынской обл., ряд. 88-го сп 28-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

ШУГУРОВ Василий Андреевич, р. в с.Комаровка Кузнецкого р-на Пензенской обл., ряд. 576-го сп 115-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Дубровы.

ШУЙВАК Василий Аксентьевич, р. в 1910 в Могилев-Подольском р-не Винницкой обл., ст.серж. 578-го сп 208-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Гаврилино.

ШУМИЛОВ Егор Петрович, р. в 1905 в Глазовском р-не, Удмуртия, ряд. 578-го сп 208-й сд, погиб 16.7.1944 под Освеей.

ШУМИЛОВ Пётр Ильич, р. в 1915 в б.Ровдинском р-не Архангельской обл., мл.лейт. 578-го сп 208-й сд, погиб 16.7.1944 под Освеей.

ШУРУБУРА Пётр Игнатьевич, р. в 1922 в с.Варваровка Бахмачского р-на Черниговской обл., мл.серж. 561-го арм.мин. полка, погиб 17.7.1944 у д.Кочаны.

ШУСТОВ Михаил Матвеевич, р. в 1895 в б.Б.-Коровинском р-не Рязанской обл., призывался в г.Москве, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Выдрицкие.

ШУТОВ Иван Иванович, р. в 1926 в д.Н-Петровка б.Чемберловского р-на В-Казахстанской обл., ряд. 576-го сп 115-й сд, умер от ран 20.7.1944.

ЩЕГЛОВ Владимир Иванович, р. в 1925 в с.Бековo Бековского р-на Пензенской обл., ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

ЩЕРБАКОВ Григорий Иванович, р. в 1919 в с.Спасское Сорочинского р-на Оренбургской обл., ст.серж. 650-го ап 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Кохановичи.

ЩИПУНОВ Илья Анимпадистович, р. в 1906 в Каргатском р-не Новосибирской обл., умер от ран 15.7.1944.

ЭЛИТОВ Исмаил, р. в 1894 в б.Сиджанском р-не Челябинской обл., ряд. 578-го сп 208-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Гаврилино.

ЭЛЬМАНОВИЧ Михаил Иванович, р. в Спас-Деменском р-не Смоленской обл., ряд. 578-го сп 208-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Гаврилино.

ЭШКОВАТОВ Алакул, р. в 1908 в Яккабагском р-не Кашкадарьинской обл., ряд. 578-го сп 208-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Гаврилино.

ЮМАГУЖИН Лукман, р. в 1911 в б.Салаватском р-не, Башкортостан, ряд. 642-го сп 200-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Выдрицкие.

ЯКОВЛЕВ Иван Васильевич, р. в 1923 в с.Икшица Чернышевского р-на Читинской обл., ряд. 349-го сп 26-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Выдрицкие.

ЯКОВЛЕВ Михаил Яковлевич, р. в 1903 в б.Пожеревицком р-не Псковской обл., ряд. 578-го сп 208-й сд, погиб 16.7.1944 у г.п.Освея.

ЯНКОВ Никифор Григорьевич, р. в 1906 во Всходском р-не Смоленской обл., ряд. 435-го сп 208-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Гаврилино.

ЯНУЛЬ Сергей Григорьевич, р. в 1922 в п.Цумань Киверцовского р-на Волынской обл., ряд. 87-го сп 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Борисово.

ЯНЧИН Василий Дмитриевич, р. в 1899 в Верхне-Мамонском р-не Воронежской обл., старш. 642-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Выдрицкие.

ЯНЬШИН Максим Андрианович, р. в д.Исаковка Арык-Балыкского р-на Кокчетавской обл., ст.серж. 648-го сп 200-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Гороватки.

С. Г. Януль.

ВЯЗУЦЬ ЗЯМЛЮ НА МАГІЛЫ...

... Усёю душою, усім сэрцам вельмі і вельмі дзякуем за ваша пісьмо, за ваш душэўны і добры адказ.

Вы ведаеце, у нас дзесьці з тыдзень быў нейкі шокавы стан, былі і слёзы /нават многа/, і быццам бы і радасць з-за таго, што ўсё-такі, хоць і праз доўгі час, мы даведаліся, дзе загінуў наш любімы сын, брат і дзядзька нашых дзяцей, дзе пакоіцца яго прах. Увесь пасляваенны час у душы была нейкая трывога, нейкі клопат і абавязак хоць штосьці знайсці: шмат было пісаніны, атрымлівалі адказы, але ўсё безвынікова...

І вось здзейснілася. Мы шлём вам вялізную нашу падзяку за ўсё, жадаем вам моцнага здароўя, шчасця, дабра, радасці, вялікіх поспехаў ва ўсім. Будзьце здаровыя і шчаслівыя.

... Усіх віншуем з Новым годам, з Калядамі, усім жадаем толькі здароўя і шчасця! Будзьце ж здаровымі і шчаслівымі!

... Жылі мы ў вёсцы, усе працавалі з малых год. Пачалася вайна. Бацьку забралі ў 1942 годзе, брата — у 43-м, у студзені. Было яму 17 гадоў.

... Час быў жахлівы. Народ увесь быў прыціснуты горам, ішлі адна за адной пахаронкі. Не абмінулі яны й нас. Бацька загінуў у 1944-м, брат таксама. Мяне забралі ў канцы 44-га, дадому вярнуўся праз сем гадоў. Шукаў бацьку. Ён загінуў на Палтаўшчыне. Там тры брацкія магілы, але прозвішча майго бацькі не запісана — такі быў адказ.

Высылаем вам фота братава, зроблена яшчэ да вайны, ён крайні справа, я там кропку паставіў...

Яшчэ і яшчэ раз вам наша глыбокая ўдзячнасць. Ад усяго сэрца жадаем вам усяго добрага, галоўнае — моцнага здароўя...

Бывайце здаровы. Да пабачэння. У новым годзе жадаем вам толькі шчасця, дабра і здароўя. Дазволіць здароўе — абавязкова пастараемся прыехаць на магілу.

М.Іваноў,

Чэлябінская воблаць

Прашу рэдакцыю, друкуючы гэта пісьмо, прывесці яго, не сакрачаючы шматлікія паўторы-падзякі. Хай чытач адчуе ўсю меру той узрушанай удзячнасці, якой гатовы сагрэць цэлы свет тыя, хто праз доўгія гады чакання нарэшце атрымаў вестачку, якую і не ведае як назваць — радаснай ці гаротнай. Хай ён успомніць, што жывуць яшчэ на зямлі сотні тысяч і нават мільёны тых, хто баіцца памерці, не дачакаўшыся — не, не таннай каўбасы, не капіталістычнага раю, ён усім ахвяраваў бы, — ён усё чакае той ваеннай пахаронкі з дакладным адрасам, каб паехаць на родную магілу.

Пасля такога пісьма ляцяць новыя лісты — у Сібір, Сярэднюю Азію, Закаўказзе, на Урал — ва ўсе тыя куточкі, куды ўжо даўным-даўно павінны былі даляцець афіцыйныя вестачкі з афіцыйных устаноў. Калі б усё рабілася ці па-боску, ці хаця б па службовым абавязку.

І калі не спозніцца маё пісьмо — прыедзе яшчэ адзін сын ці дачка на бацькаву магілу, прывязе сваіх ужо ўнукаў. Прыедзе сястра ці брат да брата. Зусім рэдка прыязджаюць жонкі, бо і самая маладая колішняя салдатка ўжо састарэла. Маці не прыязджаюць зусім. Яны паміраюць, і кладуць з сабой ім у труну пажаўцелыя фотаздымкі іх юных сыноў, трохкутнічкі франтавых пісьмаў, дзе ледзьве можна ўжо прачытаць напісанае алоўкам: «Я вярнуся, мама». Паміраюць, так і не даведаўшыся, дзе ж тая зямелька, у якой ляжаць іх сыны. І толькі тыя, хто атрымаў вестачку, што ляцела праз гады, адыходзяць у нябыт з апошнім спакойным уздыхам — на магілу сына завязуць зямліцы з яе магілы.

Вязуць зямлю на магілы. І ля помнікаў, стэл і абеліскаў у Сар'і і Дзёрнавічах, Асвеі і Верасне, Вопытнай і Першамайскай яна, зямля, ужо не толькі сар'янская ці асвейская, яна ўжо і кіраўская, і таганрогская, і грузінская, і ўкраінская. Яна святая. Як святыя для нас гэтыя магілы, як святы абавязак ушаноўваць іх.

А.Бубала

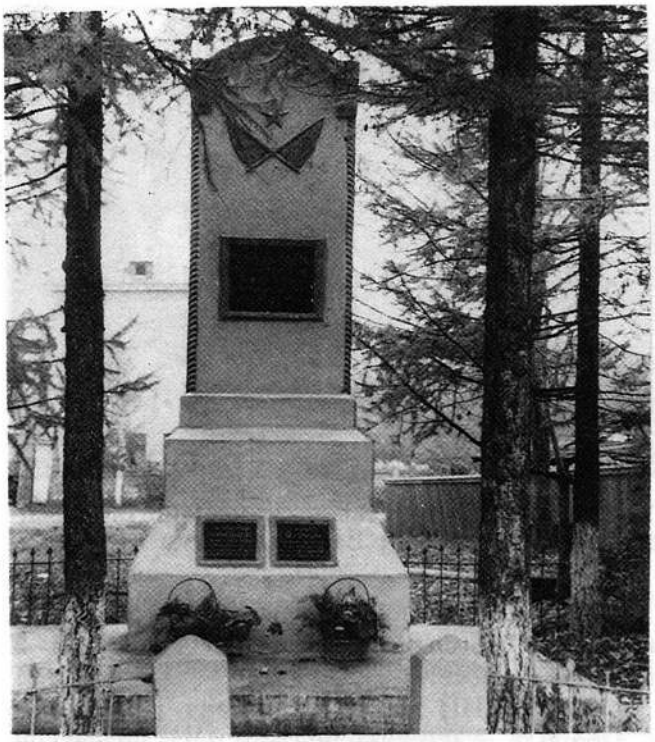

Помнік на брацкай магіле савецкіх воінаў на вуліцы Савецкай у г.п.Асвея.

ЗАХОРОНЕНИЕ В Г.П.ОСВЕЯ ПО УЛ.СОВЕТСКОЙ

КУЗЬМИН Василий Иванович, р. в 1915 в с.Бабаево Собинского р-на Владимирской обл., жил в г.Наро-Фоминске Московской обл., майор 1503-го сап. 5-го тк, погиб 16.7.1944 у г.п.Освея.

НИКОНОВ Дмитрий Иванович, р. в 1901 в Струго-Красненском р-не Псковской., гв.полк., командующий артиллерией 90-го сп, погиб 17.7.1944 у г.п.Освея.

СЕЛИВАНОВ Борис Петрович, р. в 1922 в г.Лысьва Пермской обл., погиб 17.7.1944 у г.п.Освея.

ЧЕРЕДНИЧЕНКО Борис Петрович, р. в 1922 в Северском районе Краснодарского края, мл.лейт. 19-го ап 26-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Заборье.

ЗАХОРОНЕНИЕ В СКВЕРЕ г.ВЕРХНЕДВИНСКА

БАЗАНОВ Михаил Александрович, р. в г.Александровске Пермской обл., старш. медслужбы 350-го тб 159-й бригады, погиб 7.7.1944 у г.Верхнедвинска.

БЕКЕЖАНОВ Авиахим Саитович, р. в 1925 в Алма-Атинской обл., призывался в 1941 Мышкинским РВК Ярославской обл., серж. 587-го иптап, умер от ран 16.7.1944.

В. И. Кузьмин.

Б. П. Селиванов.

БУЗДАЛИН Евдоким Иович, р. в г.Курске, серж. 920-го ап 119-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Минки.

ВЛАСЕНКО Василий Максимович, ряд., сапёр 85-го исапб, умер от ран 17.7.1944 в г.Верхнедвинске.

ВОРУШЕНКО Иван Никифорович, ряд. 1117-го сп 332-й сд, умер от ран 17.7.1944 в г.Верхнедвинске.

ГАЛИАХМЕТОВ Гали, р. в 1924 в г.Кустанай, ряд. 1117-го сп 332-й сд, умер от ран 17.7.1944 в г.Верхнедвинске.

Мемарыяльны комплекс на брацкай магіле савецкіх воінаў у скверы г.Верхнядзвінска.

ГОРЕЛОВ Василий Лаврентьевич, ряд. 1117-го сп 332-й сд, умер от ран 19.7.1944 в г.Верхнедвинске.

ГОРЕЦКИЙ Макар Яковлевич, р. в 1903 в с.Забороль Александрийского р-на Ровенской обл., ряд. 1117-го сп 332-й сд, умер от ран 17.7.1944 в г.Верхнедвинске.

ГРИШКО Григорий Анисимович, р. в г.Екатеринбурге, ряд., п/п 62948, погиб при исполнении служебного задания в сентябре 1944 в г.Верхнедвинске.

ДАВЫДОВ Георгий Гаврилович, р. в 1921 в г.Иркутске, старш. 587-го иптап, умер от ран 16.7.1944.

ЕВСЕЕВ Фёдор Яковлевич, р. в 1904 в б.Базарно-Сызганском р-не Ульяновской обл., мл.лейт. 1115-го сп 332-й сд, погиб 15.7.1944 в г.Верхнедвинске.

ЖУК Иван Александрович, ряд. 1119-го сп 332-й сд, умер от ран 17.7.1944 в г.Верхнедвинске.

Перазахаванне маёра А. Ц. Качкара ў г.Верхнядзвінску. 1984г.

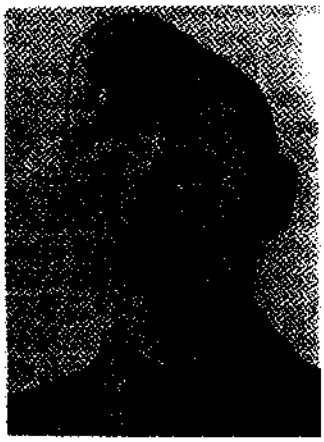

А. Т. Кочкарь.

М. С. Московский.

КАПУСТИН Иван Семёнович, р. в 1902 в д.Кошкино Усвятского р-на Псковской обл., ряд. 1117-го сп 332-й сд, погиб 15.7.1944 в г.Верхнедвинске.

КОЧКАРЬ Анатолий Тимофеевич, р. в 1921 в г.Гомеле, майор 1117-го сп 332-й сд, умер от ран 14.7.1944 в г.Верхнедвинске.

ЛАПИН Александр Степанович, ряд. 920-го ап 119-й сд, умер от ран 20.7.1944 в г.Верхнедвинске.

ЛИТВИНОВ Фёдор Терентьевич, р. в с.Карховка Черниговской обл., Украина, ряд. 332-й сд, погиб 16.7.1944 в г.Верхнедвинске.

МАКСИМОВ Иван Михайлович, р. в д.Емельяново Лаишевского р-на, Татарстан, старш. 387-го отд.пулем.артб, погиб 14.7.1944 в г.Верхнедвинске.

МОЛЬКОВ Вениамин Александрович, р. в 1906 в д.Овсянка Семёновского р-на Нижегородской обл., кап. 1117-го сп 332-й сд, умер от ран 17.7.1944 в г.Верхнедвинске.

МОСКОВСКИЙ Михаил Степанович, р. в 1919 в г.п.Пальцо Брянской обл., майор полевого управления 4-й Ударной Армии, погиб 15.7.1944 в г.Верхнедвинске.

ЗА НАШ РОДНЫ ГОРАД

Ёсць у скверы нашага горада помнік. Круглы год ля падножжа яго ляжаць вянкі кветак. Помнік пастаўлены афіцэрам Савецкай Арміі маёру Міхаілу Маскоўскаму і старшаму лейтэнанту Аркадзю Панцялеву, якія загінулі, вызваляючы Верхнядзвінск.

Старшы лейтэнант Панцялеў быў агітатарам палка. Нарадзіўся ён у горадзе Почапе Арлоўскай вобласці ў 1919 годзе. Бацькі яго неўзабаве пераехалі на жыццё ў Маскву. Там Аркадзь вучыўся, уступіў у камсамол. У яго рана прабудзілася любоў да дзяцей. Яшчэ ў школе Аркадзь працаваў атрадным важатым. У піянерскім Артэку ён быў любімым завадатарам сярод дзяцей.

Пра школьныя гады сябра Аркадзя маёр Журбіцкі расказвае: «Аркаша быў сярод нас першы завадатар. То ён прыдумае новую гульню, то цікавы паход. Памятаю, як напярэдадні першамайскага свята 1935 года ён арганізаваў майстэрню па вырабе педальных аўтамабіляў. І колькі было радасці ў рабят, калі ім дазволілі на сваіх машынах праехаць па Краснай плошчы.

Мы жылі побач. Пасля заканчэння школы я паступіў у авіяцыйнае вучылішча, а Панціелеў у маскоўскі педагагічны інстытут.

Пасля інстытута Аркадзь працаваў інструктарам школ Маскоўскага камітэта камсамола, потым яго выбіралі сакратаром Фрунзенскага РК ВЛКСМ.

Але пачалася вайна. Панціелеў настойліва дабіваўся адпраўкі ў армію. У жніўні 1942 года яго накіравалі на вучобу ў ваенна-палітычнае вучылішча. А ў пачатку 1943 года Аркадзь ужо на фронце.

Камуніст Панціелеў адразу ўключыўся ў жыццё часці. За мужнасць і доблесць пры штурме Вялікіх Лук ён быў прадстаўлены да першай урадавай узнагароды — медаля «За адвагу».

Ордэн Чырвонай Зоркі Аркадзь атрымаў за тое, што ў крытычную хвіліну бою першым падняўся ў атаку і асабістым прыкладам натхніў салдат роты.

За гераізм, праяўлены ў баях за Верхнядзвінск, Аркадзь Панціелеў пасмяротна ўзнагароджаны ордэнам Айчыннай вайны.

... У паўночна-заходнім напрамку ад горада немцы, выкарыстаўшы пад абаронныя рубяжы старыя ўмацаванні, перагарадзілі шлях нашым войскам. Танкі гітлераўцаў былі закапаны і ператвораны ў нерухомыя агнявыя кропкі.

Наша камандаванне вырашыла паслаць у тыл ворага танкавы дэсант. Камандзірам групы аўтаматчыкаў назначыла Аркадзя Панціелева. Ад хуткасці і смеласці залежала ўсё. Танкісты зайшлі ў тыл ворага, і нашы аўтаматчыкі кінуліся ў атаку. У першых радах — Аркадзь. Некалькі дзесяткаў крокаў аддзялялі яго ад варожых пазіцый. І тут яго напаткала куля. Але нішто ўжо не магло спыніць нашых байцоў. Яны авалодалі пазіцыяй.

Баявыя сябры цяжка перажывалі смерць Аркадзя. Аб гэтым гавораць іх пісьмы бацькам Панціелева. Вось што пісаў з фронту яго аднапалчанін Міхаіл Замбары: «Выконваю вашу просьбу і паведамляю пра лёс Аркашы. Цяжка ўспамінаць перажытае гора. 14 ліпеня наш полк вёў жорсткі бой. Выконваючы баявое заданне, Аркадзь быў смяртэльна паранены ў грудзі, у вобласць сэрца...

Пахаваны Аркадзь у г. Верхнядзвінску ў гарадскім садзе, з усімі ваеннымі ўшанаваннямі. Смерць яго аплаквалі жыхары вызваленага горада... Я часта гавару сабе, што лепш мяне б стукнула, а ён жыў. Хто ведаў Аркадзя па-сапраўднаму, той не пашкадаваў бы аддаць сваё жыццё за яго».

Аб тым, як любіў жыццё старшы лейтэнант Аркадзь Панціелеў, расказваюць яго пісьмы родным. Вось яго апошняе пісьмо бацькам:

«Дарагія мае! Вельмі прашу — не хвалюйцеся, што стаў рэдка пісаць. Я здаровы і цэлы. Зараз вельмі многа работы, ды прытым я ўвесь у руху. Але справы добрыя, радасныя. Вельмі, вельмі хутка мы пераможам, і тады ўсе збяромся разам».

У пісьме да брата-лётчыка Якава Аркадзь пісаў: «Мы з табой шчаслівыя і абавязкова будзем жыць. Сутнасць уся ў тым, каб перамагчы і жыць. Праўда?» — пытаўся ён брата.

Так, героі жывуць у памяці народа.

М.Рыц

ОКРОЯН Оганес Александрович, р. в 1920 в с.Картикали Ахалкалакского р-на, Грузия, мл.серж. 1117-го сп 332-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Устье.

ОСАДЧИЙ Филипп Данилович, р. в 1909 в Новгородковском р-не Кировоградской обл., ефр. 587-го иптап, умер от ран 15.7.1944.

ПАНТИЕЛЕВ Аркадий Хацкелевич, р. в 1919 в г. Почапе Орловской обл., ст.лейт., политрук 634-го сп 119-й сд, погиб 16.7.1944 у г.Верхнедвинска.

ПЕРЕПЕЛИЦА Иван Афанасьевич, лейт. 1067-го сп 311-й сд, умер от ран 19.7.1944.

ПЕРМЯКОВ Лаврентий Александрович, р. в 1903 в с.Дербешка Актанышского р-на, Татарстан, ряд. 1115-го сп 332-й сд, умер от ран 17.7.1944 в г.Верхнедвинске.

СВИНАРЁВ Алексей Николаевич, р. в 1921 в д.Перекопская Мышкинского р-на Ярославской обл., серж., п/п 08621, умер от ран 24.7.1944.

СИГОВ Николай Яковлевич, р. в 1912 в п.В.-Городки Чусовского р-на Пермской обл., мл.серж. 1708-го зап, погиб 17.7.1944 у д.Ковали.

А. Х. Пантиелев.

СЛЕСАРЕВ Леонид Азарович, р. в 1924 в д.Ново-Романовка Унечского р-на Брянской обл., ряд., погиб 28.1.1945 в г.Верхнедвинске.

СМИРНОВ Николай Германович, р. в Синельниковском р-не Днепропетровской обл., лейт. 24-й тб, погиб в июле 1944.

СТЕЖКО Иван Прокофьевич, р. в 1918 в с.Пушкаревка Верхнеднепровского р-на Днепропетровской обл., кап., командир 70-го тб, погиб 17.7.1944 у г.Верхнедвинска.

СТОЛЯРЧУК Михаил Гордеевич, ряд. 1117-го сп 332-й сд, умер от ран 17.7.1944 в г.Верхнедвинске.

УПАНЦЕВ Павел Устинович, р. в 1894 в г.Тобольске, ряд. 1117-го сп 332-й сд, погиб 25.7.1944 в г.Верхнедвинске.

ШЕВЧУК Василий Иванович, р. в с.Рульча Здолбуновского р-на Ровенской обл., ряд. 332-й сд, погиб 16.7.1944 в г.Верхнедвинске.

ШКВАРЕНКО Александр Константинович, р. в Уссурийском р-не Приморского края, ряд. 332-й сд, погиб 16.7.1944 в г.Верхнедвинске.

БИГОСОВСКИЙ СЕЛЬСКИЙ СОВЕТ

ЗАХОРОНЕНИЕ В ДЕРЕВНЕ ОПЫТНАЯ

АБИШЕВ Сапар, ряд. 650-го сп, умер от ран 17.8.1944 в д.Опытная.

АЛАБЕРАНОВ Халмурат, р. в с.Пахтакор Хивинского р-на Хорезмской обл., Узбекистан, ряд. 1115-го сп 332-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Новики.

АЛИФЕРЮК Савва Яковлевич, р. в с.Навоз Рожищенского р-на Волынской обл., Украина, ряд. 634-го сп 119-й сд, умер от ран 25.7.1944 в д.Опытная.

АНОХИН Александр Васильевич, р. в 1917 в Орловской обл., мл.лейт., погиб 19.7.1944 у д.Цынгели.

АНТОНОВ Е.Д.

АНТОНОВ Павел Ефимович, р. в 1905 в д.Гавриловка Балтайского р-на Саратовской обл., ст.серж 2-го тб 41-й тбр, погиб у сд.Ст.Морозы 18.7.1944.

АНТОНОВ Цётр Васильевич, р. в 1922 в г.Белорецк, Башкортостан, ст.лейт. 200-й сд, умер от ран 17.8.1944 в д.Опытная.

АРЖАНОВСКИЙ Владимир Аристархович, р. в 1920 в г.Златоусте Челябинской обл., ст.лейт., ком. роты, умер от ран 12.8.1944 в д.Стаклы.

АФАНАСЬЕВ Михаил Петрович, р. в 1923 в д.Бухтеевка Ульяновской обл., серж. 70-й тб, погиб 18.7.1944 у д.Плиговки.

АХМЕТХАНОВ Шарифзян, р. в 1923 в д.Сафарово б.Калининского р-на, Татарстан, ряд. 642-го сп 200-й сд, умер от ран 26.8.1944 в д.Стаклы.

БЕЛЯЕВ Иван Михайлович, р. в 1925 в д.Коньбор Коломенского р-на Московской обл., мл.серж. 332-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Новики.

БОРОВИКОВ Иван Андреевич, р. в Костюковичском р-не Могилёвской обл., ряд. 5-го мсп 5-й мсбр, погиб 17.7.1944 в д.Бигосово.

БУРЫЧЕВ Василий Яковлевич, р. в 1909 в д.Красный Поселок Александровского р-на Владимирской обл., ст.серж. 70-й тб, погиб 17.7.1944 у д.Бигосово.

ВАРЛАМОВ Виталий Фёдорович, р. в 1924 в с.Июльское Воткинского р-на, Удмуртия, серж. 2-го тб 70-й тбр, погиб 17.7.1944 у д.Бигосово.

ВАСИЛЬЕВ Александр Васильевич, р. в 1905 в д.Оброни Демянского р-на Новгородской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, умер от ран 26.7.1944 в д.Опытная.

ВДОВИН Алексей Александрович, р. в 1913 в с.Остров Нерехтского р-на Ярославской обл., мл.лейт. 2-го тбр. 41-й тбр, погиб 17.7.1944 у д.Морозы.

ВОЛКОВ Константин Дмитриевич, р. в 1901 в г.Санкт-Петербурге, кап. 1069-го сп 311-й сд, умер от ран 25.8.1944 в д.Стаклы.

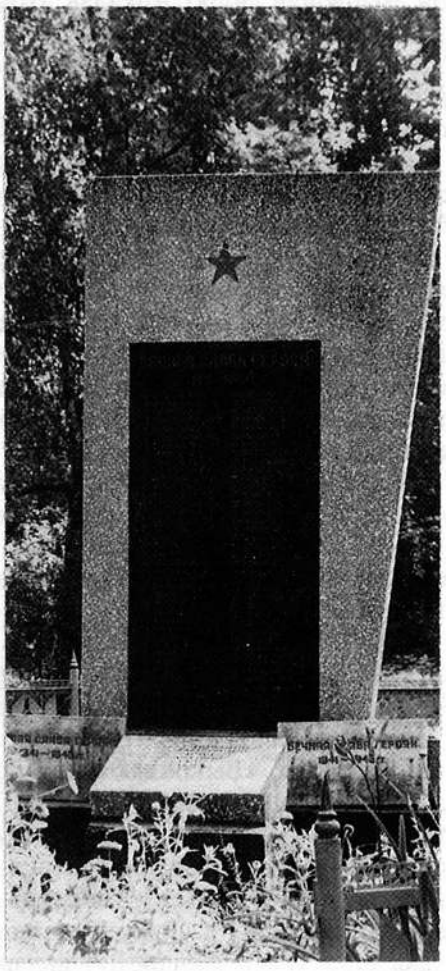

Помнік на магіле савецкіх воінаў і партызан у вёсцы Вопытная.

ГАВРИШ Иван Яковлевич, р. в 1916 на х.Волга Покровского р-на Днепропетровской обл., ст.серж. 70-й тб, погиб 17.7.1944 у д.Бигосово.

ГАЛАНИДЗЕ Александр Викторович, ряд. 59-го гв.сп 21-й гв.сд, умер от ран 26.7.1944 в д.Опытная.

ГАРКУША Пётр Сергеевич, р. в с.Киченцы Корсунь-Шевченковского р-на Черкасской обл., мл.серж. 5-го МПС 5-й мсбр, погиб 17.7.1944 у д.Бигосово.

ГЕТЬКАЛО Зиновий Леонтьевич, р. в 1902, майор 5-й мсбр, погиб 17.7.1944 у д.Бигосово.

ГОЛДОБИН Семён Васильевич, ст.серж., умер от ран в июле 1944.

ГОНЧАРОВ Василий Анисимович, р. в р.п.Новосергиевка Оренбургской обл., ряд., умер от ран 19.7.1944.

ГОРНОВ Николай Андреевич, ряд. 118-й тб, умер от ран 25.7.1944.

ГРАБОВСКИЙ Адам Францевич, р. в 1922 в с.Октябрьское Красноармейского р-на Кокчетавской обл., ряд. 311-й сд, умер от ран 25.8.1944 в д.Опытная.

ГРЕБЕНЕВ Александр Васильевич, р. в 1924 в д.Голодаево Богородского р-на Кировской обл., мл.серж. 2-го тб 41-й тбр, погиб в июле 1944 у д.Ст.Морозы.

ГРЕБЕНОВСКИЙ Антон Павлович, р. в 1903 в г.Золотоноша Черкасской обл., ряд. 77-го сп 26-й сд, умер от ран 24.8.1944 в д.Стаклы.

ГРИШАНОВ Иван Матвеевич, р. в 1924 в д.Ярунино б.Залесного р-на Нижегородской обл., мл.серж. 2-го тб 41-й тбр, погиб 18.7.1944 у д.Синицы.

ГРИШКО Иван Иосифович, р. в 1904 в с.Глушница Сарненского р-на Ровенской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, умер от ран 27.8.1944 в д.Стаклы.

В. А. Гончаров.

А. Е. Исайкин.

ГУБАЙТУЛИН Парид, умер от ран в июле 1944.

ДРАГУНОВ Георгий Михайлович, р. в 1908 в п.Урмень Приморского края, ряд. 1258-го сп 378-й сд, умер от ран 5.8.1944 в д.Опытная.

ДУЗЕНКО Алексей Сергеевич, р. в 1922 в с.Базилевщина Машевского р-на Полтавской обл., Украина, лейт., ком. взвода 70-й тб, погиб 17.7.1944 у д.Плиговки.

ЕГОРОВ Александр Фёдорович, р. в 1923 в д.Еничево Боровичского р-на Новгородской обл., мл.лейт. 41-й тб, умер от ран 27.7.1944 у д.Стаклы.

ЕРЕМИН Александр Ефимович, р. в 1906 в с.Слутово б.Воскресенского р-на, Татарстан, ряд. 642-го сп 200-й сд, умер от ран 26.8.1944 в д.Стаклы.

ЕФИМОВ Николай Ефимович, р. в 1922 в б.Издешковском р-не Смоленской обл., ряд. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, умер от ран 3.8.1944 в д.Опытная.

ЗАМАНИН Иван Павлович, ст.серж., погиб в июле 1944 у д.Ст.Морозы.

ИВАНОВ А.И., погиб в июле 1944 у ст.Бигосово.

ИВАНОВ Пётр Иванович, р. в 1922 в д.Лука Дедовичского р-на Псковской обл., ряд. 311-й сд, умер от ран 24.8.1944 в д.Опытная.

ИНЮШИН Григорий Яковлевич, р. в 1924 в д.Атинцево Кулебякского р-на Нижегородской обл., мл.серж. 2-го тб 41-й тбр, погиб 18.7.1944 у д.Заборовцы.

ИСАЙКИН Александр Егорович, р. в Михайловском р-не Рязанской обл., серж. 5-го мсбр, погиб 17.7.1944 у д.Бигосово.

КАБАНОВ Николай Прокофьевич, р. в 1922 в Васильевском с/с Тамбовской обл., серж. 70-й тб, погиб 17.7.1944 у д.Бигосово.

КАДЫШЕВ Филипп Яковлевич, ряд. 235-го, умер от ран 19.7.1944 в д.Опытная.

КАШИРИН Константин Сергеевич, р. в г.Коломне Московской обл., старш. 118-й тб, умер от ран 25.7.1944 в д.Опытная.

КЕРОВ Борис Яковлевич, р. в Туринском р-не Екатеринбургской обл., ряд. 5-й мсбр, умер от ран 24.7.1944 в д.Опытная.

КИРЬЯНОВ Василий Георгиевич, р. в 1905 в г.Полевской Екатеринбургской обл., серж. 1254-го сп 378-й сд, умер от ран 30.7.1944 в д.Опытная.

КНЫШ Адам Сергеевич, р. в 1903 в с.Голобы Ковельского р-на Волынской обл., Украина, ряд. 1115-го сп 332-й сд, умер от ран 19.7.1944 в д.Опытная.

КНЯЗЮК Ефросиний Евдокимович, погиб в июле 1944 у ст.Бигосово.

КОГОБАЕВ Батарган, р. в 1890 в Нарын-

кольском р-не Алма-Атинской обл., ряд. 303-й отд.гуж.роты, умер от ран 5.8.1944 в д.Опытная.

КОЛЕСНИКОВ Вячеслав Егорович, р. в с.Неонилино Шадринского р-на Курганской обл., погиб 17.7.1944 в д.Ковалевщина.

КОНЮШИН Алексей Петрович, р. в 1904 в п.Кемская Запань Шольского р-на Вологодской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, умер от ран 27.7.1944 в д.Опытная.

КОЧЕМИРОВ Николай Иванович, р. в 1924 в с.Вадинск Пензенской обл., ряд. 365-го сп 119-й сд, умер от ран 20.7.1944.

КРАСАВИН Алексей Дмитриевич, р. в 1922 в г.Москве, лейт. 70-й тб, погиб 17.7.1944 у д.Бигосово.

КУЛИЕВ Азиз, р. в с.Эйвазалор Ждановского р-на, Азербайджан, ряд. 1115-го сп 332-й сд, умер от ран 9.8.1944 в д.Опытная.

ЛАЗУКИН Кузьма Трофимович, р. в 1900 в д.Мезняки Киреевского р-на Тульской обл., ряж. 365-го сп 119-й сд, умер от ран 25.7.1944 в д.Опытная.

ЛАРИН Александр Иванович, р. в 1903 в д.Трубитчины Карабулакского р-на Саратовской обл., мл.серж. 2-го тб 41-й тбр, погиб в июле 1944 у д.Ст.Морозы.

ЛЕБЕДЕВ Антон Трофимович, р. в 1925 в г.п.Ленинск Челябинской обл., ряд. 41-й тб, погиб 18.7.1944 у д.Ковалевщина.

МАЙБОРОДА Пётр Григорьевич, р. в 1923 в б.Параскеевском с/с Полтавской обл., Украина, старш. 24-й тб, умер от ран 31.7.1944 в д.Опытная.

МАКАРОВ Иван Иванович, р. в 1923, серж. 1476-го сп, умер от ран 29.7.1944 в д.Опытная.

МИЛЬГИЗИН Абдулла Мухамеджанович, р. в с.Кутеевка Чембарского р-на Пензенской обл., ст.серж. 70-й тб, погиб 17.7.1944 у д.Плиговки.

МИРЗАКУЛОВ Хара, р. в 1920 в Узгенском р-не Ошской обл., Киргизия, ряд. 21-й гв.сд, умер от ран 30.7.1944 в д.Опытная.

МИТРОФАНОВ Иван Иосифович, р. в 1921 в г.Саратове, ст.серж. 70-й тб, погиб 17.7.1944 в д.Бигосово.

МИХАЙЛОВ Иван Михайлович, р. в г.Санкт-Петербурге, серж. 332-й сд, умер от ран 17.7.1944.

МИХАЙЛОВ Иван Михайлович, р. в 1919 в г.Александров Гай Саратовской обл., ст.лейт. 114-го сп 325-й сд, умер от ран 28.7.1944 в д.Опытная.

МОРОЗОВ Александр Григорьевич, р. в г.Ессентуки, кап. 920-го ап 119-й сд, умер от ран 19.7.1944.

МУРАТОВ Тимофей Яковлевич, р. в 1913 в с.Новоселявино Первомайского р-на Тамбовской обл., ряд. 1067-го сп 311-й сд, умер от ран 24.8.1944 в д.Опытная.

НАКОНЕЧНЫЙ Терентий Андреевич, р. в 1906 в с.Билин Ковельского р-на Волынской обл., Украина, ряд. 1117-го сп 332-й сд, умер от ран 25.7.1944 в д.Опытная.

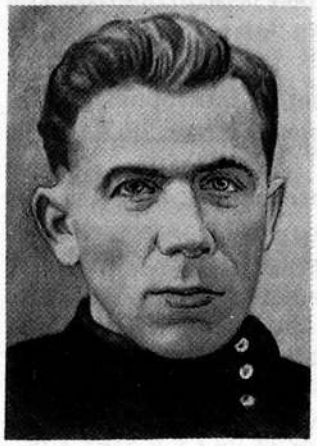

В. Г. Кирьянов.

И. И. Митрофанов.

А. Г. Морозов.

Т. Я. Муратов.

НЕМТИНОВ Николай Николаевич, р. в 1926 в В.-Устожском с/с Красноборского р-на Архангельской обл., ряд. 817-го сп 239-й сд, умер от ран 9.8.1944 в д.Опытная.

НИКАНДРОВ Владимир Никифорович, р. в 1907 в д.Мал.Чаки Урмарского р-на, Чувашия, лейт. 2-го тб 70-й тбр, погиб 17.7.1944 у д.Бигосово.

НИКОЛАЕВ Семён Никанорович, р. в 1913 в г.Тула, мл.лейт. 70-й тб, погиб 17.7.1944 у д.Бигосово.

ОВЧАРЕНКО Михаил Моисеевич, р. в 1903 в с.Закотное Новопсковского р-на Луганской обл., ряд. 5-й мсбр, умер от ран 26.7.1944.

ОСИПЕНКО Алексей Михайлович, р. в 1924 в п.Волгострой Ярославской обл., мл.серж. 2-го тб 41-й тбр, погиб 18.7.1944 у д.Синицы.

ПАВЛОВ Н.В., погиб у ст.Бигосово.

ПАРЫГИН Александр Константинович, р. в 1923 в с.Биджан Ленинского р-на Еврейской АО, серж. 70-й тб, погиб 17.7.1944 у д.Плиговки.

ПЕРОВ Б.Я., погиб у ст.Бигосово.

ПЕТУНОВ Григорий Иванович, р. в 1915 в Овищенском с/с Вышневолоцкого р-на Тверской обл., ряд. 1115-го сп 332-й сд, умер от ран 17.8.1944 в д.Опытная.

ПЛАХИН Пётр Сергеевич, р. в г.Москве, ряд. 5-го мсп 5-й мсбр, погиб 17.7.1944 у д.Бигосово.

ПОЛЕНЯКИН Степан Алексеевич, р. в 1922 в Тальменском р-не Алтайского края, ряд. 661-го сп, умер от ран 24.7.1944.

ПОПОВ Василий Ильич, ряд. 310 гмбка, умер от ран 9.8.1944 в д.Опытная.

ПОТАПОВ Ефим Семёнович, р. в 1913 в с.Вознесенское Смоленского р-на Смоленской обл., ст.лейт. 817-го сп 239-й сд, умер от ран 13.8.1944 в д.Опытная.

ПРОДУКОВ Василий Иванович, р. в 1924 в с.Хитрово Одоевского р-на Тульской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, умер от ран 29.7.1944 в д.Опытная.

РВАЧЕВ Александр Васильевич, р. в 1925 в г.п.Земетчино Пензенской обл., серж. 70-й тб, погиб 17.7.1944 у д.Бигосово.

Ліст ад Марыі Емяльянаўны Ганчар, дачкі Е. І. Раманчука /с.Любітаў, Ковельскі р-н, Валынь/

Я прачытала ў газеце пра тое, што мой бацька, Раманчук Емяльян Іванавіч, пахаваны на беларускай зямлі. Мне так у душу запала. Я так удзячна сваім братам-беларусам, што яны не забываюцца на тых, хто загінуў на іх зямлі. Сам Раманчук Е. І. нарадзіўся ў 1898 г. у сям'і батрака. Нас было 8 дзяцей, а ўсяго ў сям'і 10 душ. Да вайны працавалі ў калгасе. У акупацыю бацька будаваў дамы для насельніцтва.

Мы жылі побач з лесам. Старэйшы мой брат у Чырвонай Арміі з 1939 г.

Да нас прыходзілі партызаны. Маці пякла хлеб, а бацька адвозіў яго ў лес партызанам.

Пра гэта даведаліся бандэраўцы. Зімой у 1943 г. яны захапілі бацьку і маці, павалілі на снег і сталі біць прыкладамі. Яны пыталіся, дзе зброя, і здзекваліся з бацькоў за тое, што вазілі яду партызанам. Цудам бацька і маці пазбеглі смерці.

Вясной 1944 г. бацьку забралі ў Чырвоную Армію. Было ад яго тры лісты з перасыльнага пункта і адзін з шпіталя. Пісала яго медыцынская сястра аб тым, што бацька быў цяжка паранены і ад гэтага памёр.

Я вельмі ўдзячна вам за тое, што вы ўспомнілі пра нашых бацькоў. Хай вам спакойна жывецца на вашай зямлі.

РОМАНЧУК Емельян Иванович, р. в 1898 в с.Любитов Ковельского р-на Волынской обл., ряд. 1115-го сп 332-й сд, умер от ран 21.7.1944 в д.Цингели.

САМСОНОВ Александр Самсонович, р. в 1922 в с.Фёдоровка Михайловского р-на Рязанской обл., мл.серж. 1515-го сап 5-го тк, погиб 17.7.1944 у д.Бигосово.

СКРИПЧУК Михаил Саввич, р. в 1910 в с.Билин Ковельского р-на Волынской обл., ряд. 1115-го сп 332-й сд, умер от ран 27.7.1944 в д.Опытная.

СМИРНОВ Тихон Иванович, р. в г.Кинешма Ивановской обл., старш. 70-й тб, погиб 17.7.1944 у д.Бигосово.

СОЛОВЬЁВ Дмитрий Георгиевич, р. в 1923 в Икрянинском р-не Астраханской обл., ст.серж. 70-й тб, погиб 17.7.1944 у д.Бигосово.

СПИРИН Иван Иванович, р. в 1902 в д.Егрево Гусь-Хрустальненского р-на Владимирской обл., ряд. 41-й тб, погиб 18.7.1944 у д.Ковалевщина.

М. М. Овчаренко.

Е. И. Романчук.

М. С. Скрипчук.

СТЕПАНЕНКО Леонид Гаврилович, р. в 1925 в Брюховецком р-не Краснодарского края, мл.серж. 2-го тб 41-й тбр, погиб в июле 1944 у д.Ст.Морозы.

СУРАВИЦКИЙ Василий Иванович, р. в 1914 в д.Веселово б.Шалыгинского р-на Сумской обл., ст.серж. 1-го тб 70-й тбр, погиб 17.7.1944 у д.Плиговки.

ТАИРОВ Самед Байрам оглы, р. в 1897 в с.Баш-Лайски Нухинского р-на, Азербайджан, ряд. 360-й сд, умер от ран 29.7.1944 в д.Опытная.

ТАМБОВЦЕВ Николай Павлович, р. в 1923 в г.Саратове, лейт., ком.вз. 2-го тб 41-й тбр, погиб 18.7.1944 у д.Морозы.

ТИМИБАЕВ Ибрагим, р. в 1925 в Кировском р-не Ферганской обл., Узбекистан, ряд. 332-й сд, умер от ран 26.7.1944 в д.Опытная.

ТРЕГУБЕНКО Иван Фёдорович, р. в 1924 в г.Кобеляки Полтавской обл., ряд. 59-го гв.сп 21-й гв.сд, умер от ран 23.7.1944 в д.Опытная.

ТЯНУШЕВ Емельян Елисеевич, р. в 1899, ряд., умер от ран 25.7.1944 в д.Опытная.

ФЕДОТОВ Василий Степанович, р. в 1919 в с.Бессоновка Пензенской обл., ст.серж, 1515-го сап 5-го тк, погиб 17.7.1944 у д.Бигосово.

ФОМИН Яков Тимофеевич, р. в 1918 в д.Фомино Тобольского р-на Тюменской обл., серж. 70-й тб, погиб 17.7.1944 у д.Бигосово.

ХАРИТОНОВ Трофим Михайлович, р. в г.Астрахани, мл.серж. 5-го мсп 5-й мсбр, погиб 17.7.1944 у д.Бигосово.

ХАТАТОВ Тураб, р. в 1925 в с.Янги Хаджидивановского р-на Бухарской обл., Узбекистан, ряд. 332-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Новики.

ХОРУШКИН Василий Дмитриевич, р. в 1914 в д.Анненково Вешкаймского р-на Ульяновской обл., лейт. 70-й тб, погиб 17.7.1944 у д.Бигосово.

ЧАУС Дмитрий Алексеевич, р. в 1911 в с.Уховецк Ковельского р-на Волынской обл., Украина, ряд. 1117-го сп 332-й сд, умер от ран 30.7.1944 в д.Опытная.

ЧИРИКОВ Иван Павлович, р. в 1908 в г.Алгай Новоузенского р-на Саратовской обл., серж. 70-й тб, погиб 17.7.1944 у д.Плиговки.

ЧУБАРЕВ Пантелей Ильич, р. в 1924 в с.Дарище Злынского р-на Брянской обл., лейт. 661-го сп 119-й сд, умер от ран 3.8.1944 в д.Опытная.

ЧУГУНОВ Василий Иванович, р. в 1924 в Дивеевском р-не Нижегородской обл., ст.серж. 70-й тб, умер от ран 24.7.1944 в д.Опытная.

ШАФИКОВ Мухамед Шарипович, р. в 1916 в Белебеевском р-не, Башкортостан, ряд. 1254-го сп 378-й сд, умер от ран 28.7.1944 в д.Опытная.

ШЕЛУХИН Александр Иванович, р. в 1914 в д.Любани Батецкого р-на Новгородской обл., ряд. 371-го автобат., умер от ран 9.8.1944 в д.Опытная.

Н. П. Тамбовцев.

А. Е. Шураков.

ШИТОВ Алексей Степанович, р. в 1913 в с.Проказна Лунинского р-на Пензенской обл., мл.лейт. 1515-го сап 5-го тк, погиб 17.7.1944 у д.Бигосово.

ШКЛЯНКО Анатолий Андреевич, ряд. 64 грнко, умер от ран 26.7.1944 в д.Опытная.

ШТУЛЮК Шмул Косхович, р. на ст.Бира Еврейской АО, кап. 5-й мсбр, умер от ран 30.7.1944.

ШУРАКОВ Александр Ефимович, р. в р.п.Маслянино Новосибирской обл., ефр. 1115-го сп 332-й сд, умер от ран 26.7.1944 в д.Опытная.

ЮГОВ Иван Евгеньевич, р. в 1924 в д.Сидорово Чердынского р-на Пермской обл., мл.серж. 23-й сбр, умер от ран 25.7.1944 в д.Опытная.

ЯЦЕНКО Алексей Митрофанович, р. в 1926 в с.М.Перещепино Новосанжарского р-на Полтавской обл., ряд. 391-го зсп, умер от ран 4.8.1944 в д.Стаклы.

ЗАХОРОНЕНИЕ В ДЕРЕВНЕ РОСИЦА

ВАКУЛЮК Ефим Гордеевич, р. в 1921 в с.Доросини Рожищенского р-на Волынской обл., Украина, ряд. 421-го сп 119-й сд, погиб 17.7.1944 в д.Росица.

ГОНЧАРЕВИЧ Константин Карпович, р. в с.Мыльск Рожищенского р-на Волынской обл., Украина, ряд. 421-го сп 119-й сд, погиб 20.7.1944 у д.Росица.

ДЕМЧЕНКО Александр Савельевич, р. в 1917 в с.Новые Ловчи Краснопольского р-на Сумской обл., Украина, серж. 3-го тб 41-й тбр, погиб 18.7.1944 у д.Кривосельцы.

ЗАХАРОВ Иван Андреевич, р. в 1924 в

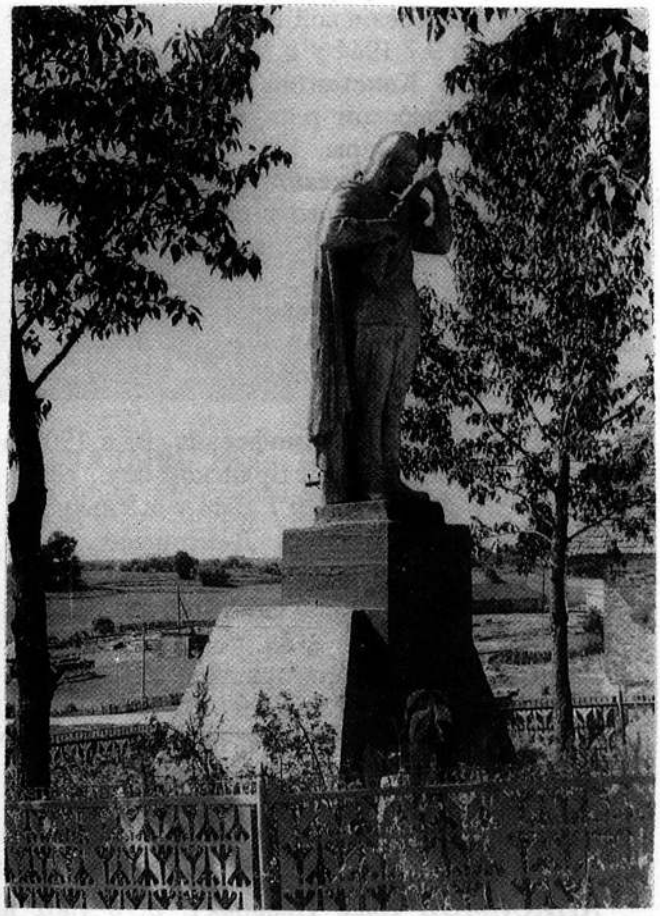

Помнік на брацкай магіле савецкіх воінаў і партызан у вёсцы Расіца.

д.Иваньково Муромского р-на Владимирской обл., мл.серж. 41-й тб, погиб 18.7.1944 у д.Кривосельцы.

КАМИНСКИЙ Вячеслав Семёнович, р. в 1916 в б.Детчинском р-не Калужской обл., ст.серж. 70-й тб, умер от ран 18.7.1944.

КОМАРОВ Константин Петрович, р. в с.Кисьви Старожиловского р-на Рязанской обл., умер от ран 20.7.1944.

К. К. Гончаревич.

КОРОЛЕВ Сергей Михайлович, р. в 1916 в д.Сатинка Киреевского р-на Тульской обл., ряд. 421-го сп 119-й сд, погиб 17.7.1944 в д.Росица.

КУБАЙ Иван Кириллович, р. в г.Коканде, Узбекистан, ряд. 5-го мсп 5-й мсбр, умер от ран 21.7.1944.

ЛИПОВЕЦКИЙ Абрам Давыдович, р. в 1923 в г.Никополь, ряд., умер от ран 20.7.1944.

МАДИЕВА Маратдихарма, погибла 19.7.1944 у д.Боровые.

МАКАГОНОВ Александр Ефимович, р. в 1923 в с.Вольное Харабалинского р-на Астраханской обл., мл.лейт. 148-го авп, погиб под Росицей 17.7.1944.

НЕФЕДОВ Виктор Семёнович, р. в 1925 в с.Екимская Слобода Муромского р-на Владимирской обл., серж. 41-й тб, уиер от ран 19.7.1944.

НИКИФОРОВ Ефим Иосифович, р. в 1899 в с.Уваровка Ясногорского р-на Тульской обл., ряд. 421-го сп 119-й сд, погиб 17.7.19444 в д.Росица.

ПУГАЧЕВ Николай Михайлович, р. в 1923 в с.Чиштэево Акшинского р-на Читинской обл., гв.серж. 5-го мсп 5-й мсбр, умер от ран 20.7.1944.

СМЕТАНИН Константин Васильевич, р. в д.Волково Кораблинского р-на Рязанской обл., серж. 3-го тб 41-й тбр, умер от ран 18.7.1944.

СМИРНОВ Михаил Михайлович, р. в 1924 на ст.Уколовская Московской обл., серж. 70-й тб, погиб 17.7.1944 у д. Кривосельцы.

ТУРБАЛО Михаил Антонович, р. в 1919 в д.Косвара б.Базаровского р-на Житомирской обл., серж. 41-й тб, погиб 17.7.1944 у д.Кривосельцы.

ФИЛОН Иван Моисеевич, р. в 1915 в с.Билин Ковельского р-на Волынской обл., ряд. 421-го сп 119-й сд, умер от ран 20.7.1944.

ЯНЫ ЗАСТАЛІСЯ З НАМІ НАЗАЎСЁДЫ

/з пісьмаў пра савецкіх воінаў,якія загінулі пры вызваленні Верхнядзвіншчыны ад нямецка-фашысцкіх акупантаў/

ПАТРЫМАЦЬ ДАЧУШКУ НА РУКАХ...

Добры дзень!

Звяртаецца да Вас Віднік Любоў Іванаўна. Прачытаўшы заметку ў «Прапоры Леніна» «Просім адгукнуцца», сярод імёнаў, якія там былі надрукаваны, я прачытала і імя свайго бацькі Філона Івана Маісеевіча...

Калі бацьку прызвалі на вайну, мне было 5 гадоў. Ён некалькі разоў вяртаўся з вуліцы, каб патрымаць мяне, сваю адзінаю донечку, на руках. Пойдзе, адыдзе і вяртаецца, патрымае трошкі мяне і зноў ідзе. Мабыць, яго сэрца ўжо тады адчувала, што больш ужо да мяне не вернецца.

Пасля вайны сусед, які ваяваў разам з ім, расказваў нам, што і на вайне бацька штодня ўспамінаў сваю Любу. І не раз казаў: «Так сонейка на дварэ свеціць, як бы мая Люба гулі гуляе».

А яшчэ сусед расказваў, як аднаго ранку бацька мой устаў і кажа, што яму прысніўся сон, быццам ішоў ён праз хутар ад цёткі і ўджаліла яго пчала. А потым яшчэ дадаў: «Ужо, мусіць, мяне сёння ўкусіць не пчала, а куля». Ці то быў вешчы сон, ці проста выпадковасць, але на другі дзень сапраўды куля дагнала-такі яго.

Л.І.Віднік,
с.Білін Валынскай вобл.

ПРАВОДЗІЛА БРАТА НА ФРОНТ

Паважаныя таварышы!

Я сястра сяржанта Смятаніна Канстанціна Васілевіча, які пахаваны на вашай зямлі.

Крыху пра нас. У 1935 годзе ў нас памёр бацька, а ў 1937 не стала і мамы. Засталося нас пяцёра — ад 14 да 5 гадоў. Трох прызначылі ў дзетдом, а нас з братам Канстанцінам — у ФЗН.

У канцы 1942 года я праводзіла брата Косцю на фронт, ён пайшоў добраахвотнікам у свае 17 гадоў. Мы з братам перапісваліся. А тут прыйшло гора: брат і сястра, што знаходзіліся ў дзетдоме пад Разанню, былі эвакуіраваныя. Ён пісаў, што едзе на фронт адпомсціць гітлераўскім катам за брата, сястру і ўсіх дзяцей маёй радзімы. Гэта было апошняе пісьмо ад брата, якое, на жаль, не захавалася.

Калі прыйшло паведамленне аб тым, што сяржант Смятанін К.В. памёр ад цяжкіх ран, я не жыла ў роднай вёсцы і даведалася аб гэтым толькі ў маі 1985 года, калі атрымала даведку з Караблінскага РВК. Тады я напісала ў Верхнядзвінскі райваенкамат Віцебскай вобл. Там вельмі ўважліва аднесліся да маёй просьбы, паведамілі, дзе знаходзіцца брацкая магіла. А потым я напісала ў Расіцкую васьмігадовую школу. Прыслалі мне пісьмо і фота — здымкі школы і магілы, у якой пахаваны мой брат.

З павагай М.В.Смятаніна,
в.Камут Разанскай вобл.

БОРКОВИЧСКИЙ СЕЛЬСКИЙ СОВЕТ

ЗАХОРОНЕНИЕ В ДЕРЕВНЕ БОРКОВИЧИ

АБДУЛАЕВ Курбан, р. в 1924 в с.Чляш-Сталин Хаджамбасского р-на Чарджоуской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд. погиб 7.7.1944 у д.Заборье.

АВАЗОВ Ахназар, р. в 1911 в с.Беговат Ургенчского р-на Хорезмской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

АВЕРКИЕВ Константин Николаевич, р. в 1921 в Борисоглебском р-не Ярославской обл., погиб в 1941 в д.Магеры.

АВЕРЬЯНОВ Александр Степанович, р. в 1906 в д.Шала Кстовского р-на Нижегородской обл., ст.серж. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 в д.Ульяново.

АГЕЕВ Николай Иванович, р. в 1903 в д.Подложье Струго-Красненского р-на Псковской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Заборье.

АЗАРКИН Сергей Тимофеевич, р. в 1909 в д.Добрунь Унечского р-на Брянской обл., серж. 1256-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

АЛЕЙНИКОВ Михаил Дмитриевич, р. в 1913 в д.Гаево Н.-Салдинского р-на Свердловской обл., серж. 813-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Заборье.

АЛЕШКО Семён Григорьевич, р. в 1916 в Холопеничском р-не Минской обл., ст.лейт., ком.роты 1258-го сп 378-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Ульяново.

АЛИХЕНОВ Каримкул, р. в 1912 в г.Бишкек, старш. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

АНИСИМОВ Иван Иванович, р. в 1902 в с.Николаевка Должанского р-на Орловской обл., ефр. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

АНТИПОВ Александр Дмитриевич, р. в 1922 в г.Москве, ст.серж. 817-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Дворица.

БЕЛОДИНОВ Файзарахман, р. в 1926 в Высокогорском р-не, Татарстан, серж. 497-й ОРР 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Борковичи.

БЕЛОЗЕРЦЕВ Михаил Васильевич, р. в 1926 в с.Юртное Солонешенского р-на Алтайского края, ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

БЕЛОУСОВ Василий Александрович, р. в 1924 в д.Красный Путь Саргатского р-на Омской обл., ряд. 817-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Дворица.

БЕЛЯЕВ Григорий Иванович, р. в 1926 в д.Прокунино Любимского р-на Ярославской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Заборье.

БЕРЕЗОВСКИЙ Степан Тимофеевич, р. в г.Киеве, старш 817-го сп 239-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Дворица.

БОЙКОВ Григорий Георгиевич, р. в 1915 в г.Вичуга Ивановской обл., лейт. 1254-го сп 378-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Ульяново.

И. Т. Болдырь.

БОЛДЫРЬ Иван Тимофеевич, р. в 1900 в с.Житомир Одесского р-на Омской обл., серж. 1069-го сп 311-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Климовщина.

БОЛЕВИЧ Алексей Захарович, р. в Гомельском р-не, ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

БОЛЕВИЧ Захар Алексеевич, р. в 1907 в д.Радуга Ветковского р-на Гомельской обл., 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

БОЛИБОК Константин Владимирович, р. в 1925 на х.Болибок Дергачевского р-на Харьковской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

БОНДАРЕНКО Василий Митрофанович, р. в с.Белошицкая Слобода Семёновского р-на Черниговской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

БОРТУСОВ Иван Макарович, р. в 1923 в с.Ромкин Коченевского р-на Новосибирской обл., ряд. 1256-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

БРОВКИН Александр Фёдорович, р. в 1924 в Московской обл., ряд. 817-го сп 239-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Дворица.

БУЛЫГИН Василий Лазаревич, р. в 1916 в п.Семиостров Чулымского р-на Новосибирской обл., ряд. 817-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Дворица.

БУНЦОВ Павел Иванович, р. в 1912 в с.Ст.-Узи Сетинского р-на, Удмуртия, ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

БУРДЫКОВ Александр Борисович, р. в 1908 в с.Иншино Алексинского р-на Тульской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

БУСЕВИЧ Николай Яковлевич, р. в 1917 в с.Мокрая Калигорка Шполянского р-на Черкасской обл., ряд 817-го сп 239-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Дворица.

ВАНАРШЕНКО Афанасий Данилович, р. в 1924 в д.Помониловка Любинского р-на Омской обл., ст. лейт. 1254-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Ульяново.

ВАРАНИЦА Петр Дементьевич, р. в 1901 в с.Сухая Калигорка Шполянского р-на Черкасской обл., ряд. 817-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Дворица.

ВАСИЛЬЕВ Николай Зиновьевич, р. в 1924 в Магнитогорском р-не Челябинской обл., ефр. 813-го сп 239-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Заборье.

ВОЛЫНСКИЙ Василий Григорьевич, р. в 1909 в г.Харькове, ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

ВОРОБЬЁВ Иван Иванович, р. в 1926 в с.Кытманово Алтайского края, ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Ульяново.

ВОРОНИН Василий Михайлович, р. в 1918 в г.Тула, ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Ульяново.

ВТОРИН Дмитрий Семёнович, р. в 1923 в д.Лаптенки 6.Туринского р-на Кировской обл., старш. 817-го сп 239-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Дворица.

ГАВРИЛИН Григорий Петрович, р. в 1921 в Пителинском р-не Рязанской обл., ст.лейт. 1258-го сп 378-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Ульяново.

ГАЛЬЦ Марк Иванович, р. в 1910 в с.Бужанка Лысянского р-на Черкасской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, умер от ран 14.7.1944.

ГАЩА Николай Фёдорович, р. в 1915 в с.Дз-Сенаки Цхакаевского р-на, Грузия, ряд. 813-го сп 239-й сд, умер от ран 14.7.1944.

ГВОДА Дмитрий Александрович, р. в 1918 в с.Поташна Каневского р-на Черкасской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Заборье.

ГОЛИКОВ Иван Михайлович, р. в 1915 в с-зе «Ударник» Эртильского р-на Воронежской обл., ст.серж. 1256-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

ГОЛОВКОВ Илья Андреевич, р. в 1900 в Алейском р-не Алтайского края, ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Дворица.

ГОЛОВЧЕНКО Филипп Тимофеевич, р. в 1906 в с.Лютенька Гадячского р-на Полтавской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, умер от ран 14.7.1944.

Ф. Т. Головченко.

Т. П. Гуренко.

П. Ф. Дурович.

ГРИГОРЬЕВ Пётр Иванович, р. в 1914 в д.Загорье Локнянского р-на Псковской обл., лейт. 1254-го сп 378-й сд, умер от ран 9.7.1944.

ГУРЕНКО Терентий Прокофьевич, р. в 1911 в с.Шандра Мироновского р-на Киевской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Заборье.

ГУСЕВ Геннадий Александрович, р. в г.Челябинске, ряд. 817-го сп 239-й сд, умер от ран 13.7.1944.

ДАНИЛОВ Георгий Гаврилович, р. в 1921 в д.Остапово Щуйского р-на Ивановской обл., ряд. 111-го сп, погиб 11.9.1941 в д.Борковичи.

ДВОРЕЦКИЙ Николай Алексеевич, р. в 1920 в с.Уварово Тамбовской обл., серж. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

ДЕНИСЮК Никон Артемович, р. в с.Рудка Владимирецкого р-на Ровенской обл., ряд. 332-й сд, погиб 7.7.1944 у д.Дворица.

ДЖАБАРОВ Улаш, р. в 1895 в Тукбайском с/с Камашинского р-на Кашкадарьинской обл., Узбекистан, ряд. 1256-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

ДЖАМБАЕВ Батыр, р. в 1917 в с.Мукрон Илекского р-на Оренбургской обл., ряд. 817-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Дворица.

ДОБРОВ Яков Николаевич, р. в 1901 в д.Шуш Ермаковского р-на Красноярского края, ряд. 817-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Дворица.

ДРОЗДОВ Алексей Алексеевич, р. в 1925 в д.Колоколово Гдовского р-на Псковской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

ДУБ Дмитрий Иванович, р. в 1925 в с.Тайпуры Здолбуновского р-на Ровенской обл., ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Дворица.

ДУРОВИЧ Пётр Фёдорович, р. в 1924 в д.Тарасовск Усть-Удинского р-на Иркутской обл., ряд. 817-го сп 239-й сд, умер от ран 16.7.1944 в д.Борковичи.

ЕГОРОВ Василий Иванович, р. в 1903 в с.Шкавское Каргапольского р-на Курганской обл., мл.серж. 813-го сп 239-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Заборье.

ЕПИН Николай Борисович, р. в 1924 в с.Грязновка Тербунского р-на Липецкой обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

ЕРМОЛАЕВ Иван Филатович, р. в с.Ордынское Новосибирской обл., ефр. 832-го орс 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Дворица.

ЖДАНОВ Пётр Иванович, р. в 1909 в д.Колтор Усть-Ишимского р-на Омской обл., ряд. 817-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Дворица.

ЖЕЛОБИЦКИЙ Николай Васильевич, р. в 1905 в с.Ступичное Шполянского р-на Черкасской обл., ряд. 817-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Дворица.

ЖИЛЬЦОВ Николай Иванович, р. в 1918 во Владимирском р-не Владимирской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, погиб 7.7.1944 у д.Заборье.

ЖУКОВ Константин Никитич, р. в 1918 в с.Гатяпутово Сорокинского р-на Тюменской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, погиб 7.7.1944 у д.Заборье.

ЖУЛЬ Онуфрий Афанасьевич, р. в 1916 в с.Козлов Переяслав-Хмельницкого р-на Киевской обл., ст.серж. 817-го сп 239-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Дворица.

ЖУРИН Михаил Егорович, р. в п.Волга Некоузского р-на Ярославской обл., ряд. 1197-го сп 95-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Рожевщина.

ЗАБЕЛИН Кондрат Алексеевич, р. в 1911 в г.Ярославле, ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Дворица.

ЗАЛЕВСКИЙ Павел Францевич, р. в 1925 в с.Черногрудка Ружинского р-на Житомирской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Ульяново.

ЗАХАРЧЕНКО Николай Васильевич, р. в 1924 в с.Нишоловцы Макаровского р-на Киевской обл., ряд. 817-го сп 239-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Дворица.

ЗЕЛЁНКИН Иван Егорович, р. в 1922 в с.Поташка Артинского р-на Екатеринбургской обл., ряд. 817-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Дворица.

ЗИГАНДИН Мирахмет, р. в 1924 в с.Н.Такерман 6.Ворошиловского р-на, Татарстан, ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

ИБРАЕВ Токтогул, р. в 1924 в Пржевальском р-не Иссыккульской обл., серж. 813-го сп 239-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Заборье.

ИВАНОВ Владимир Андреевич, р. в 1925 в с.Усакислекаш 6.Малопетровского р-на Самарской обл., ряд. 817-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Дворица.

ИВАНОВ Владимир Дмитриевич, р. в 1912 в д.Н.Романовка Нижнесерогозского р-на Херсонской обл., ст.серж. 817-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Дворица.

ИЛЬИН Василий Дмитриевич, р. в 1915 в д.Сорокино Старицкого р-на Тверской обл., мл.серж. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

ИЛЬИНЫХ Александр Иванович, р. в 1914 в д.Петрухино Талицкого р-на Екатеринбургской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, умер от ран 14.7.1944.

ИСАКОВ Александр Николаевич, р. в 1925 в д.Лебяжье Мелекесского р-на Ульяновской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

КАБЫДЫКОВ Александр Товарович, р. в 1926 в с.Тинчур Усть-Коксинского р-на Алтайского края, ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

КАЛУГИН Иван Герасимович, р. в 1907 в Староюрьевском р-не Тамбовской обл., ефр. 1256-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

КАПИЛЮШНЫЙ Трофим Феофанович, р. в 1912 в с.Соболевка Шполянского р-на Черкасской обл., ряд. 817-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Дворица.

КАРИМОВ Хасамбай, р. в 1911 в Янайпошарском с/с Канибадамского р-на Ленинабадской обл., ряд. 817-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Дворица.

КАСИМОВ Капар, р. в 1905 в д.Энгельс 6. Кагановичского р-на Павлодарской обл., ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Дворица.

КИРИЛЮК Антон Калинкович, р. в 1914 в с.Бабино Гощанского р-на Ровенской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Ульяново.

КИЧИГИН Геннадий Константинович, р. в 1924 в г.Днепропетровске, старш. 817-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Дворица.

КЛИМОВ Василий Егорович, р. в 1903 в Конаковском р-не Тверской обл., ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Дворица.

КЛОБУКОВ Николай Иванович, р. в 1906 в с.Шимолино Благовещенского р-на Алтайского края, ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

КНЫШ Иван Иванович, р. в 1917 в д.Богданы Петуховского р-на Курганской обл., серж., умер от ран 15.7.1944 в д.Магеры.

А. И. Ильиных.

Т. Ф. Капилюшный.

И. И. Кныш.

А ЁН КАЖА:МАМА, ГЭТА Ж Я!

Піша вам пляменніца Кныша Івана Іванавіча — Ліда. Спачатку я ад душы хачу падзякаваць за тое, што памяць аб загінуўшых жыве ў вас да гэтых дзён. Я вельмі хвалююся і не ведаю, ці атрымаецца ў мяне напісаць усё, што хачу. Я дзядзьку нават не бачыла, бо я з 1946 года, але пішу са слоў мамы, сястры дзядзі.

Дакументаў у нас ніякіх няма, пісем таксама. Вось толькі фотаздымак армейскі і два моманты перазахавання. Дзядзька нарадзіўся ў 1917 годзе, перад вайной адслужыў у арміі на Байкале ва ўнутраных войсках. У арміі ўступіў у партыю. Жаніўся рана, да арміі было двое дзяцей і цяжарная жонка.

У студзені 1941 года дэмабілізаваўся, а ў маі забралі яго на перападрыхтоўку ў г.Чэбаркуль. Больш яго родныя не бачылі. 30 мая прыйшло пісьмо з Чэбаркуля: «Пісем не пішыце, нас адпраўляюць, напішу з новага месца». І да 1971 года мы нічога аб ім не ведалі.

Маці памерла ў 1973 годзе, але да 1971 года чакала яго штодзённа.

Яна гаварыла: «Вось буду сядзець, а да мяне падыдзе мужчына і скажа: «Добры дзень!» А я запытаюся: «Хто ты?» А ён мне адкажа: «Мама, гэта ж я, Іван!»

Але ў 1971 годзе пры перазахаванні знайшлі медальён і прыслалі нам пісьмо з Боркавіцкага с/савета.

Вось тады мы даведаліся, дзе загінуў наш дзядзя.

З павагай наша сям'я

КОЗНОВЕЦКИЙ Григорий Илларионович, р. в 1906 в д.Коноховцы б.Вишневецкого р-на Тернопольской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

КОЛЛИНС Эрнест Оливерович, р. в 1924 в г.Кокчетав, ряд. 760-й отд.роты связи 311-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Жмаки.

КОЛОБОВ Иван Васильевич, р. в д.Маркоково Шадринского р-на Курганской обл., ряд. 817-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Дворица.

КОЛОСНИЦЫН Василий Иванович, р. в Шабалинском р-не Кировской обл., ст.серж. 1258-го сп 378-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Дворица.

КОЛОСОВСКИЙ Александр Лаврентьевич, р. в 1913 в с.Грушево Мироновского р-на Киевской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Заборье.

КОМИССАРЧУК Фёдор Демидович, р. в 1925 в г.Гомеле, ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

КОНОВАЛОВ Иван Александрович, р. в 1926 в с.Болонь Усть-Канского р-на Алтайского края, ряд. 1256-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

КОНОНЕНКО Иван Филиппович, р. в 1913 в с.Антоновка Маньковского р-на Черкасской обл., ряд. 817-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Дворица.

КОПТЕВ Прохор Агафонович, р. в 1912 в с.Первоторовка Исикульского р-на Омской обл., ряд. 1256-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

КОРНИЛОВ Николай Филиппович, р. в 1896 в д.Ломы Максатихинского р-на Тверской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Заборье.

КОРОВИН Александр Егорович, р. в 1907 в д.Забелино Ферзиковского р-на Калужской обл., ряд. 1256-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

КОРЯГИН Борис Фёдорович, р. в 1911 в д.Мараиха Ветлужского р-на Нижегородской обл., серж. 817-го сп 239-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Дворица.

КОРЯКИН Альберт Фёдорович, р. в 1920 в д.Лигино Бабушкинского р-на Вологодской обл., ряд. 817-го сп 239-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Дворица.

КОСТЮКОВ Василий Павлович, р. в 1924 в с.Сергеевка Подгорненского р-на Воронежской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Заборье.

КОТЛЯР Иван Максимович, р. в 1906 в г.Корсунь-Шевченсковский Черкасской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Заборье.

КОЧЕТКОВ Василий Максимович, р. в 1926 в с.Карабинка Солтонского р-на Алтайского края, ряд. 1256-го сп 378-го сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

КОЧЕТКОВ Степан Фёдорович, р. в 1913 в г.Сызрани Самарской обл., мл.лейт, 1258-го сп 378-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Ульяново.

КРЕЙЗЕР Иван Николаевич, р. в 1924 в стан.Тарасовка Ростовской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Заборье.

КУДРЯВЦЕВ Нестер Ефимович, р. в 1897 в д.Заборовка Корюковского р-на Черниговской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

КУЗНЕЦОВ Дмитрий Александрович, р. в 1922 в г.Санкт-Петербурге, ст.серж. 813-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Заборье.

КУЗНЕЦОВ Михаил Афанасьевич, р. в 1916 в Чердынском р-не Пермской обл., серж. 587-го иптап, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

КУЗНЕЦОВ Николай Афанасьевич, р. в 1926 в д.Маткажа Пудожского р-на, Карелия, ряд. 813-го сп 239-й сд, умер от ран 14.7.1944.

КУРЛОВИЧ Калина Маркович, р. в 1897 в Назаровском с/с б.Велижанского р-на Тюменской обл., ряд. 817-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Дворица.

КУЧЕРЯ Николай Михайлович, р. в 1904 в д.Сокерницы Сребнянского р-на Черниговской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

ЛАВРОВ Иван Григорьевич, р. в 1904 в с.Н.-Павловка б.Землянского р-на Воронежской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

ЛАРИОНОВ Алексей Иванович, р. в 1924 в Новгородском р-не Новгородской обл., мл.серж. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

ЛАРИОНОВ Николай Иванович, р. в д.Камец Струго-Красненского р-на Псковской обл., серж. 813-го сп 239-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Заборье.

ЛАТЫШЕВ Михаил Степанович, р. в 1909 в п.Новороссийский Шегарского р-на Томской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

ЛЕБЕДЕВ Олег Григорьевич, р. в 1926 в д.Кузьминская Шольского р-на Вологодской обл., ряд. 817-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Дворица.

ЛЕВАНОВ Иван Петрович, р. в 1924 в д.Карауловка Верхошижемского р-на Кировской обл., мл.серж. 1258-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Дворица.

ЛИЗОГУБ Иосиф Моисеевич, р. в 1914 в с.Березовка Каневского р-на Черкасской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Заборье.

ЛИТВИН Григорий Илларионович, р. в 1917 в с.Корюковка Щорского р-на Черниговской обл., ефр. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

ЛИТВИНЧУК Михаил Александрович, р. в 1902 в д.Шпаков Ровенского р-на Ровенской обл., ряд. 817-го сп 239-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Дворица.

ЛОЕНКО Александр Иванович, р. в 1909 в с.Ручки Гадячского р-на Полтавской обл., ряд. 1256-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

ЛУЦЕНКО Василий Семёнович, р. в 1926 в с.Червоненка Чернобаевского р-на Черкасской обл., ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Дворица.

МАЙОРОВ Михаил Иванович, р. в 1925 в с.Васильево 6.Юдинского р-на, Дагестан, серж. 817-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Дворица.

ПОМНЮ, ЯК САДЗІЎ МЯНЕ НА КАНЯ...

Ліст Пятра, сына Д.К.Манжулы, г.Удачны, Якуція

Добры дзень!

З глабокім пачуццём прачытаў заметку ў газеце, дзе вы прапаноўваеце адгукнуцца блізкім і знаёмым загінуўшых воінаў. Камяк падступіў да горла, калі прачытаў прозвішча дарагога, любімага бацькі — Манжула Давід Купрыянавіч, 1906 года нараджэння. Дакараю сябе, што ні разу не быў на яго магілцы, што на Віцебшчыне. Колькі разоў збіраўся з'ездзіць, высветліць усё, узяць з магілкі зямлі, потым аб усім расказаць маці. Яна яшчэ жывая, дзякуй Богу. Яна жыве ў сяле Лука Канеўскага раёна Чаркаскай вобласці.

Я вельмі дрэнна памятаю тату. Толькі помню, як садзіў на каня, браў на рукі. Ён быў вельмі дужы чалавек сярэдняга росту, шыракаплечы, каранасты, прыгожы. У мамы ёсць фотаздымак, дзе бацька чамусьці ў кавалерыйскай форме. Наколькі я ведаю, бацька ў кавалерыі не служыў. Але, можа, я памыляюся. Як мага хутчэй я паведамлю маці, сястры, брату і папрашу дакладна пацвердзіць.

У пачатку вайны бацька пайшоў ваяваць, але трапіў у палон, уцёк, знаходзіўся на акупіраванай тэрыторыі ў партызанскім атрадзе. Пасля вызвалення Кіева і Канева пайшоў далей ваяваць з фашыстамі. У 1944 годзе атрымалі пахаронку: бацька загінуў за вызваленне горада Віцебска. Аднавясковец гаварыў, што бацька быў кулямётчыкам. Насіў свой «максім» без асаблівых намаганняў на плячах. На перадавой разам з таварышамі вёў агонь па ворагу. У гэты момант прамым трапленнем снарада ці міны абарвалася жыццё абодвух. Са слоў земляка, ён дастаў з кішэні перачынны ножык і дакументы бацькі. Таксама ён расказваў, што бацька раней быў артылерыстам-дальнабойшчыкам. Але адной чы пасля чарговага бою бацька адлучыўся на кароткі час, і на яго месца залічылі другога. Дарэчы, з яго былога разліку засталіся ўсе жывыя. Ракавая хвіліна павярнулася трагедыяй.

Прашу прабачэння, што пішу няўдала і няма ў мяне цікавых для вас фактаў. Гэту выразку з газеты мне даслаў цесць. Адразу паведаміў дамоў, можа, і пазнавата, бо пошта вельмі доўга ідзе. Маці беражэ памяць аб бацьку. Я папрашу яе і сястру, каб яны выслалі ўсё, што ёсць у іх ад бацькі. Сястра 1933 г.н., я — 1938, брат — 1944г. Так што сястрыца жыве таксама ў сяле Лука — Каралевіч Марфа Купрыянаўна.

У канцы свайго ліста прашу, калі можна, адказаць мне ў некалькіх радках, ці можна прыехаць наведаць магілку, даведацца аб дакладным месцы пахавання. Мне вельмі цяжка, калі я думаю пра бацьку. Горка ўсведамляць, што я, напэўна, дрэнны сын, бо прайшло столькі гадоў, а я дасюль не быў на зямлі, дзе загінуў бацька, хаця душой і сэрцам я заўсёды з ім.

Прабачце. Дзякую.

МАНЖОС Николай Степанович, р. в г.Шпола Черкасской обл., ряд. 817-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Дворица.

МАНЖУЛА Давид Куприянович, р. в 1906 в с.Лука Каневского р-на Черкасской обл., ряд. 239-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Заборье.

МАРОЧКИН Николай Михайлович, р. в

Д. К. Манжула.

д.Заклинские Горки Дновского р-на Псковской обл., ряд. 855-го ап 311-й сд, погиб 8.7.1944.

МАРТЫНОВ Зиновий Павлович, р. в 1925 в с.Чандрово Ишлейского р-на, Чувашия, ряд. 813-го сп 239-й сд, умер от ран 14.7.1944 у д.Заборье.

МАРЧЕНКО Марк Трофимович, р. в 1918 в с.Шандра Мироновского р-на Киевской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Заборье.

МАССАРОВ Хасан, р. в 1909 в с.Ахметово Кузнечихинского р-на, Татарстан, ряд. 1256-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

МАХМУДОВ Абдуляджан, р. в 1901 в Араванском р-не Ошской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Заборье.

МАШУРИН Иван Михайлович, р. в 1907 в г.Кропоткин Краснодарского края, ст.серж. 1256-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

МЕЛЬНИКОВ Иван Иванович, р. в д.Мелешино Палехского р-на Ивановской обл., ефр. 891-го ап 332-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Дворица.

МИРОНОВ Алексей Семёнович, р. в 1919, ряд., умер от ран 15.7.1944.

МИХАЙЛЕНКО Иван Макарович, р. в 1925 в с.Блидча Иванковского р-на Киевской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, умер от ран 14.7.1944.

МИХЕЕВ Пётр Иванович, р. в 1917 в Няндомском р-не Архангельской обл., мл.лейт. 1258-го сп 378-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Ульяново.

МИХЕЕНКО Михаил Яковлевич, р. в 1925 в б.Всходском р-не Смоленской обл., ряд. 1256-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

МОИСЕЕНКО Иван Игнатьевич, р. в 1906 в г.Рудня Смоленской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

МОРДАС Андрей Давыдович, р. в с.Большой Желудок Владимирецкого р-на Ровенской обл., ряд. 1197-го сп 95-й сд, погиб 6.7.1944 у д.Рожевщина.

МОСКАЛЕНКО Александр Иванович, р. в 1909 в с.Петропавловка Купянского р-на Харьковской обл., ряд. 1256-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

И. М. Михайленко.

МУХИН Михаил Алексеевич, р. в 1926 в д.Юрино Белоозерского р-на Вологодской обл., ряд. 817-го сп 239-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Дворица.

НАБИУЛЛИН Махмут, р. в 1900 в Утяжинском с/с Новошешминского р-на, Татарстан, ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Дворица.

НЕЦВЕТАЕВ Иван Михайлович, р. в 1910 в д.Кр.Ключ Нуримановского р-на, Башкортостан, ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

НИЗАМИЕВ Гелам, р. в 1924 в д.Шигаево Апастовского р-на, Татарстан, ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Ульяново.

НИКИТИН Иван Николаевич, р. в 1920 в с.Дарьевка Аткарского р-на Саратовской обл., ряд. 817-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Дворица.

НУРМАТОВ Джумай, р. в 1911 в с.Ангелы Ургенчского р-на Хорезмской обл., Узбекистан, ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

ОВЧИННИКОВ Антон Иванович, р. в 1912 в д.Теребуни Струго-Красненского р-на Псковской обл., мл.серж. 1258-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Дворица.

ПАВШИНСКИЙ Павел Егорович, р. 1926 в д.Задориха Виноградовского р-на Архангельской обл., ряд. 817-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Дворица.

ПАЛКИН Владимир Егорович, р. в 1920 в д.Аверино Сысертского р-на Свердловской обл., мл.серж. 1258-го сп 378-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Дворица.

ПЕЛЫХ Василий Ефремович, р. в 1918 в с.Федоровка Карловского р-на Полтавской обл., серж. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

ПЕРМЯКОВ Константин Андреевич, р. в 1918 в д.Синцы Унинского р-на Кировской обл., старш. 817-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Дворица.

ПЕТРЕНКО Иван Вениаминович, р. в 1909 в с.Сухая Калигорка Шполянского р-на Черкасской обл., ряд. 817-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Дворица.

ПЕТРОВ Александр Иванович, р. в 1915 в д.Петрово Томского р-на Томской обл., ст.лейт. 1254-го сп 378-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Ульяново.

ПЕТРОВ Алексей Иванович, р. в д.Домленки Солецкого р-на Новгородской обл., ряд. 817-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Дворица.

ПЕТРУХИН Егор Яковлевич, р. в 1925 в с.Долгое Ульяновского р-на Калужской обл., старш. 1256-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

ПИЛЯВСКИЙ Петр Иосифович, р. в 1904 в с.Степанцы Каневского р-на Черкасской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Заборье.

ПИСКОВОЙ Аркадий Михайлович, р. в 1908 в с.Кумейки Черкасского р-на Черкасской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Заборье.

ПИЦЕНКО Яков Митрофанович, р. в 1922 в с.Гожуль Полтавского р-на Полтавской обл., ст.серж. 1256-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

ПИЧУРКИН Николай Иванович, р. в 1913 в д.Слобода Кстовского р-на Нижегородской обл., мл.серж. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

ПЛОХОТИН Семён Емельянович, р. в 1908 на ст.Тобол Кустанайской обл., старш. 1256-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

ПОГРЕБНЯ Михаил Семёнович, р. в 1906 в с.Шандра Мироновского р-на Киевской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Заборье.

ПОДНЕБЕСНЫЙ Владимир Семёнович, р. в 1921 в г.Валки Харьковской обл., ряд 817-го сп 239-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Дворица.

ПОЖАРИЦКИЙ Степан Алексеевич, р. в Белоруссии, жил в с.Оселки Киселевского р-на Кемеровской обл., ряд 1256-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

ПОЛЯНСКИЙ Михаил Александрович, р. в 1922 в Полянском с/с б.Кочкарского р-на Челябинской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, умер от ран 14.7.1944 у д.Заборье.

ПОНОМАРЕНКО Яков Фёдорович, р. в 1908 в с.Любовка Краснокутского р-на Харьковской обл., ряд. 638-го сп 200-й сд, умер от ран 14.7.1944 у д.Ульяново.

ПОПОВ Александр Алексеевич, р. на ст.Сарная Алма-Атинской обл., ряд. 817-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Дворица.

ПОПОВ Прокопий Демьянович, р. в 1926 в с.Усть-Иша б.Старобардинского р-на Алтайского края, ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Дворица.

Я. Ф. Пономаренко.

ПОРФИРОВ Георгий Ильич, р. в 1912 в с.Устечь б.Корсунского р-на Ульяновской обл., ряд. 817-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Дворица.

ПОСТНИКОВ Николай Васильевич, р. в 1926 в д.Макарьевка Красногорского р-на Алтайского края, ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Дворица.

ПОТАПЕНКО Андрей Емельянович, р. в 1913 в д.Березовка Амурской обл., ряд. 817-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Дворица.

ПРОСКУРИН Леонид Степанович, р. в 1926 в с.Филатово Обонинского р-на Курской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Ульяново.

ПРОСТОКВАШИН Андрей Григорьевич, р. в 1923 в с.Карменюк-Подгорный Ульяновской обл., серж. 1256-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

ПУЗАНОВ Василий Платонович, р. в 1926 в с.Красногорское б.Старобардинского р-на Алтайского края, ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Дворица.

ПУЗДРАНЬ Иван Нифонтович, р. в 1918 в с.Косененки Киевской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

ПЫШНЫЙ Константин Севастьянович, р. в 1901 в с.Киселевка Шполянского р-на Черкасской обл., ряд. 817-го сп 239-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Дворица.

ПЬЯНКОВ Алексей Алексеевич, р. в 1900 в с.Харино б.Багарякского р-на Челябинской обл., старш. 817-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Дворица.

РАДЖАПОВ Атаржан, р. в 1915 в Куня-Ургенчском р-не Ташаузской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

РАКУТАН Иван Федосеевич, р. в 1915 в с.Мельники Каневского р-на Черкасской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, умер от ран 13.7.1944.

РАСПАЕВ Аман, р. в 1917 на ст.Акаркут Луговского р-на, Казахстан, ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

РЕЗИКОВ Назар Макарович, р. в 1926 в д.Костан Усть-Коксинского р-на Горно-Алтайской а.о., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

РЕКУНОВ Давид Никифорович, р. в 1911 в Алексеевском р-не Волгоградской обл., ст.лейт. 1258-го сп 378-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Ульяново.

РЕШЕТНИКОВ Василий Алексеевич, р. в Загорском р-не Московской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Ульяново.

РОЖКОВ Иван Афанасьевич, р. в 1909 на ст.Мена Менского р-на Черниговской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

РОМАНОВ Василий Петрович, р. 1916 в с.Избриже Медновского р-на Тверской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Заборье.

РОМАНОВ Павел Андреевич, р. в 1916 в ст.Рязанская Белореченского р-на Краснодарского края, старш. 855-го ап 311-й сд, погиб 11.7.1944 в р.Дрисса.

РУБЦОВ Михаил Петрович, р. в 1926 в с.Тараба Кытмановского р-на Алтайского края, ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

РУШЕВ Василий Дмитриевич, р. в 1913 в д.Алтухово Вачского р-на Нижегородской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, умер от ран 14.7.1944.

САВЧЕНКО Михаил Миронович, р. в 1914 в Соколовском с/с Иланского р-на Красноярского края, призывался в Иркутске, ряд. 587-го иптап, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

СЕРГЕЕВ Герман Павлович, р. в 1917 в с.Затон-Сурка Исакогорского р-на Архангельской обл., ряд. 760-й отд.роты связи 311-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Жмаки.

СЕРЕДИН Пётр Сергеевич, р. в 1920 в с.Тоцкое Оренбургской обл., мл.лейт. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

СИВОПЛЯСОВ Иван Иванович, р. 1913 в с.Марьяновка Кировской обл., мл.лейт. 813-го сп 239-й сд, умер от ран 14.7.1944 у д.Заборье.

СИДОРКИН Михаил Анисимович, р. в 1923 в д.Романовичи Гомельского р-на, ряд. 817-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Дворица.

СИНЯК Порфирий Яковлевич, р. в 1897 в с.Обозновка Глобинского р-на Полтавской обл., ряд. 1256-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

СКАЧКОВ Семён Васильевич, р. в 1903 в с.Шандра Мироновского р-на Киевской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, погиб 7.7.1944 у д.Заборье.

СКРИПКИН Ефрем Григорьевич, р. в 1898 в с.Овинец Суражского р-на Брянской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

СМАГЛЮК Николай Максимович, р. в 1926 в с.Троицкое Верхнеднепровского р-на Днепропетровской обл., ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Дворица.

П. Я. Синяк.

И.Ф. Терещенко.

СМИРИН Николай Алексеевич, р. в 1925 в г.Санкт-Петербурге, серж. 817-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Дворица.

СОЛОВЬЕВ Фёдор Сергеевич, р. в 1924 в с.Зорино 6.Кирцовского р-на Курской обл., ряд. 1256-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

СТАРИЦЫН Игнатий Варфоломеевич, р. в 1915 в с.Приозерское Архангельской обл., лейт. 1254-го сп 378-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Ульяново.

СТАРОВОЙТОВ Константин Васильевич, р. в 1915 в г.Санкт-Петербурге, ряд. 817-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Дворица.

СТАРОСВИТСКИЙ Гавриил Леонтьевич, р. в 1903 в с.Антоновка Маньковского р-на Черкасской обл., серж. 817-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Дворица.

СТЕПАНОВ Николай Николаевич, р. в 1925 в д.Иваниха Лихославльского р-на Тверской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Ульяново.

СТРИЖОВ Егор Васильевич, р. в 1926 в д.Тютияры Кыштымского р-на Челябинской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, погиб 7.7.1944 у д.Заборье.

СЫСОЕВ Николай Николаевич, р. в 1922 в д.Теребуни Струго-Красненского р-на Псковской обл., ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Дворица.

ТЕМЧЕНКО Борис Макарович, р. в 1896 в с.Харьковцы Хорольского р-на Полтавской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

ТЕРЕЩЕНКО Иван Фёдорович, р. в 1901 в с.Обозновка Глобинского р-на Полтавской обл., ряд. 1256-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

ТКАЛЕНКО Анатолий Фёдорович, р. в 1926 в ст.Гулькевичи Краснодарского края, ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

ТРУБА Алексей Филиппович, р. в 1919 в д.Свидовск Черкасской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Заборье.

ТУХТЕЕВ Аут, р. в 1897 под г.Бишкек, ряд. 813-го сп 239-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Заборье.

УЛИЧЕВ Николай Илларионович, р. в 1901 в Куйбышевском р-не Калужской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

УРУЗБАЕВ Базар, р. в 1915 в к-зе им.Сталина Денауского р-на Сурхандарьинской обл., мл.серж. 1258-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Дворица.

УХЛИН Никифор Никифорович, р. в 1906 в Хвалынском р-не Саратовской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Заборье.

ФЁДОРОВ Дмитрий Афанасьевич, р. в 1916 в д.Крылово Беловского р-на Тульской обл., ст.серж. 1258-го сп 378-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Дворица.

ФИЛИППОВ Николай Яковлевич, р. в 1918 в Глазовском р-не, Удмуртия, лецт. 1258-го сп 378-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Дворица.

ФИСЮК Павел Лаврентьевич, р. в 1901 в г.Щорс Черниговской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

ФРОЛКИН Максим Михайлович, р. в 1901 в с.Алькино Ковылкинского р-на, Мордовия, ряд. 817-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Дворица.

ФУКСИН Александр Иванович, р. в 1924 в г.Талдом Московской обл., серж. 813-го сп 239-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Заборье.

ХАИТОВ Марсаит, р. в 1924 в д.Грумсарай Папского р-на Ферганской обл., мл.серж. 813-го сп 239-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Заборье.

ХАРЧЕНКО Андрей Степанович, р. в 1913 в с.Б.Слобода Семеновского р-на Черниговской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

ХОВРАК Илларион Семёнович, р. в 1899 в с.Яблуновка Лысянского р-на Черкасской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, умер от ран 14.7.1944 у д.Заборье.

ХРАМОВ Николай Маркелович, р. в 1917 в г.п.Сосновоборск Пензенской обл., серж. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

ЦАРУН Иван Иванович, р. в 1916 в с.Хотеевка Щорского р-на Черниговской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

ЦЫГАНОК Пётр Васильевич, р. в 1913 в г.Днепродзержинске, ряд. 813-го сп 239-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Заборье.

ЧЕРЕДНИЧЕНКО Арион Максимович, р. в 1912 в с.Грушево Мироновского р-на Киевской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, умер от ран 14.7.1944.

ЧИХОМОВ Александр Андреевич, р. в 1926 в г.Екатеринбурге, ряд. 817-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Дворица.

ЧУДИНОВСКИХ Василий Владимирович, р. в 1916 в Новицком с/с б.Верховенского р-на Кировской обл., мл.лейт. 550-го сп, погиб 8.7.1944 у д.Борковичи.

ШАБАЛИН Александр Григорьевич, р. в 1924 в д.Табынск Гафурийского р-на, Башкортостан, ряд. 813-го сп 239-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Заборье.

ШАБАНОВ Никанор Аркадьевич, р. в д.Дубровка Мамлютского р-на Северо-Казахстанской обл., ст.серж. 813-го сп 239-й сд, умер от ран 15.7.1944.

ШАЙДУЛИН Хамит, р. в с.Тарташево Бирского р-на, Башкортостан, ряд. 1256-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

ШАЛУДЬКО Яков Григорьевич, р. в 1896 в с.Баба Менского р-на Черниговской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

ШВЕДЕНКО Александр Яковлевич, р. в 1906 в г.Черкассы, ряд. 813-го сп 239-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Заборье.

ШИМАНОВ Пётр Васильевич, р. в 1920 на ст.Чемодановка Кораблинского р-на Рязанской обл., серж. 817-го сп 239-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Дворица.

ШИПАТОВ Захар Семёнович, р. в с.Чуротники Комсомольского р-на, Чувашия, ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

ШКАВРО Яков Иванович, р. в 1900 в с.Кобыжга Бобровицкого р-на Черниговской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Ульяново.

ШКИНДЕР Иван Максимович, р. в с.Большой Желудок Владимирецкого р-на Ровенской обл., ряд. 1197-го сп 95-й сд, погиб 6.7.1944 у д.Рожевщина.

ЩАДИЛОВ Василий Борисович, р. в 1914 в д.Крутая б.Епифановского р-на Тульской обл., серж. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Ульяново.

ЩЕГОЛЕВ Виктор Михайлович, р. в 1923 в с.Дуплянка б.Родничковского р-на Саратовской обл., ст.серж. 817-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 уд.Дворица.

ЯСИНСКИЙ Игорь Сергеевич, р. в 1926 в г.Речица Гомельской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Ульяново.

КЛАНЯЕМСЯ ДА ЗЯМЛІ

З пісьма жонкі Ганны Ціханаўны, дзяцей Ф.Я.Перабейноса

Добры дзень тым людзям, хто возьме наша пісьмо ў рукі.

Мы прачыталі нашу раённую газету і знайшлі імя свайго мужа і бацькі — высылаем маленькае фота, бо большага не маем.

У мяне засталося пяцёра дзяцей, калі ён загінуў. Усе жывыя, толькі што яны не каля мяне, усе па белым свеце.

Мы вас вельмі просім, каб вы напісалі ў газеце пра добрых да нас людзей. Яны нам чужыя людзі, а якія добрыя. Яны даглядаюць магілу нашага таты і мужа. Мы двойчы былі на магіле, яны нас прынялі, як родныя. Гэта з вёскі Забор'е, п/а Боркавічы, Ліпаўкі Жора і Вера. І яшчэ мы шчыра дзякуем старшыні сельсавета, па ініцыятыве якога пастаўлены нашаму тату і мужу помнік.

Да зямлі кланяемся ім, добрым людзям. Мы дасюль думаем, каб быў наш тата, можа б, мы такога гора не зведалі, як давялося зведаць. Ён у нас быў добры. Вы прабачце, можа, я што не так напісала.

З павагаю да вас Ганна Ціханаўна і дзеці

ЗАХОРОНЕНИЕ В ДЕРЕВНЕ ЗАБОРЬЕ НА ГРАЖДАНСКОМ КЛАДБИЩЕ

ПЕРЕБЕЙНОС Фома Яковлевич, р. в с.Мартыновка Каневского р-на Черкасской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Заборье.

ЗАХОРОНЕНИЕ В ДЕРЕВНЕ ЛУНАЧАРСКОЕ

БЕЛЯЕВ Трофим Дмитриевич, р. в 1907 в д.Киркино Кичменгско-Городецкого р-на Вологодской обл., ряд., погиб в начале июля 1944 у д.Луначарское.

БОЛТУНОВ Виктор Петрович, р. в 1924 в Хотынецком р-не Орловской обл., ряд. 365-го сп 119-й сд, погиб 10.7.1944 уд.Замошье.

БРЕЕВ Павел Вячеславович, р. в 1911 в с.Красное Белгородского р-на Белгородской обл., ряд. 365-го сп 119-й сд, умер от ран 15.7.1944 у д.Замошье.

ГРОДСКИЙ Владимир Степанович, р. в 1901

Ф. Я. Перебейнос.

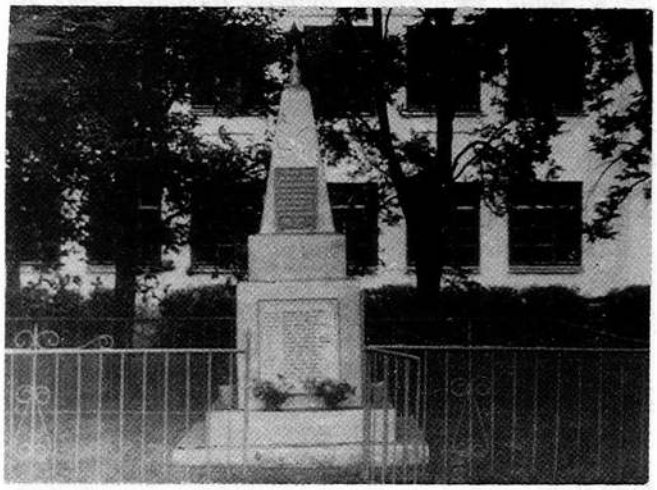

Помнік на брацкай магіле савецкіх воінаў у вёсцы Луначарскае.

в с.Вильгор Гощанского р-на Ровенской обл., ряд. 365-го сп 119-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Замошье.

ИЛЮШИН Сергей Спиридонович, р. в 1912 в с.Новота Пильнинского р-на Нижегородской обл., ст.серж. 365-го сп 119-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Замошье.

КЛИМОВСКИЙ Николай Николаевич, р. в 1924 в г.Хасавюрт, Дагестан, серж. 1119-го сп 332-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Замошье.

ЛЮТОВ Иван Дмитриевич, р. в 1902 в к-зе 1 Мая Пучежского р-на Ивановской обл., ряд 1119-го сп 332-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Замошье.

МОСТОВЧЕНКО Никифор Поликарпович, р. в 1905 в д.Глушниково Лысянского р-на Черкасской обл., ряд. 1119-го сп 332-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Замошье.

ОКОННИКОВ Алексей Дмитриевич, р. в 1910 в д.Синяя Бадья Кизнерского р-на, Удмуртия, ряд. 98-й сд, погиб в 1941 у д.Горки.

ПЕСЧАНЫЙ Василий Виссарионович, р. в 1922 в д.Шестаково б.Екатеринопольского р-на Киевской обл., ряд. 1119-го сп 332-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Замошье.

РУСАНОВ Григорий Иванович, погиб в 1941 у д.Барсуки

УШАКОВ Алексей Семёнович, р. в 1924 в д.Стар.Березняк Пычасского р-на, Удмуртия, ряд., погиб 14.7.1944.

ФАДИН Александр Фёдорович, р. в 1925 в с.Русский Сыромлес Сосновоборского р-на Пензенской обл., ряд. 365-го сп 119-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Замошье.

ХОМИК Яков Демидович, р. в 1909 в с.Ясиновка Рожищенского р-на Волынской обл., ряд. 365-го сп 119-й сд, умер от ран 15.7.1944 у д.Замошье.

ШУЛЬКА Иван Васильевич, р. в с.Старая Романовка Мглинского р-на Брянской обл., ряд. 365-го сп 119-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Замошье.

ВОЛЫНЕЦКИЙ СЕЛЬСКИЙ СОВЕТ

ЗАХОРОНЕНИЕ В ДЕРЕВНЕ ВОЛЫНЦЫ

БУДКО Иван Андреевич, р. в 1912 в Талалаевском р-не Черниговской обл., ст.серж. 813-го сп 239-й сд, погиб 14.7.1944.

БУЖИНСКИЙ Григорий Емельянович, р. в 1910 в с.В.-Михайловка Новооскольского р-на Белгородской обл., ст.серж. 813-го сп 239-й сд, погиб 14.7.1944.

ГАЛУШКО Феоктист Устинович, р. в 1904 в д.Романовичи Маньковского р-на Черкасской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, погиб 15.7.1944.

ГВОЗДОВ Михаил Емельянович, р. в 1905 в д.Лапушница Городокского р-на Витебской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, погиб 14.7.1944.

ГОНЧАРОВ Владимир Миронович, р. в 1912

в Брагинском р-не Гомельской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, погиб 14.7.1944.

ЗАЙДАЛИН Мухамед Нурдюкитович, р. в 1926 в с.Ибайка б.Секретарского р-на Оренбургской обл., ефр. 813-го сп 239-й сд, погиб 15.7.1944.

КУЧКОВСКИЙ Михаил Петрович, р. в 1919 в Большереченском р-не Омской обл., старш. 813-го сп 239-й сд, погиб 14.7.1944.

МЕДВЕДЕВ Ерема Васильевич, р. в 1910 в с.Красиловка Ставищанского р-на Киевской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, погиб 15.7.1944.

МОИСЕЕВ Иван Алексеевич, р. в 1909 в совхозе им.Куйбышева Новокузнецкого р-на Кемеровской обл., мл.серж. 813-го сп 239-й сд, погиб 14.7.1944.

НОВИКОВ Александр Иванович, р. в 1918 в д.Юрьевка Лысковского р-на Нижегородской обл., мл.серж. 813-го сп 239-й сд, погиб 14.7.1944.

ОЗЕРОВ Леонид Ефимович, р. в 1925 в с.Покровское Артемовского р-на Донецкой обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, погиб 16.7.1944.

РЫКОВ Иван Фёдорович, р. в 1908 в с.Вейна Ульяновского р-на Орловской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, погиб 15.7.1944.

САВЕНЧУК Степан Фёдорович, р. в 1900 в с.Перепись Добрянского р-на Черниговской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, погиб 14.7.1944.

СКИПИН Иван Евдокимович, р. в 1926 в с.Исташное Бердюжского р-на Тюменской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, погиб 15.7.1944.

ЧАУС Василий Федотович, р. в 1912 в д.Правец Каневского р-на Черкасской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, погиб 14.7.1944.

ЧЕРНОВОЙ Николай Тимофеевич, р. в 1917 в с.Горбовка Каневского р-на Черкасской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, погиб 14.7.1944.

ЗАХОРОНЕНИЕ В ДЕРЕВНЕ КЛИМОВЩИНА

АНДРЕЕВ Алексей Андреевич, р. в Дновском р-не Псковской обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Климовщина.

АСКАРОВ Борис, р. в Павлодарской обл., старш. 1069-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Климовщина.

ВЛАСОВ Фёдор Иванович, р. в с.Н.Бурлук

Помнік на брацкай магіле савецкіх воінаў у вёсцы Валынцы.

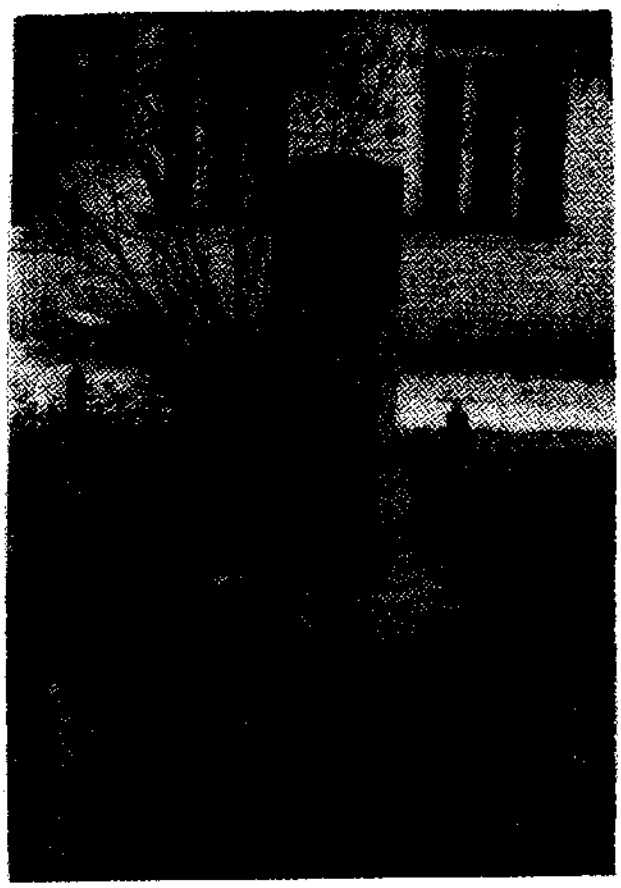

Помнік на брацкай магіле савецкіх воінаў у вёсцы Клімаўшчына /в.Белавусы/.

Чистопольского р-на Кокчетавской обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Климовщина.

ГУЧЕНКО Владимир Николаевич, р. в Усть-Лабинском р-не Краснодарского края, ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Климовщина.

ЕФИМОВ Модест Иванович, р. в д. Метечково Пушкиногорского р-на Псковской обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 15.7.1944 у д. Климовщина.

КЛИМОВ Модест Иванович, р. в д.Метечково Пушкиногорского р-на Псковской обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Климовщина.

ЖУКОВ Сергей Иванович, р. в с.Н.Ключи б.Петровского р-на Куйбышевской обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Климовщина.

ИШБАЕВ Сали, р. в 1903 в Ходжаабадском р-не Андижанской обл., Узбекистан, ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Климовщина.

КОЗЛОВ Иван Григорьевич, р. в г.Харькове, ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 12.7.1944 уд.Климовщина.

КОЗОРЕЗ Сергей Поликарпович, р. в с.Выдумка Ровенского р-на Ровенской обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Климовщина.

КОТВИЦКИЙ Александр Иванович, р. в с.Южное Красноармейского р-на Кокчетавской обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Климовщина.

КРАСНЯК Виктор Тимофеевич, р. в с.Преображенка Томаковского р-на Днепропетровской обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Климовщина.

МАЛЮТЧИК Антон Иванович, р. в 1922 в г.Ровно, ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Климовщина.

МАРКОВ Александр Иванович, р. в 1923 в д.Кикиморки Оричевского р-на Кировской обл., серж. 1069-го сп 311-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Климовщина.

М. И. Ефимов.

В. Т. Красняк.

НАРМУРАТОВ Дамин, р. в Гузарском р-не Кашкадарьинской обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Климовщина.

ПИСАРЕВ Алексей Сергеевич, р. в с.Калабино Задонского р-на Липецкой обл., мл.серж. 1069-го сп 311-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Климовщина.

ПРОХОРОВ Александр Григорьевич, р. в г.Ташкенте, ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Климовщина.

РЯЗАНОВ Иван Филиппович, р. в Бирском р-не, Башкортостан, серж. 1069-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Климовщина.

СИВЦОВ Николай Алексеевич, р. в Ставропольском крае, ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Климовщина.

СМИРНОВ Ерофей Кириллович, р. в с.В.Асаново Алнашского р-на, Удмуртия, ряд., погиб в июле 1941 у д.Климовщина.

ТУРОВ Дмитрий Егорович, р. в 1914 в Удмуртии, ряд., погиб в июле 1941 у д.Климовщина.

ХАЛЧИН Алексей Семёнович, р. в б.Долбанском р-не, Калмыкия, серж. 1069-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Климовщина.

ЯКОВЛЕВ Алексей Михайлович, р. в Дедовичском р-не Псковской обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Климовщина.

ГОЛУБОВСКИЙ СЕЛЬСКИЙ СОВЕТ

ЗАХОРОНЕНИЕ В ДЕРЕВНЕ ГОЛУБОВО

БАБИЧЕНКО Иван Тимофеевич, р. в 1906 в Булаевском р-не Северо-Казахстанской обл., серж. 1071-го сп 311-й сд, умер от ран 14.7.1944.

БЕСЕДИН Дмитрий Кириллович, р. в 1899 в г.Днепродзержинске, ряд., умер от ран 15.7.1944.

ВЕРИГИН Иван Иванович, р. в 1895 в д.Веригино Становлянского р-на Липецкой обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, умер от ран 14.7.1944.

ГРОМНИЦКИЙ Сергей Семёнович, р. в с.Ельмазово Золотоношского р-на Черкасской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, умер от ран 13.7.1944.

ДВЕДЕНЕЕВ Николай Иванович, р. в 1926 в с.Буровая Каргапольского р-на Курганской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Пользино Голубовского с/с.

КАЛИСТРАТОВ Алексей Фёдорович, р. в 1921 в д.М.Уторгош Солецкого р-на Новгородской обл., ряд. 1067-го сп 311-й сд, умер от ран 16.7.1944.

КАЛЯКИН Павел Фёдорович, р. в 1924 в д.Селиверстки Лунинского р-на Пензенской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, умер от ран 14.7.1944.

ЛЫСЕНКОВ Михаил Иванович, р. в г.Санкт-Петербурге, ряд., умер от ран 15.7.1944.

ПОСТНИКОВ Владимир Сергеевич, р. в

1909 в г.Костроме, лейт. 1071-го сп 311-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Пользино.

РОГОВ Николай Степанович, р. в 1918 в с.Бродовое Аннинского р-на Воронежской обл., лейт. 1067-го сп 311-й сд, умер от ран 15.7.1944.

САВЕЛЬЕВ Василий Фёдорович, р. в 1926 в д.Мартино Юсьвинского р-на Пермской обл., ряд. 1067-го сп 311-й сд, умер от ран 14.7.1944.

СТАРОСТИН Анатолий Сергеевич, р. в 1926 в д.Должиково Каширского р-на Московской обл., ряд. 1476-го сп 311-й сд, умер от ран 17.7.1944.

СТЕПАНОВ Иван Андреевич, р. в 1926 в д.Дровяны Порховского р-на Псковской обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, умер от ран 13.7.1944.

СТРУКОВ Иван Васильевич, р. в 1925 в с.3-я Усмань Новоусманского р-на Воронежской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Пользино.

ЧУБАРОВ Михаил Нифонтович, р. в 1925 в с.Кр.Оборона Кустанайского р-на Кустанайской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Подлипки.

ЗАХОРОНЕНИЕ У ДЕРЕВНИ ПУШТАЛЁВО

АТНАГУЛОВ Шаймурат Шакирович, р. в 1920 в д.Н.Куртмак Буздякского р-на, Башкортостан, лейт. 1069-го сп 311-й сд, умер от ран 13.7.1944.

БЕРНГАРД Бер Давыдович, р. в 1925 в Латвии, ряд. 1071-го сп 311-й сд, умер от ран 14.7.1944 у д.Пушталёво.

ВОРОГУШИН Иван Васильевич, р. в 1917 в с.Тулата Чарышского р-на Алтайского края, мл.серж. 1071-го сп 311-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Подлипки.

ГУСАРОВ Михаил Степанович, р. в 1919 в г.Кемерово, лейт. 1071-го сп 311-й сд, умер от ран 13.7.1944 у д.Пушталёво.

ЕГУНОВ Григорий Степанович, р. в 1906 в г.Армавир, ряд. 1069-го сп 311-й сд, умер от ран 13.7.1944 у д.Пушталёво.

ЕЛАНЦЕВ Семён Павлович, р. в д.Задымск б. Чашинского р-на Курганской обл., серж. 1069-го сп 311-й сд, умер от ран 15.7.1944 у д.Пушталёво.

КЛЫПА Иван Васильевич, р. в 1904 в с.Ганцы б.Лазорского р-на Полтавской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Подлипки.

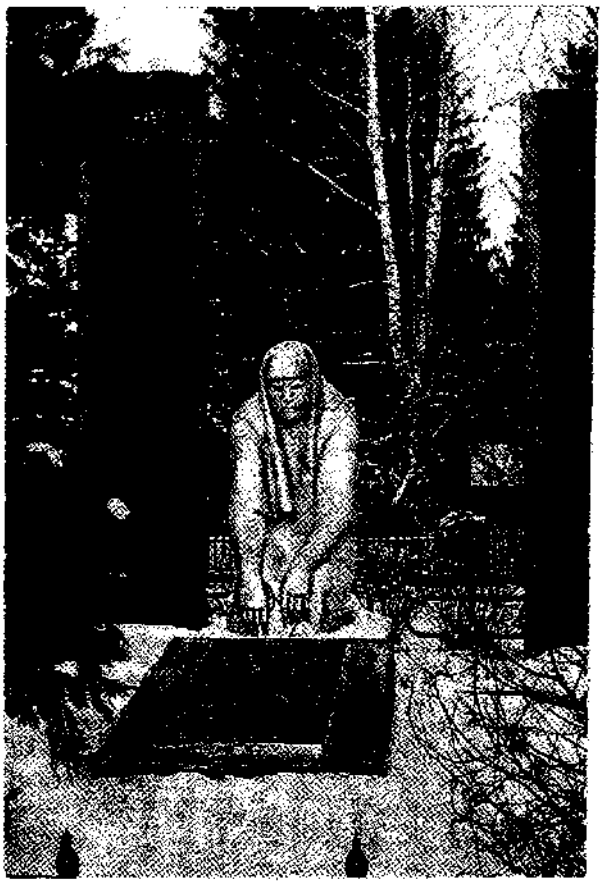

Помнік на брацкай магіле савецкіх воінаў і партызан у вёсцы Галубава.

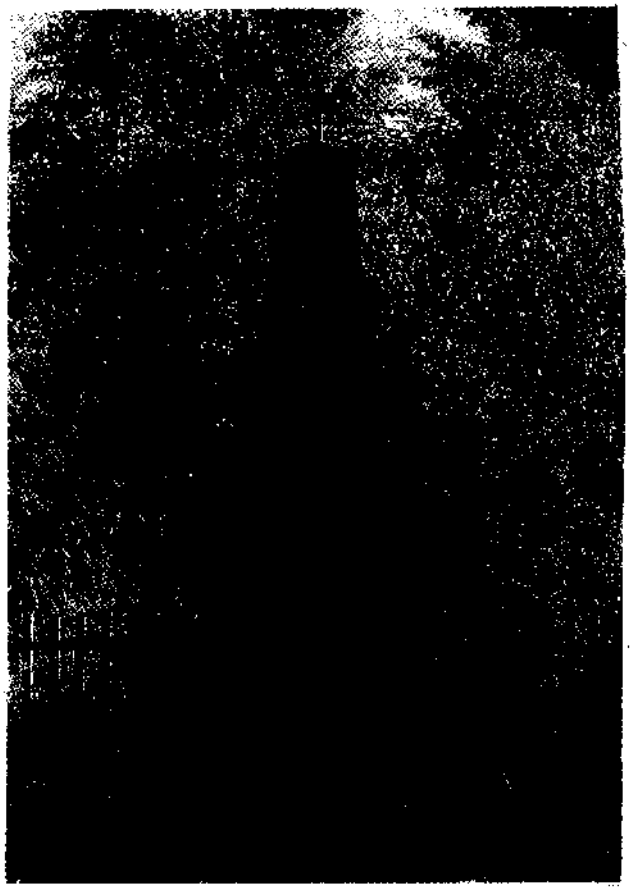

Помнік на брацкай магіле савецкіх воінаў каля вёскі Пушталёва.

КУГУБАЕВ Калишат Шигеевич, р. в 1926 в д.Маки Чернушинского р-на Пермской обл., ряд. 1067-го сп 311-й сд, умер от ран 14.7.1944 у д.Пушталёво.

КУЛИЕВ Алнусат Кулиевич, р. в 1925 в Корхунском с/с Евлахского р-на, Азербайджан, ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Пользино.

ЛАДАНОВ Николай Алексеевич, р. в 1926 в д.Моловой б.Беляевского р-на Пермской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, умер от ран 13.7.1944 у д.Пушталёво.

ЛЕБЕДЕВ Александр Васильевич, р. в 1913 в с.Терны Ульяновского р-на Сумской обл., ефр. 311-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Пользино.

МАКЛАКОВ Павел Петрович, р. в 1923 в с.Копол б.Копольского р-на Алма-Атинской обл., ефр. 1071-го сп 311-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Пользино.

МИНДИОРОВ Валтай, р. в 1912 в Мульяновском с/с Краснокамского р-на, Башкортостан, мл.серж. 1067-го сп 311-й сд, умер от ран 15.7.1944.

МОРОЗОВ Василий Васильевич, р. в 1904 в д.Боброво Духовщинского р-на Смоленской обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, умер от ран 14.7.1944.

НЕКРАСОВ Александр Михайлович, р. в 1912 в с.Верхнеломовское Нижнеломовского р-на Пензенской обл., мл.лейт. 1071-го сп 311-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Пользино.

ПИСКУН Иван Константинович, р. в 1922 в п.Скобкар Соликамского р-на Пермской обл., мл.серж. 1071-го сп 311-й сд, умер от ран 12.7.1944.

СОЛОМОН Борис Яковлевич, р. в 1924 в Молдавии, ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Подлипки.

ЧЕРНЕЦ Михаил Григорьевич, р. в 1911 в д.Гарбузневка Кобелякского р-на Полтавской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Пользино.

ЧУПИН Иван Антонович, р. в 1905 в с.Вяткино Усть-Пристанского р-на Алтайского края, ст.серж. 1071-го сп 311-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Пользино.

ДЁРНОВИЧСКИЙ СЕЛЬСКИЙ СОВЕТ

ЗАХОРОНЕНИЕ В БЫВШ. ДЕРЕВНЕ ВЕРЕСНО

АБРАГИМОВ Абдалим, р. в 1920 в Гульбулакском с/с Булунгурского р-на Самаркандской обл., Узбекистан, п/п 74068, погиб 26.7.1944 у д.Дубинино.

АЗНОЕВ Хаири Харисович, р. в 1915 в д.Азос Стерлитамакского р-на, Башкирия, мл.серж. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

АЛЕКСАНДРОВ Анатолий Васильевич, р. в 1925 в г.Москве, ряд. 1258-го сп 375-го сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

АМБРАЗЦОВСКИЙ Федосий Иванович, р. в 1899 в д.Толкачево Себежского р-на Псковской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Жуки.

АМЕЛИН Никита Иванович, р. в 1908 в г.Москве, лейт. 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

АНДРЕЕВ Дмитрий Еремеевич, р. в 1910 в д.Красиловка Починковского р-на Смоленской обл., ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Луговцы.

АНДРЕЕВ Илья Андреевич, р. в д.Загрязье б.Славковского р-на Псковской обл., ряд. 1067-го сп 311-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

АНДРЕЕВ Михаил Николаевич, р. в 1923 в д.Нива Солецкого р-на Новгородской обл., серж. 201-й орр 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Дрозды.

АНДРИАНОВ Андрей Иванович, р. в Бог-

Помнік на брацкіх магілах савецкіх воінаў, партызан і ахвяр фашызму у былой вёсцы Верасна.

радском р-не, Хакассия, мл.серж., погиб 8.7.1944 у д.Дубинино.

АСАНДЬЯРОВ Идрис, р. в 1905 в д.Мансурка Неверкинского р-на Пензенской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

АХРИМОВ Пётр Константинович, р. в 1914 в б.Николаевском р-не Самарской обл., ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

БАКАНОВ Афанасий Фёдорович, р. в 1925 в д.Королево Голышмановского р-на Омской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Жуки.

БАРАТОВ Яфар, р. в 1924 в б.Райгородском р-не, Таджикистан, мл.лейт. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

БАХИРЕВ Александр Андреевич, р. в г.Кургане, ряд. 975-го сп, погиб 8.7.1944 у д.Дубинино.

БЕЗПАЛЫЙ Лука Григорьевич, р. в 1908 в с.Петропавловское Петровского р-на Киевской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

БЕКМУХАМЕДОВ Зинатулла, р. в 1906 в б.Кизилмульдинском р-не, Татарстан, ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

БЕЛОБРОВ Тимофей Аверьянович, р. в 1901 в с.Лулы Криничанского р-на Днепропетровской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Жуки.

БЕСПАЛОВ Николай Васильевич, р. в 1898 в д.Нестерово Сонковского р-на Тверской обл., ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

БИЛОВУС Тимофей Захарович, р. в 1910 в с.Антоновка Шполянского р-на Черкасской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

БОГОМОЛОВ Василий Семёнович, р. в 1898 в с.Крюков-на-Днепре, ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

БОЖОК Фёдор Владимирович, р. в 1919 в д.М.Раковец б.Вишневецкого р-на Тернопольской обл., ряд. 318-го оиптд 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Середники.

БОРДУНОВ Иван Александрович, р. в 1926 в с.Пушкарное Обоянского р-на Курской обл., ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

БОТАЛЬЩИКОВ Николай Николаевич, р. в 1919 на х.Земцы Вешенского р-на Ростовской обл., старш. 975-го сп, погиб 6.7.1944 у д.Дубинино.

БОЧКОВ Василий Иванович, р. в 1914 в Саргатском р-не Омской обл., ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

БУЗИНОВ Григорий Николаевич, р. в 1925 в с.Новославки Высокогорского р-на, Татарстан, ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

БУКАНОВ Иван Евграфович, р. в 1910 в д.Новинка Брасовского р-на Брянской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

БУЛГУРЯН Лукьян Григорьевич, р. в 1926 в с.Чалтырь Мясниковского р-на Ростовской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

БУРАЧИК Виктор Яковлевич, р. в 1909 в с.Рудка Рафаловского р-на Ровенской обл., ефр. 1115-го сп 332-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Луговцы.

БУРОВ Георгий Фёдорович, р. в 1925 в Анненском р-не Воронежской обл., ряд. 1115-го сп 332-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Луговцы.

ВИДОМА Афанасий Ильич, р. в 1902 в с.Софийка Черкасского р-на Черкасской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

ВИНОГРАДОВ Лев Алексеевич, р. в 1913 в с.Пии Каргалыкского р-на Киевской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

ВИШНЕВСКИЙ Василий Иванович, р. в 1916 в г.Черкассы, ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

ВОЗНЮК Фёдор Григорьевич, р. в 1900 в с.М.Хутор Дымерского р-на Киевской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

ВОКИЕВ Андрей Перфильевич, р. в 1906 в Ямало-Ненецком а.о., ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

ВОЛЬХИН Степан Тимофеевич, р . в 1896 в Сухоложском р-не Екатеринбургской обл., ст.серж. 1258-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Луговцы.

ГАВРИЛОВ Михаил Иванович, р. в д.Перфильево Хвойнинского р-на Новгородской обл., старш. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Жуки.

ГАЛАНСКИЙ Алексей Алексеевич, р. в Таловском р-не Воронежской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Дубинино.

ГАЛКИН Василий Иванович, р. в 1905 в Калачинском р-не Омской обл., ст.серж. 1256-го сп 378-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Козлы.

Л. Г. Булгурян.

ГОНЧАР Алексей Афанасьевич, р. в 1910 в с.Мартыновка Каневского р-на Черкасской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

ГОРШКОВ Ефим Петрович, р. в 1908 в с.Тогай Самарской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Жуки.

ГОХ Кельман Абрамович, р. в 1907 в с.Делятин Яремчанского р-на Ивано-Франковской обл., ряд. 1115-го сп 332-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Луговцы.

ГРИЦЮК Михаил Трофимович, р. в 1909 в с.Белашево б.Мизецкого р-на Ровенской обл., ряд. 1115-го сп 332-й сд, погиб 7.7.1944 у д.Луговцы.

ГРИЩЕНКО Василий Наумович, р. в 1904 в г.п.Рафаловка Ровенской обл., серж. 1115-го сп 332-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Луговцы.

ГУДКОВ Фёдор Максимович, р. в 1895 в с.Логиново Ленинского р-на Тульской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Жуки.

ГУЛИДА Капитон Фёдорович, р. в с.Золотое Молчановского р-на Томской обл., мл.серж. 270-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Дубинино.

ГУРИН Гавриил Прокопьевич, р. в 1907 в с.Сухая Калигорка Шполянского р-на Черкасской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

ГУСЕВ /ГУСЕВИЧ?/ Иван Андреевич, р. в 1914 в Сусанинском р-не Костромской обл., призывался Чердынским РВК Пермской обл., старш. 443-й орр 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Козлы.

ДАВЫДЕНКОВ Егор Никитич, р. в 1903 в д.Полянка Жиздринского р-на Калужской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Жуки.

ДАНИЛОВ Николай Игнатьевич, р. в 1925 в Стерлитамакском р-не, Башкортостан, ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Луговцы.

ДАШИН Александр Петрович, р. в 1903 в г.Дзержинске Нижегородской обл., ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

ДВОРНИКОВОЙ Иван Назарович, р. в 1903 в с.Дацки Корсунь-Шавченковского р-на Черкасской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Горовцы.

ДВОРНИКОВ Павел Иванович, р. в 1905 в г.Харькове, старш. 1256-го сп 378-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Козлы.

ДЕВЯТКО Дмитрий Григорьевич, р. в 1898 в с.Хижницы Лысянского р-на Черкасской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Горовцы.

ДЕНИСЮК Никон Артёмович, р. в 1902 в с.Рудка Рафаловского р-на Ровенской обл., ряд 1115-го сп 332-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Луговцы.

ДОЛГОВ Александр Максимович, р. в 1912 в с.Бакшеевка б.Бессоновского р-на Пензенской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

ДУБРОВСКИЙ Андрей Исакович, р. в 1916 в д.Могильково Чечерского р-на Гомельской обл., серж. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

ДУЛЯНИЦКИЙ Николай Петрович, р. в 1906 в с.Дубовка Владимирецкого р-на Ровенской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

ДУМАРЕВ Фёдор Ильич, р. в 1904 в с.Сидоровка Корсунь-Шевченковского р-на Черкасской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

ЕГОРОВ Николай Егорович, р. в 1924 в д.Любовец Порховского р-на Псковской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Жуки.

ЕЛАГИН Александр Георгиевич, р. в 1910 в д.Белозерье Лопатинского р-на Пензенской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Жуки.

ЕРЕМЕЕВ Николай Степанович, р. в 1924 в Алма-Атинской обл., ряд. 855-го ап 311-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Луговцы.

ЕРМИЛОВ Фёдор Владимирович, р. в 1903 в г.п.Плюсса Псковской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

З ліста Л.Кулякінай /Яршовай/ да бацькі Ф.І. Яршова

Добры дзень, дарагія таварышы!

Прачытала заметку ў «Призыве», раённай газеце Каношскага раёна Архангельскай вобласці.

Яршоў Фёдар Іванавіч — гэта мой бацька. Нарадзіўся ён у вёсцы Бор. Прызваны ў армію Каношскім райваенкаматам.

Бацька і маці яго рана памерлі, таму застаўся непісьменным. Працаваў у калгасе, ажаніўся. Жонка, Яршова Кацярына Фёдараўна, яшчэ жыве, ёй восемдзесят гадоў.

Н. П. Дуляницкий.

Нарадзілася ў іх трое дзяцей. Калі пайшоў на вайну, мне, старэйшай, было 7 гадоў, молодшаму брату — паўгода.

Наша мама працавала ўсе дні і ночы, яна ўмела рабіць усё. Падрастаючы, і мы сталі дапамагаць ёй. Усё жыццё мы адчувалі, як нам не хапае бацькі. Я скончыла сем класаў, сястра — чатыры. Брат памёр, калі вучыўся ў першым класе, захварэў, а лячылі тады дрэнна.

На вайну бацька ўзяты ў 1942 годзе зімою. Была пахаронка. Калі я навучылася пісаць і чытаць, запомніла з яе радкі: «Яршоў Фёдар Іванавіч загінуў смерцю храбрых».

Бацька пісаў рэдка, таму што быў непісьменным. Іхні эшалон ішоў на вайну праз станцыю Каноша, але мама не здолела з ім сустрэцца, бо ад нас да станцыі было 50 вёрст бездаражы, і брацік быў маленькі на яе руках. Мы толькі паслалі яму пайку хлеба — мамін заробак. А ён прыслаў брату пілотку і ножык-складанец, мы з ім гулялі ў «зубарыкі».

Была ў нас маленькая фотакартка бацькі, ён прыслаў нам яе з фронту. Мы паказвалі яе ўсім, а потым, на жаль, згубілі.

Мама жыве са мною ў вёсцы Кашчэеўская. Ужо 25 год, як не стала сілы працаваць і жыць адной. Яна выняньчыла пяцёра маіх дзяцей, зараз хварэе, усе косці баляць. Пытаюся: «Мама, што яшчэ б хацела?» А яна адказвае: «Хутчэй бы памерці».

Бацька быў добры сем'янін, добра працаваў. Хай зямля яму будзе пухам.

У канверт Лідзія Фёдараўна Кулякіна /Яршова/ паклала і пісьмо да бацькі.

«Дзень добры, тата!

Мы ад цябе атрымалі вестачку. Пішу пра сябе — Лідзія.

Мама жыве са мной. У нас добры дом, трымаем карову, цяля, парася, авечак. Ёсць участак, садзім бульбу. Працую я бухгалтарам у саўгасе «Паўрэньгскі».

У мяне пяцёра дзяцей, табе былі б добрыя ўнукі, яны ўжо выраслі, вывучыліся, адзін толькі нежанаты, а чацвёра жывуць сваімі сем'ямі. Ім далі кватэры. Мікалай — інжынер-электрык, Сяргей ва ўпраўленні міліцыі, Зіна — настаўніца, Вася — механік-радыст, Ніна — медсястра.

Тата! Дзеля жыцця нашага ты загінуў, але даў права жыць нам, тваім дзецям, і маім дзецям і ўнукам, а іх ужо чацвёра.

Хай будзе мір на зямлі, хай мае дзеці і ўнукі будуць шчаслівейшымі за нас. Тата, ужо расце тваё трэцяе пакаленне.

Сястра твая Кацярына Іванаўна памерла, засталася ад яе дачка Гуліна.

Я працую апошні год, да 13 снежня, ужо зарабіла пенсію. Працую, каб давучыць рабят, даюць палавіну пенсіі. У Акцябрыны растуць сын і дачка, яна працуе, але здароўем слабая. Яна не вывучылася і працавала ўсё жыццё на будоўлі. Хай зямля табе будзе пухам».

І прыпіска:

«Я б хацела ведаць, ці ёсць у таты магіла, або ляжыць ён у брацкай магіле.

Хай дзеці ці бабулькі закапаюць гэта пісьмо ў татаву магілу. Хай ён ведае пра наша жыццё».

Просьба дачкі радавога Яршова, якая даслала ліст бацьку, выканана.

ЕРМОЛЕНКО Сергей Матвеевич, р. в 1909 в с.Песчальники Каневского р-на Черкасской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

ЕРОШКИН Иван Иванович, р. в 1919 в ст.Мезинец Староюрьевского р-на Тамбовской обл., серж. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

ЕРШОВ Фёдор Иванович, р. в 1910 в д.Бощеевская Коношского р-на Архангельской обл., ряд. 1256-го сп 378-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Козлы.

ЕФИМОВ Фёдор Владимирович, р. в г.п.Плюсса Псковской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

ЖИЛЬЦОВ Анатолий Иванович, р. в 1925 в г.Москве, ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

ЖУЧКОВ Тимофей Григорьевич, р. в 1902 в б.Новоникольском р-на Воронежской обл., ряд. 1115-го сп 332-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Луговцы.

ЗАИКИН Фёдор Иванович, р. в 1901 в б.Воскресенском р-не, Башкортостан, ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

ЗАСУНЬКО Андрей Кондратьевич, р. в 1924 в с.Вербовец б.Екатеринопольского р-на Киев-

И. И. Ерошкин.

ской обл., ряд. 1115-го сп 332-й сд, погиб 7.7.1944 у д.Луговцы.

ЗАХАРЧЕНКО Андрей Васильевич, р. в 1919 в с.Любарцы Бориспольского р-на Киевской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

ЗИНЕВИЧ Пётр Степанович, р. в 1897 в с.Венгерово Чановского р-на Новосибирской обл., ряд. 1256-го сп 378-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Козлы.

ЗОРИН Григорий Григорьевич, р. в Ромодановском р-не, Мордовия, ряд., п/п 74068, погиб 8.7.1944 у д.Дубинино.

ИБАТУЛИН Мардан, р. в 1910 в г.Казани, ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Жуки.

ИВАШОВ Иван Никитович, р. в 1926 в д.Красово Ливенского р-на Орловской обл., ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

ИГНАТЬЕВ Михаил Николаевич, р. в 1926 в Селтинском р-не, Удмуртия, ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

ИЛЬИН Юрий Александрович, р. в 1925 в Вешкаймском р-не Ульяновской обл., ефр. 1258-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Луговцы.

ИЛЬЯСОВ Мазит, р. в 1909 в Калининском р-не Ташкентской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Жуки.

ИОФФЕ Борис Иванович, р. в 1924 в г.Витебске, серж. 1258-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Луговцы.

ИШМАТОВ Гуламжа, р. в 1924 в к-зе «Октябрь» Кокандского р-на Ферганской обл., Узбекистан, ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

КАЗАК Варфоломей Никифорович, р. в 1903 в Хотинском р-не Черновицкой обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Жуки.

КАЗАКОВ Чума, р. в 1907 в к-зе «Москва» Тахтинского р-на Ташаузской обл., Туркмения, ряд. 1115-го сп 332-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Луговцы.

КАЗАНИН Андрей Дмитриевич, р. в 1924 в б.Грязнухинском р-не Алтайского края, ряд. 1256-го сп 378-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Козлы.

КАЗЕНКО Михаил Эммануилович, р. в 1910 в с.Козиловка Сосницкого р-на Черниговской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Жуки.

КАЛМЫКОВ Михаил Васильевич, р. в 1924 в г.Москве, ряд. 1115-го сп 332-й сд, погиб 7.7.1944 у д.Луговцы.

КАНАШЕНКО Алексей Степанович, р. в 1925 в г.Гагарин Смоленской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Жуки.

КАПЧАКОВ Тагташ, р. в 1910 в б.Канском р-не Алтайского края, ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Луговцы.

КАРТУСЕНКО Ефим Архипович, р. в 1925 в с.Поселок 6.Бессоновского р-на Пензенской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Жуки.

КИСЕЛЕВ Николай Феоктистович, р. в 1926 в г.Ростове-на-Дону, ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Жуки.

КЛАДИН Павел Алексеевич, р. в 1925 в д.Щениловка Усвятского р-на Псковской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

КЛИМОВ Василий Гордеевич, р. в г.Курске, ряд. 64-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 7.7.1944 у д.Соломахи.

КЛИМОВ Василий Егорович, р. в 1903 в д.Сенино Конаковского р-на Тверской обл., ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

КЛИЧЕВ Исмаил, р. в 1924 в Папском р-не Наманганской обл., Узбекистан, ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Козлы.

КОЗЛОВ Александр Сергеевич, р. в 1907 в д.Лесная Ростовского р-на Ярославской обл., серж. 1254-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Жуки.

КОЗЛОВ Михаил Егорович, р. в 1924 в г.Смоленске, ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

КОЛПАКОВ Дмитрий Григорьевич, р. в 1902 в д.Дракуны Козельского р-на Калужской обл., ряд. 1256-го сп 378-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Козлы.

КОМКОВ Пётр Тимофеевич, р. в 1916 в с.Б.Уторгош Новгородской обл., мл.серж. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

КОНДРАТЕНКО Трофим Демидович, р. в 1903 в г.Кременчуге, ряд. 1256-го сп 378-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Козлы.

КОНДРАШИН Иван Васильевич, р. в 1925 в Захаровском р-не Рязанской обл., ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

КОНЗИЧАКОВ Андрей Михайлович, р. в 1925 в с.Бала Кытмановского р-на Алтайского края, ряд. 1115-го сп 33-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Луговцы.

ХАРАКТАРАМ БЫЎ ЛАГОДНЫ...

З ліста Н.Ткачэнка, сястры Р.І.Канаваленкі, Палтаўская вобл.

Добры дзень!

Звяртаецца да вас сястра Канаваленкі Рыгора Іванавіча, які ў гады Вялікай Айчыннай вайны загінуў у вашых беларускіх краях, Ткачэнка Настасся Іванаўна.

Прачытала ў нашай раённай газеце вашу заметку «Адгукніцеся, дарагія сябры» і вырашыла напісаць вам, але крыху затрымалася, бо рабіла фотаздымак з партрэта брата.

Пісем не засталося, была пахаронка, але калі афармлялі пенсію маме, то яе забралі ў ваенкамат.

Забралі Рыгора на вайну ў 1943 годзе, тады было яму 17 гадоў. Хлопцам ён быў спрытным, сярэдняга росту. Характарам быў лагодны, добры, меў багата сяброў. Пайшоў рана працаваць, бо рана засталіся без бацькі, а ў сям'і нас было трое дзяцей. Грыша быў сярэднім, ды мы, дзве сястры: Настасся і Галіна. Працаваў на розных работах у калгасе. Больш не магу нічога напісаць, у галаве многа думак. Мама памерла ў 1979 годзе, а мне 65 гадоў.

Да пабачэння.

КОНКИН Владимир Тимофеевич, р. в 1906 в Свердловском р-не Орловской обл., ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

КОННИК Николай Фёдорович, р. в 1912 в с.Н.-Павловка Белоглинского р-на Краснодарского края, ряд. 1115-го сп 332-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Луговцы.

КОНОВАЛЕНКО Григорий Иванович, р. в 1926 в с.В.Погребы Глобинского р-на Полтавской обл., ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Луговцы.

КОПАНОВ Андрей Авертокович, р. в 1904 в с.Дасет б.Албулакского р-на, Грузия, ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Козлы.

КОПТЕЛОВ Пётр Иванович, р. в 1926 в с.Светлое Алтайского края, ряд. 1256-го сп 378-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Козлы.

КОРКУНЦЕВ Василий Иванович, р. в 1898 в д.Лапино Бабынинского р-на Калужской обл., ряд. 1256-го сп 378-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Козлы.

КОРКУШКО Степан Адамович, р. в с.Гаевичи Овручского р-на Житомирской обл., ряд. 975-го сп, погиб 8.7.1944 у д.Дубинино.

КОСТРОМИН Леон Никитович, р. в 1906 в Жуковском р-не Брянской обл., ряд. 1256-го сп 378-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Козлы.

КОТКОВ Александр Павлович, р. в 1921 в г.Самара, серж. 443-й отд. разведроты 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Козлы.

КРАСИКОВ Борис Павлович, р. в 1924 в с.Богородское Усть-Кубинского р-на Вологодской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Жуки.

КРЕЧКО Александр Гаврилович, р. в 1923 в Петровском р-не Кировоградской обл., ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

КРОПАЧЁВ Иван Фёдорович, р. в 1911 в Верхошижемском р-не Кировской обл., лейт. 1256-го сп 378-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Козлы.

КРУПИН Александр Дмитриевич, р. в 1924 в Кировской обл., лейт. 134-го сп, погиб 14.7.1944 у д.Новый Строй.

КРУПКО Петр Парфёнович, р. в 1917 в с.Бондари Козелецкого р-на Черниговской обл., серж. 1256-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Козлы.

КУДИНОВ Иван Серапионович, р. в 1919 в г.Ефремове Тульской обл., лейт. 1256-го сп 378-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Козлы.

КУДРЯШОВ Александр Павлович, р. в 1926 в Белозерском р-не Вологодской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Горовцы.

КУДРЯШОВ Алексей Иванович, р. в 1920 в д.Крапивна б.Козловского р-на Тверской обл., ст.серж. 318-го оиптд 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Середники.

КУЗНЕЦОВ Иван Михайлович, р. в 1925 на ст.Опухлики Невельского р-на Псковской обл., мл.лейт. 648-го сп 200-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Алексеевцы.

КУЗНЕЦОВ Игнат Иванович, р. в 1902 в с.Высокое Медынского р-на Курской обл., лейт. 1256-го сп 378-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Козлы.

КУЗНЕЦОВ Николай Фёдорович, р. в 1926 в с.Боты Самарского р-на Вост.-Казахстанской обл., ряд. 1115-го сп 332-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Луговцы.

КУЗЬМЕНКО Самуил Ефремович, р. в 1906 в с.Перелюб Семеновского р-на Черниговской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Жуки.

КУЗЬМЕНКОВ Иван Иванович, р. в 1923 в д.Новые Зинковичи Кормянского р-на Гомельской обл., ст.серж. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

КУЗЬМИЧЁВ Алексей Афанасьевич, р. в 1908 в д.Балтаево Мензелинского р-на, Татарстан, ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

КУПРИН Фёдор Тимофеевич, р. в 1897 в д.Пушкарная Кромского р-на Орловской обл., ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

КУРБАНОВ Мустафа, р. в 1914 в Шурчинском р-не Сурхандарьинской обл., Узбекистан, серж. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

КУЦЫЙ Семён Григорьевич, р. в 1903 в с.Дроздовщина Городнянского р-на Черниговской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

ЛАРИОНОВ Николай Фёдорович, р. в 1903 в д.Хотыницы Волосовского р-на Ленинградской обл., ряд. 1256-го сп 378-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Козлы.

ЛЕБЕДЕВ Алексей Павлович, р. в д.Липовки Невельского р-на Псковской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Дёрновичи.

ЛЕБЕДЬ Александр Васильевич, р. в 1913 в с.Терны б.Ульяновского р-на Сумской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Козлы.

ЛЕВИН Пётр Сергеевич, р. в 1899 в г.Москве, ряд. 511-го 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

ЛЕЩЕНКО Иван Яковлевич, р. в 1909 в с.Репки Лысянского р-на Черкасской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Горовцы.

ЛОСЕВ Леонид Георгиевич, р. в д.Мхиничи Краснопольского р-на Могилёвской обл., ряд. 59-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 10.7.1944 у д.Самоволье.

ЛОШАКОВ Михаил Антонович, р. в 1902 в с.М.Сурена Никифоровского р-на Тамбовской обл., ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

ЛЫСЕНКО Феодосий Александрович, р. в 1906 в д.Казачья Слобода Щорского р-на Черниговской обл., ст.серж. 1254-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Жуки.

ЛЮБИМОВ Николай Иванович, р. в 1925 в д.Мисутино Мосальского р-на Калужской обл., ефр. 1071-го сп 311-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Козлы.

МАМЕДОВ Нифтулла Абутилович, р. в 1923 в б.Гусарском р-не, Азербайджан, ряд. 1115-го сп 332-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Луговцы.

МАНДРЕЕВ Гуам, р. в 1924 в Паиском р-не, Узбекистан, ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

МАРКОВ Степан Силантьевич, ряд. 1256-го сп 378-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Козлы.

МАССАИТОВ Павлан, р. в 1909 в Баткенском р-не Ошской обл., ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

МАТВЕЕВ Пётр Михайлович, р. в 1926 в д.Кивач Кондопожского р-на Карелии, ефр. 1071-го сп 311-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Козлы.

МАШКОВЕЦ Михаил Павлович, р. в 1923 в д.Пожарово Уржумского р-на Кировской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

С. С. Марков.

МИШИН Николай Петрович, р. в 1922 в Козельском р-не Калужской обл., мл.лейт. 855-го ап 311-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Луговцы.

МОИСЕЕВ Сергей Степанович, р. в 1911 в г.Казань, ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Жуки.

МОКРЫДИН Николай Михайлович, р. в 1924 в с.Балкашино б.Свищевского р-на Пензенской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Козлы.

МОРОЗ Григорий Андреевич, р. в 1912 в с.Глинцы Каневского р-на Черкасской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

МОРОЗ Ефим Прокофьевич, р. в с.Обложки Глуховского р-на Черниговской обл., ст.серж. 587-го иптап, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

МОРОЗОВ Михаил Михайлович, р. в 1917 в Витебской обл., мл.лейт. 1071-го сп 311-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Козлы.

МОРОЗОВ Павел Фёдорович, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

МУЗЫРА Павел Андреевич, р. в 1904 в с.Стайки Кагарлыкского р-на Киевской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

МЫТНИК Михаил Николаевич, р. в 1899 в с.Ольшанка Дергачевского р-на Харьковской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Жуки.

НАУМЕНКО Иван Филиппович, р. в 1923 в п.Внучкино Убинского р-на Новосибирской обл., лейт. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

НАУМОВ Николай Петрович, р. в 1926 в с.Нарлык Красногорского р-на Алтайского края, ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

НЕСТЕРЕНКО Аверкий Фёдорович, р. в 1926 в ст.Михайловская Курганинского р-на Краснодарского края, ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

НЕСТЕРОВ Яков Александрович, р. в 1919 в с.Б.Ключи Рыбинского р-на Красноярского края, лейт. 1256-го сп 378-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Козлы.

НЕЧАЙ Сергей Григорьевич, р. в 1919 в б.Яновском р-не Одесской обл., серж. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

НЕШАТАЕВ Борис Васильевич, р. в 1926 в Юсьвинском р-не Пермской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Козлы.

НИКИФОРОВ Ефрем Никифорович, р. в 1903 в д.Токшики Моргаушского р-на, Чувашия, ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

НИКОЛАЕВ Андрей Тихонович, р. в 1915 в д.Итяково Темниковского р-на, Мордовия, ст.серж. 1254-го сп 378-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Жуки.

НОСЫРОВ Ходжи, р. в 1914 в п.В.Далян Ганчинского р-на, Таджикистан, ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

ОБИВАЛИН Иван Петрович, р. в 1911 в д.Выселки Шиловского р-на Рязанской обл., ряд. 443-й орр 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Козлы.

ОЖИГАНОВ Андрей Андреевич, р. в 1915 в д.Залужье Советского р-на Кировской обл., ряд 1254-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Жуки.

ОСИН Иван Александрович, р. в г.Находка Приморского края, ряд. 975-го сп, погиб 8.7.1944 у д.Дубинино.

ОСИН Николай Иванович, р. в 1926 в с.Красное Долгоруковского р-на Липецкой обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Жуки.

ОСЛИН Василий Иванович, р. в 1909 в д.Б.Березовка Вагайского р-на Тюменской обл., ст.серж. 1258-го сп 378-й сд, погиб в июле 1944 у д.Луговцы.

ОСТРОВСКИЙ Андрей Андреевич, р. в 1925 в д.Остров Волховского р-на Ленинградской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

ОСТРОЖНЮК Василий Кондратьевич, р. в 1916 в с.Вишнихат Бабанского р-на Черкасской обл., ряд., погиб 10.7.1944 у д.Горовцы.

ПАВЛОВ Ефим Никифорович, р. в 1907 в Волосовском р-не Ленинградской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Козлы.

ПАЛЕСИКА Семён Савельевич, р. в 1907 в с.Лабушня Кодымского р-на Одесской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Горовцы.

ПАРФЁНОВ Андрей Фёдорович, р. в 1905 в г.Киеве, ряд. 1256-го сп 378-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Козлы.

ПЕЛИПЕЙ Семён Васильевич, р. в 1900 в с.Б.Староселье Петровского р-на Киевской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

ПЕСТЕРЕВ Тимофей Ипатьевич, р. в 1897 в Беловском р-не Кемеровской обл., ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

ПЛАКСИЙ Сидор Петрович, р. в 1900 в с.Роскошное Ставищанского р-на Киевской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Горовцы.

ПЛИЩЕНКО Данил Павлович, р. в Каневском р-не Черкасской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Горовцы.

ПЛОХИХ Александр Егорович, р. в 1912 в д.Николаевка Горшеченского р-на Курской обл., старш. 1256-го сп 378-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Козлы.

ПОГОРЕЛОВ Василий Максимович, р. в 1922 в Прохоровском р-не Белгородской обл., мл.серж. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

ПОГОРЕЛЫЙ Марк Филиппович, р. в 1917 в с.Шандра Мироновского р-на Киевской обл., ст.серж. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

ПОГОРЕЛЫЙ Никита Степанович, р. в с.Квитки Корсунь-Шевченковского р-на Черкасской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

ПОДГАЛЬНЫЙ Александр Савельевич, р. в 1926 в ст.Кунцевская Краснодарского края, ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

ПОДОПРИХИН Николай Кузьмич, р. в 1906 в с.В.-Большое Беловского р-на Курской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Козлы.

ПОЛИН Николай Алексеевич, р. в 1916 в с.Прозоровка Брейтовского р-на Ярославской обл., старш. 1254-го сп 378-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Жуки.

ПОНТЯКОВ Николай Арсентьевич, р. в 1914 в д.Коршуново Зубцовского р-на Тверской обл., серж. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

ПОТАПЕНКО Филипп Никифорович, р. в 1903 в с.Омельяницы Лысянского р-на Черкасской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Горовцы.

ПОТАПОВ Иван Яковлевич, р. в 1914 в с.Спасковицы Чернского р-на Тульской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Горовцы.

ПРИЛЕПКО Данил Ипполитович, р. в 1912 в с.Дамбуки Зейского р-на Амурской обл., ряд. 1256-го сп 378-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Козлы.

Из письма Г.А. Прудникова

25 марта 1944

Дорогой братишка!

Вот уже третий год пошёл, как я уехал из родного дома, третий год, как я не видел вас, но у меня всегда перед глазами, как живые, ваши

С. П. Плаксий.

лица, столь дорогие и любимые для меня: твоё — чуть-чуть бледное, но всегда весёлое и жизнерадостное, Лидино — по-детски серьёзное и мамино — измученное постоянной нуждой и заботой о завтрашнем дне.

Нет той минуты, чтобы я не вспоминал до мельчайшей подробности ваши образы. В походе, на отдыхе и в жаркой схватке с врагом в сердце своём я всегда ношу светлые образы моих дорогих родных, и они меня согревают и в стужу, и в холодные туманные ночи далёкой Балтики...

ПРОСЯННИКОВ Семён Порфирьевич, р. в 1925 в с.Арша Улетовского р-на Читинской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

ПРУДНИКОВ Георгий Артемьевич, р. в 1923 в г.п.Благовещенка Алтайского края, ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Жуки.

ПУШКАРЁВ Степан Степанович, р. в 1923 в г.Кыштым Челябинской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

РАГУЛЕНКО Василий Степанович, р. в 1913 в с.Юркивка Звенигородского р-на Черкасской обл., ряд. 1115-го сп 332-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Луговцы.

Г. А. Прудников.

И. А. Раскевич.

А. В. Рычков.

РАДИОНОВ Фёдор Фёдорович, р. в 1897 в д.Болотово Зубцовского р-на Тверской обл., ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Луговцы.

РАСКЕВИЧ Иван Архипович, р. в 1925 в с.Бережки Дубровицкого р-на Ровенской обл., ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

РАХИМОВ Ергаш, р. в 1925 в Кокандском р-не Ферганской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Козлы.

РАХИМОВ Сироп, р. в 1907 в г.Нурек, Таджикистан, ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

РЕЗНИК Дмитрий Аввакумович, р. в 1887 в д. Ушня Менского р-на Черниговской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Жуки.

РОГОВЕНКО Владимир Александрович, р. в 1920 в д.Сленково Удомльского р-на Тверской обл., серж., погиб 7.7.1944 у д.Дубинино.

РУБАНЕНКО Михаил Семёнович, р. в 1916 в г.Полоцке, ефр. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Жуки.

РУЖИНСКИЙ Николай Иванович, р. в 1915 в д.Рудня Дымерская Дымерского р-на Киевской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 д.Горовцы.

РУСАКОВ Павел Михайлович, р. в 1917 в с.Васильево б.Михневского р-на Московской обл., мл.лейт. 1071-го сп 311-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Козлы.

РЫЧКОВ Афанасий Васильевич, р. в 1912 в д.Шабаны Нагорского р-на Кировской обл., ефр. 855-го ап 311-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Луговцы.

РЯБУХИН Кирилл Матвеевич, р. в 1926 в г.Ново-Шахтинск Ростовской обл., ряд. 1256-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Козлы.

САБЕЛЬНИКОВ Егор Васильевич, р. в 1907 в Орджоникидзевском р-не Ташкентской обл., ряд., п/п 74068, погиб 8.7.1944 у д.Дубинино.

САВИНОВ Егор Павлович, р. в 1905 в с.Салемас Вешкаймского р-на Ульяновской обл., старш. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

САВИНЦЕВ Дмитрий Семёнович, р. в 1909 в д.Завраг Лебяжского р-на Кировской обл., ряд. 1115-го сп 332-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Луговцы.

САДЧИКОВ Владимир Георгиевич, р. в 1922 в г.Баку, ряд. 201-й орр 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Дрозды.

САДЫКОВ Бурат, р. в 1925 в б.Кувайском р-не Ферганской обл., Узбекистан, ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Козлы.

З ліста сына А. Ф. Свінарэнкі Уладзіміра

У Валуйскай раённай газеце мы прачыталі артыкул «Хто ведаў Свінарэнку».

І мы даведаліся, што гэта наш бацька. Мы — гэта яго чацвёра дзяцей. Мама наша, Еўдакія Данілаўна, памёрла ў 1972 годзе.

Дасылаем вам пахаронку, у якой гаворыцца аб тым, што наш бацька загінуў 8 ліпеня 1944 года ў Віцебскай вобласці, в.Дзеранова. Болей мы аб ім нічога не ведалі. Спрабавалі знайсці яго сляды праз аблваенкамат г.Віцебска. У архіўных спісах прозвішча Свінарэнкі А.Ф. мы не знайшлі. Няма на карце і вёскі Дзеранова.

Сын Любові Арцёмаўны /унук Свінарэнкі А.Ф./ жыве ў Наваполацку па вуліцы Блахіна.

Любоў Арцёмаўна з мужам была там у 1988 годзе. І яны паехалі на аўтамабілі шукаць магілу ў вёсцы Дзёрнавічы /назва, падобная на Дзеранова/. На брацкай магіле ў Дзёрнавічах прозвішча бацькі няма. Мясцовыя жыхары паралілі з'ездзіць у лес у бок в.Рудня /кіламетраў 9—10/ на другую брацкую магілу, дзе прозвішчаў няма, але напісана, што захавана 625 чалавек. Яны паклалі кветкі і паехалі. Больш не шукалі. Да артыкула ў газеце мы лічылі гэту брацкую магілу магілай бацькі.

Прачытаўшы гэты артыкул, мы плакалі.

Вялікі дзякуй вам за тое, што не пакінулі без увагі нашых бацькоў.

Дасылаем, што засталося ў нас ад бацькі самае каштоўнае — гэта ліст ад 15 сакавіка 1943 г.

Вельмі просім вас паведаміць дакладна, дзе яго магіла.

Мы абавязкова прыедзем.

Калі ласка, зберажыце і вярніце нам гэтыя дакументы — адзінае, што засталося нам ад бацькі.

Воинское

Уразово
Курской об.
Казинский с/с
Свинаренко
Евдокии Даниловне

Полевая почтовая станция
3264от Свинаренко А.Ф.

Нахожусь на старом месте в Калининской об. в Красной армии. Сегодня от вас получил письмо, которое вы писали 16-го марта, за которое сердечно благодарю, пишите ещё письма и напишите, где Вера, где Свирид, кто дома из товарищей. Как вы живёте с дедушкой, он — не ругается? Прошу — весной на огороде сейте табак, приеду домой — курить нечего будет. Пока до свидания, целую всех крепко.

САМУТИН Борис Иванович, р. в 1923 в г.Череповец, серж. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Жуки.

СВИНАРЕНКО Артём Фёдорович, р. в 1900 в с.Казинка Валуйского р-на Белгородской обл., серж. 975-го сп, погиб 8.7.1944 у д.Дубинино.

СЕМЕН Иван Прокофьевич, р. на ст.Лысые Горы Аткарского р-на Саратовской обл., ряд. 975-го сп, погиб 8.7.1944 у д.Дубинино.

СЕРЕМУХИН Иван Кириллович, р. в 1901 в с.Красногородец Тамбовской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Жуки.

СИДОРЧУК Пётр Андреевич, р. в 1921 в с.Брыков Гощанского р-на Ровенской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Жуки.

СКАЗЕЦКИЙ Семён Яковлевич, р. в 1926 в д.Березники Сивинского р-на Пермской обл., ефр. 1071-го сп 311-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Козлы.

СКОРИНА Иван Алферович, р. в 1901 в с.Ковали, Каневского р-на Черкасской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

СКРИПКА Роман Васильевич, р. в 1899 в с.Ковали Каневского р-на Черкасской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

СМИРНОВ Борис Матвеевич, р. в 1923 в с.Семеновка Ивановской обл., ст.серж. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Жуки.

СМИРНОВ Илья Карпович, р. в Борском р-не Нижегородской обл., ефр. 975-го сп, погиб 9.7.1944 у д.Дубинино.

СНИЦАР Кирилл Николаевич, р. в 1902 в с.Соболевка Шполянского р-на Черкасской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

К. Н. Сницар.

С. А.Сухих.

СОЛДАТОВ Григорий Иванович, р. в 1924 в г.Нижний Новгород, мл.серж., погиб 8.7.1944 у д.Дубинино.

СТЕПАРЕНКО Яков Емельянович, р. в 1922 в г.Москве, серж. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

СУХАЧЁВ Николай Степанович, р. в 1900 в Желтухинском р-не Рязанской обл., кап. 1258-го сп 378-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Луговцы.

СУХИХ Семён Андреевич, р. в 1910 в д.Вослебово Скопинского р-на Рязанской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Жуки.

СЫРОЕД Пётр Гаврилович, р. в д.Гнилуша Козелецкого р-на Черниговской обл., ряд. 975-го сп, погиб 8.7.1944 у д.Дубинино.

ТАДЖИБАЕВ Юнус, р. в 1910 в г.Кургане, Таджикистан, ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Жуки.

ТАРГОНИН Владимир Иванович, р. в 1912 в д.Селище б.Клесовского р-на Ровенской обл., ряд. 1115-го сп 332-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Луговцы.

ТЕНЯКОВ Василий Фёдорович, р. в 1913 в д.Белодоровка Воскресенского р-на Нижегородской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

ТИТОВ Павел Иванович, р. в 1922 в Солецком р-не Новгородской обл., ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

ТКАЛЕНКО Михаил Иванович, р. в 1923 на ст.Зеренда Целиноградской обл., лейт. 443-й орр 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Козлы.

ТКАЧЕВ Михаил Борисович, р. в 1909 в г.Таганроге, ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Горовцы.

ТРОФИМОВ Николай Трофимович, ряд., погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

ТУПИЦЫН Алексей Павлович, р. в 1908 в б.Ермаковском р-не Ярославской обл., ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

ТУРСУНБАЕВ Джумангул, р. в 1911 в Тюлькубасском р-не Чимкентской обл., ст.серж. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

ТЫЩЕНКО Данил Павлович, р. в 1908 в с.Николаевка Смелянского р-на Черкасской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Горовцы.

УСАТЫЙ Николай Иосифович, р. в 1912 в с.Покровское Веселиновского р-на Николаевской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Горовцы.

УСОЛЬЦЕВ Николай Иванович, р. в 1925 в с.Яркуль Купинского р-на Новосибирской обл., мл.серж. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

ФЕДОТОВ Михаил Тимофеевич, р. в 1909 в с.Дмитриевское Татарского р-на Новосибирской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Жуки.

ФЁДОРОВ Василий Никифорович, р. в 1896 в д.Красный Яр Звенигородского р-на, Мари-Эл, ряд. 1256-го сп 378-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Козлы.

ФЁДОРОВ Степан Матвеевич, р. в 1909 в с.Лыловщина Иркутского р-на Иркутской обл., мл.лейт. 1256-го сп 378-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Козлы.

ФИЛИМОНОВ Василий Филимонович, р. в 1911 в д.Григорьевское Дубенского р-на Тульской обл., ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

ФИЛИППОВ Виктор Владимирович, р. в 1921 в г.Кольчугино Ивановской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Козлы.

ХАНИН Андрей Матвеевич, р. в 1900 в г.Орске Оренбургской обл., ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

ХЛЫБОВ Анатолий Никитович, р. в 1918 в д.Антоново Ордынского р-на Новосибирской обл., ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

ХОМЕНКО Родион Демьянович, р. в с.Радомка Семеновского р-на Черниговской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Жуки.

ХОМИНИЧЕВ Константин Егорович, р. в 1920 в Середино-Будском р-на Сумской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

ХРЕНОВ Николай Александрович, р. в 1897 в д.Коленково Варнавинского р-на Нижегородской обл., старш. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

ХРЕНОВ Трофим Яковлевич, р. в 1904 в Мытищинском р-не Московской обл., ряд. 1256-го сп 378-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Козлы.

ЦАПОК Виктор Макарович, р. в 1926 в б.Боровском р-не Киевской обл., ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Луговцы.

ЧЕБЫШЕВ Никифор Лукьянович, р. в 1903 в д.Гордино Балезинского р-на, Удмуртия, ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Луговцы.

ЧЕРЕНКОВ Алексей Николаевич, р. в 1924 в Калганском р-не Читинской обл., ряд., п/п 74068, погиб 8.7.1944 у д.Дубинино.

ЧЁРНЫЙ Константин Григорьевич, р. в 1916 в с.Горинград Тучинского р-на Ровенской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Жуки.

ЧИРКОВ Николай Поликарпович, р. в 1926 в д.Плотники Нытвинского р-на Пермской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Козлы.

ЧУБИНОВ Василий Яковлевич, р. в 1926 в д.Азарово Сухиничского р-на Калужской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

ЧУНОСОВ Иван Григорьевич, р. в д.Новоалейка Змеиногорского р-на Алтайского края, умер от ран 14.7.1944 у д.Соломахи.

ЧУПРИКОВ Иван Васильевич, р. в 1896 в Липецком р-не Липецкой обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Жуки.

ЧУРИН Гаврил Прокопьевич, р. в с.Сухая Калигорка Шполянского р-на Черкасской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

ШАБАЕВ Николай Моисеевич, р. в 1925 в д.Агнопустынь Солотчинского р-на Рязанской обл., ефр. 1254-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Жуки.

ШВЕД Максим Андреевич, р. в 1907 в с.Пии Мироновского р-на Киевской обл., ряд., погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

ШИЛОВ Андрей Николаевич, р. в 1905 в с.Слобода-Демьянка Слободского р-на Кировской обл., ефр. 1254-го сп 378-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Жуки.

ЩЕКАТУРОВ Илья Михайлович, р. в 1911 в д.Раздольное Тасеевского р-на Красноярского края, ст.серж. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

ЩУКИН Владимир Григорьевич, р. в 1923 в г.Коломна Московской обл., развед. 1254-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Жуки.

ЮРЖЕНКО Иван Андреевич, р. в 1918 в г.Канев Черкасской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Горовцы.

ЮСУПОВ Сабур Юсупович, р. в 1921 в к-зе «Ленин-Юлы» Янгиарыкского р-на Хорезмской обл., Узбекистан, ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Жуки.

ЗАХОРОНЕНИЕ В Д.ДЁРНОВИЧИ

АБДРАХМАНОВ Цафа, р. в 1896 в д.Агаташ Лаишевского р-на, Татарстан, ряд. 661-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Жуки.

АБДУЛАЕВ Юхен, р. в 1923 в Ленинском р-не Андижанской обл., Узбекистан, ефр. 661-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Жуки.

АБДУЛОВ Ахот, р. в г.Красноярске, ряд. 661-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

АВЕЗОВ Гирджан, р. в 1923 в Кызыл-Эргенском с/с б.Калининского р-на, Татарстан, серж. 64-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 6.7.1944 у д.Переки.

АГАФОНОВ Василий Иванович, р. в 1907 в с.Пресногорьковка б.Демьяновского р-на Кустанайской обл., ст.серж. 1256-го сп 378-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Козлы.

АДЫЛЬШИН Семён Андрианович, р. в 1893 в с.Заинск, Татарстан, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Бекачи.

АЙБАТУЛЛИН Максум Рахманович, р. в д.Кирикеево Белокатайского р-на, Башкортостан, ряд., п/п 02296, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

АЙДАРОВ Умербек, р. в 1914 в Шинудинском с/с б.Чиркульского р-на Алма-Атинской обл., Казахстан, серж. 59-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 10.7.1944 у д.Самоволье.

АЛИМОВ Хышват, р. в 1904 в Гармском р-не, Таджикистан, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Бекачи.

АНДРЕЕВ Владимир Андреевич, р. в 1925 в Бежаницком р-не Псковской обл., ряд. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 10.7.1944 у д.Бекачи.

АНОШКИН Михаил Семёнович, р. в д.Беловск Почепского р-на Брянской обл., ряд., погиб 9.7.1944 у д.Самоволье.

АНТОНОВ Василий Михайлович, р. в 1926 в д.Горка Новоржевского р-на Псковской обл., ряд. 64-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 6.7.1944 у д.Переки.

АРИСТОВ Григорий Данилович, р. в г.Ижевске, серж. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 9.7.1944 у д.Бекачи.

АРТИКОВ Тургул, р. в 1909 в Сузакском р-не Ошской обл., Киргизия, ряд. 67-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 8.7.1944 у д.Бекачи.

АРШУЛИК Аскентий Дмитриевич, р. в 1910 в с.Боровичи Колковского р-на Волынской обл., ряд. 64-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 9.7.1944 у д.Дерновичи.

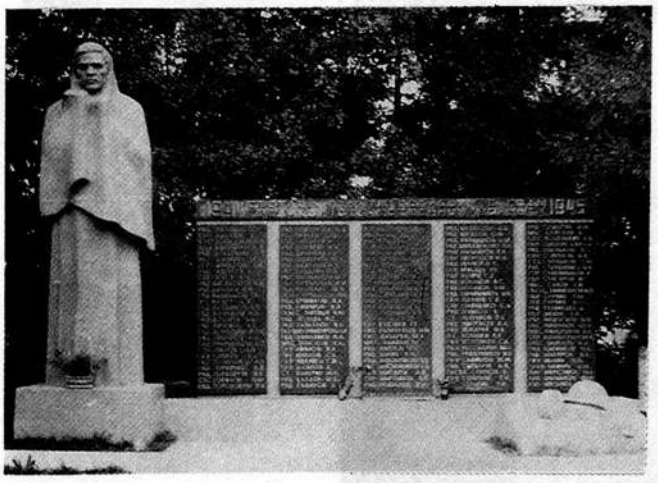

Помнік на брацкай магіле савецкіх воінаў у вёсцы Дзёрнавічы.

АСЛАНОВ Назыр, р. в 1907 в к-зе «1 Мая» б.Чкаловского р-на Ленинабадской обл., Таджикистан, ряд. 661-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Жуки.

АШУРОВ Билялды, р. в 1920 в Ходжаабадском р-не Андижанской обл., Узбекистан, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Бекачи.

БАГДАСАРОВ Азат Шабаевич, р. в г.Тбилиси, ряд. 556-го сп, погиб 8.7.1944 у д.Самоволье.

БАЕВ Николай Фёдорович, р. в 1904 в д.Филимоново Никольского р-на Вологодской обл., серж. 1254-го сп 378-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Жуки.

БАЛАЕВ Василий Николаевич, р. в 1897 в Междуреченском р-не Вологодской обл., ряд. 1256-го сп 378-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Козлы.

БАЛАПАНОВ Яхия Искужеевич, р. в 1926 в д.Суртан Узек Матраевского р-на, Башкортостан, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Бекачи.

БАРАБАДЗЕ Тариел Поликарпович, р. в 1908 в с.Матходжи Цулукидзевского р-на, Грузия, ряд. 59-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 11.7.1944 у д.Дёрновичи.

БЕЛИК Александр Ильич, р. в 1907 в с.Семёновка Барвенковского р-на Харьковской обл., лейт. 59-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 10.7.1944 у д.Самоволье.

БЕЛЯКОВ Илларион Сергеевич, р. в 1907 в г.Санкт-Петербурге, ряд. 661-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Жуки.

БЕССОНОВ Марк Андреевич, р. в 1914 в Камышинском с/с Быстроистокского р-на Алтайского края, мл.лейт. 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

БИКБУЛАТОВ Шариф Авхадиевич, р. в 1926 в с.Янагушево Мишкинского р-на, Башкортостан, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Бекачи.

БИЧЕНОВ Абдулла Павлович, р. в Цхинвальском р-не, Грузия, ряд. 59-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 9.7.1944 у д.Самоволье.

БОБРОВСКИЙ Павел Никифорович, р. в 1897 в Черемисиновском р-не Курской обл., ряд. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 7.7.1944 у д.Бекачи.

БОГДАНОВ Василий Петрович, р. в г.Санкт-Петербурге, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Бекачи.

БОЗЫНЯКОВ Сергей Захарович, р. в 1905 в с.Севкара Иджеванского р-на, Армения, ряд. 67-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 8.7.1944 у д.Бекачи.

А. П. Биченов.

НА ЗЯМЛІ БЕЛАРУСКАЙ

Пяць братоў Гачэчыладзе служылі ў дзеючай арміі. Малодшы з іх, Аўтандзіл, удзельнічаў у вызваленні ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў нашага раёна. 9 ліпеня 1944 года абарвалася жыццё маладога грузіна. Пахавалі салдата ў брацкай магіле недалёка ад вёскі Дзёрнавічы. І, як часта здаралася ў той час, не дайшла пахавальная да родных, згубіўся след.

Міналі гады, а пошук не прыносіў вынікаў. Вядома было толькі, што апошняе пісьмо Аўтандзіл адправіў з Мінска.

І вось у Зестафонскі раён Грузіі, дзе жывуць браты Аўтандзіла Гачэчыладзе, прыйшоў ліст з Верхнядзвінска. Кароткі яго змест: ствараецца кніга «Памяць», просім апублікаваць у мясцовай газеце спісы загінуўшых на Верхнядзвіншчыне воінаў, магчыма, знойдуцца родныя. /Дарэчы, падобныя пісьмы былі адпраўлены амаль у 600 населеных пунктаў былога Саюза./

Леван Сяргеевіч Гачэчыладзе расказвае:

— Цяжкка перадаць пачуцці, якія ахапілі мяне, калі знайшоў у газеце імя брата. Нарэшце адшукалася магіла дарагога нам чалавека! На сямейным савеце было вырашана ехаць у Беларусь неадкладна.

Леван Сяргеевіч запрасіў з сабой сыноў — Зураба і Георгія, а таксама пляменнікаў — Тамаза і Растома. Некалькі гадзін пералёту самалётам да Мінска, потым імклівы аўтамабільны кідок — Верхнядзвінск сустрэў гасцей. Затым невялікая сямейная дэлегацыя ўзяла кірунак на Дзёрнавічы.

Хлебам-соллю, кветкамі сустрэлі гасцей вяскоўцы.

Пакланіліся магіле Аўтандзіла яго родныя, мінутай маўчання ўшанавалі яны памяць усіх загінуўшых савецкіх воінаў. А потым завязалася душэўная размова.

— Якія ўражанні засталіся ад знаёмства з Беларуссю? — такое пытанне задаў я Левану Сяргеевічу і яго спадарожнікам незадоўга да іх ад'езду на радзіму.

— Самыя лепшыя! Тут жывуць выключна шчырыя, добразычлівыя людзі. Хочацца пажадаць ім поспеху ва ўсіх пачынаннях, шчасця.

Мы таксама жадаем сям'і Гачэчыладзе, як і ўсім грузінам, шчасця, светлага неба над галавой.

М.Каткоў

БОЛЬШОВ Иван Андреевич, р. в д.Мишнево Чкаловского р-на Нижегородской обл., ряд. 64-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 7.7.1944 у д.Переки.

БОСКОВ Вячеслав Егорович, р. в Череповецком р-не Вологодской обл., ряд. 64-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 6.7.1944 у д.Переки.

ВАЛИУЛИН Сафиулла Абдрасторович, р. в 1926 в д.Бол. Тиганы Чистопольского р-на, Татарстан, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

ВАСЕЦОВ Иван Дмитриевич, р. в 1898 в Старожиловском р-не Рязанской обл., ряд. 661-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсяники.

ВАСИЛЬЕВ Виктор Петрович, р. в 1920 на ст.Соловьевка б.Слуцкого р-на Ленинградской обл., ст.серж. 67-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 7.7.1944 у д.Бекачи.

ВЕРТУГАНОВ Михаил Фёдорович, р. в 1906 в с.Алексеевка Ленкоранского р-на, Азербайджан, ст.серж. 661-го сп 200-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Жуки.

ВЛАСОВ Николай Яковлевич, р. в 1922 в г.Барнауле, мл.лейт. 59-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 10.7.1944 у д.Самоволье.

ВОЛКОВ Сергей Митрофанович, р. в 1914 в с.Лесные Локанцы Ливенского р-на Орловской обл., лейт. 64-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 9.7.1944 у д.Переки.

ВОРОТЫНЦЕВ Прохор Прокопьевич, р. в 1909 в д.Мокрец Горшеченского р-на Курской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Дёрновичи.

ГАЧЕЧИЛАДЗЕ Автандил Сергеевич, р. в 1925 в с.Шроша Зестафонского р-на, Грузия, ряд. 64-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 9.7.1944 у д.Переки.

ЗАРАЗ ЯМУ БЫЛО Б 76

З ліста сястры А.І.Глазава Галіны /Маёравай/, г.Масква

Добры дзень, паважаныя таварышы!

Піша да вас сястра старшага сяржанта Аляксандра Іванавіча Глазава, загінуўшага ў вашай мясцовасці. Я не ведаю дакладна, што трэба, бо я даведалася пра гэта ад знаёмых, якія жывуць ва Уладзімірскай вобласці. Брат пайшоў на вайну з г.Кіржача Уладзімірскай вобласці, а жылі мы ў Маскве, пакуль не эвакуіраваліся ў Кіржацкі р-н. Спачатку пайшоў на фронт бацька і не вярнуўся, затым брат.

Ён з 1923 г., верасня месяца. Зараз яму было б 76 гадоў. Мама памерла даўно, і таму ў нас нічога не засталося, акрамя вялікага фотаздымка. Але ён ваенных гадоў, а копіі не вельмі выразныя.

Яшчэ ў мяне ёсць ордэн Айчыннай вайны II ступені № 905494, які быў уручаны маме 18.09.1954 г.

Да вайны брат працаваў у Маскве на аэронным заводзе № 217 /зараз завод «Геафізіка»/. Захавалася яго працоўная кніжка. Калі што з гэтых рэчаў трэба, я вышлю.

Нас 3 сястры: Галіна, Валянціна і Фаіна. Вялікі дзякуй вам за паведамленне пра брата. Нам хацелася б пабываць на месцы яго гібелі.

Я памятаю, як мама казала, што ён загінуў у час пераправы цераз раку, ратуючы афіцэра. Але падрабязнасцей не ведаю, бо мне было 4 гады, калі ён загінуў.

Вось і ўсё, што я магу вам паведаміць. Можа, штосьці ведаюць сёстры, але іх тут зараз няма.

ГЕРАСИМОВ Михаил Матвеевич, р. в 1918 в с.Каменная Поляна Шереметьевского р-на, Татарстан, мл.лейт. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 11.7.1944 у д.Матюшки.

ГЛАЗОВ Александр Иванович, р. в 1923 в д.Трусково Киржачского р-на Владимирской обл., ст.серж. 64-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 6.7.1944 у д.Переки.

ГЛУХОВ Илья Кириллович, р. в 1922 в г.Атбасар, Казахстан, призывался Черепановским

И. А. Большов.

А. С. Гачечиладзе.

А. И. Глазов.

РВК Новосибирской обл., мл.лейт. 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

ГОГОЛЯШВИЛИ Владимир Ильич, р. в 1923 в с.Курсеба Ткибульского р-на, Грузия, мл.серж. 648-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

ГОЛОВАНОВ Алексей Петрович, р. в 1920 в д.Богданики Вяземского р-на Смоленской обл., гв.серж. 21-й гв.сд, погиб 7.7.1944 у д.Бекачи.

ГОРБЕНКО Леонид Дмитриевич, р. на х.Базовый Шпаковского р-на Ставропольского края, ряд. 64-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 8.7.1944 у д.Переки.

ГОРДЕЙЧУК Пётр Кузьмич, р. в с.Сторожев Гощанского р-на Ровенской обл., ряд. 59-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 8.7.1944 у д.Самоволье.

ГОРОДЮНИН Николай Иванович, р. в 1915 в с.Самарка Вост.-Казахстанской обл., призывался Беломорским РВК, лейт. 59-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 10.7.1944 у д.Самоволье.

ГОРОХОВЧУК Пётр Васильевич, р. в с.Великий Порск Ковельского р-на Волынской обл., ряд. 64-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 8.7.1944 у д.Переки.

ГОРЯЧЕВ Василий Матвеевич, р. в 1924 в ст.Догузская Оренбургской обл., ст.серж. 49-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 7.7.1944 у д.Бекачи.

ГРАЧЁВ Семён Александрович, р. в 1926 в д.Парфеньево Сандовского р-на Тверской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Дёрновичи.

ГРИГОРЬЕВ Василий Алексеевич, р. в д.Кудрявцево Бежаницкого р-на Псковской обл., ряд., погиб 7.7.1944 у д.Бекачи.

ГРИГОРЬЕВ Иван Михайлович, р. в 1907 в Усть-Тетерминском с/с Крутинского р-на Омской обл., ряд., наводчик ПТР 661-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

ГРИНЮК Анатолий Ананьевич, р. в с.Журавичи Киверцовского р-на Волынской обл., ряд. 64-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 7.7.1944 у д.Самоволье.

ГУДОВЩИКОВ Пётр Петрович, р. в 1923 в к-зе «Кр. партизан» Чернушинского р-на Пермской обл., ст.серж. 661-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Жуки.

ГУСЕВ Иван Александрович, р. в с.Моргуша Дальнеконстантиновского р-на Нижегородской обл., ст.серж. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 8.7.1944 у д.Бекачи.

ДАДАШЕВ Салман, р. в 1924 в с/с Дарагат Бакинского р-на, Азербайджан, ряд. 661-го сп 200-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Жуки.

ДЕЛЬШЕЕВ Калык, р. в 1926 в д.Темировка Иссыккульского р-на, Кыргызстан, ряд. 67-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 7.7.1944 у д.Бекачи.

ДЕРГАЧЁВ Иван Борисович, р. в д.Почекуево Большереченского р-на Омской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Бекачи.

ДЖАКИТАЕВ Тактай, р. в 1928 в г.Караганда, ряд. 661-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Жуки.

ДЖУМАЕВ Ислам, р. в 1924 в Ура-Тюбинском р-не Ленинабадской обл., ряд. 67-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 9.7.1944 у д.Бекачи.

ДИВАНАЕВ Ишанкула, р. в 1925 в к-зе «Совет» Тахтинского р-на Ташаузской обл., ряд. 661-го сп 200-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Жуки.

ДМИТРИЕВ Михаил Константинович, р. на х.Верный Новоалександровского р-на Ставропольского края, ряд. 64-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 8.7.1944 у д.Самоволье.

ДОРМОДЕХИН Дмитрий Митрофанович, р. в 1921 в с.Алферовка Новохопёрского р-на Воронежской обл., лейт. 59-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 10.7.1944 у д.Самоволье.

ДРЫПАПА Григорий Романович, р. в 1923 в с.Андрюшевка Полтавского р-на Омской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Дёрновичи.

ДУБИНИН Пётр Фёдорович, р. в г.Прилуки Черниговской обл., серж. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 8.7.1944 у д.Бекачи.

ДУЖИЧ Андрей Демидович, р. в 1904 в с.Суск Киверцовского р-на Волынской обл., ряд. 661-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

ЁН НЕ ПАВІНЕН ЗАГІНУЦЬ!

З ліста дачкі М.К.Дзмітрыева Н.М.Дзмітрыевай /Дронавай/, г.Новааляксандраўск

Як я вам удзячна за вашы вялікія справы, за тое, што дапамаглі даведацца, дзе загінуў мой бацька Дзмітрыеў Міхаіл Канстанцінавіч. І яшчэ вам много разоў вялікі дзякуй. Жадаю ўсім вам ад усёй душы моцнага здароўя і сямейнага шчасця. Але напісаць пра свайго бацьку многа і падрабязна я не змагу, таму што прайшло вельмі шмат часу. Калі пачалася вайна, мне было 4 гады, нарадзілася я 1 мая 1937 года. Нас было

Г. Р. Дрыпапа.

пяцёра дзяцей: старэйшай сястры 12 год, брату Пецю — 5, мне 4, сястры Марусі — 3, брату Жэню — 1 год. А зараз я засталася адна, усе памерлі, і мама памерла на 66-м годзе. Мы чакалі бацьку ўсё сваё жыццё. Мама часта нам казала: «Дзеці, бацька наш жывы». Хаця і атрымала паведамленне, што ён загінуў. Але ёй усё роўна не верылася. Яна казала, што ён у нас дужы, смелы і вельмі разумны чалавек, не павінен загінуць.

А вось сапраўды загінуў. У мяне да вас вялікая просьба, каб напісалі, у якім раёне стаіць помнік. Я абавязкова да яго прыеду.

Да вайны ён працаваў чабаном на хутары Верны, калгас называўся «Чырвоны Вянец». Часта атрымліваў прэміі за добрую работу. Калі пайшоў на вайну, пісаў пісьмы, што яго многа разоў узнагароджвалі за подзвігі. Аб усім гэтым расказвала мама. У якім годзе яго праводзілі на вайну і ў якім загінуў, я не памятаю. А пісьмы, якія ён прысылаў з фронту, згарэлі, бо згарэла кватэра і ўсё ў ёй. А фотаздымак я ўзяла ў яго таварыша.

Яны здымаліся /фатаграфаваліся/ у г.Стаўрапалі на памяць перад расфаміраванием. Высылаю фотаздымак. Бацька стаіць апошнім справа.

ДУСЕБАЕВ Данавай, р. в 1905 в с. Ик б.Бергинджийского р-на Ташкентской обл., Узбекистан, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Бекачи.

ДЬЯЧКОВ Андрей Кузьмич, р. в 1898 в г.Душанбе, ряд. 59-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 11.7.1944 у д.Дёрновичи.

ЕВСЕЕВ Василий Иванович, р. в с.Дунаево Холмского р-на Новгородской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

ЕГОРЕНКОВ Кузьма Иванович, р. в 1901 в д.Вербежичи Людиновского р-на Калужской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

ЕЛЬЦОВ Семен Павлович, р. в 1908 в д.Надеждинск Сараевского р-на Рязанской обл., ефр. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 7.7.1944 у д.Переки.

ЕРМАКОВ Федор Николаевич, р. в 1915 в д.Улыбышево Дубенского р-на Тульской обл., мл.лейт. 59-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 12.7.1944 у д.Дёрновичи.

ЕРМИЛИН Михаил Иванович, р. в 1918 в с.Аристовка б.Базарно-Сызганского р-на Ульяновской обл., лейт. 64-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 9.7.1944 у д.Переки.

ЕРМИЛОВ Иван Андреевич, р. в с.Красная Гора Брянской обл., гв.ряд., погиб 7.7.1944 у д.Самоволье.

ЕРЧЕНКОВ Алексей Петрович, р. в 1922 в Калужском р-не Калужской обл., ряд 661-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Жуки.

ЕФИМЫЧЕВ Иван Петрович, р. в 1902 в д.Лидовищи Сокольского р-на Ивановской обл., ряд. 59-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 10.7.1944 у д.Дёрновичи.

ЕФРЕМЕНКО Степан Прохорович, р. в 1923 в д.Сухая Невельского р-на Псковской обл., ряд. 661-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Жуки.

ЕШЕНКУЛОВ Казбек, р. в 1922 в к-зе им.Чкалова б.Базакурганского р-на Джамбулской обл., Казахстан, мл.серж., 67-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 8.7.1944 у д.Бекачи.

ЖИТНЫЙ Никита Митрофанович, р. в б.Суворовском р-не Ставропольского края, мл.серж. 64-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 7.7.1944 у д.Переки.

ЖОЛУДЬ Федор Савельевич, р. в 1908 в г.Киеве, ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

ЗАВЬЯЛОВ Яков Анисимович, р. в д.Жарцы Ковровского р-на Владимирской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Дёрновичи.

ЗАКОНОВСКИЙ В.М., мл.серж., погиб в начале июля 1944.

ЗАКРИВИДОРОГА Владимир Никифорович, р. в 1924 в г.Мерефа Харьковской обл., ряд. 64-го гв.сп. 21-й гв.сд, погиб 7.7.1944 у д.Переки.

ЗАМАХАЕВ Федор Александрович, р. в с.Чисто-Переволоки Частинского р-на Пермской обл., ряд., 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 9.7.1944 у д.Бекачи.

ЗЕМЛЯНСКИЙ Василий Николаевич, р. в 1926 в д.Свиридово б.Екатерининского р-на Оренбургской обл., ряд. 661-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Жуки.

ЗЕМСКОВ Вениамин Александрович, р. в с.Подляшиха Дальнеконстантиновского р-на Нижегородской обл., мл.серж. 648-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Бекачи.

ИБАТУЛИН Нургамет Аскарович, р. в 1926

Ф. А. Замахаев.

в д.Стар.Ибрайкино-Аксубаевского р-на, Татарстан, ряд. 661-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

ИВАНИЦА Семён Петрович, р. в 1904 в с.М.Перевоз Диканьского р-на Полтавской обл., ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Козлы.

ИВАНОВ Влас Артемьевич, р. в д.Вешалиха Новоржевского р-на Псковской обл., ряд. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 10.7.1944 у д.Бекачи.

ИВАНОВ Павел Ильич, р. в 1924 в д.Оскерино Городокского р-на Витебской обл., ряд., сапер 648-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

ИВАНОВ Семен Поликарпович, р. в д.Вешалиха Новоржевского р-на Псковской обл., ряд. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 8.7.1944 у д.Бекачи.

ИРДЫНЕЕВ Садном Гиандурович, р. в 1897 в к-зе «Красный Опытный» Заиграевского р-на, Бурятия, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

ИШАНОВ Алдаш, р. в г.Кзыл-Орда, ряд. 64-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 9.7.1944 у д.Переки.

КАВЕРИН Михаил Иванович, р. в 1915 в г.Ульяновске, старш. 64-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 10.7.1944 у д.Переки.

КАДАЕВ Файзрахман Зайнулович, р. в Хайбуллинском р-не, Башкортостан, ряд., погиб 11.7.1944 у д.Бекачи.

КАДИРОВ Авчан, р. в Гармском р-не, Таджикистан, ряд. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 9.7.1944 у д.Бекачи.

КАЗАРСКИЙ Исаак Соломонович, р. в 1906 в с.Н.Буг Николаевской обл., старш. 59-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 9.7.1944 у д.Самоволье.

КАЛЬЖАНОВ Федор Финогенович, р. в 1907 на ст.Романовка Саратовской обл., ефр. 661-го сп 200-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Жуки.

КАЛЮЖНЫЙ Дмитрий Осипович, р. в 1910 на ст.Ерпень Шишацкого р-на Полтавской обл., серж. 648-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

КАРЯГИН Сергей Петрович, р. в 1925 в г.Кременчуге, ефр. 661-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Жуки.

КАТАСОВ Иван Федорович, р. в 1917 в д.Карачево Калужского р-на Калужской обл., ефр. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 4.7.1944 у д.Переки.

КАШИРИН Михаил Андреевич, р. в 1926 в с.Старо-Альметьево б.Тельманского р-на, Татарстан, ряд. 661-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Жуки.

КИРИЧУК Алексей Иванович, р. в 1925 в с.Озеро Киверцовского р-на Ровенской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

КИСАЛОВ Павел Петрович, р. в 1925 в г.Кременчуге, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

КИСЛУХИН Сергей Филиппович, р. в 1926 в д.Матвеевка Зилантоевского р-на, Башкортостан, ряд. 661-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Жуки.

КЛИМЕНКО Иван Павлович, р. в 1925 в с.Карловка Хорольского р-на Полтавской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

КЛИМЕНТЬЕВ Тимофей Лукич, р. в 1916 в д.Бараново Лужскогоо р-на Ленинградской обл., ряд. 64-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 8.7.1944 у д.Переки.

КОВАЛЕНКО Василий Григорьевич, р. в с.Томоровка Репкинского р-на Черниговской обл.,серж. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 8.7.1944 у д.Бекачи.

КОВАЛЕНКО Павел Захарович, р. в 1909 в с.Пшеничники Каневского р-на Черкасской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Горовцы.

КОВАЛЁВ Василий Васильевич, р.в г.Тула, погиб 10.7.1944 в д.Фесюки.

КОНОНЕНКО Константин Григорьевич, р. в 1908 в с.Сидоровка Новосибирской обл., серж. 511-го сп 239-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Горовцы.

КОНУХОВ Петр Дмитриевич, р. в 1925 в д.Девицы Себежского р-на Псковской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

КОНЫШЕВ Михаил Никитович, р. в Рязанской обл., мл.лейт. 648-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Бекачи.

КОСОВСКИЙ Николай Евдокимович, р. в 1922 в д.Черешки Лебяжьевского р-на Курганской обл., лейт. 64-го гв.сп. 21-й гв.сд, погиб 9.7.1944 у д.Переки.

КОСОЛАП Степан Степанович, р. в с.Гайчур Куйбышевского р-на Запорожской обл., ряд. 64-го гв.сп. 21-й гв.сд, погиб 9.7.1944 у д.Переки.

КОТОВ Сергей Николаевич, р. в г.Кирове, ряд. 661-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

П. З. Коваленко.

С. С. Косолап.

КРАСИЛЬНИКОВ Алексей Дмитриевич, р. в п.Бичевной Шигонского р-на Куйбышевской обл., старш. 648-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Алексеевцы.

КРЯЖЕВСКИХ Николай Павлович, р. в д.Елезята Куменского р-на Кировской обл., ряд. 59-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 9.7.1944 у д.Самоволье.

КУВШИНОВ Афанасий Федорович, р. в Поспелихинском р-не Алтайского края, мл.серж. 59-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 9.7.1944 у д.Самоволье.

КУДЗИЕВ Георгий Георгиевич, р. в Цхвинвальском р-не, Грузия, ряд., 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 7.7.1944 у д.Бекачи.

КУДРЯШОВ Василий Александрович, р. в 1912 в д.Митюково Палкинского р-на Ярославской обл., ряд. 648-го сп 200-сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

КУЗНЕЦОВ Александр Ильич, р. в 1921 в с.Журавлиха Починковского р-на Нижегородской обл., старш. 648-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Дёрновичи.

КУЗНЕЦОВ Иван Михайлович, р. в 1925 в д.Новинки Великолукского р-на Псковской обл., мл.лейт. 200-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Алексеевцы.

КУЗЬМИН Яков Максимович, р. в 1910 в с.Лыкадымерка Броварского р-на Киевской обл., старш. 648-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

КУКОВЕРОВ Кирилл Сергеевич, р. в 1905 в д.Бушмаки Оричевского р-на Кировской обл., ряд. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 9.7.1944 у д.Дёрновичи.

КУЛЕША Игнат Зиновьевич, р. в 1908 в с.Воля-Любитовская Ковельского р-на Волынской обл.,ряд. 59-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 7.7.1944 у д.Дёрновичи.

КУЛЫШОВ Василий Алексеевич, р. в д.Янкино Уржумского р-на Кировской обл., ст.серж. 64-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 7.7.1944 у д.Переки.

КУНАЗАРОВ Тангабай, р. в 1919 в Акжарском с/с Узгенского р-на Ошской обл., Киргизия, ряд. 59-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 9.7.1944 у д.Горовцы.

КУПЫТАДЗЕ Павел Ильич, р. в 1925 в с.Сиони Тианетского р-на, Грузия, ряд. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 6.7.1944 у д.Переки.

КУРЕНКОВ Егор Тимофеевич, р. в 1910 в г. Копейске Челябинской , серж. 67-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 7.7.1944 у д.Бекачи.

ЛАВРЕНТЬЕВ Илья Фёдорович, р. в Теплo-Огаревском р-не Тульской обл., ряд. 64-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 7.7.1944 у д.Переки.

ЛАЗАРЕВ Михаил Пантелеевич, р. в г.Актюбинске, серж. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 8.7.1944 у д.Бекачи.

ЛАНДЫН Василий Степанович, р. в с.Казареево Богучарского р-на Воронежской обл., мл.серж. 64-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 7.7.1944 у д.Самоволье.

ЛАПТЕВ Василий Павлович, р. в д.Могильное Тюкалинского р-на Омской обл., ряд. 64-го гв.сп. 21-й гв.сд, погиб 8.7.1944 у д.Переки.

ЛАРИН Василий Павлович, р. г.Москве, ряд. 661-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

ЛАРИОНОВ Василий Александрович, р. в 1915 в г.Ачинске Красноярского края, кап. 855-го ап 311-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Луговцы.

ЛЕБЕДЕВ Николай Гаврилович, р. в 1898 в г.Гусь-Хрустальном Владимирской обл., ряд., 648-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Бекачи.

ЛЕГЕЕВ Петр Федорович, р. в 1907 в д.Тыково Невельского р-на Псковской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

ЛЕНЬ Петр Васильевич, р. в 1912 в с.Голодаевка Старобельского р-на Луганской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

ЛИТВИНЧУК Владимир Кондратьевич, р. в 1912 в Корецком р-не Ровенской обл., ряд. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 10.7.1944 у д.Бекачи.

ЛИХОЛОБОВ Захар Павлович, р. в с.Крас-

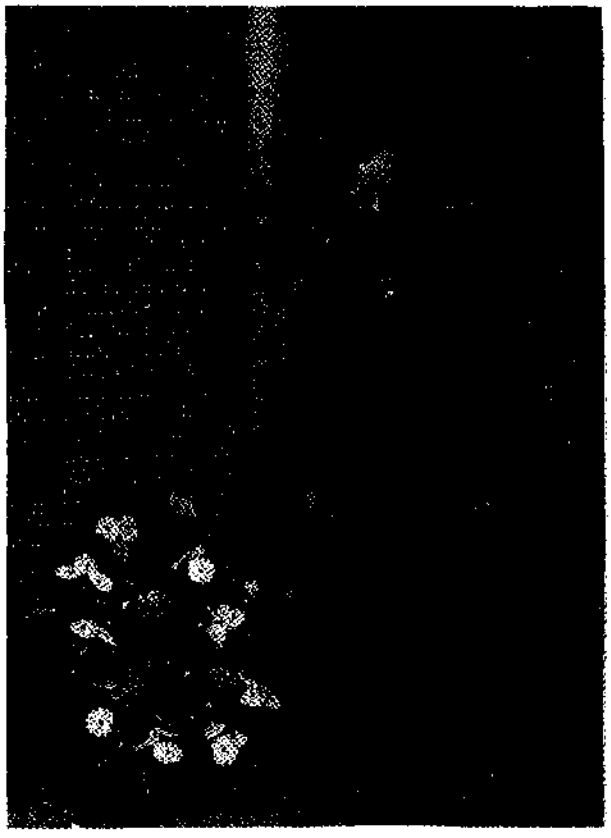

В. К. Куковеров из Кировской области России на могиле отца.

ноозерское Новосибирской обл., ряд. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 8.7.1944 у д.Бекачи.

ЛЫСЮК Иван Иосипович, р. в 1912 в д.Остров Киверцовского р-на Волынской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

МАЗИН Василий Александрович, р. в 1904 в с.Семёновская Ивановской обл., ряд. 67-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 9.7.1944 у д.Бекачи.

МАКСИМОВИЧ, р. в 1912 , ряд. 59-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 11.7.1944 у д.Дёрновичи.

МАРКЕВИЧ Петр Никитович, р. в 1925 в д.Ломы Невельского р-на Псковской обл., мл. серж. 648-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

МАРТЫНОВ Виталий Константинович, р. в г.Магнитогорске,серж., погиб 9.7.1944 у д.Самоволье.

МАРЬЯНИЧЕВ Степан Иванович, р. в 1908 в д.Гари Пучежского р-на Ивановской обл., старшина, санинструктор 661-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Жуки.

МАСЛЕННИКОВ Егор Андреевич, р. в 1906 в г.Алма-Ата, гв.серж. 21-й гв.сд, погиб 9.7.1944 у д.Переки.

МАСЛОВ Александр Порфирьевич, р. в 1918 в с.Чураево Шебекинского р-на Белгородской обл., ряд. 59-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 9.7.1944 у д.Самоволье.

МАСЛОВ Михаил Осипович, р. в 1924 в с.Гарь Ардатовского р-на Нижегородской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

МАШИН Фёдор Семёнович, р. в 1909 в г.Алма-Ата, мл.серж. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 8.7.1944 у д.Бекачи.

МЕДВЕДЕВ Василий Демидович, р. в Малмыжском р-не Кировской обл., ряд. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 10.7.1944 у д.Бекачи.

МЕДВЕДЕВ Василий Никифорович, р. в 1906 в г.Кривой Рог, ряд., погиб 8.7.1944 у д.Переки.

А. П. Маслов.

МЕДВЕДЕВ Фёдор Герасимович, р. в 1900 в д.Тросно Ульяновского р-на Орловской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Овсянники.

МЕДНОВ Сергей Фёдорович, р. в д.Козыревка Шаблыкинского р-на Орловской обл., ряд. 64-го гв.сп. 21-й гв.сд, погиб 6.7.1944 у д.Переки.

МЕЛЬНИКОВ Андрей Минаевич, р. в д.Глазатово Бежаницкого р-на Псковской обл., ряд., погиб 10.7.1944 у д.Бекачи.

МЕЛЬНИЧУК Степан Ананьевич, р. в 1905 в с.Остров Киверцовского р-на Волынской обл., ряд. 661-го сп 200-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Жуки.

МИХАЙЛОВ Евгений Прокофьевич, р. в г.Зима Иркутской обл., ряд. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 7.7.1944 у д.Бекачи.

МИХАЛЬЧЕНКО Василий Николаевич, р. в д.Доманичи Почепского р-на Брянской обл., ряд. 59-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 12.7.1944 у д.Самоволье.

МОГИЛКИН Семён Матвеевич, р. в 1921 в с.Бородулино Бельагачского р-на Семипалатинской обл., лейт. 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

МОСИНЦЕВ Андрей Ильич, р. в к-зе «Политотдел» Коммунарского р-на Харьковской обл., мл.лейт. 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

МУРАТОВ Канчибай, р. в 1901 в Ходжаабадском р-не Андижанской обл., ряд. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 8.7.1944 у д.Бекачи.

МУСАЕВ Юсуп, р. в Бугунском р-не Чимкентской обл., ряд. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 7.7.1944 у д.Бекачи.

МУСИН Ахметзин Сулейманович, р. в 1926 в д.Кабанкино 6.Гавриловского р-на Оренбургской обл., ряд. 661-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Жуки.

МУСЫРГАЛИН Киньябай Якубович, р. в 1926 в д.Нижний Стан Матраевского р-на, Башкортостан, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Бекачи.

МУХАТОВ Савуранбай, р. в 1912 в Ильтанском с/с Амантогайского р-на Тургайской обл., Казахстан, ряд. 661-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Жуки.

НАГИЕВ Егор Петрович, р. в 1898 в с.Усть-Нем, Коми, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

НАСУРДИНОВ Рахим, р. в 1924 в Апастовском р-не, Татарстан, ряд. 67-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 9.7.1944 у д.Бекачи.

НАУМОВ Николай Игнатьевич, р. в 1926 в д.Стеймаки Себежского р-на Псковской обл., ряд., 648-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Бекачи.

НАУМОВ Павел Павлович, р. в 1925 в с.Ужаниха Чулымского р-на Новосибирской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

П. М. Новиков.

НИГАНОВ Улук, р. в 1900 в к-зе «Большевик» Кишановского с/с Янгикурганского р-на Наманганской обл., Узбекистан, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

НОВИКОВ Василий Степанович, р. в 1912 в Щелковском р-не Московской обл., ряд. 59-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 9.7.1944 у д.Дёрновичи.

НОВИКОВ Петр Макарович, р. в 1926 в д.Ново-Кутуши Черемшанского р-на, Татарстан, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Бекачи.

НУРМАТОВ Юлдаш, р. в 1923 в г.Ташкенте, ряд. 59-го гв.сп. 21-й гв.сд, погиб 9.7.1944 у д.Переки.

З ліста пляменніка С.Х.Аданца І.П.Огара, с.Сярго, Харкаўская вобл.

Паважаныя таварышы!

Піша вам удзельнік Вялікай Айчынай вайны Огар Іван Парфір'евіч, родны пляменнік Аданца Сцяпана Харытонавіча.

Наша раённая газета апублікавала вашу просьбу аб пошуку родных і блізкіх тых салдат, што загінулі на вашай зямлі. Сярод іх было і імя майго дзядзькі.

Нарадзіўся ён у маі 1923 года, сёмым у сям'і. У 1933 годзе яго маці, бацька і старэйшы брат памерлі з голаду, з таго часу ён жыў з сястрой, 1910 года, і братам, 1918 года нараджэння. Брата потым забралі ў кадравыя войскі, а ён застаўся з сястрой. Яна з-за братоў і замуж не выходзіла, бо была для іх і маці, і сястрою. Мая мама чым магла памагала, бо жылі яны бедна.

Закончыў ён 5 класаў і працаваў у калгасе, выконваў работу па ўзросце і сіле. У час акупацыі пяць разоў трапляў пад аблаву паліцаяў для адпраўкі ў Германію, усе пяць разоў уцякаў з паяздоў і вяртаўся дадому. А ў верасні 1943 года быў мабілізаваны ў армію.

Пісаў вельмі мала. Спачатку фронт, потым шпіталь у Іванаўскай вобласці, а затым з фронту, з Беларусі, атрымалі паведамленне аб яго гібелі. Пісьмы, акрамя двух, якія я вам высылаю, згарэлі, калі хату падпалілі пры адступленні немцы.

З родных у яго яшчэ жывыя дзве сястры і брат. Брат прайшоў усю вайну, мае шмат баявых узнагарод. Другі брат, з якім ён жыў да 1938 года, пакуль той не пайшоў у армію, загінуў у 1943 годзе.

Я з сваім дзядзькам з аднаго года, закончыў у 1941 годзе 10 класаў і ў верасні 41-га быў ужо на фронце. Ваяваў да канца вайны, тройчы паранены, ёсць узнагароды. Сувязі з дзядзькам Сцяпанам не меў, хаця шмат пісаў са шпіталя.

Сёстры вельмі хацелі ведаць, дзе загінуў Сцяпан Харытонавіч, я колькі разоў пісаў у газеты, але ніхто не паведаміў аб ім нічога, і толькі дзякуючы вашаму пошуку мы, усе яго родныя, цяпер даведаліся, дзе ён пахаваны і што ёсць добрыя людзі, якія клапоцяцца аб яго магіле, аб усіх загінуўшых салдатах.

Вялікі вам дзякуй, дарагія, за турботы аб памяці нашага дарагога Сцяпана Харытонавіча. Высылаю вам фотакартку / хай застаецца ў вас/ і два пісьмы.

Мяркую сёлета прыехаць на магілу дзядзькі, калі дазволіць здароўе. А таму да сустрэчы».

У канверт Іван Парфір'евіч уклаў два салдацкія пісьмы-трохкутнічкі, дробна напісаныя па-ўкраінску бляклым алоўкам. Адно з гэтых пісьмаў прачытай і ты, наш чытач. Яшчэ паўгода ваяваў салдат Сцяпан Аданец да свайго апошняга прытулку над Дрысай-ракой...

ПЕРАДАВАЙЦЕ ЎСІМ НІЗЕНЬКАЕ ПРЫВІТАННЕ

Ліст Сцяпана Харытонавіча Аданца 3 студзеня 1944г., г.Уладзімір

Добрага здароўя, вельмі паважаная сястра Міля, і сястра Галя, і Парфірый Іванавіч. Перш чым пісаць ліст, дазвольце перадаць сваё чырвонаармейскае незабывальнае прывітанне. Жадаю вам добрых поспехаў у вашым жыцці.

Міля, атрымаў я ад вас адзін ліст, які пісалі ад 18 снежня. Вельмі дзякую вам. Як я тады быў рады, калі атрымаў у шпіталі ліст ад вас.

Міля, ляжу і зараз у шпіталі. У мяне левая нага вельмі распухла ў калене, і пайшоў нарыў, але нічога, ужо прарвала, толькі нага пакуль госцяй.

Міля, аслаб я вельмі дужа, таму што хворы. Прашу, апішы, як на Украіне, ці зіма халодная, ці робяць у калгасе, ці ёсць у вас штосьці, мо карова. Увогуле, апішы ўсе свае навіны і як вам там жывецца. Мне не вельмі добра, вы й самі гэта ведаеце.

Міля, дык брата Міці няма ўжо жывога, памёр. Напішы, ці піша пісьмы брат Юхім, ці шле лісты Ваня-пляменнік. І перадавайце Ваню і Юхіму нізенькае прывітанне, жадаю ім харошага здароўя і каб жывы былі.

Міля, пісаў ліст лежачы. Напішы пра пляменнікаў Ваню Ю. і Грышу П. Ці дома, ці, можа, і іх забралі. Як дома, то перадавайце прывітанне, і хай пішуць да мяне пісьмы, бо мне вельмі і вельмі маркотна.

Перадавай, Міля, Крук Каці і Крывенка Мані нізенькае прывітанне. Напісаў бы ўсім пісьмы, але паперы няма, і недзе дастаць.

Міля, перадавай сёстрам Аданец Олі, Аданец Марусі, Галі і таксама цёці Галі, увогуле ўсім родзічам гарачае нізенькае прывітанне і прасі, каб пісалі пісьмы. Напішы пра зяця Трафіма, ці дома, ці няма. І прашу, каб і вы мне часцей пісьмы пісалі, а то я да вас ужо пісем 10 паслаў, а сам толькі адно атрымаў.

Ну, Міля, больш мне пісаць нечага, кружыцца галава. Застаюся жывы. Прашу, хутчэй адпішыце.

ОДАНЕЦ Степан Харитонович, р.в с.Новоселовка Красноградского р-на Харьковской обл., ряд. 64-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 7.7.1944 у д.Самоволье.

ОНИЩЕНКО Севастьян Андреевич, р. в с.Николаевка Новоград-Волынского р-на Житомирской обл., серж.. 59-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 10.7.1944 у д.Дёрновичи.

ОЧИЛОВ Норсаит, р. в Аккурганском р-не Ташкентской обл., Узбекистан, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Бекачи.

ПЕТРИКОВ Прокофий Кириллович, р. в Черкесском р-не Карачаево-Черкесской АО, старш. 64-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 6.7.1944 у д.Переки.

ПИКУЛЬ Григорий Иванович, р. в 1924 в с.Первомайское б.Нехворощанского р-на Полтавской обл., ряд. 67-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 9.7.1944 у д.Бекачи.

С. Х. Оданец.

ПЛАТОНОВ Константин Алексеевич, р. в 1926 в д.Молоди Сонковского р-на Тверской обл., ряд. 661-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

ПОБЕРИЙ Федосий Иосифович, р. в с.Куст-Кущи Кобелякского р-на Полтавской обл., ряд., погиб 6.7.1944 у д.Самоволье.

ПОВАЛЯЕВ Петр Егорович, р. в 1923 в д.Акулово Семилукского р-на Воронежской обл., лейт. 64-го гв.сп. 21-й гв.сд, погиб 9.7.1944 у д.Переки.

ПОДЗОЛКОВ Степан Павлович, р. в б.Белгородском р-не Крымской обл., гв.ряд., погиб 8.7.1944 у д.Самоволье.

ПОНОМАРЕВ Николай Семёнович, р. в 1909 в д.Ульяновская Архангельской обл., призывался в г.Иваново, ряд. 59-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 7.7.1944 у д.Самоволье.

ПОПОВ Иван Максимович, р. в 1922 в ст.Богачевская Ростовской обл., призывался РВК, лейт. 21-й гв.сд, погиб 11.7.1944 у д.Дёрновичи.

ПРИЛУЦКИЙ Сергей Иванович, р. в 1923 в г.Загорске Московской обл., мл.серж. 69-го гв.сп. 21-й гв.сд, погиб 4.7.1944 у д.Переки.

ПРОКОФЬЕВ Александр Данилович, р. в 1898 в Базарно-Урянском с/с б.Тагайского р-на Ульяновской обл., ряд. 661-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Жуки.

РАССАДКИН Матвей Николаевич, р. в 1908 в д.Болимошево Ивановской обл., лейт. 64-го гв.сп. 21-й гв.сд, погиб 7.7.1944 у д.Переки.

РАТАНОВ Фёдор Ефимович, р. в 1917 в с.Молчанино Куйтунского р-на Иркутской обл., ряд. 661-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

РЕШЕТНИКОВ Никита Яковлевич, р. в д.Бехтевка Семилукского р-на Воронежской обл., ряд., погиб 9.7.1944 у д.Алексеевцы.

РУЗИЕВ Акчур, р. в 1901 в с/с Вериматан б.Кзылкентского р-на, Узбекистан, ряд. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 8.7.1944 у д.Бекачи.

САВИН Пётр Иванович, р. в 1909 в г.Ржеве Тверской обл., серж., 648-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Бекачи.

САЛИМОВ Шарид Муратович, р. в 1924 в с.Баш-Гейнюк Нухинского р-на, Азербайджан, ряд. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 8.7.1944 у д.Бекачи.

САЛИХОВ Гаддульжан Салихович, р. в 1926 в д.Ильчино Учалинского р-на, Башкортостан, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

САРДАЧУК Алексей Васильевич, р. в с.Свозы Киверцовского р-на Волынской обл., ряд., 648-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Бекачи.

СЕКЕНОВ Булат, р. в с.Тарагай Кокчетавской обл., Казахстан, ст.серж. 64-го гв.сп. 21-й гв.сд, погиб 9.7.1944 у д.Переки.

СЕЛЕЦКИЙ Григорий Максимович, р. в с.Городок Ровенской обл., ряд. 59-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 10.7.1944 у д.Дёрновичи.

СЕЛЬКИН Иван Иванович, р. в 1892 в д.Суходол Беловского р-на Курской обл., ряд., погиб 8.7.1944 у д.Бекачи.

СЕМАГИН Илья Михайлович, р. в 1922 в Сасовском р-не Рязанской обл., ряд. 59-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 10.7.1944 у д.Самоволье.

СЕРГЕЕВ Андрей Сергеевич, р. в д.Инерьялы Звенигородского р-на, Мари Эл, мл.серж. 59-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 9.7.1944 у д.Самоволье.

СЕРГЕЕВ Петр Иванович, р. в 1915 в с.Кекино Курлышевского р-на Нижегородской обл., ряд. 661-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Жуки.

СЕРДЮКОВ Александр Семёнович, р. в 1923 в ст.Баранаевская Мостовского р-на Краснодарского края, ст.лейт. 21-й гв.сд, умер от ран 10.7.1944.

СКОБЕЛЬКИН Владимир Петрович, р. в 1903 в д.Писаревка Задонского р-на Липецкой обл., старш. 59-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 12.7.1944 у д.Самоволье.

СМЕЛЯНСКИЙ Константин Иванович, р. в 1905 в с.Весёлое Красногрвардейского р-на Белгородской обл., ряд. 64-го гв.сп. 21-й гв.сд, погиб 7.7.1944 у д.Переки.

СНЕЧАКОВ Василий Андреевич, р. в д.Шматовка Почепского р-на Брянской обл., ряд. 21-й гв.сд, погиб 9.7.1944 у д.Бекачи.

СОКОЛОВ Иван Павлович, р. в 1921 в Вытегорском р-не Вологодской обл., серж., погиб 9.7.1944 у д.Бекачи.

СОЛОВЬЁВ Петр Егорович, р. в д.Ящерино Мариинско-Посадского р-на, Чувашия, лейт. 64-го гв.сп 21-й гв.сд, умер от ран 9.7.1944.

СТЕПАНЕНКО Василий Алексеевич, р. в д.Сущёво Бежаницкого р-на Псковской обл., ряд. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 7.7.1944 у д.Бекачи.

СТЕПАНОВ Семен Михайлович, р. в г.Подольске Московской обл., ст.лейт. 648-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Дёрновичи.

СУЛЕЙМАНОВ Ибрагим, р. в г.Янгиюль Ташкентской обл., Узбекистан, серж. 64-го гв.сп. 21-й гв.сд, погиб 9.7.1944 у д.Переки.

СУЛЕЙМАНОВ Музафар, р. в 1902 в с.Чомаллы Джалилабадского р-на, Азербайджан, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Дёрновичи.

СУНГУРОВ Иван Савельевич, р. в г.Петухово Курганской обл., ряд. 64-го гв.сп. 21-й гв.сд, погиб 8.7.1944 у д.Переки.

СУХОВ Гавриил Иванович, р. в 1913 в г.Орске Оренбургской обл., мл.серж. 648-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Бекачи.

ТАРАКАНОВ Иван Павлович, р. в д.Мисюриха Шатковского р-на Нижегородской обл., ст.серж. 64-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 8.7.1944 у д.Самоволье.

ТАРАНОВ Иван Васильевич, р. в 1922 в г.Черногорск Красноярского края, серж, старшина ПТР 661-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Жуки.

ТЛЕЕВ Мардаш, р. в 1899 в к-зе «Янбек» Сырдарьинского р-на Ташкентской обл., ряд. 59-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 7.7.1944 у д.Самоволье.

ТУРКИН Василий Семёнович, р. в д.Скоморохово Новоржевского р-на Псковской обл., ряд. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 7.7.1944 у д.Бекачи.

ТУРЧИК Роман Максимович, р. в с.Большой-Обзырь Камень-Каширского р-на Волынской обл., ряд. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 8.7.1944 у д.Бекачи.

ТУХВАТУЛИН Валиахмет Сулейманович, р. в 1926 в д.Нов.Ибрайкино Аксубаевского р-на, Татарстан, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

ТУХЛИБАЕВ Абсаттар, р. в Наманганском р-не Андижанской обл.,Узбекистан, ряд. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 8.7.1944 у д.Бекачи.

УРУНБАЕВ Туйчи, р. в 1910 в Алты-Арыкском р-не Ферганской обл., Узбекистан, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

УШАКОВ Михаил Николаевич, р. в 1896 в д.Родионовка Воловского р-на Тульской обл., ряд. 661-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

ФЕДИК Ермолай Харитонович, р. в с.Полицы Камень-Каширского р-на Волынской обл., ряд. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 7.7.1944 у д.Бекачи.

ФЕДОСЕЕВ Иван Федосеевич, р. в д.Поцепово Демянского р-на Новгородской обл., ряд. 64-го гв.сп. 21-й гв.сд, погиб 7.7.1944 у д.Переки.

ФИЛЕНКО Фёдор Порфирьевич, р. в 1925 в Никопольском р-не Днепропетровской обл.,

И. П. Тараканов.

Е. Х. Федик.

ряд. 27-го отд. гв.санб. 21-й гв.сд., погиб 8.7.1944 в р.Дрисса.

ФИЛИНЮК Юрий Никифорович, р. в с.Конюхов Тывровского р-на Винницкой обл., гв. серж., погиб 8.7.1944 у д.Самоволье.

ФИНОГЕНОВ Борис Васильевич, р. в г.Баку, мл.серж., погиб 9.7.1944 у д.Переки.

ФОТЕЕВ Иосиф Александрович, р. в 1898 в д.Овчиново б.Ворошиловского р-на Пермской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Бекачи.

ХАВЫЛО Михаил Харитонович, р. в 1915 в с.Евла-Электросиловка б.Комаровского р-на Черниговской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

ХАДЫЕВ Тажитдин, р. в 1903 в д.Кзыл-Юлдия б.Ифторойского р-на Андижанской обл., Узбекистан, ряд. 67-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 9.7.1944 у д.Бекачи.

ХАЛИТВАЛИЕВ Галимзан Халитгалимович, р. в 1926 в д.Исер Аксубаевского р-на, Татарстан, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

ХАНАЛИЕВ Урал, р. в 1910 в к-зе им.Кагановича б.Кутузовского р-на Кашка-Дарьинской обл., Узбекистан, ряд. 661-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Жуки.

ХАСАНОВ Ганей Галимович, р. в 1926 в Мечетлинском р-не, Башкортостан, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

ХРИСТЕНКО Сергей Антонович, р. в 1909 в г.Богодухове Харьковской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

ХУДАЙНАЗАРОВ Худайберды, р. в Керкинском р-не, Туркменистан, серж. 648-го сп 200-й сд, погиб 7.7.1944 у д.Самоволье.

ЦАПЕНКО Николай Иванович, р. в д.Рябцево Починковского р-на Смоленской обл.,мл.серж. 648-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Бекачи.

ЦЫГАНКОВ Прокофий Алексеевич, р. в 1906 в д.Бурчак Унечского р-на Брянской обл., ряд. 64-го гв.сп. 21-й гв.сд, погиб 6.7.1944 у д.Переки.

ЧЕРЕДЬКО Марк Лазаревич, р. в 1909 в д.Якубчицы Цуманского р-на Ровенской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

ЧЕРЕДЬКО Тихон Андреевич, р. в 1898 в д.Якубчицы Цуманского р-на Ровенской обл., ряд. 661-го сп 200-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Жуки.

ЧЕРНИКОВ Егор Гаврилович, р. в 1903 в б.Ключевском р-не Краснодарского края, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Овсянники.

ЧИНИЛОВ Дмитрий Васильевич, р. в 1909 на з-де Юрюзань Катав-Ивановского р-на Челябинской обл., лейт. 64-го гв.сп 21-й гв.сд, умер от ран 13.7.1944 у д.Дёрновичи.

ШАБАНОВ Василий Григорьевич, р. в 1898 в д.Макеево Кромского р-на Орловской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

ШАЙДУЛИН Хабибулла, р. в 1909 в д.Ниж. Челны Шереметовского р-на, Татарстан, ряд. 59-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 14.7.1944 у д.Самоволье.

ШАКИН Петр Павлович, р. в с.Папоротка Богородицкого р-на Тульской обл., ряд. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 7.7.1944 у д.Бекачи.

ШЕВЧУК Аким Моисеевич, р. в 1923 в с.Сербы Емильчинского р-на Житомирской обл., ефр. 47-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 9.7.1944 у д.Бекачи.

ШЕРСТЮК Николай Андреевич, р. в с.Базилевщина Карловского р-на Полтавской обл., ефр., 648-го сп 200-го сд, погиб 11.7.1944 у д.Бекачи.

ШМАЙЛОВ Федор Матвеевич, р. в 1915 в Дмитриевском р-не Курской обл., призывался Комаричским РВК Брянской обл., кап. 59-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 10.7.1944 у д.Самоволье.

ШОРНИКОВ Василий Петрович, р. в 1900 в с.Безлюдово Шебекинского р-на Курской обл., ряд. 59-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 7.7.1944 у д.Самоволье.

ЩИГОЛЁВ Макар Наумович, р. в 1924 в п.Красная Заря Красноградского р-на Харьковской обл., ряд., погиб 7.7.1944 у д.Самоволье.

ЮЖАКОВ Федор Терентьевич, р. в с.Волчиха Алтайского края, ряд. 144-го сп 28-й сд, погиб 3.7.1944 у д.Пески Полоцкого р-на.

ЮМАШИН Терентий Дмитриевич, р. в 1905 в Шарлыкском с/с Шарлыкского р-на Оренбургской обл., ряд. 88-го сп 28-й сд, погиб 7.7.1944 у д.Алексеевцы.

ЮНУСОВ Фахритдин Садритдинович, р. в 1926 в д.Сакмар-Назарголь Хайбуллинского р-на, Башкортостан, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Алексеевцы.

ЯГИЯХТИН Терентий Тасбулатович, р. в 1920 в д.Байтурово Мишкинского р-на, Башкор-

М. Н. Щиголёв.

Ф. Т. Южаков

тостан, серж. 648-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

ЯКОВЛЕВ Ефим Васильевич, р. в 1902 в г.Невель Псковской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

ЯМЫКАЕВ Яныш Ямыкаевич, р. в 1926 в д.Тактарево Мишкинского р-на, Башкортостан, ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

ЯРЦЕВ Александр Ильич, р. в 1923 в д.Локотково Плавского р-на Тульской обл., лейт. 69-го гв.сп 21-й гв.сд, погиб 8.7.1944 у д.Бекачи.

ЯЩЕНКО Семен Моисеевич, р. в 1900 в Мостищенском с/с Себежского р-на Псковской обл., ряд. 648-го сп 200-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Овсянники.

ЗАХОРОНЕНИЕ У ДЕРЕВНИ ЗЯБКИ

ГОНЧАРОВ Степан Тимофеевич, р. в 1922 в г.Ачинске Красноярского края, ряд., погиб 15.7.1944 у д.Гончарово.

ЗАВИТКОВ Фёдор Фёдорович, р. в. 1907 в Староюрьевском р-не Тамбовской обл., ряд. 1256-го сп 378-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Мосаревщина.

ОВЧИННИКОВ Василий Петрович, р. в. Звижжи Дзержинского р-на Калужской обл., ряд. 1256-го сп 378-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Мосаревщина.

ШИРИНКИН Алексей Александрович, р. в 1921 в д.Луговая Нытвинского р-на Пермской обл., серж. 88-го сп 28-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Щербенки.

СТУКАЕ Ў СЭРЦА ПАМЯЦЬ

Невядомых два салдаты,
Мы не можам вас забыць,
У Крывалапаве на ўзгорку
Толькі зорачка гарыць...

Гэту песню пра магілу, якую мы сёння шукаем, склаў Мікалай Андрэевіч Драгацэнны. Удваіх з жонкай Тамарай Васілеўнай пяюць яе зараз для нас. А дапамагае ім гармонік. Іх у хаце два. Старэйшы ляжыць побач, адпачывае. Гаспадар яго называе Кацярынінскім, сцвярджае, што інструменту ўжо 150 год. Немудрагелістая песня-балада расказвае, як выглядае магіла над рэчкай Руднянкай, а потым вядзе ўспамін-разважанне аб мінулай вайне. Спачатку яна здаецца наіўнай, але столькі шчырага шкадавання ў простых словах і сумна-светлай мелодыі, што сэрца шчыміць.

Маць жалела, гадавала,
Трэба ж вам было служыць,
І дамой не дачакала —
Ох, як цяжка было жыць...

Слухалі ўпершыню гэту песню ля помніка на магіле 40 безыменных салдат, пад бярозамі ля гасцінца ў Зябках, у дзень 40-годдзя Перамогі. Плакалі жанкі, успамінаючы ваеннае ліхалецце.

Дзівішся дабрыні і любові людской. Ніхто не загадваў Мікалаю Андрэевічу берагчы і даглядаць тую магілу, а ён, як і Антаніна Тарасаўна Мацулевіч, што з Селядцова, збярог, нібы зрадніўся з тымі хлопцамі, што загінулі пры мінамётным абстрэле ў час карнай экспедыцыі ў 1943 годзе і былі пахаваны мясцовымі жыхарамі.

Калі даведаўся аб нашай мэце, вызваўся праводзіць да помніка. На наша папярэджанне заявіў, што ў свае 73 гады яшчэ робіць рытмічную гімнастыку і бегае на лыжах. А ў позірку — зусім малады, заліхвацкі запал.

Гаспадыня на дарожку частуе хлопцаў чаем з бруснічным варэннем і іншымі прысмакамі, расказвае аб жыцці, чытае вершы. Дзед смяецца: «Гэта я яе паэтычнай рубрыкай заразіў».

Помнік на брацкай магіле савецкіх воінаў у вёсцы Зябкі.

І вось мы ўжо пракладваем лыжню па пульхным снезе, пераадольваем масткі на шматлікіх каналах, што праразаюць шырачэзную пойму Свольны. Масткі гэтыя ладзіў Мікалай Андрэевіч, на гэтых каналах працаваў шмат год, пакуль былі сілы. Праўда, і зараз ён ідзе на лыжах нічога: вядома, не параўнаеш з бігосаўскімі і бароўскімі хлопцамі-стрыгункамі, што забягаюць далёка наперад, а тады вяртаюцца, каб узяць правільны накірунак, — аднак ідзе роўна і дыхае роўна, ды яшчэ верш чытае і пра сябе расказвае. Рабіць сялянскую ўсякую работу можа. Валёнкі падшывае, печы муруе. На месцы цяперашняй тры хаты ў Юзэфове збудаваў, трох дачок выгадаваў, трох унукаў і трох праўнукаў мае.

Мы ўжо стаім каля магілы. Усё так, як спявалася у песні:

Ёсць там сціплая аградка,
І дзве елачкі растуць...

Елачкі гэтыя і дубок пасадзіў дзед Мікалай, ён укапаў чатыры бетонныя слупы, зрабіў частую агароджу, паставіў і пафарбаваў драўляны абеліск, а хлопцы з майстэрні зорачку выразалі.

Сам Мікалай Андрэевіч, падымаючыся на ўзгорак, яшчэ здаля здымае шапку. Хлопцы імгненна робяць тое ж самае, магчыма, упершыню бачаць, як чалавек падыходзіць менавіта да салдацкай магілы, а не да нейкага сімвала, і не ў час мітынгу, а тады, калі пакліча сэрдца. А стары вітаецца з тымі, хто ў магіле, змахвае слязіну, а потым...дзякуе нас, што прыйшлі сюды. І мы абяцаем, што раскажам аб гэтай магіле людзям, што паўстане тут новы помнік. І што прывядзём сюды турысцкія атрады паслухаць песню пра невядомых салдат, пахаваных ля Ружкоўскага бору.

А.Бубала

ЖОВНИНСКИЙ СЕЛЬСКИЙ СОВЕТ

ЗАХОРОНЕНИЕ В ДЕРЕВНЕ БОРОВКА

АЛЕКСЕЕВ Михаил Васильевич, ряд. 1067-го сп 311-й сд, умер от ран 18.7.1944.

АЛИТКИН Алексей Михайлович, р. в 1925 в с.Новинка б.Осиновского р-на Новосибирской обл., ряд. 1119-го сп 332-й сд, умер от ран 14.7.1944.

АНТРОПОВ Иван Иванович, р. в 1923 в г.Екатеринбурге, ряд. 349-го ап 119-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Боровка.

БОБЕНКО Нестор Кузьмич, р. в 1903 в Басивском с/с Смеловского р-на Сумской обл., ряд. 1256-го сп 378-й сд, умер от ран 17.7.1944.

БОРИСОВ Алексей Васильевич, р. в 1898 в Старожиловском р-не Рязанской обл., ряд. 1256-го сп 378-й сд, умер от ран 17.7.1944.

БОСЬКО Ефим Миронович, р. в 1900 в с.Андреевка б.Михайло-Коцюбинского р-на Черниговской обл., ряд. 1256-го сп 378-й сд, умер от ран 23.7.1944.

БУРЯКОВ Фёдор Тимофеевич, р. в Кингисеппском р-не Ленинградской обл., старш., погиб 17.7.1944 у д.Синицы.

ВАЛЫХ Владимир Иванович, р. в 1905 в с.Выхвостово б.Туничинского р-на Черниговской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, умер от ран 20.7.1944.

ВЕЛЮГА Николай Матвеевич, р. в 1910 в д.Куканово б.Сиротинского р-на Витебской обл., серж. 608-го оспаб 332-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Боровка.

ВИНОГРАДОВ Василий Фёдорович, р. в д.Раменье Осташковского р-на Тверской обл., ряд. 84-го исапб 2-й исбр РГК, погиб 15.7.1944 в д.Боровка.

ВЯТКИН Яков Иванович, р. в 1918 в с.Левонах Мардакертского р-на, Нагорный Карабах, серж., погиб 11.7.1944 у д.Боровка.

ГАВРИЛОВ Василий Гаврилович, р. в г.Цивильске, Чувашия, ефр. 84-го исбпб 2-й сбр РГК, погиб 15.7.1944 в д.Боровка.

ДАВЫДОВ Михаил Шайхутдинович, р. в 1923 в Янгиюльском р-не Ташкентской обл., ряд., погиб 15.7.1944 у д.Боровка.

ДЕНИСОВ Николай Петрович, р. в 1925 в к-зе «Авангард» Мухор-Шибирского р-на, Бурятия, серж. 1119-го сп 332-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Боровка.

ДУБИНИН Александр Александрович, р. в 1897 в с.Красное Некрасовского р-на Ярославской обл., мл.серж. 84-го исбпб 2-й исбр РГК, погиб 16.7.1944 в д.Боровка.

ДУШИН Иван Андреевич, р. в 1916 в г.Казани, ст.серж., погиб 15.7.1944 в д.Боровка.

ЕВДОКИМОВ Алексей Михайлович, р. в 1924 в г.Ульяновске, мл.лейт. 1119-го сп 332-й сд, умер от ран 15.7.1944.

ЕВЗИКОВ Сильвестр Степанович, р. в 1899 в д. Хиславичи Смоленской обл., ряд. 1117-го сп 332-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Боровка.

ЖЕЛДАК Федосий Михайлович, р. в с.Навля б.Тупичевского р-на Черниговской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, умер от ран 22.7.1944.

ЗЕРНОВ Иван Васильевич, р. в 1920 в д.Григорьево Рамешковского р-на Тверской обл., ряд. 1256-го сп 378-й сд, умер от ран 18.7.1944.

ЗУЕВ Иван Егорович, р. в 1925 в д.Городище Переславльского р-на Ярославской обл., ряд. 1119-го сп 332-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Боровка.

ИРОХИН Николай Александрович, р. в г.Са-

ратове, ст.серж. 808-го обс, погиб 15.7.1944 у д.Боровка.

ИСАНУТДИНОВ Ахмат Хакимерович, р. в 1918 в Левтоменасском с/с б.Мешетлинского р-на Самаркандской обл., Узбекистан, ст.серж. 1258-го сп 378-й сд, умер от ран 16.7.1944.

КАЛУГИН Дмитрий Иванович, р. в Людиновском р-не Калужской обл., ряд. 1195-го сп 95-й сд, погиб 9.7.1944 у ст.Дрисса.

КАРИМОВ Султан, р. в 1925 в г.Ташкенте, ряд. 1119-го сп 332-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Боровка.

КАРПОВ Семён Прокопьевич, р. в 1924 в Чинчихинском с/с б.Коченгского р-на Иркутской обл., старш. 1119-го сп 332-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Боровка.

КИРГИЗОВ Собержан, р. в 1917 в с.Чукур Наманганской обл., ефр. 1258-го сп 378-й сд, умер от ран 17.7.1944.

КИРИЛКИН Николай Иванович, р. в 1926 в Янгубском с/с б.Пионерского р-на, Карелия, ряд. 1071-го сп 311-й сд, умер от ран 18.7.1944.

КИРЮШИН Виктор Алексеевич, р. в 1925 в г.Ярославле, ряд. 1119-го сп 332-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Боровка.

КИСЛОВ Фёдор Панфилович, р. в д.Алексино Московской обл., ряд. 1119-го сп 332-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Боровка.

КОВАЛЕНКОВ Дмитрий Иванович, р. в 1922 в д.Чуликса Касимовского р-на Рязанской обл., ст.серж. 1117-го сп 332-й сд, погиб 15.7.1944 у ст.Дрисса.

КОЖУШКО Иван Яковлевич, р. в с.Вербовец Звенигородского р-на Черкасской обл., ряд. 1195-го сп 95-й сд, погиб 9.7.1944 у ст.Дрисса.

КОНОВАЛОВ Иван Степанович, р. в 1906 в г.Н.Салда Екатеринбургской обл., ряд. 1117-го сп 332-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Боровка.

КОНСТАНТИНОВ Михаил Васильевич, р. в 1925 в д.Гришенки Калязинского р-на Тверской обл., ряд. 1119-го сп 332-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Боровка.

КОПОТИЛОВ Дмитрий Тихонович, р. в Соколовском р-не Северо-Казахстанской обл., ряд., погиб 9.7.1944 у ст.Дрисса.

КОРНЕЙЧУК Александр Исаакович, р. в с.Россоховатка Звенигородского р-на Черкасской обл., ряд. 1195-го сп 95-й сд, погиб 9.7.1944 у ст.Дрисса.

КРАСИЛЬНИКОВ Фёдор Алексеевич, р. в с.Старица Черноярского р-на Астраханской обл., ряд. 1195-го сп 95-й сд, погиб 9.7.1944 у ст.Дрисса.

КУЗЬМИН Василий Павлович, р. в 1925 в г.Вышний Волочёк Тверской обл., ряд. 143-го орр 119-й сд, погиб 17.7.1944 у ст.Дрисса.

КУЛИХТИН Николай Максимович, р. в г.Ниж.Новгороде, мл.серж., погиб 16.7.1944 у ст.Дрисса.

ЛЕБЕДЮК Фёдор Иванович, р. в 1909 в с.Рудка Рафаловского р-на Ровенской обл., ряд. 1119-го сп 332-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Боровка.

ЛУКАШЕВИЧ Фёдор Фёдорович, р. в 1906 в с.Потиевка Белоцерковского р-на Киевской обл., ряд. 1256-го сп 378-й сд, умер от ран 17.7.1944 у д.Пискуны.

МАКАРОВ Александр Афанасьевич, р. в б.Дзержинском р-не Донецкой обл., ст.серж, п/п 11061, погиб 15.7.1944 у д.Боровка.

МАКАРОВ Григорий Иванович, р. в 1922 в г.Тосно Ленинградской обл., серж. 1119-го сп 332-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Боровка.

МАЯКОВ Павел Андреевич, р. в Череповецком р-не Вологодской обл., ряд., п/п 25528, погиб 15.7.1944 у д.Боровка.

МЕДВЕДЕВ Николай Григорьевич, р. в 1924 в г.Губаха Пермской обл., ст.серж., погиб 15.7.1944 у д.Чистополье.

МЕТЕЛЕВ Василий Андреевич, р. в 1925 в г.Анжерск Кемеровской обл., ряд. 1119-го сп 332-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Боровка.

МОИСЕЕВ Иван Михайлович, р. в д.Зубково Духовщинского р-на Смоленской обл., ефр., п/п 81156, погиб 15.7.1944 у д.Боровка.

НЕЧАЕВ Алексей Васильевич, р. в 1916 в с.Терское Никифоровского р-на Тамбовской обл., ряд. 12-го оогнб 378-й сд, умер от ран 20.7.1944.

ОТЛИВАНЧИК Александр Семёнович, ст.лейт., погиб 17.7.1944 у д.Боровка.

ПАВЛЮК Терентий Иванович, р. в 1913 в с.Берховичи Голобского р-на Волынской обл., ряд. 1119-го сп 332-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Боровка.

ПАСТУШЕНКО Николай Егорович, р. в Городок Витебской обл., ряд. 85-й сб, погиб 16.7.1944 у д.Боровка.

РАЗУМОВ Александр Григорьевич, р. в 1894 в г.Санкт-Петербурге, ряд. 1119-го сп 332-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Боровка.

РУСАНОВ Антон Петрович, р. в 1910 в Горьковском с/с Верхнетоемского р-на Архангельской обл., кап. 1119-го сп 332-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Боровка.

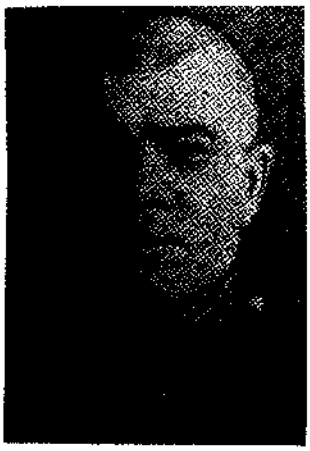

Ф. А. Красильников.

РЯБОВ Александр Иннокентьевич, р. в 1925 в с.Тарбагатай Улан-Удэнского р-на, Бурятия, ряд. 12-го сп оогнб 378-й сд, умер от ран 19.7.1944.

САДОМЦЕВ Н.Ф.

САЖИН Виктор Степанович, р. в 1920 в г.Иркутске, ефр. 349-го ап 119-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Боровка.

САРАФАННИКОВ Николай Илларионович, ряд. 1071-го сп 311-й сд, умер от ран 16.7.1944.

СИВУНОВ Пётр Дмитриевич, р. в 1912 в д.Салово Сердобского р-на Пензенской обл., ряд 1117-го сп 332-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Боровка.

СИДОРОВ Егор Петрович, р. в 1910 в д.Абротинская Рязанского р-на Рязанской обл., ряд. 1256-го сп 378-й сд, умер от ран 17.7.1944.

СЛЕПНЁВ Иван Андреевич, р. в Бердюжском р-не Тюменской обл., ряд. 1195-го сп 95-й сд, погиб 9.7.1944 у ст.Дрисса.

СМИРНОВ Леонид Васильевич, р. в 1919 в г.Макарьеве Костромской обл., лейт. 8-й исбр РГК, погиб 15.7.1944 у д.Боровка.

ТЫНДИК Анатолий Данилович, р. в 1925 в г.Харькове, ряд. 1254-го сп 378-й сд, умер от ран 17.7.1944.

ТОРОПОВ Александр Павлович, р. в д.Михеево Пошехонского р-на Ярославской обл., ряд. 920-го ап 119-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Боровка.

ФЕДОТОВ Виктор Тимофеевич, р. в 1912 в д.Овцевод Марьяновского р-на Омской обл., ряд. 1119-го сп 322-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Боровка.

ФИЛАТОВ Михаил Абрамович, р. в 1904 в г.Москве, ряд. 1254-го сп 378-й сд, умер от ран 21.7.1944.

ХОЛОДАЕВ Александр Антонович, р. в г.Йошкар-Оле, ряд. 216-го оипд 119-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Боровка.

ШАМЕРДАЕВ Сатар, р. в 1925 в Ходжаабадском р-не Андижанской обл., Узбекистан, ряд. 1119-го сп 332-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Боровка.

ЩЕРБАЧУК Пётр Архипович, р. в с.Милуши Луцкого р-на Волынской обл., ряд. 920-го ап 119-й сд, погиб 14.7.1944 у ст.Дрисса.

ЯНДЫШЕВСКИЙ Александр Викторович, р. в с.Нижнетроицкое Туймазинского р-на, Башкортостан, майор, зам. ком. бат. по политчасти 365-го сп 119-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Боровка.

ПРЫ АДНЫМ КУЛЯМЁЦЕ З БАЦЬКАМ

З ліста сына І.П.Білінца Уладзіміра Білінца

Вялікі Вам дзякуй за тое, што Вы паведамілі нам, дзе пахаваны наш бацька Білінец Іван Пятровіч.

Я яго сын, Білінец Уладзімір Іванавіч. Я таксама ваяваў у вашым раёне, разам з бацькам пры адным кулямёце. Я быў першым нумарам, а ён — другім. І вось упершыню мы ўступілі ў бой каля чыгуначнага моста цераз рэчку Дрысу. А атрымалі мы зброю ў вёсцы Жоўніна, там жа знаходзілася і санчасць.

Калі завязаўся бой, камандзір патрабаваў кулямёт. Ля гэтага моста мы з бацькам перабягалі чыгунку. Я праскочыў, а бацька атрымаў два раненні: скразное раненне ў жывот і ў левую руку ніжэй локця. Бацька пакаціўся з насыпу, я зацягнуў яго ў бліндаж, бо пачаўся моцны абстрэл. Нават міна трапіла ў вугал бліндажа, пасыпалася зямля. І камандзір узвода дазволіў адвесці бацьку ў санчасць. Абстрэл крыху сціх, я з цяжкасцю нёс бацьку на спіне, перабраўся цераз рэчку Дрыса, потым дапамагла падвода, на якой дабраліся да санчасці. Там бацьку зрабілі перавязку і адвезлі ў санбат, які стаяў недалёка ў сасновым лесе. Па расказе таварышаў, бацька памёр на другі дзень.

Маці атрымала пахаронку аб тым, што бацька пахаваны ў вёсцы Жоўніна Дрысенскага раёна.

А мне давялося яшчэ горш, бо ў санчасці памянялі скаткі шынялёў, мне далі бацькаў і яго чырвонаармейскую кніжку, а бацьку — маё. Я агледзеўся, калі ад'ехалі 50 м.

Каля санчасці затрымалі мяне і з усёй сур'ёзнасцю абвінавацілі ў дэзерцірстве. Нічога не дакажаш і нічым. Пасадзілі на гаўптвахту і сказалі, што як дэзерцір я павінен пайсці ў штрафную. Там яшчэ было некалькі чалавек. Суткі сядзеў галодны. У чатыры гадзіны раніцы усіх затрыманых павялі ў напрамку перадавой. Падвялі да разбітага моста цераз Дрысу, а там стаіць камандзір узвода, і мой кулямёт, і мой рэчавы мяшок ляжыць. Я вельмі ўзрадаваўся, убачыўшы свайго камандзіра, ён пацвердзіў, што адпускаў мяне адвесці раненага бацьку ў санчасць. Так я застаўся ў сваіх. А раніцай рыхтавалася наступленне на вёску Бароўка ці Баброўка, ужо забылася. Гэту вёску прайшлі без бою, але праз кіламетр завязаўся моцны бой.Там вельмі многа загінула нашага брата. Я выратаваўся таму, што адразу акапаўся. Выкапаў глыбокую ячэйку і застаўся жывы, а хто не акапаўся, загінулі ўсе.

Пасля гэтага бою з нашай роты засталося дзесьці каля 17 чалавек ад сотні. Побач са мной згарэлі два танкі. А перад наступленнем нам далі паўбохана хлеба, дык асколкам прабіла рэчмяшок з кацялком і хлебам. А паснедаць у мяне ў мяшку была яшчэ ў ручніку ежа на дваіх з бацькам. Пасля гэтага бою пад вечар былі ўжо ў Латвіі.

Я паранены два разы. Першы — у Дзвінску,

а другі — пад Рыгай. Вайну закончыў ва Усходняй Прусіі. Пасля вайны закончыў вучэбку, трапіў на Далёкі Усход.

У 1945 годзе трапіў у Японію, служыў у Паўночнай Карэі, недалёка ад 38-й паралелі. Дэмабілізаваўся ў верасні 1948 года. Жыву ў сяле Валошкі Ковельскага раёна Валынскай вобласці.

Вось такія кароткія звесткі аб сабе. Ад бацькі не засталося ніякай памяці, нават фатаграфіі. Наша сяло згарэла і хата таксама, засталіся ў чым стаялі.

На гэтым да пабачэння.

ЗАХОРОНЕНИЕ В ДЕРЕВНЕ ЖОВНИНО

АНДРЕЕВ Борис Николаевич, р. в 1920, ст.серж. 1195-го сп 95-й сд, умер от ран 13.7.1944 в д.Жовнино.

БАЗОВ Сергей Михайлович, р. в 1925 в г.Нязепетровске Челябинской обл., ряд., погиб в июле 1944 под Верхнедвинском.

БИЛИНЕЦ Иван Петрович, р. в 1897 в с.Волошки Ковельского р-на Волынской обл., ряд. 1197-го сп 95-й сд, умер от ран 17.7.1944 в д.Жовнино.

ВОРОБЬЁВ Николай Андреевич, р. в 1925 в с.Якимково б.Краснопольского р-на, Башкортостан, мл.серж. 1071-го сп 311-й сд, умер от ран 17.7.1944 в д.Жовнино.

ГАВРУК Евгений Фёдорович, р. в с.Соколь Рожищенского р-на Волынской обл., ряд. 365-го сп 119-й сд, умер от ран 17.7.1944 в д.Жовнино.

ГЕРАСИМОВ Степан Борисович, р. в 1918, до войны проживал в г.Кургане, ст.лейт. 1115-го сп 332-й сд, умер от ран 15.7.1944 в д.Янино.

ГОСЕНКО Павел Панфилович, р. в 1911 в г.Чаплино Днепропетровской обл., ряд. 311-й сд, умер от ран 17.7.1944 в д.Жовнино.

ДЕГТЯРЁВ Николай Тимофеевич, р. в 1908 в с.Журавлёвка б.Октябрьского р-на Белгородской обл., ряд. 1195-го сп 95-й сд, умер от ран 14.7.1944 в д.Жовнино.

ДРАГА Иван Васильевич, р. в 1914 в б.Згуровском р-не Харьковской обл., ряд. 624-го сп 119-й сд, умер от ран 15.7.1944 в д.Жовнино.

ЖИЛОВАТЫХ Пётр Иванович, р. в 1924 в д.Гладуновка Целиноградской обл., ряд.5-й мсбр 5-го тк, умер от ран 16.7.1944.

ЖОВНИРУК Ананий Кононович, р. в 1908 в с.Новый Мосор Ковельского р-на Волынской обл., ряд. 1197-го сп 95-й сд, умер от ран 19.7.1944 в д.Жовнино.

ЖОРИНА Валентина Семёновна, р. в 1922 в д.Дудки Кимовского р-на Тульской обл., ефр. 817-го сп 239-й сд, умерла от ран 17.7.1944.

ИСЛАМОВ Рустам, р. в 1925 в Куйбышевском р-не, Узбекистан, мл.серж. 1197-го 360-й сд, умер от ран 15.7.1944.

КАЗАКОВ Алексей Захарович, р. в г.Кемерово, ряд., п/п 25520, погиб 16.7.1944.

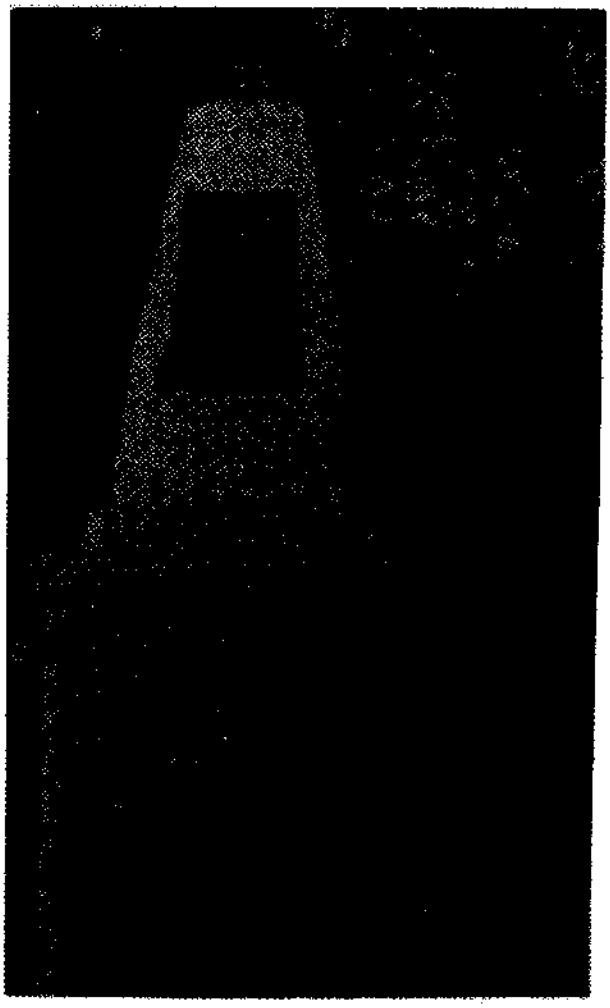

Брацкая магіла савецкіх воінаў і партызан у вёсцы Жоўніна.

В. С. Жорина.

КВИТКОВ Владимир Андреевич, мл.серж. 92-го мсб, умер от ран 21.7.1944 в д.Жовнино.

КИРЕЕВ Дмитрий Иванович, р. в 1912 в Хабаровском р-не Хабаровского края, ефр. 1193-го сп 95-й сд, умер от ран 15.7.1944 в д.Жовнино.

КОКОМБАЕВ Гуман, р. в 1925 в Ленинском р-не Андижанской обл., ряд. 1119-го сп 332-й сд, умер от ран 16.7.1944 в д.Жовнино.

КОРКИШКО Афанасий Никитович, р. в 1920 в с.Лондоры Диканьского р-на Полтавской обл., лейт. 365-го сп 119-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Боровка.

КУРУШИН Александр Васильевич, р. в 1922 в г.Ульяновске, ст.серж. 1708 зап, умер от ран 17.7.1944 в д.Жовнино.

З ПІСЬМАЎ АБ ВАЛЯНЦІНЕ ЖОРЫНАЙ

З пісьма начальніка палітаддзела 239-й сд Дз.Ф.Скурлатава:

Мною атрыманы ліст ад юных разведчыкаў імя 239-й дывізіі з горада Узлавая. Яны пішуць, што ў вашым сяле пахаваны баец нашай дывізіі Валя Жорына.

...У час баёў яна паводзіла сябе бясстрашна, валодала вялікай вытрымкай, была цікаўнай, хацела жыць і змагацца з ворагам. Была вясёлая, радавалася жыццю і нават у хвіліны смяротнай небяспекі яе не пакідаў гумар.

...Артналёты, кананады, страшэнныя бамбардзіроўкі, цяжкія пераходы, недасыпанне і голад, усе нягоды франтавога жыцця Валя Жорына пераносіла мужна. Яна была рызыкоўнай і смела глядзела смерці ў вочы.

...З 239-й дывізіяй яна прайшла ўсю вайну, ваявала пад Масквой, Ржэвам, Ленінградам, несла на кволых дзявочых плячах цяжар баёў, ідучы потым па наўгародскай і пскоўскай зямлі на Беларусь.

...Наша Валя была з тых, пра каго Радзіма складае песні, шануе іх памяць і ганарыцца іх подзвігамі.

...Рабяты, прышліце мне фатаграфію магілы Валі Жорынай. Яна дастойна помніка. Прашу ўскласці на яе магілу вянок ад майго імя.

З пісьмаў сястры Марыі:

Дарагія мае рабяты!

Мне было вельмі і вельмі цяжка, калі прачытала ваша пісьмо. Бо Валюша застаецца нашай любімай і незабыўнай, і раны ад яе страты не загояцца да канца жыцця.

Расла наша Валюша ў вялікай сям'і, вучылася, займалася грамадскімі справамі і працавала дома. Скончыла яна 10 класаў Задонскай школы. Вучылася добра, неаднойчы мела ўзнагароды, была актывісткай, членам камітэта камсамола, вельмі любіла мастацкую самадзейнасць і марыла стаць актрысай.

Валя мела прыемную знешнасць, спявала, танцавала, любіла жыццё, хацела быць карыснай для Радзімы. Але маладое яе жыццё абарвалася ў самым росквіце, мары засталіся няздзейсненымі...

У 1941 годзе яна добраахвотна пайшла ў Чырвонаю Армію.

...У чэрвені 1944-га ў наш дом прыйшла вялікая радасць: Валю адпусцілі ў водпуск на цэлых дзесяць дзён. Яна нам расказвала, як трапілі ў акружэнне, як прабіваліся да сваіх, пра баі і пераходы.

Запомнілася з таго прыезду, як Валя ў коле сям'і цёпла і прыгожа праспявала песню «У крылечка».

Была яна хворая на страўнік, ногі змучыў рэўматызм, але дома заставацца не хацела. Засталося, казала, нямнога, хутка вайна скончыцца, тады лячыцца будзем. А пакуль пагонім немчуру, бо яна яшчэ агрызаецца. З гумарам яна ў нас была.

Той водпуск, як сон, праімчаўся. Паехала Валюша на фронт, а хутка загінула наша дарагая сястрыца. Напісалі, што выратаваць яе не ўдалося, перабіты былі левая нага і правая рука.

Тры медалі былі ў яе: «За баявыя заслугі», «За абарону Ленінграда» і «За абарону Масквы».

З пісьма сябра:

...Была яна цудоўная дзяўчынка, цудоўным чалавекам запомнілі яе ўсе ў нашай часці. Такіх дзяўчат на фронце я больш не бачыў, і пішу я гэта не таму толькі, што кахаў яе, не, але і таму, што яна такая была сама ў жыцці...

З пісьма аднапалчаніна:

...Яна была вернай дачкой Радзімы, адной з тых дзяўчат, што аддалі сваё жыццё справядлівай барацьбе за яе вызваленне. Калі ж узяць у агульным, не было роўнай ёй ва ўсёй нашай часці. Яна паводзіла сябе годна, нягледзячы на тое, што ішла вайна. Яна аддала сваё жыццё не сабе, а працы на вайне, бо лічыла, што работа па разгроме фашыстаў — гэта найпершая справа...

З пісьма сястры:

...Дарагія настаўнікі! Вы не можаце ўявіць сабе, як нам было цяжка ад'язжаць ад роднай

магілы. Ніводная ж з нас, сясцёр, не падобная ні знешне, ні ўнутраным зместам на нашу любімую Валюшу. Яна была нейкая асаблівая, і таму ўспаміны аб ёй вельмі і вельмі балючыя.

Я нават зараз не магу пісаць, сяджу і плачу. Успамінаю бабульку з вашых, якая расказвала, як Валечку перавозілі і хавалі на могілках.

Сардэчна дзякуем за шчыры прыём, за душы вашы добрыя.

...Дарагія рабяты! Вы не можаце ўявіць, як нам цяжка было страціць такую сястру і брата.

...Дома Валю ўсе вельмі любілі. Была яна ласкавая, вясёлая, знаходзіла падыход да кожнага і ніколі нікога не крыўдзіла.

...Любіла яна розныя прыгоды, нічога не баялася. З заняткаў у школьным гуртку самадзейнасці ішла дадому адна, праважатых не любіла. Любіла вельмі прыроду, лес, раку. Вечарамі падоўгу заседжвалася за кнігамі, кнігі ж яе шмат чаму навучылі. Цягнула яе да вучобы, і, калі б не вайна, быць бы ёй вялікім чалавекам.

...Дарагія мае! Расціце падобнымі на Валю, на тую, чыё імя вы носіце. Насіце яго з годнасцю. Валюша аддала за вас сваё жыццё. Дзякуй вам за памяць.

КУХАРЕНКО Фёдор Прокофьевич, р. в 1917 в Велижском р-не Смоленской обл., мл.серж. 1193-го сп 95-й сд, умер от ран 15.7.1944 в д.Жовнино.

КУШНИР Степан Ефимович, р. в 1916 в с.Липовка Городокского р-на Хмельницкой обл., мл.серж. 1193-го сп 95-й сд, умер от ран 17.7.1944 в д.Жовнино.

МАКСИМОВ Николай Петрович, р. в 1923 в с.Ершово Звенигородского р-на Московской обл., ст.лейт. 1193-го сп 95-й сд, умер от ран 17.7.1944 в д.Жовнино.

МАСЛОВ Иван Артёмович, р. в с.Боровское Лисичанского р-на Луганской обл., мл.серж. 5-го тк погиб 16.7.1944 у д.Жовнино.

С. Е. Кушнир.

МУЗАФАРОВ Андрей Сергеевич, р. в г.Лениногорске, Татарстан, ряд. 1195-го сп 95-й сд, умер от ран 18.7.1944 в д.Жовнино.

ОДЕРАН Михаил Фёдорович, р. в с.Грабов Ровенской обл., ряд. 920-го ап, умер от ран 14.7.1944 в д.Жовнино.

ОКСИНЮК Николай Карпович, р. в 1922 в Рожищенском р-не Волынской обл., ряд. 421-го сп 119-й сд, умер от ран 17.7.1944 в д.Жовнино.

ОКУНЕВИЧ Василий Омельянович, р. в 1908 в с.Соколь Рожищенского р-на Волынской обл.,, ряд. 421-го сп 119-й сд, умер от ран 18.7.1944 в д.Жовнино.

ПАЛИЙ Антон Васильевич, р. в с.Ст.Рафаловка Владимирецкого р-на Ровенской обл., ряд. 1193-го сп 95-й сд, умер от ран 15.7.1944 в д.Жовнино.

ПЕРЕСУНЬКО Александр Ростиславович, р. в 1922 в д.Терновка б.Джуринского р-на Винницкой обл.,, ст.лейт. 1195-го сп 332-й сд, умер от ран 17.7.1944.

САРАЕВ Гобделжан Сергеевич, р. в 1924 в д.Каркалай б.Шугуровского р-на, Татарстан, ряд. 952-го сп 72-й сд, умер от ран 21.7.1944 в д.Жовнино.

СЛОВЕСНОВ Василий Иванович, р. в 1924 в с.Осиновка Пичаевского р-на Тамбовской обл., ряд. 1193-го сп 95-й сд, умер от ран 17.7.1944 в д.Жовнино.

СТРИЖЕУС Никон Данилович, р. в 1921 в с.Рудка Владимирецкого р-на Ровенской обл., ряд. 1193-го сп 95-й сд, умер от ран 14.7.1944 в д.Жовнино.

ХМИЛЯР Андрей Адамович, р. в с.Ситовичи Ковельского р-на Волынской обл., ряд. 1197-го сп 95-й сд, умер от ран 20.7.1944 в д.Жовнино.

ЧЕРНЫХ Григорий Петрович, р. в 1925 в д.Петропавловка б.Уксянского р-на Курганской обл., ряд. 41-й тб, умер от ран 18.7.1944 в д.Жовнино.

ЧУРЛЯЕВ Николай Митрофанович, р. в 1926 в д.Колосовка Елецкого р-на Липецкой обл., ряд. 1256-го сп 378-й сд, умер от ран 18.7.1944.

ШАЛИЕВ Александр Дмитриевич, р. в г.Елец Липецкой обл., ефр., п/п 51951, умер от ран 14.7.1944.

ШЕВЧУК Николай Моисеевич, р. в 1924 в с.Сеянцы Острожского р-на Ровенской обл., ряд. 1197-го сп 95-й сд, умер от ран 19.7.1944 в д.Жовнино.

ЩЕРБАКОВ Сергей Моисеевич, р. в с.Трубино б.Всходского р-на Смоленской обл., ряд. 634-го сп 119-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Янино.

ЯЧУК Максим Константинович, р. в с.Тихошино Рожищенского р-на Волынской обл., ряд. 421-го сп 119-й сд, умер от ран 17.7.1944.

КОХАНОВИЧСКИЙ СЕЛЬСКИЙ СОВЕТ

ЗАХОРОНЕНИЕ В УРОЧИЩЕ ЗОНА

Брацкая магіла савецкіх воінаў каля вёскі Маскалёнкі /урочышча Зона/.

ВЕДРИН Николай Дмитриевич, р. в 1920 в г.Павлодар, ряд. 661-го сп 200-й сд, умер от ран 21.7.1944.

ВАСИЛЬЕВ Алексей Никанорович, р. в 1924 в г.Санкт-Петербурге, ряд. 235-го сп 28-й сд, умер от ран 18.7.1944.

ИЛЮШИН Сергей Спиридонович, р. в 1912, серж., умер от ран 16.7.1944.

КУЗЬМЕНКО Григорий Федотович, р. в 1922 в Красноозерском с/с б.Аертаутского р-на Северо-Казахстанской обл., ряд. 118-й тбр, умер от ран 18.7.1944.

МЕЛЬНИКОВ Андрей Фёдорович, р. в д.Заврaжное Борского р-на Нижегородской обл., ряд., умер от ран 19.7.1944.

ПОНОМАРЁВ Иван Иванович, р. в 1904 в с.Нарисовка Чернянского р-на Белгородской обл., ряд. 235-го сп 28-й сд, умер от ран 18.7.1944.

ПУТНИЙ Ануфрий Фёдорович, р. в 1897 в д.Ярок Вейделевского р-на Белгородской обл., ряд. 661-го сп 200-й сд, умер от ран 19.7.1944.

ШИХОВ Иван Николаевич, р. в Талицком р-не Екатеринбургской обл., ряд. 26-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Москалёнки.

ЗАХОРОНЕНИЕ В ДЕРЕВНЕ КОЗЛОВЩИНА

МОРСКОЙ Алексей Антонович, р. в 1919 в г.Москве, лейт. мед.с. 688-го ап 239-й сд, умер от ран 18.7.1944.

ЗАХОРОНЕНИЕ В ДЕРЕВНЕ БОЖКИ

АБРАМОВ Владимир Дмитриевич, р. в Кричевском р-не Могилёвской обл., ряд. 1103-го сп, погиб 16.7.1944 у д.Чистополье.

АБРАМЧУК Анастасий Саввич, р. в 1897 в с.Волошки Ковельского р-на Волынской обл., ряд. 421-го сп 119-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Чистополье.

АГАПОВ Александр Миронович, р. в 1921 в б.Макаровском р-не Саратовской обл., ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Бузово.

АГЛИЧЕВ Василий Никитьевич, р. в с.Немерово Скопинского р-на Рязанской обл., ефр. 8-й гвмбр, погиб 16.7.1944 у д.Журавы.

АКИМОВ Тимофей Иванович, р. в 1903 в с.Карантин Кременчугского р-на Полтавской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Глазки.

АМРАШ Марк Ильич, р. в 1897 в г.Москве, ряд. 1069-го сп 311-й сд, умер от ран 17.7.1944.

АМЧЕНЦОВ Фёдор Петрович, р. в 1909 в

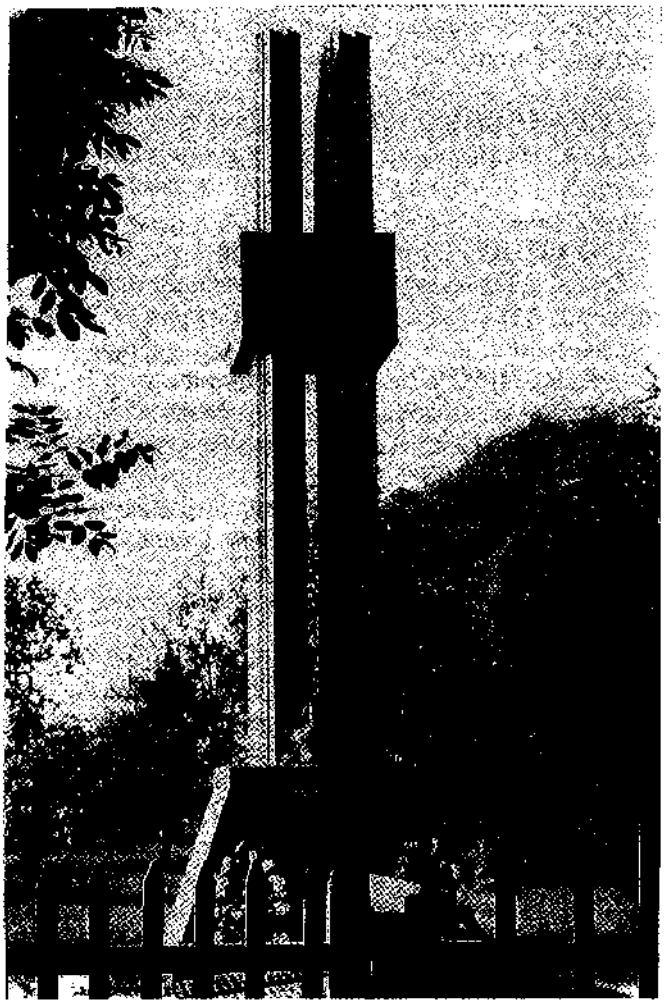

Брацкая магіла савецкіх воінаў і партызан у вёсцы Бажкі /Першамайская/.

А. С. Абрамчук.

В. И. Агличев.

З. Д. Баша.

Ф. А. Беда.

с.Недовское Милославского р-на Рязанской обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Журавы.

АНДРЕЕВ Василий Андреевич, р. в 1912 в д.Звани б.Уторгошского р-на Новгородской обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Журавы.

АНТОШИН Павел Фёдорович, р. в 1914 на ст.Шатки Нижегородской обл., ст.серж. 497-й орр, умер от ран 17.7.1944.

АНФИЛОВ Иван Фёдорович, р. в д. Кимшор б.Глинского р-на Пермской обл., лейт. 1067-го сп 311-й сд, умер от ран 15.7.1944.

АРАЧАКОВ Лев Михайлович, р. в г.Ниж. Новгороде, ефр. 1297-го сап, погиб 15.7.1944 у д.Чеснополье.

АРХИПОВ Николай Семёнович, р. в 1901 в г.Андижане, ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Журавы.

АХНАЗАРОВ Пирназар, р. в 1900 в Сакарском р-не Чарджоуской обл., Туркменистан, ряд. 1256-го сп 378-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Бузово.

БАЙБУЛА Михаил Иванович, р. в с.Городище Гороховского р-на Волынской обл., ряд., погиб 17.7.1944 у д.Минки.

БАТЫРХАНОВ Кисалик, р. в 1903 в Бескарагайском р-не Семипалатинской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Глазки.

БАША Зот Дмитриевич, р. в 1918 в с.Омеляны Ровенского р-на Ровенской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Минки.

БЕДА Фёдор Алексеевич, р. в 1925 в с.Слобода Бурынского р-на Сумской обл., ряд. 1067-го сп 311-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Журавы.

БЕКШИЕВ Заит, р. в 1905 в Бестагайском с/с Ерментауского р-на Целиноградской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Глазки.

З ПАВАГАЙ І ЎДЗЯЧНАСЦЮ

З ліста брата Ф.А.Бяды В.А.Бяды, Сумская вобласць

Прачытаўшы ў раённай газеце заметку пад рубрыкай «Адгукніцеся, родныя!», я даведаўся аб гібелі і пахаванні роднага брата Бяды Фёдара Аляксеевіча.

Ад усяго сэрца дзякую вам за паведамленне аб загінуўшым браце-франтавіку, за тое, што вы праводзіце вельмі важную і неабходную для нашага часу работу, звязаную з памяццю аб загінуўшых абаронцах нашай Айчыны.

Лёс нашай простай сялянскай сям'і з Украіны склаўся так, як і ў мільёнаў другіх сямей у перадваенныя і ваенныя гады. Наш бацька памёр перад вайной, засталася мама, Марфа Яфрэмаўна, і чатыры сыны.

Андрэй вучыўся ў ваенным вучылішчы, я, Васіль, ужо служыў тэрміновую службу на Чарнаморскім флоце, а малодшыя — Фёдар /1922 года нараджэння/ і Іван /1932 года/ — жылі з мамай.

Пасля заканчэння Слабадской сямігодкі Фёдар працаваў памочнікам рахункавода ў калгасе імя Пятроўскага. Калі пачалася вайна, Фёдар знаходзіўся на акупіраванай тэрыторыі да верасня 1943 года, хаваўся ад мясцовых паліцаяў, каб не вывезлі на работу ў Германію.

З вызваленнем усходняй часткі Украіны ад фашыстаў у верасні 1943г. Фёдар быў прызваны ў Чырвоную Армію і накіраваны на фронт пад украінскі горад Кіраваград, дзе ў першым баі і атрымаў цяжкае раненне. Знаходзіўся ў г.Харкаве ў шпіталі на лячэнні каля 3 месяцаў. Увесь гэты час ён вёў перапіску з мамай, але ні пісем, ні фотаздымкаў не захавалася.

Пасля шпіталя ён зноў быў накіраваны на фронт. Са слоў мамы памятаю, што з фронту было толькі адно пісьмо з новага месца прызначэння. Потым прыйшло паведамленне аб смерці,

дзе было сказана, што Фёдар загінуў за Радзіму ў Беларусі.

Вось што магу я паведаміць вам, дарагія таварышы, пра свайго брата Фёдара Аляксеевіча Бяду.

Высылаю вам копію фотаздымка брата. Гэта ён зняты перад вайной у 1941 годзе.

Прабачце за беднасць інфармацыі, але самі разумееце, які цяжкі быў час. Я дэмабілізаваўся ў 1946 годзе, брат Андрэй ящчэ пазней. А мама ад гора дзесьці згубіла паведамленне аб смерці /гібелі/.

Дарагія нашы таварышы! Мая сям'я, родныя і блізкія Фёдара Аляксеевіча Бяды ад усёй душы дзякуюць вам і выказваюць вам самыя сардэчныя словы ўдзячнасці за паведамленне аб месцы гібелі брата, а таксама за тую важную і чалавечную справу, якая вядзецца ў Беларусі па выпуску хронікі «Памяць».

З глыбокай павагай і душэўнай удзячнасцю.

БЕЛКОВ Владимир Ермолаевич, р. в 1926 в д.Широкий Лог Пермской обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Бузово.

БЕЛОУСОВ Варфоломей Алексеевич, р. в 1904 в д.Марильница Старорусского р-на Новгородской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Глазки.

БЛИНКОВ Георгий Васильевич, р. на х.Скулятный Нехаевского р-на Волгоградской обл., ст.серж. 1256-го сп 378-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Бузово.

БОБРОВ Николай Иванович, р. в 1906 в г.Судогда Владимирской обл., лейт. 360-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Чеснополье.

БОНДАРЕНКО Василий Ефимович, р. в 1906 в п.Успенка Лутугинского р-на Луганской обл., ряд. 1256-го сп 378-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Чеснополье.

БРЕДУН Фёдор Максимович, р. в 1914 в д.Бредуны Новосанжарского р-на Полтавской обл., ефр. 1071-го сп 311-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Минки.

БУБНОВ Фёдор Нестерович, р. в 1923 в д.Рахманино Новодеревеньковского р-на Орловской обл., ст.серж. 1069-го сп 311-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Бузово.

БУЗОВ Евгений Васильевич, р. в 1922 в г.Бодайбо Иркутской обл., серж. 1071-го сп 311-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Минки.

БЫЛЬ Иосиф Васильевич, р. в 1911 в б.Слуцком р-не Ленинградской обл., ряд. 614-й орс 239-й сд, умер от ран 17.7.1944.

ВАКУЛЬСКИЙ Иосиф Никитьевич, р. в 1911 в с.Билин Ковельского р-на Волынской обл., ряд. 421-го сп 119-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Чеснополье.

ВАСИЛЬЕВ Виктор Васильевич, р. в 1925 в д.Москва Порховского р-на Псковской обл., ряд. 1067-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Журавы.

ВАСИЛЬЕВ Феодосий Григорьевич, погиб 21.10.1943 у д.Озерники.

ВАФИЕВ Гафи Ахмадиевич, р. в 1926 в д.Уразметово б.Щучеозерского р-на Пермской обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Журавы.

ВЕЛИКИЙ Иван Емельянович, р. в 1926 в с.Зелёное Петровского р-на Кировоградской обл., ряд. 1067-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Журавы.

ВЕРИМЧУК Григорий Захарович, р. в 1922 в с.Калиновка Чкаловского р-на Кокчетавской обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Журавы.

ВИННИКОВ Семён Михайлович, р. в 1924 в г.Витебске, ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Журавы.

ВИНОГРАДОВ Григорий Алексеевич, р. в 1907 в д.Любоежа Порховского р-на Псковской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Глазки.

ВОЙТЮК Филипп Сергеевич, р. в 1902 в с.Щурин Рожищенского р-на Волынской обл., ряд. 421-го сп 119-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Чеснополье.

Ф. М. Бредун.

И. Н. Вакульский.

И. Е. Великий.

Н. М. Грищенко.

Я. А. Деменчук.

ВОЛОВ Ефим Варфоломеевич, р. в 1925 в д.Мостная Устьянского р-на Архангельской обл., серж. 1071-го сп 311-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Минки.

ВОРОБЬЁВ Николай Андреевич, р. в 1925 в д.Якимково Калтасинского р-на, Башкортостан, мл.серж. 1071-го сп 311-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Минки.

ГЕРАСИМОВ Иван Дмитриевич, р. в Куйбышевском р-не Калужской обл., ряд., п/п 05350, погиб 16.7.1944 у д.Минки.

ГЛУХОВЦЕВ Дмитрий Петрович, р. в 1925 в Кантемировском р-не Воронежской обл., ряд., п/п 56255, умер от ран 21.7.1944 в д.Божки.

ГОЛИКОВ Василий Иванович, р. в 1924 в г.Алма-Ата, ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Бузово.

ГОЛОВЧЕНКО Иван Иванович, р. в 1902 в д.Коноваловка Сергеевского р-на Северо-Казахстанской обл., ряд., погиб 14.7.1944 у д.Журавы.

ГОЛУБЕВ П.И., мл.лейт.

ГОЛУБКОВ Алфей Филофеевич, р. в 1924 в Слободском с/с Харовского р-на Вологодской обл., ряд. 1067-го сп 311-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Журавы.

ГОРОШКО Константин Яковлевич, р. в 1923 в г.Полтава, ряд. 1067-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Журавы.

ГРЕБЕНЩИКОВ Степан Тимофеевич, р. в 1910 в п.Кытлым 6.Карпинского р-на Свердловской обл., ст.лейт. 1071-го сп 311-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Минки.

ГРЕЧИН Иван Иванович, р. в 1911 в г.Ростов Ярославской обл., ряд. 1067-го сп 311-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Журавы.

ГРИШИН Константин Федотович, р. в 1900 в д.Лыково 6.Моховского р-на Орловской обл., ст.серж. 1069-го сп 311-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Журавы.

ГРИЩЕНКО Николай Михайлович, р. в с.Щимель Щорского р-на Черниговской обл., мл.серж. 1069-го сп 311-й сд, умер от ран 29.07.1944.

ГРЯДУН Иван Иванович, р. в Константиновском р-не Донецкой обл., рядовой, умер от ран 25.7.1944 в д.Божки.

ГУЩИН Сергей Данилович, р. в 1901 в Липецком р-не Липецкой обл., ефр. 1067-го сп 311-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Журавы.

ДАВЫДЮК Иван Михайлович, р. в 1908 в д.Симня Ровенского р-на Ровенской обл., ряд. 1067-го сп 311-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Журавы.

ДЕМЧУК Андрон Матвеевич, р. в 1906 в с.Тынны Ровенского р-на Ровенской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Глазки.

ДЕМЕНЧУК Яков Александрович, р. в с.Омеляны Ровенского р-на Ровенской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Глазки.

ДЖАФАРОВ Камал Шафарович, р. в 1924 в Кубинском р-не, Азербайджан, ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Журавы.

ДМИТРУК Иван Андреевич, р. в 1906 в с.Билин Ковельского р-на Волынской обл., ряд. 421-го сп 119-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Чернополье.

ДОВГАНЬ Михаил Васильевич, р. в 1918 в Каневском р-не Черкасской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, умер от ран 15.7.1944.

ДОЛГОВ Никита Дмитриевич, р. в 1901 в д.Брудово Порховского р-на Псковской обл., ряд. 1067-го сп 311-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Журавы.

З ліста дачкі І.А. Дзмітрука Г.І. Філон

с.Білін, Валынская вобл.

Добры дзень!

Піша вам дачка Дзмітрука Івана Андрэевіча. Ад бацькі былі пісьмы з фронту, але яны не зберагліся. Памятаю словы з апошняга ліста бацькі да маці, у якім ён наказваў, каб берагла дзяцей. Нібы развітваўся. Пісаў, што ўбачыў ён у сне нашу сенажаць, і быў абрус на траве. На жаль, фотаздымкаў не было, а лісты не зберагліся.

Дзякуй вам, што ўспомнілі нашага бацьку і зберaглі памяць пра яго.

ДОЛМАНОВ Н. Г., лейт.

ДРЕМКОВ Павел Дмитриевич, р. в 1909 в г.Астрахань, серж. 1069-го сп 311-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Журавы.

ДУДКИН Александр Петрович, р. в г.Пенза, ефр. 920-го ап, погиб 12.7.1944 у д.Чернополье.

ДУДЕНКО, рядовой.

ДУЛИСОВ Михаил Андронович, р. в 1926 в д.Крешинка Чернушинского р-на Пермской обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Журавы.

ЖАКСИГУЛОВ Айтикен, р. в 1903 в Ермаковском р-не Павлодарской обл., ряд 1071-го сп 311-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Минки.

ЖИВЧИКОВ Николай Петрович, р. в б.Волосовском р-не Ярославской обл., ряд. 69-го гв.сп. 21-й гв.сд., погиб 14.7.1944 у д.Чернявщина.

ЖИЛИН Михаил Матвеевич, р. в 1925 в п.Весёлый Бор Моршанского р-на Тамбовской обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Бузово.

ЖИРНОВ Трофим Перфильевич, р. в 1914 в с.Дубище Невельского р-на Псковской обл., ряд. 421-го сп 119-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Чеснополье.

ЗАБОЛОТНИЙ Игнат Дмитриевич, р. в с.Ивановка Христиновского р-на Черкасской обл., ряд., п/п 05327, погиб 6.7.1944 у д. Чеснополье.

ЗАКИРОВ Бабаджан, р. в 1924 в Санском с/с Папского р-на Ферганской обл., ряд. 1067-го сп 311-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Журавы.

ЗАЛЕЛО Габит Ибалиевич, р. в 1904 в Новомысинском с/с Шарлыкского р-на Оренбургской обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Журавы.

ЗАСУНЬКО Михаил Захарович, р. в с.Вербовец Звенигородского р-на Черкасской обл., ряд, п/п 05327, погиб 16.7.1944 у д.Чеснополье.

ЗАУЗОЛКОВ Василий Поликарпович, р. в 1912 в Обуховском с/с Советского р-на Кировской обл., серж. 1476-го сап., погиб12.7.1944 у д.Озерники.

ЗОБУНОВ Владимир Васильевич, р. в г.Баку, серж. 1256-го сп 378-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Бузово.

ЗУБОВ Пётр Сергеевич, р. в 1926 в д.Амоново Кудымкарского р-на Пермской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944. у д.Глазки.

ИБРАГИМОВ Аббас, р. в г.Кировобад, Азербайджан, серж. 1195-го сп 95-й сд, умер от ран 18.7.1944.

ИВАНОВ Гаврил Яковлевич, р. в 1911 в Маркинском с/с б.Нюрбинского р-на, Якутия, ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Журавы.

ИВАНОВ Михаил Иванович, р. в 1903 в д.Громово Солецкого р-на Новгородской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Глазки.

ИНДЫК Митрофан Степанович, р. в 1906 в с.Галица Нежинского р-на Черниговской обл., ряд. 1256-го сп 378-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Бузово.

ИСАЙЧУК Дорофей Никифорович, р. в 1901 в с.Навоз Рожищенского р-на Волынской обл., ряд. 421-го сп 119-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Чеснополье.

ИЦКОВИЧ Малик Емаевич, р. в 1924 в Шурчинском р-не Сурхан-Дарьинской обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Журавы.

КАМЕНСКИХ Александр Фёдорович, р. в 1926 в д.Роски Очерского р-на Пермской обл., ряд. 1067-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Журавы.

КАРАБАНОВ Иван Степанович, р. в 1912 на ст.Сон Боградского р-на, Хакассия, ефр. 1069-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Журавы.

КАРЕТНИКОВ Григорий Поликарпович, р. в 1926 в г.Городище б. Еланского р-на Екатеринбургской обл., ряд. 1067-го сп 311-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Журавы.

КАРИМОВ Азим, р. в 1925 в г.Коканд, ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Глазки.

КАРПОВ Петр Григорьевич, р. в 1902 в д.Подложье Солецкого р-на Новгородской обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Журавы.

КАРТАШОВ Леонид Александрович, р. в 1926 в д.Н.Карташово Осинского р-на Пермской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Глазки.

КИРИЛЛОВ Александр Иванович, р. в 1914 в б.Н.-Петровском р-не Московской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, умер от ран 15.7.1944.

КИРЮШИН Владимир Ефимович, р. в 1924 в г.Орел, серж. 1069-го сп 311-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Журавы.

КЛИМОВ Иван Ионович, р. в 1921 в г.Муствяэ, Эстония, ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Минки.

КЛИМЧУК Сильвестр Илларионович, р. в 1900 в с.Щурин Рожищенского р-на Волынской обл., ряд. 421-го сп 119-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Чеснополье.

КЛЮЕВ Александр Дмитриевич, р. в 1908 в д.Ополье Порховского р-на Псковской обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Журавы.

КОВАЛЕВСКИЙ Григорий Никифорович, р. в 1917 в с.Буденное б.Слободского р-на Воронежской обл., майор, нач.штаба 1256-го сп 378-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Чеснополье.

КОВАЛЁВ Андрей Потапович, р. в 1911 в с.Хуторцы Красногвардейского р-на Белгородской обл., серж. 1195-го сп 95-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Минки.

КОВИН Иван Васильевич, р. в 1926 в д.Лизнево Кишертского р-на Пермской обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Бузово.

КОЗИН Иван Петрович, р. в 1902 в с.Засечное Мокшанского р-на Пензенской обл., ряд. 1195-го сп 95-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Минки.

КОЛИНИЧЕВ Иван Ефимович, р. в 1905 в д.Лужково Дубенского р-на Тульской обл., ряд. 421-го сп 119-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Чеснополье.

Г. П. Корнейчук.

Г. Ф. Косяк.

КОРНЕЙЧУК Григорий Прокофьевич, р. в 1910 в с.Ясиновка Рожищенского р-на Волынской обл., ряд. 421-го сп 119-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Чеснополье.

КОРНИЧЕВСКИЙ Андрей Дмитриевич, р. в 1916 в с.Бертники Фастовского р-на Киевской обл., ст.серж., погиб 13.7.1944 у д.Журавы.

КОРОЛЕНКО Владимир Яковлевич, р. в д.М.Ситно Полоцкого р-на, ряд. 365-го сп 119-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Чеснополье.

КОСТАН Петр Филиппович, р. в 1911 в Корсунь-Шевченковском р-не Черкасской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, умер от ран 18.7.1944.

КОСТИН Александр Васильевич, р. в 1915 в с.Н.Серебряновка, Дагестан, мл.лейт. 1071-го сп 311-й сд, умер от ран 18.7.1944.

КОСЯК Григорий Фокиевич, р. в 1897 в с.Лозоватка Широковского р-на Днепропетровской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Минки.

КОШМАН Иван Васильевич, р. в 1926 в с.Сергеевка Атбасарского р-на Целиноградской обл., ряд. погиб 16.7.1944 у д.Чеснополье.

КРАВЧУК Пётр Самойлович, р. в 1922 в с.Омеляны Ровенского р-на Ровенской обл., ряд. 1067-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Журавы.

КРАПИВКА Пётр Андреевич, р. в 1926 в Катайском р-не Курганской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, умер от ран 15.7.1944.

КРАСНОБАЕВ Николай Фёдорович, р. в 1908 в с.Устиново Сухобузимского р-на Красноярского края, лейт. 1071-го сп 311-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Глазки.

КРЕМАШЕВ Павел Михайлович, р. в д.Глухарево Пошехонского р-на Ярославской обл., ряд., умер от ран 16.7.1944.

КРИШКВУТСКИЙ Зейлик Аронович, р. в 1923 в Борляшконском с/с Уйчинского р-на Наманганской обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Журавы.

КРЮКОВ Александр Петрович, р. в 1915 в г.Ярославль, мл.лейт. 1071-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Глазки.

КРЮЧКОВСКИЙ Людвиг Тимофеевич, р. в 1920 в д.Каменный Брод Барышевского р-на Киевской обл., ряд. 1067-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Журавы.

КУЗНЕЦОВ Анатолий Александрович, р. в 1907 в г.Омске, ст.серж. 1069-го сп 311-й сд, умер от ран 26.7.1944.

КУЗНЕЦОВ Генрих Дмитриевич, р. в 1916 в д.Голодское Перемышльского р-на Калужской обл., мл.лейт. 1071-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Глазки.

КУЛАК Пётр Петрович, р. в 1915 в с.Фронтовка Ильинецкого р-на Винницкой обл., серж. 1071-го сп 311-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Глазки.

КУЛИКОВ Аркадий Прокопьевич, р. в 1923 в д.К.Слобода Туринского р-на Екатеринбургской обл., серж. 1069-го сп 311-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Журавы.

КУНГУРЦЕВ Михаил Васильевич, р. в Притобольном р-не Курганской обл., ряд. 1193-го сп 95-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Чеснополье.

КУПЩИК Иван Степанович, р. в 1904 в с.Верхи Камень-Каширского р-на Волынской обл., ряд. 421-го сп 119-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Чеснополье.

КУРСИН Петр Васильевич, р. в 1914 в д.Загорье Дновского р-на Псковской обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Журавы.

КУРТУКОВ Николай Григорьевич, р. в 1920 в с.Спиченково Прокопьевского р-на Кемеровской обл., серж., умер от ран 24.7.1944.

КУСТОВ Филарет Яковлевич, р. в 1926 в д.Б.Кусты б.Большеусинского р-на Пермской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Минки.

ЛАЗЧЕНКО Роман Петрович, р. в 1911 в б.Алексеево-Лозовском р-не Ростовской обл., ряд. 421-го сп 119-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Чеснополье.

ЛАПИН Владимир Степанович, р. в 1918 на ст.Челищево Бондарского р-на Тамбовской обл., ряд., погиб 18.7.1944 у д.Чеснополье.

ЛАПТЕВ Геннадий Алексеевич, р. в 1911 в д.Алексеевка Куркинского р-на Тульской обл., ефр. 1067-го сп 311-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Журавы.

ЛАПЧЕНКО Леонид Яковлевич, р. в с.Елизаветовка Братского р-на Николаевской обл., серж. 8-й гвмбр., погиб 16.7.1944 у д.Журавы.

ЛАРИН Николай Григорьевич, р. в г.Самара, серж., погиб 16.7.1944 у д.Журавы.

ЛЕБЕДЕВ Иван Алексеевич, р. в 1923 в д.Тихорецк Киришского р-на Ленинградской обл., лейт. 1067-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Каркалец.

ЛИТВИНЕНКО Григорий Матвеевич, р. в 1902 в Каневском р-не Черкасской обл., ряд. 817-го сп 239-й сд, умер от ран 16.7.1944.

ЛОГАЧЁВ Василий Григорьевич, р. в 1912 в с.Казаткуль Татарского р-на Новосибирской обл., серж. 1067-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Журавы.

ЛУКОВНИКОВ Анатолий Сергеевич, р. в д.Воротково Удомельского р-на Тверской обл., мл.лейт.349-го сп 119-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Минки.

ЛЫСЬКО Степан Григорьевич, р. в 1913 в с.Соловин Голобского р-на Волынской обл., ряд. 421-го сп 119-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Чеснополье.

ЛЮБАЦКИЙ Хаим Рувимович, р. в 1925 в г.Паневежис, Литва, ряд. 1067 сп 311-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Журавы.

МАЙЛО Пётр Лукашевич, р. в 1909 в с.Сельце Ковельского р-на Волынской обл., ряд. 421-го сп 119-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Чеснополье.

МАКАРОВ Алексей Андреевич, р. в д.Федотово-Харитоново Порховского р-на Псковской обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, умер от ран 28.7.1944 у д.Грибовцы.

МАКАРОВ Павел Афанасьевич, р. в 1910 в д.Алексеевка Куркинского р-на Тульской обл., ряд. 1067-го сп 311-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Журавы.

МАКАРЧУК Аким Аксентьевич, р. в 1922 в с.Беспечное б. Иванопольского р-на Житомирской обл., лейт. 1067-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Каркалец.

МАКСИМЧУК Иван Степанович, р. в 1911 в д.Тынны Ровенского р-на Ровенской обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, умер от ран 14.7.1944.

МАЛЯРЕНКО Степан Ефимович, р. в 1904 в с.Помойник Маньковского р-на Черкасской обл., лейт. 1071-го сп 311-й сд, умер от ран 16.7.1944.

МАМАТКУЛОВ Пемгамбаркул, р. в 1911 в г.Коканде, ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Минки.

МАМИЩЕВ Халиль Хаснутдинович, р. в 1898 в г.Томске, ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Минки.

МАНЬШИН Петр Иванович, р. в 1918 в б.Лиманском р-не Воронежской обл., мл.серж. 497-й орр, умер от ран 16.7.1944.

МАРКИН Фёдор Петрович, р. в д.Колбасовка Почепского р-на Брянской обл., ряд. 365-го сп 119-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Минки.

МАСЛАКОВ Василий Филлипович, р. в 1909 в д.Притыкино Ясногорского р-на Тульской обл., ряд. 421-го сп 119-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Чеснополье.

МАТВЕЙЧУК Иван Семёнович, р. в 1922 в с.Щурин Рожищенского р-на Волынской обл., ряд. 421-го сп 119-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Чеснополье.

МАЮРА Григорий Романович, р. в 1901 в Коропском р-не Черниговской обл., серж. 817-го сп 239-й сд, умер от ран 14.7.1944.

МЕЛЬКОВ Николай Степанович, р. в 1923 в Убинском р-не Новосибирской обл., лейт. 511-го сп, умер от ран 15.7.1944.

МЕЧИК Иван Васильевич, р. в 1926 в с.Чеплеевка Шосткинского р-на Сумской обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Журавы.

МЕШЕРЯКОВ Александр Петрович, р. в 1925 в с.Поляна Терновского р-на Воронежской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Глазки.

МИМИБАЕВ Султан Хашиткаримович, р. в 1918 в д.Тюгамбаль Новомалыклинского р-на Ульяновской обл., серж. 1069-го сп 311-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Журавы.

МИНЧЕНКО Михаил Никифорович, р. в 1914 в г.Темиртау Актюбинской обл., старш. 1069-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 уд.Журавы.

МИНЯЙЛО Александр Степанович, р. в с.Россоховатка Звенигородского р-на Черкасской обл., ряд. 1195-го сп 95-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Минки.

МИХАЙЛОВ Николай Кириллович, р. в 1925 в г.Порхов Псковской обл., ряд. 1067-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Журавы.

МОРЕВ Пётр Васильевич, р. в 1909 в г.Прокопьевск Кемеровской обл., ряд. 1069-й сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д. Журавы.

МОРОЗОВ Михаил Михайлович, р. в 1917 в г.Лудза, Латвия, мл.лейт., погиб 13.7.1944 у д.Глазки.

МУРАВСКИЙ Асей Яковлевич, р. в 1910 в д.Прудники Мядельского р-на Минской обл., ряд. 371-го оипту, погиб 16.7.1944 у д.Черняв-щина.

МУРМАНЦЕВ, лейт.

П. А. Макаров.

Н. К. Михайлов.

МУРОМЦЕВ Василий Иванович, р. в д.Шаркаш 6. Голицынского р-на Пензенской обл., ряд. 371-го оиптд, погиб 16.7.1944 у д.Каркалец.

МУСАБАЕВ Давлат Исадреевич, р. в 1917 в Азербайджане, ряд 1069-го сп 311-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Журавы.

А СЫН ПАЙШОЎ ДАЛЕЙ

З ліста сына П.Т.Наканечнага Івана Наканечнага /с.Білін, Вальнская вобл./

Прачытаў я ў нашай раённай газеце ваш зварот, у якім вы просіце адгукнуцца родных і блізкіх воінаў Чырвонай Арміі, якія загінулі пры вызваленні Дрысенскага і Асвейскага раёнаў Віцебскай вобласці ад нямецка-фашысцкіх акупантаў.

Сярод апублікаваных прозвішчаў ёсць і імя майго бацькі Наканечнага П.Т. і з ім яшчэ аднасяльчан.

Вы пішаце, што ў Беларусі рыхтуецца выданне гісторыка-дакументальнага летапісу «Памяць» і просіце даслаць фатаграфіі, пісьмы, успаміны. На жаль, у нас нічога не засталося. Пасля вызвалення ў сакавіку 1944 года ад нашага сяла засталіся толькі коміны ад печаў, людзі, як і ў вас, жылі ў лясах пад кустамі. Пасля вызвалення нас, каля трохсот сяльчан, прызвалі ў рады Чырвонай Арміі. Бацьку ў той час было 42 гады, мне — васемнаццаць з паловаю.

У запасным палку да сярэзіны чэрвеня я быў разам з бацькам на ст.Тацішчава Саратаўскай вобл., і дзесьці 25-га адправіліся на фронт. Праехалі Масквy, Вялікія Лукі і выгрузіліся з эшалона. Кіламетраў 40 прайшлі пешшу і падышлі лесам да станцыі Дрыса і рачулкі ці то Дрыса, ці Друя — не памятаю. Тут, у лесе, я назаўсёды расстаўся са сваім бацькам. Накіравалі нас у розныя палкі: бацька застаўся у 421-м, а я трапіў у 634-ы.

У той час рыхтавалася вялікае наступленне нашых войск пад кодавай назвай «Баграціён». Нашай 119-й ордэна Суворова стралковай дывізіяй камандаваў палкоўнік Таропчын. Дывізія ўваходзіла ў склад 4-й Ударнай Арміі 1-га Прыбалтыйскага фронту, якім камандаваў генерал арміі І.Х.Баграмян.

421-ы стралковы полк, дзе ваяваў мой бацька, пайшоў пад раніцу 12 ліпеня ў наступленне на Дрысу, якую вызваліць не удалося — перашкаджала рэчка і моцнае супраціўленне немцаў. Пасля вялікіх страт у жывой сіле полк адышоў у лес, а ўранку таго ж 12 ліпеня ў наступленне паслалі наш 634-ы сп. Я быў кулямётчыкам ля «максіма». Нам удалося фарсіраваць рачулку і выбіць немцаў з Дрысы /цяперашні Верхнядзвінск/.

Немцы адступалі, і мы іх праследавалі з баямі. Памятаю бой за сяло Часнаполле, іншыя назвы забыліся. 14 ліпеня, калі мы былі ўжо кіламетраў за дваццаць ад Дрысы, я даведаўся ад свайго аднасяльчаніна, што 12 ліпеня ля сяла Часнаполле загінуў мой бацька.

Вызваляў я ў Латвіі Краславу, Науенэ, Даўгаўпілс, абстрэльваў са свайго станкача варожыя ўмацаванні ў Рызе. Потым мы былі перакінуты пад Шаўляй. На той час я ужо быў паранены і кантужаны і да канца вайны ў баях ужо не ўдзельнічаў. Аднак пасля вайны яшчэ доўгіх чатыры гады праслужыў ў Германіі, спачатку ў Берліне, а потым у Магдэбургу, Бургу, Дэсаў, Пархіме, Шверыне і шмат якіх яшчэ іншых гарадах...

У 1982 годзе з двума братамі прыязджаў да вас у сяло Першамайскае на брацкую магілу, куды перазахаваны наш бацька. Шкада толькі, што на помніку няма прозвішчаў загінуўшых.

МУСАЕВ Карим, р. в 1925 в б. Чкаловском р-не Ленинабадской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Глазки.

МУСИН Кабдин, р. в 1918 в Каркаралинском р-не Карагандинской обл., ряд. 1067-го сп 311-й сд, погиб 18.7.1944 у д.Бузово.

НАЗАРОВ Иргаш, р. в 1925 в Ширман-Булакском с/с Ходжаабадского р-на Андижанской обл., ряд. 1195-го сп 95-й сд, погиб 9.7.1944 у д.Минки.

НАКОНЕЧНЫЙ Павел Терентьевич, р. в 1903 в с.Билин Ковельского р-на Волынской обл., ряд. 421-го сп 119-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Чеснополье.

НАЛИСНЫЙ Павел Романович, р. в 1921 в с.Козельщина Полтавской обл., серж. 421-го сп 119-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Чеснополье.

НЕНЕСОВ Бова, р. в 1920 в Ленинском р-не, Туркмения, ряд. 1195-го сп 95-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Минки.

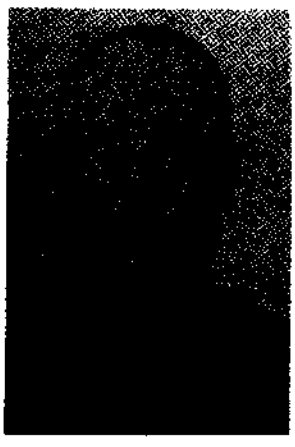

П. В. Морев.

П. Т. Наконечный.

НИКИТИН В.С., мл.лейт.

НОВИКОВ, ряд.

НОВОСАД Павел Евтехович, р. в 1922 в с.Ясиновка Рожищенского р-на Волынской обл., ряд. 421-го сп 119-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Чеснополье.

НОЖКИН Иван Илларионович, р. в 1925 на ст.Панфилово Новоаннинского р-на Волгоградской обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Журавы.

НИКИФОРОВ Ефим Иосифович, погиб 16.7.1944 у д.Каркалец.

ОВЧИННИКОВ Валентин Михайлович, р. в 1926 в с.Усть-Игум б. Александровского р-на Пермской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Глазки.

ОЛЕЙНИК Данил Карпович, р. в 1898 в с.Спасское Новомосковского р-на Днепропетровской обл., ряд. 1067-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Журавы.

ОМАРОВ Курмангали, р. в 1902 в Каркаралинском р-не Карагандинской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Минки.

ОМЕЛЬЯН Николай Семёнович, р. в 1912 в г.Киеве, серж. 817-го сп 232-й сд, умер от ран 17.7.1944.

ОНОПРИЙЧУК Фёдор Екимович, р. в 1913 в с.Омеляны Ровенского р-на Ровенской обл., ряд. 1067-го сп 311-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Журавы.

ОСТАНИН Анатолий Николаевич, р. в Пермской обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Журавы.

ПАВЛИЧЕНКО Иван Кузьмич, р. на ст.Раевка Альшеевского р-на, Башкортостан, ряд. 1193-го сп 95-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Чеснополье.

ПАВЛОВ Александр Павлович, р. д.Каменицы Порховского р-на Псковской обл., ряд. 69-го сп 319-й сд, умер от ран 20.7.1944 в д.Божки.

ПАРИНОВ Иван Тимофеевич, р. в с.Боровое Новоусманского р-на Воронежской обл., серж., умер от ран 26,.7.1944.

ПЕРГАМЕН Абрам Хаимович, р. в 1925 в г.Бельцы, Молдова, ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Глазки.

ПЕРЕПЕЛИЦА Иван Афанасьевич, р. в Кириллогоновском с/с б. Опошнянского р-на Полтавской обл., лейт. 1067-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Каркалец.

ПЕРХУРОВ Иван Павлович, р. в 1920 в Шенкурском р-не Архангельской обл., лейт. 1195-го сп 95-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Минки.

ПЕТРОВ Михаил Петрович, р. в 1916 в д.Губышино Порховского р-на Псковской обл., ряд. 1067-го сп 311-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Бузово.

А. Ф. Полищук.

С. М. Пономарев.

ПОЛИЩУК Антон Филимонович, р. в 1914 в д.Ясиновка Рожищенского р-на Волынской обл., ряд. 421-го сп 119-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Чеснополье.

ПОЛИЩУК Прокофий Антонович, р. в. с.Родчиха Звенигородского р-на Черкассой обл., ряд. 1195-го сп 95-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Минки.

ПОЛИЩУК Фёдор Саввич, р. в 1917 в с.Бармаки Ровенского р-на Ровенской обл., ряд. 595-го осапб 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Коробы.

ПОНОМАРЁВ Семён Матвеевич, р. в 1910 в с.Ново-Малиновка Широковского р-на Днепропетровской обл., ряд. 1067-го сп 311-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Бузово.

ПОРТНОЙ Шимон Менахемович, р. в 1915 в с.Кошелево Киевской обл., ряд. 1067-го сп 311-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Журавы.

ПОШЛЯКОВ Иван Иванович, р. в 1909 в г.Ташкенте, ряд. 1067-го сп 311-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Журавы.

ПРОКОПЕНКО Иван Иванович, р. в 1915 в с.Скелеватка Криворожского р-на Днепропетровской обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Журавы.

ПРОКОПЬЕВ Алексей Прокофьевич, р. в 1905 в д.Блудово Солецкого р-на Новгородской обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Журавы.

ЗАСТАЛОСЯ НА РУКАХ ЧАЦВЁРА

З ліста жонкі Ф.М.Пыж'янава Г.П.Галдобінай/Пыж'янавай/, ст. Харонікі Свярдлоўскай вобл.

Піша вам Галдобіна Ганна Паўлаўна. Прачытала ў газеце заметку «Просім адгукнуцца», дзе напісана, што ў вашай вобласці пахаваны Пыж'янаў Фёдар Мікалаевіч. Так, гэта мой муж Фёдар.

Вялікі вам дзякуй. А то мы не ведалі, дзе ён загінуў, было паведамленне, што прапаў без вестак. Мы пісалі, шукалі пасля вайны і тады атрымалі пахавальную.

Калі Фёдар пайшоў на фронт увосені 1941, у мяне засталося на руках чацвёра дзяцей, усе сыны: Мікалай з 1931 года нараджэння, Васіль — з 1936, Генадзь — з 1938, а Паўлу было 5 месяцаў.

Да вайны Фёдар працаваў рамонтнікам на чыгунцы. Як муж быў добры, уважлівы, вельмі любіў дзяцей і мяне ніколі не крыўдзіў, жылі дружна.

Фатаграфій і пісьмаў не захавалася. Дзеці засталіся адны і ўсё глядзелі на бацьку, так і разгублялі.

Якія былі цяжкасці ў выхаванні дзяцей, апісваць не буду — усім было цяжка.

Пасля вайны выйшла замуж і яшчэ нарадзіла чатырох сыноў. Шасцёра с васьмі адслужылі ў арміі.

І яшчэ раз дзякуй, што паведамілі, дзе пахаваны наш муж і бацька. Мы вельмі рады, што знайшлася яго магілка.

ПУЧКОВ Иван Фёдорович, р. в 1924 в с.Чак-Карача Северо-Казахстанской обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Журавы.

ПУШКАРЧУК Сергей Евгеньевич, р. в 1924 в с.Соколь Рожищенского р-на Волынской обл., ряд. 365-го сп 119-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Минки.

ПЫЖЬЯНОВ Фёдор Николаевич, р. в 1912 в д.Якунята Шалинского р-на Свердловской обл., ряд. 1067-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Журавы.

ПЫЛКОВ Николай Никандрович, р. в 1895 в г.Барнауле, ряд. 1067-го сп 311-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Журавы.

РЕЙЛЯН Фёдор Петрович, р. в 1920 в с.Ходжинешты Каларашского р-на, Молдова, ефр. 1071-го сп 311-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Минки.

РЗАЕВ Намаз Руджович, р. в 1922 в г.Кировобад, Азербайджан, серж. 371-го оиптд, погиб 16.7.1944 у д.Чернявщина.

РОМАНОВ Николай Павлович, р. в Старорусском р-не Новгородской обл., ряд. 311-й сд, умер от ран 21.7.1944 у д.Божки.

РОМАНОВИЧ Григорий Степанович, р. в 1923 в д.Мотоль Ивановского р-на Брестской обл., ряд. 1067-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Журавы.

РОМАНЮК Михаил Татьянович, р. в 1920 в с.Сельце Ковельского р-на Волынской обл., ряд 421-го сп 119-й сд, погиб 13.07.1944 у д.Чеснополье.

РЯБОШТАН Николай Григорьевич, р. в 1925 в д.Медведево Волчанского р-на, Харьковской обл, ряд., погиб 15.7.1944 у д.Минки.

САБИРОВ Холбай, р. в 1924 в б.Шахристонском р-не Ленинабадской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Глазки.

САВЕЛЬЕВ Александр Михайлович, р. в 1925 в д.Козыревка Усть-Узенского р-на Курганской обл, ряд. 70-го тб, погиб 14.7.1944 у д.Первомайская.

САДОВОВ Николай Матвеевич, р. в 1925 в б. Алгасовском р-не Тамбовской обл., мл.серж. 1067-го сп 311-й сд, умер от ран 18.7.1944.

САДОМЦЕВ Н.Ф., ряд.

САПРЫКИН Иван Данилович, р. в 1912 в д.Логачёвка Тоцкого р-на Оренбургской обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Журавы.

САСОВСКИЙ Андрей Никифорович, р. в 1921 в с.Сокуль Рожищенского р-на Волынской обл., ряд 421-го сп 119-й сд, погиб 16.07.1944 у д.Чеснополье.

САТОРОВ Рахим, р. в 1925 в б.Косантайском р-не Наманганской обл., Узбекистан, ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Глазки.

САФРОНОВ Василий Иванович, р. в ст.Тенгинская Усть-Лабинского р-на Краснодарского края, ряд. 1069-го сп 311-й сд, умер от ран 29.7.1944.

СДЕРЖИКОВ Семён Кузьмич, р.1896 в д.Энтовка Старооскольского р-на Белгородской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Глазки.

СЕВРЮКОВ Василий Иосифович, р. в 1924 на х.Малаховка Старооскольского р-на Белгородской обл., серж. 1195-го сп 95-й сд, погиб 19.7.1944 у д.Минки.

СЕМЁНОВ Аркадий Семенович, р. в д.Имелево Канашского р-на, Чувашия, ряд. 136-го сп, погиб 13.7.1944 у д.Высоцкие.

СЕМЁНОВ Дмитрий Семенович, р. в д.Ореховно Демянского р-на Новгородской обл., ефр. 1069-го сп 311-й сд, умер от ран 26.7.1944.

СЕМЕНЯКО Михаил Иванович, р. в 1923 в г.Конотоп Сумской обл., лейт. 1071-го сп 311-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Глазки.

Н. М. Садовов.

В. И. Сафронов.

СЕРОВ Иван Сергеевич, р. в 1919 в Моло-ковском р-не Тверской обл., ст.лейт 1256-го сп 378-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Чеснополье.

СЕРОВ Михаил Сергеевич, р. в 1910 в д.Хмелика Юхновского р-на Калужской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Глазки.

СИГОВ Александр Фёдорович, р. в 1910 в д.Куклино Солецкого р-на Новгородской обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, умер от ран 13.7.1944.

СИЦЕВИЧ Александр Дмитриевич, р. в 1925 в с.Первомайка Каргатского р-на Новосибирской обл., ряд. 1195-го сп 95-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Минки.

СКУЧАЕВ Фёдор Егорович, р. в 1907 в с.Петропавловское Новошешминского р-на, Татарстан, ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Журавы.

СЛЕЗА Мартын Максимович, р. в 1912 в с.Омеляны Ровенского р-на Ровенской обл., ряд. 1067-го сп 311-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Журавы.

СМИРНОВ Иван Фёдорович, р. в д.Еросиха Хвойнинского р-на Новгородской обл., старш. 1069-го сп 311-й сд, умер от ран 28.7.1944.

СОБАЧКО Митрофан Иванович, р. в 1900 в Обуховском р-не Киевской обл., ряд. 817-го сп 239-й сд, умер от ран 15.7.1944.

СОЛДАТЕНКО Степан Петрович, р. в 1897 в г.Одессе, ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Глазки.

СОМОВ Кузьма Фёдорович, р. в 1906 в д.Николаевская Санчурского р-на Кировской обл., серж. 1071-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Глазки.

СОРОКИН Вадим Павлович, р. в 1923 в с.Михайловка Михайловского р-на Волгоградской обл., призывался Калачевским-на-Дону РВК, гв. мл.лейт. 29-й орс 21-й гв.сд, погиб 16.7.1944 у д.Каркалец.

СОСОВСКИЙ Ефим Степанович, р. в 1910 в с.Соколь Рожищенского р-на Волынской обл., ряд 421-го сп 119-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Чеснополье.

СОТУЛА Иван Елисеевич, р. в 1923 в с.Тарасовка Томаковского р-на Днепропетровской обл., ряд. 1067-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Журавы.

СТАРОСТИН Сергей Илларионович, р. в 1911 в г.Рузаевке, Мордовия, серж. 1071-го сп 311-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Глазки.

СТАСЮК Ефим Филиппович, р. в 1907 в с.Ясиновка Рожищенского р-на Волынской обл., ряд 421-го сп 119-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Чеснополье.

СТАСЮК Иван Филлипович, р. в 1915 в с.Щурин Рожищенского р-на Волынской обл., ряд. 365-го сп 119-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Минки.

СУЛТАНОВ Исан, р. в Джар-Курганском р-не Сурхандарьинской обл. Узбекистан, ряд., погиб 15.7.1944 у д.Чеснополье.

ТЕЛЕГИН Фёдор Александрович, р. в г.Николаевкск-на-Амуре, ряд. 1195-го сп 95-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Минки.

ТИМОФЕЕВ Василий Захарович, р. в г.Голубницы 6.Ясиновского р-на Тверской обл., ряд 1193-го сп 95-й сд, погиб 8.7.1944 у д.Чеснополье.

ТИМОХИН Михаил Романович, р. в 1912 в д.Демьяницы 6.Жирятинского р-на Брянской обл., лейт. 1067-го сп 311-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Каркалец

ТИСМЕНЕЦКИЙ Борис Моисеевич, р. в 1910 в г.Бухаресте, ряд. 1071-го сп 311-й, погиб 14.7.1944 у д.Глазки.

ТРЕТЬЯКОВ Василий Максимович, р. в 1925 в д.Кислово Кунгурского р-на Пермской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Глазки.

ТРУШ Иосиф Степанович, р. в 1906 в с.Омеляны Ровенского р-на Ровенской обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Журавы.

ТУЛЯНОВ Бурувай, р. в Кзыл-Шляхском с/с Ошского р-на Ошской обл., ряд 421-го сп 119-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Чеснополье.

ТУРГУНОВ Кулябай, р. в 1925 в Чуйском р-не Наманганской обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Журавы.

ФАТЕЕВ Николай Андреевич, р. в 1901 в д.Россохино Харовского р-на Вологодской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Глазки.

ФЕДОСЕЕВ Николай Степанович, р. в 1926 в д.Зимново Косинского р-на Пермской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Минки.

ФИРСАНОВ Николай Михайлович, р. в 1897 в д.Черновка Вольского р-на Саратовской обл., ряд., погиб 14.7.1944 у д.Глазки.

ФРИДМАН Ейнех Янкелевич, р. в 1925 в г.Бельцы, Молдова, ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Глазки.

ХАБОВЕЦ Семён Никитович, р. в 1918 в с.Кановцы Ратненского р-на Волынской обл.,

И. Е. Сотула.

В. М. Третьяков.

ефр. 1069-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Журавы.

ХАМИДУЛИН Куттус Хамидулинович, р. в 1921 в д.Рантаман Сармановского р-на, Татарстан, мл.лейт. 1071-го сп 311-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Минки.

ХВОСТАНЦЕВ Павел Степанович, р. в 1917 в с.Птичье Притобольного р-на Курганской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Минки.

ХИМИЙ Иван Михайлович, р. в 1921 в с.Котюбинты б.Конеченского р-на Тернопольской обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Журавы.

ХИТУШКИН Александр Яковлевич, р. в 1899 в с.Каргат Здвинского р-на Новосибирской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Глазки.

ХОДАРЕВСКИЙ Николай Тимофеевич, р. в г.Дубно Ровенской обл., ряд., умер от ран 26.7.1944.

ХОМЕНКО Михаил Васильевич, р. в Миргородском р-не, Полтавской обл., гв.кап., п/п 20644, погиб 15.7.1944 у д.Первомайская.

ХОМЮК Лев Трофимович, р.в 1915 в г.Москве, лейт. 1067-го сп 311-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Каркалец.

А. Я. Хитушкин.

Н. И. Шарабанов.

М. Г. Щерба.

ХУДОРЕВСКИЙ Николай Тимофеевич, р. в 1921 в б.Андреевском р-не Запорожской обл., ряд 421-го сп 119-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Чеснополье.

ЧАЙКА Иван Алексеевич, р. в 1926 в с.Воронеж Шосткинского р-на Сумской обл., ряд. 1067-го сп 311-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Журавы.

ЧЕТВЕРИКОВ Иван Константинович, р.в 1913 в Сунском с/с б.Косинского р-на Кировской обл., лейт. 1067-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Каркалец.

ЧЕЧНЁВ Григорий Максимович, р. в 1910 в д.Баткат Шегарского р-на Томской обл., серж. 1069-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Журавы.

ШАЙХИСЛАНОВ Борис Михайлович, р. в г.Екатеринбург, ряд. 1069-го сп 311-й сд, умер от ран 28.7.1944 в д.Грибовцы.

ШАРАБАНОВ Николай Иванович, р. в 1921 в с.Петровка Лысковского района Нижегородской обл., мл.серж. 28-го тп, погиб 7.7.1944 у д.Чернявщина.

ШАРАФУТДИНОВ Гайса, р. в 1924 в г.Чистополь, Татарстан, серж. 1069-го сп 311- сд, погиб 13.7.1944 у д.Бузово.

ШВАРОВ Виктор Яковлевич, р. в 1919 в г.Архангельске, ряд. 1069-го сн 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Журавы.

ШВЕДОВ Николай Владимирович, р. в 1907 в д.Выселок Солецкого р-на Новгородской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Глазки.

ШЕЙКО Михаил Самойлович, р. в 1905 в Боровском р-не Харьковской обл., мл.серж. 1069-го сп 311-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Журавы.

ШИМБУЛИН Василий Митрофанович, р. в 1922 в д.Тобурданово Канашского р-на, Чувашия, серж. 1067-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Журавы.

ШИШИГИН Радий Васильевич, р. в 1925 в г.Череповец, ряд. 365-го сп 119-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Минки.

ШКУРКИН Иван Дмитриевич, р. в с.Блиновка Каменского р-на Пензенской обл., серж. 8-й гв.мбр, умер от ран 26.7.1944.

ШТЫМУН Евтух Гурович, р. в с.Юркивка Звенигородского р-на Черкасской обл., ряд., п/п 105327, погиб 16.7.1944 у д.Чеснополье.

ШУМЕЙКО Иосиф Аннович, р. в 1906 в д.Крутой Берег Несвижского р-на Минской обл., ряд. 1071-го сп 311-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Глазки.

ЩЕРБА Михаил Григорьевич, р. в 1911 в с.Сельце Ковельского р-на, Волынской обл., ряд. 365-го сп 119-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Минки.

ЮДИН Алексей Фёдорович, р. в 1912 в п.Жилинов Кировского р-на Калужской обл., ряд. 1256-го 378-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Бузово.

ЯЦЕНКО Вячеслав Васильевич, р. в 1917 в

с.Оратов Винницкой обл., мл.лейт. 1071-го сп 311-й сд, умер ран 15.7.1944.

ЯЦУК Фёдор Васильевич, р. в 1904 в с.Соколь Рожищенского р-на Волынской обл., ряд 421-го сп 119-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Чеснополье.

САРЬЯНСКИЙ СЕЛЬСКИЙ СОВЕТ

ЗАХОРОНЕНИЕ В ДЕРЕВНЕ САРЬЯ

АГАПОВ Иван Дмитриевич, р. в 1926 в д.Медведевская Белозерского р-на Вологодской обл., ряд.511-го сп 239-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Ходоровщина.

АЛЕКСЕЙЧЕНКО Павел Захарович, р. в 1916 в д.Церковище Черниговской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Щуньки.

АНДРИАНОВ Павел Захарович, р. в 1925 в д.Пупово Ленинградской обл., ряд. 1256-го сп 378-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Щуньки.

АРЗУМАНЯН Арамис Степанович, р. в 1919 в Гориском р-не, Армения, лейт. ком.взз 70-й тб, погиб 17.7.1944 у д.Устье.

АРУТЮНЯН Гурген Исакович, р. в 1924 в с.Ярша Гориского р-на, Армения, ряд. 1117-го сп 332-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Устье.

АТАХАНОВ Джура, р. в 1914 в Янкурганском р-не, Узбекистан, ряд., 634-го сп 119-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Покаёвцы.

АХМЕДОВ Улаш Кадырович, р. в 1919 в с.Шуркал Чустского р-на, Наманганской обл., Узбекистан, ряд., 1117-го сп 332-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Устье.

АХМЕТОВ Ибрагим, р. в 1901 в к-зе «Ахтувинский» Октябрьского р-на, Казахстан, ряд. 1117-го сп 332-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Устье.

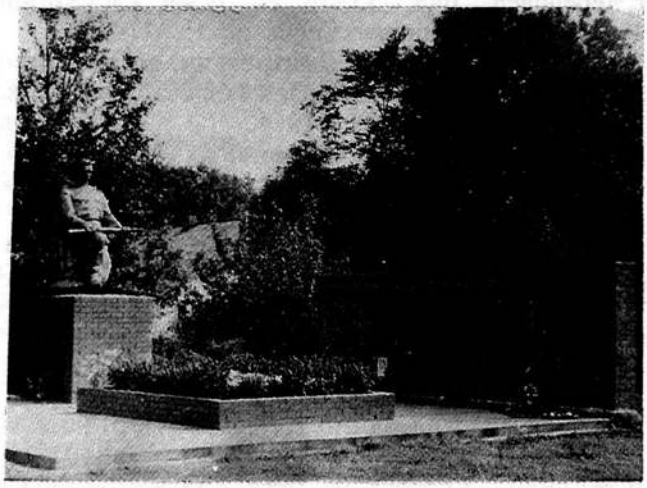

Помнік на брацкай магіле савецкіх воінаў і партызан у вёсцы Сар'я.

АХМЕТОВ Талип Ахметович, р. в 1905 в Муслемовском р-не, Татарстан,ст.лейт. 1258-го сп 378-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Устье.

БАЗАН Сидор Нестерович, р. в 1905 в Рафаловском р-не Ровенской обл., ряд. 1256-го сп 378-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Щуньки.

БАЛАКИРЕВ Василий Иванович, р. в 1906 в д.Кузино Клепиковского р-на Рязанской обл.,ряд 1258-го сп 378-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Отоки.

БАРАХОВ Ксенофонт Михайлович, р. в 1924 в д.Ясенул Павловского р-на Нижегородской обл., серж. 70-й тб, погиб 17.7.1944 у д.Устье.

БИЛЬКЕВИЧ Кирилл Павлович, р. в 1897 в с.Чепура Белоцерковского р-на Киевской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Вожаны.

БОБЧЕНКО Иван Борисович, р. в 1899 в с.Юрковка Звенигородского р-на Черкасской обл., ряд. 1117-го сп 332-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Устье.

БОНДАРЕНКОВ Михаил Лукьянович, р. в 1923 в д.Зорино Чаплыгинского р-на Липецкой обл., серж. 1117-го сп 332-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Устье.

БОРИСОВ Павел Васильевич, р. в 1926 в д.Прусынья Гора Волховского р-на Ленинградской обл., ряд. 1067-го сп 311-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Обухово.

БУГАЙ Степан Яковлевич, р. в Сарненском р-не Ровенской обл., погиб 15.7.1944 у д.Устье.

БУДОВИЦКИЙ Василий Антонович, р. в 1906 в с.Фасовка Христиновского р-на Черкасской обл., ряд. 634-го сп 119-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Покаевцы.

ВАРТАНЬЯН Тумас, р. в с.Кызылкент Гукасянского р-на, Армения, кап. 1256-го сп 378-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Вожаны.

ВАСИЛЬЕВ Григорий Тимофеевич, р. в 1916 в д.Бабечи Каневского р-на Черкасской обл., ряд 511-го сп 239-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Ходоровщина.

ВЛАДИМИРОВ Александр Васильевич, р. в 1916 в д.Подгорная 6.Советского р-на Ленинградской обл., ряд. 1256-го сп 378-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Щуньки.

ВОЙТЮК Пётр Иванович, р. в 1921 в с.Щурин Рожищенского р-на Волынской обл., ряд. 365-го сп 119-й сд, погиб 18.7.1944 у д.Гарбули.

ВОРОНА Харитон Пантелеевич, р. в Владимирецком р-не Ровенской обл., ряд., погиб 15.7.1944 у д.Устье.

ВОРОШИК Денис Леонтьевич, р. в 1900 в с.Верхи Камень-Каширского р-на Волынской обл., ряд. 365-го сп 119-й сд, погиб 18.7.1944 у д.Гарбули.

ВЫГОНЕЦ Нестер Григорьевич, р. в 1905 в с.Борохово Киверцовского р-на Волынской обл., ряд. 634-го сп 119-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Покаёвцы.

ВЫШИБАЛКИН Степан Михайлович, р. в Звенигородском р-не, Мари-Эл, серж., погиб 17.7.1944 у д.Вожаны.

ГАВРИЛИН Алексей Степанович, р. в 1925 в с.Угольное Щекинского р-на Тульской обл., ряд. 365-го сп 119-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Гарбули.

ГАРАЕВ Талип, р. в 1902 в б.Байкибашевском р-не, Башкортостан, ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Отоки.

ГОЛОВАХА Сергей Иванович, р. в 1909 в с.Аулы Криничанского р-на Днепропетровской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Щуньки.

ГОЛОВКО Владимир Николаевич, р. в 1921 в ст.Пришибская Прималкинского р-на, Кабардино-Балкария, лейт. 70-й тб, погиб 17.7.1944 у д.Устье.

ГОЛУБЬ Кирилл Андреевич, р. в 1908 в с.Капустино Липоводолинского р-на Сумской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Вожаны.

ГОНЧАРОВ Григорий Тимофеевич, р. в 1910 в Таласском р-не Киргизия, ряд. 634-го сп 119-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Покаёвцы.

ГОРЯЕВ Данил Тимофеевич, р. в 1916 в с.Овсянниково Ельцовского р-на Алтайского края, кап., ком.мин.роты 1193-го сп 360-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Устье.

ГОШИН Виктор Семёнович, р. в 1926 в с.Верхи Камень-Каширского р-на Волынской обл., ряд. 1117-го сп 332-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Устье.

ГРЕНГОЛЬМ Игорь Викторович, р. в 1916 в г.Москве, ст.лейт., погиб 14.7.1944 у д.Устье.

ГРОМОВОЙ Василий Григорьевич, р. в 1903 в Новочеркасском р-не Целиноградской обл., мл.лейт. 1258-го сп 378-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Устье.

ГУБАНОВ Григорий Григорьевич, р. в 1909 в Челябинской обл., мл.лейт. 634-го сп 119-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Покаёвцы.

НЯМА НЕВЯДОМЫХ САЛДАТ!

З ліста жонкі роднага брата В.С.Гошына

Піша вам пісьмо жонка роднага брата Гошына Віктара Сямёнавіча , які ёсць у спісах загінуўшых пры вызваленні вашага раёна.

Днямі мне яго родная сястра даслала выразку «Адгукніцеся» з Камень-Кашырскай раённай газеты. Прызнаюся, я не магла спакойна чытаць, няпрошаныя слёзы цяклі па шчоках. А ўнутраны голас мне паўтараў: «Невядомых салдат няма, кожны меў сваё імя, сваё прозвішча і мары, мары самыя светлыя, самыя цудоўныя. Гэта яны, загінуўшыя, недаспявалі, недакахалі, недамілавалі, а сваёй смерцю сцвердзілі жыццё на зямлі, якую любілі да болю, каб на ёй кожная галінка цвіла».

Радавы Гошын Віктар Сямёнавіч нарадзіўся ў 1926 г. у вёсцы Вярхі Камень-Кашырскага раёна. Бацька яго быў кавалём, яго паважалі ўсе аднавяскоўцы. Маці-сялянка выхавала чатырох дзяцей.

У жывых засталіся сёстры Любоў і Галіна. Брат Уладзімір, гэта мой муж, часта казаў: «Каб ведаў я, дзе пахаваны Віця, я паляцеў бы туды». Імя брата не сходзіла з яго вуснаў. Доўга мы не маглі даведацца, што захаронены Віктар у цэню беларускіх бяроз, яму васемнаццаць, навекі васемнаццаць...

У 1954 годзе ў мяне нарадзіўся сын, у гонар загінуўшага яму далі імя Віктар.

Паважаныя таварышы! Сардэчнае дзякуй вам за клопат і памяць аб загінуўшых. На жаль, нічога не можам вам даслаць: вёску Вярхі немцы спалілі, а сям'я, ратуючыся ад нацыяналістаў, выехала ў горад. Бандэраўцы помсцілі, бо браты Гошыны не пайшлі з імі, а выканалі свой абавязак — абаранялі Радзіму.

ГУБАЧЁВ Николай Николаевич, р. в 1916 в д.Шотовская б.Кургазанского р-на, Башкортостан, ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Ходоровщина.

ГУЛЯЕВ Леонид Павлович, р. в 1909 в б.Дегтянском р-не Тамбовской обл., серж. 1256-го сп 378-й сд, умер от ран 20.7.1944.

ДАНИЛОВ Александр Кузьмич, р. в 1919 в г.Москве, ряд. 634-го сп 119-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Покаёвцы.

ДЕГТЕВА Александра Ивановича, р. в 1922 в г.Рыбинске, ряд. 1256-го сп 378-й сд, погибла 18.7.1944 у д.Щуньки.

ДУБАС Артемий Алипович, р. в 1902 в с.Михайловка Каневского р-на Черкасской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Ходоровщина.

ДУБОВЫЙ Иван Миронович, р. в Звенигородском р-не Черкасской обл., ряд., погиб 17.7.1944 у д.Гарбули.

ДУМЧИЙ Николай Фёдорович,, р. в 1920 в г.Кировограде, лейт. ком.взв, 1-го тб 24-й тбр, погиб 17.7.1944 у д.Вожаны.

ДУРАКОВ Фёдор Васильевич, р. в Балашихинском р-не Московской обл., ряд., погиб 17.7.1944 у д.Вожаны.

ЕВСТИГНЕЕВ Иван Павлович, р. в 1917 в д.Совкино Грязовецкого р-на Волгоградской, обл. ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Вожаны.

ЕЛЬЦОВ Григорий Стефанович, р. в г.Москве, ряд., погиб 15.7.1944 у д.Заломы.

ЕРАНЦЕВ Михаил Васильевич, р. в 1923 в с.Травино Камызякского р-на Астраханской обл., серж. 595-го отд.сап.б-на 311-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Вожаны.

ЕХЕНОВ Иван Петрович, р. в 1907 в г.Кольчугино Владимирской обл., ряд. 1117-го сп 332-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Устье.

ЖИЛЕНКОВ Иван Степанович, р. в 1925 в с.Маснянка Тимского р-на Курской обл., мл.серж., погиб 16.7.1944 у д.Вожаны.

ЖУКОВ Николай Алексеевич, р. в 1925 в Рождественском с/с Увельского р-на Челябинской обл., ряд. 70-й-тб, погиб 17.7.1944 у д.Устье.

ЗАДВОРНЫЙ Юрий Витальевич, р. в 1914 в с.Доротище Ковельского р-на Волынской обл., ряд. 1117-го сп 332-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Устье.

ЗАХАРОВ Михаил Петрович, р. в 1925 в г.Ниж.Новгороде, ряд. 634-го сп 119-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Покаёвцы.

ЗИМНИКОВ Петр Ильич, р. в 1923 в с.Колывань Новосибирской обл., ряд. 70-й тб, погиб 17.7.1944 у д.Устье.

ЗЛОТНИКОВ Леонид Израилевич, р. в 1925 в Веселовском с/с Долгоруковского р-на Липецкой обл., ефр. 70-й тб, погиб 17.7.1944 у д.Устье.

ЗОРИН Виктор Васильевич, р. в Лысковском р-не Нижегородской обл., ряд., погиб 15.7.1944 у д.Устье.

ЗОРИН Герман Сергеевич, р. в 1925 в г.Ижевске, мл.лейт., ком.взв. 1256-го сп 378-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Щуньки.

ИВАНОВ Степан Васильевич, р. в Карталинском р-не Челябинской обл., ряд., погиб 17.7.1944 у д.Вожаны.

ИГНАТОВ Николай Михайлович, р. в 1933 в Старокурьевском р-не Тамбовской обл., лейт. 1258-го сп 378-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Устье.

ИЛЬИН Пётр Васильевич, р. в 1897 в б.Небыловском р-не Ивановской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Вожаны.

ИСМАИЛОВ Идрис Исакович, р. в б.Избакентском р-не, Узбекистан, серж., погиб 25.6.1944 у д.Чернокосье Витебской обл.

ИСТОМИН Михаил Васильевич, р. в 1916 в с.Щурма Кировской обл., гв.лейт., погиб 17.7.1944 у д.Устье.

КАЗАКОВ Николай Гаврилович, р. в 1918 в г.Москве, мл.лейт. 1119-го сп 332-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Устье.

КАЛАЧЁВ Сергей Алексеевич, р. в 1915 в Уржумском р-не Кировской обл., ряд., погиб 18.7.1944 у д.Гарбули.

В. И. Каюткин.

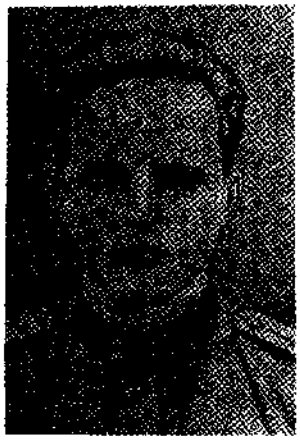

П. Д. Крекотень

КАЛИНИЧЕНКО Никифор Логинович, р. в 1912 в с.Нагольное Ровенского р-на Воронежской обл., старш. 1117-го сп 332-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Покаёвцы.

КАРПУК Максим Федорович, р. в 1907 в с.Натруски Камень-Каширского р-на, Волынской обл., ряд. 1117-го сп 332-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Устье.

КАТАПАЕВ Александр Григорьевич, р. в 1923 в г.Омске, ряд. 634-го сп 119-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Покаёвцы.

КАТУГИН Александр Константинович, р. в 1913 в г.Екатеринбурге,серж. 24-й тб, погиб 17.7.1944 у д.Вожаны.

КАЮТКИН Владимир Иванович, р. в 1919 в г.Тверь, ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Ходоровщина.

КИСЕЛЁВ Тихон Фёдорович, р. в 1898 в с.Н.Петровка Аннинского р-на Воронежской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Гарбули.

КЛИМУШКИН Василий Иванович, р. в 1905 в д.Городище Болховского р-на Орловской обл., ряд. 365-го сп 119-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Гарбули.

КОВАЛЬЧУК Николай Васильевич, р. в 1900 в с.Навоз Рожищенского р-на Волынской обл., ряд. 1117-го сп 332-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Устье.

КОЖИН Анатолий Васильевич, р. в 1912 в б.Петрищевском р-не Вологодской обл., ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Отоки.

КОНОБЕЕВ Иван Петрович, р. в 1906 в Новоузенском р-не Саратовской обл., кап. 1258-го сп 378-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Устье.

КОРНЕЕВ Андрей Михайлович, р. в Городокском р-не Хмельницкой обл., ряд., погиб 15.7.1944 у д.Устье.

КОРОЛЁВ Виктор Михайлович, р. в 1925 в д.Зекеево Михайловского р-на Рязанской обл.,

ефр. 1256-го сп 378-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Щуньки.

КОРОЛЁВ Парфен Григорьевич, р. в 1913 в д.Волово Кировского р-на Смоленской обл., ряд. 1117-го сп 332-й сд, умер от ран 15.7.1944.

КОСТЫЛЁВ Дмитрий Иванович, р. в 1907 в д.Угол Усть-Кубинского р-на Вологодской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Гарбули.

КОШМАН Иван Васильевич, р. в г.Атбасаре Целиноградской обл., ряд., погиб 16.7.1944 у д.Устье.

КРЕКОТЕНЬ Палладий Дмитриевич, р. в 1923 в с.Казацкое Звенигородского р-на Черкасской обл., лейт. 944-го ап 378-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Вожаны.

КРОПАЧЁВ Константин Иванович, р. в 1917 в д.Клешово Слободского р-на Кировской обл., лейт., к. взв. 395-го осапб 311-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Вожаны.

КРУПКО Григорий Михайлович, р. в 1914 в с.Преображенское Сватовского р-на Луганской обл., старш. 70-й тб, погиб 17.7.1944 у д.Устье.

КУЗНЕЦОВ Иван Семенович, р. в 1912 на ст.Ильмово, Татарстан,лейт. 1117-го сп 332-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Устье.

ЛАЗАРЕНКО Григорий Емельянович, р. в. 1923 в д.Игрушина Почепского р-на Брянской обл., ряд. 1115-го сп 332-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Шатрово.

ЛЕШУК Никифор Захарович, р. в 1917 в с.Сельце Голобского р-на Волынской обл., ряд. 365-го сп 119-й сд, погиб 18.7.1944 у д.Гарбули.

ЛИКУМОВ Борис Иванович, р. в 1921 на прииске Денис-Хасан Ульчского р-на Хабаровского края, ст.серж.70-й тб, умер от ран 21.7.1944.

ЛИОН Лев Моисеевич, р. в 1925 в г.Киеве, серж. 378-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Щуньки.

ЛИХОЛОБ Иван Фёдорович, р. в 1926 в Двуреченском р-не Харьковской обл., ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Отоки.

ЛУКИН Петр Степанович, р. в 1911 в Мегино-Кангаласском р-не, Якутия, ряд., погиб 17.7.1944 у д.Гарбули.

ЛУКИЧЁВ Александр Геннадьевич, р. в 1917 в г.Вологда, лейт., ком.взв. 1256-го сп 378-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Отоки.

ЛУСЬ Касьян Григорьевич, р. в 1912 в с.Явенки Голобского р-на Волынской обл., ряд. 1117-го сп 332-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Устье.

ЛЯШИК Сергей Гелькович, р. в 1904 в с.Холопье Березновского р-на Ровенской обл., ряд. 634-го сп 119-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Покаёвцы.

МАГНИЦКИЙ Борис Николаевич, р. в Балахна Нижегородской обл., мл.серж., погиб 17.7.1944 у д.Вожаны.

МАКАРОВ Василий Павлович, р. в 1916 в с.Б.Болдино Б.-Болдинского р-на Нижегородской обл., ряд.511-го сп 239-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Ходоровщина.

МАКЕЕВ Дмитрий Иванович, р. в 1913 в д.Зайцево Прохоровского р-на Белгородской обл., ряд.497-й орр 239-й сд, погиб 17.7.1944 у.Обухово.

МАЛОВ Василий Иванович, р. в 1904 в д.Замятино Кинешемского р-на Ивановской обл., ряд. 1117-го сп 378-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Устье.

МАРХАДЖАЕВ Ядгач, р. в 1900 в к-зе «Биш-Буки» б.Пунганского р-на, Узбекистан, ряд. 1117-го сп 332-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Устье.

МАТВЕЙЧУК Ефим Леонтьевич, р. в 1898 в с.Навоз Рожищенского р-на Волынской обл., ряд. 1117-го сп 332-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Устье.

МЕЛЬНИК Иван Фёдорович, р. в 1924 в г.Винница, ряд., погиб 16.7.1944 у д.Заломы.

МЕЛЬНИКОВ Иван Сергеевич, р. в 1903 в д.Усово Тепло-Огаревского р-на Тульской обл., ряд., погиб 17.7.1944 у д.Гарбули.

МОРГАЙ Порфирий Васильевич, р. в Христиновском р-не Черкасской обл., ряд., погиб 15.7.1944 у д.Устье.

МОСКАЛЁВ Семен Васильевич, р. в 1922 в д.Пасека Велижского р-на Смоленской обл., ефр. 1258-го сп 378-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Вожаны.

МУХИН Евгений Васильевич, р. в Старожиловском р-не Рязанской обл., ряд., погиб 16.7.1944 у д.Заломы.

МУХИН Иван Михайлович, р. в 1924 в с.Рыбницы Волховского р-на Ленинградской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, умер от ран 19.7.1944.

МХИТОРЯН Асцатур Акопович, р. в 1920 в г.Кировобад, Азейбарджан, ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Ходоровщина.

МЫНАЙТОВ Сайфаттен, р. в 1902 в Северо-Казахстанской обл., ряд. 634-го сп 119-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Покаёвцы.

НАКОНЕЧНЫЙ Семён Алексеевич, р. в 1910 в с.Билин Ковельского р-на Волынской обл., ряд. 1117-го сп 332-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Устье.

НАРЫШКИН Александр Васильевич, р. в 1915 в д.Карьково б.Лопаснинского р-на Московской обл., ряд. 1117-го сп 332-й сд, умер от ран 19.7.1944.

НИКИТИН Сергей Алексеевич, р. в 1898 в Климовском р-не Брянской обл., ряд. 365-го сп 119-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Гарбули.

ОБОЯНСКИЙ Алексей Тимофеевич, р. в Конышевском р-не Курской обл., старш., погиб 17.7.1944 у д.Вожаны.

ОКСЕНЮК Михаил Акимович, р. в 1912 в с.Сафоновка Маневичского р-на Волынской обл., ряд. 1117-го сп 332-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Устье.

ОРЕШКИН Егор Ануфриевич, р. в 1906 в д.Мотовилово б.Чернухинского р-на Нижегородской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Вожаны.

ОРЛОВ Василий Иванович, р. в 1914 в с.Дризково Бежецкого р-на Тверской обл., ряд. 634-го сп 119-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Покаёвцы.

ОСИПОВ Павел Андреевич, р. в 1908 в с. Слудка Сыктывдинского р-на, Коми, ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Ходоровщина.

ПАРФЕНЮК Фёдор Сергеевич, р. в 1898 в с.Рогово Уманского р-на Черкасской обл., ряд. 1117-го сп 332-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Устье.

ПАРФЕНЮК Феодосий Спиридонович, р. в г. Умань Черкасской обл., ряд., погиб 17.7.1944 у д.Устье.

ПАРХОМЕНКО Иннокентий Савельевич, р. в 1924 в с.Белозерка Запорожского р-на Запорожской обл., ряд. 634-го сп 119-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Покаёвцы.

ПЕРЧИЦ Захар Григорьевич, р. в 1909 в д.Рудка Владимирецкого р-на Ровенской обл., ряд. 1115-го сп 332-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Устье.

ПЕРШИН Михаил Акимович, р. в 1903 в с.Дорохово Назаровского р-на Красноярского края, ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Щуньки.

ПЕТРИЧЕНКО Кирилл Денисович, р. в 1912 в с.Пшеничники Каневского р-на Черкасской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Ходоровщина.

ПЕТУХОВ Павел Иванович, р. в 1900 в с.Муса Солецкого р-на Новгородской обл., ряд., погиб 16.7.1944 у д.Ходоровщина.

ПЛУЖНИК Николай Дмитриевич, р. в 1918 в д.Михайло-Заводское Апостоловского р-на Днепропетровской обл., кап., комбат 1117-го сп 332-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Устье.

ПОЙДА Емельян Автономович, р. в 1910 в с.Билин Ковельского р-на, ряд. 1117-го сп 332-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Устье.

ПОЛИЩУК Григорий Фёдорович, р. в Звенигородском р-не Черкасской обл., ряд., погиб 15.7.1944 у д.Устье.

ПОПОВ Александр Григорьевич, р. в 1920 в Золоводском с/с Зыряновского р-на Кемеровской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Щуньки.

ПОПОВ Иван Дмитриевич, р. в 1914 в д.Парс Усть-Кулумского р-на, Коми, серж. 634-го сп 119-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Покаёвцы.

ПОРОТИКОВ Серафим Васильевич, р. в 1918 в с.Озерки Никифоровского р-на Тамбовской обл.,ст.серж. 1117-го сп 332-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Покаёвцы.

ПРИВАЛОВ Михаил Васильевич, р. в д. Лопатино Клинцовского р-на Брянской обл., ряд. 1193-го сп 360-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Устье.

ПРОТАСОВ Василий Андреевич, р. в 1923 в г.Мурманске, ряд. 1117-го сп 332-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Устье.

САВЕРЬЯЗОВ Горифьян, р. в 1907 в с.Ематовка Высокогорского р-на, Татарстан, ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Щуньки.

САВЧУК Василий Павлович, р. в 1921 в с.Корец Гощанского р-на Ровенской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Щуньки.

САМОХИН Егор Степанович, р. в 1898 в с.Маслово Хвастовичского р-на Калужской обл., ряд. 365-го сп 119-й сд, погиб 18.7.1944 у д.Гарбули.

САХАРЧУК Карп Степанович, р. в 1922 в с.Натруски Камень-Каширского р-на Волынской обл., ряд. 1117-го сп 332-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Устье.

СЕЙКУЛОВ Хусаин, р. в 1910 в с.Исаевское Добринского р-на Омской обл., ефр.1254-го сп 378-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Гарбули.

СЕКРЕТАРЁВ Григорий Андреевич, р. в 1919 в с.Старая Письмянка, Татарстан, кап. 1117-го сп 332-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Устье.

СЕЛЕЗНЕВ Геннадий Александрович, р. в 1925 на ст.Яя Анжеро-Судженского р-на Кемеровской обл., ряд. 1117-го сп 332-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Устье.

СИДОРУК Лука Филлипович, р. в 1912 в с.Линевка Рожищенского р-на Волынской обл., ряд. 1117-го сп 332-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Устье.

СИСЮК Григорий Григорьевич, р. в Сарненском р-не Ровенской обл., ряд. , погиб 15.7.1944 у д.Устье.

СЛЕПЕНКОВ Алексей Абрамович, р. в 1913 в Пустошкинском р-не Псковской обл., ряд. 634-го сп 119-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Покаёвцы.

СОЛОВЬЁВ Григорий Семёнович, р. в 1917 в с.Якутская Стойба Амурской обл., мл.лейт. 1256-го сп 378-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Щуньки.

Н. А. Сорока.

СОРОКА Николай Артёмович, р. в 1920 в г.Ковеле, погиб 17.7.1944 у д.Гарбули.

СТАРИКОВ Михаил Яковлевич, р. в 1924 в д.Кураши Кунгурского р-на Пермской обл., ефр. 1258-го сп 378-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Вожаны.

СТЕПАНЧЕНКО Митрофан Петрович, р. в 1923 в с.Кинаховцы Збаражского р-на Тернопольской обл., ряд. 1258-го сп 378-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Отоки.

ТАРАССКИЙ Иосиф Кириллович, р. в Звенигородском р-не Черкасской обл., механик, погиб 17.7.1944 у д.Вожаны.

ТЕРЕЩЕНКО Пётр Егорович, р. в 1925 в Большемуртинском р-не Красноярского края, серж. 634-го сп 119-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Покаёвцы.

УЛИТИН Алексей Фёдорович, р. в 1921 в Тарногском р-не Вологодской обл., серж., погиб 17.7.1944 у д.Вожаны.

ФЕОКТИСТОВ Сергей Антонович, р. в 1907 в с.Соловкино б.Кутузовского р-на Самарской обл., ряд.. 511-го сп 239-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Ходоровщина.

ФИЛАТОВ Михаил Федотович, р. в 1924 в Зеленодольском р-не, Татарстан, ряд. 1117-го сп 332-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Устье.

ХАРИТОНОВ Тихон Васильевич, р. в 1907 в с.Спасск Алексинского р-на Тульской обл., ряд. 365-го сп 119-й сд, погиб 18.7.1944 у д.Гарбули.

ХАРЧЕНКО Василий Захарович, р. в 1911 в с.Вербовец Звенигородского р-на Черкасской обл., ряд., погиб 17.7.1944 у д.Устье.

ХВОЩУК Андрей Давыдович, р. в 1905 в с.Билин Ковельского р-на Волынской обл., ряд. 365-го сп 119-й сд, погиб 18.7.1944 у д.Гарбули.

ХМЕЛЕВСКИЙ Борис Антонович, р. в Березнеговатском р-не Николаевской обл., серж., погиб 19.7.1944 у д.Сарья.

ХОМЯКОВ Леонид Сергеевич, р. в 1916 в Казахстане, проживал в г.Черногорск Красноярского края, ряд. 1256-го сп 378-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Щуньки.

ХРУЩЁВ Николай Петрович, р. в Ивановском с/с Глазуновского р-на Орловской обл., погиб 16.7.1944 у д.Щуньки.

ХУДАЙБЕРГЕНОВ Ровман, р. в 1915 в к-зе им.Буденного Чарджоуской обл., ряд. 634-го сп 119-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Покаёвцы.

ЧЕНЧЕНКО Иван Дмитриевич, р. в 1915 в б.Перелазовском р-не Киевской обл., ст.лейт. 1258-го сп 378-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Устье.

ЧЕРЕДНИЧЕНКО Мефодий Филиппович, р. в 1905 в с.Межирич Каневского р-на Черкасской обл.,ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Ходоровщина.

А. И. Шумилов.

ЧЕТВЕРТАКОВ Алексей Яковлевич, р. в 1914 в Барнаульском р-не Алтайского края, ряд. 634-го сп 119-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Покаёвцы.

ШЕСТАК Александр Моисеевич, р. в 1905 в с.В.Обуховка Миргородского р-на Полтавской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Вожаны.

ШИБКО Василий Степанович, р. в 1902 в с.Середовка б.Згуровского р-на Полтавской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Ходоровщина.

ШИМАЛИН Дмитрий Семёнович, р. в 1926 в с.Юмишор Большенарымского р-на Вост.-Казахстанской обл., ряд. 634-го сп 119-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Покаевцы.

ШМУЙЛОВИЧ Исак Самойлович, р. в 1922 в г.Барановичи, ряд. 1117-го сп 332-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Устье.

ШУМИЛОВ Александр Иванович, р. в 1915 в с.Чепца б.Просницкого р-на Кировской обл., лейт., ком. взв. 70-й тб, погиб 17.7.1944 у д.Устье.

ЩЕРБАКОВ Сергей Моисеевич, р. в 1906 в д.Трубино б.Всходского р-на Смоленской обл., ряд. 634-го сп 119-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Покаёвцы.

ЩУКИН Пётр Васильевич, р. в 1903 в Измалковском р-не Липецкой обл., ст.серж., погиб 17.7.1944 у д.Синицы.

ЮЩУК Гаврил Никанорович, р. в 1911 в с.Навоз Рожищенского р-на Волынской обл., ряд. 1117-го сп 332-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Устье.

ЯКИМЕНКО Андрей Емельянович, р. в 1918 на ст.Октябрьская Харьковской обл., ряд. 1476-го сап., погиб 15.7.1944 у д.Заломы.

ЯКИМОВ Владимир Пантелеевич, р. в 1926 в д.Выемково Ленского р-на Архангельской обл., ряд 511-го сп 239-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Ходоровщина.

ЯРОПОЛОВ Дмитрий Степанович, р. в д. Шныры Даровского р-на Кировской обл., арт., погиб 17.7.1944 у д.Покаёвцы.

ЧАПАЕВСКИЙ СЕЛЬСКИЙ СОВЕТ

ЗАХОРОНЕНИЕ В ДЕРЕВНЕ ДУБРОВЫ

АБРАМЕНКО Иван Иосифович, р. в 1926 в д.Васильевка Чулымского р-на Новосибирской обл., ряд. 292-го сп 115-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Дубровы.

АВДЮШИН Сергей Дмитриевич, р. в 1926 в д.Воскресеновка Севского р-на Брянской обл., ряд. 292-го сп 115-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Дубровы.

БАРДИН Иван Васильевич, р. в 1909 в д.Заручье Калязинского р-на Тверской обл., ряд. 292-го сп 115-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Дубровы.

БУКИЛЬ Николай Александрович, р. в 1914 в г.Томске, ст.серж.1503-го сап, погиб 14.7.1944 у д.Дубровы.

ВАЩЕНКО Иван Тимофеевич, р. в 1899 в д.Ломижино Невельского р-на Псковской обл., мл.серж. 292-го сп 115-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Дубровы.

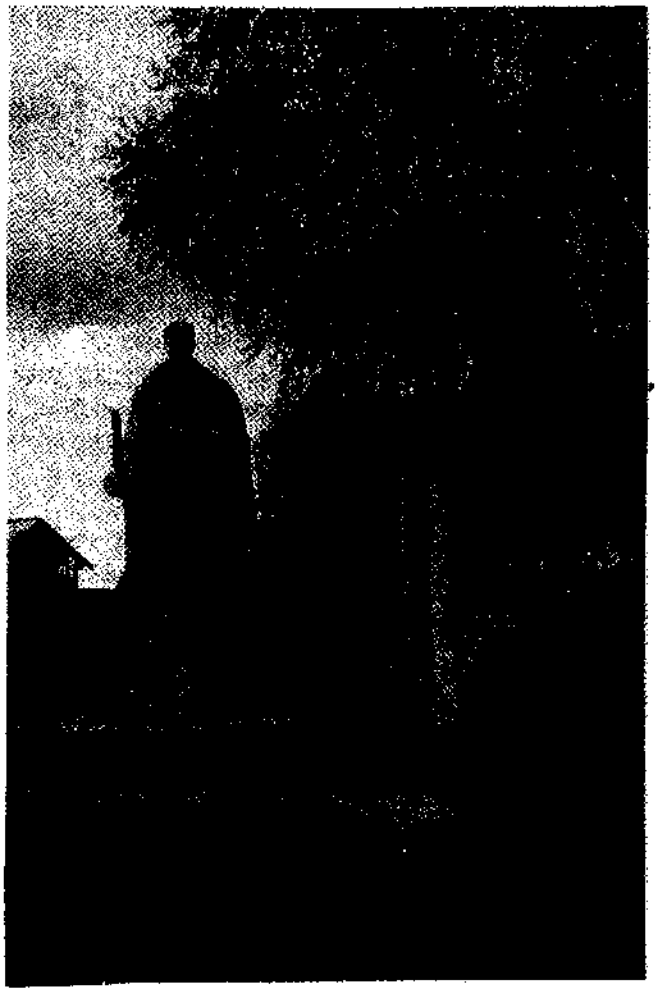

Помнік на брацкай магіле савецкіх воінаў і партызан у вёсцы Дубровы.

ВИЛКОВ Сергей Андреевич, р. в 1926 в с.Чубаровка Колышлейского р-на Пензенской обл., ряд. 292-го сп 115-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Дубровы.

ВОРОНЦОВ Николай Григорьевич, р. на ст.Обход Уренского р-на Нижегородской обл., серж., умер от ран 17.7.1944.

ВОРОПКАЛОВ Леонид Григорьевич, р. в 1925 в зверосовхозе «Профсоюзник» Вязовского р-на Волгоградской обл., мл.серж. 1503-го сап, погиб 14.7.1944 у д.Дубровы.

ВЕЛЬМІ ЛЮБІЎ ЖЫЦЦЁ

З ліста сястры Е.К.Дзеравянкіна Наталлі Дзеравянкінай, Новасібірская вобласць

Добры дзень, паважаныя таварышы!

Піша вам сястра аднаго з загінуўшых у Віцебскай вобласці салдата, Наталля Кірылаўна Дзеравянкіна.

Мы прачыталі заметку ў раённай газеце «За камунізм» «Адгукніцеся», з якой даведаліся, што рыхтуецца летапіс «Памяць». Сярод загінуўшых, названых у газеце, ёсць і імя майго брата Дзеравянкіна Еўдакіма Кірылавіча. Высылаю яго партрэт — гэта ўсё, што засталося. Ніякіх дакументаў не захавалася. У армію Еўдакім быў прызваны 9 лістапада 1943 года. 6 месяцаў знаходзіўся на вучобе ў г.Бердску Новасібірскай вобласці. У маі 1944 года адпраўлены на фронт, а ў ліпені 1944 года загінуў. Яму яшчэ не было і 18 год.

Крыху пра Еўдакіма. З чатырох братоў, што ваявалі на фронце, ён быў самы малодшы, і з вайны не вярнуўся толькі ён. У сям'і яго любілі. Быў фізічна моцны, рухавы, жыццярадасны. Вельмі любіў жыццё.

Мама наша часта хварэла, у яе аднімаліся ногі. Замешваць і выпякаць хлеб яна давярала толькі Еўдакіму. Ён мог выконваць любую мужчынскую і жаночую работу аднолькава добра. Быў уважлівы да акружаючых. Аб ім пісаць можна многа, але я ведаю, як мала ў вас часу, бо такіх пісем шмат.

Усе нашы родныя выказваюць вам сардэчную ўдзячнасць за вашу патрэбную работу. Вялікі вам дзякуй за памяць.

ВОУЖАНИН Владимир Фёдорович, р. в 1924 в с.Кстово Нижегородской обл., ряд. 292-го сп 115-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Дубровы.

ГАВРИЛОВ Яков Степанович, р. в д.М.Туровки Бежаницкого р-на Псковской обл., рядовой, погиб 14.7.1944 у д.Дубровы.

ГИЛЕР Моисей Бенманович, р. в г. Киеве, ряд. 292-го сп 115-й сд, погиб 16.7.1944 у д. Дубровы.

ГОРДИКОВ Василий Дмитриевич, р. в 1925 в с.Вяземка Земетчинского р-на Пензенской обл., рядовой, п/п 21054, погиб 13.7.1944 у д.Дубровы.

ДЕМЬЯНЕНКО Иосиф Петрович, р. в г.Минске, ст. серж. 576-го сп 115-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Дубровы.

ДЕРЕВЯНКИН Евдоким Кириллович, р. в 1926 в д.Васильевка Чулымского р-на Новосибирской обл., мл.серж. 292-го сп 115-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Дубровы.

ДОЛГУШЕВ Николай Петрович, р. в 1909 в г.Иваново, ряд. 115-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Дубровы.

ЕЛИСЕЕВ Михаил Трофимович, р. в 1918 в д.Гридино Каширского р-на Московской обл., ст. серж. 1503-го сап, погиб 11.7.1944 у д.Дубровы.

ЖАРИКОВ Николай Фёдорович, р. в 1925 на х.Добрая Воля Белгородской обл., ст.серж. 292-го сп 115-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Дубровы.

ЗВОСКИЙ Фёдор Филиппович, р. в 1914 в Исакогорском р-не Архангельской обл., ряд. 292-го сп 115-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Дубровы.

КАРПОВ Василий Семёнович, р. в д.Хотица Киришского р-на Ленинградской обл., старш. 576-го сп 115-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Дубровы.

КЛИНОВ Николай Сергеевич, р. в 1925 в г.Краснокамске Пермской обл., ряд. 292-го сп 115-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Дубровы.

КОНОВАЛОВ Николай Фомич, р. в 1926 в Курганском с/с Красногородского р-на Брянской обл., ряд. 115-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Дубровы.

КОШКАРЕВСКИЙ Алексей Филиппович, р. в 1926 в с.Анненково Кузнецкого р-на Пензенской обл., ряд. 292-го сп 115-й сд, погиб 17.7.1944 у д.Дубровы.

КРАВЕЦ Иван Петрович, р. в 1900 в с.Гораймовка Киверцовского р-на Волынской обл., ряд. 292-го сп 115-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Дубровы.

КУРОВ Сергей Михайлович, р. в 1909 в Кузнецовском с/с Шатурского р-на Московской обл., ряд. 1503-го сап, погиб 15.7.1944 у д.Дубровы.

ЛЕТЯГИН Василий Андреевич, р. в 1925 в г.Оренбурге, мл.лейт. 1503-го сап, погиб 14.7.1944 у д.Дубровы.

МАЙОРОВ Гаврил Васильевич, р. в с.Анненково Кузнецкого р-на Пензенской обл., серж. 292-го сп 115-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Дубровы.

МОКИЕЦ Трофим Иванович, р. в 1924 в с.Гораймовка Киверцовского р-на Волынской обл., ряд. 292-го сп 115-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Слободка.

МОЛОЧАЕВ Анвар, р. в 1924 в Гармском р-не, Таджикистан, ряд. 292-го сп 115-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Дубровы.

МУСОРИН Павел Михайлович, р. в г.Ужур Красноярского края, ряд. 292-го сп 115-й сд, погиб 15.7.1944 у д.Дубровы.

Е. К. Деревянкин.

ОСИПОВ Михаил Ильич, р. в 1923 в д.Горбово Бежаницкого р-на Псковской обл., ряд., погиб 13.7.1944 у д.Дубровы.

ОХРЕМОВИЧ Петр Андреевич, р. в с.Торговица Млиновского р-на Ровенской обл., ряд. 115-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Дубровы.

ПЕТРАШКЕВИЧ Иван Васильевич, р. на ст.Чулымская Новосибирской обл., ряд. 292-го сп 115-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Дубровы.

ПИСТАНОВ Михаил Никифорович, р. в 1916 в г.Санкт-Петербурге, мл.лейт. 1503-го сап, погиб 14.7.1944 у д.Дубровы.

ПОРНЯКОВ Николай Михайлович, р. в д.Пичери Ковернинского р-на Нижегородской обл., ряд. 292-го сп 115-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Дубровы.

САЛАДИН Владимир Евгеньевич, р. в 1906, лейт., к-р сап. взвода 292-й сд, погиб 16.7.1944 у д.Дубровы.

САХНЮК Иван Абрамович, р. в 1922 в с.Углы-2 Ковельского р-на Волынской обл., ряд. 292-го сп 115-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Дубровы.

СВИСТУН Иван Прохорович, р. в 1916 в Семеновском с/с Глуховского р-на Сумской обл., серж. 1503-го сап, погиб 14.7.1944 у д.Дубровы.

СИДОРОВ Григорий Никитич, р. в 1917 в г.Николаев, ряд. 325-го сд, погиб 17.7.1944 у д.Дубровы.

СЕНИН Александр Васильевич, р. в 1910 в д.Яковское б.Труботинского р-на Орловской обл., ст.серж. 1503-го сап, погиб 11.7.1944 у д.Дубровы.

СТАРОСТИН Михаил Дмитриевич, р. в с.Пурдошки Темниковского р-на, Мордовия, ст. серж. 292-го сп 115-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Дубровы.

СТЕПАНЕНКО Алексей Вакулович, р. в 1919 в д.Целеево Дмитровского р-на Московской обл., мл.лейт. 1503-го сад, погиб 14.7.1944 у д.Дубровы.

СУРАНОВ Анатолий Степанович, р. в г.Томске, ряд. 292-го сп 115-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Дубровы.

И. К. Хотин.

СУСАРЕВ Степан Гаврилович, р. в 1926 в Болотнинском р-не Новосибирской обл., ряд. 292-го сп 115-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Дубровы.

ФИЛИПЧУК Филипп Васильевич, р. в 1910 в с.Мыково Киверцовского р-на Волынской обл., ряд. 292-го сп 115-й сд, погиб 13.7.1944 у д.Дубровы.

ХОТИН Иван Кириллович, р. в с.Гмырянка Ичнянского р-на Черниговской обл., ряд. 115-й сд, погиб 14.7.1944 у д.Дубровы.

ЧУНАРЕВ Василий Родионович, р. в 1924 в с.Воскресеновка Оренбургской обл., серж. 1503-го сап, погиб 14.7.1944 у д.Дубровы.

ШАПОЧКА Василий Иванович, р. в Балахтинском р-не Красноярского края, ряд., п/п 21054, погиб 13.7.1944 у д.Дубровы.

ЗАХОРОНЕНИЕ В ДЕРЕВНЕ ЛИСНО

АВРУТИК Владимир Самойлович, р. в г.Санкт-Петербурге, ряд. 315-й ошр, погиб 16.7.1944 у д.Кобыленцы.

АФАНАСЬЕВ Николай Александрович, р. в 1926 в г.Орле, ряд. 699-го иптап 115-й сд, умер от ран 14.7.1944.

БАБАКОВА Евдокия Степановна, р. в 1909 в г.Запорожье, ряд. 593-й окшр, погибла 16.7.1944 у д.Глинцы.

БЕЛОУСОВ Василий Николаевич, р. в 1913 в Маловишерском р-не Новгородской обл., ряд. 576 -го сп 115-й сд, умер от ран 14.7.1944.

ВАГИН Петр Максимович, р. в 1925 в п.Дегтярка Ревдинского р-на Свердловской обл., ряд. 576-го сп 115-й сд, умер от ран 18.7.1944.

ГЛАЗУНОВ Иван Александрович, р. в с.Завидово Конаковского р-на Тверской обл., лейт., п/п 28405, умер от ран 16.7.1944.

ГОРОДНИЧЕВ Александр Иванович, р. в Богородицком р-не Тульской обл., ряд. 315-й ошр, погиб 15.7.1944 у д.Кобыленцы.

ГРИЦКОВ Андрей Тимофеевич, р. в 1914 в д.Вилейка Сосновского р-на Нижегородской обл., ряд. 638-го сп 115-й сд, умер от ран 18.7.1944.

ДАВЫДЕНКО Анатолий Фёдорович, р. в 1924 в д.Малиновка Саянского р-на Красноярского края, ряд., сапер 192-го осб 115-й сд, умер от ран 19.7.1944.

ДЕМИДОВ Иосиф Васильевич, р. в Чапаевском р-не Уральской обл., ряд. 315-й ошр, погиб 14.7.1944 у д.Кобыленцы.

КОРОЛЬКОВ Яков Сергеевич, р. в 1900 в с.Якунинское б.Арефинского р-на Ярославской обл., ряд. 315-й оашр, погиб 15.7.1944 у д.Кобыленцы.

КОТЛЯРОВ Пётр Афанасьевич, р. в 1916 в г.Омске, кап., п/п 44494, погиб 15.7.1944 у д.Чернооки.

КРУПКИН Пётр Иванович, р. в 1925 в г.Искитим Новосибирской обл., ряд. 292-го сп 115-й сд, умер от ран 17.7.1944.

КУЗНЕЦОВ Иван Дмитриевич, р. в 1924 в д.Горка Устюженского р-на Вологодской обл., серж. 135-го гв. сп, умер от ран 16.7.1944.

ПЛАТОНОВ Сергей Васильевич, р. в 1924 в г.Порхов Псковской обл., ряд. 576-го сп 115-й сд, умер от ран 16.7.1944.

Помнік на брацкай магіле савецкіх воінаў і партызан у вёсцы Лісна.

ПОПОВ Иван Дмитриевич, р. в 1926 в Покровском р-не Оренбургской обл., ряд. 576-го сп 115-й сд, умер от ран 16.7.1944.

ПРИТЧИН Савелий Маркович, р. в 1914 в д.Рассказино Барнаульского р-на Алтайского края, серж. 81-го тп 22-й армии, погиб 14.7.1944 у д.Макуты.

ПРОНИН Пиванаш Иванович, р. в Волоколамском р-не Московской обл., серж., умер от ран 24.7.1944.

РАЗРЯДОВ Александр Петрович, р. в г. Родники Ивановской обл., ст. лейт., погиб 14.7.1944 у д. Ардавские.

РАЧИНСКИЙ Яков Давыдович, р. в г.Ижевске, серж., п/п 44494, погиб 17.7.1944 у д.Чернооки.

САИДОВ Муса, р. в г.Алма-Ата, ряд., погиб 15.7.1944 у д.Кобыленцы.

ТКАЧЁВ Николай Александрович, р. в 1923 в Рославльском р-не Смоленской обл., мл.серж. 81-го тп 22-й армии, погиб 14.7.1944 у д.Макуты.

ФЁДОРОВ Василий Алексеевич, р. в 1916 в с.Константиновка Жигаловского р-на Иркутской обл., ряд.232-го сп, умер от ран 21.7.1944.

ФОНДЕЕВ Павел Иванович, р. в. 1926 в д.Кошелёво Свердловского р-на Орловской обл., ряд. 699-го шпап 115-й сд, умер от ран 15.7.1944.

ШИТОВ Пётр Севостьянович, р. в 1896 в Клинцовском р-не Брянской обл., ряд. 192-го осб 115-й сд, умер от ран 15.7.1944.

ЗАХОРОНЕНИЕ У ОЗЕРА ГЛУБОКОЕ

БУГРЕЕВСКИЙ Артамон Евстигнеевич, р. в 1923 в д.Бугреево б.Ашевского р-на Псковской обл., ряд. 578-го сп 115-й сд, умер от ран 17.7.1944.

ГОБОЗОВ Дмитрий Сергеевич, р. в с.Елмура Пологского р-на Запорожской обл., ряд. 140-го сп 182-й сд, умер от ран 16.7.1944.

КОВЕШНИКОВ Фёдор Михайлович, р. в 1916 в с.Малахово Косихинского р-на Алтайского края, ряд. 370-й сд, умер от ран 15.7.1944.

МАКУШИН Николай Сергеевич, р. в 1925 в д.Тикейкино Павлоградского р-на Омской обл., ряд. 760-го сп 208-й сд, умер от ран 17.7.1944.

МАЛОВ Николай Александрович, р. в 1914 в г.Буй Костромской обл., серж. 1274-го зап, умер от ран 15.7.1944.

ХАМЧУК Степан Лукашевич, р. в 1898 в с.Кривичино Голобского р-на Волынской обл., ряд. 760-го сп 208-й сд, умер от ран 14.7.1944.

ШАЙТАРОВСКИЙ СЕЛЬСКИЙ СОВЕТ

ЗАХОРОНЕНИЕ В ДЕРЕВНЕ ПРУДИНКИ

ВАСИЛЬЕВ Семён Дмитриевич, р. в 1921 в с.Климовцы Свободненского р-на Амурской обл., ряд. 1115-го сп 332-й сд, погиб 11.7.1944 в д.Стайки.

ГАНИЧ Иван Яковлевич, р. в 1916 в ст.Дыширмеевская Красноармейского р-на Краснодарского края, ст.серж. 171-го отд. б-на 1-го Прибалтийского фронта, погиб 11.7.1944 у д.Булавки.

ГОРЕНКОВ Иван Фёдорович, р. в 1919 в г.Екатеринбурге, ст.серж. 171-го об 1-го Прибалтийского фронта, погиб 11.7.1944 у д.Булавки.

ДЕМЕНЧУК Иван Андреевич, р. в 1911 в д.Белашево б.Мизочского р-на Ровенской обл., ряд. 1115-го сп 332-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Стайки.

ЖУРАВЛЁВ Петр Ефимович, ст.лейт., погиб 11.7.1944 у д.Булавки.

ЗАХАРОВ Дмитрий Владимирович, р. в 1924 в г.Ногинск Московской обл., ряд. 1193-го сп 360-й сд, умер от ран 19.7.1944.

ИГНАТОВ Сергей Игнатьевич, р. в 1895 в д.Дясти б.Слободенского р-на Смоленской обл., ряд. 1193-го сп 360-й сд, умер от ран 12.7.1944.

КИТАЕВ Исак, р. в 1903 в к-зе им.Ахунтабаева Кассанского р-на Кашкадарьинской обл., ряд. 1115-го сп 332-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Стайки.

МАГОМЕДОВ Магомед, р. в 1917 в с.Какамахи Левашинского р-на, Дагестан, ряд. 1115-го сп 332-й сд, погиб 11.7.1944 в д.Стайки.

МИНИН Иван Васильевич, р. в 1919 в г.Санкт-Петербурге, кап. 1115-го сп 332-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Лазарево.

НЕПОМНЯЩИЙ Зиновий Самуилович, р. в 1904 в г.Киеве, ряд. 1115-го сп 332-й сд, погиб 11.7.1944 в д.Стайки.

СТОЛБИКОВ Василий Васильевич, р. в 1923 в г.Иваново. лейт. 1119-го сп 332-й сд, погиб 12.7.1944 у д.Лещилово.

СТРИЖЕУС Гаврил Степанович, р. в д.Рудня Владимирецкого р-на Ровенской обл., ряд. 1193-го сп 360-й сд, умер от ран 12.7.1944 у д.Филиппово.

ЧЕНКИ Яков Дмитриевич, р. в 1907 в г.Любачов/Польша/, ряд. 1115-го сп 332-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Стайки.

ЧЕРТАКОВ Данил Сергеевич, р. в 1919 в с.Христолюбово б.Покровского р-на, Башкортостан, серж. 1115-го сп 332-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Стайки.

ШАХОВ Николай Васильевич, р. в д.Каралат Камызякского р-на Астраханской обл., ряд. 171-го отб 1-го Прибалтийского фронта, погиб 11.7.1944 у д.Булавки.

ШИМАНСКИЙ Демид Владимирович, р. в 1909 в с.Крупа Теремновского р-на Волынской обл., ряд. 1115-го сп 332-й сд, погиб 11.7.1944 у д.Стайки.

ЗАХОРОНЕНИЕ В ДЕРЕВНЕ ТЯСТЫ

ЛЕОНТЬЕВ Юрий Павлович, р. в 1927 в г.Москве, ефр. 1117-го сп 332-й сд, погиб 10.7.1944 у д.Жигули.

ВЯРНУЦЬ ІМЯ САЛДАТУ

/скарочана/

Гэты почырк на канверце я пазнаю адразу, бо пісьмы ад Надзеі Данілаўны Дадэка з Няверава прыходзяць часта. Не адкрываючы канверт, ужо ведаю: будзе пасланне да кнігі «Памяць».

Сярод усіх карэспандэнтаў Надзею Данілаўну вылучае грамадзянскі неспакой, шчырае жаданне зрабіць ўсё магчымае, каб сапраўды ніхто не быў забыты.

Яна едзе ў Полацк па ваенныя фатаграфіі, піша пісьмы ў іншыя вёскі, ідзе да людзей, збірае сведчанні, дакументы, успаміны.

Вось і зараз Надзея Данілаўна паведамляе, што ёй удалося ўстанавіць імя адной з ахвяр фашыстаў, аб якім ішла гаворка ў нашай газеце. На трэцяй старонцы ў першай і другой калонках амаль побач апынуліся прозвішчы Зялёнка. Надзея Данілаўна «звяла» іх у адну сям'ю.

Шчыра дзякуе Лідзія Іосіфаўна з вёскі Дадэкі клапатлівай жанчыне за яе пошук. Так, гэта яе муж, Зялёнка Іосіф Андрээвіч, 1910 года нараджэння, стаў тады ахвярай бесчалавечнай расправы. «Назея Данілаўна, прашу вас, як родную, напішыце ўсё, што трэба, я ўжо зусім слабая, нікуды не хаджу і ехаць не магу, вельмі прашу вас і высылаю фота яго...» — піша ўдава, якая жыве далёка ад магілы мужа, але, пакуль была сіла, зберагала магілу невядомага салдата каля сваёй вёскі.

Гэта рыса родніць абедзвюх жанчын. «Прачытала «Дзвінскую праўду», а там напісана, каб паведамлялі пра невядомыя салдацкія магілы. Сустрэліся мы з Антанінай Навіцкай і пачалі ўсё перажытае прыпамінаць...» — піша Надзея Данілаўна.

Успомнілі і пра магілу каля лясной дарогі. Зберагалі тую магілу людзі з лясного хутара па прозвішчы Шавярдук. Больш даглядала яе малодшая з дзяцей, Наташа, што пасвіла там карову. Ішлі гады, памерла маці, затым старэйшая сястра. Састарэла і Наташа, не магла больш карову трымаць і хадзіць далёка. Прыходзілі некалькі разоў вучні Дзегцяроўскай школы, потым школу закрылі...

Помнік на брацкай магіле савецкіх воінаў у вёсцы Цясты.

Брат Наташы, прыехаўшы з Ленінграда, паставіў на магіле салдата крыж. Зараз брат памёр, Наташа захварэла.

19 лістапада дзве жанчыны з Няверава наведалі магілу, якая знаходзіцца больш як за два кіламетры ад іх вёскі. Паднялі зямлю, умацавалі крыж. Зрабілі ўсё па-людску.

Дзякуй вам, дарагія. Магіла хлопца ў гімнасцёрцы, што загінуў за нашу зямлю, будзе ўзята на ўлік і дагледжана. Спадзяюся, што мы яшчэ не раз сустэнемся з вамі, бо тут, непадалёк, насупраць Княжыц, штогод прыпыняюцца турысты з клуба «Шукальнік». Знайсці невядомыя магілы, вярнуць імёны невядомым салдатам — наша мэта.

А.Бубала
1989,7 снежня
«Дзвінская праўда»

Воины 1119-го стрелкового полка 332-й стрелковой дивизии, пропавшие без вести на территории Верхнедвинского района с 9 по 18 июля 1944 г.

БАЙМУРЗАЕВ Турсумбек, р. в 1903 б.Ворошиловском р-не Андижанской обл., ряд., пропал без вести 9.7.1944.

БАЛКИН Василий Евтеньевич, р. в 1925 в д.Усть-Утка б.Висимовского р-на Екатеринбургской обл., мл.серж., пропал без вести 9.7.1944.

БЕРКОВСКИЙ Николай Тимофеевич, р. в 1924 в с.Тихомировка б.Мало-Гариковского р-на Павлодарской обл., ряд., пропал без вести 9.7.1944.

БОНДАРЬ Николай Игнатьевич, р. в 1904 в с.Переспа Рожищенского р-на Волынской обл., ряд., пропал без вести 15.7.1944.

ДАВИДЮК Михаил Демьянович, р. в 1920 в с.Дуще Рожищенского р-на Волынской обл., ряд., пропал без вести 15.7.1944.

ДУБРОВСКИЙ Тимофей Степанович, р. в 1910 в г.Ставрополь, пропал без вести 9.7.1944.

ЗАХАРЧУК Василий Маркович, р. в 1909 в с.Б.Беруны Рожищенского р-на Волынской обл., ряд., пропал без вести 9.7.1944.

ИГНАТЮК Фёдор Харитонович, р. в1903 в с.Брюховец Голобского р-на Волынской обл., пропал без вести 15.7.1944.

КАЧБЕКОВ Нохим, р. в 1906 в б.Молотовском р-не Омской обл., ряд., пропал без вести 9.7.1944.

КИСЛИЦА Карп Никифорович, р. в 1912 в с.Горинград б.Тучинского р-на Ровенской обл., ряд., пропал без вести 9.7.1944.

КОВАЛЬЧУК Ульян Наумович, р. в 1912 в с.Дуще Рожищенского р-на Волынской обл., ряд., пропал без вести 15.7.1944.

КОРЕЦКИЙ Александр Фролович, р. в 1908 в с.Радомышль Луцкого р-на Волынской обл., ряд., пропал без вести 9.7.1944.

КОШЕЕВ Алексей Васильевич, р. в 1919 в д.Кошеевка Зуевского р-на Кировской обл., серж., пропал без вести 9.7.1944.

КРЫШКО Иван Максимович, р. в 1923 в с.Михайловка Воронежской обл., ряд., пропал без вести 9.7.1944.

КУЧЕРОВ Павел Васильевич, р. в 1924 в г.Новая Ляля Екатеринбургской обл., ефр., пропал без вести 15.7.1944.

МЕЩЕРИН Владимир Константинович, р. в 1925 в г.Чита, мл.серж., пропал без вести 9.7.1944.

ПЕРВУХИН Иван Никифорович, р. в 1925 в с.Нерзаводское Читинской обл., ряд., пропал без вести 9.7.1944.

РЕЗИНКИН Филипп Фёдорович, р. в 1910 в п.Н.Михайлово б.Зайковского р-на Алтайского края, серж., пропал без вести 18.7.1944.

ТАНЧИЕВ Карим, р. в 1923 в Чиназском р-не Ташкентской обл., ефр., пропал без вести 9.7.1944.

ШАРАФУТДИНОВ Канаф, р. в 1908 в г.Андижане, серж., пропал без вести 10.7.1944.

ШАФРОНЮК Владимир Леонтьевич, р. в 1919 в с.Немер Рожищенского р-на Волынской обл., ряд., пропал без вести 15.7.1944.

ШАШИНОШВИЛИ Георгий Николаевич, р. в 1923 в с.Вапири Сенакского р-на, Грузия, пропал без вести 9.7.1944.

ВЕРХНЯДЗВІНСКІ РАЁН

У 2-х КНІГАХ

Кніга 2

МІНСК
«ПАЛІГРАФАФАРМЛЕННЕ»
2000

1941

1945

ІШЛА ВАЙНА НАРОДНАЯ

Вызваленне

23 чэрвеня 1944 г. пачалася Беларуская стратэгічная наступальная аперацыя /кодавая назва «Баграціён»/. У гэты дзень раніцай войскі 1-га Прыбалтыйскага, 3-га і 2-га Беларускіх франтоў пасля моцнай артылерыйскай і авіяцыйнай падрыхтоўкі перайшлі ў рашучае наступленне на Віцебскім, Аршанскім і Магілёўскім напрамках. На наступны дзень войскі 1-га Беларускага фронту абрынулі ўдар па ворагу на Бабруйскім напрамку.

На ўсіх участках абарона праціўніка была зломана, наступленне савецкіх войск працягвалася імкліва і сакрушальна. За 6 дзён яны прасунуліся на глыбіню 100—150 км, акружылі і разграмілі Віцебскую і Бабруйскую групоўкі ворага, вызвалілі Магілёў. 3 ліпеня быў вызвалены Мінск.

Войскі 1-га Прыбалтыйскага фронту ў ходзе Полацкай аперацыі прынеслі вызваленне на Верхнядзвінскую зямлю.

Вызваленне Верхнядзвіншчыны пачалося 30 чэрвеня 1944 года. У аперацыі прымалі ўдзел дывізіі 4-й ударнай, 6-й гвардзейскай, 51-й, 22-й армій /у яе складзе дзейнічаў 13-ты латышскі корпус/, 5-ты танкавы корпус.

Маршал Савецкага Саюза І.Х.Багрямян так піша аб гэтым:

«159-я танкавая брыгада танкавага корпуса да ночы на 30 чэрвеня прайшла каля 45 кіламетраў і ўранку 30 чэрвеня знянацку для праціўніка ўварвалася на вул. г.Дзісны. Напад быў такі нечаканы, што праціўнік не здолеў аказаць арганізаванае супраціўленне і паспешліва адступіў на правы бераг Заходняй Дзвіны, а следам за ім здолелі пераправіцца з дапамогай захопленага парома і нашы танкісты, якія занялі і ўтрымалі на правым беразе ракі невялікі плацдарм».

А гэта ўжо была Верхнядзвіншчына, сяло Луначарскае, і хаця той плацдарм уяўляў сабой толькі невялікі кавалачак зямлі, але адсюль пачалося вызваленне.

4 ліпеня адбылося перафарміраванне франтоў. Далейшая заслуга ў вызваленні раёна належыць 1-му Прыбалтыйскаму фронту, найбольш яго 4-й ударнай арміі. У вызваленні Дрысы ўдзельнічала таксама 6-я гвардзейская армія таго ж фронту. 22-я армія 2-га Прыбалтыйскага фронту вызваляла Асвейшчыну.

Савецкія войскі наступалі ўздоўж

Заходняй Дзвіны на г.Даўгаўпілс. Першыя баі прагрымелі на шляху 119-й стралковай дывізіі. Ужо 6 ліпеня 421-ы стралковы полк гэтай дывізіі авалодаў паўднёвай ускраінай вёскі Адамова. Баі былі нялёгкімі. Вораг чапляўся за кожнаю пядзю зямлі. І нават рачулка Перамерка, падобная на ручаіну, была выкарыстана ім у якасці абарончага рубяжа.

«Праціўнік упарта абараняецца на рубяжы Уладычына — Адамова — Батурына — р.Перамерка», — чытаем у аператыўнай зводцы 349-га арт.палка ад 9 ліпеня. Свежымі сіламі 281-й ахоўнай дывізіі, якую немцы кінулі ўзамен разгромленай 205-й палявой, ім удалося адбіць атакі савецкіх войскаў, прымусіўшы іх адысці на папярэднія пазіцыі.

Моцна пацярпела ад агню і суседняя 360-я стралковая дывізія, што не дазваляла забяспечваць пакуль стык з 14-м стралковым корпусам.

На рубяжах ракі Дрысы

Яшчэ мацнейшы рубеж абсталявалі фашысты на правабярэжжы Дрысы на ўчастку ад Буракова да вусця Нішчы. 7 ліпеня да ракі падышла 332-я дывізія, якая з боем узяла Дворыцу /Полацкую/ і Жмакі. У той жа дзень лясамі выйшла на Дрысу 378-я стралковая дывізія, з баямі падыходзілі да рубяжа жорсткіх баёў насупраць Дзёрнавіч, Пярэкаў і да Нішчы іншыя дывізіі.

У бой ішлі воіны 21-й гвардзейскай, 26-й, 28-й, 239-й, 311-й стралковых дывізій, асобных часцей і камандаванне, наперад вырываліся разведчыкі.

На шляху 4-й ударнай арміі на тэрыторыі раёна баі на рацэ Дрыса былі самымі жорсткімі і ахвярнымі. З вышынь правага берага ракі пазіцыі нашых дывізій лёгка прастрэльваліся. Але ўжо нішто не магло спыніць наступленне. Войскі пераадолелі і імклівую глыбокую плынь ракі, і высокія кручы з гітлераўскімі ўмацаваннямі. Ужо 8 ліпеня ў аперзводках 332-й і 378-й дывізій з'явіўся запіс: фарсіравана рака Дрыса, а на світанку 9 ліпеня былі вызвалены населеныя пункты Гараўцы, Лугаўцы, Сераднікі, Цвецінцы. Да канца дня лік вызваленых вёсак пайшоў на дзесяткі.

Да 119-й стралковай дывізіі носпех прыйшоў 11 ліпеня.

З журнала баявых дзеянняў 119-й стралковай дывізіі

«Праціўнік у 3.00 11.07 пачаў адыход у паўночна-заходнім напрамку, прыкрываючыся агнём артылерыі і мінамётаў, 365 сп пачаў у 4.40 пераслед адыходзячага праціўніка, у 6.00 полк уварваўся на ўсходнюю ўскраіну мястэчка і станцыю Боркавічы, з ходу збіў заслоны і факельшчыкаў і ў 6.45 цалкам ачысціў Боркавічы. Развіваючы наступленне, завалодаў н.п.Скарада, Няверава, Забелы-1. Праціўнік з паўночнага берага р.Дрыса флангавым кулямётным агнём спыніў полк на заходняй ускраіне н.п. Забелы-1. Камандзір палка прыняў рашэнне абысці адкрытае месца з захаду, і да 17.00 полк выйшаў у Забелы-2, працягваючы рух на Валынцы».

Гадзінай пазней на гэтыя пазіцыі выйшаў і 421-ы полк.

Падтрымліваючы наступленне суседзяў, моцны ўдар па праціўніку нанесла 332-я дывізія. У аперзводцы за 11 ліпеня налічваецца 40 вызваленых вёсак. Вызваліцеляў з 332-й у гэты дзень сустракалі ў Адамове і Забор'і, Нураве і Барсуках, Вадве, Моханаве і Касталомах. На наступны дзень, развіваючы поспех, дывізія за паўдня прайшла яшчэ 22 кіламетры і вызваліла 43 населеныя пункты ў міжрэччы Дзвіны і Дрысы. Жыхары Прудзінак і Ляшчылава, Хрусталёва і Ракусіна, Цястоў і Шайтарава маглі пачынаць мірнае жыццё.

На ўчастку 1115-га стралковага палка, які рухаўся ўздоўж Заходняй Дзвіны, фашысты арганізавалі ўпартае супраціўленне, замацаваўшыся ў лясным масіве, што цягнуўся ад Несцераў да Смулькава.

Полк нанёс сакрушальны ўдар у напрамку Дрысы, прарваў абарончы рубеж. Адначасова 270-я стралковая дывізія 6-й гвардзейскай арміі разграміла групоўку праціўніка на левым беразе Заходняй Дзвіны. Пасля інтэнсіўнага артабстрэлу 973-ці стралковы полк гэтай дзівізіі на досвітку 12 ліпеня фарсіраваў раку і распачаў вулічныя баі ў горадзе, аблегчыўшы тым самым перадавым часцям 4-й ударнай арміі задачу па вызваленні Дрысы. 332-я дывізія рапартавала ў штаб 4-й ударнай арміі:

«12 ліпеня 1115-ты стралковы полк прарваў упартае супраціўленне праціўніка на рубяжах Несцеры — Барсукі — Хараброва, Смулькава — Спартак і м.Дрыса. У 13.15 перадавыя часці палка ўварваліся ў м.Дрыса і ў 13.40 полк цалкам авалодаў м.Дрыса».

378-я дывізія ачысціла ад гітлераўцаў усё міжрэчча Свольны і Дрысы да Асвейска-Полацкай шашы.

17 ліпеня часцямі 325-й стралковай дывізіі 22-й арміі ва ўзаемадзеянні з партызанскай брыгадай імя М.В. Фрунзе вызвалены г.п.Асвея.

За гады вайны, як сведчаць гістарычныя даведнікі, на тэрыторыі раёна фашысты загубілі 20228 мірных жыхароў, на франтах і ў партызанскай барацьбе загінулі 5190 чалавек /у т.л. 640 партызан і падпольшчыкаў/. На тэрыторыі раёна пахавана 2880 савецкіх воінаў і партызан, якія загінулі ў гады Вялікай Айчыннай вайны, спалены 426 вёсак, з іх 186 не адрадзіліся.

Падрыхтаваў да друку
А.Бубала

За наш родны горад

Ёсць у скверы нашага горада помнік. Круглы год ля падножжа яго ляжаць вянкі кветак. Помнік пастаўлены афіцэрам Савецкай Арміі маёру Міхаілу Маскоўскаму і старшаму лейтэнанту Аркадзю Панціелеву, якія загінулі, вызваляючы Верхнядзвінск.

Вось расказ пра жыццё і баявы шлях аднаго з герояў.

Старшы лейтэнант Панціелеў быў агітатарам палка. Нарадзіўся ён у горадзе Почапе Арлоўскай вобласці ў 1919 годзе. Бацькі яго неўзабаве пераехалі на жыццё ў Маскву. Там Аркадзь вучыўся, уступіў у камсамол. У школе Аркадзь працаваў атрадным важатым. У піянерскім Артэку ён быў любімым забаўнікам дзяцей.

Пра школьныя гады сябра Аркадзя маёр Журбіцкі расказвае: «Аркаша быў сярод нас першы завадатар. То ён прыдумае новую гульню, то арганізуе цікавы паход. Памятаю, як напярэдадні першамайскага свята 1935 года ён арганізаваў майстэрню па вырабе педальных аўтамабіляў. І колькі было радасці ў рабят, калі ім дазволілі на сваіх машынах праехаць па Краснай плошчы.

Мы жылі побач. Пасля заканчэння школы я паступіў у авіяцыйнае вучылішча, а Панціелеў у Маскоўскі педагагічны інстытут.

Пасля інстытута Аркадзь працаваў інструктарам школ Маскоўскага камітэта камсамола, потым яго выбралі сакратаром Фрунзенскага РК ВЛКСМ»

Але пачалася вайна. Панціелеў настойліва дабіваецца адпраўкі ў армію. У жніўні 1942 года яго накіроўваюць на вучобу ў ваенна-палітычнае вучылішча. А ў пачатку 1943 года Аркадзь ужо на фронце.

Камуніст Панціелеў адразу актыўна ўключаецца ў жыццё часці. За мужнасць і доблесць пры штурме Вялікіх Лук ён быў прадстаўлены да першай урадавай узнагароды — медаля «За адвагу».

Ордэн Чырвонай Зоркі Аркадзь атрымаў за тое, што ў крытычную хвіліну бою першым падняўся ў атаку і асабістым прыкладам натхніў салдат роты.

За гераізм, праяўлены ў баях за Верхнядзвінск, Аркадзь Панціелеў пасмяротна ўзнагароджаны ордэнам Айчыннай вайны.

...У паўночна-заходнім напрамку ад горада немцы, выкарыстаўшы пад абарончыя рубяжы старыя ўмацаванні, перагарадзілі шлях нашым войскам. Танкі гітлераўцаў былі закапаны і ператвораны ў нерухомыя агнявыя кропкі.

Камандаванне вырашыла паслаць у тыл ворага танкавы дэсант. Камандзірам групы аўтаматчыкаў назначыла Аркадзя Панціелева. Ад хуткасці і смеласці залежала ўсё. Танкісты зайшлі ў тыл ворага, і аўтаматчыкі кінуліся ў атаку. У першых радах — Аркадзь. Некалькі дзесяткаў крокаў аддзялялі яго ад варожых пазіцый. І тут смельчака скасіла куля. Але нішто ўжо не магло спыніць нашых байцоў. Яны авалодалі пазіцыяй.

Баявыя сябры цяжка перажывалі смерць Аркадзя. Аб гэтым гавораць іх пісьмы бацькам Панціелева. Вось што пісаў з фронту яго аднапалчанін Міхаіл Замбары: «Выконваю вашу просьбу і паведамляю пра лёс Аркашы. Цяжка ўспамінаць перажытае гора. 14 ліпеня наш полк вёў жорсткі бой. Выконваючы баявое заданне, Аркадзь быў смяротна паранены ў грудзі, у вобласць сэрца...»

Пахаваны Аркадзь у горадзе Дрыса ў гарадскім садзе, з усімі ваеннымі ўшанаваннямі.

Аб тым, як любіў жыццё старшы лейтэнант Аркадзь Панціелеў, расказваюць яго пісьмы родным. Вось яго апошняя пісьмо бацькам:

«Дарагія мае! Вельмі прашу не хвалюйцеся, што стаў рэдка пісаць. Я здаровы і цэлы. Зараз вельмі многа работы, ды прытым я ўвесь у руху. Але справы добрыя, радасныя. Вельмі, вельмі хутка мы пераможам, і тады ўсе збяромся разам».

У пісьме да брата-лётчыка Якава Аркадзь пісаў: «Мы з табой шчаслівыя і абавязкова будзем жыць. Сутнасць у тым, каб перамагчы і жыць. Праўда?» — пытаўся ён брата.

Так, воіны-вызваліцелі жывуць у памяці народа.

М.Рыц

У баі за Дрысу

...Пачатак ліпеня 1944 года. Перадавыя часці нашых войск ушчыльную падышлі да Дрысы.

У ліку штурмаваўшых горад былі і воіны асобнага батальёна 4-й ударнай арміі, якім камандаваў маёр Анатоль Качкар.

...Два дні ішлі бесперапынныя баі. Ні на гадзіну не змаўкала кананада. Руху наперад нашых часцей перашкаджалі ўмацаванні праціўніка на поўдні горада. Разведчыкі, якім было даручана выявіць дакладнае месцазнаходжанне варожых умацаванняў, з задання не вярнуліся. Час ішоў, але далей чакаць было нельга.

У размяшчэнне батальёна прыбыў камандзір дывізіі палкоўнік Тапорчын. Маёр Качкар вызваўся сам пайсці ў разведку. Атрымаўшы загад камандзіра, ён з двума аўтаматчыкамі пад прыкрыццём ночы адправіўся ў нялёгкі шлях.

Баявыя сябры прасілі яго быць асцярожным. Маёр Васіль Ярулін і капітан Мікалай Чысцякоў не клаліся спаць. Яны чакалі вяртання Качкара.

Трое смельчакоў прабраліся да першай лініі нямецкіх траншэяў. І раптам ударыла аўтаматная чарга. Праз момант ужо нельга было вызначыць, адкуль страляюць. Здавалася, страляе ўвесь лес, увесь бераг Дзвіны. Адстрэльваючыся, маёр па ўспышках засякаў лінію нямецкіх траншэяў, варожыя агнявыя кропкі.

...Штосьці востра і рэзка ўдарыла ў жывот. Качкар страціў прытомнасць. Калі апрытомнеў, усё зразумеў. У начной перастрэлцы загінуў сяржант Цялегін, а радавы Гур'ян, сам паранены ў нагу, нёс камандзіра да сваіх.

Некалькі разоў Качкар загадваў Гур'яну кінуць яго і далей дабірацца аднаму. Батальёну патрэбны звесткі, без якіх магло загінуць шмат людзей. Гур'ян не хацеў пакідаць камандзіра. Сабраўшы апошнія сілы, Анатоль прашаптаў: «Прашу, паўзі адзін». І Гур'ян падпарадкаваўся. Ён змог даставіць камандаванню схему варожых умацаванняў і агнявых кропак, якую паспеў нанесці на карту смяротна паранены камандзір.

На світанні раскацістае «ўра» ўскалыхнула паветра. Качкар не чуў гэтага пераможнага крыку — сябры знайшлі яго мёртвым. Пасінелай рукой ён моцна сціскаў пісталет. Здавалася, нават пасля смерці ён не хацеў развітацца са зброяй, якую яму ўручыла Радзіма.

М.Рыц

Грымоты над Ужыцай

Рэчка Ужыца ўяўляла сабой другі значны рубеж супраціўлення гітлераўцаў. На галоўным напрамку наступлення, г.зн. на шляху 119-й стралковай дывізіі, акапалася на заходнім беразе ракі 290-я палявая дывізія фашыстаў. Галоўнымі апорнымі пунктамі былі вёскі Атокі і Ілгачы. Пярэдні край уяўляў сабой траншэі з кулямётнымі пляцоўкамі. Пасля адпачынку 13—14 ліпеня, калі дывізіі рыхтаваліся да рыўка на Латвію, першым пачаў начны штурм варожых пазіцый 634-ты полк. Ён асядлаў баль-

шак, што вёў на Пакаёўцы /нямецкую бетонку/, адбіў дзве контратакі праціўніка і, абышоўшы яго з флангу, нанёс раптоўны ўдар.

За дзень у ходзе бесперапынных атак 365-ты полк авалодаў, фарсіраваўшы Ужыцу, варожымі ўмацаваннямі ля Атокаў. Фашысты падцягнулі новыя сілы і пры ўдзеле танкаў і самаходнай артылерыі, якіх надвячоркам падтрымалі інтэнсіўнай бамбёжкай 14 самалётаў, абрушыліся на 634-ты полк, імкнучыся адарваць яго ад асноўных сіл дывізіі. У ноч на 16 ліпеня камандаванне кінула ў раён бою 421-ы стралковы полк, які знаходзіўся ў рэзерве ў в.Бароўка. Да раніцы фронт быў выраўнены.

На гэты дзень на іншых участках лінія фронту таксама праходзіла па берагах Ужыцы і яе прытокаў. Жорсткія баі разгарнуліся каля вёсак Выдрыцкія, Гараваткі, Чырвонцы, у наступальных баях гінулі салдаты ў Мінках і Бузове, пад Грыбоўцамі і Чурглямі. Выйшаўшы з лясоў, да Асётак, Жарабцова і Стралкоў прабіліся дывізіі з Расоншчыны. З поўначы і ўсходу між азёрамі Лісняншчыны і Себежскага краю выйшла 22-я армія. Адгрымелі баі пад Гаўрылінам і Красовам, Кастровам і Валясамі. Вогненным кальцом палыхала Асвейскае ўзвышша. Наперадзе былі рака Сар'янка і Асвея.

А.Бубала

Баі на прыдзвінскай зямлі

З успамінаў гвардыі маёра ў адстаўцы П. Пятровіча, ветэрана вайны

Адзін з нашых палкоў увесь час наступаў уздоўж чыгункі. Адстойваючы станцыі, вораг супраціўляўся асабліва ўпарта.

Так было і пад Дрысай. Сустрэўшы адчайнае супраціўленне ворага, стралкі былі вымушаны спыніцца і акапацца. На дапамогу пехацінцам адразу ж прыйшлі мінамётчыкі старшага лейтэнанта Кулікова, якія ні на крок не адставалі ад пяхоты. Былі тэрмінова падрыхтаваны і перададзены на батарэю даныя на знішчэнне засечаных агнявых кропак праціўніка.

Мінамётчыку асноўнага мінамёта Асыкіну спатрэбілася для прыстрэлкі ўсяго дзве мінуты. Адразу ж адкрылі беглы агонь. Варожы кулямёт на правым фланзе быў знішчаны. Праз які час змоўкла і другая агнявая кропка ворага.

Усё ішло нармальна, але на ўскраіне пасёлка па нашых самаходках прамой наводкай адкрыла агонь варожая гармата. Тут жа былі прынятыя меры па яе знішчэнні. Падрыхтаваў даныя і карэкціраваў агонь артылерыі старшы лейтэнант Куркін, назіральнікамі былі малодшы сяржант Чарнецкі і радавы Тапароў. Зладжана і хутка дзейнічалі члены разліку Каплуноў, Мельнікаў і Лючаў. Была дадзена каманда адкрыць беглы агонь усім узводам.

Аднак фашысты паспрабавалі вывезці падбітую гармату, ужо і аўтамашына падышла. Гэта заўважылі нашы назіральнікі, і зноў на батарэю паляцела каманда. Хутка зрабілі даварот і адкрылі агонь. Была знішчана і машына.

...Падраздзяленне падышло ўжо да невялікай рэчкі Ужыца. Але тут раптам па ланцугу разнеслася: «Раніла

камандзіра». Камсамолец Мікалай Сарока не разгубіўся і ў гэтую цяжкую мінуту прыняў камандаванне на сябе. «Узвод, слухай маю каманду! За мной, наперад!» — пачуўся яго ўпэўнены голас. Падбегшы да берага, ён кінуўся ў раку.

Узвод фарсіраваў рэчку ўброд, на хаду страляючы, праследаваў праціўніка. Пасля бою камандзір роты вынес падзяку камсамольцу Сароку за ініцыятыву і ўмелыя дзеянні.

...Падцягнуўшы тылы, папоўніўшы боезапас, нашы часці працягвалі наступленне. Галоўны батальён, які ішоў па пятах адступаючага праціўніка, сустрэў водную перашкоду — раку Сар'янку. Паступіў загад: фарсіраваць рэчку і заняць бліжэйшы населены пункт.

Камбат арганізаваў вывучэнне абароны праціўніка і месцаў пераправы. Выявілася, што абарона немцаў добра ўмацавана, яны займаюць выгадную пазіцыю. Аб гэтым далажылі камандзіру палка. Адказ быў па-ваеннаму лаканічным: «Дзейнічайце самастойна».

Немцы мелі апорны пункт з траншэямі, мінным полем і драцяной загародай. Бераг з боку праціўніка круты, зарос густым хмызняком, а наш бераг зусім адкрыты і добра праглядаўся.

Камандзір роты старшы лейтэнант Хадановіч задумаў перахітрыць ворага. Стварыўшы бачнасць фарсіравання ракі ў гэтым месцы, ён вырашыў пераправіцца цераз яе крыху лявей, дзе берагі пакатыя і рака значна мялейшая. Так і зрабілі.

Тры станковыя кулямёты пад камандаваннем старшага лейтэнанта Часнакова былі пастаўлены на вышыньку, адкуль добра праглядалася абарона праціўніка. Кулямётчыкі мелі задачу сваім агнём увесці праціўніка ў зман і ў выпадку контратакі прыкрыць роту. Крыху правей была пастаўлена на прамую наводку 45-міліметровая гармата пад камандаваннем лейтэнанта Цюрына. З гэтага месца добра праглядаліся амаль усе агнявыя кропкі праціўніка, якія хаваліся пад прыкрыццём зарослых могілак.

Калі ўсё было гатова, байцы роты ўброд і ўплаў пераадолелі раку, а ў гэты час кулямёты і гармата вялі інтэнсіўны агонь па праціўніку. Гітлераўцы думалі, што нашы воіны фарсіруюць рэчку насупраць могілак, і пайшлі ў атаку, але натрапілі на моцны агонь кулямётаў і гарматы і вымушаны былі залегчы.

А асноўныя сілы батальёна ўжо сканцэнтраваліся ў выгадным месцы. Кулямёты і гарматы, якія выканалі сваю задачу, былі зняты і прыбылі на асноўны рубеж. Батальён з фланга зайшоў немцам у тыл, нечакана напаў на іх і выбіў з занятых пазіцый. Баявая задача была паспяхова выканана.

У іншым месцы пры фарсіраванні ракі Сар'янка вызначыўся камсорг роты Аляксандр Глейзер. Ён першым смела кінуўся ў раку і пераправіўся на другі бераг уброд. Услед за ім фарсіравалі рэчку два аддзяленні. Калі праціўнік адкрыў моцны кулямётны агонь, Аляксандр Глейзер па-пластунску падпоўз да дзота і закідаў яго гранатамі. Глейзер захапіў двух палонных.

Нашы воіны пайшлі ў атаку, выбілі немцаў з траншэй і занялі вышыньку. Хутка на гэтым беразе была ўжо ўся рота.

...Некалькі дзён наша дывізія наступала, не дазваляючы ворагу замацавацца.

Сар'янка памятае

У межах раёна Сар'янка была апошнім сур'ёзным натуральным рубяжом на шляху наступлення Чырвонай Арміі, і немцы пастараліся выкарыстаць спаўна абаронныя магчымасці непераадольна крутых берагоў ракі, падарваўшы пры адступленні масты і сканцэнтраваўшы ля рэдкіх брадоў свае рэзервы.

Становішча было настолькі сур'ёзным, што рашэннем Галоўнага Камандавання сюды былі кінуты некалькі танкавых брыгад — 24-я, 41-я, 70-я, якія маршам з-пад Новасакольнікаў і Дрэтуні выйшлі на Сар'янку напярэдадні рашучага штурму, які намячаўся на 17 ліпеня.

З журнала баявых дзеянняў 119-й стралковай дывізіі

16 ліпеня

Дывізія мае задачу: да 22.00 16.7 авалодаць н.п.: Важаны, Гарбулі, Бярозаўка і цалкам ачысціць ад праціўніка ўсходні бераг Сар'янкі ў сваёй паласе.

Часці 290-й пд праціўніка адышлі на інжынерныя збудаванні на заходнім беразе Сар'янкі, моцным агнём кулямётаў чыняць упартае супраціўленне нашым часцям. На працягу дня артылерыя і мінамёты праціўніка выпусцілі да 1200 снарадаў і мін.

365-ты сп на працягу дня вёў цяжкія баі з буйнымі сіламі праціўніка, што пераходзілі ў атакі, і, прасунуўшыся наперад, выйшаў на рубеж: хмызняк 700 м на пд-зах Сардыкі — усходняя ўскраіна Гарбулі. 364-ы сп працягваў бой з занятых напярэдадні рубяжоў. 421-ы сп, выбіўшы праціўніка з безыменнай вышыні на пн-усх ад н.п. Пакаёўцы, завалодаў мостам цераз р.Ужыца.

17 ліпеня

Дывізія мае задачу: да 4.00 17.7.1944 ачысціць усходні бераг р.Сар'янкі і выйсці на заходні бераг, заняўшы пазіцыі для атакі на рубяжы Сардыкі — асобны домік на зах. беразе Сар'янкі за 800 м на зах. ад в.Гарбулі.

Бліжэйшая задача: знішчыць праціўніка у н.п. Сардыкі, завалодаць н.п. Плігаўкі, Паноры, далей наступаць уздоўж Зах.Дзвіны.

Праціўнік працягвае аказваць упартае супраціўленне, асабліва інтэнсіўны агонь з боку Мал.Абухава і н.п. Сардыкі.

365-ты сп у 6.30 у выніку ўпартых баёў завалодаў н.п. Бярозаўка, да 12.00 выйшаў на заходні бераг Сар'янкі, пацясняючы праціўніка да н.п. Вусце-І.

421-ы сп фарміруецца як атрад пераследавання.

Падрыхтаваў да друку А.Бубала

На подступах да Асвеі

З успамінаў генерал-палкоўніка Л. М. Сандалава, былога начальніка штаба 2-га Прыбалтыйскага фронту

10 ліпеня 1944 года войскі 2-га Прыбалтыйскага фронту пад камандаваннем генерала арміі А.І.Яроменкі паспяхова разгарнулі наступленне з раёна Полацка на захад, да граніц Латвіі.

22-я армія генерал-лейтэнанта

Г.П.Караткова рушыла на Асвею. На подступах да яе вораг паспеў замацавацца на загадзя падрыхтаваных пазіцыях. Але, узмоцненыя танкамі і артылерыяй, батальёны маёраў Макартчана і Новікава прарвалі абарону фашыстаў, выбілі іх з вёскі Кісялі і адкінулі за шашу Себеж — Дрыса.

Атака была імклівай і нечаканай. Услед за нашай моцнай артпадрыхтоўкай, якая прыціснула немцаў да дна траншэі, аддзяленні сяржантаў Ткачэнкі, Іванова і старшага сяржанта Маскаленкі ўварваліся на пазіцыі ворага. У кароткай сутычцы было знішчана да 20 гітлераўцаў, а сямёра, на чале з афіцэрам, захоплены ў палон.

Развіваючы поспех, аддзяленні Ткачэнкі, Іванова і Маскаленкі адкінулі і другую лінію абароны праціўніка.

Вораг у беспарадку падаўся за шашу. Але ён яшчэ не страціў надзею замацавацца і пад вечар, падцягнуўшы рэзервы, пры падтрымцы танкаў, самаходных гармат і авіяцыі рабіў спробу вярнуць страчаныя пазіцыі.

Пяць жорсткіх контратак давялося адбіць байцам батальёнаў Макартчана і Новікава. Сярод многіх і многіх герояў тут выдзеліўся кулямётчык Валачкоў са ўзвода лейтэнанта Новікава. У час атакі ён бег наперадзе свайго аддзялення, ва ўпор расстрэльваў гітлераўцаў з ручнога кулямёта. Ранены ў руку, ён працягваў весці агонь адной рукой.

Нашы байцы ўтрымалі захоплены рубеж. Дзесяткі фашыстаў знайшлі на подступах да яго свой бясслаўны канец.

Агнём зенітак пад камандаваннем Супранава былі збіты чатыры самалёты «фоке-вульф-190». Танкісты і артылерысты падбілі «фердынанда» і два танкі ворага.

17 ліпеня войскі арміі Караткова ўшчыльную падышлі да Асвеі. На ўсход і на паўднёвы ўсход ад яе працягнуўся ланцуг вышынь, на якіх немцы загадзя пабудавалі абарончы рубеж пад назвай «Рэер». І вось, адкаціўшыся пад націскам нашых войск амаль на 100 кіламетраў, яны ўхапіліся за яго. На подступах да вышынь разгарэўся жорсткі бой, які не спыняўся ўвесь дзень.

Наступленне на Асвею разгарнулася ў двух напрамках: з паўднёвага ўсходу і паўночнага захаду. Першымі да вышынь прарваліся танкісты галаўной брыгады танкавага корпуса генерала М.Г.Сахно. Перадавую роту танкаў вёў ардэнаносец лейтэнант Уладзімір Солахаў. Услед ішлі танкі малодшых лейтэнантаў Жыльцова і Шумілава.

Тым часам нашы падраздзяленні, што дзейнічалі з паўночнага ўсходу, ушчыльную падышлі да вёскі Буды і захапілі яе.

Але пануючыя вышыні заставаліся яшчэ ў руках фашыстаў. Трэба было хутчэй ліквідаваць апошні тут аплот ворага. Гэтую задачу бліскуча выканалі аддзяленні сяржантаў Лявонава і Фёдарава. Пакуль рота капітана Лапшына вяла перастрэлку, адцягваючы на сябе агонь і ўвагу ворага, байцы Лявонава злева, а Фёдарава справа па-пластунску дасягнулі флангаў нямецкай абароны. Ручны кулямётчык з аддзялення Лявонава Антон Світко ўзняўся на ўвесь рост і з заклікам «Наперад, за мной!» кінуўся на ворага. Заслон нямецкіх аўтаматчыкаў быў знішчаны.

Нашы войскі штурмам авалодалі Асвеяй, знішчылі рэшткі гарнізона праціўніка і 18 ліпеня ўступілі на тэрыторыю Латвіі.

У баях за Асвейшчыну

З успамінаў А. Крываротава, удзельніка вызвалення Асвейшчыны

...Цяжкія баі разгарэліся ў ліпені 1944 года на тэрыторыі Асвейшчыны. Стралковы батальён капітана Кудраўцава, які ўваходзіў у склад 208-й стралковай дывізіі 90-га стралковага корпуса, заняў 13 ліпеня не вельмі выгадную пазіцыю ля невялікай вёскі.

Вечарам камбат атрымаў загад: «Авалодаць ключавой пазіцыяй на пагорку, замацавацца і быць гатовым да вызвалення населенага пункта Асвеіца. Перарэзаць бальшак Себеж—Асвея, у ходзе наступлення прыступіць да вызвалення населеных пунктаў Кастрова, Ігналіна, Красова і раённага цэнтра Асвея. Пачатак наступлення: 3 гадзіны 15 мінут 14 ліпеня 1944 года».

Дакладна ў вызначаны час па ўсім полі разнеслася дружнае «ўра». Наперадзе байцоў бранявым шчытом ішла рота «трыццацьчацвёрак» гвардыі лейтэнанта Абрамава. Здавалася, яшчэ дзве-тры мінуты — і лава наступаючых змяце гітлераўцаў.

Аднак немцы, умела выкарыстоўваючы мясцовасць, не толькі добра акапаліся, але і сканцэнтравалі вялікія сілы. З фланга па танках ударыла самаходка: хітра схаваны «фердынанд» біў прамой наводкай без промаху. Загарэўся адзін танк, потым другі. Танкісты замарудзілі рух, спыніліся. І тут — новы ўдар, зноў страты. Танкі пайшлі ў абход.

Пакуль немцы білі па танках, камбат павёў воінаў наперад. Яны ўварваліся на пагорак і знішчылі большую частку фашыстаў, узялі ў палон 70 чалавек, захапілі 9 гармат, 7 мінамётаў, 11 кулямётаў, узялі і іншыя трафеі.

Камандзір стралковай роты лейтэнант Паракін першым па сігналу павёў байцоў, наблізіўся да першай траншэі праціўніка, куды па яго камандзе паляцелі дзесяткі гранат. Гэта дало магчымасць без страт авалодаць першай траншэяй і наблізіцца да другой, дзе, захапіўшы дзве гарматы ворага, павярнулі іх супраць немцаў.

У разгар бою лейтэнант уварваўся ў варожы бліндаж, захапіў дакументы і кулямёт, скасіў больш за дзесятак гітлераўцаў, але і сам атрымаў смяротную рану. Па прыкладу камандзіра камсамолец радавы Андрыянаў гранатамі знішчыў двух афіцэраў, узяў у палон пяць салдат. У рукапашнай схватцы адважны баец загінуў.

Праз якую гадзіну немцы ачунялі, падцягнулі больш як батальён пяхоты і пры падтрымцы артылерыі і мінамётаў пайшлі ў атаку. Ішлі напралом, упэўнена, на поўны рост, на хаду страляючы з аўтаматаў. Іх было намнога больш, чым нас, аднак на нашым баку перавага: мы паспелі акапацца, устанавіць кулямёты, процітанкавыя ружжы, наладзіць сувязь з дывізіёнам артылерыі гвардыі капітана Дзікарова.

Падпусціўшы ворага на адлегласць дакладнага паражэння, адкрылі агонь з усіх відаў зброі і за лічаныя мінуты знішчылі больш за сотню гітлераўцаў. Немцы адступілі, але, атрымаўшы падмацаванне танкамі, зноў пайшлі ў атаку з усіх бакоў. Камбат убачыў, што фашысты стараюцца не дапусціць нас да Красова і Асвеіцы, і падняў байцоў у контратаку.

Усё пайшло ў ход у той кароткай кровапралітнай сутычцы: і куля, і граната, і штык, і прыклад, і сапёрная рыдлёўка. Батальён паспяхова адбіў усе атакі немцаў, якія страцілі 7 танкаў, больш за 200 салдат і афіцэраў, авалодаў населеным пунктам Красова, перарэзаў бальшак Себеж — Асвея.

У баі загінула нямала савецкіх воінаў, сярод іх і малодшы сяржант М.М.Гардзееў, які быў пасмяротна ўдастоены звання Героя Савецкага Саюза.

Разгром варожых сіл на гэтым участку дазволіў вызваліць Кастрова, Ігналіна, Асвеіцу, Вялікае Сяло, Жукі, Лісна і ўшчыльную падысці да Асвеі. Тут былі задзейнічаны ўсе роды войск 90-га і 44-га корпусаў. Пасля ўпартых баёў, якія даходзілі да рукапашнай, савецкія воіны ўварваліся ў Асвею, ачышчаючы ад акупантаў дом за домам, вуліцу за вуліцай. 17 ліпеня над пасёлкам узвіўся чырвоны сцяг.

Вызваленне станцыі Бігосава

З успамінаў В.В.Кір'янава, капітана 70-га танкавага батальёна, удзельніка бою

Цяжкая пераправа цераз раку Сар'янка засталася ззаду. Але фашысты не хацелі без бою пакідаць рубяжы, чапляліся за кожны дом, скрыжаванне дарог, за кожны ўзгорак.

Каля вёскі Сініцы нашым танкам перагарадзіў шлях агонь «фердынандаў» і супрацьтанкавай батарэі, якія хаваліся ў Сардыцкім лесе. У паядынак з імі ўступілі нашы самаходкі, а з боку ракі Сар'янкі — танкі 24-й гвардзейскай брыгады. Танкі ўрэшце занялі пазіцыі, а далейшай аперацыяй стаў кіраваць камандзір танкава-дэсантнага батальёна капітан Іван Сцяжко.

Уранку, на пераправе, ён быў паранены, але поле бою не пакінуў. Імя гэтага мужнага афіцэра не раз да гэтага было на старонках корпуснай газеты.

Ён загадаў лепшаму разведчыку Фёдару Асафаву разведаць абарончыя рубяжы ворага каля вёскі Кавалеўшчына.

Чакаць вяртання разведчыкаў не было часу, і хутка пачалася атака. На блізкіх подступах да вёскі капітан Сцяжко, які веў байцоў, загінуў — варожая куля трапіла яму ў сэрца.

Тым часам разведчыкі Асафава ў дзёрзкім рэйдзе ўзялі ў палон нямецкага афіцэра і двух салдат, затым разгромілі штаб і, захапіўшы карты і каштоўныя дакументы, вярнуліся ў батальён. Дакладваць ім давялося ўжо маёру Джыміеву.

Маёр вырашыў штурмаваць пазіцыі ворага зноў. Немцы былі гатовы да бою, і першая атака першай роты захліснулася. Пачаўся зацяжны бой, у які ўцягнуліся асноўныя нямецкія сілы. Тым часам узвод старшага лейтэнанта Булдакова пачаў абхадны манеўр.

Бой быў жорсткім. Некалькі нашых машын загарэлася. У баі вызначыліся камандзіры танкаў Аляксандр Кірносаў, Віктар Раеў, камсорг батальёна Віктар Маскаленка, аўтаматчык Міхаіл Маскаленка.

Танк лейтэнанта Івана Варсунова адным з першых на вялікай хуткасці прарваў баявыя парадкі варожай пяхоты, расстрэльваючы яе ва ўпор.

Былі адбіты тры контратакі, знішчана гаўбіца і пяць падвод ворага.

Узвод Булдакова ў абхадным манеўры пракладваў свой шлях агнём, лавіруючы між дотамі, выкарыстоўваючы няроўнасць мясцовасці. Фашысты ў паніцы пачалі адступленне.

Камандзір першай роты капітан Танін працягваў камандаваць нават тады, калі яго ў час адной з контратак цяжка параніла.

Вёска Кавалеўшчына і суседняя з ёй Папоўшчына былі ўзяты, далей было Бігосава.

Паралельна з гэтым напрамкам наступленне на станцыю Бігосава вялі танкі 2-га батальёна, якім камандаваў капітан Пётр Бусыгін. Яны цераз Шатрова дасягнулі бліжніх подступаў да Бігосава, забяспечыўшы тым самым свабодную пераправу цераз Сар'янку мотастралкам 5-й брыгады маёра Дзіцюка.

Аднак палі, нашпігаваныя мінамі, не дазволілі ўварвацца на станцыю з поўдня. Перашкаджаў моцны агонь «фердынандаў».

Сам будынак вакзала быў ператвораны ў крэпасць, шквальны агонь вёў браняпоезд.

Каб не даць ворагу магчымасці арганізаваць абарону на наступных рубяжах, капітан Бусыгін вырашыў зрабіць смелы тактычны ход. Пакуль група сапёраў Васіля Юшко рабіла праходы ў мінных палях, першая танкавая рота глыбокім абходам праз Балінскі лес і вёску Стаклы выйшла на чыгунку з боку Латвіі.

З'яўленне савецкіх танкаў з тылу было для немцаў поўнай нечаканасцю.

Танк з бартавым нумарам 742, якім камандаваў Уладзімір Ніканораў, на імклівым ходу вёў прыцэльны агонь. Вакол ірваліся снарады, але вадзіцель Іван Мітрафанаў ухіляў машыну ад агню.

Не ўсе снарады нашага танка рыкашэцілі. Хутка адна з агнявых кропак браневіка замоўкла. Мітрафанаў ушчыльную прыціснуў танк да браняпоезда, але раптам, на самай мяжы ўваходу ў мёртвую зону, дзе была поўная небяспека, танк уздыбіўся, спыніўшы агонь. Ён быў падстрэлены «фердынандам», які быў замаскіраваны ў кустах. Адважны экіпаж 742-га загінуў.

Дэсантнікі, якія пакінулі браню танка крыху раней, завязалі бой з гарнізонам, прабіваючыся да вакзала. Насустрач браневіку рынуліся астатнія шэсць танкаў. Быў падбіты танк Агіра, але камандзір перасеў на іншую машыну, і атака не спынялася. Вось змоўкла другая агнявая кропка браняпоезда, а неўзабаве ён пакінуў поле бою.

Фашысты трапілі ў лавушку. Адзіны магчымы шлях адступлення быў закрыты батальёнам маёра Дзіцюка, з поўначы, ад Вопытнай, падыходзілі танкі Дзмітрыева.

На станцыю ўварвалася самаходная ўстаноўка Шытава. Вадзіцель Васіль Фядотаў падмяў гусеніцамі дзве варожыя гарматы. Але зноў са схованкі раздаўся стрэл «фердынанда». Узвіўся агонь. Шытаў, ратуючы жыццё вадзіцеля, кінуўся збіваць полымя, але другі залп абарваў жыццё абодвух.

За смерць баявых сяброў адпомсціў экіпаж танка старшага лейтэнанта Івана Краўчанкі, які, падышоўшы збоку, ва ўпор расстраляў «фердынанда».

За гэты час пад скрыжаваным агнём група Юшко зрабіла праходы ў мін-

ных палях і размініравала Панорскі мост. На дапамогу танкам і дэсанту выйшла самаходная артылерыя 515-га палка. Сапёры Юшко ўжо працавалі на стрэлках і пуцях,абясшкоджваючы фугасы, міны, закапаныя авіябомбы. Жорсткі кароткі бой быў сведкам мужнасці нашых воінаў. Лейтэнант Юрый Бармін ляжаў мёртвым у акружэнні трох дзесяткаў знішчаных ім фашыстаў.

Фашысты, якія былі загнаныя ў будынак вакзала, склалі зброю. Сярод 132 палонных быў і камандзір баявой групы маёр Бус. Было захоплена 5 гармат, 7 мінамётаў, 30 кулямётаў, больш як 250 аўтаматаў і вінтовак, а таксама 1 легкавік і 1 бранявік.

Загад захаваць чыгуначную станцыю непашкоджанай і здаць яе камандаванню быў выкананы.

Яшчэ не паспелі выйсці з сховішчаў мясцовыя жыхары, як ацалелыя танкі з дэсантнікамі на брані і самаходкі рушылі ў бок Латвіі.

З пісьмаў Р. Я. Строгіна краязнаўцам Асвейскай школы

...14 ліпеня 1944 года я, Строгін Рыгор Яўгенавіч, камандзір мінамётнага ўзводу 291-га сп 115-й Холмскай стралковай дывізіі, быў паранены ў баі ў раёне вашага пасёлка. Гэта здарылася там, дзе гарэлі пяць нашых танкаў, што падтрымлівалі нас.

На тэрыторыю Віцебскай вобласці наша дывізія прыйшла ў значна парадзелым складзе, а пад Асвеяй у страі і зусім мала засталося. Я думаю, што ў ваш пасёлак прыйшла іншая, гвардзейская дывізія, са свежымі сіламі, толькі што ўведзеная ў бой. Я бачыў яе арлоў і тэхніку, калі мяне везлі ў шпіталь. Да Асвеі мы прайшлі з баямі больш за 180 км, але ў вашым пасёлку так і не давялося пабыць.

Там загінула шмат маіх таварышаў і малодшых па званні, але час сцірае імёны ў памяці. Зараз помню толькі гэтых: камандзір мін.роты лейтэнант Тамілаў, мал. сяржант Вашчанка, сяржант Баярынцаў — абодва загінулі ў акопчыку /прамое пападанне снарада/. Радавы Валжанкін быў паранены ў жывот. Ён прыняў страшэнна пакутлівую смерць.

Там усе гэтыя хлопцы і пахаваныя. Ці ёсць іх прозвішчы на помніках?

...Я быў паранены ўдзень. Сам дабраўся да шпіталя праз жыта — ці то поле было ўжо зжата, ці моцна прымятае, ісці было можна, але я чамусьці хутка траціў сілы.

Убачыў двух скрываўленых артылерыстаў-сяржантаў, якія набліжаліся да мяне, падтрымліваючы адзін аднаго. У абодвух былі забінтаваныя галовы. У аднаго было забінтаванае і вока, а ў другога ніжняя частка твару ўяўляла сабой суцэльную рану. Я спытаўся, чым іх гэтак? Адзін адказаў, што гарматным адкатнікам. Кажа, што іх гармата і нямецкі танк адначасова падбілі цэль. Сапраўды, непадалёк стаяла разбітая гармата, а значна далей — палаючы танк з крыжамі.

Мы ўзяліся за плечы і пайшлі ўтрох. Але сілы пакідалі мяне, яны ж самастойна наўрад ці змаглі б ісці далей. Тут нам сустрэліся яшчэ двое, адзін, памятаецца, старшына. Я папрасіў іх дапамагчы вывесці раненых...

Памятаю, як мяне адзін афіцэр пасадзіў у легкавушку, своечасова давезлі ў шпіталь. Шкада толькі, што не ведаю прозвішча гэтага выратавальніка. На фронце мы дапамагалі адзін аднаму. Будзьце і вы заўсёды патрыётамі сваёй Радзімы.

З пісьма В. Ц. Мядзведзева

Добры дзень, рабяты Асвейскай сярэдняй школы!

З гарачым прывітаннем да вас ветэран 325-й Дзвінскай дывізіі Мядзведзеў Васіль Цімафеевіч. Вялікі дзякуй вам, што

не забываецеся на тых, хто вызваляў нашу зямлю ад фашысцкай нечысці.

Так! У ліпені 1944г. у складзе 325-й дывізіі мы вызвалялі і вашы мясціны.

Памятаю, калі ўвайшлі на тэрыторыю Беларусі, то на нашым шляху не было ніводнага населенага пункта — усё было спалена. Праўда, выходзілі з лесу партызаны, сем'і партызан. Як цяжка было глядзець на разутых, распранутых і галодных людзей, асабліва дзяцей.

Плакалі ўсе — мы і жыхары, якія выйшлі з зямлянак. Аддавалі мы свой паёк дзецям, аддавалі ўсё, што маглі.

Вельмі цяжка ўспамінаць мінулае. Мне тады было 23 гады... Быў паранены, кантужаны. У сакавіку 1943 г. у акопах прынялі ў партыю. Маю ўзнагароды.

г.Цюмень

З пісьма П. П. Пірагова

Паважаныя вучні!

Мая батарэя 122-мм гармат прымала актыўны ўдзел у вызваленні Асвеі.

Батарэя падтрымлівала батальён, які наступаў уздоўж дарогі, а немцы контратакавалі. Моцна даймалі «тыгры», якія стралялі з засады. На адным з узгоркаў, дзе батарэя стаяла на прамой наводцы /на паўночны ўсход ад Асвеі/, адбыўся самы моцны бой з танкамі і пяхотай праціўніка. Навокал балоты, лес. Праз лясы прасочваліся немцы з акружэння.

Атрымаўшы загад камандзіра дывізіёна Чарнышова, я з двума разведчыкамі накіраваўся на батарэю, якая была за 2,5км ад назіральнага пункта. На шляху было балота. Я пайшоў напрасткі, а разведчыкі — у абход; мы павінны былі сустрэцца на сухім месцы.

На сваім шляху я нарваўся на немцаў-акружэнцаў. Сустрэча была нечаканай для абодвух бакоў. Акрамя пісталета ды гранаты, у мяне нічога не было. Але і немцы не чакалі каманды «Рукі ўгору!». Чатыры фрыцы кінулі аўтаматы, паднялі рукі і здаліся ў палон. Узяўшы аўтамат, з гранатай у руках, я вылез з чатырма немцамі з балота, дзе мяне ўжо чакалі, хвалюючыся, мае разведчыкі.

За свой учынак /хаджэнне без салдат па лесе/ я атрымаў вымову, а немцаў здаў у штаб палка. Батарэя заняла больш выгадную пазіцыю.

Зранку пачаўся бой. Знішчыўшы агнявыя кропкі праціўніка, мы ўварваліся ў Асвею і працягвалі наступленне на г.Дагду.

Пасёлак ваш не разгледзеў добра, бо гналі немцаў. Памятаю толькі, што побач было вялікае возера.

г.Табольск

З пісьма маці Барыса Селіванава Асвейскім школьнікам

Атрымала ад вас віншаванні з Днём Перамогі, доўга плакала, перачытваючы яго. Вельмі, вельмі вам удзячна, вялікіправялікі вам дзякуй. Не забыліся на старэнькую маці. Сагрэлі душу мне, колькі мне радасці, родным, суседзям — усе за мяне рады. Усе дзякуюць вам, і мне здаецца, адчуваецца, што сын мой жывы...

Мой сын Юра, з Далёкага Усходу, прыедзе на магілу брата. Яны вылятаюць з жонкай Тамарай самалётам на Рыгу. Я вельмі рада, яна настаўніца, а ён любіць школу, хай павучацца ў вашых, як выхоўваць чуласць у дзяцей. Вы ўжо паклапаціцеся аб іх... А я вось Барысу вершык напісала, мо і не пісьменна, але вы выкіньце непатрэбнае...

Памяти сына-комсомольца Селиванова Бориса Петровича

Сынок мой! Тебе навсегда восемнадцать,
И всюду то страшное слово — война!..
Ушел добровольцем на фронт ты сражаться,
Звало тебя сердце, народ, страна.
Танки гремели, пули свистели,
Смерть стерегла вас на каждом шагу,
Видя, как сёла родные горели,
Метко вы били по злому врагу.
Память о вас никогда не угаснет,
Памятник вам утопает в цветах,
Путь ваш, путь трудный, правдивый и ясный,
Вечно живёт в благодарных сердцах.

Нашы землякі — Героі Савецкага Саюза

БУРАК Андрэй Мацвеевіч нарадзіўся 17.10.1943 г. у в.Асвеіца Верхнядзвінскага раёна. Герой Савецкага Саюза /1943/. Працаваў брыгадзірам у калгасе. З 1938 г. рабочы на заводзе імя В.У.Куйбышава ў Ніжнім Тагіле і ва Уральскім леспрамгасе. У Чырвонай Арміі з 14.6.1941 г., наводчык кулямёта. Вызначыўся ў верасні 1943 г. пры фарсіраванні Дняпра каля г.п.Ржышчаў Кіеўскай вобласці. Агнём кулямёта прыкрываў пераправу войск, знішчыў некалькі агнявых кропак ворага. На захопленым плацдарме ўдзельнічаў у адбіцці 3 контратак праціўніка. Загінуў 17.10.1943 г. Пахаваны ў с.Шчучынка Гарлыцкага раёна Кіеўскай вобласці. У в.Ігналіна на ўшанаванне яго памяці пастаўлена стэла.

А. М. Бурак

Подзвіг кулямётчыка

Імкліва рухаючыся ўперад, часці 40-й арміі ноччу 22 верасня 1943 г. выйшлі на бераг Дняпра. Услед за перадавымі атрадамі падышлі да ракі асноўныя сілы. У першую ноч пачалося фарсіраванне Дняпра. Спачатку перапраўляліся разведвальныя і перадавыя атрады, а затым цэлыя падраздзяленні.

198-мы гвардзейскі стралковы полк 68-й гвардзейскай стралковай дывізіі, дзе служыў радавы А.Бурак, пачаў фарсіраванне ракі 24 верасня.

Камандзір палка атрымаў ад камдыва загад паслаць на правы бераг групу разведчыкаў.

Радавому Андрэю Бураку не давялося адправіцца з імі.

— Не гаруй, таварыш, — супакоіў яго камандзір. — Знойдзецца і табе справа. Будзеш прыкрываць таварышаў. Займай з кулямётам вось тую пазіцыю, — і ён паказаў на ледзь бачны за кустамі ўзгорачак.

Пераправа цераз Днепр спачатку праходзіла без перашкод. Але калі першыя лодкі з разведчыкамі дасягнулі сярэдзіны ракі, гітлераўцы заўважылі іх і адкрылі агонь.

Андрэй, ужо ўзяўшы на прыцэл варожыя пазіцыі на тым беразе, даслаў кароткую чаргу па мільгаўшых успышках. Адна з іх знікла. Камандзір узвода радасна ўсклікнуў:

— Кулямёт знішчаны. Малайчына!

Побач на спушчаны на ваду плыт ужо спешна грузілі боепрыпасы, садзіліся аўтаматчыкі. У хуткім часе на ім са сваім кулямётам уладкаваўся і Андрэй.

Праз пяць хвілін плыт адштурхнулі ад берага, і байцы наляглі на вёслы. Радавы Бурак застыў у напружанай позе за кулямётам. Ён нават не адчуваў, як скрозь шчыліны прасочвалася халодная вада, як хвалі захлёствалі перагружаны плыт.

Усе спяшаліся на дапамогу таварышам з першай групы, якія з апошніх сіл адбіваліся ад насядаўшых гітлераўцаў. Паспелі. Пад моцным агнём фашысты хутка адступілі.

Не паспеў Андрэй Бурак асталяваццa з кулямётам, як фашысты пайшлі ў чарговую атаку. Абаронцы невялікага плацдарма маўчалі. Гітлераўцы ўпэўнена ішлі ўперад. Андрэй узяў на мушку ланцуг варожых салдат. Калі прагучэў сігнал, пры-

цэльны агонь кулямёта Бурака абрушыўся на фашыстаў. Першым упаў афіцэр. Быццам спатыкнуліся на нябачнай перашкодзе і ўпалі на зямлю яшчэ некалькі салдат. Чым бліжэй падыходзілі фашысты, тым менш іх заставалася ў ланцугу.

Атака захлынулася.

Змоўк кулямёт Бурака. Змоўклі аўтаматы яго сяброў. Ціха стала над полем бою. Раптам над плацдармам з'явіліся варожыя бамбардзіроўшчыкі, адну за адной скідалі бомбы. Затым з-за ўзгорка паказаліся варожыя танкі. Адзін з іх рухаўся прама на акоп Бурака. Андрэй няспешна падрыхтаваў звязку гранат. Калі танк падышоў бліжэй, кулямётчык прыўзняўся і кінуў звязку насустрач машыне. Грымнуў выбух. З перабітай гусеніцай танк спыніўся на месцы.

...Цяжкія баі на плацдарме працягваліся ўвесь дзень 24 верасня. Адбіваючы атакі ворага, кулямётчык Бурак знішчыў каля ста гітлераўскіх салдат. А пакуль ён і яго таварышы стрымлівалі націск фашыстаў, на плацдарм перапраўляліся падраздзяленні дывізіі.

У бесперапынных баях мінула некалькі дзён. Але 17 кастрычніка 1943 года ў адной з жорсткіх атак наш зямляк Андрэй Бурак загінуў смерцю мужных. Пасмяротна яму прысвоена званне Героя Савецкага Саюза.

Н.Салаўёў

З прадстаўлення камандавання на прысваенне гвардыі чырвонаармейцу, наводчыку кулямёта з стралковай батарэі 198-га гвардзейскага стралковага палка 68-й гвардзейскай дывізіі Андрэю Мацвеевічу Бураку звання Героя Савецкага Саюза

Таварыш Бурак у час фарсіравання р.Днепр 24.9.43 паказаў выключную мужнасць, стойкасць і гераізма. Пад моцным кулямётным, артылерыйскім і аўтаматным агнём, пад няспыннай бамбёжкай ворага т.Бурак вёў знішчальны агонь па агнявых кропках праціўніка з свайго «максіма». Яго кулямёт прымусіў замоўкнуць некалькі кулямётных разлікаў супраць нашай пераправы. Калі ў кулямёта т.Бурака распаліўся ствол, то т.Бурак замяніў іншым і працягваў прыкрываць пераправу. На правым беразе спатрэбілася падмацаванне, туды быў пасланы т.Бурак з сваім разлікам.

Пераправіўшыся пад ураганным агнём праціўніка, ён адразу пачаў ва ўпор расстрэльваць варожых салдат, пры гэтым адбіў тры контратакі лікам пераўзыходзячых сіл праціўніка з вялікімі стратамі для ворага.

Тав.Бурак Андрэй Мацвеевіч абараняў самы цэнтр плацдарма нашай пераправы, выбіваючы з агнявых кропак праціўніка і прасоўваючыся крок за крокам наперад.

Гэтым ён адыграў выключную ролю ў пераправе нашых войскаў. Усяго знішчыў з кулямёта на левым і правым берагах Дняпра сто нямецкіх салдат і афіцэраў.

Тав.Бурак Андрэй Мацвеевіч дастойны ўрадавай узнагароды — ордэна Леніна і медаля «Залатая Зорка» і прысваення звання Герой Савецкага Саюза.

Камандзір 198-га Гвардзейскага стралковага палка
Гвардыі маёр Арцем'еў.

6 кастрычніка 1943г.

Заключэнне вышэйстаячых органаў:
Дастойны ўрадавай узнагароды — звання Герой Савецкага Саюза.

Член Ваеннага Савета
Генерал-маёр Кулік

Камандуючы 40-й Арміі
Генерал-палкоўнік Маскаленка

Кастрычнік 1943

ЗАБАГОНСКІ Сямён Аляксандравіч нарадзіўся 14.1.1910 г. у в.Залучча Верхнядзвінскага раёна. Герой Савецкага Саюза /1943/. Член КПСС з 1944. З 1941 г. на Заходнім, Цэнтральным, Варонежскім,

С. А. Забагонскі

І. К. Захараў

І. М. Кабзун

4-м Украінскім франтах. Памочнік камандзіра ўзвода сяржант С.А.Забагонскі вызначыўся пры вызваленні Кіеўскай вобласці. У ноч на 24.9.1943 г. на чале групы разведчыкаў фарсіраваў Дняпро на поўнач ад г.п.Ржышчаў, светлавымі сігналамі паказаў месца для прычальвання лодак і платоў. Падраздзяленні палка паспяхова пераправіліся цераз раку. Удзельнічаў у баі за плацдарм, адбіцці контратак. Пасля вайны працаваў у Томскай і Ленінградскай абласцях. У вёсцы Залучча ў памяць аб С.А.Забагонскім пастаўлена стэла. Памёр 27.1.1955.

ЗАХАРАЎ Іван Кузьміч нарадзіўся 13.8.1909 г. у в.Ганявічы Лагойскага раёна. Адзін з арганізатараў і кіраўнікоў партызанскага падполля і партызанскага руху ў Віцебскай вобласці. Герой Савецкага Саюза /1944/. Заслужаны работнік культуры БССР /1960/. Член КПСС з 1937 г. Скончыў Рэспубліканскую партыйную школу пры ЦК КП/б/Б /1948/. У 1941 г. адзін з стваральнікаў і кіраўнікоў Асвейскага партыйна-патрыятычнага падполля. У красавіку 1942 г. арганізаваў і ўзначаліў партызанскі атрад імя Фрунзе, у ліпені 1942—студзені 1944 г. камандзір партызанскай брыгады Асвейскай імя М.В.Фрунзе, адначасова ў чэрвені 1942—снежань 1943 г. першы сакратар Асвейскага падпольнага РК КП/б/Б. З ліпеня 1944 г. на партыйнай рабоце. У 1953—1963 гг. старшыня Беларускага рэспубліканскага камітэта прафсаюза рабочых будаўніцтва і прамысловасці будаўнічых матэрыялаў.

Аўтар кнігі «Вайна ў краі азёр» /1973/. Яго імем названа вуліца ў г.п.Асвея. Памёр 18.5.1982.

КАБЗУН Іван Міхайлавіч нарадзіўся 24.11.1902 г. у в.Барсукі Шайтараўскага с/с. Працаваў у сельскай гаспадарцы, потым набыў спецыяльнасць цесляра. У Чырвонай Арміі ў 1924—1927 гг. З 1930 служыў у войсках АГПУ-НКУС, з снежня 1939 — у пагранічных войсках.

Удзельнік савецка-фінляндскай вайны 1939—1940 гг. Камандзір кулямётнага ўзвода 5-га пагранічнага палка лейтэнант І.М.Кабзун 27.1.1940 г. з невялікай групай пагранічнікаў аказаўся ў акружэнні, на працягу 46 дзён вёў няроўны бой, быў цяжка паранены. З астаткамі групы выйшаў з акружэння. Званне Героя Савецкага Саюза І. М. Кабзуну прысвоена 26.4.1940 г. Узнагароджаны ордэнам Леніна.

Пасля савецка-фінляндскай вайны вучыўся ў Вышэйшай школе НКУС. Удзельнік Вялікай Айчыннай вайны. Загінуў у 1942 г.

ЛАЎРЫНОВІЧ Эдуард Віктаравіч нарадзіўся 27.10.1909 г. у в.Кулакова Верхнядзвінскага раёна. Удзельнік партызанскага руху ў Гомельскай вобл. Герой Са-

І. М. Кабзун (справа) з баявым таварышам ля свайго кулямёта. 1942 г.

Дошка ў гонар Э. В. Лаўрыновіча

Э. В. Лаўрыновіч

І. А. Макеенак

вецкага Саюза /1944/. Член КПСС з 1932 г. З 1933 г. на партыйнай рабоце ў Краснадарскім краі. З 1938 г. старшыня калгасаў у Буда-Кашалёўскім раёне. З жніўня 1941 г. у тыле ворага: камандзір дыверсійнай групы, узвода атрада імя Калініна партызанскай брыгады 1-й Гомельскай. У 1943—1971 гг. на савецкай і адміністрацыйнай рабоце. Аўтар кнігі «Вогненныя рэйкі». Памёр 12.3.1982.

МАКЕЕНАК Іван Андрэевіч нарадзіўся 15.7.1914 г. у в.Гарадзілавічы Верхнядзвінскага раёна. Герой Савецкага Саюза /1945/. Член КПСС з 1944 г. У Чырвонай Арміі з 1936 г. З 1941 г. на Чарнаморскім флоце. Удзельнік абароны Севастопаля, вызвалення Марыупаля, Новарасійска, Бярдзянска.

За выдатнае выкананне баявых заданняў пры вызваленні Марыупаля ў верасні 1943 г. быў узнагароджаны медалём «За баявыя заслугі». Загінуў 28.3.1944.

Подзвіг дэсантніка

У сакавіку 1943 г. Івана Андрэевіча па яго настойлівай просьбе залічылі ў дэсантны атрад, якім камандаваў старшы лейтэнант К.Ф.Альшанскі. Атрад быў сфарміраваны з 68 маракоў-добраахвотнікаў 384-га асобнага батальёна марской пяхоты і 12 сувязістаў адной з часцей 28-й арміі 3-га Украінскага фронту.

Фашысты, адступаючы пад ударамі нашых войскаў, намерваліся ўзарваць Мікалаеўскі порт. Каб не дапусціць гэтага, перад батальёнам была пастаўлена задача высадзіць у порт атрад з Бугскага лімана.

Калі маракі падышлі да прычала, Альшанскі выслаў разведку, але бераг быў

пусты — фашысты не чакалі ў сваім тыле нашых воінаў. Альшанскі заняў тры будынкі, разлічваючы арганізаваць кругавую абарону і забяспечыць кантроль над раёнам, сам ён з радыстам і групай байцоў размясціўся ў канторы порта, а дзве іншыя групы занялі кантору элеватара і доўгае, раздзеленае цэментавымі перагародкамі памяшканне свінарніка.

Ноччу 26 сакавіка 1944 г. атрад на рыбацкіх лодках прайшоў з вёскі Багаяўленкі 15 кіламетраў уверх па Паўднёвым Бугу, абодва берагі якога на працягу 7 кіламетраў знаходзіліся ў руках ворага, і на досвітку высадзіўся ў порце Мікалаева. Яго задачай было: скрытна высадзіўшыся ў тыле ворага, парушыць камунікацыі фашыстаў, выклікаць паніку, сарваць намечаны на 26 сакавіка ўгон мірных жыхароў у фашысцкае рабства, аблегчыць рух нашых часцей на Мікалаеў.

Зняўшы варожых вартавых, дэсантнікі занялі некалькі будынкаў порта, элеватар і прыстасавалі іх да абароны.

Вораг не чакаў смелага і дзёрзкага ўдару маракоў. Атрад унёс замяшанне і разгубленасць у яго рады. На барацьбу з дэсантнікамі былі кінуты буйныя сілы, але маракі выстаялі.

Атрад двое сутак вёў з праціўнікам няроўны бой, адбіў 18 контратак, знішчыў каля 700 гітлераўцаў.

У цяжкія гадзіны бою была перададзена радыёграма: «Мы, байцы і афіцэры, маракі атрада таварыша Альшанскага клянёмся перад Радзімай, што задачу, якая стаіць перад намі, будзем выконваць да апошняй кроплі крыві, не шкадуючы жыцця».

Дэсантнікі ўтрымлівалі элеватар да падыходу нашых войскаў. У гэтым баі 28.3.1944 г. смерцю храбрых загінуў І.А.Макеенак. Сваю задачу дэсант выканаў дастойна: перашкодзіў згону 120 тысяч мірных жыхароў у рабства, папярэдзіў разбурэнне горада.

Усе ўдзельнікі легендарнага дэсанта і іх праваднік І.А.Макеенак сталі Героямі Савецкага Саюза.

А. П. Ярохін

МЯДЗЕЛЬ Міхаіл Маркавіч нарадзіўся 17.10.1910 г. у в.Задзежжа Верхнядзвінскага раёна. Герой Савецкага Саюза /1943/. Член КПСС з 1939 г. З 1941 г. на Заходнім, Бранскім, Цэнтральным, 1-м Украінскім і Варонежскім франтах. Старшы лейтэнант М.М.Мядзель вызначыўся пры вызваленні Украіны.

Ратная слава земляка

Фашысты ўчэпіста трымаліся за кожны горад, населены пункт, рэчку. 8 верасня 1943 года быў атрыманы загад авалодаць вышынёй 160,0 (Канатопскі раён, Сумская вобласць). Фашысты, што ўмацаваліся на ёй, на ўсіх подступах вялі ўраганны агонь. Асабліва цяжка давялося роце, палітруком у якой быў М.М.Мядзель. У адну з крытычных хвілін палітрук падняўся на ўвесь рост і з крыкам «За мной!», кінуўся наперад, імклівым рыўком рота пераадолела вогненны рубеж і далейшымі сваімі дзеяннямі ў значнай меры садзейнічала перамаганоснаму зыходу бою.

Асабліва ўпарта супраціўляліся гітлераўцы на подступах да Дняпра. Жорсткі

М. М. Мядзель

бой ішоў па ўсім левым узбярэжжы ракі. 1031-му стралковаму палку пад камандаваннем палкоўніка Новікава ўдалося ўклініцца ў абарону праціўніка...

Пераадольванне шырокай паўнаводнай ракі з высокім крутым берагам, занятым ворагам, было вельмі цяжкай і адказнай справай. Для ажыццяўлення гэтай дзёрзкай і небяспечнай аперацыі адбіраліся лепшыя з лепшых. Адной з груп, якая перапраўлялася на паўднёвы захад ад сяла Акулінава ў раёне Рыбнага промыслу, што ў Чарнігаўскай вобласці,камандаваў Мядзель.

Сабраўшы розныя плывучыя сродкі, пагрузіўшы на іх зброю, пад покрывам ночы рушылі байцы да правага берага. У жорсткай кароткай сутычцы выбілі фашыстаў з іх траншэй і гнёздаў, стварылі тут свой плацдарм, які ўтрымлівалі да падыходу асноўных сіл, а потым забяспечвалі іх бесперашкодную пераправу.

За ўдзел у гэтай аперацыі Указам Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР ад 17 кастрычніка 1943 года Міхаілу Маркавічу Мядзелю і яго баявым сябрам было прысвоена высокае званне Героя Савецкага Саюза.

Давялося Міхаілу Маркавічу (да таго часу ён стаў парторгам артылерыйска-зенітнага палка) ваяваць і на Далёкім Усходзе. І там ён свята выконваў свой партыйны і воінскі абавязак. Да канца вайны на гімнасцёрцы М.М.Мядзеля побач з Залатой Зоркай Героя заззялі ордэн Леніна, два ордэны Чырвонай Зоркі і 6 медалёў. Памёр 21.11.1981 г. Пахаваны ў Маскве.

ТРАЯН Надзея Віктараўна нарадзілася 24.10.1921 г. у г.Верхнядзвінску, удзельніца партызанскага руху ў Мінскай вобласці. Герой Савецкага Саюза /1943/. Скончыла 1-ы Маскоўскі медыцынскі інстытут /1947/, кандыдат медыцынскіх навук. Член КПСС з 1946 г. У Айчынную вайну на падпольнай рабоце ў Смалявічах. З яе ўдзелам створана падпольная камсамольская арганізацыя, якая перапраўляла людзей у партызаны, збірала звесткі пра ворага, памагала сем'ям партызан. З ліпеня 1942 г. разведчыца партызанскай брыгады Дзядзькі Колі. Удзельніца падрыхтоўкі знішчэння ката беларускага народа генеральнага камісара Беларусі гаўляйтэра В.Кубэ. Пасля вайны на грамадскай рабоце, выкладчык ВНУ, прарэктар 1-га Маскоўскага медыцынскага інстытута, з'яўлялася членам прэзідыума Усесаюзнага савета ветэранаў вайны і працы, старшыня выканкома Саюза таварыстваў Чырвонага Крыжа і Чырвонага Паўмесяца СССР. Жыве ў Маскве.

Н. В. Траян

Дакументы сведчаць

Рэжыцка-Дзвінская аперацыя 1944, наступальная аперацыя 10—27 ліп. войск 2-га Прыбалт. фронту (ген. арміі А. І. Яроменка) з мэтай разграміць групоўку праціўніка ў раёне гарадоў Ідрыца, Себеж, Верхнядзвінск (Дрыса), авалодаць рубяжом г. Рэзекне (Рэжыца) — г. Даўгаўпілс (Дзвінск), у далейшым развіць наступленне на рыжскім напрамку і ва ўзаемадзеянні з войскамі 1-га Прыбалт. фронту адрэзаць прыбалт. групоўку праціўніка ад камунікацый, якія звязвалі яе з Германіяй. Удзельнічалі арміі 10-я гвардз. (ген.-лейт. М. І. Казакоў), 3-я ўдарная (ген.-лейт. В. А. Юшкевіч), 22-я (ген.-лейт. Г. П. Караткоў), 4-я ўдарная (ген.-лейт. П. Ф. Малышаў), 5-ы танк. корпус (ген.-маёр танк. войск М. Г. Сахно). Лінія фронту праходзіла на З ад г. Наваржэў, Пустошка, воз. Нешчарда, в. Боркавічы. Сав. войскам процістаялі часці 16-й ням.-фаш. арміі групы армій «Поўнач», якія апіраліся на глыбокаэшаланіраваную абарончую сістэму з 2 гал. і 3 дадатковымі ўмацаванымі лініямі. Выкарыстаўшы поспех 1-га Прыбалт. фронту, войскі 2-га Прыбалт. фронту 10 ліп. пачалі наступленне. Войскі правага крыла фронту — 10-я гвардз. і 3-я ўдарная арміі — наносілі ўдар у напрамку гарадоў Себеж, Рэзекне, прарвалі абарончы рубеж «Пантэра», за тыдзень фарсіравалі р. Вялікая, вызвалілі гарады Ідрыца, Апочка, Себеж і на стыку з 3-м Прыбалт. фронтам Пушкінскія Горы і сяло Міхайлаўскае. Войскі левага крыла фронту — 22-я (у яе складзе дзейнічаў 130-ы латышскі корпус, ген.-маёр Д. К. Бранткалн) і 4-я ўдарная арміі, 5-ы танк. корпус — наступалі ўздоўж Зах. Дзвіны на г. Даўгаўпілс, вызвалілі райцэнтры БССР — 12 ліп. в. Расоны і г. Верхнядзвінск, 17 ліп. г. п. Асвея, а таксама 14 ліп. в. Каханавічы, 18 ліп. чыг. ст. і в. Бігосава і інш. бел. населеныя пункты. 18 ліп. часці 130-га латышскага стралк. корпуса ўступілі на тэр. Латвіі ў раёне мяст. Шкяўне. Войскі фронту наступалі ў цяжкіх умовах лясіста-балоцістай мясцовасці, пераадольваючы абарончыя рубяжы. 27 ліп. часці 10-й гвардз. і 3-й ударнай армій вызвалілі г. Рэзекне, у той жа дзень часці 4-й ударнай арміі ва ўзаемадзеянні з часцямі 6-й гвардз. арміі 1-га Прыбалт. фронту вызвалілі Даўгаўпілс. Да канца ліп. фронт прасунуўся ў глыбіню да 200 км. Былі створаны спрыяльныя ўмовы для пераходу ў наступленне войск 3-га Прыбалт. фронту.

Беларусь у Вялікай Айчыннай вайне. 1941—1945. Энцыклапедыя. Мн., 1990. С. 547.

Нашы землякі-генералы

КАМДЫЎ З КАМЕНКІ

Слаўны жыццёвы шлях прайшоў ураджэнец вёскі Каменка Боркавіцкага сельсавета **Рыгор Антонавіч БЕЛАВУСАЎ**. Яркай старонкай яго біяграфіі стала дзейнасць у гады Вялікай Айчыннай вайны.

...1940 год. У раён Вільнюса прыбывае 84-я матарызаваная дывізія, камандзірам якой становіцца Р. А. Белавусаў. На літоўскай жа зямлі яна прыняла першыя баі з нямецка-фашысцкімі захопнікамі, удзельнічала ў контрнаступленні на Каўнас і ў баях за мост на рацэ Нерыс паблізу горада Йонава. Там танкісты дывізіі нанеслі значныя страты гітлераўцам, адбілі ў ворага мост, выйшлі з акружэння і дапамаглі суседнім часцям.

Р. А. Белавусаў

Пад Даўгаўпілсам дывізія была папоўнена новымі сіламі і працягвала весці жорсткія баі з ворагам. Р. А. Белавусаў тут быў паранены. За баі ў Літве ён узнагароджаны ордэнам Чырвонай Зоркі.

Пасля выздараўлення Р. А. Белавусаў камандаваў гвардзейскай кавалерыйскай дывізіяй, удзельнічаў у вызваленні Польшчы і Чэхаславакіі. Пасля вайны ён стаў ганаровым грамадзянінам Браціславы.

Вайну Рыгор Антонавіч Белавусаў закончыў у званні генерал-маёра.

П. Фралоў

ДУБРА Антон Вікенцьевіч, нарадзіўся 14.10.1900 г. у в. Нарушова. З сялян. Генерал-маёр інтэндацкай службы (1943). Скончыў вышэйшыя акадэмічныя курсы (1948). У Чырвонай Арміі з мая 1919 г. Удзельнік грамадзянскай вайны. У Айчынную вайну на Паўднёва-Заходнім, Сталінградскім, Паўднёвым, 2-м Украінскім франтах — начальнік тылу арміі. Удзельнік Сталінградскай бітвы. З 1946 г. начальнік тылу ваеннай акругі і флоту. З 1954 г. у адстаўцы. Узнагароджаны ордэнам Леніна, 8 іншымі ордэнамі, медалямі.

КАРАНЕЎСКІ Мікалай Аляксандравіч, нарадзіўся ў 1910 г. у г. Дрыса (г. Верхнядзвінск) у сям'і чыгуначніка. Скончыў ваеннае вучылішча, у 1940 г. ваенную акадэмію імя М. В. Фрунзе.

Вайну сустрэў у Панявежысе, дзе служыў у разведаддзеле штаба Прыбалтыйскай ваеннай акругі. Быў намеснікам начальніка разведаддзялення Калінінскага, Прыбалтыйскага франтоў. Узнагароджаны многімі ордэнамі і медалямі.

Пасля вайны генерал-палкоўнік М. А. Каранеўскі працаваў начальнікам аддзела інфармацыі ў Галоўным разведвальным упраўленні Савецкай Арміі.

Памёр у 1978 г.

КАРНАВУХАЎ Марка Лукіч, нарадзіўся 3.11.1900 г. у в. Гор'е Дрысенскага павета. З сялян. Генерал-маёр тэхнічных войск (1949). Скончыў Ваенна-транспартную акадэмію (1937). У Чырвонай Арміі з ліпеня 1919 г. У ліпені 1919 — чэрвені 1920 на Заходнім фронце — памочнік начальніка, начальнік чыгуначнай станцыі. З 1937 г. начальнік факультэта акадэміі. У Айчынную вайну на Паўднёва-Заходнім, 2-м і 3-м Прыбалтыйскіх франтах — камандзір чыгуначнай брыгады. З 1948 г. камандзір злучэння. З 21.7.1955 г. у адстаўцы. Узнагароджаны ордэнам Леніна, 5 іншымі ордэнамі, медалямі.

КРЫЎКО Пётр Андрэевіч, нарадзіўся 21.6.1897 г. у в. Боркавічы. Генерал-маёр (1943). Скончыў Ваенную акадэмію імя М. В. Фрунзе (1933). У арміі з 1915 г., у Чырвонай Арміі з мая 1919 г. У 1919—1921 гг. удзельнік баёў супраць Юдзеніча, бандаў Антонава. З 1921 г. на камандных пасадах і выкладчыцкай рабоце ў ваенна-навучальных установах. У Айчынную вайну камандуючы дывізіённага раёна ППА. Удзельнік ППА дзяржаўных аб'ектаў і камунікацый краіны. Да 1949 г. нам. начальніка штаба акругі ППА. Узнагароджаны 5 ордэнамі, медалямі.

ЛАПКОЎСКІ Сяргей Дзмітрыевіч, нарадзіўся ў в. Суднікава. З сялян. Скончыў Полацкі педагагічны тэхнікум. У снежні 1939 г. прызваны ў Чырвоную Армію. У час Вялікай Айчыннай вайны на фронце. У 1941 г. ваяваў на Карэльскім перашыйку, удзельнічаў у рэкагнасцыроўцы абарончых рубяжоў пад Масквой, арганізоўваў пераправу для войск цераз Волгу напярэдадні контрнаступлення пад Сталінградам. Рота ст. лейтэнанта С. Дз. Лапкоўскага арганізоўвала пераправу цераз р. Заходняя Дзвіна ў раёне Шуміліна

С. Дз. Лапкоўскі

ў час Беларускай наступальнай аперацыі пад кодавай назвай «Багацыён». Дзень Перамогі сустрэў у г. Кенігсберг. Аднак вайна для яго не скончылася. Забайкальскі фронт, прарыў цераз Вялікі Хінган, «фінішаваў» у Порт-Артуры. Скончыў ваенна-інжынерную акадэмію імя В. У. Куйбышава (1953), Акадэмію Генштаба (1961). Служыў у групе савецкіх войск у Германіі, выконваў інтэрнацыянальны абавязак на Кубе. Працаваў старшым выкладчыкам у Акадэміі Генштаба, навуковым супрацоўнікам у Ваенна-інжынернай акадэміі, кандыдат Ваенных навук, дацэнт. Генерал-маёр у адстаўцы. С. Дз. Лапкоўскі ўзнагароджаны многімі ордэнамі і медалямі.

ПЯТРОЎСКІ Сцяпан Фёдаравіч, нарадзіўся 11.12.1897 г. у в. Карчы. Удзельнік грамадзянскай вайны. Генерал-маёр (1945). З сялян. Скончыў Вышэйшую Ваенна-педагагічную школу (1923), Ваенную акадэмію імя М. В. Фрунзе (1935). У арміі з 1916 г., у Чырвонай Арміі з 1918 г. на Паўднёва-Заходнім і Заходнім франтах — камандзір узвода, роты. У Айчынную вайну з 1942 г. на Бранскім, Цэнтральным, 1-м Беларускім франтах — камандзір палка, начальнік штаба, нам. камандзіра, камандзір дывізіі. Удзельнік Курскай бітвы, вызвалення Беларусі і Польшчы. Пасля вайны на выкладчыцкай рабоце, з 1954 г. начальнік штаба групы войск. З 1956 г. у адстаўцы. Узнагароджаны ордэнам Леніна, 5 іншымі ордэнамі, медалямі, 3 ордэнамі Польшчы.

Е. Р.Саўчанка

РУСЕЦКІ Вікенцій Данатавіч, нарадзіўся 23.3.1897 г. у в. Кавалеўшчына Бігосаўскага с/с. З сялян. З 1913 г. рабочы на чыгунцы. Удзельнік грамадзянскай вайны. Генерал-маёр (1946). У Чырвонай Арміі з красавіка 1919 г. На Заходнім, Паўночна-Заходнім, Паўднёвым франтах — камандзір роты, батальёна. Удзельнік баёў у раёне Полацка, Маладзечна, Бабруйска, Беластока. З 1921 г. нач. штаба, камандзір палка. Скончыў курсы «Выстрал» (1936), вучыўся ў Ваеннай акадэміі імя М. В. Фрунзе (1939—1941). У Айчынную вайну камандзір запаснога палка, брыгады. Узнагароджаны ордэнамі і медалямі.

САЎЧАНКА Емяльян Рыгоравіч, нарадзіўся 18.8.1899 г. у в. Чарняўшчына. З рабочых. Генерал-маёр (1943). Скончыў Ваенную акадэмію імя М. В. Фрунзе (1933), Ваенную акадэмію Генеральнага штаба (1941). У Чырвонай Арміі з сакавіка 1918 г. Удзельнік ліквідацыі банд і кулацкіх мяцяжоў у Арлоўскай губерні, змагаўся супраць бандаў Махно і Пятлюры. У Айчынную вайну на Ленінградскім фронце нач. штаба, нам. камандзіра стралковага корпуса, нач. тылу, нач. штаба арміі, нам. начальніка тылу Войска Польскага. Удзельнік абароны і прарыву блакады Ленінграда, Вісла-Одэрскай і інш. аперацый. З 1947 г. начальнік кафедры Ваеннай акадэміі імя М. В. Фрунзе. З 1953 г. у адстаўцы. Узнагароджаны ордэнам Леніна, 5 іншымі ордэнамі, медалямі.

ХМЯЛЕЎСКІ Мікалай Рыгоравіч, нарадзіўся 1.10.1900 г. у в. Бароўка. З рабочых. Генерал-лейтэнант авіяцыі (1949). Скончыў Ваенна-паветраную акадэмію імя М. Я. Жукоўскага (1936). У Чырвонай

Арміі з сакавіка 1918 г. Удзельнік грамадзянскай вайны на Усходнім і Ферганскім франтах, нам. ваенкома палка, нач. агітаддзялення. З 1923 г. на палітрабоце ў Чырвонай Арміі і грамадзянскім паветраным флоце. У Айчынную вайну на фронце з 1941 г., нач. штаба авіядывізіі, нам. нач. штаба паветранай арміі. Ваяваў на Заходнім і Бранскім франтах, удзельнічаў ва Усходне-Прускай, Усходне-Памеранскай, Берлінскай аперацыях. Пасля вайны служыў у ВПС. З 1960 г. у адстаўцы. Узнагароджаны 2 ордэнамі Леніна, 3 іншымі ордэнамі, медалямі.

АХВЯРЫ ВАЙНЫ

Партызаны, падпольшчыкі, удзельнікі антыфашысцкага падполля, асобы, якія садзейнічалі партызанскаму руху і падполлю, члены іх сем'яў — ахвяры фашысцкага тэрору

Гарадскі пасёлак АСВЕЯ

АНІСІМАЎ Арсенцій Паўлавіч; н. у 1915, партызан атрада імя У.У.Сімацкага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 25.12.1943.

БАХМЕТ Анатоль Міхайлавіч, н. у 1923, партызан атрада імя А.Я.Пархоменкі брыгады «За Савецкую Беларусь» /імя К.К.Ракасоўскага/, загінуў у 1943 каля воз.Ідрыя ў Себежскім р-не Пскоўскай вобл.

БАХМЕТ Генадзь Уладзіміравіч, н. у 1919, партызан Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, расстраляны фашыстамі 17.3.1943 на востраве воз.Асвейскае. Пахаваны ў Асвеі.

БЛЯХМАН Леанід Іосіфавіч, н. у 1924, партызан атрада імя М.В.Фрунзе Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 12.9.1942 пры штурме Бенеслаўскага нямецка-фашысцкага гарнізона.

ГАНЧАРОЎ Пётр Іванавіч, н. у 1917, камандзір партыз.атрада імя Г.К.Арджанікідзе Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 15.11.1943.

ГЕРОДНІК Людвіг Іосіфавіч, н. у 1919, камісар партыз.атрада Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 27.1.1944 каля воз.Нешчарда.

ЛІЦВІНАЎ Антон Ігнатавіч, н. у 1911, камісар партыз.атрада імя Р.І.Катоўскага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 27.12.1943. Пахаваны ў в.Клясціцы Расонскага р-на.

МАКАРАЎ Міхаіл Васілевіч, н. у 1908, партызан атрада імя М.В.Фрунзе Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 4.2.1943. Пахаваны ў в.Первелева Краслаўскага р-на, Латвія.

МАКЕЕНАК Васіль Іосіфавіч, н. у 1926, партызан атрада імя Г.К.Арджанікідзе Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 25.12.1943.

Г. У. Бахмет

Л. І. Геродник

А. І. Ліцвінаў

У. У. Сімацкі

Магіла У.У. Сімацкага ў Асвеі

МАРКАЎ Дзмітрый Данілавіч, н. у 1891, камандзір узвода Асвейскай партыз. брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 15.2.1944.

СІМАЦКІ Уладзімір Уладзіміравіч, н. у 1913, арганізатар і кіраўнік Асвейскага падполля, камандзір партыз. атрада імя А.А. Жданава Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 17.10.1942 пры разгроме нямецкага гарнізона ў в.Забор'е, Латвія. Пахаваны ў Асвейскім парку.

СІМАЦКІ Эдуард Браніслававіч, н. у 1922, разведчык Асвейскай партыз.брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў у студзені 1943. Пахаваны ў Себежскім р-не Пскоўскай вобл.

СМІРЫН Ісак Маркавіч, н. у 1921, партызан 11-й Калінінскай брыгады, загінуў 1.11.1942 у в.Каханавічы.

ЯКУШАЎ Кузьма Іосіфавіч, н. у 1916, нам.камандзіра ўзвода Асвейскай партыз.брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў у снежні 1943.

АСВЕЙСКІ СЕЛЬСАВЕТ

ВЁСКА АБРАЗЭЕВА

КУДЛА Сцяпан Ігнатавіч, н. у 1916, загінуў у 1942. Пахаваны ў б.в.Добранікі.

ВЁСКА АСЁТКІ

КУХАРОНАК Канстанцін Іванавіч, н. у 1922, партызан 7-й Калінінскай брыгады, загінуў 23.1.1943. Пахаваны ў в.Чайкі Себежскага р-на Пскоўскай вобл.

КУХАРОНАК Несцер Цімафеевіч, н. у 1923, партызан 7-й Калінінскай брыгады, загінуў 2.1.1944 каля в.Іванцова.

ВЁСКА БАРКОВА

МЯДЗЮТА Васіль Васілевіч, н. у 1922, партызан атрада імя М.В.Фрунзе Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 4.2.1943. Пахаваны ў в.Первелева Краслаўскага р-на, Латвія.

ВЁСКА БАРЫСОВА

КУРАШ Емяльян Кліменцьевіч, н. у 1917, партызан Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў пры пераходзе лініі фронту ў 1944.

ВЁСКА БІЧЫКАВА

КРЫВІЦКІ Уладзімір Міхайлавіч, н. у 1913 у в.Царкоўна, камандзір аддз.партыз.атрада імя М.В.Фрунзе Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 1.5.1944. Пахаваны каля воз.Святое.

ВЁСКА БЯЛЯНЫ

МАКЕЕНАК Яніна Восіпаўна, н. у 1911, медсястра партыз. атрада імя У.У.Сімацкага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінула 6.8.1943 каля в.Глямбочына Себежскага р-на. Пахавана ў в.Бяляны.

ВЁСКА ВЕСНІНО

БАГДАНОВІЧ Дзмітрый Васілевіч, н. у 1918, загінуў у студзені 1943. Пахаваны ў г.п.Асвея.

ВЁСКА ВЫШНАРАВА

ГІНЬКО Міхаіл Іванавіч, н. у 1923.

ІВАШКЕВІЧ Міхаіл Іванавіч, н. у 1924.

КУХАРОНАК Мікалай Іванавіч, н. у 1924.

ЦЫРА Аляксандр Пятровіч, н. у 1921, нам. камандзіра ўзвода партыз. атрада імя Г.К.Арджанікідзе Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 16.5.1944. Пахаваны ва ўр.Чорны Ручай.

ВЁСКА ГАЛЬКАЎШЧЫНА

СКРЫПКА Сцяпан Мікалаевіч, н. у 1922, партызан атрада імя М.В.Фрунзе Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 9.8.1943 каля в.Сар'я. Пахаваны каля воз.Святое.

ВЁСКА ДОБРАНІКІ

САМУСЕЎ Арсеній Сцяпанавіч, н. у 1922, партызан брыгады Буторына, загінуў 11.1.1942. Пахаваны ў в.Турычына Невельскага р-на Пскоўскай вобл.

ВЁСКА ЖАРАБЦОВА

РОДЗІК Мікалай Васілевіч, н. у 1926.

ВЁСКА КАМЕНКА

КЛІМОВІЧ Пётр Станіслававіч, н. у 1922, партызан 11-й Калінінскай брыгады, загінуў у лютым 1943. Пахаваны каля в.Малавіды Расонскага р-на.

ВЁСКА КІСЯЛІ

МАКСУЛЬ Аляксандр Аляксандравіч, н. у 1925, загінуў 27.6.1943.

ВЁСКА КРАСНАЕ

ЯРОМЕНАК Апанас Якаўлевіч, н. у 1922, партызан атрада імя У.У.Сімацкага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 1.11.1943.

ВЁСКА ЛУНІ

АЛЯХНОВІЧ Сцяпан Якаўлевіч, н. у 1912.

ВЁСКА МІКАЛЕНКІ

ЛЕМЯШОНАК Віктар Анісімавіч, н. у 1926, партызан атрада імя Г.К.Арджанікідзе Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 26.4.1944. Пахаваны ва ўр.Чорны Ручай.

ЯСКЕВІЧ Аляксандр Аляксандравіч, н. у 1923, партызан 11-й Калінінскай брыгады.

ЯСКЕВІЧ Аркадзь Аляксандравіч, н. у 1925.

ВЁСКА МІКУЛІНА

АГУРЭЦКІ Міхаіл Пятровіч, н. у 1923, партызан атрада імя М.В.Фрунзе Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 23.12.1943. Пахаваны ва ўр.Чорны Ручай.

ВЁСКА МІХАЛІНА

АЛЕСЬКА Іван Паўлавіч, партызан атрада імя У.У.Сімацкага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 10.3.1944.

ЖОРАЎ Ігнат Сямёнавіч, н. у 1912, партызан 7-й Калінінскай брыгады, прапаў без вестак 13.5.1944.

ВЁСКА МЯДЗВЕДЗЕВА

БЕЛАДЗЕД Сцяпан Антонавіч, н. у 1904, партызан атрада імя Р.І.Катоўскага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў у снежні 1943 каля в.Якубова Расонскага р-на. Пахаваны ў в.Клясціцы Расонскага р-на.

СТАЛЫГА Аляксандр Пятровіч, н. у 1921, партызан атрада імя Р.І.Катоўскага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 17.3.1943 каля в.Буёва Расонскага р-на. Пахаваны ў г.п.Расоны.

СТАЛЫГА Іван Пятровіч, н. у 1901, палітрук партыз.атрада імя Р.І.Катоўскага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 20.12.1943 каля в.Якубова Расонскага р-на. Пахаваны ў в.Клясціцы Расонскага р-на.

ВЁСКА ПАДАРЫ

БЕКІС Фадзей Пятровіч, н. у 1905, сярж., камандзір узвода партыз.атрада імя У.У.Сімацкага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 12.6.1944 у в.Ярохі.

ВЁСКА ПАДГАЙСКІЯ

МАРАЧКОЎСКІ Аляксандр Міхайлавіч, н. у 1926, партызан 11-й Калінінскай брыгады, загінуў 5.10.1943. Пахаваны ў г.п.Ідрыца Себежскага р-на Пскоўскай вобл.

ВЁСКА ПАПЕЛУШОВА

ЛЮБАЙ Дзмітрый Г., н. у 1923. Загінуў пры пераходзе лініі фронту.

ВЁСКА ПУШЧАВЫЯ

КЛІМОВІЧ Пётр Яўстаф'евіч, н. у 1923, партызан 11-й Калінінскай брыгады, загінуў 9.4.1944.

ВЁСКА СВЯЦІЦА

ВАЛАДЗЬКО Аркадзь Сідаравіч, партызан 11-й Калінінскай брыгады, загінуў 12.2.1944. Пахаваны ў в.Міснікава Краслаўскага р-на, Латвія.

ЛІНКЕВІЧ Сямён Ігнатавіч, н. у 1916, ст.сярж., камандзір узвода партыз.атрада імя У.У.Сімацкага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў у баі за в.Скрыпчанкі 11.11.1942.

ПУТРА Пётр Васілевіч, н. у 1925, партызан 11-й Калінінскай брыгады, загінуў 20.2.1944. Пахаваны ў в.Стайкі Пустошкінскага р-на Пскоўскай вобл.

СКРАДАЛЬ Рыгор Фёдаравіч, н. у 1915, партызан атрада імя Р.І.Катоўскага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 28.10.1942. Пахаваны ў в.Свяціца.

ВЁСКА СТРАЛКІ

АДАМЁНАК Сцяпан Дзмітрыевіч, н. у 1912, партызан Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 19.12.1942. Пахаваны ў в.Стралкі.

ЗАБЕЛА Фёдар Пятровіч, н. у 1911, партызан атрада імя М.В.Фрунзе Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 29.8.1942. Пахаваны ў в.Каханавічы.

КРАСОЎСКІ Вільгельм Іванавіч, н. у 1926, партызан Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў каля в.Малавіды Расонскага раёна.

ПАРФЯНЁНАК Рыгор Міхайлавіч, н. у 1904, партызан Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 27.1.1944 каля воз.Нешчарда.

ТАТАРЫНАЎ Пётр Іванавіч, н. у 1923, партызан атрада імя М.В.Фрунзе Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 1.3.1943. Пахаваны каля воз.Святое.

ВЁСКА ШАЎРАКІ

МАКЕЕНАК Філімон Сямёнавіч, н. у 1913, мал.лейт., камандзір узвода партыз.атрада імя Р.І.Катоўскага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 20.12.1943 каля в.Якубова Расонскага р-на. Пахаваны ў в.Клясціцы Расонскага р-на.

ШАЎРАК Іларыён Ігнатавіч, закатаваны гітлераўцамі ў г.Дрыса.

БІГОСАЎСКІ СЕЛЬСАВЕТ

ВЁСКА БІГОСАВА

АНТОНАЎ Антон Міхайлавіч, н. у 1894, ст.сярж., камандзір дыверсійнай групы партыз.атрада імя М.В.Фрунзе Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 24.7.1942. Пахаваны каля воз.Святое.

БАРЭЙКА Франц Іванавіч, н. у 1908, партызан 11-й Калінінскай брыгады, загінуў 10.9.1943. Пахаваны ў в.Чайкі Себежскага р-на Пскоўскай вобл.

КАПУСЦІН Мікалай Рыгоравіч, н. у 1927, партызан атрада імя Р.І.Катоўскага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 9.4.1944. Пахаваны ў г.п.Расоны.

МАРОЗ Віктар Віктаравіч, загінуў у лютым 1944.

ПЕЦГОЛЬД Надзея, н. у 1921, партызанская сувязная, загінула ў полацкай турме ў 1942.

ШАБАЛТАС Аляксандр Аляксандравіч, н. у 1923, партызан 11-й Калінінскай брыгады, загінуў 23.2.1944.

ВЁСКА ВОПЫТНАЯ

СІМАКОЎ Іосіф Васілевіч, н. у 1903, партызан 1-й Беларускай брыгады, прапаў без вестак 15.3.1943.

ВЁСКА КАВАЛЕЎШЧЫНА

КАНАШОНАК Генадзь Мікалаевіч, н. у 1919, прапаў без вестак 5.9.1943.

ВЁСКА КАРЦЕНЕВА

ПЫЛІНСКІ Сяргей Людвігавіч, н. у 1923, партызан атрада імя А.А.Жданава Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 27.9.1943. Пахаваны ў в.Залессе Расонскага р-на.

СТАРЫНСКІ Аляксандр Сцяпанавіч, прапаў без вестак 9.4.1943.

ВЁСКА КРЫВАСЕЛЬЦЫ

ЛЯХ Пётр Станіслававіч, н. у 1899, партызан 11-й Калінінскай брыгады, прапаў без вестак 7.4.1944.

ВЁСКА КРЭЎНІКІ

ЛАШЧОНАК Генадзь Іванавіч, н. у 1922, партызан 11-й Калінінскай брыгады, загінуў 17.4.1943. Пахаваны ў в.Ісакава Себежскага р-на Пскоўскай вобл.

ВЁСКА ЛІПАЎКІ

ВАРАБ'ЁЎ Іван Якаўлевіч, н. у 1926, партызан 11-й Калінінскай брыгады, загінуў у в.Дабраплёсы 26.5.1944.

ВАРАБ'ЁЎ Іосіф Вікенцьевіч, н. у 1915, партызан 11-й Калінінскай брыгады, загінуў 12.2.1944. Пахаваны ў в.Міснікава Краслаўскага р-на, Латвія.

ВЁСКА МЕЖАЛЫ

МІШКІН Іван Уладзіміравіч, н. у 1926, партызан 11-й Калінінскай брыгады, загінуў 12.2.1944. Пахаваны ў в.Міснікава Краслаўскага р-на, Латвія.

ТРЫБІС Фелікс Эдуардавіч, н. у 1920, партызан 11-й Калінінскай брыгады, загінуў 28.6.1943. Пахаваны ў в.Жаглова Себежскага р-на Пскоўскай вобл.

ЯРУШ Герасім Антонавіч, н. у 1909, ст.сярж., камандзір узвода 11-й Калінінскай партыз.брыгады, загінуў 12.2.1943. Пахаваны ў в.Міснікава Краслаўскага р-на, Латвія.

ВЁСКА НОВАЕ СЯЛО

МАКАРАЎ Сямён Раманавіч, н. у 1924, партызан Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў у 1943.

ВЁСКА ПАЎЛЮКІ

ВАЙЦУЛЕВІЧ Іван Альфонсавіч, н. у 1921, партызан атрада імя Р.І.Катоўскага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 16.5.1944.

ЦІМАШКЕВІЧ Уладзімір Эдуардавіч, н. у 1922, партызан 11-й Калінінскай брыгады, загінуў 12.2.1943. Пахаваны ў в.Міснікава Краслаўскага р-на, Латвія.

ВЁСКА РАСІЦА

БАРЭЙКА Пётр Іванавіч, загінуў 7.1.1944.

БЯЛЕЙ Пётр Данілавіч, н. у 1898, партызан атрада імя Р.І.Катоўскага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 10.8.1943 у Краслаўскім р-не, Латвія.

ЛЮЛЯК Барыс Іванавіч, н. у 1912, загінуў 28.12.1942. Пахаваны ў в.Расіца.

МАРОЗ Мікалай Міхайлавіч, н. у 1927, партызан 11-й Калінінскай брыгады, прапаў без вестак 14.4.1944.

УРБАН Іван Іванавіч, н. у 1925, партызан 11-й Калінінскай брыгады, прапаў без вестак у маі 1945.

ВЁСКА САНДАРЫ

ЦАЛПАН Антон Іванавіч, партызан брыгады імя ЦК КП/б/Б, закатаваны фашыстамі 1.1.1943.

ВЁСКА ТРЫБІСЫ

БАГДАНАЎ Мітрафан Сямёнавіч, н. у 1909, партызан 11-й Калінінскай брыгады, загінуў 16.4.1944. Пахаваны ў г.п.Расоны.

БОРКАВІЦКІ СЕЛЬСАВЕТ

ВЁСКА БАРСУКІ

СНАПОК Канстанцін Аркадзевіч, н. у 1913 у в.Забелы-2, сувязны партыз.атрада, расстраляны ў 1943. Пахаваны ў в.Забелы-1.

ВЁСКА БОРКАВІЧЫ

БЕРНАТОВІЧ Уладзімір Паўлавіч, н. у 1923, расстраляны ў 1942 у в. Уладычына.

БЯЛЯЙ Уладзімір Ціханавіч, н. у 1924, павешаны ў лютым 1942.

ВАЛЕНЦІК Павел Васілевіч, н. у 1915, партызан атрада імя С. М. Кірава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 28.9.1942. Пахаваны ў б. в. Кашалёва.

ВЕЙФ Монес Хаймавіч, н. у 1907, партызан 2-й Дрысенскай брыгады, загінуў каля в. Канюхова Расонскага р-на 21.12.1943. Пахаваны ў в. Сакалішча Расонскага раёна.

ГАЛЫНСКІ Іван Аляксандравіч, н. у 1924, партызан спецатрада «Баявы», загінуў 10.9.1943. Пахаваны ў Докшыцкім р-не.

ГРЫГОР'ЕЎ Ілья Аляксандравіч, н. у 1904, лейт., камандзір групы разведкі, загінуў 4.7.1944. Пахаваны ў в. Гайна Лагойскага р-на Мінскай вобл.

ДУДКІНА Фаіна Аляксандраўна, н. у 1924, расстраляна 25.5.1943.

ДУКШЫНСКІ Іван Іванавіч, н. у 1922, расстраляны ў Полацку ў лютым 1942.

ЗУЕЎ Фёдар Іосіфавіч, партызан 2-га атрада імя М. І. Калініна 2-й Дрысенскай брыгады, загінуў 22.2.1944.

КІРЭЙ Мікалай Пятровіч, н. у 1908, партызан атрада імя Г. К. Арджанікідзе Асвейскай брыгады імя М. В. Фрунзе, расстраляны ў г. п. Асвея ў 1943.

КІРЫЛАЎ Мікалай Рыгоравіч, н. у 1910, камандзір аддз. 3-га партыз. атрада імя М. І. Калініна 2-й Дрысенскай брыгады, загінуў 27.12.1943, пахаваны ў в. Купелішча Расонскага р-на.

ПАЎЛЁНАК Мікалай Ларыёнавіч, н. у 1925, павешаны ў лютым 1942.

РУДЗІН Сёмка, н. у 1926, схоплены разам з бацькам і сястрой Марыяй па даносе старасты ў в. Кашалёва і расстраляны ў яўрэйскім гета ў в. Боркавічы 23.2.1942.

РУБІН Аляксандр Рыгоравіч, н. у 1923, партызан 2-й Дрысенскай брыгады, загінуў 4.9.1943. Пахаваны ў б. в. Верасна.

САДОЎСКІ Мікалай Пятровіч, н. у 1924, партызан 2-й Дрысенскай брыгады, загінуў 9.4.1944. Пахаваны ў б. в. Такуны.

САВЕЙКА Зінаіда Канстанцінаўна (з в. Савейкі), н. у 1922, настаўніца Клімаўшчынскай НСШ, пасля жорсткіх катаванняў расстраляна ў в. Боркавічы 19.5.1943. З ёй разам расстраляны яе стрыечныя сёстры і брат.

САВЕЙКІ Вера Сямёнаўна, н. у 1923; **Алена**, н. у 1920; **Зінаіда**, 14 год; **Валодзя**, 16 год.

СВІРЖЭЎСКІ Леанід Васілевіч, н. у 1922, нам. кам. групы, студэнт-юрыст, расстраляны ў Полацку ў лютым 1942.

ТАМАШЭВІЧ Марыя Ягораўна, партызанка 2-й Дрысенскай брыгады, загінула 27.3.1943.

УСЦІНАЎ Павел Паўлавіч, н. у 1914, камандзір спецатрада «Няўлоўныя», загінуў у снежні 1943.

УШАКОЎ Гаўрыла Антонавіч, партызан атрада імя М. І. Калініна 2-й Дрысенскай брыгады, загінуў 16.3.1944. Пахаваны ў б. в. Верасна.

ЦЫРА Ганна Рыгораўна, н. у 1924, студэнтка, расстраляна 25.5.1943.

ЦЫРА Мікалай Рыгоравіч, н. у 1906, расстраляны ў кастрычніку 1943.

ЦЫРА Сяргей Рыгоравіч, н. у 1922, кіраўнік падпольнай групы, расстраляны ў Полацку ў лютым 1942.

ВЁСКА БРУШКАВА

ПЕТУХОЎ Ігнат Іванавіч, н. у 1924, партызан 2-й Дрысенскай брыгады, прапаў без вестак 1.1.1944.

ВЁСКА ЗАБОР'Е /саўгас «Боркавічы»/

БАДУН Мікалай Аляксандравіч, н. у 1925.

І. А. Галынскі

М. П. Садоўскі

КАЧАНАЎ Павел Іванавіч, н. у 1923, партызан 2-й Дрысенскай брыгады, загінуў 4.9.1943. Пахаваны ў в.Забор'е Боркавіцкага с/с.

СКАПЦОВА Еўдакія Апанасаўна, н. у 1919, партызанская сувязная. Забіта паліцаямі ў чэрвені 1943. Узнагароджана пасмяротна ордэнам Чырвонай Зоркі.

ВЁСКА ЗАБОР'Е /калгас імя Ільіча/

ЛІНОЎ Васіль Раманавіч, прапаў без вестак каля ст.Адамова ў ліпені 1942.

ВЁСКА ЗАМОШША

ДЗМІТРАЧЭНКА Андрэй Уладзіміравіч, н. у 1924 у в.Рубанава Ветрынскага р-на, партызан атрада імя У.І.Леніна 1-й Дрысенскай брыгады, памёр ад ран 5.2.1944 каля в.Кавалі Расонскага р-на.

ДЗМІТРАЧЭНКА Мікалай Уладзіміравіч, н. у 1926 у в.Рубанава Ветрынскага р-на. Пахаваны ў в.Малавіды Расонскага р-на.

ВЁСКА КАСТАЛОМЫ

ДАДЭКА Уладзімір Аляксандравіч, н. у 1919, загінуў у Заходняй Беларусі.

ЗАЙЦАЎ Арсекій Андрэевіч, н. у 1924, партызан атрада імя М.І.Калініна 2-й Дрысенскай брыгады, загінуў 15.5.1943. Пахаваны ў б.в.Верасна.

ШНІТКО Васіль Мікітавіч, патрызан атрада «КІМ» 1-й Дрысенскай брыгады, прапаў без вестак пры пераходзе лініі фронту 28.12.1943.

ВЁСКА КРАЎЧОНКІ

КРАЎЧАНКА Аляксандр Якаўлевіч, партызан спецатрада «Няўлоўныя», загінуў 25.4.1943.

Е. А. Скапцова

ВЁСКА ЛУНАЧАРСКАЕ

МІСНІК Вера Аляксандраўна, н. у 1917, закатаваная ў ліпені 1944 за сувязь з партызанамі ў г.п.Узда Мінскай вобл.

ВЁСКА НАРКАВІЧЫ

ЛЯСНІЧЫ Міхаіл Паўлавіч, н. у 1907, закатаваны ўвосень 1943 за сувязь з партызанамі, пахаваны ў в.Луначарскае.

ВЁСКА НОВЫ ДВОР

АПАНОВІЧ Уладзімір Віктаравіч, н. у 1923, партызан атрада імя А.В.Суворава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 9.5.1944. Пахаваны ў б.в.Ліцвякова.

АУТКІН Аляксандр Амбросавіч, н. у 1922, партызан атрада «КІМ» 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 5.12.1943. Пахаваны ў в.Ваўкі Дзёрнавіцкага с/с.

ВЁСКА НУРАВА

МЫШКО Андрэй Мікалаевіч, н. у 1918.

МЫШКО Канстанцін Мікалаевіч, н. у 1924, партызан брыгады «Няўлоўныя», загінуў 4.4.1944 у Міёрскім р-не.

ВЁСКА ПСКУНОВА

РУБІН Іван Паўлавіч, н. у 1896, партызан 2-й Беларускай брыгады імя П.К.Панамарэнкі, прапаў без вестак у сакавіку 1943.

ВЁСКА ПЛІШЧЫНА

ДАДЭКА Мікалай Антонавіч, н. у 1918, прапаў без вестак 15.5.1944.

ДАДЭКА Уладзімір Антонавіч, н. у 1926.

ВЁСКА РАЖЭЎШЧЫНА

АКАЦЭВІЧ Пётр Раманавіч, н. у 1924, партызан 2-й Беларускай брыгады імя П.К.Панамарэнкі, загінуў у жніўні 1943.

РУБІН Аляксандр Савельевіч, н. у 1927.

ВЁСКА РАЗУЛІНА

ПЯТРОЎ Аляксей Васілевіч, н. у 1911, партызан 2-й Ушацкай брыгады імя П.К.Панамарэнкі, прапаў без вестак 20 мая 1944.

ВЁСКА УЛАДЫЧЫНА

ШУЛЬГА Міхаіл Сцяпанавіч. Пахаваны ў в.Замошша.

ВАЛЫНЕЦКІ СЕЛЬСАВЕТ

ВЁСКА АБУХАВА

БЫКАЎ Пётр Максімавіч, н. у 1924, партызан атрада «КІМ» 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 8.11.1943. Пахаваны ў в.Ярмоліна.

ЛАМІНСКІ Сяргей Фёдаравіч, н. у 1910, маёр, партызан 1-й Дрысенскай брыгады, прапаў без вестак.

ВЁСКА АНТОНАВА

БАЗЫЛЕНКА Канстанцін Піліпавіч, н. у 1912 у г.п.Асінторф Дубровенскага р-на, мал.лейт., камісар партыз.атрада імя А.Неўскага 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў каля в.Забор'е Галубаўскага с/с 29.8.1943. Пахаваны ў в.Быкі.

БАДУН Якаў Канстанцінавіч, н. у 1902, партызан атрада імя С.М.Кірава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 26.12.1943. Пахаваны ў в.Канюхова Расонскага р-на.

ЗУБАЎ Іван Паўлавіч, н. у 1924, сувязны Дрысенскай партыз.брыгады, прапаў без вестак у верасні 1942.

ЗУБАЎ Сямён Мікалаевіч, н. у 1898, партызан атрада імя А.Неўскага 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 6.1.1944. Пахаваны ў в.Быкі.

УРБАН Канстанцін Антонавіч, партызан 2-й Беларускай брыгады імя П.К.Панамарэнкі, прапаў без вестак у чэрвені 1943.

УРБАН Міхаіл Васілевіч, н. у 1913, нач.штаба партыз.атрада імя А.В.Суворава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 7.6.1944. Пахаваны ў в.Дубровы.

УРБАН Яўген Антонавіч, н. у 1922, камандзір аддз. партыз. атрада імя А.В.Суворава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 6.12.1943. Пахаваны ў в.Антонава.

ВЁСКА БАРСУКІ

ГІРС Іван Фёдаравіч, н. у 1905, загінуў 11.10.1942. Пахаваны ў в.Барсукі.

КАВАЛЁНАК Міхаіл Фёдаравіч, н. у 1916, камандзір узвода 3-га Калінінскага партыз.атрада 2-й Дрысенскай брыгады, загінуў 27.12.1943. Пахаваны ў б.в.Верасна.

ПЕТРАШКЕВІЧ Іосіф Сцяпанавіч, н. у 1920, партызан атрада «КІМ» 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 12.11.1944. Пахаваны ў б.в.Ліцвякова.

ВЁСКА БЕЛАВУСЫ

МІСЮК Аляксандр Бенядзіктавіч, н. у 1925, партызан атрада імя С.М.Кірава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 10.3.1944. Пахаваны ў б.в.Ліцвякова.

ШАБЛІНСКІ Апанас Васілевіч, н. у 1910, партызан атрада імя А.В.Суворава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 15.4.1944. Пахаваны ў в.Ярмоліна.

ШАБЛІНСКІ Сяргей Аляксеевіч, н. у 1923, партызан атрада імя С.М.Кірава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 19.8.1943. Пахаваны ў в.Белавусы.

ВЁСКА ВАЛУЦЁВА

ГІРС Сцяпан Фёдаравіч, н. у 1923, загінуў у студзені 1944.

ПАЗНЯК Аляксандр Фядотавіч, партызан атрада імя А.В.Суворава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 10.3.1943. Пахаваны ў в.Лешня.

ВЁСКА ВАЛЫНЦЫ

ЖЫЗНЕЎСКАЯ Варвара Рыгораўна, загінула каля г.п.Асвея.

ЖЫЗНЕЎСКАЯ Ядвіга Рыгораўна, н. у 1923, разведчыца, загінула каля г.п.Асвея.

ЗАРЭЦКІ Георгій Філімонавіч, н. у 1926, загінуў у Магілёўскай вобл.

ЗАХАРАВА Надзея Дзмітрыеўна, н. у 1922, партызанка 11-й Калінінскай брыгады, прапала без вестак 3.5.1943.

ЛУКАШЭВІЧ Браніслаў Антонавіч, н. у 1911 у г.п.Ушачы, загінуў у 1944.

ПІРОГ Аляксандр Аляксандравіч.

СІВОХА Лявонцій Іосіфавіч, н. у 1922, партызан 2-й Дрысенскай брыгады, прапаў без вестак 9.4.1944.

ФРЭЙДЛІН Барыс Маркавіч, загінуў у ліпені 1942.

ВЁСКА ГРУЛЕВА

БАЗЕКА Леанід Францавіч, н. у 1926, партызан брыгады А.Крыўскага, загінуў у снежні 1943. Пахаваны ў в.Сакалішча Расонскага р-на.

ВЁСКА ЗЯЛЁНАЎШЧЫНА

АНТАНОВІЧ Аркадзь Ануфрыевіч, н. у 1914, загінуў пры пераходзе лініі фронту ў 1943.

ВАСІЛЁНАК Іван Мікітавіч, н. у 1898, партызан атрада імя А.Неўскага 1-й Дрысенскай брыгады, прапаў без вестак 17.6.1944.

ДЗЕНІСЁНАК Леанід Сямёнавіч, н. у 1922, партызан спецатрада «Баявы», загінуў каля г.Ідрыца Пскоўскай вобл. 1.1.1943.

ВЁСКА КАЖАМЯЧЫНА

ІЗМАЙЛОВІЧ Леанід Лявонцьевіч, н. у 1924, партызан 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 4.9.1943. Пахаваны ў б.в.Верасна.

КАНАШОНАК Мікалай Еўдакімавіч, н. у 1921, партызан 2-й Дрысенскай брыгады, загінуў 4.9.1943. Пахаваны ў б.в.Верасна.

ВЁСКА КАЛАТОВІНА

ГАПЩЁНАК Пётр Паўлавіч, н. у 1921, партызан 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 6.7.1944. Пахаваны ў б.в.Ліцвякова.

ВЁСКА КЛІМАЎШЧЫНА

БАДУН Міхаіл Язэпавіч, н. у 1922, партызан спецатрада «Баявы», загінуў каля в.Такуны ў 1942. Пахаваны ў в.Белавусы.

БУРЛАКОЎ Іван Максімавіч, н. у 1916, партызан 3-га Калінінскага атрада 2-й Дрысенскай брыгады, загінуў 16.2.1944. Пахаваны ў в.Белавусы.

БУРЛАКОЎ Уладзімір Пятровіч, партызан брыгады імя К. К. Ракасоўскага, загінуў 22.9.1942.

ВІШНЕЎСКІ Міхаіл Андрэевіч, н. у 1923, партызан спецатрада «Баявы», загінуў каля г.Ідрыца Пскоўскай вобл. 1.1.1943.

КАЗАЧОНАК Уладзімір Аляксандравіч, н. у 1923, партызан спецатрада «Баявы», загінуў каля г.Ідрыца Пскоўскай вобл. 1.1.1943.

ЛІПАЎКА Павел Паўлавіч, н. у 1924, партызан атрада «КІМ» 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў каля в.Дзёрнавічы 26.12.1943.

ЛОНЬ Аляксандр П., н. у 1924, партызан атрада «КІМ» 1-й Дрысенскай брыгады, прапаў без вестак.

ПАДЗЁНАК Фёдар Сільвестравіч, н. у 1925, партызан 2-й Дрысенскай брыгады, загінуў 3.3.1944. Пахаваны ў б.в.Такуны.

ПАЛЫНСКІ Пётр Дзмітрыевіч, н. у 1912, партызан 2-й Дрысенскай брыгады, загінуў 23.12.1943.

ВЁСКА КНЯЖЫЦЫ

ДЗЕМЯНШЧОНАК Уладзімір Кузьміч, н. у 1924, партызан атрада імя А.Неўскага 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 29.8.1942. Пахаваны ў в.Забор'е Галубаўскага с/с.

М. Я. Бадун

ФЕДАЦЁНАК Павел Васілевіч, н. у 1924, загінуў 27.7.1942. Пахаваны ў в.Забор'е Галубаўскага с/с.

ФЕДАЦЁНАК Павел Захаравіч, н. у 1924, партызан атрада імя А.Неўскага 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 29.8.1942. Пахаваны ў в.Забор'є Галубаўскага с/с.

ВЁСКА КНЯЗЁВА

ГІРС Іван Сідаравіч, загінуў у 1942.

ДАШКЕВІЧ Антон Францавіч, н. у 1904, партызан атрада імя А.В.Суворава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 20.1.1944. Пахаваны каля б.в.Аўласкава.

ПЕТРАШКЕВІЧ Мікалай Уладзіміравіч, н. у 1926, партызан атрада імя А.В.Суворава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 15.4.1944. Пахаваны ў в.Цярэшкі.

ПЕТРАШКЕВІЧ Іосіф Фёдаравіч, загінуў у 1942.

ЦЯЛІЦА Уладзімір Міхайлавіч, н. у 1922. Пахаваны ў в. Данілаўка Брэсцкай вобл.

ВЁСКА КРАЎЦЫ

ГАРКОЎСКІ Дзмітрый Паўлавіч, н. у 1923, партызан атрада імя У.І.Леніна 1-й Дрысенскай брыгады, прапаў без вестак 20.3.1944.

ГІРС Павел Лявонцьевіч, н. у 1911, партызан атрада імя А.В.Суворава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 28.10.1942.

КАРНІЦКІ Валянцін Альфонсавіч, н. у 1922, партызан атрада імя А.В.Суворава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 18.5.1943. Пахаваны ў б.в.Ліцвякова.

ЛУЧЫНОЎСКІ Дзмітрый Аляксандравіч, н. у 1915, камандзір узвода партыз.атрада імя М.І.Калініна 2-й Дрысенскай брыгады, загінуў 9.7.1944. Пахаваны ў б.в.Верасна.

НЕВЯДОМСКІ Антон Эдуардавіч, н. у 1923, партызан 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 6.7.1944. Пахаваны ў б.в.Ліцвякова.

ФЕДАЦЁНАК Уладзімір Ільіч, н. у 1923, партызан атрада «КІМ» 1-й Дрысенскай брыгады, прапаў без вестак.

ВЁСКА КУШАЛЕВА

СІНІЦА Уладзімір Паўлавіч, н. у 1927.

ВЁСКА РАЗУЛІНА

ЛІПОЎСКІ Віктар, прапаў без вестак.

СТАНКЕВІЧ Віктар, прапаў без вестак.

ВЁСКА СВОЛЬНА

ЛЫКАВА Кацярына Рыгораўна, партызанка атрада імя У.І.Леніна 1-й Дрысенскай брыгады, закатавана гітлераўцамі ў в.Свольна.

ВЁСКА УЗРЭЧЧА

ГРС Іван Іванавіч, н. у 1908, партызан атрада імя А.Неўскага 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 9 красавіка 1944.

ВЁСКА ФАРТУНАВА

ЕСІПЁНАК Аляксандр Багданавіч, н. у 1896, партызан 2-й Дрысенскай брыгады, прапаў без вестак 14.5.1944.

ВЁСКА ЦЯРЭШКІ

АБУХОВІЧ Пётр Фёдаравіч, н. у 1894 у в.Магеры, загінуў у 1942.

БАЛАШОНАК Фёдар Ульянавіч, н. у 1909, партызан атрада імя А.В.Суворава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 27.6.1944. Пахаваны ў в.Цярэшкі.

БАРСУК Аляксандр Канстанцінавіч, н. у 1918, партызан атрада «КІМ» 1-й Дрысенскай брыгады, прапаў без вестак.

ГАВЯЗА Пётр Нічыпаравіч, н. у 1914, партызан атрада імя А.В.Суворава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 27.6.1944. Пахаваны ў в.Цярэшкі.

ЛОМАВА Вольга Аляксандраўна, н. у 1923, партызанка атрада «Смерць фашызму», загінула ў 1943.

ФЕДАЦЁНАК Ульян Лявонцьевіч, н. у 1897, партызан атрада імя А.В.Суворава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 28.10.1942.

ГАЛУБАЎСКІ СЕЛЬСАВЕТ

ВЁСКА БАЛОЦІНА

ПАЛУЯНАЎ Георгій Яўлампіевіч, н. у 1919, камандзір аддз. 11-й Калінінскай партыз.брыгады, загінуў 12.11.1943 каля в.Мамолі. Пахаваны ў в.Грышына Расонскага р-на.

ШАВЯРДУК Аляксандр Іванавіч, н. у 1923, партызан атрада імя А.Неўскага 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 9.4.1944 каля в.Такуны.

ШАВЯРДУК Уладзімір Іванавіч, н. у 1922. Пахаваны ў в.Жоўтаўшчына.

ШЫЦІК Лідзія Іосіфаўна, н. у 1924, загінула ў 1943. Пахавана ў б.в.Валодзькава.

ВЁСКА ВЕРАБ'ЁВА

САБАЛЕЎСКІ Аляксандр Кузьміч, н. у 1896, партызан атрада імя А.В.Суворава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 23.7.1943. Пахаваны ў в.Ермакі.

ВЁСКА ВОСТРЫ КАНЕЦ /РАЧНАЯ/

РОДЗІК Ігнат Іосіфавіч, н. у 1905, партызан атрада імя А.Неўскага 1-й Дрысенскай брыгады, прапаў без вестак.

СІНЬКО Мікалай, загінуў.

ВЁСКА ГАЛУБАВА

ЛІПОЎСКАЯ Ефрасіння Аркадзеўна, партызанка атрада імя С.М.Кірава 1-й Дрысенскай брыгады, загінула ў 1943. Пахавана ў б.в.Валодзькава.

ВЁСКА ГУДАВА

ЧАСНАВІЦКІ Віктар Ігнатавіч, н. у 1894, партызан атрада імя С.М.Кірава 1-й Дрысенскай брыгады, памёр ад ран 9.5.1943. Пахаваны ў б.в.Ліцвякова.

ЯСКЕВІЧ Валянцін Аляксандравіч, н. у 1916, загінуў у 1943 пры пераходзе лініі фронту.

ВЁСКА ЕРМАКІ

РЫМША Мікалай Мікалаевіч, н. у 1926, партызан атрада «КІМ» 1-й Дрысенскай брыгады.

ВЁСКА ЖОЎТАЎШЧЫНА

РЫМША Антон Канстанцінавіч, н. у 1916, ст.сярж., нам.камандзіра ўзвода партыз.атрада «КІМ» 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 14.5.1943. Пахаваны ў в.Жоўтаўшчына.

ВЁСКА ЖЫЛІНШЧЫНА

УРЛІК Пётр Васілевіч, загінуў у лютым 1944.

М. М. Рымша

ВЁСКА ЗАРА

ПЯТРОЎСКІ Леанід Васілевіч, н. у 1925, партызан 2-й Дрысенскай брыгады, загінуў 4.6.1944 каля в.Пярэкі.

ШЧАРБІЦКІ Аляксандр Іванавіч, партызан атрада імя С.М.Кірава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 29.8.1942. Пахаваны ў в.Зара.

ВЁСКА ЛІЦВІНАВА

ГІРС Генадзь Уладзіміравіч, н. у 1927, партызан атрада імя А.В.Суворава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 20.1.1944. Пахаваны ў б.в.Ліцвякова.

ВЁСКА МАЛЯЎКІ

ЛОБЫР Васіль Іванавіч, н. у 1925, партызан атрада імя А.Неўскага 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 9.4.1944. Пахаваны ў г.п.Расоны.

ВЁСКА МАМОНАЎШЧЫНА

КАЗАЧОНАК Мікалай Аляксандравіч, н. у 1901, партызан атрада імя Г.К.Арджанікідзе Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў у 1942. Пахаваны ў в.Мамонаўшчына.

ВЁСКА МАТУКІ

РУНДЗЯ Генадзь Іванавіч, н. у 1927, разведчык Дрысенскай партыз.брыгады, загінуў 21.1.2.1943 каля в.Канюхова. Пахаваны ў в.Сакалішча Расонскага раёна.

РЭЕР Іосіф Сільвестравіч, н. у 1895, партызан атрада імя А.Неўскага 1-й Дрысенскай брыгады, прапаў без вестак.

ВЁСКА САКАЛОЎШЧЫНА

БЕЛАДЗЕД Сцяпан Іванавіч, партызан атрада імя Р.І.Катоўскага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў у 1943. Пахаваны ў в.Якубова Расонскага р-на.

ВЫДРЫЦКІ Станіслаў Іванавіч, н. у 1914, партызан атрада «КІМ» 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 17.1.1943. Пахаваны ў г.п.Расоны.

ЖУК Леанід Антонавіч, н. у 1920, загінуў у 1943.

САБАЛЕЎСКІ Уладзімір Рыгоравіч, н. у 1923, партызан 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 6.7.1944. Пахаваны ў в.Сакалоўшчына.

ШЫЩІК Лукаш Іосіфавіч, н. у 1905, загінуў 12.10.1943.

ВЁСКА САМУЛЕШКАВА

БЕМБЕЛЬ Аркадзь Сямёнавіч, н. у 1926, партызан атрада «КІМ» 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 21.4.1943.

І. А. Твараповіч

ДУБАНОС Лаўрэнцій Паўлавіч, н. у 1926, партызан атрада «КІМ» 1-й Дрысенскай брыгады, прапаў без вестак 14.4.1943.

ДУБАНОС Мікалай Ігнатавіч, н. у 1923, прапаў без вестак.

ДУБАНОС Сямён Антонавіч, н. у 1915, палітрук узвода партыз.атрада імя Г.К.Арджанікідзе Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 10.3.1943 каля в.Роўнае Поле Расонскага р-на. Пахаваны ў г.п.Расоны.

КАЗАЧОНАК Мікалай Аляксандравіч, загінуў у 1943.

ПУЗАКА Мікалай Нічыпаравіч, н. у 1926, партызан атрада «КІМ» 1-й Дрысенскай брыгады, прапаў без вестак 14.4.1943.

ПЯТРОЎСКІ Леанід Іванавіч, н. у 1927, партызан атрада імя С.М.Кірава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 26.12.1943.

ВЁСКА СВІРАЎШЧЫНА

ЛАСТАЎКА Кліменцій Фёдаравіч, н. у 1909, партызан спецатрада «Баявы», загінуў 21.3.1944 каля г.Ідрыца Пскоўскай вобл.

ТВАРАНОВІЧ Ігнат Антонавіч, партызан спецатрада «Баявы», загінуў 21.3.1944, пахаваны каля в.Цна Маладзечанскага р-на

ЯФРЭМЧЫК Аляксей Рыгоравіч, н. у 1924, партызан атрада «КІМ» 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 14.4.1943. Пахаваны ў в.Свіраўшчына.

ВЁСКА УЛЬЯНОВА

РУНДЗЯ Фёдар Паўлавіч, н. у 1896, загінуў у сакавіку 1943.

ДЗЁРНАВІЦКІ СЕЛЬСАВЕТ

ВЁСКА АЛЯКСЕЕЎЦЫ

ЦІШАЛОВІЧ Мікалай Вікенцьевіч, н. у 1903, партызан 2-й Дрысенскай брыгады, загінуў 23.5.1944. Пахаваны ў в.Казакова.

ВЁСКА АСІНАЎКА

БЯЛЯЕЎ Сяргей Аркадзевіч, н. у 1923, партызан атрада імя М.І.Калініна 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 20.10.1942. Пахаваны ў б.в.Верасна.

ПАЗНЯК Фёдар Сцяпанавіч, н. у 1908, партызан атрада імя А.В.Суворава 1-й Дрысенскай брыгады, прапаў без вестак 17.6.1944.

СТРАШНОВА Яніна Дзмітрыеўна, н. у 1922, загінула 10.10.1942. Пахавана ў г.Себеж Пскоўскай вобл.

СТРАШНОЎ Іван Фёдаравіч, н. у 1914, камандзір узвода 2-й Дрысенскай партыз.брыгады, загінуў 27.2.1944. Пахаваны ў б.в.Верасна.

ВЁСКА АЎЛАСКАВА

БЫКОЎСКІ Віктар Аркадзевіч, партызан брыгады «Няўлоўныя», загінуў 1.4.1943.

БЫКОЎСКІ Вікенцій Аркадзевіч, партызан спецатрада «Няўлоўныя», загінуў у лістападзе 1942.

ВЁСКА БЫКІ

ПЯТРОЎСКІ Мікалай Аркадзевіч, н. у 1908, прапаў без вестак.

ВЁСКА ВАЎКІ

ГАВЯЗА Пётр Максімавіч, н. у 1915, партызан 1-га Калінінскага атрада 2-й Дрысенскай брыгады, загінуў 14.8.1942. Пахаваны ў б. в. Верасна.

ВЁСКА ВІЛЮКІ

БЯЛЯЕЎ Аляксандр Паўлавіч, н. у 1925, партызан атрада імя А.Неўскага 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 25.9.1943. Пахаваны ў б.в.Верасна.

П. М. Гавяза

Ф. А. Страшноў

КОСТЫК Іван Іванавіч, н. у 1919, партызан атрада імя А.В.Суворава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 22.5.1944. Пахаваны ва ўр.Піжаўка.

СТРАШНОЎ Фёдар Антонавіч, н. у 1910, ст.сярж., камандзір аддз. 2-й Дрысенскай партыз.брыгады, загінуў 22.7.1943. Пахаваны ў б.в.Верасна.

ВЁСКА ВОЙТАВА

КАЗАРЫН Іван Аляксеевіч, н. у 1908, фельчар 1-й Дрысенскай партыз.брыгады, прапаў без вестак.

ВЁСКА ГАРАЎЦЫ

КОСТЫК Мікалай Архіпавіч, н. у 1923, нам.камісара па камсамолу партыз.атрада імя А.В.Суворава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 15.4.1944. Пахаваны каля в.Ярмоліна.

ЛІПАЎКА Віктар Рыгоравіч, н. у 1924, партызан атрада імя У.І.Леніна 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 18.12.1943. Пахаваны ва ўр.Ліпавы Горы.

МАРОЗ Павел Яфімавіч, н. у 1911, нам.камісара разведкі партыз.атрада імя І.В.Сталіна, загінуў 21.10.1943. Пахаваны на Хараняцкіх могілках Янкавіцкага с/с Расонскага раёна.

ПАЗНЯК Мікалай Мікалаевіч, н. у 1922, партызан атрада імя А.В.Суворава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў у в.Задзежжа 24.12.1943. Пахаваны ў в.Ярмоліна.

ВЁСКА ГАРБУЗОВА

АПЕНЧАНКА Мікалай Паўлавіч, н. у 1925, партызан атрада імя А.Неўскага 1-й Дрысенскай брыгады, прапаў без вестак.

АЎЛАСЕНАК Апанас Пятровіч, н. у 1912, партызан атрада імя А.Неўскага 1-й Дрысенскай брыгады, прапаў без вестак.

ВЁСКА ГРЫГОРАЎЦЫ

КАСАЧ Даніла Вікенцьевіч, расстраляны ў 1942 у в.Боркавічы.

ВЁСКА ДАРАЖЫЛАВА

БАДУН Іван Іванавіч, н. у 1923, камандзір 1-га Калінінскага партыз.атрада 2-й Дрысенскай брыгады, загінуў 25.9.1943. Пахаваны ў б.в.Верасна.

КАЗЛОЎ Антон Сцяпанавіч, н. у 1899, партызан атрада імя А.В.Суворава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 15.4.1944 каля в.Кавалі Расонскага р-на.

ВЁСКА ДЗЕРБАЗЫ

ГАРДЗЕЙ Улас, н. у 1875, партызан атрада

«КІМ» 1-й Дрысенскай партыз.брыгады, загінуў у 1943. Пахаваны ў в.Палыкаўшчына.

ВЁСКА ДЗЁРНАВІЧЫ

БЫКАЎ Аляксей Антонавіч, н. у 1916, ст.сярж., камандзір узвода 2-й Дрысенскай партыз.брыгады, загінуў 31.10.1943.

ЕРМАКОЎ Васіль Анісімавіч, н. у 1922, партызан 1-га Калінінскага атрада 2-й Дрысенскай брыгады, загінуў 26.12.1942. Пахаваны ў б.в.Верасна.

ЗЯЛЁНКА Пётр Данілавіч, н. у 1924, партызан 1-га Калінінскага партыз.атрада 2-й Дрысенскай брыгады, загінуў 5.12.1942. Пахаваны ў б.в.Верасна.

КАСАЧ Уладзімір Іосіфавіч, н. у 1925, партызан атрада імя Сяргея брыгады імя К.К.Ракасоўскага, загінуў 21.3.1942. Пахаваны ў м.Лужкі Шаркаўшчынскага р-на.

МІХНО Уладзімір Нічыпаравіч, н. у 1925, партызан 2-й Дрысенскай брыгады, загінуў 4.6.1943. Пахаваны ў б.в.Верасна.

СЦЕЖКА Марыя Васілеўна, н. у 1923, партызанка 2-й Дрысенскай брыгады, загінула 16.2.1943. Пахавана ў б.в.Верасна.

ТАКАЛЬЧЫК Фёдар Іванавіч, прапаў без вестак.

ШАРУХА Васіль Пятровіч, н. у 1905, партызан 2-й Дрысенскай брыгады, загінуў 25.9.1942.

ЯСЬКЕВІЧ Ігнат Фёдаравіч, н. у 1907, партызан атрада імя М.І.Калініна 2-й Дрысенскай брыгады, загінуў 16.6.1944. Пахаваны ў б.в.Верасна.

ВЁСКА ДОЎГАЕ

БАЛБЕКА Емяльян Якаўлевіч, н. у 1906, загінуў у 1906.

ДАШКЕВІЧ Мікалай Васілевіч, н. у 1921, партызан атрада імя А.Неўскага 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 29.8.1942. Пахаваны ў в.Луначарскае.

ДАШКЕВІЧ Мікалай Ульянавіч, н. у 1922, партызан атрада імя А.Неўскага 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 5.8.1942. Пахаваны ў в.Доўгае.

ЦАЛПАН Сцяпан Антонавіч, н. у 1902, прапаў без вестак у 1944 пры пераходзе лініі фронту.

ЦАЛПАН Сцяпан Віктаравіч, н. у 1925, партызан атрада імя А.Неўскага 1-й Дрысенскай брыгады, прапаў без вестак пры пераходзе лініі фронту ў снежні 1943.

ЦАЛПАН Сяргей Аляксандравіч, н. у 1925, партызан атрада імя А.Неўскага Дрысенскай брыгады, прапаў без вестак пры пераходзе лініі фронту ў снежні 1943.

ВЁСКА ДУБІНІНА

ГЛУШЧАНКА Кірыл Сямёнавіч, н. у 1913, партызан атрада імя А.Неўскага 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 9.4.1944. Пахаваны ў г.п.Расоны.

КУХАРОНАК Малання Данілаўна, н. у 1893, партызанка атрада «КІМ» 1-й Дрысенскай брыгады, прапала без вестак.

МАЦЕЦКІ Ягор Адамавіч, н. у 1910, партызан 2-й Дрысенскай брыгады, загінуў 22.7.1943 у в.Клімаўшчына. Пахаваны ў в.Ізабыліна Расонскага р-на.

МЯДЗВЕДЗЕЎ Віктар Пятровіч, н. у 1923.

НІКОЛЕНКА Аляксандр Архіпавіч, н. у 1926, партызан атрада «КІМ» 1-й Дрысенскай брыгады, прапаў без вестак.

РАДЧАНКА Міхаіл Васілевіч, загінуў.

РАДЧАНКА Уладзімір Васілевіч, загінуў.

ШНІТКО Васіль Мікітавіч, н. у 1918, партызан атрада «КІМ» 1-й Дрысенскай брыгады, прапаў без вестак.

ВЁСКА ЗАЛЕССЕ

АЎЛАСЕНАК Дзмітрый Іванавіч, н. у 1918, партызан 2-й Дрысенскай брыгады, загінуў 10.12.1943.

АЎЛАСЕНАК Леанід Іванавіч, н. у 1923, загінуў 25.12.1942.

ВАЯВОДАЎ Канстанцін Кузьміч, н. у 1901, загінуў у 1944.

ВАЯВОДАЎ Канстанцін Цімафеевіч, н. у 1897, партызан 2-й Дрысенскай брыгады, загінуў 22.7.1944.

ЗУЕЎ Фёдар Іосіфавіч, н. у 1911, партызан 2-й Дрысенскай брыгады, памёр ад ран.

ІГНАЦЬЕЎ Павел Якаўлевіч, н. у 1921, партызан спецатрада «Баявы», загінуў 22.5.1943 каля в.Беразіно Докшыцкага р-на.

КЛАДНІЦКІ Віктар Аляксандравіч, н. у 1906, загінуў 1.1.1943.

У. І. Касач

М. В. Сцежка

КЛАДНІЦКІ Віктар Міхайлавіч, н. у 1911, партызан атрада Баявы.

КУКСЁНАК Пётр Піліпавіч, н. у 1924, партызан 16-й Смаленскай брыгады, прапаў без вестак 3.5.1944.

САМУСЁНАК Іван Абрамавіч, н. у 1905, партызан спецатрада «Баявы».

САПУНОЎ Пётр Цярэнцьевіч, н. у 1922, партызан атрада «Баявы», загінуў 16.8.1943 у в. Лужы Мядзельскага р-на.

ВЁСКА ЗЯБКІ

ЛАСКІ Іван Іосіфавіч, н. у 1913, партызан атрада «Няўлоўныя», загінуў 10.7.1943 каля в.Баярынава Віцебскай вобл.

ЛІПОЎСКІ Фёдар Міхайлавіч, мал.лейт., камандзір узвода партыз.атрада імя А.Неўскага 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 29.7.1942. Пахаваны ў в.Забор'е Галубаўскага с/с.

МАТОРА Павел Паўлавіч, н. у 1925, загінуў 29.7.1942. Пахаваны ў в.Забор'е Галубаўскага с/с.

СВІРЖЭЎСКІ Пратас Васілевіч, н. у 1899, партызан атрада імя М.І.Калініна 2-й Дрысенскай брыгады, загінуў 14.7.1942. Пахаваны ў в.Зябкі.

УШАКОЎ Мікалай Міхайлавіч, н. у 1924, загінуў каля г.Гарадок.

ЯНКОЎ Іосіф Іванавіч, н. у 1918, лейт. 1-га сп 7-й сд, партызан атрада «Няўлоўныя», загінуў 27.4.1943.

ВЁСКА ІСКРА /ЖУКІ/

ГРАЧОЎ Аляксандр Сяргеевіч, н. у 1923, партызан 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 30.6.1943.

МЯДЗЕЛЬ Віктар Піліпавіч, н. у 1896, партызан атрада імя М.І.Калініна 2-й Дрысенскай брыгады, загінуў 9.4.1944 каля в.Галяшы Расонскага р-на. Пахаваны ў г.п.Расоны.

ВЁСКА КАЗАКОВА

БАРТКЕВІЧ Станіслаў Адамавіч, партызан атрада імя А.Неўскага 1-й Дрысенскай брыгады.

МАКАРОНАК Канстанцін Пятровіч, н. у 1923, партызан атрада імя А.Неўскага 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 29.7.1942. Пахаваны ў в.Забор'е Галубаўскага с/с.

ПЯТНІЧОНАК Леанід. Пахаваны ў б.в.Верасна.

ВЁСКА КАЗЛЫ

КАЗЛОЎ Ціхан Сямёнавіч, н. у 1913, сярж., партызан 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 30.6.1943. Пахаваны ў г.Міёры.

ЛАПЁНАК Мікалай Раманавіч, н. у 1925, партызан атрада імя С.М.Кірава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 23.6.1944. Пахаваны каля б.в.Воўніца Расонскага р-на.

ВЁСКА КАШАЛЁВА

БАБРОЎСКІ Мікалай Васілевіч, н. у 1921, партызан 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 8.4.1944.

БАБРОЎСКІ Яўген Васілевіч, н. у 1925, партызан атрада імя А.Неўскага 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 30.11.1943. Пахаваны ў в.Ярмоліна.

БЫКАЎ Аляксандр Ігнатавіч, н. у 1926, партызан атрада імя У.І.Леніна 1-й Дрысенскай брыгады, прапаў без вестак 23.3.1944.

БЫКАЎ Віктар Яфімавіч, н. у 1919, партызан атрада «КІМ» 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 16.2.1943 у в.Клімаўшчына. Пахаваны ў в.Ярмоліна.

РУТКОЎСКІ Антон Усцінавіч, н. у 1909,

Л. І. Аўласенак

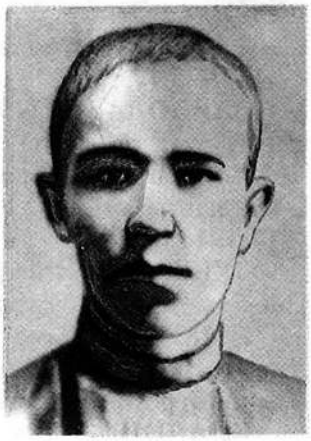

М. М. Ушакоў

Ц. С. Казлоў

В. Я. Быкаў

партызан атрада імя С.М.Кірава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 25.12.1943. Пахаваны ў б.в.Верасна.

УЛЬЯНОВІЧ Аляксандр Аляксеевіч, н. у 1920, партызан атрада імя С.М.Кірава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў у 1944 каля в.Баравуха Полацкага р-на.

ВЁСКА ЛІЦВЯКОВА

БАБІЧ Пётр, партызан брыгады «Няўлоўныя», загінуў у студзені 1943. Пахаваны ў в.Зарэчча Полацкага р-на.

ВЁСКА ЛУГАЎЦЫ

ЗЯЛЁНКА Васіль Іванавіч, н. у 1897, партызан атрада імя А.В.Суворава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 17.6.1944. Пахаваны ў р-не б.в.Сярэдняя Пушча.

ВЁСКА ЛЯВОНІШАНА

ЮХНЕВІЧ Вільгельм Данатавіч, н. у 1914, партызан атрада імя С.М.Кірава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 12 лістапада 1943. Пахаваны ў в.Юзэфова.

ВЁСКА ПЕСКАВАТКА

ДЗЯРНОЎ Уладзімір Нічыпаравіч, н. у 1927, партызан атрада «КІМ» 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў пры пераходзе лініі фронту 29.12.1943.

ЦІШАЛОВІЧ Павел Усцінавіч, н. у 1902, загінуў у ліпені 1943 у Расонах.

ВЁСКА ПЯРЭКІ

ВАЯВОДАЎ Пётр Піліпавіч, н. у 1903, партызан атрада імя М.І.Калініна 2-й Дрысенскай брыгады, загінуў 9.4.1944 у в.Галяшы Расонскага р-на.

КАЗАЧОНАК Валянціна Мікалаеўна, н. у 1922, медсястра атрада «Баявы», загінула 4.7.1944. Пахавана ў г.п.Крывічы Мядзельскага р-на.

КАЗАЧОНАК Мікалай Мікалаевіч, н. у 1923, партызан атрада «Баявы», загінуў 4.6.1944. Пахаваны каля в.Весла Мядзельскага р-на.

КУРАК Іван Канстанцінавіч, н. у 1911, партызан 2-й Дрысенскай брыгады, загінуў 24.5.1944. Пахаваны ў в.Казакова.

ПЕТРАЧЭНКА Сцяпан Якаўлевіч, загінуў у чэрвені 1944.

ВЁСКА РУДНЯ

БЫКОЎСКІ Леанід Хрысанавіч, н. у 1924, загінуў 10.7.1943.

УШАЦКІ Мікалай Іванавіч, н. у 1923, партызан атрада імя А.Неўскага 1-й Дрысенскай брыгады. Загінуў каля в.Смалаўкі.

ВЁСКА СТРАШНЫЯ /НОВЫ ЛАД/

КАЗЛОЎ Віктар Ігнатавіч, н. у 1924, партызан 2-й Дрысенскай брыгады, загінуў 10.3.1944. Пахаваны ў в.Новы Лад.

КАЗЛОЎ Сяргей Касьянавіч, н. у 1904, партызан атрада імя А.Неўскага 1-й Дрысенскай брыгады, прапаў без вестак 9.4.1944.

ЛІПАЎКА Генадзь Кірылавіч, н. у 1926, партызан 2-й Дрысенскай брыгады, загінуў 4.11.1943. Пахаваны ў б.в.Верасна.

ЛІПАЎКА Уладзімір Фёдаравіч, н. у 1920, партызан 2-й Дрысенскай брыгады, загінуў 4.11.1943. Пахаваны ў б.в.Верасна.

МРОЧАК Уладзімір Іванавіч, н. у 1922, партызан атрада «КІМ» 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 16.2.1943. Пахаваны ў в.Ваўкі.

В. М. Казачонак

М. М. Казачонак

С. К. Казлоў

А. А. Седлавец

СТРАШНОЎ Дзмітрый Іванавіч, н. у 1913, партызан 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 16.1.1943. Пахаваны ў б.в.Верасна.

СЦЕЖКА Павел Уладзіміравіч, н. у 1924, прапаў без вестак.

ВЁСКА СЯДЛОЎЦЫ

СЕДЛАВЕЦ Андрэй Адамавіч, н. у 1902, партызан 2-й Дрысенскай брыгады, загінуў 12.2.1944. Пахаваны ў б.в.Верасна.

ВЁСКА СЯРЭДНЯЯ ПУШЧА

ВАЛНЕЙКА Іван Канстанцінавіч, н. у 1913, партызан 1-га Калінінскага атрада 2-й Дрысенскай брыгады, загінуў 3.2.1943. Пахаваны ў б.в.Верасна.

ВЁСКА ЮЗЭФОВА

БАБІЧ Мікалай Аляксандравіч, н. у 1926, загінуў 11.5.1944.

БУРАЧОНАК Сцяпан Аляксеевіч, н. у 1915, партызан атрада імя С.М.Кірава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 19.9.1943. Пахаваны ў в.Юзэфова.

ПАЛЯКОЎ Дзмітрый Фёдаравіч, партызан атрада імя С.М.Кірава 1-й Дрысенскай брыгады, памёр ад ран 20.9.1943. Пахаваны ў в.Юзэфова.

ВЁСКА ЯРМОЛІНА

ГАЛЫНСКІ Фёдар.

ПЯТРОЎСКІ Мікалай Аркадзевіч, н. у 1926, партызан атрада імя А.Неўскага 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў у 1943 пры пераходзе лініі фронту.

РЫМША Міхаіл Мікалаевіч, н. у 1926, партызан атрада імя У.І.Леніна 1-й Дрысенскай брыгады, прапаў без вестак 23.3.1944.

УШАЦКІ Сяргей Аляксандравіч, н. у 1910, партызан атрада імя У.І.Леніна 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 28.5.1944. Пахаваны ў в.Ярмоліна.

ЖОЎНІНСКІ СЕЛЬСАВЕТ

ВЁСКА БЯЛЬКОЎШЧЫНА

ПАПКОВІЧ Уладзімір Уладзіміравіч, н. у 1922, нам.камандзіра ўзвода, загінуў 1.5.1944. Пахаваны ў в.Аколіца Карэліцкага р-на.

САЎЧАНКА Уладзімір Сямёнавіч, партызан атрада «Бясстрашны», загінуў у 1945 у г.Ліда.

ШАСТАКОЎ Мікалай Нічыпаравіч, н. у 1914 у в.Лапатнікі Сенненскага р-на, партызан атрада «Бясстрашны» 1-й Баранавіцкай брыгады, прапаў без вестак у 1944.

ВЁСКА ГАРАВАТКІ

ГАРДЗЕЙ Дзмітрый Віктаравіч, н. у 1924, прапаў без вестак пры пераходзе лініі фронту.

ВЁСКА ЖОЎНІНА

СТУБАЙЛА Міхаіл Сцяпанавіч, н. у 1923, партызан атрада імя С.М.Кірава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў у жніўні 1943 пры штурме Беніслаўскага гарнізона.

ВЁСКА ЗАТОЧЧА

БАЯРЫН Фёдар Васілевіч, н. у 1922, партызан атрада імя А.В.Суворава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 11.6.1943 каля в.Пользіна. Пахаваны ў б.в.Ліцвякова.

ЛЯЛЮЙКА Ісак Сцяпанавіч.

МАСЛОЎСКІ Павел Фёдаравіч, н. у 1912, загінуў 29.12.1942. Пахаваны ў в.Должа.

РАМЗІН Аляксандр Якаўлевіч, н. у 1897, партызан атрада імя С.М.Кірава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 8.3.1943. Пахаваны ў в.Ярмоліна.

ВЁСКА МАРЦІНАВА

ШУМСКІ Станіслаў Аркадзевіч, партызан атрада «Бясстрашны», загінуў 1.4.1943. Пахаваны ў в.Кілачова Расонскага р-на.

ВЁСКА ПОЛЬЗІНА

БЕМБЕЛЬ Сяргей Іванавіч, н. у 1905.

ВЁСКА ПЯЦЮЛЕВА

ЛІСОЎСКІ Іосіф Васілевіч, партызан атрада імя У.І.Леніна 2-й Дрысенскай брыгады, памёр 14.4.1944. Пахаваны ў г.Ржэў.

ВЁСКА РОСКАШЫ

БЫКАЎ Уладзімір Фёдаравіч, н. у 1929, партызан атрада імя С.М.Кірава 1-й Дрысенскай брыгады, памёр ад ран 26.9.1943. Пахаваны ў в.Ярмоліна.

ВЁСКА ЯНІНА

САДОХА Сяргей Ісакавіч.

КАХАНАВІЦКІ СЕЛЬСАВЕТ

ВЁСКА АЗЕРНІКІ

КАЗЛОЎ Васіль Сямёнавіч, н. у 1917, загінуў у 1943 у Расонскім р-не.

ВЁСКА АСАВОЕ

КАСЬКОВІЧ Міхаіл Андрэевіч, н. у 1913, удзельнік савецка-фінляндскай вайны, партызан спецатрада «Бясстрашны», загінуў 1.4.1943. Пахаваны ў в.Жоўніна.

ВЁСКА БАЖКІ /ПЕРШАМАЙСКАЯ/

ДАШКЕВІЧ Мікалай Мікалаевіч, н. у 1921, сярж., камандзір узвода партыз.атрада імя А.Неўскага 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 9.4.1944. Пахаваны ў в.Лісна.

КАБАН Пётр Нічыпаравіч, н. у 1924, партызан атрада «КІМ» 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 24.4.1943.

ВЁСКА БАРАВОК

МІХАЙЛОЎСКАЯ Марыя Паўлаўна, н. у 1902, член Расонскай падпольнай арганізацыі, закатавана гітлераўцамі ў в.Дрэтунь зімою 1942.

ВЁСКА БАРАДУЛІНА

ЛОБАЧ Павел Міхайлавіч, н. у 1900, партызан атрада імя М.М.Воранава, загінуў у красавіку 1944.

ВЁСКА БОНДАРАВА

ХАРКЕВІЧ Мікалай Аляксеевіч, н. у 1918, партызан атрада «КІМ» 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў у 1942 каля в.Маторына Расонскага р-на. Пахаваны ў г.п.Расоны.

ВЁСКА ВЫДРЫЦКІЯ

ЗАЛЯЦІЛА Іосіф Іванавіч, н. у 1910, партызан 7-й Калінінскай брыгады, загінуў 22.5.1944. Пахаваны ў б.в.Ліпнягі.

ВЁСКА ГАІ

КАЗЛОВА Валянціна Сямёнаўна, н. у 1920, загінула ў 1942 у Расонскім р-не.

М. М. Дашкевіч

КОЎЗЕЛЬ Уладзімір Іванавіч, н. у 1923, загінуў 12.2.1943.

ВЁСКА ГАРАВАТКІ

БАБАРЫКІН Сямён Андрэевіч, н. у 1907, партызан атрада імя М.В.Фрунзе, загінуў 12.6.1942 каля в.Малашкава.

НЕСЦЯРОНАК Мікалай Захаравіч, н. у 1914, сярж., нам.камандзіра партыз.атрада па разведцы 7-й Калінінскай брыгады, загінуў 19.6.1944. Пахаваны ў в.Курашы.

ЦЫРА Арсеній Нічыпаравіч, н. у 1924, партызан брыгады імя К.К.Ракасоўскага, загінуў 9.5.1943.

ЦЫРА Дзмітрый Сямёнавіч, н. у 1928, партызан атрада імя Р.І.Катоўскага Асвейскай брыгады імя Фрунзе, прапаў без вестак 27.6.1944.

ЧЫРВАНЕЦ Віктар Данілавіч, н. у 1924, партызан 7-й Калінінскай брыгады, прапаў без вестак 29.12.1943.

ВЁСКА ГАРАДЗІШЧА

НЯДБАЙЛА Даніла Канстанцінавіч, н. у 1912, партызан атрада імя У.У.Сімацкага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 23.2.1943 каля в.Ардаўскія. Пахаваны ў б.в.Гарадзішча.

ПІЛЕЦКІ Сцяпан Аркадзевіч, н. у 1920, партызан атрада імя А.А.Жданава Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 17.10.1942. Пахаваны ў в.Забор'е Лудзенскага р-на, Латвія.

ВЁСКА ГРЫБОЎЦЫ

ГЛУШАНЬ Ігнат Францавіч, партызан Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў у 1944 каля в.Ліпнягі.

ГЛУШАНЬ Уладзімір Ігнатавіч, н. у 1925, партызан атрада імя Г.К.Арджанікідзе Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, прапаў без вестак у 1943.

ШКЕЦІК Уладзімір Якубавіч, н. у 1926, партызан атрада імя Г.К.Арджанікідзе Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў у маі 1943. Пахаваны ў в.Каханавічы.

ВЁСКА ЕСЬКАВА

САВЕЙКА Пётр Сямёнавіч, н. у 1925, загінуў 26.12.1943. Пахаваны ў в.Ваўкі.

ВЁСКА ЗАДЗЕЖЖА

ГЛАЦЁНАК Пётр Сямёнавіч, н. у 1925, партызан атрада імя А.В.Суворава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 5.12.1943. Пахаваны ў в.Ваўкі.

ВЁСКА КАЗЛОЎШЧЫНА

СЕМЕЖ Уладзімір Лявонавіч, н. у 1923, партызан брыгады імя Г.К.Жукава, загінуў 13.11.1943. Пахаваны каля ст.Адамова Полацкага р-на.

ЮХНЕВІЧ Адольф Францавіч, н. у 1897, партызан 4-га атрада брыгады імя М.І.Кутузава, загінуў 3.3.1943 пад Суражам.

ЮХНЕВІЧ Антон Фёдаравіч, н. у 1926, партызан атрада імя Г.К.Арджанікідзе Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 22.5.1944. Пахаваны каля б.в.Буёва Расонскага р-на.

ЮХНЕВІЧ Уладзімір Антонавіч, н. у 1911, партызан атрада імя Г.К.Арджанікідзе Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў каля в.Каханавічы. Пахаваны ва ўр.Чорны Ручай.

ВЁСКА КАХАНАВІЧЫ

БАЖЭНА Іван Пятровіч, н. у 1895, загінуў пры пераходзе лініі фронту.

ВАРАНОВІЧ Іван Іванавіч, падрыўнік атрада імя У.У.Сімацкага Асвейскай партыз.брыгады імя М.В.Фрунзе. Пахаваны ў в.Любасна.

ВЯДЗЕРНІКАЎ Пётр Васілевіч, н. у 1896, загінуў у 1943.

ГЛАЦЁНАК Сямён Сцяпанавіч.

ГЛЫЗДАЎ Уладзімір Амбросавіч, н. у 1925, партызан атрада імя Г.К.Арджанікідзе Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 10.11.1942. Пахаваны ў в.Селядцова.

ГРЫНЬКО Мікалай Міхайлавіч, н. у 1923, партызан атрада імя Г.К.Арджанікідзе Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 16.11.1943. Пахаваны ў м.Шкяунэ Краслаўскага р-на, Латвія.

КАЛЕСНІКАЎ Арсеній Апанасавіч, н. у 1925, партызан разведатрада Грышманоўскага, загінуў 26.4.1944. Пахаваны ў Апочацкім р-не Пскоўскай вобл.

У. А. Юхневіч

М. І. Пятроўскі

КАНАВАЛЬЧЫК Уладзімір Радзіёнавіч, н. у 1919, партызан атрада імя Г.К.Арджанікідзе Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 29.11.1942.

ЛЕМЯШОНАК Аляксандр Іосіфавіч, н. у 1920, партызан 2-й Беларускай брыгады імя П.К.Панамарэнкі, загінуў у 1943.

ПЯТРОЎСКІ Максім Ігнатавіч, н. у 1904, партызан 2-й Беларускай брыгады імя П.К.Панамарэнкі, загінуў пры пераходзе лініі фронту ў 1943.

САВЕЙКА Пётр, н. у 1925, партызан 2-й Беларускай брыгады імя П.К.Панамарэнкі, загінуў у 1943.

ЮХНЕВІЧ Антон Станіслававіч, н. у 1908, партызан атрада імя М.В.Фрунзе Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 27.1.1944 каля воз.Нешчарда.

ВЁСКА КОЎЗЕЛІ

МАРКЕВІЧ Яўгенія Яфімаўна, н. у 1922, санітарка партыз.атрада імя Г.К.Арджанікідзе Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінула 13.3.1943 у в.Сінск Расонскага р-на. Пахавана ў в.Клясціцы Расонскага р-на.

ВЁСКА КРАСНАЕ

ДЗЕВЯКОВІЧ Сямён Сцяпанавіч, н. у 1926, партызан атрада імя Р.І.Катоўскага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, прапаў без вестак 10.7.1944.

ВЁСКА ЛЕСНІКОВА

ПАЙМАТАЎ Фёдар Міхайлавіч, н. у 1923, партызан атрада імя М.В.Фрунзе Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 2.12.1942. Пахаваны ў в.Каханавічы.

ПАС.ЛІСНЯНСКІ

МАКЕЕНАК Андрэй Міхайлавіч, н. у 1916, партызан атрада імя Г.К.Арджанікідзе Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 20.8.1943. Пахаваны ў в.Іванцова.

ВЁСКА МАСКАЛЁНКІ

КОЎЗЕЛЬ Васіль Лук'янавіч, н. у 1944, старшыня калгаса імя Фрунзе, трапіў у палон 9.3.1943, прапаў без вестак.

ЮХНЕВІЧ Міхаіл Паўлавіч, н. у 1919, лейт., камандзір узвода 5-га партыз.атрада брыгады імя С.М.Кароткіна, памёр ад ран у студзені 1943 каля в.Картавенкі. Пахаваны ў в.М.Асёткі Расонскага р-на.

ВЁСКА МУРЗЫ

МУРЗО Павел Дзмітрыевіч, н. у 1913, партызан атрада імя Р.І.Катоўскага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 25.9.1943. Пахаваны ў в.Старасселле.

ВЁСКА МЯДЗВЕДЗІ

ЗАЛЯЦІЛА Якуб Касьянавіч, н. у 1908, партызан 2-й Беларускай брыгады імя П.К.Панамарэнкі, загінуў у лістападзе 1942.

ВЁСКА МЯДЗВЕДСКІЯ

АШУРАК Уладзімір Гіляравіч, н. у 1895, партызан атрада імя М.І.Кутузава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў у сакавіку 1943.

МАРКЕВІЧ Іван Уласавіч, загінуў у 1942.

ВЁСКА ПАЛЫКАЎШЧЫНА

БЕМБЕЛЬ Фёдар Васілевіч, н. у 1922, партызан атрада імя А.Неўскага 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 9.4.1944. Пахаваны ў в.Лісна.

МАРКЕВІЧ Браніслаў Уласавіч, н. у 1926, партызан 1-й Дрысенскай брыгады, памёр 3.11.1943. Пахаваны ў в.Палыкаўшчына.

ЛОБАЧ Ягор Міхайлавіч, н. у 1895, партызан атрада імя М.І.Кутузава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў у сакавіку 1943.

ПУЗАКА Віктар Лявонавіч, н. у 1924, загінуў 13.9.1943.

ВЁСКА ПАЛЯКІ

ПЕРАГУД Іван Максімавіч, н. у 1912, партызан атрада імя С.М.Кірава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 23.4.1943. Пахаваны ў в.Задзежжа.

ХАДАРОНАК Ягор Пятровіч, н. у 1901, загінуў 29.4.1943. Пахаваны ў в.Задзежжа.

ВЁСКА РУБЧЫКІ

ЦЫРА Іван Іванавіч, н. у 1923, партызан атрада імя Р.І.Катоўскага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 20.12.1943 каля в.Якубова Расонскага р-на. Пахаваны ў в.Клясціцы Расонскага р-на.

ВЁСКА СЕЛЯДЦОВА

ФЁДАРАЎ Андрэй Іванавіч, н. у 1923, партызан атрада імя Г.К.Арджанікідзе Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 16.3.1943 каля в.Вялікае Балота Расонскага р-на. Пахаваны ў в.Клясціцы Расонскага р-на.

ФЁДАРАЎ Уладзімір Іванавіч, н. у 1917, мал.лейт., камандзір узвода, загінуў 5.4.1944. Пахаваны ў в.Селядцова.

ВЁСКА СТАРАСЕЛЛЕ

БЕДЗЯНКОЎ Іван Ягоравіч, н. у 1925, партызан атрада імя Р.І.Катоўскага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 18.9.1943 каля в.Залессе Расонскага р-на. Пахаваны ў г.п.Расоны.

КАМЯЛЁЎ Рыгор Ніканавіч, н. у 1910, партызан Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 18.9.1943 каля в.Сар'я. Пахаваны ў в.Старасселле.

КРЫВАНОС Антон Ціханавіч, н. у 1924, партызан атрада імя У.У.Сімацкага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 14.6.1943. Пахаваны каля в.Забор'е Лудзенскага р-на, Латвія.

МАСКАЛЕНКА Арцём Васілевіч, н. у 1911, партызан 11-й Калінінскай брыгады, загінуў 10.4.1944 каля в.Малавіды.

ВЁСКА СТРЫЖАНО

ТРЫПУК Гаўрыла Лаўрэнцьевіч, 20 гадоў.

ВЁСКА ЧАСНАПОЛЛЕ

НАРУБІН Пётр Сямёнавіч, н. у 1900, сувязны Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў у чэрвені 1944.

ВЁСКА ЧУРГЛІ

ВОЛЕС Пётр Іосіфавіч, н. у 1921, партызан атрада імя Р.І.Катоўскага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 20.12.1943. Пахаваны ў в.Якубова Расонскага р-на.

КАБЯКА Клаўдзія, партызанка Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінула. Пахавана каля воз.Святое.

ВЁСКА ШАЛЯГОВА

БЫКАЎ Генадзь, н. у 1926, партызан атрада «Бясстрашны», загінуў у 1944 у Карэліцкім р-не.

ДЗЕВЯКОВІЧ Уладзімір, кулямётчык партыз.атрада «Бясстрашны», загінуў у 1944 у Навагрудскім р-не.

ВЁСКА ШАМАНАВА

КРЫВАНОС Аляксандр Лявонавіч, н. у 1920, партызан атрада імя Г.К.Арджанікідзе Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 29.11.1942.

САР'ЯНСКІ СЕЛЬСАВЕТ

ВЁСКА АБРАЗЭЕВА

АБРАЗЭЙ Сяргей Рыгоравіч, н. у 1923, партызан атрада «Бясстрашны», загінуў 5.9.1943 у в.Новае Сяло. Пахаваны ў в.Вопытная.

ВЁСКА АБУХАВА

ЗІМНІЦКІ Аляксандр Мікалаевіч, н. у 1913, партызан 3-й Калінінскай брыгады, прапаў без вестак 24.4.1944.

ВЁСКА ВАЖАНЫ

СОЛТАН Эдуард Нічыпаравіч, н. у 1925, партызан 11-й Калінінскай брыгады, памёр ад ран 2.6.1944. Пахаваны ў г.Перм.

ВЁСКА ВОЗНАВА

АЎСЮК Генадзь Міхайлавіч, н. у 1928, партызан 11-й Калінінскай брыгады, загінуў 19.4.1944 каля в.Малавіды Расонскага р-на. Пахаваны ў г.п.Расоны.

ВЁСКА ГАРБУЛІ

КАЛЕСНІКАЎ Аляксандр Сцяпанавіч, мал. лейт., партызан атрада імя Р.І.Катоўскага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 11.11.1942 каля в.Вусце.

ВЁСКА ГРОМАЎКІ

ВОРАНАЎ Аркадзь Аляксандравіч, партызан атрада імя А.Я.Пархоменкі Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, памёр ад ран 25.8.1943. Пахаваны ў в.Сяржаны Ушацкага р-на.

ГАДУН Андрэй Іванавіч, партызан атрада імя В.П.Чкалава брыгады імя ЦК КПБ, загінуў у жніўні 1944 у Астравецкім р-не.

Э. Н. Солтан

ВЁСКА ДЗЕГЦЯРОВА

АЎСЮК Аркадзь Іванавіч, н. у 1911, партызан атрада імя Р.І.Катоўскага Асвейскай брыгады М.В.Фрунзе.

ВЁСКА ЖАРНАСЕКІ

ЖУК Іван.
ШАЛУХАНСКІ Ігнат Пятровіч.
ШАЛУХАНСКІ Пётр Пятровіч.

ВЁСКА ЗУЛАВА

АЎСЮК Ягор Аляксандравіч, н. у 1924, партызан 11-Калінінскай брыгады, загінуў 28.1.1944. Пахаваны ў г.Себеж Пскоўскай вобл.

ВЁСКА КАЛЮТЫ

САБАЛЕЎСКІ Ігнат Станіслававіч, н. у 1904, загінуў у 1942 у в.Бігосава.

ВЁСКА КАРАНІКІ

БЫКОЎСКІ Антон Канстанцінавіч, н. у 1902, партызан 5-й Калінінскай брыгады, загінуў 12.6.1944. Пахаваны ў в.Глямбочына Себежскага р-на Пскоўскай вобл.

БЫКОЎСКІ Антон Канстанцінавіч, н. у 1912, партызан 11-й Калінінскай брыгады, загінуў 26.5.1944. Пахаваны ў б.в.Ліпнягі.

БЫКОЎСКІ Антон Піліпавіч, н. у 1902, загінуў у чэрвені 1944.

КАРПЁНАК Анатоль Апанасавіч, н. у 1928, партызан 11-й Калінінскай брыгады, прапаў без вестак у 1943.

КАРПЁНАК Мікалай Іванавіч, н. у 1910, партызан атрада імя Р.І.Катоўскага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 22.10.1942 у в.Фальваркова. Пахаваны ў в.Каранікі.

КАРПЁНАК Міхаіл Апанасавіч, н. у 1923, партызан атрада імя Р.І.Катоўскага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 11.9.1942. Пахаваны ў в.Каранікі.

СТАРЫНСКІ Аляксандр Сцяпанавіч, н. у 1918, сярж., камандзір аддз. партыз.атрада імя Р.І.Катоўскага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 9.4.1943. Пахаваны ў в.Каранікі.

ВЁСКА КОЛБАЎШЧЫНА

АСТАПКОВІЧ Іван Іванавіч, памёр ад тыфу 13.1.1944. Пахаваны ў в.Турычына Пскоўскай вобл.

ВЁСКА МУШЫНА

КУПРЫН Аркадзь Карпавіч, н. у 1927, партызан атрада імя Р.І.Катоўскага Асвейскай бры-

гады імя М.В.Фрунзе, загінуў каля в.Залессе Расонскага р-на. Пахаваны ў г.п.Расоны.

ВЁСКА НІЖНЯЕ ХАМІНО

БЫКОЎСКІ Міхаіл Васілевіч, н. у 1924, партызан 11-й Калінінскай брыгады, загінуў 13.3.1943. Пахаваны ў в.Абухава.

ЗАМБАР Пётр Барысавіч, н. у 1901, партызан 11-й Калінінскай брыгады, загінуў 27.8.1943. Пахаваны ў в. Чайкі Себежскага р-на Пскоўскай вобл.

ПАДГАЙСКІ Жорж Сямёнавіч, н. у 1926, партызан 11-й Калінінскай брыгады, загінуў 26.5.1944.

ПІРОГ Пётр Антонавіч, н. у 1924, партызан 11-й Калінінскай брыгады, загінуў 22.5.1944. Пахаваны ў г.п.Асвея.

ВЁСКА ПАКАЁЎЦЫ

ШАБАЛА Арсеній Якімавіч, партызан атрада імя С.М.Кірава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў у 1943.

ВЁСКА ПАПАРТНАВА

ГРЫНЕЎСКІ Віталь.
ПАРФЯНОВІЧ Іосіф.

ВЁСКА САКАЛОВА

МУРЗО Сцяпан.
САДОХА Пётр.

ВЁСКА САРДЫКІ

КАЛАСОЎСКІ Іосіф Лаўрэнавіч, н. у 1926, партызан 11-й Калінінскай брыгады, прапаў без вестак 5.5.1944.

КУЖАЛЬ Сяргей Антонавіч, н. у 1924, партызанскі сувязны, закатаваны ў Верхнядзвінску ў 1943.

ВЁСКА САР'Я

АТКІН Аляксей Сямёнавіч, н. у 1921, камандзір аддз. партыз.атрада імя А.Я.Пархоменкі, загінуў у красавіку 1943. Пахаваны ў Докшыцкім р-не.

КАНАШОНАК Георгій Георгіевіч.

КУПРЫН Герман Гаўрылавіч, начальнік артылерыі Асвейскай партыз.брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў у 1943.

КУПРЫН Сяргей Гаўрылавіч, падпольшчык, партызан атрада імя А.Я.Пархоменкі Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 29.12.1943. Пахаваны каля в.Кілачова Расонскага р-на.

ЛІЦВІНАЎ Сігізмунд Ігнатавіч, н. у 1908, партызан атрада імя Г.К.Арджанікідзе Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 16.3.1943. Пахаваны ў в.Вялікае Балота Расонскага р-на.

ЛЯДАК Еўдакія Іванаўна, н. у 1918, партызанка 11-й Калінінскай брыгады, загінула 3.8.1943. Пахавана ў г.п.Ідрыца Себежскага р-на Пскоўскай вобл.

МАЛАХОЎСКІ Фелікс Ксавэравіч, н. у 1914, мал.сярж., разведчык атрада імя Р.І. Катоўскага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 20.4.1943. Пахаваны ў в.Мушына.

САРДЫКА Алена Антонаўна, н. у 1923, партызанка атрада імя Р.І.Катоўскага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінула 13.7.1944. Пахавана каля воз.Святое.

ЦЫРА Уладзімір Максімавіч, н. у 1912, камандзір узвода партыз.атрада імя А.Я.Пархоменкі Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 13.8.1943. Пахаваны ў г.п.Крывічы Мядзельскага р-на Мінскай вобл.

ЧЫРКУН Мікалай Васілевіч, н. у 1926, разведчык брыгады імя ЦК КП/б/Б, загінуў 25.9.1943. Пахаваны ў г. Докшыцы.

ШАЛУХАНСКІ Леанід Міхайлавіч, н. у 1923, партызан атрада імя Р.І.Катоўскага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў у 1943.

ВЁСКА ФАЛЬВАРКОВА

АМЯЛЬЧОНАК Канстанцін Пятровіч, загінуў 21.6.1944.

КАЛЕСНІКАЎ Леанід Аляксеевіч, н. у 1914, камандзір узвода партыз.атрада імя Р.І.Катоўскага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 9.4.1944. Пахаваны ў г.п.Расоны.

УРБАН Станіслаў Васілевіч, н. у 1914, сярж., камандзір аддз. партыз.атрада імя Р.І.Катоўскага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 28.12.1943 каля в.Залессе Расонскага р-на. Пахаваны ў г.п.Расоны.

ВЁСКА ХОДАРАЎШЧЫНА

АСТАПКОВІЧ Яфім Антонавіч, н. у 1915, сярж., партызан 11-й Калінінскай брыгады, загінуў 28.7.1943. Пахаваны ў в.Жытнікава Пустошкінскага р-на Пскоўскай вобл.

ВЁСКА ШЧУНЬКІ

ПЛЮШКІН Павел Кліменцьевіч,н. у 1919, партызан атрада імя А.Я.Пархоменкі Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, памёр ад ран 23.8.1943. Пахаваны ў в.Сяржаны Ушацкага р-на.

СОЛТАН Анастас Васілевіч, н. у 1905, былы старшыня к-са «1 Мая», партызан атрада імя

Р.І.Катоўскага Асвейскай брыгады імя М.В. Фрунзе, загінуў 8.8.1943.

СОЛТАН Пётр, н. у 1922, партызан брыгады імя К.К.Ракасоўскага, загінуў у 1944.

ВЁСКА ЮРАЛАВА

ЛАНЕЎСКАЯ Ганна Еўдакімаўна, н. у 1901, член Гарбачэўска-Мурагоўскай падпольнай групы на Расоншчыне, пасля жорсткіх катаванняў павешана фашыстамі ў г.Полацку ў лістападзе 1941.

САР'ЯНСКІ СЕЛЬСАВЕТ
/вёскі невядомыя/

БУДО Антон Антонавіч, н. у 1907 /1927/, партызан 3-й Калінінскай брыгады, загінуў 20.5.1944.

КОЗІК Вера Захараўна, партызанка, загінула 2.2.1943.

СЕНЬКАЎСКІ СЕЛЬСАВЕТ

ВЁСКА ВОСТРАЎ

ЧАПКЕВІЧ Уладзімір Васілевіч, н. у 1923, партызан атрада імя Р.І.Катоўскага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 8.7.1944. Пахаваны каля воз.Святое.

ВЁСКА ДУБРАВА

ПЛЕЦКІ Адольф Сільвестравіч, н. у 1916, сярж., закатаваны фашыстамі 16.2.1942.

ПЛЕЦКІ Валянцін Габрыелевіч, н. у 1921, загінуў 18.10.1942 пры пераходзе лініі фронту каля в.Ісачкава Гарадоцкага р-на.

ВЁСКА КАНЧАНЫ

САЎЛУК Мікалай Канстанцінавіч, н. у 1922, партызан 1-га атрада Лепельскай брыгады імя І.В.Сталіна, прапаў без вестак 12.3.1944.

САЎЛУК Ягор Цімафеевіч, н. у 1915, старш., палітрук узвода партыз.атрада імя У.У.Сімацкага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў у красавіку 1944.

ФРАЛЁНАК Міхаіл Пятровіч, н. у 1922, партызан 11-й Калінінскай брыгады, загінуў 21.5.1944 каля в.Малавіды Расонскага р-на. Пахаваны ў г.п.Расоны.

ВЁСКА ЛАДЭЛЕВА

КАЛЕСНІК Аляксандр Мікалаевіч.

ВЁСКА МАРГУЖОВА

КАДЫШ Яфім Сцяпанавіч, н. у 1922, партызан 11-й Калінінскай брыгады, загінуў 23.2.1944. Пахаваны ў г.п.Асвея.

ВЁСКА МУКВЯЦІЦА

ЗІНЬКЕВІЧ Фелікс Антонавіч, н. у 1923, партызан атрада імя Р.І.Катоўскага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 9.4.1944 у Расонскім р-не.

ВЁСКА НАРУШОВА

МУЙЗЕНІК Валерыян Альбінавіч, н. у 1910, партызан атрада імя Р.І.Катоўскага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 15.2.1944. Пахаваны ў б.в.Пустэльнікі.

ВЁСКА ПУСТЭЛЬНІКІ

БАРШЧЭЎСКІ Антон Іосіфавіч, н. у 1926, партызан атрада імя Р.І.Катоўскага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 29.1.1943. Пахаваны ў б.в.Пустэльнікі.

БУБОВІЧ Станіслаў Фёдаравіч, н. у 1925, партызан атрада імя Р.І.Катоўскага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 20.8.1943 каля в.Залессе Расонскага р-на. Пахаваны ў г.п.Расоны.

ЛАПА Станіслаў Францавіч, н. у 1926, партызан атрада імя Р.І.Катоўскага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 3.3.1943.

ВЁСКА СЕНЬКАВА

ГОМАН Павел Лаўрэнцьевіч, н. у 1911, партызан 11-й Калінінскай брыгады, загінуў 22.5.1944 Пахаваны ў в.Канчаны.

ВЁСКА УРАГАВА

АРЖАНІК Цярэнцій Паўлавіч, н. у 1904, партызан атрада імя А.А.Жданава Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 17.10.1942. Пахаваны каля в.Забор'е Лудзенскага р-на, Латвія.

БУБОВІЧ Мікалай Баніфатавіч, н. у 1921, партызан атрада імя У.У.Сімацкага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 27.12.1942. Пахаваны каля в.Забор'е Лудзенскага р-на, Латвія.

БЯЛЕЙ Пётр Станіслававіч, н. у 1921, патрызан атрада імя У.У.Сімацкага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 16.3.1943. Пахаваны ў в. Дабраплёсы.

ВЫДРЫЦКІ Яфім Іосіфавіч, н. у 1901, партызан атрада імя У.У.Сімацкага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 16.3.1943. Пахаваны ў в.Дабраплёсы.

КАЛЕСНІКАЎ Васіль Рыгоравіч, н. у 1898, партызан 1-й Калінінскай брыгады, прапаў без вестак 29.12.1943.

ЛУКАШОНАК Павел Вікенцьевіч, н. у 1907, партызан 11-й Калінінскай брыгады, загінуў 3.2.1944. Пахаваны каля воз.Перавалочнае ў Расонскім р-не.

ЯСЮКЕВІЧ Павел Рыгоравіч, н. у 1922, партызан 7-й Калінінскай брыгады, загінуў 3.4.1943 каля в.Вял.Балота Расонскага р-на. Пахаваны ў в.Клясціцы Расонскага р-на.

ВЁСКА ХАРКАВА

ТАРАСЕНКА Сцяпан Рыгоравіч, партызан Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, расстраляны фашыстамі ў в.Жагулі 16.7.1944. Пахаваны ў в.Сенькава.

ЧАПАЕЎСКІ СЕЛЬСАВЕТ

ВЁСКА АРДАЎСКІЯ

МАРАЧКОЎСКІ Макар Герасімавіч, н. у 1917, партызан атрада імя А.А.Жданава Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, закатаваны фашыстамі 28.9.1942. Пахаваны ў в.Лісна.

ВЁСКА АСВЕІЦА

ЦЯРЭНЯ Фёдар Аляксеевіч, н. у 1922, партызан Калінінскай брыгады, загінуў у 1943.

ЧАПКЕВІЧ Іосіф Іосіфавіч, н. у 1913, партызан 10-й Калінінскай брыгады, загінуў 16.4.1944. Пахаваны ў в.Томсіна Себежскага р-на Пскоўскай вобл.

ВЁСКА БАГАМОЛАВА

ДАНІЛАЎ Аляксандр Васілевіч, н. у 1912, партызан 5-й Калінінскай брыгады, загінуў 9.4.1944.

ВЁСКА БУДЫ

ЛОСЬ Сямён Якубавіч, партызан атрада імя М.В.Фрунзе Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, памёр ад ран 26.5.1944. Пахаваны ў г. Кінешма Іванаўскай вобл.

ВЁСКА ВАЛЯСЫ

ІВАНОЎ Іван Емяльянавіч, н. у 1923, загінуў у в.Осына Себежскага р-на Пскоўскай вобл.

ВЁСКА ВАСІЛЕЎШЧЫНА

СЛЕСАРОНАК Сцяпан Якаўлевіч.

ФАНДОРКА Альфонс Адамавіч, н. у 1913, партызан атрада імя У.У.Сімацкага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе.

ФАНДОРКА Ігнат Віктаравіч, н. у 1914, партызан атрада імя У.У.Сімацкага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе.

ШКЕЛЬ Алег Андрэевіч, н. у 1913, партызан атрада імя У.У.Сімацкага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе.

ВЁСКА ВЯЛІКАЕ СЯЛО

БАРОХА Якаў Уладзіміравіч, н. у 1918, загінуў каля в.Малавіды Расонскага р-на.

ГЛІНСКІ Мікалай Сцяпанавіч, н. у 1925, разведчык 10-й Калінінскай брыгады, загінуў 23.12.1943. Пахаваны ў в.Томсіна Себежскага р-на Пскоўскай вобл.

ЗАБАЛОТНІК Іван Мікалаевіч, н. у 1926, партызан 10-й Калінінскай брыгады, загінуў 16.11.1943. Пахаваны ў в.Далосцы Себежскага р-на Пскоўскай вобл.

ЛОСЬ Мікалай Сідаравіч, н. у 1922, партызан атрада «Жалязняк», Карэлія, загінуў 20.8.1942.

МАКАРАЎ Міхей Сямёнавіч, н. у 1910, загінуў у Латвіі.

ПРАСНЯК Якуб Максімавіч, н. у 1904, расстраляны фашыстамі ў в.Ардаўскія.

ПУДАЎ Мацвей Мікалаевіч, н. у 1918, загінуў каля в.Малавіды Расонскага р-на.

ПУДАЎ Пётр Пятровіч, н. у 1922, партызан атрада імя М.В.Фрунзе Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 6.12.1943. Пахаваны ва ўр.Чорны Ручай.

ВЁСКА ГАРАДЗІЛАВІЧЫ

БАРОХА Лідзія Логінаўна, н. у 1919, настаўніца, партызанка атрада імя У.У.Сімацкага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінула ў кастрычніку 1943.

САЎЛУК Іван Іванавіч, памёр ад ран 22.9.1943. Пахаваны каля с.Красты Куньінскага р-на Пскоўскай вобл.

ВЁСКА ГАЎРЫЛІНА

ЛУКАШОНАК Леанід Іванавіч, н. у 1923, партызан спецатрада Падгорнага, загінуў 26.5.1943. Пахаваны ў в.Цяплісы Краснагародскага р-на Пскоўскай вобл.

РЭДЗІН Іван Іванавіч, н. у 1925, партызан-падрыўнік 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 10.6.1944 каля в.Малавіды Расонскага р-на.

САВЕЛЬЕЎ Мікіта Іванавіч.

ВЁСКА ГЛІНЦЫ

АРЛОЎ Лаўрэнцій Аляксандравіч, н. у 1910, партызан 11-й Калінінскай брыгады, загінуў 29.9.1943. Пахаваны ў в.Чайкі Себежскага р-на Пскоўскай вобл.

ГАНЧАРОНАК Іван Цімафеевіч, н. у 1900, партызан 11-й Калінінскай брыгады, прапаў без вестак 14.4.1944.

ВЁСКА ДУБРОВЫ

АБЛЕЦ Сямён Сцяпанавіч, н. у 1925, партызан атрада імя М.В.Фрунзе Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 28.4.1944. Пахаваны каля воз.Святое.

БАРОХА Мікалай Уладзіміравіч, н. у 1926, партызан атрада імя Р.І.Катоўскага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 18.5.1944. Пахаваны ў в.Дубровы.

МАКСУЛЬ Пётр Пятровіч, н. у 1925, партызан атрада імя У.У.Сімацкага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 30.12.1943.

НОВІК Уладзімір Міхайлавіч, партызан атрада імя М.В.Фрунзе, загінуў у 1944.

ПЛЮШЧЫК Марфа Ігнацьеўна, н. у 1908, яе дзеці: **Клаўдзія**, н. у 1933, **Уладзімір**, н. у 1939, **Іван**, н. у 1941. Спалены фашыстамі ў 1943.

ВЁСКА ЗАГРАЗНА

ГЛІНСКАЯ Лідзія, партызанская сувязная, забіта фашыстамі ў в.Чорная Гразь Себежскага р-на.

ВЁСКА ІГНАЛІНА

СТАСЕЎ Мікалай Мікалаевіч, н. у 1921, загінуў у 1944 каля в.Ігналіна.

ШРОМ Ілья Якаўлевіч, н. у 1916, партызан Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе. Пахаваны ў в.Асвеіца.

ШРОМ Ягор Усцінавіч, н. у 1900, загінуў у 1944 каля в.Ігналіна.

ВЁСКА ІЗУБРЫЦА

ГРЫБОЎСКІ Міхаіл Міхайлавіч, н. у 1907, партызан атрада імя У.У.Сімацкага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 9.4.1944.

МАКЕЕНАК Мікалай Аляксандравіч.

ВЁСКА КАБЫЛЕНЦЫ

БАРОХА Міхаіл Васілевіч, н. у 1925, партызан атрада імя У.У.Сімацкага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 15.8.1943.

ДЗЕНІСЁНАК Уладзімір Сямёнавіч, н. у 1923, партызан атрада імя У.У.Сімацкага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 23.12.1943.

ВЁСКА КАСТРОВА

КУЛЬБІЦКІ Васіль Рыгоравіч, н. у 1924, прапаў без вестак.

ЛЯДАК Васіль Станіслававіч, н. у 1920, прапаў без вестак пры пераходзе лініі фронту.

ЛЯДАК Віктар Станіслававіч, н. у 1921, партызан 10-й Калінінскай брыгады, памёр ад ран 13.2.1943. Пахаваны ў в.Кастрова.

ЛЯДАК Міхаіл Арцёмавіч.

ЛЯМНІЦКІ Віктар Пятровіч.

ЧАПКЕВІЧ Пётр Дзмітрыевіч, н. у 1924, прапаў без вестак у 1943.

ШЫРОКІ Адам Іванавіч, н. у 1910, партызан Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 1.10.1943.

ЯРОМЕНАК Віктар Фёдаравіч, н. у 1924, партызан 10-й Калінінскай брыгады, прапаў без вестак 12.3.1943 у Себежскім р-не Пскоўскай вобл.

ВЁСКА КРАСОВА

КУРАШ Пётр Цярэнцьевіч, н. у 1926, прапаў без вестак.

СТРЫГА Андрэй Мітрафанавіч, н. у 1922, партызан 10-й Калінінскай брыгады, загінуў 14.4.1943. Пахаваны ў в.Красова.

ВЁСКА ЛІСНА

ЗУНДА Аляксандр Уладзіміравіч, н. у 1904, партызан 7-й Калінінскай брыгады, загінуў 25.12.1943 каля в.Кілачова Расонскага р-на. Пахаваны ў г.п.Расоны.

ЧАРНАВОК Мікалай Ясонавіч, загінуў у лютым 1943. Пахаваны ў в.Лісна.

ЧАРНАВОК Фёдар Паўлавіч, н. у 1920, загінуў у в.Роўнае Поле Расонскага р-на.

ВЁСКА ЛЮБАСНА

ФРАЛЁНАК Якаў Кузьміч, н. у 1918, сярж., нам.камандзіра партыз.атрада, загінуў 14.6.1944. Пахаваны ў в. Мсціж Барысаўскага р-на.

ВЁСКА МАКУТЫ

ГАБРУСЁНАК Мікалай Еўдакімавіч, н. у 1925, партызан атрада імя У.У.Сімацкага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 6.8.1943. Пахаваны ў в.Лісна.

ЧАПЯЛОЎСКІ Міхаіл, н. у 1924, партызан атрада імя У.У.Сімацкага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 5.2.1943 у баі на чыгунцы каля в.Марцінава.

ВЁСКА ПОЦІНА

СЛЕСАРОНАК Фёдар Уладзіміравіч, н. у 1923.

ВЁСКА ПРОШКІ

ЛУКАШОНАК Васіль Канстанцінавіч, н. у

1918, камандзір аддз. Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 27.1.1944 кал воз.Нешчарда.

ЛУКАШОНАК Пётр Аркадзевіч, н. у 1922, камандзір аддз. 10-й Калінінскай брыгады, загінуў 12.9.1943. Пахаваны ў в.Больціна Апочацкага р-на Пскоўскай вобл.

ЛУКАШОНАК Рыгор Сяргеевіч, н. у 1923, загінуў 13.7.1942, пахаваны ў в. Прошкі.

ФРАЛЁНАК Пётр Усцінавіч, н. у 1911, партызан Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 4.7.1943. Пахаваны ва ўр.Чорны Ручай.

ВЁСКА РУДНЯ

ПЕРУНОЎ Уладзімір Апанасавіч, н. у 1924, партызан 7-й Калінінскай брыгады, прапаў без вестак 27.5.1944.

СКРЫПКА Фёдар Піліпавіч, н. у 1901, партызан 5-й Калінінскай брыгады, прапаў без вестак 8.4.1944.

ВЁСКА РЭВУТЫ

ЧАРНАВОК Аляксандр Іванавіч, партызан 11-й Калінінскай брыгады, загінуў 7.4.1944.

ЧАРНАВОК Іван Фадзеевіч, н. у 1922, партызан брыгады імя К.К.Ракасоўскага, загінуў 31.5.1944. Пахаваны ў в.Панфілаўшчына б.Дунілавіцкага р-на.

ЧАРНАВОК Мікалай Іванавіч, н. у 1925, партызан 7-й Калінінскай брыгады, загінуў 21.6.1944. Пахаваны ў в.Двор Чарэпіта Расонскага р-на.

ВЁСКА СІНЬШЧЫНА

БЯЛЕЙ Аляксандр Казіміравіч, н. у 1918, разведчык 10-й Калінінскай брыгады, загінуў 12.9.1943. Пахаваны ў в.Больціна Апочацкага р-на Пскоўскай вобл.

ВЁСКА СТРАДНА

БЕКІС Сямён Аляксеевіч, н. у 1922, партызан атрада імя А.А.Жданава Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 28.9.1942. Пахаваны ў в.Лісна.

РУДЭНКА Пракоп Савельевіч, н. у 1907, б.старшыня райвыканкома ў Вілейскай вобл., загінуў 5.8.1943 каля в.Сушкі.

ТАЛКАЧОЎ Фёдар Трафімавіч, н. у 1904, партызан атрада імя У.У.Сімацкага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 3.7.1944. Пахаваны ў в.Лісна.

ВЁСКА СУКАЛІ

ЛУКАШОНАК Юлія Паўлаўна, н. у 1907, загінула ў лістападзе 1942.

ШЫПІЛА Віктар Сямёнавіч, н. у 1923, партызан атрада імя У.У.Сімацкага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 27.1.1944 каля воз.Нешчарда ў Расонскім р-не.

ШЫПІЛА Міхаіл Васілевіч, н. у 1916, партызан Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе.

ШЫПІЛА Пётр Іванавіч, н. у 1923, партызан Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе.

ВЁСКА ТАКУНЫ

ЛАПЕКА Ганна Іванаўна, н. у 1924, партызанка 8-й Калінінскай брыгады, прапала без вестак 21.4.1943.

ЛОСЬ Марк Андрэевіч, н. у 1922, партызан 1-й Калінінскай брыгады, прапаў без вестак 14.5.1943.

ВЁСКА ЦАРКОЎНА

КАПУСТА Сямён Сцяпанавіч, н. у 1911, загінуў у 1942.

ЛАПЕКА Антон Васілевіч, н. у 1909, загінуў у 1943 каля в.Гарадзілавічы.

ЛАПЕКА Фёдар Цімафеевіч, н. у 1909, прапаў без вестак.

СЛЕСАРОНАК Фёдар Андрэевіч, н. у 1924, партызан 10-й Калінінскай брыгады, загінуў у снежні 1943.

ВЁСКА ЧАРНАВОКІ

АРЛОЎ Піліп Прохаравіч, н. у 1925, партызан Лепельскай брыгады імя І.В.Сталіна, прапаў без вестак 22.5.1944.

ШАЙТАРАЎСКІ СЕЛЬСАВЕТ

ВЁСКА АЛЬШАНІКІ

КАБЗУН Іван Іванавіч, загінуў у Зах.Беларусі.

П. У. Фралёнак

Ф. Т. Талкачоў

ВЁСКА ВАДВА

КАВАЛЁНАК Іван Рыгоравіч, н. у 1914, сувязны партыз.брыгады «Няўлоўныя», расстраляны 23.2.1943.

ВЁСКА ДАДЭКІ

ДАДЭКА Дзмітрый Маркавіч, н. у 1914, партызан спецгрупы т.Пішчаловіча, прапаў без вестак у 1942.

ВЁСКА ЖАГУЛІ

КАЗАК Ульян Сцяпанавіч, н. у 1922, партызан атрада імя А.В.Суворава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 21.4.1943. Пахаваны ў б.в.Ліцвякова.

ВЁСКА МІХАЙЛОВА

МАРОЗ Віктар Віктаравіч, сувязны 4-й Беларускай брыгады, загінуў 14.2.1944.

ВЁСКА ХРУСТАЛЁВА

ЛАПКОЎСКІ Іван Кузьміч, н. у 1899, разведчык штаба 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 4.3.1944. Пахаваны каля в.Кавалі Расонскага р-на.

ВЁСКА ЦЯСТЫ

ПАРШУТА Піліп Дзмітрыевіч, н. у 1913 у в.Рэдкарава, мал.лейт., партызан атрада імя Г.К.Арджанікідзе Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 16.3.1943 каля в.Вял.Балота Расонскага р-на. Пахаваны ў в.Клясціцы Расонскага р-на.

СОБАЛЬ Міхаіл Іванавіч, н. у 1922, патрызан атрада імя С.М.Кірава 1-й Дрысенскай брыгады, прапаў без вестак.

ЦЯСТА Ігнат Аляксандравіч, н. у 1917, нач.штаба брыгады імя ЦК КП/6/Б, загінуў у 1943 у б.Дунілавіцкім р-не.

ЦЯСТА Сяргей Іпалітавіч, н. у 1918, загінуў у 1943 пад Нова-Барысавам.

І. Р. Кавалёнак

ВЁСКА ШАЙТАРАВА

ВАЙЦЯХОВІЧ Генадзь Аркадзевіч, н. у 1925, партызан атрада «Бясстрашны», загінуў 5.9.1943 у в.Новае Сяло. Пахаваны ў в.Вопытная.

ЛОНЬ ДЗМІТРЫЙ Якаўлевіч, н. у 1928, партызан 4-й Беларускай брыгады, прапаў без вестак 6.6.1944.

ХАДКЕВІЧ Мікалай Міхайлавіч, партызан атрада «Бясстрашны», загінуў 5.9.1943 у в.Новае Сяло.

ШЫМАНСКІ Валянцін Сямёнавіч, н. у 1922, партызан атрада «Бясстрашны», загінуў 5.9.1943 у в.Новае Сяло.

ШЫМАНСКІ Іван Пятровіч, н. у 1923, партызан атрада «Бясстрашны», загінуў 5.9.1943 у в.Новае Сяло.

БЫЛЫ АСВЕЙСКІ РАЁН /Вёскі невядомыя/

АСЦЯРКЕВІЧ Іван Адамавіч, н. у 1908, партызан 7-й Калінінскай брыгады, прапаў без вестак 2.2.1943.

БЕЛАБАРОДАЎ Мартын Якаўлевіч, партызан атрада імя У.У.Сімацкага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 11.6.1942 каля воз.М.Тучок.

БЯЛЯЕЎ Максім Фёдаравіч, н. у 1917, прапаў без вестак 4.5.1944.

КУРАШ Аркадзь Карпавіч, н. у 1927, партызан атрада імя Р.І.Катоўскага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 18.6.1943.

ПЯТРОЎ Пётр Васілевіч, н. у 1925, партызан 11-й Калінінскай брыгады, загінуў 20.2.1944. Пахаваны ў в.Стайкі Пустошкінскага р-на Пскоўскай вобл.

ГОРАД ВЕРХНЯДЗВІНСК

ГРЫБОЎСКІ Леанід Рыгоравіч, н. у 1925, партызан атрада імя А.Неўскага 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў у студзені 1944.

ЛЫСАЎ Пётр Канстанцінавіч, н. у 1898, партызан атрада імя Р.І.Катоўскага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 9.4.1944. Пахаваны ў Расонскім р-не.

РАДЗІЁНАЎ Ніпіл Ціханавіч, н. у 1927, загінуў 27.4.1944. Пахаваны ў в.Суднікі.

РАМАНОВІЧ Пётр Васілевіч, н. у 1924, партызан атрада імя М.В.Фрунзе Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 14.7.1942.

ВЕРХНЯДЗВІНСКІ РАЁН
/вёскі невядомыя/

МАСАЛЬСКІ Антон Антонавіч, н. у 1925, партызан атрада імя М.В.Фрунзе Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 16.5.1943. Пахаваны каля воз.Святое.

МАЦУЛЕВІЧ Іван Адольфавіч, н. у 1921, партызан атрада імя Р.І.Катоўскага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 16.4.1944. Пахаваны каля воз.Святое.

РЫМША Аляксандр Леанідавіч, н. у 1923, партызан атрада імя Г.К.Арджанікідзе Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 12.8.1943. Пахаваны ў в.Глямбочына Себежскага р-на Пскоўскай вобл.

СНАПОК Іван Андрэевіч, н. у 1902, партызан атрада імя Г.К.Арджанікідзе Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 29.12.1943 каля в.Папялкі Расонскага р-на. Пахаваны ў г.п.Расоны.

ТВАРАНОВІЧ Аляксандр Лаўрэнцьевіч, н. у 1895, партызан атрада імя Р.І.Катоўскага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 9.4.1944. Пахаваны ў г.п.Расоны.

БЫЛЫ ДРЫСЕНСКІ РАЁН
(вёскі невядомыя)

АУТКІН Апанас Васілевіч, н. у 1910, партызан атрада імя А.В.Суворава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 15.4.1944. Пахаваны каля в.Ярмоліна.

ГАЛЫНСКАЯ Марыя Якаўлеўна, н. у 1928, партызанка атрада «КІМ» 1-й Дрысенскай брыгады, прапала без вестак.

ГРЫБОЎСКІ Аляксандр Казіміравіч, партызан атрада імя А.В.Суворава Дрысенскай брыгады, загінуў у 1943.

ЗАЙЦАЎ Генадзь Міхайлавіч, н. у 1925, партызан атрада імя Р.І. Катоўскага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў 25.6.1944. Пахаваны каля воз.Святое.

КАЗЛОЎ Васіль Канстанцінавіч, н. у 1897, партызан атрада «КІМ» 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў 10.12.1943. Пахаваны ў б.в.Верасна.

ЛАПКОЎСКІ Павел Канстанцінавіч, мал. лейт., партызан атрада, які дзейнічаў у Смаленскай вобл., загінуў 5.4.1944.

ЛІПСКІ Вацлаў Францавіч, н. у 1925, партызан атрада імя Р.І.Катоўскага Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе.

РУДНІЦКІ Уладзімір Дзмітрыевіч, партызан атрада імя М.В.Фрунзе Асвейскай брыгады імя М.В.Фрунзе, загінуў пры дастаўцы зброі з-за лініі фронту ў 1943.

ШАФРАН Глеб Паўлавіч, загінуў у лютым 1944.

ШЛОМАН Мартын Кузьміч, н. у 1903, партызан атрада імя М.В.Фрунзе 2-й Беларускай брыгады імя П.К.Панамарэнкі, загінуў у сакавіку 1943.

Партизаны — уроженцы других районов, погибшие на Верхнедвинщине в годы Великой Отечественной войны

АВЛАСЕНКО Александр Семёнович, р. в 1907 в д.Прибытки Россонского р-на, партизан 1-й бригады им.Суворова, погиб в бою 6.9.1943. Похоронен в д.Новое Село.

АЛЕКСЕЕВ Кузьма Алексеевич, р. в 1922 в Козьянском с/с Шумилинского р-на, старш., партизан отряда им.Г.И.Котовского Освейской бригады им.М.В.Фрунзе, погиб 23.5.1944 в ур.Бризжелёвка.

АЛЬШЕВСКИЙ Николай Петрович, р. в 1920 в г. Торопец Тверской обл., партизан отряда «КИМ» 1-й Дриссенской бригады, погиб 20.4.1943. Похоронен в б.д.Волки.

АНТИЛЬ Луиза Христофоровна, р. в феврале 1890 в Новоржевском р-не Псковской обл., погибла 23.12.1943 у оз.Тучок. Похоронена в д.Лисно.

АСТАХОВ Александр Дмитриевич, р. в 1915, погиб в январе 1943 у д.Веснино. Похоронен в г.п.Освея.

БИБА Георгий Александрович, р. в 1919 в Петровском р-не Киевской обл., старш., партизан отряда им.С.М.Кирова 1-й Дриссенской бригады, погиб 6.6.1943. Похоронен у д.Ермолино.

БЛАЖЕНОВ Иван Ефимович, р. в 1913, из России, партизан спецотряда «Неуловимые», погиб 5.7.1943.

ВАЛЬКОВ Владимир Иванович, р. в 1924 в г.Москва, партизан отряда «КИМ» 1-й Дриссенской бригады, погиб 5.12.1943. Похоронен в б.д.Волки.

ВАСИЛЕНКО Александр Алексеевич, р. в Яготинском р-не Киевской обл., партизан 5-й Калининской бригады, умер от ран 26.7.1944. Похоронен в г.п.Освея.

ВАСИЛЁНОК Иван Павлович, р. 1924 в г.Санкт-Петербург, партизан отряда «КИМ» 1-й Дриссенской бригады, погиб 30.11.1943. Похоронен в б.д.Волки.

ВАСИЛЬЕВ Иван Андреевич, р. в г.п. Идрица Псковской обл., погиб 27.5.1944. Похоронен в д.Лисно.

ВАСИЛЬЕВ Иван Петрович, р. в д.Свинкино Великолукского р-на Псковской обл., партизан 11-й Калининской бригады, погиб 24.8.1942. Похоронен в г.п.Освея.

ВАСИЛЬЕВ Фёдор Дмитриевич, р. в д.Кононово Себежского р-на Псковской обл., погиб 2.3.1943 у д.Лисно. Похоронен в д.Лисно.

ВАСИН Михаил Петрович, р. в 1918 в Сеченовском р-не Нижегородской обл., ряд., погиб 13.11.1943 около ст.Дрисса. Похоронен в д.Боровка.

ВЕЛИКОВ Павел Филиппович, р. в 1922 в д.Грамоща Полоцкого р-на, погиб 25.5.1943. Похоронен в д.Грулево.

ВЛАДИМИРОВ Виталий Филиппович, р. в 1913 в д.Пашино Оршанского р-на, партизан отряда им.М.В.Фрунзе Освейской бригады им. М.В. Фрунзе, погиб 9.3.1943 у д.Ардавские. Похоронен в д.Лисно.

ВОЛКОВ М.М., кап., погиб 14.6.1942. Похоронен в д.Лисно.

ГВОЗДЕВ, р. в 1920, погиб в январе 1943 у д.Веснино. Похоронен в г.п.Освея.

ГЕЛЬФОНД Леонид Ефимович, р. в 1924 в г.Москва, партизан отряда им.М.В.Фрунзе Освейской бригады им. М.В. Фрунзе, погиб 14.7.1942. Похоронен в г.п.Освея.

ГНЕЗДИН Николай Васильевич, р. в 1923 в Нижегородской обл., погиб в 1943. Похоронен в д.Дубровы.

ГОРБАЧЕВ Павел Демьянович, р. в 1918 в Назаровском р-не Красноярского края, погиб 11.12.1943. Похоронен в д.Доброплёсы.

ГОРНОСТАЕВ Виктор Фёдорович, р. в 1925 в д.Сенино Рамешковского р-на Тверской обл., партизан 4-й Калининской бригады, погиб 26.2.1943 у д.Надбелое. Похоронен в д.Лисно.

ГРИШАНОВ Владимир Семёнович, р. в 1924 в д.Дуброво Россонского р-на, партизан отряда им.А.Невского 1-й Дриссенской бригады, погиб 29.7.1942. Похоронен в д.Заборье Голубовского с/с.

ГРОМ Александр Петрович, командир отряда бригады имени ЦК КПБ, погиб в 1943, похоронен в д. Бичиково.

ГУМЕННИКОВ Дмитрий Васильевич, р. в 1916 в Каратузском р-не Красноярского края, командир разведки отряда им.Г.И.Котовского Освейской бригады им.М.В.Фрунзе, погиб 12.6.1944. Похоронен около оз.Святое.

ДАДИКО Иван Иванович, р. в 1915 в д.Павлючи Клинцовского р-на Брянской обл., мл.лейт., командир взв. отряда им.Г.И.Котовского Освейской бригады им.М.В.Фрунзе, погиб 7.9.1943 у ст.Дрисса.

ДАЩЁНОК Владимир Иванович, р. в 1900 в д.Маловиды Россонского района, партизан Калининской бригады, погиб в апреле 1944. Похоронен в д.Доброплёсы.

А. К. Дубро

ДЕМИДОВ Алексей Алексеевич, р. в 1922, кап., нач.штаба им.М.В.Фрунзе Освейской бригады им.М.В.Фрунзе, погиб 7.2.1943. Похоронен около оз.Святое.

ДМИТРИЕВ Геннадий Арсентьевич, р. в 1921, из г.Москва, партизан отряда им.Г.И.Котовского Освейской бригады им.М.В.Фрунзе, погиб 23.2.1943. Похоронен в д.Луни.

ДМИТРИЕВ Олег Иванович, р. в д.Савинское Торжокского р-на Тверской обл., партизан 4-й Калининской бригады, погиб 11.1.1943. Похоронен около оз.Глубокое.

ДУБРО Александр Карлович, р. в 1916 в д.Суржи Лудзенского р-на, Латвия, помкомвзвода партиз.отряда им.М.В.Фрунзе Освейской бригады им.М.В.Фрунзе, погиб 7.3.1943 у д.Микулино.

ДУРКИН Владимир Антонович, р. в 1898 в г.п.Идрица Псковской обл., погиб 10.2.1943. Похоронен в д.Лисно.

ДЬЯКОНОВ Виктор Васильевич, р. в 1922 в д.Григорье б.Плоскошского р-на б.Калининской обл., призван в г.Холм Новгородской обл., б.лётчик, пропал без вести 24.5.1944.

ЕВСЕЕВ Василий Иванович, р. в 1920 в д.Ляхово Себежского р-на Псковской обл., умер от ран 17.10.1942. Похоронен у д.Страдно.

ЕВСЕЕВ Иван Николаевич, р. в 1913 в д.Килачево Россонского р-на, зам.командира 1-й Дриссенской бригады по разведке, погиб 15.4.1943. Похоронен в б.д.Вересно.

ЕРОХИН Виктор Иванович, р. в 1918 в г.Таганрог, партизан отряда им.Г.К.Орджоникидзе Освейской бригады им.М.В.Фрунзе, погиб 20.9.1943. Похоронен в д.Вышнарово.

ЖУК Николай Лукьянович, р. в 1898 в г.п.Россоны, партизан 11-й Калининской бригады, погиб 28.5.1944. Похоронен в д.Доброплёсы.

ЖУРАВЛЁВ Иван Константинович, р. в 1918 в д.Зеничи Пижанского р-на Кировской обл., партизан отряда «КИМ» 1-й Дриссенской бригады, погиб 16.2.1943. Похоронен в б.д.Волки.

ЗАБЕЛО Пётр Петрович, р. в 1911, погиб 10.10.1942 у д.Кохановичи. Похоронен в г.п.Освея.

ЗНАМЕНОВ Николай, погиб 14.7.1944 у г.п.Освея. Похоронен в г.п.Освея.

ИВАНОВ Иван Николаевич, р. в 1904 в г.Западная Двина Тверской обл., погиб 22.5.1944 у д.Ардавские. Похоронен в д.Лисно.

ИНЕШИН Николай Александрович, р. в 1918 в д.Непа Катангского р-на Иркутской обл., лейт., партизан отряда им.С.М.Кирова 1-й Дриссенской бригады, погиб 19.8.1943. Похоронен в б.д.Вересно.

ИСАЕВ Николай Андреевич, р. в д.Терехово Опочецкого р-на Псковской обл., погиб 2.7.1944 у д.Залучье. Похоронен в д.Лисно.

КАЛИКИН Николай Иванович, р. в 1920 в Очерском р-не Пермской обл., партизан отряда им.М.В.Фрунзе Освейской бригады им. М.В. Фрунзе, погиб 29.8.1942. Похоронен в г.п.Освея.

КАЛИКОВ Александр Васильевич, р. в 1912 в Надеждинском р-не Приморского края, партизан отряда им.М.В.Фрунзе Освейской бригады им.М.В.Фрунзе, погиб 12.9.1942 около ст.Свольно.

КИСЕЛЬ Георгий Афанасьевич, р. в 1906, из г.Рига, партизан отряда им.Г.И.Котовского Освейской бригады им.М.В.Фрунзе, погиб 21.6.1944.

КИЧИГИН Василий Александрович, р. в 1919 в д.Пашевск Тарногского р-на Вологодской обл., мл.лейт., командир партиз.отряда им. В.В. Симацкого Освейской бригады им.М.В.Фрунзе, погиб 27.6.1943. Похоронен около оз.Святое.

КОБЕРНЮК Владимир Константинович, р. в 1921 в с.Дубина Староконстантиновского р-на Хмельницкой обл., партизан 4-й Калининской бригады, погиб 22.12.1943 у оз.Тучок. Похоронен в г.п.Освея.

КОЖАРОВ Александр Ильич, р. в 1924 в д.Прохорово Россонского р-на, партизан 7-й Калининской бригады, погиб 16.6.1944. Похоронен у б.д.Глинцы.

КОЗЛОВСКИЙ Денис Владимирович, р. в 1903 в г.Москва, партизан 1-й Дриссенской бригады. Похоронен у б.хут.Карчи.

КОЛУПАЕВ Николай Маркович, р. в 1924 в г.Вельск Архангельской обл., партизан отряда им.А.В.Суворова 1-й Дриссенской бригады, погиб 25.5.1943. Похоронен у б.д.Литвяково.

КОНДРАТЬЕВА Елена Николаевна, р. в 1924 в д.Полейковичи Себежского р-на Псковской обл., партизанка 1-й Дриссенской бригады, погибла у д.Хрусталёво.

КОРСАК Виктор Тимофеевич, р. в 1925, погиб в январе 1943 у д.Веснино. Похоронен в г.п.Освея.

КРЫЛОВ Аркадий Дмитриевич, р. в 1925 в д.Саватьево Зубцовского р-на Тверской обл., погиб 16.5.1944 у д.Скорчино. Похоронен в г.п.Освея.

КУПРИЯНОВ Николай Герасимович, р. в 1923 в д.Ловжа Шумилинского р-на, ряд., погиб 29.7.1943. Похоронен в д.Борковичи.

КУРС Виктор Дмитриевич, р. в 1921 в Горелецком с/с Сенненского р-на, партизан отряда им.Г.И.Котовского Освейской бригады им.М.В.Фрунзе, погиб 17.1.1943 у ст.Бигосово.

ЛАПО Александр Николаевич, р. в 1901 в д.Янино Полоцкого р-на, партизан 2-й Дриссенской бригады, погиб 26.2.1944. Похоронен в б.д.Вересно.

ЛЕОНОВ Николай Дмитриевич, р. в 1922, подрывник спецгруппы Кошелева, погиб 15.9.1942. Похоронен в д.Мартиново.

ЛОПУХА Ксения Николаевна, р. в 1918 в д.Кицково Себежского р-на Псковской обл., погибла 9.4.1944. Похоронена в д.Лисно.

ЛОПУХОВА Тамара Ивановна, р. в 1921 в д.Заполье Шумилинского р-на, партизанка отряда им.Г.И.Котовского Освейской бригады им. М.В. Фрунзе, погибла 17.1.1943. Похоронена в д.Опытная.

ЛЬВОВ Иван Михайлович, р. в 1908 в Уфимском р-не, Башкортостан, партизан 2-й Дриссенской бригады, погиб 10.6.1944. Похоронен в б.д.Вересно.

МАРАЧКОВСКИЙ Лаврен Васильевич, р. в 1926 в д.Маловиды Россонского р-на, партизан 11-й Калининской бригады, погиб 9.4.1944. Похоронен на 4-м км дороги Москаленки — Маловиды.

МАТЕЦКИЙ Степан Трофимович, р. в 1900 в д.Церковище Россонского р-на, партизан отряда им.А.В.Суворова 1-й Дриссенской бригады, погиб 26.12.1943. Похоронен в б.д.Вересно.

МАТЮШЕНКО Александр Александрович, р. в 1927, погиб 8.5.1944. у д.Глинцы.

МАХИН Сергей Павлович, р. в 1916 в д.Слуда Котласского р-на Архангельской обл., партизан Калининской бригады, погиб 13.5.1944. Похоронен в г.п.Освея.

МЕЛЬНИКОВ Николай Алексеевич, р. в 1924 в г.Уфа, умер от ран 23.12.1943. Похоронен в д.Лисно.

МИНОВ Иван Ермолаевич, р. в 1914 в д.Голяши Россонского р-на, партизан 7-й Калининской бригады, погиб 25.5.1944 у д.Макуты.

МИХАЙЛОВ Николай Николаевич, р. в 1923 в Макашанском с/с Резекненского р-на, Латвия, партизан отряда им.Г.И.Котовского Освейской бригады им.М.В.Фрунзе, погиб 23.5.1944. Похоронен в б.д.Сухоруково.

МИХАЙЛОВА Татьяна Семёновна, р. в 1920 в д.Долосцы Себежского р-на Псковской обл., партизанка Дриссенской бригады, погибла у д.Хрусталёво.

МИХНЕНКО Иван Игнатьевич, погиб 10.3.1944. Похоронен в г.п.Освея.

МОСКАЛЕНКО Фёдор Егорович, р. в д.Козлово Себежского р-на Псковской обл., погиб 23.5.1944. Похоронен в д.Лисно.

НАЗАРЕНКО Евгений Иванович, р. в д.Терехи Себежского р-на Псковской обл., партизан 1-й Калининской бригады, погиб в июле 1944 у оз.Тучок. Похоронен в д.Лисно.

НЕСТЕРОВ Павел Дмитриевич, р. в 1918 в д.Шибы Духовщинского р-на Смоленской обл., партизан Дриссенской бригады, погиб у д.Хрусталёво.

НИКОЛАЕНКО Сергей Степанович, р. в 1917 в с.Коверичи Рамешковского р-на Тверской обл., партизан отряда им.Г.И.Котовского Освейской бригады им.М.В.Фрунзе, погиб 1.5.1944. Похоронен в ур.Черный Ручей.

НИТЕЦКИЙ Владимир Александрович, р. в 1926 в д.Корзуново Россонского р-на, партизан 1-й Калининской бригады, погиб 1.6.1944. Похоронен у д.Купоровщина.

НОВИКОВ Пётр Васильевич, р. в 1911 в г.Москва, командир отд. партиз.отряда им. Г.И. Котовского Освейской бригады им.Фрунзе, погиб 29.5.1944. Похоронен у оз.Святое.

ОЛИХ Андрей Кириллович, р. в 1919 в д.Порохня Волочевского р-на Каменец-Подольской обл., партизан отряда им.А.Невского 1-й Дриссенской бригады, погиб 9.4.1944. Похоронен в д.Лисно.

ПАВЛЮЧЕНКО Василий Михайлович, р. в д.Соколово Александровского р-на Владимирской обл., мл.лейт., погиб 10.3.1943. Похоронен в г.п.Освея.

ПАНКОВ Пётр Иванович, р. в 1919 в г.Ниж.Новгород, партизан отряда им. С.М. Кирова 1-й Дриссенской бригады, погиб 17.5.1943. Похоронен в д.Ермолино.

ПАНФИЛЁНОК Григорий Васильевич, р. в д.Карманово Себежского р-на Псковской обл., погиб 3.4.1944 у д.Такуны. Похоронен в д.Лисно.

ПЕНЬКО Григорий Васильевич, р. в 1907 в г.Барнаул, партизан 2-й Дриссенской бригады, погиб 10.1.1944. Похоронен в б.д.Вересно.

ПЕТРОВ Алексей Ефимович, р. в 1926 в Краснохолмском р-не Тверской обл., погиб 13.5.1944.

ПЕТРОВ Илья Фёдорович, р. в 1913 в г.Москва, серж., партизан отряда им.С.М.Кирова 1-й Дриссенской бригады, погиб 28.9.1942. Похоронен у д.Ермолино.

ПИЦУЛЕВИЧ Леонид Иванович, р. в 1925, из г.Санкт-Петербург, партизан отряда им. Г.И. Котовского Освейской бригады им.М.В.Фрунзе, погиб у д.Павлюки. Похоронен в д.Опытная.

ПОЛЕХОВ Семён Григорьевич, р. в д.Березники, погиб в 1943. Похоронен в д.Лисно.

ПРИВАЛОВ Роман Наумович, р. в 1919 в д.Коробейники Усть-Пристанского р-на Алтайского края, партизан 2-й Дриссенской бригады, погиб 20.2.1944. Похоронен в б.д.Вересно.

РУБИН Иван Петрович, р. в 1918, из г.Полоцк, партизан отряда им.В.В.Симацкого Освейской бригады им.М.В.Фрунзе, погиб 26.3.1944 у д.Ардавские. Похоронен в д.Лисно.

РУДНИЦКИЙ Иван Тимофеевич, р. в 1907 в д.Буёво Россонского р-на, партизан отряда им. Г.И. Котовского Освейской бригады им. М.В. Фрунзе, умер от тифа 30.4.1944. Похоронен у д.Абрамово.

СИНЕВИЧ Иван Иосифович, р. в 1924 в д.Дылевичи Краславского р-на, Латвия, партизан отряда им.В.И.Ленина 1-й Дриссенской бригады, погиб 2.6.1944. Похоронен у р.Пижевка.

СИРИЧЕНКО Евгений Михайлович, р. в 1917 в г.Херсон, партизан отряда им.А.В.Суворова 1-й Дриссенской бригады, погиб 29.8.1942. Похоронен в д.Кохановичи.

СМИРНОВ Геннадий Михайлович, р. в 1922 в г.Санкт-Петербург, ст.серж., командир взв. разведки партиз.отряда им.В.И.Ленина 1-й Дриссенской бригады, погиб 22.5.1944. Похоронен около р.Пижевка.

СТОЛЯРОВ Иван Сергеевич, партизан 7-й Калининской бригады, погиб 2.3.1943. Похоронен в Освейском р-не.

СТУДНЕВ Иван Гаврилович, р. в 1915 в Курганской обл., ст.лейт., командир взв. партиз. отряда «КИМ» 1-й Дриссенской бригады, погиб 14.4.1943. Похоронен в б.д.Вересно.

СУРАВНЁВА Елена Павловна, р. в 1926 в д.Попово Шумилинского р-на, разведчица спецгруппы Калининского фронта, замучена фашис-

Е. П. Суравнёва

тами в мае 1944. Похоронена у оз.Глубокое.Посмертно награждена орденом Отечественной войны II степени.

ТИМОФЕЕВ Николай Михайлович, р. в 1917 на ст. Яшкино Новосибирской обл., партизан отряда им.С.М.Кирова 1-й Дриссенской бригады, погиб 3.9.1942. Похоронен в д.Гудово.

ТОГУЛЕВ Алексей Устинович, р. в 1907 в д.Филатово Россонского р-на, партизан 1-й бригады им.А.В.Суворова, пропал без вести в бою 6.9.1943 у д.Новое Село.

ФЕДОРИНОВ Иван Никитич, р. в 1899 в Ленинском р-не Московской обл., погиб 9.4.1944 у оз.Белое. Похоронен в г.п.Освея.

ФЕДОТОВ Иван Петрович, р. в 1926 в д.Бобылёво Великолукского р-на Псковской обл., партизан отряда «За родную землю» 2-й Калининской бригады, погиб 17.4.1944. Похоронен в д.Кострово.

ФЁДОРОВ Антон Иванович, р. в 1920 в д.Лычница Россонского р-на, партизан бригады «Неуловимые», погиб 10.12.1942. Похоронен в д.Юралово.

ХОМЕНОК Александр Ануфриевич, р. в 1925 в д.Голяши Россонского р-на, партизан 7-й Калининской бригады, умер от ран 10.6.1944. Похоронен в д.Липовки.

ХОХАЧ Григорий, р. в 1918, погиб в январе 1944 у д.Вересно. Похоронен в г.п.Освея.

ЦЫГАНКОВ Алексей Афанасьевич, р. в 1920 в дер.Моторино Россонского р-на, партизан отряда им.М.В.Фрунзе Освейской бригады им. М.В. Фрунзе, погиб 14.7.1942. Похоронен в г.п.Освея.

ЧЕРНООК Иван Иванович, р. в 1907 в д.Петково Называевского р-на Омской обл., партизан отряда им.В.В.Симацкого Освейской бригады им.М.В.Фрунзе, погиб 26.8.1943. Похоронен в д. Любасно.

ЧЕРНЫШЕВ Константин Алексеевич, р. в г.Бежецке Тверской обл., погиб 14.2.1943. Похоронен в д.Лисно.

ЧУВАХИН Семён Алексеевич, р. в 1905 в г.Санкт-Петербург, кап., нач.штаба 1-го Калининского партиз.отряда 2-й Дриссенской бригады, погиб 14.4.1943. Похоронен в б.д.Вересно.

ЧУДАКОВ И.И., р. в 1917, погиб в январе 1943 у б.д.Вересно. Похоронен в г.п.Освея.

ШАКУРОВ Егор Кузьмич, р. в 1905 в Себежском р-не Псковской обл., погиб 23.6.1944. Похоронен у оз.Глубокое.

ШЕЛЕПЕНЬ Николай М., р. в 1918 в д.Якубово Россонского р-на, партизан бригады им. К.К. Рокоссовского, погиб 28.11.1942. Похоронен в д.Доброплёсы.

ШЕЛЯКИН Антон Николаевич, р. в 1910 в Калачеевском р-не Воронежской обл., партизан отряда им.Г.И.Котовского Освейской бригады им. М.В.Фрунзе, погиб 14.12.1942. Похоронен в д.Опытная.

ШЕНТОВ Лаврентий Иванович, р. в 1893 в д.Лива Куньинского р-на Псковской обл., погиб 2.12.1943. Похоронен в д.Лисно.

ШИБОТОВСКИЙ Егор Васильевич, р. в 1904 в д.Заход Пустошкинского р-на Псковской обл., партизан 11-й Калининской бригады, погиб 1.5.1944 у д.Василевщина. Похоронен в г.п.Освея.

ШПАКОВСКИЙ Леонид Людвигович, р. в 1917 в д.Сухопятово Россонского р-на, партизан 7-й Калининской бригады, погиб 16.4.1944.

ШУМИЛИНА Анастасия Михайловна, р. в 1924 в Ярцевском р-не Смоленской обл., партизанка отряда им.Г.И.Котовского Освейской бригады им.М.В.Фрунзе, погибла 29.12.1943. Похоронена в д.Беляны.

ЯКОВЛЕВ Юрий Сергеевич, р. в 1924 в г.Даугавпилс, партизан отряда им.Г.И.Котовского Освейской бригады им.М.В.Фрунзе, погиб 23.5.1944. Похоронен в б.д.Сухоруково.

Воіны-землякі, якія загінулі ці прапалі без вестак на франтах Вялікай Айчыннай вайны ў 1941—1945 гг.

ГОРАД ВЕРХНЯДЗВІНСК

АКСЁНАЎ Іван Сяргеевіч, н. у 1916 у в.Пятроўка Казельскага р-на Калужскай вобл., пагранічнік, інжынер па дзотах, загінуў у 1941.

АНДРЭЕЎ Іван Пятровіч, н. у 1906 у г.Малая Вішара Ноўгарадскай вобл., рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

АРЛОЎСКІ Міхаіл Васілевіч, н. у в.Стайкі ў 1901, прапаў без вестак у чэрвені 1944.

АРЭХАЎ Усевалад Мікалаевіч, рад. 144-га сп 85-й сд, загінуў 22.8.1944. Пахаваны ў Мадонскім р-не, Латвія.

АСТАПКОВІЧ Васіль Мікітавіч, н. у 1910, рад., п/п 62931, прапаў без вестак у студзені 1945.

АЎСЮК Іван Апанасавіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

АХЛАМЁНАК Іосіф Рыгоравіч, н. у 1905, рад. 239-й сд, загінуў 3.9.1944. Пахаваны каля г.Яунелгава, Латвія.

БАБРОЎСКІ Ігнат Іванавіч, н. у 1924 у в.Рудня Дзёрнавіцкага с/с, рад. 125-й сд, памёр ад ран 10.2.1942. Пахаваны ў г.Колпіна Ленінградскай вобл.

БАГДАНАЎ Антон Іванавіч, н. у 1917, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

БАГДАНАЎ Фёдар Іванавіч, н. у 1914 у в.Зальшанікі, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

БАЛТРУШЭВІЧ Сцяпан Пятровіч, н. у 1908 у в.Чыстаполле, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БАРКАН Самуіл Гершкавіч, прызваны Апастаўскім РВК, Татарстан, рад., кулямётчык 714-га сп 395-й сд, загінуў 16.10.1942 на выш.Безыменная ў Гарача-Ключэўскім р-не Краснадарскага краю.

БАШУНОЎ Сцяпан Герасімавіч, н. у в.Ткачова Ветрынскага р-на, прапаў без вестак.

БЕЙЛІН Міхаіл Захаравіч, н. у 1924, ст.лейт., загінуў 23.2.1944. Пахаваны ў в.Стасева Лёзненскага р-на.

БЕЙЛІН Пейсах Мойшавіч, н. у 1902, прызваны ў г.Сімферопаль, рад., прапаў без вестак у верасні 1941.

БЕЙЛІН Самуіл Барысавіч, н. у 1919, прызваны ў г.Полацк, рад., прапаў без вестак у снежні 1941.

БЛАЖЭВІЧ Іосіф Іосіфавіч, н. у 1917, сярж., прапаў без вестак у маі 1942.

М. С. Бяляеў

С. Г. Башуноў

М. З. Бейлін

БЛІНТ Маісей Хебелевіч, н. у 1905, прызваны з г.Харкаў, рад. 44-га гв.сп 15-й гв.сд, прапаў без вестак 26.9.1942.

БЛЯХМАН Іосіф Янкелевіч, н. у 1924, ст.сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БЛЯХМАН Лейба Янкелевіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

БЛЯХМАН Мендэль Янкелевіч, н. у 1922, прызваны з г.Ржэў, рад., прапаў без вестак у ліпені 1944.

БУЙНОЎСКІ Дзмітрый Паўлавіч, н. у 1924, рад. 119-й сд, памёр ад ран 18.10.1944. Пахаваны ў г.Даўгаўпілс, Латвія.

БЯЛЕВІЧ Мікалай Міхайлавіч, н. у 1921, лейт. 35-га ісапб 57-й ісапбр, памёр ад ран 18.5.1944. Пахаваны ў в.Май Жлобінскага р-на Гомельскай вобл.

БЯЛЯЕЎ Мікалай Сцяпанавіч, н. у 1914 у Мікалаеўскай вобл., прапаў без вестак.

ВАЛЕНЦІК Уладзімір Гаўрылавіч, рад. 45-га гв.мін.палка, загінуў 20.9.1942. Пахаваны ў с.Новая Усмань Варонежскай вобл.

ВАНЮШЫН Міхаіл Паўлавіч, н. у 1913 у Работкінскім р-не Ніжагародскай вобл., рад. ашб 119-й сд, загінуў 20.9.1944. Пахаваны ў Латвіі.

ВАСІЛЕЎСКІ Канстанцін Якаўлевіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

ВОЛКАЎ Леанід Агеевіч, н. у 1917 у Сіроцінскім р-не, рад. 421-га сп 119-й сд, загінуў 17.8.1944.

ВУЛЬФСОН Абрам Мордухавіч, н. у 1903 у г.Веліж Смаленскай вобл., рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

ВУЛЬФСОН Ізраіль Мордухавіч, н. у 1907 у г.Веліж Смаленскай вобл., прапаў без вестак у ліпені 1944.

ГАЙДАМОВІЧ Казімір Іванавіч, рад., памёр ад ран 3.11.1944. Пахаваны ў Фінляндыі.

ГАНУС Мікалай Якаўлевіч, н. у 1924, рад., прапаў без вестак у студзені 1943.

ГАРНІЦ Беніямін Саламонавіч, н. у 1911, прызваны з г.Масква, рад., прапаў без вестак у красавіку 1945.

ГАСЮЛЬ Аляксандр Уладзіміравіч, н. у 1914, рад. 1185-га сп 56-й сд, загінуў 16.11.1944. Пахаваны каля п.Вайлёдэ, Латвія.

ГАСЮЛЬ Уладзімір Іванавіч, н. у 1922, рад. 239-й сд, прапаў без вестак 3.9.1944.

ГІТЛІН Ілья Маісеевіч, н. у 1922, прапаў без вестак у ліпені 1942.

ГЛІНСКІ Васіль Емяльянавіч, н. у 1920, прызваны з г.Міёры, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1945.

ГОТЛІБ Давід Якаўлевіч, н. у 1922, курсант ваен.-марск.інж. вучылішча імя Дзяржынскага, загінуў 17.9.1941 на воз.Ладажскае.

ГРЫБАЧ Яўген Іосіфавіч, н. у 1921,

гв.сярж., загінуў 19.4.1943. Пахаваны ў г.Новарасійск.

ГУРЭВІЧ Роберт Ісакавіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ГУСМАН Абрам Гіршавіч, н. у 1910, ст.сярж, прапаў без вестак 28.7.1944.

ДАВЫДЗЁНАК Яўген Іванавіч, н. у 1917 у г.Полацк, сярж., камандзір аддз., прапаў без вестак у студзені 1943.

ДЗЕВЯКОВІЧ Дзмітрый Аляксандравіч, н. у 1914, лейт. 142-га сп 5-й сд, загінуў 20.1.1942. Пахаваны ў в.Валынава 6.Калінінскай вобл.

ДОРФМАН Вульф Шмулевіч, н. у 1913, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ДРАЗДОЎ Сяргей Фёдаравіч, н. у 1917 у г.п.Расоны, загінуў 20.10.1943. Пахаваны ў Гарадоцкім р-не.

ЖУК Сігізмунд Нічыпаравіч, н. у 1914 у г. Віцебск, рад., загінуў 5.8.1942. Пахаваны ў в.Горы-Казекі Ржэўскага р-на Цвярской вобл.

ЖЫГУН Віктар Паўлавіч, н. у 1901, рад. 1256-га сп 378-й сд, загінуў 31.7.1944. Пахаваны ў г.Ліваны, Латвія.

ЖЫЗНЕЎСКІ Віктар Цімафеевіч, н. у 1927 у Харкаўскай вобл., рад., прапаў без вестак у ліпені 1944.

ЖЫХАРАЎ Уладзімір Уладзіміравіч, н. у 1923, прызваны ў г.Выбарг, рад., загінуў у студзені 1943. Пахаваны ў пас.Мелавое Луганскай вобл.

ЗІМАЦКІ Адольф Іосіфавіч, н. у 1906 у в.Жыпулі, прызваны ў г.Ленінград, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ІВАНОЎ Васіль Іванавіч, н. у в.Макеева Таропецкага р-на Цвярской вобл., ст.сярж., прапаў без вестак у жніўні 1944.

ІГНАТОВІЧ Міхаіл Міхайлавіч, лейт. 33-га асб, загінуў 2.4.1942.

ІЗРАЙЛІТ Хаім Самуілавіч, н. у 1923, прызваны Кікнурскім РВК Кіраўскай вобл., яфр. 107-га мін.палка РГК, прапаў без вестак 28.11.1942 каля ст.Суравічная Валгаградскай вобл.

ІОФЕ Леў Рыгоравіч, н. у 1909 у г.Сянно, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

ІРЖАК Ісак Аронавіч, н. у 1908, кап., нам.камандзіра АЭ 35, загінуў 17.1.1944.

ІСАКАЎ Аляксандр Рыгоравіч, н. у 1924, мал.сярж. 4-га пав.-дэс. сп 2-й пав.-дэс. гв.дывізіі, прапаў без вестак 7.2.1944.

КАБАН Рыгор Васілевіч, н. у 1902 у в.Навіны, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

КАВАЛЕЎСКІ Станіслаў Іосіфавіч, н. у 1918, ст.краснафлоцец, загінуў 25.4.1945.

КАВАЛЁЎ Пётр Іванавіч, н. у 1912 у Кінельскім р-не Куйбышаўскай вобл., рад., загінуў 19.6.1944. Пахаваны ў Адэскай вобл.

КАЗЛОЎ Аляксандр Мікалаевіч, н. у 1906 у г.Масква, прапаў без вестак у ліпені 1944.

КАЗЛОЎ Ягор Флоравіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАЛАСОЎСКІ Іван Анатолевіч, н. у 1918, рад. 228-га сп 55-й сд, прапаў без вестак 24.9.1942.

КАРАСЬ Арсеній Фролавіч, н. у 1904, прызваны Гур'еўскім РВК, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1941.

КАСТРЫЦКІ Сяргей Лявонцьевіч, н. у 1908, рад. 44-га гв. сп 16-й гв.сд, загінуў 28.8.1943. Пахаваны каля с.Копцева Карачаўскага р-на Арлоўскай вобл.

КАЧАЛАЎ Антон Рыгоравіч, рад., памёр ад ран 21.9.1944. Пахаваны каля г.Радвілішкіс, Літва.

КІСЯЛЁЎ Уладзімір Дзмітрыевіч, мал. лейт., камандзір роты, прапаў без вестак у 1941.

КЛІМАЎ Уладзімір Васілевіч, н. у 1924, рад. 1071-га сп 311-й сд, памёр ад ран 8.10.1944. Пахаваны каля м.Круопяй, Літва.

КОЎГАР Эдуард Васілевіч, н. у 1920, рад., мал.механік-вадзіцель 15-й тд, загінуў 17.7.1941 каля в.Няміраўцы Вінніцкай вобл.

КРАСОЎСКІ Мікалай Аляксандравіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КРАЎЧАНКА Дзмітрый Мікалаевіч, н. у 1918, сярж., прапаў без вестак у верасні 1944.

КРУКАЎ Міхаіл Міхайлавіч, н. у 1906, прызваны ў г.Масква, рад., прапаў без вестак у студзені 1942.

КУЛАГІН Апанас Нічыпаравіч, н. у 1906 у г.Масква, рад., загінуў 6.10.1944.

ЛАЕЎСКІ Цімафей Сцяпанавіч, н. у 1901 у в.Лаеўшчына Полацкага р-на, рад. 511-га сп 239-й сд, загінуў 17.9.1944. Пахаваны каля г.Баўска, Латвія.

ЛАСТАЎКА Захар Мікалаевіч, н. у 1895, рад. 1067-га сп 311-й сд, загінуў 13.8.1944. Пахаваны ў г.Екабпілс, Латвія.

ЛАЎРЫНЧУК Іосіф Васілевіч, н. у 1901 у Оўруцкім р-не Жытомірскай вобл., ст.сярж. 585-й асобн.роты сувязі 179-й сд, загінуў 25.12.1943. Пахаваны ў в.Задзебра Віцебскага р-на.

ЛЕВЕТАНУС Бекціён Ісакавіч, н. у 1921, прызваны ў г.Полацк, рад., прапаў без вестак у 1945.

ЛІВЕНТАУС Ліна Іоселевіч, н. у 1915, рад., стралок, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛЕВІН Гесель Мендзелевіч, н. у 1894, прызваны з г.Адэса, рад. 275-й сд, загінуў 31.8.1942. Пахаваны каля с.Кызбурун, пад Нальчыкам, Кабардзіна-Балкарыя.

ЛУКАШЭНКА Міхаіл Арцёмавіч, н. у 1913 у в.Цесішча Сенненскага р-на, рад., загінуў 3.7.1944.

ЛЯДАК Аляксандр Фёдаравіч, н. у 1901, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1945.

МАЕХ Лейб Абрамавіч, н. у 1900, рад., памёр ад ран 3.4.1942. Пахаваны каля г.Санкт-Пецярбург.

МАКУТОНІН Шалом Банцтонавіч, н. у 1908, рад. мінна-падрыўнога ўзводу 28-й асобн. чыг. брыгады, прапаў без вестак 1.10.1941 каля ст. Іларыёнава Днепрапятроўскай вобл.

МАРОЗАЎ Пётр Платонавіч, н. у 1900 у в.Гаравыя Расонскага р-на, загінуў 24.1.1945. Пахаваны ў п.Пампалі Салдускага р-на, Латвія.

МАЦКЕВІЧ Васіль Канстанцінавіч, н. у 1921, ст.лейт., лётчык, памёр ад ран 24.8.1945. Пахаваны на ст. Таоань, Манчжурыя.

МЕМХЕС Ісаак Генухавіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МЕМХЕС Рафаіл Генухавіч, н. у 1916, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МУЖЫКОЎ Леанід, загінуў 9.11.1943.

МУРАШКА Сцяпан Іванавіч, н. у 1918, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МЯДЗВЕДЗЕЎ Васіль Іванавіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

МЯТЛЮК Фёдар Ігнатавіч, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1944.

НАРУБІН Альберт Паўлавіч, н. у 1926, рад. 3-га гв.мсб 2-й гв.мсбр, загінуў 28.4.1945. Пахаваны каля г.Нойбрандэнбург, Германія.

НЕСЦЯРОНАК Дзмітрый Нічыпаравіч, н. у 1906 у в.Янова Полацкага р-на, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

НОТКІН Навум Вульфавіч, рад., прапаў без вестак у ліпені 1941.

ПАГУМІРСКІ Арнольд Рычардавіч, н. у 1921, лейт., загінуў 20.8.1943. Пахаваны ў Чугуеўскім р-не Харкаўскай вобл.

ПАПКОВІЧ Апанас Ігнатавіч, н. у 1909, рад. 1119-га сп 332-й сд, прапаў без вестак 29.10.1944 у Латвіі.

А. І. Папковіч

Дз. У. Сівіцкі

ПАРФЁНАЎ Арсеній Давыдавіч, н. у 1920, рад., п/с 54/13, прапаў без вестак у жніўні 1944.

ПАРЦЯНКА Іван Ігнатавіч, н. у 1907 у в.Краснае Ірпенскага р-на Кіеўскай вобл., рад. 84-га ісапб 2-й ісапбр РГК, загінуў 10.10.1944. Пахаваны ў м.Светэ Елгаўскага р-на, Латвія.

ПАРШУТА Дзмітрый Апанасавіч, рад. 1117-га сп 332-й сд, загінуў 2.11.1944. Пахаваны ў в.Мастыні Салдускага р-на, Латвія.

ПЕНЦАЎ Перац Рахметавіч, н. у 1911, рад. 6-га арб 50-й сд, прапаў без вестак у 1941.

ПЕРАВОЗНІКАЎ Барыс Мікалаевіч, н. у 1922, рад. 59-га гв.сп 21-й гв.сд, памёр ад ран 16.8.1944. Пахаваны каля г.Мадона, Латвія.

ПЕТУХОЎ Міхаіл Іванавіч, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПІЛЮШЫН Антон Сідаравіч, н. у 1914, прызваны Смаргонскім РВК, лейт., прапаў без вестак.

ПІРАЖЭНКА Аляксандр Ціханавіч, ваенфельчар 13-га пагранпалка войск НКУС, прапаў без вестак 22.8.1941.

ПЛЮШЧЭЎСКІ Аляксандр Васілевіч, лейт., камандзір узвода гартп, прапаў без вестак у 1941.

ПРОТАС Генадзь Фёдаравіч, рад. 1382-га сп, загінуў 29.10.1944. Пахаваны ў г.Прыекуле, Латвія.

ПРОТАС Дзмітрый Ігнатавіч, н. у1909, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПРОХАРАЎ Аляксандр Канстанцінавіч, н. у 1904 у в.Воўніца Расонскага р-на, рад., п/п 01588, загінуў 12.2.1945. Пахаваны ва Усх.Прусіі.

РАБІЧОНАК Канстанцін Ануфрыевіч, н. у 1919, рад 239-й сд, прапаў без вестак 3.9.1944.

РАПАПОРТ Міхаіл Цалевіч, н. у 1921, сярж., прапаў без вестак 4.10.1942.

РАФАЛОВІЧ Сямён Савельевіч, н. у 1893, інтэндант 3-га рангу 16-й арміі, прапаў без вестак у 1941.

РОФМАН Залман Кушалевіч, н. у 1906 у г.п.Ула, прапаў без вестак у ліпені 1944.

РЫСКІН Саламон Абрамавіч, н. у 1924, яфр. 314-га сп 46-й сд, загінуў 19.2.1944. Пахаваны ў г.п.Плюса Пскоўскай вобл.

САЛЯНІК Павел Данілавіч, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

СВІСТУНОЎ Мікалай Андрэевіч, н. у 1914, прызваны ў г.Барысаў, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

СІВІЦКІ Дзмітрый Уладзіміравіч, н. у 1918, загінуў 9.4.1944. Пахаваны ў в.Сяргейцава Пустошкінскага р-на Пскоўскай вобл.

СТРАШНОЎ Мікалай Антонавіч, рад. 1258-га сп 378-й сд, загінуў 26.9.1944. Пахаваны ў м.Далбэ Рыжскага р-на, Латвія.

СЯВЕРЫН Фёдар Пятровіч, н. у 1915 у Старасельскім с/с Ушацкага р-на, сярж., прапаў без вестак у жніўні 1944.

ТРАСКОЎ Віктар Шмеркавіч, н. у 1903, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ТРАСКОЎ Мордух Зундзелевіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ТРАСКОЎ Самуіл Шмеркавіч, н. у 1901, сувязіст 213-га сп 56-й сд, памёр ад ран 9.11.1942. Пахаваны каля г.Санкт-Пецярбург.

УЗІКАЎ Юда Паўлавіч, н. у 1900 у в.Рэпішча Апочацкага р-на Пскоўскай вобл., рад., прапаў без вестак у снежні 1941.

УРБАН Фёдар Піліпавіч, н. у 1902, рад. 265-га сп, памёр ад ран 8.8.1945. Пахаваны ў г.Кезлін, Польшча.

ФАЛКІН Шалом Ізраілевіч, н. у 1923, прызваны ў г.Масква, мал.сярж., прапаў без вестак у лютым 1942.

ХЕСЕД Ісаак Аўсеевіч, н. у 1913 у в.Вусце, рад., п/с 25/15, прапаў без вестак у верасні 1944.

ЦВЯТКОЎ Рафаіл Барысавіч, н. у 1912, прызваны ў г.Полацк, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЦЫБУЛЬСКІ Іван Міхайлавіч, н. у 1924, рад. 1067-га сп 311-й сд, загінуў 28.1.1945. Пахаваны ў г.Пілы, Польшча.

ЦЫРА Аляксандр Гаўрылавіч, рад. 18-га гв.сп, загінуў 14.10.1944. Пахаваны ў г.Прыекуле, Латвія.

ЦЫФЕРМАН Рафаіл Хацкелевіч, н. у 1926, прызваны Бугурусланскім РВК, яфр., загінуў 25.6.1944.

ШАВЫРКА Дзмітрый Якаўлевіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ШАВЯРНОВІЧ Іосіф Іванавіч, н. у 1918, рад., прапаў без вестак у 1945.

ШАМБАТ Есель Лейбавіч, н. у 1908, прызваны ў г.Бабруйск, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ШВАРОНАК Пётр Вікенцьевіч, н. у 1911, рад. 6-га арб 50-й сд, прапаў без вестак у 1941.

ШКЕЦІК Уладзімір Іванавіч, н. у 1914 у в.Балотнікі, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ШЫНКЕВІЧ Аўгусцін Віктаравіч, н. у 1912 у в.Юсціянава, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ШЫНКЕВІЧ Кароль Віктаравіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у ліпені 1944.

ШЭРМАН Еўн Янкелевіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у снежні 1943.

ШЭРМАН Якаў Львовіч, н. у 1901, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1941.

ЯМШЧЫКОЎ Якаў Андрэевіч, н. у 1911 у в.Туманаўка Цемнікоўскага р-на, Мардовія, рад. 64-га гв.сп 21-й гв.сд, загінуў 21.9.1944. Пахаваны каля г.Мадона, Латвія.

ЯНКЕЛЬЗОН Міхаіл Якаўлевіч, рад. 342-га сп, загінуў 29.8.1942. Пахаваны ў р-не Усць-Тоскі.

ЯСКЕВІЧ Трафім Іванавіч, н. у 1910 у в.Казлоўшчына, рад. 64-га гв.сп 21-й гв.сд, загінуў 19.9.1944. Пахаваны каля г.Мадона, Латвія.

Гарадскі пасёлак АСВЕЯ

АСТАПКОВІЧ Дзмітрый Андрэевіч, н. у 1903, рад., кулямётчык 3-га сп 10-й сд, прапаў без вестак у лютым 1945.

БАХМЕТ Леанід Уладзіміравіч, н. у 1921, загінуў у 1942 каля г.Сталінград.

БАХМЕТ Нікадзім Ігнатавіч, н. у 1908, ст.лейт. 80-й гв.сд, загінуў 25.8.1944. Пахаваны ў в.Мемешэны 6.Бравічаўскага р-на, Малдова.

БЕЛАБАРОДАЎ Мацвей Якаўлевіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

БІРУЛЯ Аляксандр Сямёнавіч, н. у 1919 на х.Вейтка, рад., прапаў без вестак у снежні 1941.

БУБОВІЧ Віктар Браніслававіч, н. у 1916, рад., п/п 45802, прапаў без вестак у снежні 1944.

БУБОВІЧ Віктар Станіслававіч, мал.лейт. 971-га сп 273-й сд, прапаў без вестак 31.1.1944.

БУБОВІЧ Дамітрый Ільіч, н. у 1906, паліторук, загінуў 7.7.1942. Пахаваны ў в.Новы Свет Бялёўскага р-на Тульскай вобл.

БУБОВІЧ Ігнат Феліксавіч, н. у 1917, сярж., прапаў без вестак у красавіку 1945.

ГАНЧАРОЎ Парфірый Паўлавіч, рад., памёр ад ран 6.4.1943. Пахаваны ў в.Суворайцы Смаленскай вобл.

ГЕРОДНІК Браніслаў Іосіфавіч, рад. 65-га гв.сп 21-й гв.сд, загінуў 15.3.1944. Пахаваны ў в.Кракава Пустошкінскага р-на Пскоўскай вобл.

ГІНЬКО Пётр Міхайлавіч, н. у 1904, рад. 597-га сп 171-й сд, памёр ад ран 13.3.1945. Пахаваны ў г.Камень-Паморскі Шчэцінскага ваяв., Польшча.

ГЛІНСКІ Віталь Іосіфавіч, н. у 1921, сярж. 157-га гв.сп 53-й гв.сд, памёр ад ран 8.4.1944. Пахаваны ў в.Ланева Гара каля г.Пскоў.

ГРЫБАЧ Іван Іванавіч, п. у 1909, рад. 140-га сп 182-й сд, загінуў 4.2.1945. Пахаваны каля г.Побетэн, Усх.Прусія.

ДЗЯРНОВІЧ Сцяпан Іванавіч, н. у 1914 у в.Кастрова, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЖАРЖЭЎСКІ Абрам Міронавіч, н. у 1902, рад., прапаў без вестак у студзені 1942.

ЗІНГЕР Хацкель Ісакавіч, рад. 122-га гв.сп 41-й гв.сд, загінуў у жніўні 1942. Пахаваны каля г.Валгаград.

КАЛЯДА Аляксандр Фёдаравіч, н. у 1908,

прапаў без вестак у сакавіку 1942 каля г. Ленінград.

КАЛЯДА Пётр Яфімавіч, н. у 1918, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1944.

КАНДРАЦЕНКА Васіль Фёдаравіч, н. у 1914 у в.Замшына Лёзненскага р-на, старш. 79-га р-ка авіябазіравання, загінуў 10.10.1944. Пахаваны ў в.Рэчыца каля г.Брэст.

КУРАШ Уладзімір Пятровіч, н. у 1922, рад. 272-га гв.сп 90-й гв.сд, загінуў 20.9.1944. Пахаваны ў в.Вэцумніекі Баўскага р-на, Латвія.

ЛАДЗІС Пётр Фёдаравіч, н. у 1927, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

ЛАТЫШОНАК Сямён Аляксандравіч, н. у 1908, кап., камбат 135-га тп 218-й мд, прапаў без вестак у 1941.

ЛАТЫШОНАК Уладзімір Аўгусцінавіч, н. у 1921, рад. 597-га сп 207-й сд, загінуў 11.3.1945. Пахаваны ў Германіі.

ЛЯШКОЎ Рыгор Барысавіч, н. у 1911 у в.Кавалькі Віцебскага р-на, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАКАРАЎ Віктар Фёдаравіч, н. у 1923, рад. 35-й гв.тб, загінуў 3.2.1945. Пахаваны ў г.Прыекуле, Латвія.

МАКЕЕНАК Мікалай Пятровіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАКЕЙЧЫК Канстанцін Іванавіч, н. у 1914 у в.Дубілава Любанскага р-на, сярж. 36-га тп, прапаў без вестак у кастрычніку 1944 каля г.Калуга.

МАЛЯЎКА Аляксандр Іванавіч, н. у 1895, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

МАРКОВІЧ Аляксандр Іванавіч, н. у 1926, рад. 640-га асб 357-й сд, загінуў 29.4.1944. Пахаваны каля в.Чарвятка Полацкага р-на.

МАЦКЕВІЧ Мікалай Васілевіч, н. у 1926, рад. 318-га сп 241-й сд, памёр ад ран 18.3.1945. Пахаваны ў с.Крыр Катавіцкага ваяв., Польшча.

МОШЫН Фёдар Іванавіч, н. у 1889 у с.Бязведаўка Ульянаўскай вобл., рад., загінуў 20.2.1944. Пахаваны ў Лакнянскім р-не Пскоўскай вобл.

ОБУХ Дзмітрый Аляксеевіч, н. у 1924, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ОБУХ Рыгор Ігнатавіч, н. у 1918, ст.лейт. 90-й тб, памёр ад ран 3.2.1943. Пахаваны ў п.Салёны Пруд Валгаградскай вобл.

ОБУХ Уладзімір Ігнатавіч, н. у 1921, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПАЛЫНСКІ Якаў Нічыпаравіч, н. у 1905 у в.Дзегцярова Валынецкага с/с, лейт., прапаў без вестак у сакавіку 1944.

ПАЧКАЙ Аляксандр Міхайлавіч, н. у 1907, сярж., загінуў 17.12.1941.

ПЕРСОН Маісей Абрамавіч, н. у 1906, рад., загінуў 20.12.1944. Пахаваны ў с.Неўская Дубраўка каля г.Санкт-Пецярбург.

ПЕТУШКО Мікалай Пятровіч, рад., памёр ад ран 12.2.1944. Пахаваны ў в.Заронава Віцебскага р-на.

ПЫЛІНСКІ Віктар Уладзіміравіч, н. у 1908, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПЫЛІНСКІ Францц Уладзіміравіч, н. у 1922, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПЯТРОЎ Іван Міхайлавіч, н. у 1912, мал.палітрук 382-га сп 84-й сд, памёр ад ран 19.1.1942. Пахаваны каля в.Мядзведна Стараруского р-на Ноўгарадскай вобл.

РАЗНАЦВЕТАЎ Марк Ліфанавіч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1944.

САЙБЕЛЬ Маісей Уладзіміравіч, н. у 1919, рад. 51-га ап, прапаў без вестак у снежні 1941.

САЛЬЦЭВІЧ Вікенцій Антонавіч, н. у 1910, рад. 268-га гв.сп 90-й гв.сд, загінуў 11.3.1944. Пахаваны ў в.Чайкі Себежскага р-на Пскоўскай вобл.

СВІНКІН Леў Натанавіч, н. у 1905, рад. 910-га сп 243-й сд, памёр ад ран 7.12.1941. Пахаваны ў в.Дзмітраўскае Меднаўскага р-на Цвярской вобл.

СІМАЦКІ Казімір Браніслававіч, н. у 1925, рад., п/п 05358, прапаў без вестак у 1944.

СКРЫПКА Уладзімір Парамонавіч, н. у 1920, сярж., стралок-радыст 63-га бап 5-й па, прапаў без вестак 14.3.1943.

СМІРЫН Барыс Юдавіч, н. у 1919, рад. 383-га сп, прапаў без вестак у снежні 1941.

СМІРЫН Ісак Ісаевіч, н. у 1904, рад. 117-й сд, загінуў 6.1.1944. Пахаваны ў в.Мурожніца Шумілінскага р-на.

СМІРЫН Лазар Ісаевіч, н. у 1921, рад. 371-га сп 130-й сд, загінуў 22.7.1942. Пахаваны ў в.М.Урагава Дзямянскага р-на Ноўгарадскай вобл.

ТОЎСЦІК Генадзь Яфімавіч, н. у 1919 у Глускім р-не, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

Ф. У. Пылінскі

Б. Ю. Смірын

ТРАНЧОНАК Валянцін Пятровіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у чэрвені 1941.

ТРАНЧОНАК Мікалай Пятровіч, н. у 1909, старш., прапаў без вестак у маі 1945.

УЖАКЛА Анатоль Восіпавіч, рад. 1193-га сп 360-й сд, загінуў 29.5.1944. Пахаваны ў в.Асінаўка Расонскага р-на.

ХАВІНСОН Ісак Абрамавіч, лейт., в/ч 680, загінуў 2.5.1945. Пахаваны ў г.Кюстрын, Германія.

ХАНЕЙКА Мікалай Лявонцьевіч, н. у 1906, рад. 199-га сп 67-й сд, загінуў 15.10.1944. Пахаваны ў в.Чуйні каля г.Шаўляй, Літва.

ХМЯЛЕЎСКІ Фадзей Андрэевіч, н. у 1897, рад. 65-га сп 43-й сд, загінуў 9.3.1945. Пахаваны ў в.Курсішы Салдускага р-на, Латвія.

ХРАПЕЛЬ Канстанцін Фёдаравіч, ст.сярж. 513-га сп, загінуў 2.12.1944. Пахаваны ў Венгрыі.

ЦАРЭНІН Аркадзь Ісакавіч, н. у 1910, рад. 47-й сд, загінуў 1.4.1944. Пахаваны ў в.Чайкі Себежскага р-на Пскоўскай вобл.

ЭНЦІН Барыс Ісакавіч, н. у 1911, лейт. 37-й сд, загінуў 4.5.1943. Пахаваны каля в.Сысоева Старарускага р-на Ноўгарадскай вобл.

ВЕРХНЯДЗВІНСКІ РАЁН

АСВЕЙСКІ СЕЛЬСАВЕТ

ВЁСКА АБРАЗЭЕВА

КАВАЛЁНАК Апанас Паўлавіч, н. у 1911, рад. прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАВАЛЁНАК Мікалай Паўлавіч, н. у 1922, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАВАЛЁНАК Ігнат Паўлавіч, н. у 1926, ст.сярж. 469-га сп 268-й сд, загінуў 6.11.1944. Пахаваны ў г.Добеле, Латвія.

ПЛЕЙКА Пётр Ягоравіч, н. у 1907, рад., памёр у нямецкім палоне 1.1.1942.

ЯРОМЕНКА Сяргей Сцяпанавіч, н. у 1905, рад. 46-га асобн.штурм. ісапб, загінуў 22.8.1944. Пахаваны ў г.Жагарэ, Літва.

ВЁСКА АБРАМОВА

ЗУБАР Аляксей Міхайлавіч, н. у 1923, рад. 184-га АЗО 13-й А, загінуў 15.4.1944. Пахаваны ў с.Завідча Лапацінскага р-на Львоўскай вобл.

СУШЧЭВІЧ Ягор Лаўрэнавіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

ВЁСКА АГУРКІ

АНДРУЧОНАК Сцяпан Іванавіч, н. у 1923, рад. 47-й сд, памёр ад ран 12.3.1944. Пахаваны ў в.Дуброва Невельскага р-на Пскоўскай вобл.

ГРЫНЕВІЧ Іван Лаўрэнцьевіч, н. у 1927, рад. 155-га гв.сп 52-й гв.сд, загінуў 7.5.1944. Пахаваны каля воз.Стрэчнае ў Пушкінагорскім р-не Пскоўскай вобл.

ГРЫНЕВІЧ Ягор Вікенцьевіч, н. у 1926, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАЦУЛЕВІЧ Андрэй Піліпавіч, н. у 1920, рад. 26-й ісапбр, загінуў 24.9.1944. Пахаваны каля п.Мадліена, Латвія.

САВІЦКІ Іосіф Дзмітрыевіч, н. у 1914, рад. 332-й сд, загінуў 22.9.1944. Пахаваны ў г.Балдоне, Латвія.

САВІЦКІ Мікалай Кузьміч, н. у 1914, рад. 31-й гв.мсд, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

САВІЦКІ Яўген Іванавіч, н. у 1924, рад. 360-й сд, загінуў 5.2.1944. Пахаваны ў в.Волкава Шумілінскага р-на.

ВЁСКА АСЁТКІ

БАЯРЫН Пётр Паўлавіч, н. у 1909, рад. 843-га сп 238-й сд, прапаў без вестак 3.12.1942 каля в.Іванаўка Бельскага р-на Смаленскай вобл.

ЖУКЛЕВІЧ Яўген Фаміч, н. у 1919, мал. лейт. 5-й зстабр, загінуў 27.11.1943. Пахаваны ў с.Белазерка Запарожскай вобл.

ВЁСКА БАРКОВА

МЯДЗЮТА Ціт Мікалаевіч, н. у 1907, рад. 268-га гв.сп 90-й гв.сд, загінуў 4.2.1944. Пахаваны ў в.Казакі Гарадоцкага р-на.

ЯСЮКЕВІЧ Ягор Іосіфавіч, н. у 1903, ст.сярж., прапаў без вестак у верасні 1941.

ВЁСКА БАРСУКІ

КАДЫШ Васіль Фёдаравіч, н. у 1920, сярж., прапаў без вестак 10.9.1944.

КАДЫШ Іван Ігнатавіч, н. у 1922, прапаў без вестак у 1941.

ВЁСКА БАРТАШЫ

ГЛІНСКІ Канстанцін Фёдаравіч, н. у 1919, прапаў без вестак.

ГЛІНСКІ Мікалай Восіпавіч, н. у 1918, прызваны ў 1941, прапаў без вестак.

СКРЫПКА Іван Сямёнавіч, рад., прапаў без вестак 10.12.1941 каля с.Пакроўскае Растоўскай вобл.

ВЁСКА БАРЫСОВА

ІСАКАЎ Трафім Васілевіч, н. у 1915, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

КУРАШ Іван Кліменцьевіч, н. у 1915, б.партызан, сярж. 1126-га сп, загінуў 24.6.1944. Пахаваны ў в.Дуброўская Віцебскага р-на.

КУРАШ Максім Кліменцьевіч, н. у 1905, рад., танкіст, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

СКУКОЎСКІ Ягор Паўлавіч, н. у 1901, рад. 857-га сп 294-й сд, прапаў без вестак 22.4.1945.

СШРЫДЗЁНАК Эдуард Віктаравіч, н. у 1924, сярж. 1117-га сп 332-й сд, загінуў 6.7.1944 у в.Канстанцінава Полацкага р-на.

ВЁСКА БІЧЫКАВА

ЛІЦВІН Іван Сямёнавіч, загінуў на фронце.

МАКЕШЫН Аляксей Іванавіч, н. у 1920, рад., п/п 75313, прапаў без вестак 25.3.1945.

ВЁСКА БЯЛЯНЫ

АГУРЭЦКІ Васіль Міхайлавіч, н. у 1902, рад., загінуў увосень 1943 на Арлоўска-Курскай дузе.

АГУРЭЦКІ Віктар Васілевіч, н. у 1926, рад., прапаў без вестак 12.9.1944.

АГУРЭЦКІ Леанід Іванавіч, н. у 1926, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

АГУРЭЦКІ Уладзімір Інакенцьевіч, н. у 1926, рад. 268-га сп 90-й сд, загінуў 3.2.1944. Пахаваны каля в.Казакі Віцебскага р-на.

АГУРЭЦКІ Фёдар Арцёмавіч, рад., п/п 39303, памёр ад ран 13.3.1944. Пахаваны ў в.Язна Невельскага р-на Пскоўскай вобл.

АГУРЭЦКІ Якаў Ігнатавіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

АГУРЭЦКІ Яфім Мікалаевіч, н. у 1924, рад. 11-й чмсбр 10-га тк, загінуў 7.2.1945. Пахаваны каля г.Мюльхаузен, Усх.Прусія.

ЗАШЧЫРЫНСКІ Іван Баніфатавіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КРАЛЬКОЎ Пётр Кірэевіч, н. у 1909 у в.Анікіна Магілёўскай вобл., рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

САВІЦКІ Аляксей Захаравіч, н. у 1899, рад. 269-га асобн. супрацьтанк. дыв-на 88-й сд, прапаў без вестак 10.8.1942.

САВІЦКІ Іван Іванавіч, н. у 1924, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЦІХАНАЎ Уладзімір Антонавіч, н. у 1905, сярж. 966-га асобн. б-на сувязі 77-га ск, загінуў 6.10.1943. Пахаваны ў в.Страхалессе Чарнобыльскага р-на Кіеўскай вобл.

ЯРОМЕНАК Фёдар Канстанцінавіч, н. у 1925 г., рад. 232-га сп 182-й сд, загінуў 18.8.1944. Пахаваны каля м.Ліелграудэ, Латвія.

ХУТАР ВЕЙТКА

БІРУЛЯ Мікалай Сямёнавіч, н. у 1921, прызваны ў г.Віцебск, рад., прапаў без вестак у снежні 1941.

ВЁСКА ВЕСНІНО

ЗАЙЦАЎ Яўген Васілевіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАДЫШ Іван Андрэевіч, н. у 1921, рад. 52 АБТ, памёр ад ран 6.4.1942. Пахаваны каля г.Санкт-Пецярбург.

МАРОЗАЎ Міхаіл Васілевіч, н. у 1924, яфр. 357-га ап 171-й сд, загінуў 18.7.1944. Пахаваны каля в.Барсукі Лудзенскага р-на, Латвія.

МАРОЗ Уладзімір Іванавіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1944.

САВЯЛЁНАК Уладзімір Іванавіч, рад., загінуў 3.4.1944. Пахаваны ў Ленінградскай вобл.

СЕМЯНЮК Уладзімір Іванавіч, мал.сярж., загінуў 3.2.1944. Пахаваны ў в.Волкава каля г.Віцебск.

ЯСЮКЕВІЧ Уладзімір Адамавіч, н. у 1919, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЯСЮКЕВІЧ Уладзімір Апанасавіч, н. у 1919, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ВЁСКА ВІДОКІ

ВАЗНОВІЧ Федасей Іванавіч, н. у 1900, прызваны ў г.Кандалакша, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

СКРЫПКА Цімафей Сяргеевіч, н. у 1909, рад., загінуў 22.6.1944. Пахаваны ў Пушкінагорскім р-не Пскоўскай вобл.

ЧАРНАВОК Аркадзь Нікіфаравіч, н. у 1912, старш. 875-га сп, загінуў 31.8.1943. Пахаваны ў в.Гаўрылава Прачысценскага р-на Смаленскай вобл.

ВЁСКА ВЫШНАРАВА

ДУБАНОС Яўген Бенядыктавіч, н. у 1926, рад. 324-га сп 77-й сд, загінуў 4.10.1944. Пахаваны ў с.Мешкайчай, Літва.

ЗАЛЯЦІЛА Сцяпан Кірылавіч, н. у 1914, сярж. 786-га сп 155-й сд, загінуў 11.1.1943. Пахаваны ў в.Бабаеды Аленінскага р-на Цвярской вобл.

ЗАЛЯЦІЛА Цімафей Ігнатавіч, н. у 1916.

КУХАРОНАК Павел Андрэевіч, н. у 1926, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

МАЛІНОЎСКІ Аркадзь Ігнатавіч, н. у 1919.

МАЛІНОЎСКІ Фёдар Ігнатавіч, н. у 1921, лейт. 41-га асобн. штурм. ісапб 9-й штурм. ісапбр РГК, загінуў 22.7.1943. Пахаваны ў в.Воранава 6.Мгінскага р-на Ленінградскай вобл.

МАСЛЁНАК Аляксей.

МАЦКЕВІЧ Ціхан Лаўрэнцьевіч, н. у 1911 у в.Шлыкі, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МІХАЙЛОЎСКІ Іван.

ПАЎЛЮКЕВІЧ Аркадзь Сільвестравіч.

ПАЎЛЮКЕВІЧ Васіль Рыгоравіч.

ПАЎЛЮКЕВІЧ Іван Рыгоравіч, н. у 1916.

ПАЎЛЮКЕВІЧ Пётр Іванавіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПУЗАКА Гранат Ціханавіч, н. у 1926, яфр. 1350-га сп 234-й сд, загінуў 28.3.1945. Пахаваны ў г.Швабах каля г.Шчэцін, Польшча.

ПУЗАКА Фёдар Ціханавіч, н. у 1916, прапаў без вестак.

ЮХНЕВІЧ Міхаіл Дзмітрыевіч, н. у 1913, рад., прапаў без вестак у 1945.

ВЁСКА ГАЛЬКАЎШЧЫНА

БРУСЯНЕНКА Уладзімір Сцяпанавіч, н. у 1923, рад. 239-й сд, прапаў без вестак 3.9.1944.

ЖОРАЎ Ягор Рыгоравіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЗАЛЯЦІЛА Фелікс Адольфавіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЗАШЧЫРЫНСКІ Іосіф Антонавіч, рад., загінуў 11.2.1944 каля г.Віцебск.

ЗАШЧЫРЫНСКІ Канстанцін Сцяпанавіч, рад. 236-га сп, памёр ад ран 24.12.1943. Пахаваны ў в.Скуматы Дубровенскага р-на.

ЛАПА Канстанцін Васілевіч, н. у 1922, загінуў каля г.Віцебск.

САВІЦКІ Аляксандр Васілевіч, н. у 1918, лейт. 374-га сп, памёр ад ран 13.1.1943. Пахаваны ў г.п.Назія Кіраўскага р-на Ленінградскай вобл.

САВІЦКІ Віктар Рыгоравіч, н. у 1916, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

СКРЫПКА Васіль Мікалаевіч, н. у 1916, загінуў каля г.Віцебск.

ВЁСКА ГРЫЦКОВА

НАВАШЫНСКІ Аляксей Аркадзевіч, н. у 1922, рад. 572-га сп 233-й сд, загінуў 14.4.1945. Пахаваны ў г.Оберварт, Аўстрыя.

ВЁСКА ДАВЫДЗЕНКІ

КУРМЕЛЬ Ягор Якаўлевіч, н. у 1903, рад., прызываўся Таліцкім РВК, загінуў 13.7.1941. Пахаваны ў в.Меленкі Клінскага р-на Маскоўскай вобл.

ВЁСКА ДЗЕДЗІНА

АГУРЭЦКІ Аляксандр Рыгоравіч, рад., п/п 36403, загінуў 27.10.1944. Пахаваны ў Калінінградскай вобл.

ЗАЛЯЦІЛА Станіслаў Станіслававіч, н. у 1920, прапаў без вестак у 1944.

КУКАЎКА Пракоп Фёдаравіч, н. у 1902, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛУКАШОНАК Канстанцін Адамавіч, н. у 1902, рад., прапаў без вестак у красавіку 1944.

РЭВУТ Станіслаў Ігнатавіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ФУРМАНАЎ Павел Цімафеевіч, н. у 1921, рад. 489-га асб 360-й сд, загінуў 29.4.1944. Пахаваны каля в.Зальхоўка Полацкага р-на.

ШАБАЛОЎСКІ Яўген Паўлавіч, н. у 1924, рад. 459-га асб 360-й сд, памёр ад ран 7.9.1944. пахаваны ў г.Яраслаўль.

ВЁСКА ДОБРАНІКІ

АРЖАНІК Іосіф Іванавіч, н. у 1921, сярж. 687-га сп, загінуў 24.7.1944. Пахаваны ў с.Букуй Івана-Франкоўскай вобл.

ШЫПЁНАК Васіль Паўлавіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

ВЁСКА ЖАРАБЦОВА

ПАДГАЙСКІ Захар Васілевіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

РОДЗІК Васіль Канстанцінавіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

РОДЗІК Павел, н. у 1909, прапаў без вестак.

РОДЗІК Фёдар Васілевіч, н. у 1916, прапаў без вестак.

ЯЛОЎСКІ Ананас Рыгоравіч, н. у 1895, рад. 1024-га сп 391-й сд, загінуў 18.10.1944. Пахаваны ў в.Набадзіне Добельскага р-на, Латвія.

ВЁСКА ЗАТЛОЙШЧЫНА

ЗАШЧЫРЫНСКІ Пётр Паўлавіч, н. у 1908, загінуў на фронце.

ЗАШЧЫРЫНСКІ Пётр Рыгоравіч, н. у 1918, прапаў без вестак у 1944.

НАВАШЫНСКІ Мікалай Аркадзевіч, н. у 1921, загінуў на фронце.

ЦЯРЭНЯ Яўген Фёдаравіч, н. у 1925, рад. 9-й гв.мехбр, загінуў 19.9.1944. Пахаваны каля г.Балдоне, Латвія.

ВЁСКА КАМЕНКА

ВОЛЕС Прохар, н. у 1909.

ЗУБАР Сцяпан Іларыёнавіч, рад., памёр ад ран 11.11.1944. Пахаваны ў г.Масква.

КРЭЕР Іосіф Дзмітрыевіч, н. у 1903, рад. 144-га сп 28-й сд, прапаў без вестак 23.12.1944 каля г.Добеле, Латвія.

МАСЛЁНАК Уладзімір Аляксандравіч, н. у 1921, гв.старш. 325-га апдд, загінуў 17.10.1944. Пахаваны каля г.Зволін, Чэхаславакія.

ПАЗНЯК Сяргей Піліпавіч, рад. 1117-га сп, загінуў 17.6.1944. Пахаваны ў Полацкім р-не.

СКРЫПКА Аляксей.

СКРЫПКА Фама Сяргеевіч, н. у 1912 у в.Хадуны, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1944.

І. Дз. Крэер

У. А. Маслёнак

ЯСКЕВІЧ Пётр Дарафеевіч, н. у 1920.

ВЁСКА КІСЯЛІ

ГЛІНСКІ Мікалай Нічыпаравіч, н. у 1919, рад. 9-й асобн. чыгбр, загінуў 31.2.1942. Пахаваны на Піскароўскіх могілках у г.Санкт-Пецярбург.

КУДЛА Сцяпан Ігнатавіч, н. у 1901, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

МАКАРАЎ Міхаіл Сямёнавіч, н. у 1915, рад., прапаў без вестак у лютым 1945.

МАКСЎЛЬ Сцяпан Іванавіч, н. у 1908, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

НОВІКАЎ Аляксандр Рыгоравіч, н. у 1922, рад. 90-й гв.сд, памёр ад ран 8.9.1944. Пахаваны ў г.Сызрань.

ВЁСКА КРАСНАЕ

ДЗЕВЯКОВІЧ Анастасій Кліменцьевіч, н. у 1899, рад. 255-га сп 123-й сд, загінуў 28.1.1944 у в.Кобрына Краснагвардзейскага р-на Ленінградскай вобл.

ПАЦАЛУЕНАК Пётр Васілевіч, н. у 1911, рад. 197-га арб 20-й гв.сд, загінуў 20.7.1941. Пахаваны ў г.Невель Пскоўскай вобл.

ВЁСКА КУПАРАЎШЧЫНА

ДАВЫДЗЁНАК Кірыл Фёдаравіч, н. у 1901, рад., загінуў 14.2.1942 у нямецкім палоне ў лагеры Масюкоўшчына каля г.Мінск.

ДЗЯМІДАЎ Уладзімір Міхайлавіч, н. у 1921, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ДРОЗД Іван Ігнатавіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЗУЗА Іван Аляксеевіч, н.у1914, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ІВАНОЎ Іван Фёдаравіч, н. у 1909, загінуў у нямецкім палоне 26.2.1942 у лагеры Масюкоўшчына каля г.Мінск.

КАНІН Аляксандр Фёдаравіч, н. у 1925, рад. 727-га сп 219-й сд, загінуў 28.2.1944. Пахаваны ў в.Стайкі Пустошкінскага р-на Пскоўскай вобл.

КАНІН Астап Ільіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАНІН Фёдар Ільіч, н. у 1918, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАНІН Ягор Ільіч.

МЯДЗЮТА Пётр Васілевіч, н. у 1907, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПУТРА Пётр Паўлавіч, н. у 1918 у в.Купараўшчына, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

ПУТРА Сцяпан Ігнатавіч, н. у 1905, рад. 146-га сп 44-й сд, загінуў 18.2.1944 у в.Мшага Шымскага р-на Ноўгарадскай вобл.

ЧАРНАВОК Філімон Барысавіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА КУРЫЛАВА /ХОЦЬКАВА/

МАЦУЛЕВІЧ Васіль Васілевіч, н. у 1919, сярж., прапаў без вестак у верасні 1944.

ВЁСКА ЛУНІ

АЛЯХНОВІЧ Андрэй Рыгоравіч, н. у 1916.

АЛЯХНОВІЧ Мікалай Якаўлевіч, н. у 1921, загінуў у г.Брэст у першы дзень вайны.

АЛЯХНОВІЧ Міхаіл Рыгоравіч, н. у 1916.

АЛЯХНОВІЧ Павел Рыгоравіч, н. у 1920.

ЛУНЬ Іван Тарасавіч, н. у 1909.

ЛУНЬ Панфіл Аляксеевіч, н. у 1913, рад., прапаў без вестак у верасні 1941 каля в.Сямяцічы Брэсцкай вобл.

ЛУНЬ Прохар Тарасавіч, н. у 1913.

ЛУНЬ Ягор Сямёнавіч, н. у 1922.

ЛУНЬ Ягор Тарасавіч, н. у 1918.

СЕМЕНІК Адам Пятровіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

СЕМЕНІК Барыс Іванавіч, н. у 1912, рад., загінуў 2.2.1945. Пахаваны ў Латвіі.

В. В. Мацулевіч

Б. І. Семенік

М. І. Семенік

СЕМЕНІК Віктар Іванавіч, н. у 1907, загінуў у нямецкім палоне ў Себежскім лагеры.

СЕМЕНІК Іван Іванавіч, н. у 1919.

СЕМЕНІК Міхаіл Іванавіч, н. у 1910, рад., камандзір мінамёта 3-га дыв-на 29-й асобн. цяжк.мінамётнай бр-ды РГК, загінуў 9.4.1945 каля м.Зідлунг, Усх.Прусія.

Пісьмо І.В.СТРУКАВУ з фронту

Дарагі Іван Васілевіч!

Байцы, сяржанты і афіцэры падраздзялення, дзе служыў Ваш зяць Семенік Міхаіл Іванавіч, выказваюць глыбокае спачуванне Вам, Вашай сям'і, яго мамашы, сёстрам, братам, жонцы і дзецям з выпадку заўчаснай смерці Вашага зяця Міхаіла Іванавіча, загінуўшага ў баях 9.04.45г. за свабоду і незалежнасць нашай Радзімы.

Таварыша Семеніка М.І. мы ведаем асабіста, ён ваяваў разам з намі ва Усходняй Прусіі, у логаве фашысцкага звера. Мы ведаем яго як лепшага з лепшых байцоў, смелага, адважнага і рашучага. У апошні час ён быў узнагароджаны ордэнам Славы.

Вораг абарваў яго маладое жыццё, і гэта выклікала ў нашых сэрцах пякучую нянавісць да нашых ворагаў, нямецка-фашысцкіх захопнікаў. І мы абяцаем Вам, Іван Васілевіч, яшчэ мацней граміць нямецка-фашысцкіх захопнікаў, помсціць за жыццё нашага баявога таварыша, за Вашага зяця Семеніка Міхаіла Іванавіча.

Па даручэнні агульнага сходу падраздзялення падпісалі пісьмо:

л-нт Селядцоў
ст. с-нт Пісакін
ст. с-нт Тумаян
рад. Лубанец
рад. Галаўко

ШАБЛОЎСКІ Канстанцін Пятровіч, н. у 1918, прапаў без вестак.

ШЫЦІК Мікалай Васілевіч, н. у 1902, рад. 1195-га сп 360-й сд, загінуў 24.12.1942. Пахаваны ў в.Бурцава Велікалуцкага р-на Пскоўскай вобл.

ВЁСКА МАРКАВА

АГУРЭЦКІ Ілья Феліксавіч, н. у 1921, мал.сяржант. 366-га асобн.сап.б-на 189-й сд, загінуў 13.12.1943. Пахаваны каля г.Пулкава Ленінградскай вобл.

АНДРУШОНАК Ігнат Ігнатавіч,

ШУТАЎ Аляксандр Якаўлевіч, н. у 1912, рад. 10-й мех.брыгады, памёр ад ран 11.12.1942. Пахаваны ў в.Лапаціна Нялідаўскага р-на Цвярской вобл.

ВЁСКА МІКАЛЕНКІ

КАСЬКОВІЧ Пётр Паўлавіч, н. у 1912, загінуў у лістападзе 1943 каля г.Віцебск.

ЛЕМЯШОНАК Пётр Канстанцінавіч, н. у 1906, рад. 218-га сп, загінуў 30.4.1944. Пахаваны на ст.Турыйск Валынскай вобл.

ШЫЦІК Васіль Ігнатавіч, н. у 1921 у в.Давыдзенкі, сяржант., прапаў без вестак у 1942.

ЯРОМЕНАК Міхаіл Пятровіч, н. у 1920, загінуў у снежні 1942 каля г.Сталінград.

ВЁСКА МІКУЛІНА

ДЗІВАНОЎСКІ Іван Купрыянавіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ДЗІВАНОЎСКІ Карп Купрыянавіч, н. у 1900, рад. 268-га гв.сп 90-й гв.сд, загінуў 11.3.1944. Пахаваны ў в.Падбярэззе Себежскага р-на Пскоўскай вобл.

МАЦУЛЕВІЧ Ягор Анісімавіч, н. у 1922, рад. 1115-га сп, памёр ад ран 11.4.1944. Пахаваны ў г.Цвер.

МАЦУЛЕВІЧ Якаў Міхайлавіч, н. у 1905, рад., п/п 11723, прапаў без вестак 16.4.1945.

ПАРФЯНЁНАК Васіль Іванавіч, н. у 1923, рад. 1197-га сп 360-й сд, загінуў 2.5.1944.

ВЁСКА МІХАЛІНА

АЛЕСЬКА Кірыл Паўлавіч, н. у 1904, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

ЖОРАЎ Васіль Сямёнавіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

КУХАРОНАК Антон Пятровіч, н. у 1916, рад., прапаў без вестак у лютым 1945.

ЛУКАШОНАК Васіль Аляксеевіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

СКРЫПКА Мікалай Аляксеевіч, рад. 2-га сб 360-й сд, загінуў 3.2.1944. Пахаваны ў в.Волкава Шумілінскага р-на.

ВЁСКА МЯДЗВЕДЗЕВА

АГУРЭЦКІ Іван Сяргеевіч, рад., загінуў 10.5.1944. Пахаваны ў г.Кіеў.

БУТРАМЕЙ Пётр Мікалаевіч, н. у 1923, рад., прапаў без вестак у маі 1944.

МЯДЗЮТА Пётр Іосіфавіч, н. у 1915 у в.Бучанава, рад., п/с 9012, прапаў без вестак у кастрычніку 1944 каля в.Сямяцічы Брэсцкай вобл.

СКРЫПКА Арсенцій Пятровіч, н. у 1904, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1944.

ЧЭРНІКАЎ Аляксандр Аляксандравіч, н. у 1900, прызваны Междурэчанскім РВК, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

ШАЎРАК Уладзімір Іванавіч, н. у 1922, прапаў без вестак.

ШУСТРОЎ Ілья Яфімавіч, н. у 1919, рад. 33-га сп, памёр ад ран 23.10.1944. Пахаваны ў г.Марыямпаль, Літва.

ЯСЮКЕВІЧ Іван Адамавіч, н. у 1914, прызваны восенню 1939, служыў у Брэсце, прапаў без вестак.

ЯСЮКЕВІЧ Іосіф Уладзіміравіч, н. у 1925, рад. 41-й тб, загінуў 22.8.1944. Пахаваны ў в.Гравеніекі, Латвія.

ЯСЮКЕВІЧ Францц Францавіч, н. у 1924, курсант 31-й сбр, прапаў без вестак каля в.Гарушка Велікалуцкага р-на Пскоўскай вобл.

ВЁСКА ПАДАРЫ

БЕКІС Іван Пятровіч, н. у 1908, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВАСЁХА Піліп Дзмітрыевіч, н. у 1913, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАКЕЕНАК Аркадзь Піліпавіч, б.партызан, загінуў на фронце.

МАКЕЕНАК Пётр Піліпавіч, афіцэр.

МАКЕЕНАК Уладзімір Піліпавіч, н. у 1921, рад. 964-га ап 409-й сд, загінуў 31.12.1944. Пахаваны ў с.Гараі-Кевеш, Венгрыя.

МАРОЗ Канстанцін Ціханавіч, н. у 1918, рад. 1197-га сп 3960-й сд, загінуў 6.1.1943. Пахаваны ў в.Багуры Усвяцкага р-на Пскоўскай вобл.

ШУКЛІН Іван.

ВЁСКА ПАДГАЙСКІЯ

ВЕРАМЕЙ Уладзімір Аляксандравіч, н. у 1925, сярж. 254-га гв.сп, памёр ад ран 7.3.1945. Пахаваны ў г.Рэзекне, Латвія.

Пісьмы ад брата

Гэтыя пісьмы прынёс у рэдакцыю пенсіянер, жыхар вёскі Відокі Валянцін Аляксандравіч Верамей. Яны — адзінае, што засталося ў памяці пра яго брата Уладзіміра, які ў верасні 1942 года быў прызваны ў армію, але з фронту не вярнуўся. Нядаўна Валянцін Аляксандравіч знайшоў прозвішча брата ў газеце на старонцы «Памяць» і даведаўся, што звесткі аб ім патрэбны для кнігі і надпісу на абеліску. Простыя і няхітрыя радкі гэтых салдацкіх пісьмаў дадому з далёкага 44-га года, але, чытаючы іх, чамусьці і сёння балюча сціскаецца сэрца...

Прывітанне, дарагія бацькі, мама, Валечка і сястра Ліда!

У першых радках паведамляю, што на сённяшні дзень я жывы і здаровы. Мама, самі ведаеце, 4 гады не маю з вамі сувязі. Напішыце, як жывяцё? Хто з вёскі застаўся жывым? Я ваюю чэсна і добрасумленна ўжо 2 гады і 2 разы быў паранены. Да пабачэння. З прывітаннем да Вас, сын Валодзя.

10 жніўня 44 г.

Прывітанне, дарагая мамачка. Доўга не пісаў вам, а чаму — самі разумееце, мама, я не ведаю нават, жывыя вы ці не. Сам я на сёння жывы, а там — як Бог дасць... Мама, з Ленінграда нас эвакуіравалі на Каўказ, а цяпер знаходжуся ў радах РККА. Б'ём і гонім нямецкіх захопнікаў... Прайшоў усе агні і воды. Прышліце адказ. Іду ў бой. Ваш сын Верамей Валодзя.

21.8.44 г.

Прывітанне, дарагая мамачка!

Мама, я атрымаў ад Вас тады адно пісьмо, а больш і няма. Не ведаю, чаму не пішаце. Мама, Вы мне шліце пісьмы, як і я Вам — праз 3-4 дні, і тады я не буду крыўдзіцца. Я жыву па-ранейшаму.

Дарагія бацькі. Я Вас вельмі прашу, каб Вы

П. І. Мядзюта

У. А. Верамей

напісалі, як жывяцё: ці ёсць кароўка, ці ёсць колькі хлеба, ці капалі бульбу? Мама, я пасылаю Вам даведку для таго, каб Вы маглі атрымліваць дапамогу... Мама, напішыце, як там сястра Ліда жыве, чым яна займаецца, якім шляхам выехала з Барысава. Як жыве брацік Валічка, чым ён займаецца, ці ходзіць у школу, а калі ходзіць, то ў які клас?..

Мама, перадайце прывітанне сястры Лідзе, Валі, цёці Фёкле і яе дзеткам, дзядзю Грышу, цёці Марусі і ўсім сябрам і Федзьку Віканораву. Да пабачэння. Чакаю адказу. Ваш сын Валодзя.

2.10.44 г.

Гэта пісьмо было апошнім.

ДРАЗДОЎ Уладзімір Сяргеевіч, н. у 1914, ст.лейт., удзельнік савецка-фінляндскай і Вялікай Айчыннай войнаў, загінуў у верасні 1944. Пахаваны каля г.Беласток.

ЛАПА Емяльян Рыгоравіч, н. у 1924, рад. 1193-га сп 360-й сд, памёр 7.3.1945. Пахаваны каля п.Джустэ, Латвія.

ЛАПА Іван Рыгоравіч, загінуў на фронце.

ЛАПА Піліп Сямёнавіч, н. у 1915, мал.сярж., загінуў у нямецкім палоне 11.5.1942.

ЛУНЬ Пётр Кузьміч, н. у 1913, рад. 391-га б-на 152-га УР, памёр ад ран 23.6.1944. Пахаваны каля в.Пацьева Руднянскага р-на Смаленскай вобл.

ЛУНЬ Яўген Кузьміч, н. у 1926 у в.Бучанава, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

МІКУЛЁНАК Арсенцій Вікенцьевіч, н. у 1908, рад. 50-га асобн.сапб, загінуў 22.7.1943. Пахаваны ў в.Пашкіна Велікалуцкага р-на Пскоўскай вобл.

МІКУЛЁНАК Іван Аляксандравіч, н. у 1898, рад. 1124-га сп 334-й сд, загінуў 18.1.1943. Пахаваны ў г.Веліж Смаленскай вобл.

МІКУЛЁНАК Павел Вікенцьевіч, загінуў на фронце.

МІКУЛЁНАК Пётр Вікенцьевіч, загінуў на фронце.

МІКУЛЁНАК Раман Вікенцьевіч, н. у 1911, рад. прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МІКУЛЁНАК Рыгор Вікенцьевіч, загінуў на фронце.

ПАДГАЙСКІ Прохар Рыгоравіч, загінуў на фронце.

ПАДГАЙСКІ Сцяпан Макаравіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ПАПЕЛУШОВА

БОНДАРАЎ Яўген Васілевіч, н. у 1923, рад. 1119-га сп 332-й сд, загінуў 4.5.1944. Пахаваны ў Полацкім р-не.

ЛЮБАЙ Іван Аляксандравіч, н. у 1920, рад. 15-га акб 23-га УР, памёр 8.5.1942. Пахаваны на в-ве Рыбачы Сярэдні.

МАКЕЕНАК Мікалай Пятровіч, н. у 1911, рад., разведчык 1146-га сп, загінуў 5.8.1943. Пахаваны ў в.Панькова Урыцкага р-на Арлоўскай вобл.

ПРОХАРАЎ Павел Пятровіч, н. у 1925, мал.сярж. 36-й тб, загінуў 23.7.1944 у м.Вогінь Люблінскага ваяв., Польшча.

ШАНДЗЯЛА Зіновій Ігнатавіч, н . у 1918, прапаў без вестак.

ЯНКОЎСКІ Віктар Ігнатавіч, н. у 1916, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЯНКОЎСКІ Францц Іванавіч, н. у 1900, рад. 87-га сп 26-й сд, загінуў 19.10.1944. Пахаваны каля г.Клайпеда, Літва.

ВЁСКА ПАСЕКІ

САЎРУЦКІ Пётр Дзмітрыевіч, н. у 1925, мал.сярж., разведчык 952-га сп, памёр ад ран 14.1.1945. Пахаваны ў г.Елгава, Латвія.

ВЁСКА ПУШЧАВЫЯ

БУРАК Даніла Іванавіч, рад., стралок, загінуў 18.8.1943. Пахаваны каля в.Ліпавіцы Старарускага р-на Ноўгарадскай вобл.

БУРАК Іван Максімавіч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КЛІМОВІЧ Сямён Яўстаф'евіч, н. у 1913, сярж., загінуў 25.7.1944. Пахаваны ў м.Замосце Беластоцкага ваяв., Польшча.

ВЁСКА РАЦЬКОВА

ЯСКЕВІЧ Прохар Прохаравіч, н. у 1921, прызваны Карагацкім РВК, сярж. 328-га ап 150-й сд, памёр ад ран 2.7.1944. Пахаваны каля воз.Соміна Пустошкінскага р-на Пскоўскай вобл.

ВЁСКА РУБАНЫ

ВЫДРЫЦКІ Іван Касьянавіч, старш. 1193-га сп 360-й сд, загінуў 29.5.1944. Пахаваны ў в.Асінаўка Полацкага р-на.

ДУБРОЎСКІ Фёдар Міхайлавіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КРУК Аляксандр Уладзіміравіч, н. у 1920, рад. 28-га зсп, памёр ад ран 9.7.1944. Пахаваны ў в.Кукавічы Нясвіжскага р-на.

ЛЕБЕДЗЬ Сяргей Іванавіч, н. у 1924, прызваны з г. Ленінград, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

НЯКРАСАЎ Дзмітрый Пятровіч, н. у 1925, рад., загінуў 14.2.1944. Пахаваны ў в.Волкава Шумілінскага р-на.

ЦЯРЭНЯ Маўрыкій Якаўлевіч, рад., п/п

А. М. Шандзер

51128, памёр ад ран 29.9.1944. Пахаваны ў Баўскім р-не, Латвія.

ШАНДЗЕР Апанас Маркавіч, н. у 1915 у в.Добышава, служыў у органах НКУС у г.Ломжа, Польшча, прапаў без вестак у 1941.

ВЁСКА САЛІНА

ПУЗАКА Канстанцін Цярэнцьевіч, н. у 1905, рад. 274-га гв.сп, загінуў 30.10.1944. Пахаваны каля г.Прыекуле, Латвія.

РУДНІЦКІ Мікалай Васілевіч.

ВЁСКА САЎКЯЛІ

ВЕРАМЕЙ Андрэй Пятровіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ВЕРАМЕЙ Генадзь Андронавіч, н. у 1926, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЧАПУК Мартын Мікалаевіч, н. у 1903, прапаў без вестак у сакавіку 1944.

ВЁСКА САХОНАВА

АСЦЯРКЕВІЧ Антон Іосіфавіч, н. у 1915, рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 15.10.1944. Пахаваны ў г.Акмяне, Літва.

ВЁСКА СВЯЦІЦА

АНГУДОВІЧ Мікалай Іванавіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1944.

АНГУДОВІЧ Уладзімір Фёдаравіч, н. у 1898, рад., сапёр, памёр ад ран 14.3.1943. Пахаваны ў г.Цвер.

БУРЫ Аляксандр Сцяпанавіч, н. у Багушэўскім р-не, рад., п/п 05319, загінуў 2.9.1943. Пахаваны ў в.Аляксееўка Смаленскай вобл.

ВАЛАДЗЬКО Арсенцій Сідаравіч, н. у 1907, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВАЛАДЗЬКО Пётр Аляксандравіч, н. у 1906, рад. 3-га асобн.сб 31-й сбр, загінуў 2.11.1943. Пахаваны на раз'ездзе Каратай Невельскага р-на Пскоўскай вобл.

ГІНЬКО Міхаіл Яфімавіч, рад., памёр ад ран 9.12.1944. Пахаваны на Піскароўскіх могілках у г.Санкт-Пецярбург.

ЛУКАШОНАК Іван Яфрэмавіч, н. у 1912, рад. прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛУКАШОНАК Кліменцій Васілевіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПАПЛАЎСКІ Віктар Іванавіч, н. у 1923, рад. 365-га сп 119-й сд, загінуў 24.9.1944. Пахаваны ў м.Вэцумніекі Елгаўскага р-на, Латвія.

ПАЧКАЙ Васіль Герасімавіч, н. у 1918, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПАЧКАЙ Іван Васілевіч, н. у 1924, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПАЧКАЙ Уладзімір Міхайлавіч, н. у 1925, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

СКРЫПКА Віктар Іванавіч, н. у 1923, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА СЕЛІШЧА

ЗУЗА Мікалай Фаміч, н. у 1919, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944 каля г.Солнечнагорск Маскоўскай вобл.

КУРАШ Іван Якаўлевіч, рад., загінуў 5.2.1945 ва Усх.Прусіі.

МАЖЭЙКА Мікалай Якаўлевіч, н. у 1921, сярж. 363-га сп, прапаў без вестак 20.4.1942 каля в.Шымінічы Падпарожскага р-на Ленінградскай вобл.

ВЁСКА СКРЫПЧЫНА

ПЛЕЙКА Васіль Фёдаравіч, н. у 1923, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ВЁСКА СТРАЛКІ

АДАМЁНАК Васіль Дзмітравіч, н. у 1905, рад. 122-га сп 334-й сд, загінуў 9.2.1944. Пахаваны ў в.Шчукіна Віцебскага р-на.

АДАМЁНАК Конан Іванавіч, н. у 1910 у в.Кузеева, мал.кам-р, прапаў без вестак у жніўні 1944.

ЗАЯЦ Ягор Сямёнавіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЗУБАРАЎ Дзмітрый Іванавіч, гв.рад. 5-га мсп, загінуў 15.8.1942. Пахаваны ў в.Пудышава Карманаўскага р-на Смаленскай вобл.

ЗУЗА Канстанцін Дзмітрыевіч, н. у 1918, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

КАЗАЧОНАК Іван Данілавіч, н. у 1926, рад. 1197-га сп 360-й сд, загінуў 3.2.1944. Пахаваны ў в.Волкава Шумілінскага р-на.

КАЗАЧОНАК Пётр Данілавіч, н. у 1919, рад., прапаў без вестак 4.12.1941.

КАЗАЧОНАК Пётр Трафімавіч, рад. 898-га сп, загінуў 13.11.1943. Пахаваны ў в.Далосцы Пустошкінскага р-на Пскоўскай вобл.

А. М. Хаткевіч

МАКЕЕНАК Пётр Канстанцінавіч, рад. 837-га сп, загінуў 19.7.1944. Пахаваны каля г.Гродна.

МАКЕЕНАК Раман Аляксеевіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1944.

ПАРФЯНЁНАК Дзмітрый Васілевіч, н. у 1915, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПАЦАЛУЕНАК Уладзімір Міхайлавіч, н. у 1925, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

ПУДАЎ Іван Васілевіч, н. у 1923, рад. 93-га сп 29-й сд, памёр ад ран 9.8.1944. Пахаваны ў Рэзекненскім р-не, Латвія.

РУДНІЦКІ Ілья Іванавіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак 6.12.1941.

ХАТКЕВІЧ Аляксандр Максімавіч, н. у 1917, памёр ад ран у ліпені 1941.

ВЁСКА СУХАРУКАВА

БЕЛАДЗЕД Сцяпан Іванавіч, н. у 1903, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

МАКЕЕНАК Ілья Іванавіч, н. у 1913, рад., прапаў без вестак у лютым 1945.

МАКЕЕНАК Кліменцій Сільвестравіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у лютым 1944.

МАРОЗ Мікалай Пятровіч, н. у 1918, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

МАРОЗ Якаў Ціханавіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

ХМЯЛЕЎСКІ Віктар Аляксандравіч, н. у 1926, рад. 1197-га сп 360-й сд, памёр ад ран 7.5.1944. Пахаваны ў г.Цвер.

ЯСЮКЕВІЧ Барыс Бенядыктавіч, н. у 1922, рад. 828-га сп 197-й сд, загінуў 28.4.1945 у м.Паендорф, Германія.

ВЁСКА ТАМБОЎКА

САВІЦКІ Еўдакім Іосіфавіч, н. у 1912, рад. 159-га азсп, прапаў без вестак у красавіку 1944.

ВЁСКА ШАЎРАКІ

ГАРАМЧОР С.Я., загінуў на фронце.

ДАВЫДЗЁНАК І. М., н. у 1912, загінуў на фронце.

ДАВЫДЗЁНАК Пётр Міхайлавіч, рад. 232-га сп, загінуў 21.10.1944. Пахаваны ў Латвіі.

ДАВЫДЗЁНАК Уладзімір Міхайлавіч, н. у 1908 у в.Давыдзенкі, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ДАВЫДЗЁНАК Ягор Рыгоравіч, н. у 1922, рад., загінуў у нямецкім палоне 11.2.1942.

КУДЛА Аркадзь Трафімавіч, рад., памёр ад ран 19.2.1945. Пахаваны ў г.Себеж Пскоўскай вобл.

МАКЕЕНАК Адольф Адамавіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак у 1941.

МАКЕЕНАК Пётр Сямёнавіч, н. у 1921, рад. 113-га сп 32-й сд, загінуў 12.9.1943. Пахаваны ў в.Мішына Духаўшчынскага р-на Смаленскай вобл.

МАЦУЛЕВІЧ Віктар Ігнатавіч, рад., загінуў 12.8.1945. Пахаваны ў прав.Муданцзянь, Манчжурыя.

МАЦУЛЕВІЧ Юлій Ігнатавіч, н. у 1927, рад. 45-га амд, загінуў 20.11.1944 каля м.Мазельда.

ЧАРНАВОК Міхаіл Я., н. у 1912, загінуў на фронце.

ШАЎРАК Баляслаў Іванавіч, н. у 1921, мал.камандзір, загінуў у снежні 1942 каля г.Сталінград.

ШАЎРАК Іван Казіміравіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ШАЎРАК Іларыён Ігнатавіч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ШАЎРАК Леанід Піліпавіч, н. у 1913, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ШАЎРАК Сяргей Піліпавіч, н. у 1924, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ШАЎРАК Фелікс Ігнатавіч, н. у 1925, рад., прапаў без вестак у 1943.

ЯСЮКЕВІЧ Апанас Пятровіч, н. у 1918, загінуў на фронце.

ЯСЮКЕВІЧ Іосіф Пятровіч, н. у 1920, загінуў на фронце.

ЯСЮКЕВІЧ Рыгор Паўлавіч, н. у 1914 у в.Сухарукава, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ВЁСКА ШЛЫКІ

ЗУБАР Герасім Іларыёнавіч, н. у 1903, рад. 140-га сп 182-й сд, загінуў 13.4.1945 каля г.Кенігсберг.

КАБАН Павел Аляксандравіч, н. у 1924.

ПАДГАЙСКІ Дзмітрый Давыдавіч, н. у 1905, мал.палітрук 231-га сп, загінуў 30.9.1942. Пахаваны ў в.Маск.Гара Цвярской вобл.

САВЕЙКА Эдуард Іванавіч, н. у 1912, прызваны Лоухскім РВК, Карэлія, рад. 345-га сп 27-й

сд, загінуў 20.6.1943. Пахаваны на 59 км трасы Камчатка — Рэбуны, Карэлія.

ШЛЫК Канстанцін Фёдаравіч, н. у 1907, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ШЛЫК Пётр Фёдаравіч, н. у 1909, прызваны 23.6.1943, прапаў без вестак.

ЮХНЕВІЧ Валянцін Іванавіч, н. у 1924, мал.сярж. 216-га сп, памёр ад ран 1.11.1943. Пахаваны ў в.Міцькава Смаленскай вобл.

ВЁСКА ЯРОХІ

ВАЛАДЗЁНАК Васіль Сцяпанавіч, н. у 1918, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1944.

ВАЛАДЗЁНАК Іван Іванавіч, н. у 1924, мал.сярж. 227-га гв.сп 79-й гв.сд, прапаў без вестак 23.8.1943.

ВІШНЯКОЎ Пётр Аляксандравіч, н. у 1920 у в.Маркавічы Віцебскага р-на, рад., танкіст, прапаў без вестак у верасні 1945.

САМОЙЛАЎ Якаў Тарасавіч, н. у 1910, рад. 735-га сп 166-й сд, загінуў 12.2.1944. Пахаваны ў в.Пухі Шумілінскага р-на.

СЦЯПАНАЎ Рыгор Піліпавіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

АСВЕЙСКІ СЕЛЬСАВЕТ
(вёскі невядомыя)

АЗІН Уладзімір Ягоравіч, н. у 1908 у б.Сухарукаўскім с/с, рад. 35-й мсд, загінуў 7.8.1943. Пахаваны ў с.Мікаянаўка Курскай вобл.

ВАСІЛІСІН Пракоп Сямёнавіч, ст.сярж., загінуў у красавіку 1944.

КАНІН Пётр Іванавіч, н. у 1927 у б.Сухарукаўскім с/с, рад. 156-га сп 16-й сд, памёр ад ран 5.7.1944. Пахаваны на ст.Дрэтунь Полацкага р-на.

КОНАХ Павел Кірылавіч, сярж. 312-га ап 178-й сд, загінуў 25.10.1941. Пахаваны ў в.Пярышчава Лукаўнікаўскага р-на Цвярской вобл.

КУРМЕЛЬ Піліп Антонавіч, н. у 1908 у б.Сухарукаўскім с/с, рад. 1066-га сп 281-й сд, загінуў 9.2.1944. Пахаваны ў в.Шчарбінка Гатчынскага р-на Ленінградскай вобл.

МАРОЗ Мікалай Ягоравіч, загінуў.

МЯДЗЮТА Мікалай Іларыёнавіч, н. у 1922 у б.Сухарукаўскім с/с, рад. 59-й сб, загінуў 28.1.1942. Пахаваны ў п.Егліна Ленінградскай вобл.

ПУДАЎ Леанід Уладзіміравіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

РОДЗІК Зянон Данатавіч, н. у 1916, прызваны з г.Ідрыца Пскоўскай вобл., прапаў без вестак у верасні 1944.

РОДЗІК Міхаіл Захаравіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

СІВОХА Якаў Аляксандравіч, н. у 1921, рад. 270-й сд, прапаў без вестак 12.2.1942 у Карэліі.

ТАТАРЫНАЎ Васіль Іванавіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЦЫРА Уладзімір Іванавіч, н. у 1912, рад. 10-га ап 21-й сд, памёр ад ран 5.2.1942. Пахаваны ў г.Санкт-Пецярбург.

ШАПКОВІЧ Арсенцій Васілевіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ШЛЫК Міхаіл Іванавіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ШЛЫК Міхаіл Сцяпанавіч, н. у 1921, рад. прапаў без вестак у сакавіку 1944.

БІГОСАЎСКІ СЕЛЬСАВЕТ

ВЁСКА БАЛІНЫ

АФАНАСЕВІЧ Уладзімір Антонавіч, н. у 1900, рад. 47-га гв. ап 21-й гв.сд, загінуў 31.3.1945. Пахаваны каля г.Тукумс, Латвія.

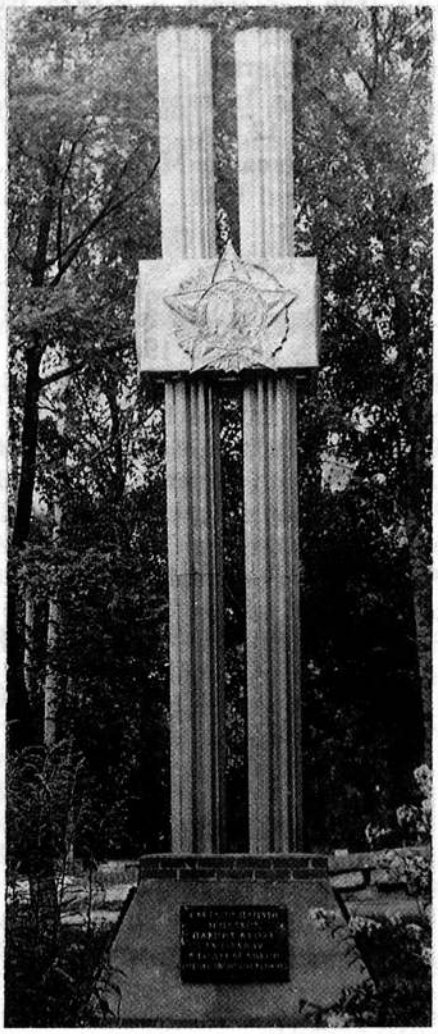

Помнік землякам у в. Баліны

БЕЛАВУС Іван Пятровіч, н. у 1912, сярж. Прапаў без вестак у верасні 1944.

БЕЛАВУС Іосіф Пятровіч, н. у 1918, мал.лейт. 16-й гв.тб, загінуў 28.6.1944. Пахаваны ў г.Бабруйск.

ВАСІЛЬЕЎ Аляксей Яфрэмавіч, н. у 1915 у с.Лабыні Паддорскага р-на, Ноўгарадская вобл., рад. 19-га асобн.гв.знішч. супрацьтанк. дыв-на 21-й гв.сд, загінуў 7.10.1944. Пахаваны ў Добельскім р-не, Латвія.

КУРЛОВІЧ Рыгор Адамовіч, н. у 1913, мал.сярж. 1225-га сп 369-й сд, прапаў без вестак 21.3.1945 у р-не Грос-Катц, Германія.

ШТАНГЕЛЬ Антон Іванавіч, н. у 1898, рад. 1119-га 332-й сд, загінуў 10.10.1944. Пахаваны каля м.Папіле, Літва.

ВЁСКА БАНДЗЕЛІ

АДЫНЕЦ Мечыслаў Адамавіч, н. у 1907, нач.сувязі 272-га кам. арм.пункта, прапаў без вестак у лістападзе 1941.

АДЫНЕЦ Уладзімір Адамавіч, н. у 1905, кап., начальнік школы мал.камсаставу 225-га гап, прапаў без вестак у 1942.

ЖЫНГЕЛЬ Ігнат Канстанцінавіч, н. у 1907, рад., прапаў без вестак у ліпені 1944.

СЦЕПАНОВІЧ Іван Вікенцьевіч, радавы, разведчык 4-га гв. Кубанскага казац.кав.корпуса, загінуў 20.4.1945. Пахаваны ў с.Дзіваны, Чэхаславакія.

ВЁСКА БАРАВЫЯ

ВЕРАБЕЙ Адольф Карлавіч, н. у 1919, рад., загінуў у нямецкім палоне 27.12.1941.

ВЁСКА БАРЭЙКІ

ЖУКОЎСКІ Іосіф Сільвестравіч, н. у 1902, рад. 378-й сд, загінуў 16.8.1944. Пахаваны ў Екабпілскім р-не, Латвія.

ШАБАЛТАС Альберт Іосіфавіч, н. у 1922, рад. 813-га сп 239-й сд, прапаў без вестак 17.8.1944.

ВЁСКА БІГОСАВА

АВЕРЫН Арцём Андрэевіч, н. у 1906 у Кіраўскай вобл., рад., прапаў без вестак у студзені 1944.

АЛЕШЧАНКА Дзмітрый Маісеевіч, н. у 1907 у Суражскім р-не Віцебскай вобл., рад. 1256-га сп 378-й сд, загінуў 5.11.1944. Пахаваны каля п.Нікрацэ, Латвія.

АНІСІФІРАЎ Аляксандр Сафронавіч, н. у 1921 у Ярцаўскім р-не Смаленскай вобл., сярж., загінуў 28.7.1943. Пахаваны ў в.Чырвоны Сцяг Арлоўскай вобл.

АШУРАК Баляслаў Эдуардавіч, рад. 239-й сд, загінуў 21.9.1944. Пахаваны каля г.Баўска, Латвія.

БАКША Клім Мартынавіч, н. у 1926, рад. 1258-га сп 378-й сд, загінуў 26.8.1944. Пахаваны каля г.Яўнелгава, Латвія.

БАРКАЛАЎ Мікалай Андрэевіч, н. у 1917 рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

БУДО Георгій Лявонавіч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944 каля г.Плоцк, Польшча.

ВАЙТОВІЧ Іван Антонавіч, н. у 1915, мал.сярж., прапаў без вестак у жніўні 1944.

ВАРАНОВІЧ Антон Іванавіч, н. у 1904, рад. 800-га сп 143-й сд, загінуў 23.4.1945. Пахаваны ў Германіі.

ВАРАНОВІЧ Ігнат Пятровіч, н. у 1902 у в.Клагішы, рад. 1271-га сп 378-й сд, загінуў 23.4.1945. Пахаваны ў м.Сідрабене Елгаўскага р-на, Латвія.

ВАРОНА Павел Канстанцінавіч, н. у 1901 у в.Зарачане, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВОРАНАЎ Пётр Міхайлавіч, н. у 1904, рад., прапаў без вестак 5.8.1944.

ГАРДЗЕЕЎ Рыгор Міхайлавіч, н. у 1911, рад., 107-га сп 55-й сд, памёр ад ран 3.8.1942. Пахаваны каля в.Васілеўшчына пад Старай Русай.

ЗАВАДСКІ Браніслаў Канстанцінавіч, н. у 1918 у Омскай вобл., сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ІВАНОЎ Авяр'ян Якаўлевіч, н. у 1898, прапаў без вестак у верасні 1944.

КАЖУШКЕВІЧ Станіслаў Мікалаевіч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак у снежні 1941.

КАНДРАТОВІЧ Іван Адамавіч, н. у 1911 у в.Папоўшчына, рад. 1197-га сп 360-й сд, загінуў 19.9.1944. Пахаваны ў м.Вэцумніекі Баўскага р-на, Латвія.

КАРНАУХАЎ Іван Парфёнавіч, н. у 1918, прызваны ў г.Полацк, сярж., прапаў без вестак у верасні 1944.

КОРАШ Віктар Уладзіміравіч, н. у 1918 у ст.Гулькевічы Краснадарскага краю, памёр ад ран 27.8.1944. Пахаваны каля г.Мадона, Латвія.

ЛОВІН Браніслаў Ульянавіч, н. у 1920, сярж. 702-га сп, памёр ад ран 13.4.1945. Пахаваны ў г.Бунцлаў, Германія.

ЛЯДАК Уладзімір Антонавіч, сярж., загінуў 22.1.1945. Пахаваны ва Усх. Прусіі.

МАМАНТАЎ Апанас Апанасавіч, н. у 1912 у Комі АССР, сярж., прапаў без вестак 6.10.1944.

МАРКЕВІЧ Іосіф Данатавіч, рад. 813-га сп 239-й сд, загінуў 30.7.1944. Пахаваны ў Віцебскай вобл.

МАРОЗ Станіслаў Канстанцінавіч, н. у 1921, рад. 817-га сп 239-й сд, загінуў 12.8.1944. Пахаваны ў в.Межмалы каля г.Яўнелгава, Латвія.

МАЦУЛЕВІЧ Іван Антонавіч, н. у 1925, рад. 813-га сп 239-й сд, загінуў 16.9.1944. Пахаваны ў Баўскім р-не, Латвія.

НОВІК Станіслаў Канстанцінавіч, н. у 1912, рад., загінуў 7.7.1941. Пахаваны ў в.Калвас-Возера Раболаўскага р-на, Карэлія.

ПАНЦЯЛЕЕЎ Фёдар Сямёнавіч, н. у 1908 у в.Кавалевічы Лепельскага р-на, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПЕЦГОЛЬД Яўген Васілевіч, мал.сярж., камандзір аддз., памёр ад ран 24.12.1943. Пахаваны ў в.Заходы Рэчыцкага р-на.

ПІВАВАРАНАК Мікалай Канстанцінавіч, н. у 1908, рад. 511-га сп 239-й сд, загінуў 21.9.1944. Пахаваны ў м.Сідрабене Елгаўскага р-на, Латвія.

ПІЛЕЦКІ Браніслаў Сільвестравіч, н. у 1907 у в.Аўгулі, рад., прапаў без вестак у чэрвені 1945.

РЖЭЧЫЦКІ Браніслаў Уладзіміравіч, н. у 1902 у в.Шавёлкі, рад. 1254-га сп 378-й сд, памёр ад ран 5.12.1944. Пахаваны ў м.Жыдзікяй, Літва.

СТАНЕВІЧ Пётр Карлавіч, н. у 1905, рад. 1254-га сп 378-й сд, памёр ад ран 8.10.1944. Пахаваны каля п.Папіле, Літва.

ТАРАСАЎ Іван Васілевіч, рад. 239-й сд, загінуў 3.9.1944. Пахаваны ў г.Яўнелгава, Латвія.

ТРУСКОЎСКІ Валянцін Ульянавіч, н. у 1924, прызваны ў г.Полацк, рад. знішчальнага мотаатрада 56-й А, прапаў без вестак 27.1.1943 каля ст.Калужская Краснадарскага краю.

ФРАНЦУЗЕВІЧ Іван Карлавіч, н. у 1920, рад., курсант асобн. вучэб. батальёна 76-й сд, прапаў без вестак 4.7.1942 каля с.Слаюўка Курскай вобл.

ФЯДУЛАЎ Валянцін Іванавіч, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1944.

ФЯДУЛАЎ Міхаіл Іванавіч, н. у Сафонаўскім р-не Смаленскай вобл., рад., прапаў без вестак у верасні 1941.

ХАДЗЮК Міхаіл Міхайлавіч, н. у 1911 у в.Расіца, рад. 938-га сп, памёр ад ран 27.12.1944. Пахаваны ў р-не п.Пампалі Салдускага р-на, Латвія.

ХАРЫТОНАЎ Аляксей Іванавіч, н. у 1919 у г.Лукаянаў Ніжагародскай вобл., сярж., загінуў 8.3.1944. Пахаваны ў в.Скелеватка Звянігарадскага р-на Чаркаскай вобл.

ЦЫНГЕЛЬ Лявонцій Станіслававіч, н. у 1919 у в.Цынгелі, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ШАЦЁР Вячаслаў Дзяменцьевіч, н. у 1920 у в.Плігаўкі, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ШКЛЯРОЎ Пётр Львовіч, н. у 1913, сярж., прапаў без вестак 10.9.1944.

ВЁСКА БУКАТЫ

ПАДАЛЕВІЧ Антон Іосіфавіч, н. у 1919, сярж., загінуў 14.1.1942. Пахаваны ў Мсціслаўскім р-не.

ВЁСКА ВАРОНЫ

МАСАЛЬСКІ Іван Іосіфавіч, рад., п/п 51977, загінуў 26.11.1944. Пахаваны ў г.Добеле, Латвія.

ВЁСКА ВЕЙДУКІ

ЗАХАРЭВІЧ Артур Ігнатавіч, н. у 1908, рад., прызваны ў г.Полацк, прапаў без вестак.

ВЁСКА ВОПЫТНАЯ

ВОРАНАЎ Уладзімір Міхайлавіч, н. у 1904, рад. 813-га сп 239-й сд, прапаў без вестак 5.8.1944.

ГЛУШАКОЎ Міхаіл Ягоравіч, н. у 1922 у в.Глушнева Расонскага р-на, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАРАЛЕВІЧ Арсеній Сямёнавіч, н. у 1910 у Ставішчанскім р-не Кіеўскай вобл., рад. 1115-га сп 332-й сд, загінуў 7.10.1944. Пахаваны ў г.Акмяне, Літва.

КАРАЛЁЎ Іван Якаўлевіч, рад. 813-га сп 239-й сд, прапаў без вестак 5.8.1944.

ЛУКАШОНАК Ларыён Іосіфавіч, н. у 1904, рад. 813-га сп 239-й сд, памёр ад ран 17.9.1944. Пахаваны ў г.Баўска, Латвія.

РАЗАНАЎ Мікалай Сцяпанавіч, н. у 1902 у б.Андрэеўскім р-не Смаленскай вобл., рад. 661-га асобн. сап. б-на 378-й сд, загінуў 8.10.1944. Пахаваны ў Літве.

ВЁСКА ВОРЗАВА

ГЯЧ Пётр Карлавіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ГРЫГОРАЎШЧЫНА

БЫКОЎСКІ Канстанцін Сігізмундавіч, н. у 1925, рад. 1258-га сп 378-й сд, загінуў 28.9.1944. Пахаваны ў м.Далбэ Рыжскага р-на, Латвія.

БЫКОЎСКІ Станіслаў Іосіфавіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КЛІМЯТА Сігізмунд Бенядзіктавіч, прызваны ў 1944, загінуў.

КЛІМЯТА Уладзімір Людвігавіч, н. у 1923, рад. 1119-га сп 332-й сд, загінуў 18.9.1944. Пахаваны ў в.Вэцумніекі Баўскага р-на, Латвія.

ШКЕЛЬ Вячаслаў Адамавіч, н. у 1907, рад. 378-й сд, загінуў 2.2.1945. Пахаваны ў г.Прыекуле, Латвія.

ВЁСКА ДАНЬКІ

АБУХОВІЧ Пётр Гіляравіч, н. у 1914 рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

В. С. Варановіч

ВАРАНОВІЧ Вікенцій Станіслававіч, н. у 1920, кап., дывізіённы інжынер 257-й сд, загінуў 28.7.1944. Пахаваны ў г.Купішкіс, Літва.

ЛЯШКО Ігнат Аляксандравіч, н. у 1914, рад., загінуў у нямецкім палоне 7.10.1941.

ПАЧКОЎСКІ Андрэй Трафімавіч, н. у 1914 у в.Дабраселле б.Манастыршчынскага р-на Смаленскай вобл., гв.старш., загінуў 6.9.1944.

ШУКЕЛЬ Антон Францавіч, н. у 1922, рад., п/п 63509, прапаў без вестак у лістападзе 1944.

ВЁСКА ДУМАНЬКІ

ВОРЗА Дамінік, н. у 1922, прапаў без вестак.

ВОРЗА Станіслаў, н. у 1920, прапаў без вестак.

ГІРУЦКІ Чэслаў Вікенцьевіч, н. у 1905, рад. 96-га сп. 30-й гв.сд., загінуў 19.3.1945. Пахаваны ў в.Мастыні Салдускага р-на, Латвія.

ВЁСКА ЖУКАВА

ГАЎРОН Георгій Ігнатавіч, н. у 1923, рад. 817-га сп 239-й сд, загінуў 5.8.1944. Пахаваны ў г.Ліваны, Латвія.

ГОРНІК Мікалай Паўлавіч, н. у 1922, рад. 813-га сп 239-й сд, памёр ад ран 8.8.1944. Пахаваны ў г.Ліваны, Латвія.

ГОРНІК Мікалай Станіслававіч, н. у 1919, рад. 1115-га сп 332-й сд, загінуў 24.10.1944. Пахаваны ў г.п.Вайнёдэ, Латвія.

ГОРНІК Ягор Ільіч, н. у 1914, мал.сярж., прапаў без вестак у верасні 1944.

ДАРОЖКА Міхаіл Якаўлевіч, рад., п/п 51128, памёр ад ран 29.9.1944. Пахаваны ў г.Балдоне, Латвія.

МАРОЗ Аляксандр Паўлавіч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

МАРОЗ Якаў Паўлавіч, н. у 1907, рад., прапаў без вестак у красавіку 1945.

МАЧУЛЬСКІ Міхаіл Сяргеевіч, н. у 1904, рад. 1067-га сп 311-й сд, загінуў 2.8.1944. Пахаваны каля г.Екабпілс, Латвія.

МУХІН Дзмітрый Антонавіч, н .у 1921 у в.Валожына Чавускага р-на Магілёўскай вобл., сярж., механік-вадзіцель 40-га тп 1-й штурм. інж.-сап.брыгады РГК, загінуў 24.10.1944. Пахаваны ў в.Бабы Пултускага пав., Польшча.

ВЁСКА ЗАБАЛОТНІКІ

ГЛУШАНЬ Антон Альфонсавіч, н. у 1921, рад. 64-га гв.сп. 21-й гв.сд, прапаў без вестак 21.8.1944.

ВЁСКА ЗАПАСІШКІ

КАРВЭЦКІ Мікалай Рыгоравіч, н. у 1925, рад. 171-га сп 182-й сд, загінуў 21.8.1944. Пахаваны каля г.Даўгаўпілс, Латвія.

КАСЬКЕВІЧ Павел Ігнатавіч, н. у 1926, рад. 69-га гв.сп. 21-й гв.сд, памёр ад ран 27.8.1944. Пахаваны ў г.Рэзекне, Латвія.

КАСЬКОВІЧ Фёдар Міхайлавіч, н. у 1915, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

САРДЫКА Віктар Міхайлавіч, н. у 1923, мал.сярж. 1256-га 378-й сд, загінуў 6.11.1944. Пахаваны ў п.Нікрацэ, Латвія.

САРДЫКА Франц Міхайлавіч, н. у 1922, рад. в/ч 28658, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЦІХАНАЎ Ягор Васілевіч.

ВЁСКА КАВАЛЕЎШЧЫНА

АБУХОВІЧ Мікалай Іосіфавіч, н. у 1921, радавы, прапаў без вестак у верасні 1944.

БУЧАНЬ Павел Паўлавіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВАРАНОВІЧ Іван Станіслававіч, н. у 1920, рад., п/п 45854, загінуў 24.2.1943.

КАНАШОНАК Мікалай Юльянавіч, прапаў без вестак.

КАСМЫЛЬ Васіль Пятровіч, рад. 1067-га сп

М. І. Навіцкі

У. І. Навіцкі

311-й сд, загінуў 15.8.1944. Пахаваны ў Екабпілскім р-не, Латвія.

НАВІЦКІ Мікалай Іванавіч, н. у 1922, прапаў без вестак.

НАВІЦКІ Уладзімір Іванавіч, н. у 1921, прапаў без вестак.

ВЁСКА КАМЕНЦЫ

ГІРУЦКІ Іосіф Ігнатавіч, н. у 1918, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ГІРУЦКІ Пётр Ігнатавіч, н. у 1916, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАРОЗ Юльян Францавіч, н. у 1907, рад. 378-й сд, загінуў 3.12.1944. Пахаваны каля п.Пампалі Салдускага р-на, Латвія.

ПАПСУЕВІЧ Віктар Антонавіч, н. у 1921, рад. 1248-га сп 376-й сд, загінуў 1.4.1945. Пахаваны каля г.Тукумс, Латвія.

ПАПСУЕВІЧ Пётр Аляксандравіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА КАРЦЕНЕВА

АШМЯГА Нікадзім Іванавіч, н. у 1907, рад. 1115-га сп 332-й сд, загінуў 22.11.1944. Пахаваны ў г.Прыекуле, Латвія.

БЕРНАТОВІЧ Іван Адамавіч, н. у 1916, рад. 813-га сп 239-й сд, загінуў 23.12.1944. Пахаваны ў п.Пампалі Салдускага р-на, Латвія.

ВАРОНА Эдуард Данілавіч, н. у 1919 у в.Сардыкі, рад. 817-га сп 239-й сд, загінуў 5.8.1944. Пахаваны ў г.Ліваны , Латвія.

ГЯЧ Станіслаў Францавіч, н. у 1906, сярж., прапаў без вестак у маі 1942.

КАНЮШЭЎСКІ Антон Антонавіч, н. у 1924, рад. 817-га сп 239-й сд, загінуў 5.8.1944. Пахаваны каля г.Ліваны, Латвія.

КАНЮШЭЎСКІ Мікалай Антонавіч, н. у 1922, рад. 817-га сп 239-й сд, загінуў 12.8.1944. Пахаваны ў г.Ліваны, Латвія.

М. А. Новікаў

І. Дз. Няміра

НОВІКАЎ Іван Аляксеевіч, лётчык, загінуў у 1941. Пахаваны ў г.Севастопалі.

НОВІКАЎ Мікалай Аляксеевіч, загінуў у 1942 каля г. Масква.

ВЁСКА КЕКАРЫ

ЦЫНГЕЛЬ Станіслаў Антонавіч, н. у 1905, прызваны на ваенныя зборы ў маі 1941, прапаў без вестак.

ВЁСКА КЛАПШЫ

ІВАНОЎ Мікалай Іванавіч, н. у 1920, старш., загінуў у фашысцкім палоне 18.8.1941.

НЯМІРА Іван Дзяменцьевіч, н. у 1920, сярж., паветраны стралок 108-га ап 8-га ак, загінуў 30.6.1944. Пахаваны ў в.Краснае Маладзечанскага р-на.

ВЁСКА КРЫВАСЕЛЬЦЫ

ЖЫНГЕЛЬ Іван Віктаравіч, н. у 1913, рад. 6-га арб 50-й сд, прапаў без вестак у 1941.

ЖЫНГЕЛЬ Ігнат Віктаравіч, н. у 1908, рад. 73-га гв. ап, загінуў 16.8.1941.

ЖЫНГЕЛЬ Франц Віктаравіч, н. у 1918, рад., вадзіцель упраўлення 115-й сд, прапаў без вестак 28.8.1941.

КАВАЛЕЎСКІ Баляслаў Данатавіч, н. у 1925, рад. 402-га сп 168-й сд, загінуў 5.1.1945.

САМУЙЛЁНАК Ваціслаў Станіслававіч, н. у 1922, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА КРЭЎНІКІ

ЗАМБАР Аркадзь Данілавіч, н. у 1924, рад. 232-га сп 182-й сд, загінуў 20.8.1944. Пахаваны каля Саусене, Латвія.

ЗАМБАР Нікіфар Міхайлавіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

САРДЫКА Пётр Сямёнавіч, н. у 1912, рад. 58-га сп, памёр ад ран 22.8.1944. Пахаваны ў г.Орша.

САЎРУЦКІ Аляксандр Паўлавіч.

САЎРУЦКІ Аляксей Іванавіч

САЎРУЦКІ Іван Паўлавіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

САЎРУЦКІ Уладзімір Паўлавіч, н. у 1909, рад. 113-га сп 32-й сд, памёр ад ран 16.9.1943. Пахаваны ў в.Шчолкіна Духаўшчынскага р-на Смаленскай вобл.

ВЁСКА КУЛАКОВА

ДЖУМОК Яўтен Пятровіч, н. у 1922, прызваны Мантураўскім РВК, сярж., паветраны стралок-радыст 325-га ап 62-й ад, не вярнуўся з баявога задання 12.4.1943.

ВЁСКА ЛІПАЎКІ

АМЯЛЬЧОНАК Леанід Вікенцьевіч, н. у 1922 у в.Булы, прапаў без вестак 6.1.1945.

АШМЯГА Іосіф Людвігавіч, прапаў без вестак.

АШМЯГА Павел Людвігавіч, н. у 1926, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

АШМЯГА Станіслаў Людвігавіч, н. у 1908, прызваны ў 1941, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

БАРЭЙКА Антон Мікалаевіч, н. у 1908, сярж. 661-га сп 200-й сд, загінуў 23.3.1945. Пахаваны каля в.Эспел-Круг Паморскага ваяв., Польшча.

БЫКОЎСКІ Ігнат Ігнатавіч, н. у 1922, рад., памёр ад ран 4.11.1944. Пахаваны ў п.Бене, Латвія.

БЯЛЕЙ Адольф Віктаравіч, н. у 1907, рад. 215-га сп 179-й сд, загінуў 20.4.1943. Пахаваны ў п.Пржэвальскае Дзямідаўскага р-на Смаленскай вобл.

ВЕРАБЕЙ Баляслаў Абрамавіч, н. у 1914, у 1942—1943 — партызан брыгады імя М.В.Фрунзе, з 1944 — рад. 232-га сп 182-й сд, загінуў 19.9.1944. Пахаваны каля г.п.Бэбрэнэ, Латвія.

ЛЕВІНЁНАК Баляслаў Мікалаевіч, н. у 1912, рад. 6-га арб 50-й сд, прапаў без вестак у 1941.

ВЁСКА МАРАЗЫ

ПАЎЛЮКЕВІЧ Генадзь Данілавіч, н. у 1923, мал.сярж. 813-га сп 239-й сд, загінуў 22.12.1944. Пахаваны ў г.Прыекуле, Латвія.

ШАБАЛТАС Эдуард Пятровіч, н. у 1924, рад. 119-й сд, загінуў 22.9.1944. Пахаваны ў м.Сідрабене Елгаўскага р-на, Латвія.

ВЁСКА МАСЕВА

БАКША Іван Станіслававіч, н. у 1922, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ТОЎСЦІК Вікенцій Вікенцьевіч, н. у 1913, рад., прапаў без вестак у 1941.

ВЁСКА МЕЖАЛЫ

НЯМІРА Антон Антонавіч, н. у 1918, ст.лейт., нач.сувязі дывізіёна 35-га гв.сп 1-й гв.сд, загінуў 7.3.1944. Пахаваны каля в.Мельніца Пустошкінскага р-на Пскоўскай вобл.

ТКАЧЭНКА Пётр Сямёнавіч, н. у 1924, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1943.

ВЁСКА МІСНІКАВА

ЛАЎЧЫНОЎСКІ Эдуард Віктаравіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА НАВІКІ

БУЖЫНСКІ Мікалай Мікалаевіч, н. у 1923, рад. 1115-га сп 332-й сд, загінуў 2.2.1945. Пахаваны ў г.Прыекуле, Латвія.

ВАЙТОВІЧ Адам Адамавіч, н. у 1924, рад. 1119-га сп 332-й сд, прапаў без вестак 24.9.1944.

ВАРАНОВІЧ Антон Іванавіч, н. у 1926, рад. 87-га знішч.сап.б-на, памёр ад ран 15.5.1945. Пахаваны каля п.Руцава Ліепайскага р-на, Латвія.

КАЙРЫШ Уладзімір Якаўлевіч, н. у 1901, рад. 1256-га сп 378-й сд, прапаў без вестак 14.8.1944 у Плявінскім р-не, Латвія.

КОРАШ Віктар Феліксавіч, н. у 1924, рад. 1197-га сп 360-й сд, загінуў 19.9.1944. Пахаваны ў м.Вэцумніекі Баўскага р-на, Латвія.

МАРОЗ Міхаіл Іосіфавіч, н. у 1916, рад. 1115-га сп 332-й сд, памёр ад ран 10.11.1944. Пахаваны ў г.Прыекуле, Латвія.

МАРОЗ Пётр Сцяпанавіч, н. у 1907, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПІРАГОЎ Уладзімір Пятровіч, н. у 1910, рад. 421-га сп 119-й сд, памёр ад ран 27.12.1944. Пахаваны ў п.Пампалі Салдускага р-на, Латвія.

САБАЛЕЎСКІ Віктар Ігнатавіч, н. у 1911 у в.Калюты, рад. 84-га ісапб 2-й ісапбр, загінуў 14.5.1945. Пахаваны ў г.Прыекуле, Латвія.

Помнік землякам у в. Маразы

ВЁСКА НЕМЦЫ

МАРОЗ Пётр Міхайлавіч, н. у 1917, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ВЁСКА НОВАЕ СЯЛО

АМБРУЖЭВІЧ Канстанцін Нічыпаравіч, н. у 1915, сярж. 1316-га сп 17-й сд, прапаў без вестак 19.8.1943.

КАЗЛОЎ Несцер Апанасавіч, н. у 1905 у Чавускім р-не, сярж. 2-га сп 106-й сд, загінуў 30.8.1941. Пахаваны каля в.Мальцава Ельнінскага р-на Смаленскай вобл.

КРЫЦКІ Баляслаў Антонавіч, н. у 1913, рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 22.12.1944. Пахаваны каля п.Пампалі Салдускага р-на, Латвія.

КУЗЬМІЧ Даніла Антонавіч, н. у 1916, рад., загінуў 5.6.1942. Пахаваны ў Старарускім р-не Ноўгарадскай вобл.

КУЗЬМІЧ Ульян Вікенцьевіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЛАДЗІС Мікалай Канстанцінавіч, н. у 1922, рад., п/п 64317, памёр ад ран 30.5.1945. Пахаваны ў г.Глейвіц, Польшча.

ЛАЎРЫНОВІЧ Уладзімір Канстанцінавіч, н. у 1914, рад. 1067-га сп 311-й сд, загінуў 9.10.1944. Пахаваны ў г.Акмяне, Літва.

МАРЦІНКЕВІЧ Браніслаў Антонавіч, н. у 1920, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ШКЕЛЬ Ігнат Іванавіч, н. у 1920, прапаў без вестак.

ШКЕРМАНКОЎ Андрэй Міхайлавіч, н. у Чавускім р-не, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА НОВЫЯ МАРАЗЫ

МАРОЗ Алесь Аляксандравіч, н. у 1918, прызваны ў 1941, прапаў без вестак.

ПАЎЛЮКЕВІЧ Франц Францавіч, н. у 1915, сярж. 43-га ашзсб, памёр ад ран 27.2.1945. Пахаваны ў п.Бярозаўка Зеленаградскага р-на Калінінградскай вобл.

ВЁСКА ПАГУЛЯНАЎКА

ПЫЛІНСКІ Генадзь Людвігавіч, рад. 1117-га сп 332-й сд, памёр ад ран 13.2.1944. Пахаваны ў в.Заронава Віцебскага р-на.

ВЁСКА ПАНОРЫ

БЕРДЗІГАН Пётр Францавіч, н. у 1924, рад. ашб 119-й сд, загінуў 22.9.1944. Пахаваны ў м.Сідрабене Елгаўскага р-на, Латвія.

БУЙНІЦКІ Станіслаў Казіміравіч, в/ч 16101, загінуў 13.9.1943.

ВАЙРОНАК Іван Мікалаевіч, н. у 1921, рад. 817-га сп 239-й сд, загінуў 12.8.1944. Пахаваны ў в.Межмалы каля г.Яўнелгава, Латвія.

ЖУКАЎ Іван Антонавіч, н. у 1901, рад., прапаў без вестак у студзені 1945.

СТРЭЛЬЧАНКА Міхаіл Сцяпанавіч, н. у 1924, рад. 813-га сп 239-й сд, прапаў без вестак 17.8.1944.

ВЁСКА ПАЎЛЮКІ

БАКША Іван Францавіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ГІРУЦКІ Браніслаў Данатавіч, н. у 1924, рад. 289-га сп 120-й сд, загінуў 19.3.1945. Пахаваны ў г.Зюльц, Германія.

КІЧ Альбін Леанардавіч, н. ў. 1911, рад. 146-га сп, памёр ад ран 17.2.1944. Пахаваны ў в.Мшага Шымскага р-на Ноўгарадскай вобл.

КУЛЬБАНОВІЧ Антон Рыгоравіч, н. у 1910, рад. 220-га асобн.б-на сувязі 152-й сд, прапаў без вестак 3.8.1941.

ВЁСКА ПЛІГАЎКІ

БОГУЦЬ Уладзімір.

ШАЦЁР Іосіф Валянцінавіч, н. у 1918, прапаў без вестак у снежні 1941.

ШАЦЁР Мечыслаў Іванавіч, н. у 1929, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ХУТАР РАГАТКА

ПАРФЁНАЎ Мікалай Францавіч, н. у 1907, рад. 378-й сд, загінуў 16.8.1944. Пахаваны ў Екабпілскім р-не, Латвія.

ТРУСКОЎСКІ Віктар Адольфавіч, рад. 1117-га сп 332-й сд, загінуў 21.2.1945. Пахаваны каля г.Прыекуле, Латвія.

ВЁСКА РАСІЦА

БАГАЦКІ Антон Адамавіч, н. у 1910, сярж., п/п 2000, прапаў без вестак у 1943.

БУЖЫНСКІ Мікалай Данатавіч, н. у 1925, б.партызан 10-й Калінінскай брыгады, рад., разведчык, прапаў без вестак.

ГАЛЬПЕРЫН Залман Пахомавіч, н. у 1913, рад. 6-га арб 50-й сд, прапаў без вестак у 1941.

ГАСНЕЎСКІ Станіслаў Станіслававіч, рад. 269-га сп, загінуў 19.2.1943. Пахаваны каля в.Папоўка Ленінградскай вобл.

ГЛУШАНЬ Станіслаў Міхайлавіч, н. у 1924, рад. 262-га сп 184-й сд, загінуў 22.2.1944. Пахаваны каля в.Шчолкава Лёзненскага р-на.

ДАНІЛОВІЧ Леанід Васілевіч, н. у 1923 у в.Трыбісы, прызваны ў г.Магнітагорск, рад. 13-й гв.мбр, прапаў без вестак 13.12.1942.

ЖЫНГЕЛЬ Пётр Паўлавіч, н. у 1922, рад. асобн.лыжн.б-на 179-й сд, загінуў 21.12.1943. Пахаваны ў в.Зуі Віцебскага р-на.

КОБЗЕЎ Сяргей Макаравіч, н. у 1910, мал.лейт., загінуў 10.3.1943. Пахаваны ў г.Новарасійск.

ЛАБАНАЎ Міхаіл Фёдаравіч, н. у 1927, рад. 194-га сп 162-й сд, прапаў без вестак 21.4.1945.

ЛАБАНОЎСКІ Станіслаў Апалінаравіч, н. у 1913, удзельнік савецка- фінляндскай і Вялікай Айчыннай войн, камадзір 1-га партыз. атрада імя М. І. Кутузава 11-й Калінінскай брыгады, сярж., прапаў без вестак у жніўні 1944.

ЛАЎЧЫНОЎСКІ Вікенцій Іванавіч, н. у 1916 у в.Цесвіны, прапаў без вестак у 1942.

МАНЧЫНСКІ Віктар Антонавіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у верасні 1944 каля г.Елгава, Латвія.

МАРОЗ Міхаіл Канстанцінавіч, н. у 1921, ст.лейт. 621-га асобн.сап.б-на 351-й сд, камандзір роты, загінуў 6.3.1943. Пахаваны на хут.Свіцельнікаў Краснадарскага краю.

МЯДЗЮТА Ларыён Пятровіч, н. у 1923, прызваны з г.Чэлябінск, рад., радыст-танкіст, прапаў без вестак у снежні 1943.

МЯДЗЮТА Уладзімір Пятровіч, н. у 1922, прапаў без вестак 21.12.1942.

РЭВУТ Іван Іванавіч, н. у 1903, рад., прапаў без вестак у 1946.

СЯРГУН Пётр Адамавіч, рад., загінуў 21.11.1943. Пахаваны ў в.Паддуб'е Лёзненскага р-на.

УРБАН Іосіф Станіслававіч, н. у 1925, рад. 46-й мбр, загінуў 17.9.1943. Пахаваны ў в.Падселле Духаўшчынскага р-на Смаленскай вобл.

УСЕЛЕНАК Васіль Антонавіч, н. у 1913, рад., прапаў без вестак у ліпені 1944.

УСЕЛЕНАК Іван Дзмітрыевіч, н. у 1914, рад. 103-й ашр, загінуў 25.4.1945. Пахаваны ў г.Фрыдноў, Германія.

ШАЎРАК Іван Іванавіч, н. у 1921, прапаў без вестак у 1941.

ШНАЙДМАН ... Навумавіч, прапаў без вестак.

ШКЕЦІН Мікалай Пятровіч, ст.лейт., камандзір узвода 178-га б-на, загінуў 6.8.1944. Пахаваны каля г.Гарволін, Польшча.

ЭРДМАН Іосіф Францавіч, н. у 1925, рад. 64-га гв.сп 21-й гв.сд, загінуў 22.8.1944. Пахаваны каля г.п.Эрглі, Латвія.

ЮРАГА Анатоль Іосіфавіч, н. у 1921, мал.сярж. 42-й гв.тб, загінуў 5.12.1944. Пахаваны ў в.Міляваны каля г.Беласток.

ВЁСКА САНДАРЫ

ШТЭЙН Браніслаў Іванавіч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА СПЕЦІ

ГІЛУЦЬ Іосіф Іосіфавіч, сярж., прапаў без вестак у снежні 1944.

ГІЛУЦЬ Эварст Казіміравіч, н. у 1910, прызваны ў сакавіку 1942 Балахнінскім РВК Ніжагародскай вобл., рад., загінуў у 1942. Пахаваны ў г.Казельск Калужскай вобл.

ГЯЧ Альбін Антонавіч, н. у 1911, рад. 6-га арб 50-й сд, прапаў без вестак у жніўні 1941.

ГЯЧ Альфонс Пятровіч.

ВЁСКА СПРУГІ

АШМЯГА Браніслаў Людвігавіч, н. у 1920, рад., загінуў у нямецкім палоне ў лістападзе 1941.

ПІВАВАРАНАК Альбін Яўгенавіч, н. у 1919, прапаў без вестак.

ПІВАВАРАНАК Іосіф Яўгенавіч, н. у 1922, рад. 817-га сп 239-й сд, загінуў 12.8.1944. Пахаваны каля г.Яўнелгава, Латвія.

ПЫЛІНСКІ Браніслаў Пятровіч, н. у 1921, сярж. 171-га сп, памёр ад ран 17.2.1945. Пахаваны ў п.Храброва Гур'еўскага р-на Калінінградскай вобл.

В. І. Лаўчыноўскі

А. А. Мароз

... Н. Шнайдман

А. І. Юрага

ВЁСКА СТАКЛЫ

АБУХОВІЧ Міхаіл Лявонцьевіч, н. у 1910, рад. 239-й сд, загінуўў 4.9.1944. Пахаваны каля г.Яўнелгава, Латвія.

АБУХОВІЧ Павел Лявонцьевіч, н. у 1920, рад. 49-га дарожн.б-на, прапаў без вестак у снежні 1944.

ГІЛУЦЬ Іосіф Сцяпанавіч, н. у 1908, рад. 37-га сп 56-й сд, прапаў без вестак 6.1.1942.

ГІЛУЦЬ Мікалай Герасімавіч, н. у 1920, рад. 1314-га сп 17-й сд, загінуў 20.8.1942. Пахаваны ў Цёмкінскім р-не Смаленскай вобл.

ГІЛУЦЬ Пётр Васілевіч, н. у 1913, мал.лейт. 268-га гв.сп 63-й гв.сд. Пахаваны ў в.Пятроўка 6.Араніенбаумскага р-на Ленінградскай вобл.

ГІЛУЦЬ Пётр Герасімавіч, н. у 1917, загінуў каля г.Ленінград у 1941.

КАВОСЬ Карл Карлавіч, н. у 1920, рад. 1067-га сп 311-й сд, загінуў 29.10.1944. Пахаваны ў м.Ліўберзе Елгаўскага р-на, Латвія.

ЛАШЧОНАК Міхаіл Пятровіч, н. у 1912, рад. 817-га сп 239-й сд, загінуў 5.8.1944. Пахаваны ў г.Ліваны, Латвія.

МАЦЮШОНАК Баляслаў Пятровіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1944.

МАЦЮШОНАК Іван Аркадзевіч, н. у 1923, рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 3.9.1944. Пахаваны ў в.Баложы каля г.Яўнелгава, Латвія.

ПАПСУЕВІЧ Станіслаў Іванавіч, н. у 1921, рад., памёр 8.3.1942. Пахаваны на Піскароўскіх могілках у г.Санкт-Пецярбург.

ВЁСКА СУМКІ

ПІВАВАРАНАК Віктар Сільвестравіч, н. у 1920, рад. 817-га сп 239-й сд, загінуў 12.8.1944. Пахаваны каля г.Яўнелгава, Латвія.

ШУК Браніслаў Антонавіч, н. у 1908, мал.лейт. 269-га гв.сп 63-й гв.сд, загінуў 20.2.1943. Пахаваны на ст.Папоўка каля г.Санкт-Пецярбург.

ВЁСКА СУШКІ

БЫКОЎСКІ Вікенцій Сямёнавіч, н. у 1898, рад. 511-га сп 239-й сд, загінуў 20.11.1944. Пахаваны ў п.Пампалі Салдускага р-на, Латвія.

ГАРОН Уладзімір Сільвестравіч, н. у 1924 у г.Полацк, рад., прапаў без вестак 10.3.1943.

ЗАХАРЧОНАК Аляксандр.

ЗАХАРЧОНАК Станіслаў Андрэевіч, н. у 1905, прызваны Пушкінскім РВК Ленінградскай вобл., рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

ЗАХАРЧОНАК Юльян Андрэевіч, н. у 1908, прызываўся Пушкінскім РВК Ленінградскай вобл., рад., зараджаючы 85-й сд, прапаў без вестак 21.7.1942 каля ст.Панова.

ЛОВІН Нікадзім Станіслававіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

МАРОЗ Іосіф Эдуардавіч, рад. 813-га сп 239-й сд, загінуў 27.7.1944. Пахаваны ў Віцебскай вобл.

МАРОЗ Уладзімір Антонавіч, н. у 1909, прапаў без вестак.

ПІВАВАРАНАК Ягор Канстанцінавіч, н. у 1907, рад. 1154-га лёгк.ап 29-й ад, загінуў 14.2.1945. Пахаваны ў г.Познань, Польшча.

САЎРУЦКІ Пётр Дзмітрыевіч, н. у 1925, рад. 674-га сп 150-й сд, загінуў 22.7.1944. Пахаваны ў Себежскім р-не Пскоўскай вобл.

УРБАН Адам Ціханавіч, н. у 1908 у в.Сухарукава, прапаў без вестак.

ВЁСКА ЦІНКАЎЦЫ

БАКША Іван Мацвеевіч, н. у 1918, рад., прапаў без вестак у 1941.

БАКША Пётр Аляксандравіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ВАЙТОВІЧ Мікалай Феліксавіч, н. у 1925, рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 20.9.1944. Пахаваны каля п.Бірзгале, Латвія.

ВАРАНОВІЧ Франц Восіпавіч, н. у 1905, рад. 365-га сп 119-й сд, загінуў 23.9.1944. Пахаваны ў м.Вэцмуйжа, Латвія.

КОРАШ Канстанцін Дзяменцьевіч, рад., прапаў без вестак.

ЛЯДАК Уладзімір Антонавіч, н. у 1914, ст.сярж., загінуў 28.1.1945.

ЛЯХОВІЧ Франц Станіслававіч, н. у 1907, рад. 87-га сапб, памёр ад ран 22.9.1944. Пахаваны ў г.Баўска, Латвія.

МЯЛЕШКА Аляксандр Ермалаевіч, н. у 1914 у в.Кляшторная Полацкага р-на, старш., прапаў без вестак у жніўні 1944.

СТАНЕВІЧ Вера Іванаўна, рад., памерла 13.7.1944. Пахавана ў с.Чарняўшчына б.Юр'еўскага р-на Днепрапятроўскай вобл.

СТАНЕВІЧ Яўген Іванавіч, н. у 1925, рад. ашб 119-й сд, загінуў 22.9.1944. Пахаваны ў м.Сідрабене Елгаўскага р-на, Латвія.

ХЛАМОК Канстанцін Канстанцінавіч, н. у 1909, рад., загінуў 27.12.1941.

ШАРМУХА Іван Аляксандравіч, н. у 1918 у в.Чурылава, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ШКЕЦІН Антон Іванавіч, н. у 1917, мал. сярж., кам-р аддз., прапаў без вестак у верасні 1944.

ШКЕЦІН Дзмітрый Іванавіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ШКЕЦІН Іван Іванавіч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ШКЕЦІН Іосіф Паўлавіч, н. у 1911, рад. 239-й сд, прапаў без вестак 3.9.1944.

ШКЕЦІН Нікадзім Дзяменцьевіч, н. у 1914, рад. 87-й сапб, памёр ад ран 5.12.1944. Пахаваны ў м.Жыдзікяй, Літва.

ЯСКЕВІЧ Павел Паўлавіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ЦІРШАВА

СКУМБІН Станіслаў Станіслававіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ЦЫГЕЛЬНІКІ

ВАРАНОВІЧ Васіль.

ГЛУШАНЬ Ігнат.

ГЛУШАНЬ Людвіг Альфонсавіч, н. у 1919 у в.Забалотнікі, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЖЫНГЕЛЬ Іван Андрэевіч, н. у 1921, ст.сярж., загінуў у 1944.

ЖЫНГЕЛЬ Мікалай Андрэевіч, н. у 1916, ст.сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЖЫНГЕЛЬ Яўген Фёдаравіч.

ЛАПКОЎСКІ Іосіф.

ПАПСУЕВІЧ Андрэй Канстанцінавіч.

ПАПСУЕВІЧ Мікалай Канстанцінавіч.

УСЕЛЕНАК Уладзімір.

ВЁСКА ЦЫНГЕЛІ

БЯКІРАЎ Леанід Рашыдавіч, н. у 1919 у Ага-Шэйкаўскім р-не Крымскай вобл., рад. ашб 119-й сд, загінуў 20.9.1944. Пахаваны ў в.Вэцсауле Баўскага р-на, Латвія.

ВАСІЛЬЕЎ Іван Ягоравіч, н. у 1908, рад. 1117-га сп 332-й сд, загінуў 10.10.1944. Пахаваны каля г.Мажэйкяй, Літва.

ЗАЛЯЦІЛА Дзмітрый Міхайлавіч, прапаў без вестак.

ЗАЛЯЦІЛА Іван Міхайлавіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КУРАШОЎ Уладзімір Іванавіч, н. у 1917, рад. 365-га сп 119-й сд, загінуў 11.9.1944. Пахаваны каля г.Радвілішкіс, Літва.

СТАКЛА Аляксандр Севасцьянавіч, н. у 1897, рад. 1258-га сп 378-й сд, загінуў 13.8.1944. Пахаваны каля г.Яўнелгава, Латвія.

СТАКЛА Іван Аляксандравіч, н. у 1923, загінуў у нямецкім палоне.

СТАКЛА Сямён Севасцьянавіч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

СТАНЕВІЧ Апанас Сцяпанавіч, прапаў без вестак.

СТАНЕВІЧ Ілья Сцяпанавіч, н. у 1898, рад. 1258-га сп 378-й сд, загінуў 13.8.1944. Пахаваны каля г. Яўнелгава, Латвія.

ТАРАНКОЎ Цімафей Мікітавіч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ВЁСКА ЧУРЫЛАВА

ВЫСОЦКІ Пётр Станіслававіч, н. у 1920, старш., нам.палітрука, прапаў без вестак.

ГОРНІК Мікалай Паўлавіч, рад., памёр ад ран 8.8.1944. Пахаваны ў г.Ліваны, Латвія.

КАТКЕВІЧ Іван Міхайлавіч, н. у 1915, рад. 1119-га сп 332-й сд, загінуў 8.10.1944. Пахаваны ў м.Папіле, Літва.

ЛАСКОЎ Пётр Данілавіч, н. у 1910 у в.Арэшнікі Суражскага р-на, рад. 935-га сп 306-й сд, загінуў 28.3.1945. Пахаваны каля г.Тукум, Латвія.

ЛЯХОВІЧ Аляксандр Станіслававіч, н. у 1922, рад., кулямётчык 64-га гв.сп 21-й гв.сд, загінуў 7.10.1944. Пахаваны каля г.Добеле, Латвія.

ЛЯХОВІЧ Леанід Станіслававіч, н. у 1926, рад. 64-га гв.сп 21-й гв.сд, прапаў без вестак 21.8.1944.

ЛЯХОВІЧ Уладзімір Станіслававіч, н. у 1920, рад., загінуў.

ВЁСКА ШАВЕЛКІ

ЛЯШКО Іван Ігнатавіч, рад. 989-га сп, памёр ад ран 1.10.1944. Пахаваны каля г.Кракаў.

ШАЙКОЎ Мікалай Леанідавіч, н. у 1921 у Дубровенскім р-не, рад., прапаў без вестак 24.8.1942.

ВЁСКА ШАРМУХІ

ВАЛОВІКАЎ Сцяпан Іванавіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ДЗЯРКО Уладзімір Міхайлавіч, н. у 1904, мал.сярж. 587-га сп, памёр ад ран 16.3.1945. Пахаваны ў г.Наўгард, Германія.

КАРАБІЦКІ Рыгор Навумавіч, н. у 1926 у в.Гладкова Чавускага р-на, рад. 64-га гв.сп 21-й гв.сд, загінуў 23.2.1945. Пахаваны каля п.Джукстэ, Латвія.

ЛАЎРЫНОВІЧ Станіслаў Антонавіч, н. у 1922, рад. 1256-га сп 378-й сд, загінуў 22.11.1944. Пахаваны каля п.Пампалі, Латвія.

МАЦКЕВІЧ Іосіф Станіслававіч, н. у 1923, рад. 64-га гв.сп 21-й гв.сд, памёр ад ран 2.5.1945. Пахаваны ў г.Рэзекне, Латвія.

МАЦУЛЕВІЧ Віктар Антонавіч, н. у 1904, рад. 59-га гв.сп 21-й гв.сд, загінуў 9.1.1945. Пахаваны ў г.Добеле, Латвія.

ПАЦЭВІЧ Іосіф Іосіфавіч, н. у 1923, рад. 817-га сп 239-й сд, загінуў 5.8.1944. Пахаваны ў г.Ліваны, Латвія.

РУСЕЦКІ Адольф Феліксавіч, н. у 1907, сярж., камандзір аддз. 186-й сд, загінуў 27.1.1942. Пахаваны ў в.Іванішчава б.Маладатуцкага р-на Цвярской вобл.

РУСЕЦКІ Мікалай Баляслававіч, н. у 1921, рад. 1197-га сп 360-й сд, загінуў 11.9.1944. Пахаваны каля п.Скайсткалне, Латвія.

РУСЕЦКІ Пётр Уладзіміравіч, н. у 1917, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

РЭВУТ Леанід Аляксандравіч, рад., п/п 62931, загінуў 17.9.1944.

СТАКЛА Антон Герасімавіч, н. у 1923, рад. 59-га гв.сп 21-й гв.сд, загінуў 17.8.1944. Пахаваны каля г.Мадона, Латвія.

СЦЯПАНАЎ Пётр Іванавіч, н. у 1922, рад. 59-га гв.сп 21-й гв.сд, прапаў без вестак у жніўні 1944.

ЧАРНЯЎСКІ Леапольд Вікенцьевіч, н. у 1921, прызваны з г. Ленінград, рад., прапаў без вестак у снежні 1941.

ШЛЫК Пётр Купрыянавіч, н. у 1907, рад., загінуў у нямецкім палоне 2.11.1941.

ВЁСКА ЮЛЬЯНОВА

АСТАПКОВІЧ Іосіф Васілевіч, н. у 1924, рад. 64-га гв.сп 21-й гв.сд, загінуў 7.9.1944. Пахаваны ў Мадонскім р-не, Латвія.

ГУДОЎСКІ Данат Канстанцінавіч, н. у 1903, рад. 64-га гв.сп 21-й гв.сд, загінуў 16.8.1944. Пахаваны каля в.Рушоны Прэйльскага р-на, Латвія.

ДАДЭКА Віктар Фёдаравіч, сярж. 306-й сд, загінуў 22.10.1944. Пахаваны ва Усх.Прусіі.

КАНЮШЭЎСКІ Віктар Вікенцьевіч, н. у 1925, рад. 511-га сп 239-й сд, загінуў 21.11.1944. Пахаваны ў п.Пампалі Салдускага р-на, Латвія.

КАРПІНСКІ Зянон.

ЛЮБАРСКІ Іосіф Вікенцьевіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у жніўні 1941.

МАРОЗ Баляслаў Сільвестравіч, рад. 66-й мбр, прапаў без вестак 20.1.1945.

ПАНЦЯЛЕЕЎ Васіль Максімавіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак у ліпені 1941.

ПАЎЛЮКЕВІЧ Адам Карлавіч, н. у 1906, сярж. 64-га гв.сп 21-й гв.сд, загінуў 17.10.1944. Пахаваны ў г.Добеле, Латвія.

ПАЎЛЮКЕВІЧ Уладзімір Емяльянавіч.

СКАРАБАГАТАЎ Васіль Пятровіч, ст.сярж., камандзір аддз., загінуў 20.2.1945. Пахаваны ў Польшчы.

СУШКО Пётр Паўлавіч.

ТЫЛЬЧЫК Антон Пятровіч, н. у 1907, рад., прапаў без вестак у красавіку 1945.

БІГОСАЎСКІ СЕЛЬСАВЕТ (вёскі невядомыя)

БАКША Міхаіл Баніфатавіч, н. у 1918, б.камісар партыз.атрада, затым франтавік, загінуў у 1944.

БАРЭЙКА Леанід Дзмітрыевіч, н. у 1923, рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 3.9.1944. Пахаваны ў в.Баложы каля г.Яўнелгава, Латвія.

БЕРДЗІГАН Станіслаў Ігнатавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

БЯЛЕЙ Канстанцін Ніканоравіч, рад., прапаў без вестак.

ВАРАНОВІЧ Пётр Уладзіміравіч, н. у 1925 у б.Расіцкім с/с, рад. 710-га сп 219-й сд, загінуў 6.3.1944. Пахаваны ў в.Цімафеева Пустошкінскага р-на Пскоўскай вобл.

ЗАМБАР Баляслаў Яфімавіч, н. у 1919 у б.Расіцкім с/с, рад. 147-га асобн. б-на сувязі 22-га УР, загінуў 12.9.1941.

ІЖЫК Іосіф Антонавіч, н. у 1913, рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 16.10.1944. Пахаваны ў м.Віякшняй, Літва.

КАЗУРА Герасім Уладзіміравіч, рад., прапаў без вестак.

КАРЛАЎ Іван Якаўлевіч, н. у 1903, рад. 813-га сп 239-й сд, прапаў без вестак 17.8.1944.

КНЯЗЮК Васіль Нічыпаравіч, н. у 1915, прапаў без вестак.

КРЫЦКІ Казімір Леанардавіч, рад., загінуў у нямецкім палоне 4.3.1942.

КУЧЫНСКІ Іван Данатавіч, н. у 1893, рад. 105-га асобн.ісапб, загінуў 26.8.1943. Пахаваны ў г.Калуга.

ЛАМАНОСАЎ Павел Сцяпанавіч, н. у 1924, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛІСОЎСКІ Міхаіл Феліксавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЛОВІН Браніслаў Юльевіч, рад. 660-й асб. 378-й сд, загінуў 4.4.1942. Пахаваны каля в.Церамец-Курляндск Чудаўскага р-на Ноўгарадскай вобл.

ЛЯДАК Яўген Яфімавіч, н. у 1920, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПІСКУНОЎ Дзмітрый Андрэевіч, рад. 274-га гв.сп 63-й гв.сд, загінуў 20.10.1944. Пахаваны ў Літве.

РЫБАКОЎ Аляксей Архіпавіч, н. у 1900 у в.Іванькава Суражскага р-на, рад. 47-га гаўб.ап, загінуў 19.2.1945. Пахаваны каля м.Вэцмуйжа, Латвія.

САРОКІН Іван Цярэнцьевіч, рад., прапаў без вестак у лютым 1945.

ВЕРХНЯДЗВІНСКІ РАЁН (сельсаветы невядомыя)

АЛЬШЭЎСКІ Аляксандр Уладзіміравіч, прапаў без вестак.

АЛЬШЭЎСКІ Вікенцій Сямёнавіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак у красавіку 1943.

АЛЬШЭЎСКІ Мечыслаў Антонавіч, н. у 1919, прызваны ў Ленінградзе, рад., прапаў без вестак у снежні 1941.

БАГАМОЛАЎ Аляксандр Сямёнавіч, н. у 1898, рад. 1256-га сп 378-й сд, загінуў 2.8.1944. Пахаваны ў г.Ліваны, Латвія.

БАЛІЦКІ Рыгор Фёдаравіч, рад. 634-га сп 119-й сд, загінуў 24.11.1944. Пахаваны ў г.Прыекуле, Латвія.

БАРЭЙКА Іван Навумавіч, н. у 1914, мал.сярж., загінуў у чэрвені 1941. Пахаваны ў Брэсцкай крэпасці.

БЕЛАДЗЕД Пётр Васілевіч, прапаў без вестак.

БЕЛАДЗЕД Сцяпан Васілевіч, прапаў без вестак.

БОХАН Сямён Віктаравіч, прапаў без вестак.

БУДОЎСКІ Якаў Лук'янавіч, н. у 1911, рад. 1278-га сп, памёр ад ран 27.3.1945. Пахаваны на ст.Райгерафельд у Верх.Сілезіі.

БЫКАЎ Васіль Іосіфавіч, прапаў без вестак.

ВАСІЛЬЕЎ Якаў Васілевіч, н. у 1899, рад. 159-га азсп, памёр ад ран 20.10.1944. Пахаваны ў г.п.Нерэта, Латвія.

ВЯРЫГА Іосіф Іосіфавіч, н. у 1925, рад. 8-га гв.сп, памёр ад ран 25.12.1944. Пахаваны ў г.Пенза.

ГАЛЫНСКІ Мікалай Пратасавіч, прапаў без вестак.

ДАДЭКА Уладзімір Аляксандравіч, н. у 1925, прызваны ў г.Полацк, рад. 250-га сп 83-й сд, загінуў 27.1.1945. Пахаваны ва Усх.Прусіі.

ДАШКЕВІЧ Іосіф Нічыпаравіч, прапаў без вестак.

ЖАЛДАКОЎ Даніла Міхайлавіч, рад., загінуў 7.7.1942. Пахаваны ў в.Уткіна Бялёўскага р-на Тульскай вобл.

ЗАЛЯЦІЛА Браніслаў Станіслававіч, прапаў без вестак.

ЗУБ Пётр Мікалаевіч, прапаў без вестак.

ІВАНОЎ Іван Іванавіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак.

ІЛЫН Арцемій Іванавіч, н. у 1918, сярж., прызываўся ў Казахстане, прапаў без вестак.

КАЗАЧОНАК Міхаіл Сцяфанавіч, н. у 1905, рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 16.10.1944. Пахаваны ў м.Віякшняй, Літва.

КАЗЛОЎ Ягор Васілевіч, н. у 1921, рад. 119-й сд, загінуў 20.9.1944. Пахаваны каля в.Муйжніекі, Латвія.

КЛІМАЎ Іван Іванавіч, прапаў без вестак.

КЛУПТ Ісак Барысавіч, н. у 1916, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

КРЫВІЦКІ Іосіф Аляксандравіч, н. у 1900, рад. 378-й сд, загінуў 14.8.1944. Пахаваны каля г.Плявіняс, Латвія.

КУПРЫН С.Ф., н. у 1910, загінуў у 1944. Пахаваны ў г.Верхнядзвінск.

ЛОНЬ Уладзімір Андрэевіч, прапаў без вестак.

МАЖЭЙКА Якаў Іосіфавіч, прапаў без вестак.

МАКЕЕНКА Аляксандр Яфімавіч, н. у 1908, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1941.

МАРОЗ Станіслаў Сільвестравіч, н. у 1903, рад. 66-й мех.бр-ды, прапаў без вестак 20.1.1945.

МАЦКЕВІЧ Антон Мікалаевіч, прапаў без вестак.

НАРУБІН Іосіф Ігнатавіч, н. у 1910, рад. 391-й сд, прапаў без вестак 18.10.1944.

НОВІКАЎ Сцяпан Дзмітрыевіч, рад., загінуў. Пахаваны ў в.Н.Дзярэўня Ноўгарадскай вобл.

ПЛАЦЁНАК Сяргей Андрэевіч, рад. 365-га сп 119-й сд, загінуў 31.10.1944. Пахаваны ў г.п.Вайнёдэ, Латвія.

ПРАСНЯК Іван Уладзіміравіч, сярж., прызываўся ў г. Ленінградзе, прапаў без вестак.

РАМАНОЎСКІ Іосіф Якаўлевіч, прапаў без вестак.

САВІЦКІ Герасім Антонавіч, н. у 1916, рад. 239-й сд, загінуў 3.9.1944.

УШАКОЎ Мікалай Іосіфавіч, прапаў без вестак.

ФІЛІПЁНАК Мікалай Андрэевіч, прапаў без вестак.

ЦЯЛІЦА Барыс Емяльянавіч, прапаў без вестак.

ЧАРНЯЎСКІ П.Г., загінуў 31.12.1941 у нямецкім палоне ў п.Радзіца Арлоўскай вобл.

ШКІНДЗЕР Сямён Ціханавіч, н. у 1924, рад. 239-й сд, загінуў 3.9.1944.

ШЫЛА Пётр Васілевіч, рад., загінуў 30.7.1944. Пахаваны ў Эстоніі.

ЯСЮКЕВІЧ Браніслаў Феліксавіч, н. у 1910, прызваны ў г.Ленінградзе, прапаў без вестак у лістападзе 1941.

ЯСЮКЕВІЧ Ігнат Арцёмавіч, н. у 1909, рад., прызваны ў г.Масква, загінуў 8.4.1942 у нямецкім палоне ў Фінляндыі.

ЯСЮКЕВІЧ Іосіф Адольфавіч, н. у 1924, сярж. 92-й гв.сд, памёр 20.11.1943.

ЯСЮКЕВІЧ Мікалай Ніканоравіч, н. у 1915, прапаў без вестак у снежні 1941.

БЫЛЫ ДРЫСЕНСКІ РАЁН (сельсаветы невядомыя)

АБУХОВІЧ Канстанцін Анісімавіч, рад. 358-й сд, памёр ад ран 17.4.1945. Пахаваны ў п.Пераслаўскае Зеленаградскага р-на Калінінградскай вобл.

АЛЯКСЕЕНКА Фёдар Багданавіч, н. у 1909, рад. 813-га сп 239-й сд, загінуў 17.9.1944. Пахаваны ў в.Туле Баўскага р-на, Латвія.

АНУЧЫН Міхаіл Фёдаравіч, н. у 1918 у г.Арцёмаўск Краснаярскага краю, рад. 1254-га сп

378-й сд, загінуў 20.9.1944. Пахаваны каля м.Бірзгале, Латвія.

АРЭХАЎ Мікалаў Канстанцінавіч, н. у 1904 у Междурэчанскім р-не Валагодскай вобл., рад 1254-га сп 378-й сд, загінуў 20.9.1944. Пахаваны каля м.Бірзгале, Латвія.

АЎСЕЕНКА Дзмітрый Сямёнавіч, н. у 1905, рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 7.10.1944. Пахаваны каля г.Акмяне, Літва.

АЎСЯНКІН Дзмітрый Іванавіч, н. у 1897 у г.Віцебск, рад., прапаў без вестак у студзені 1945.

БАБРОЎ Мікалай Іванавіч, лейт., загінуў 17.7.1944.

БАГДАНАЎ Фадзей Апанасавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

БАЖЭНАЎ Цімафей Пятровіч, ст.лейт., прапаў без вестак.

БАЗЕКА Леанід Аляксандравіч, н. у 1898, рад. 1212-га сп 364-й сд, загінуў 16.1.1943. Пахаваны ў в.Гайталава б.Мгінскага р-на Ленінградскай вобл.

БАЗЕКА Мікалай Васілевіч, н. у 1925, прызваны ў г.Полацк, рад. 1258-га сп 378-й сд, загінуў 24.11.1944. Пахаваны ў п.Пампалі, Латвія.

БАЛДЫШОНАК Міхаіл Антонавіч, мал. сярж. 262-га сп 184-й сд, загінуў 14.3.1943. Пахаваны ў в.Спас-Углы Духаўшчынскага р-на Смаленскай вобл.

БАЛТРУШЭВІЧ Іван Іосіфавіч, н. у 1899, кам.узвода 878-га сп 290-й сд, загінуў 23.2.1942. Пахаваны ў в.Алфёрава Масальскага р-на Калужскай вобл.

БАЛТРУШЭВІЧ Уладзімір Лук'янавіч рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

БАРАВІКОЎ Гаўрыла Якаўлевіч, н. у 1902, рад. 1254-га сп 378-й сд, памёр ад ран 7.9.1944. Пахаваны каля г.Яўнелгава, Латвія.

БАРОХА Іван Станіслававіч, сярж. 259-га сп, загінуў 21.5.1945. Пахаваны ў г.Прыекуле, Латвія.

БАРОХА Іван Сцяпанавіч, н. у 1907, мал.сярж. 179-й сд, загінуў 4.5.1945. Пахаваны ў Латвіі.

БАРЫСЁНАК Ігнат Фёдаравіч, н. у 1906 у в.Забор'е, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БАЧАРОЎ Анатоль Дзмітрыевіч, н. у 1921, прызваны Ленінскім РВК, лейт.

БЕДНІК Фёдар Іосіфавіч, н. у 1896, рад. 189-га сп 285-й сд, памёр ад ран 9.4.1945. Пахаваны ў г.Елгава, Латвія.

БЕЙНАРОВІЧ Роберт Усцінавіч, н. у 1924, ст.сярж. 294-га сп 184-й сд, загінуў 12.2.1945. Пахаваны каля г.Кройцбург, Усх.Прусія.

БЕЛАДЗЕД Аляксей Рыгоравіч, н. у 1915 у в.Н.Маяк Прудзінкаўскага с/с, мал.лейт. 271-га сп 27-й сд, прапаў без вестак у 1943.

БЕЛАДЗЕД Андрэй Фаміч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БЕЛАДЗЕД Васіль Антонавіч, рад. 813-га сп 239-й сд, загінуў 2.8.1944. Пахаваны каля г.Ліваны, Латвія.

БЕЛАДЗЕД Віктар Пятровіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БЕМБЕЛЬ Іван Фёдаравіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БЕМБЕЛЬ Платон Іванавіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БЕМБЕЛЬ Якаў Іларыёнавіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БОХАН Васіль Антонавіч, н. у 1918, рад. 360-й сд, загінуў 29.6.1944. Пахаваны ў в.Лысая Полацкага р-на.

БУБЕН Аляксандр Сцяпанавіч, сярж., прапаў без вестак у верасні 1944.

БУБЕН Уладзімір Бенядзіктавіч, н. у 1918, прызваны ў г.Чэлябінск, мал.лейт. 522-га сп 107-й сд, прапаў без вестак у г.Варонеж.

БУБЕН Юльян Аляксандравіч, рад. 47-га гв.ап, прапаў без вестак 21.8.1944.

БУДО Іван Якаўлевіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БУЖЫНСКІ Даніла Пятровіч, н. у 1897, рад. 181-га сп 291-й сд,загінуў 20.3.1943. Пахаваны ў в.Сцяпанаўка Тосненскага р-на Ленінградскай вобл.

БУКА Іосіф Станіслававіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

БУЛАЎСКІ Ігнат Рыгоравіч, н. у 1903, рад., прапаў без вестак у верасні 1942.

БЫЛІНКА Эдуард Станіслававіч, н. у 1919, сярж. 7-га гв.апдд 54-й сд, загінуў 18.8.1943. Пахаваны ў г.Ліпецк.

БЯЛЕВІЧ Вячаслаў Станіслававіч, н. у 1922, прызваны Прылузскім РВК, сярж. 454-га сп 100-й сд, загінуў 25.9.1942. Пахаваны ў в.Чыжоўка каля г.Варонеж.

БЯЛЕЙ Пётр Платонавіч, н. у 1918, сярж. штабной батарэі НАД 91-й сд, загінуў 13.8.1941. Пахаваны ў с.Шыбка.

БЯЛЯЎСКІ Сцяпан Іванавіч, кулямётчык 1254-га сп, загінуў 22.11.1944. Пахаваны ў п.Пампалі, Латвія.

ВАЛХОНСКІ Уладзімір Леанідавіч, н. у 1908, рад. 165-й сд, загінуў 17.12.1943. Пахаваны ў в.Чаравухіна Новасакольніцкага р-на Пскоўскай вобл.

ВАРАБ'ЁЎ Дзмітрый Платонавіч, н. у 1910, рад. ашб 119-й сд, загінуў 20.9.1944. Пахаваны ў м.Сідрабене Елгаўскага р-на, Латвія.

ВІЛЬЧЫНСКІ Вікенцій Трафімавіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВОРАН Міхаіл Андрэевіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ГАЛЫНСКІ Нічыпар Іосіфавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ГАМАРНІКАЎ Сяргей Васілевіч, н. у 1926, рад. ашб 119-й сд, загінуў 22.9.1944. Пахаваны ў м.Сідрабене Елгаўскага р-на,, Латвія.

ГАПЦЁНАК Андрэй Паўлавіч, н. у 1926, рад. 239-й сд, загінуў 29.10.1944. Пахаваны ў г.п.Вайнёдэ, Латвія.

ГАРАМЧОР Мікалай Пятровіч, сярж. 62-га гв.сп 22-й гв.сд, загінуў 12.8.1943. Пахаваны ў в.Гняздзілава Спас-Дземенскага р-на Калужскай вобл.

ГАРБЭЦКІ Аляксандр Васілевіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ГАЦІХА Сяргей Андрэевіч, мал.сярж. 30-га тп 15-й тд, загінуў 14.7.1941. Пахаваны ў с.Садкі, Украіна.

ГЕНСБУРГ Рыгор Паўлавіч, н. у 1913, рад. 326-й сд, загінуў 29.8.1942. Пахаваны ў в.Глінная Сухініцкага р-на Смаленскай вобл.

ГІРС Іван Андрэевіч, н. у 1911, ст.сярж. 5-й сд, загінуў 13.12.1943. Пахаваны ў в.Гарадзішча Арсеньеўскага р-на Тульскай вобл.

ГЛАДЫШ Вацлаў Валянцінавіч, н. у 1925 у б.Суражскім р-не, рад., загінуў 19.2.1945. Пахаваны каля г.Елгава, Латвія.

ГЛАЦЁНАК Браніслаў Антонавіч, рад., артылерыст 293-га ап, загінуў 20.9.1944. Пахаваны ў г.Радзымін, Польшча.

ГЛАЦЁНАК Іван Антонавіч, н. у 1918, ст.лейт. 444-га сп 108-й сд, памёр ад ран 21.3.1943. Пахаваны каля в.Зімніца Жыздрынскага р-на Калужскай вобл.

ГОЛУБЕЎ Дзмітрый Георгіевіч, н. у 1903 у Ветрынскім р-не, рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 20.9.1944. Пахаваны каля м.Бірзгале, Латвія.

ГРАЧОЎ Дзмітрый Фёдаравіч, н. у 1912 у Каменскім р-не Варонежскай вобл., рад. ашб 119-й сд, загінуў 22.9.1944. Пахаваны ў м.Сідрабене Елгаўскага р-на, Латвія.

ГРЫБОЎСКІ Андрэй Андрэевіч, н. у 1908 у в.Ульянова, рад 63-га сп, памёр ад ран 17.5.1945. Пахаваны ў г. Чарняхоўск Калінінградскай вобл.

ГРЫБОЎСКІ Васіль Антонавіч, н. у 1917, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ГРЫГОР'ЕЎ Мікалай Іванавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ГРЫЦКЕВІЧ Уладзімір Іванавіч, н. у 1909, рад. 260-га б-на аэрадр. абслугоўвання 20-га р-на авіябазіравання, прапаў без вестак 8.7.1941.

ДАНІЛАЎ Іосіф Віктаравіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ДАНІЛОВІЧ Іосіф Іосіфавіч, н. у 1902, рад. 403-га сп 145-й сд, загінуў 21.12.1944. Пахаваны ў в.Пусары, Латвія.

ДАШКЕВІЧ Якаў Іосіфавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ДЗЕВЯКОВІЧ Ігнат Барысавіч, прапаў без вестак 25.6.1944.

ДЗЕНІСЁНАК Леанід Сямёнавіч, н. у 1922, выконваў спецзаданне на фронце з 17.3.1942, загінуў 1.1.1943.

ДЗЯДУН Уладзімір Іванавіч, н. у 1923, рад. 6-га тк, прапаў без вестак 29.11.1942 каля в.М.Кропатава Ржэўскага р-на Цвярской вобл.

ДЗЯНІСАЎ Лявонцій Цярэнцьевіч, рад., памёр 30.1.1942.

ДУЦІКАЎ Аляксандр Васілевіч, н. у Смаленскай вобл., рад. 348-га сп, загінуў 10.10.1944. Пахаваны ў м.Пікеляй, Літва.

ДЫДО Мікалай Сцяфанавіч, н. у 1916, рад., загінуў у нямецкім палоне 20.4.1943.

ЖУК Мікалай Міхайлавіч, н. у 1924, прызваны ў г.Кісялёўску, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1943.

ЖУКАЎ Ягор Гаўрылавіч, рад., стралок 360-й сд, загінуў 19.9.1944. Пахаваны каля г.Баўска, Латвія.

ЗАБАРОЎСКІ Фелікс Эдуардавіч, н. у 1919, рад., наводчык 73-га сп 33-й сд, памёр ад ран 9.3.1944. Пахаваны ў г.Таропец Цвярской вобл.

ЗАМБАР Яўген Барысавіч, н. у 1909, рад. ППС 1485, прапаў без вестак у жніўні 1944.

ЗАРУБА Сяргей Маркавіч, лейт. 57-га ап 95-й сд, загінуў 15.10.1941. Пахаваны ў с.Нерубайскае Адэскай вобл.

КАЗЛОЎ Вячаслаў Іванавіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАЗЛОЎ Іван Станіслававіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАЗЛОЎ Сцяпан Макаравіч, н. у в.Кр.Слабада Патаеўскага р-на Тамбоўскай вобл., рад. 1119-га сп 332-й сд, прапаў без вестак 23.10.1944 у Латвіі.

КАНАПЕЛЬКА Пётр Паўлавіч, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАРДЗЮКОЎ Канстанцін Сцяпанавіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

КАСЕНКА Ягор Аляксандравіч, рад., прапаў без вестак у ліпені 1944.

КАСМЫЛЬ Георгій Аляксандравіч, н. у 1925, рад. 1018-га сп 269-й сд, загінуў 12.10.1943. Пахаваны каля в.Касцюкоўка Слаўгарадскага р-на Магілёўскай вобл.

КАСЦЮК Аляксандр Іванавіч, старш., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАЎТАК Захар Мікалаевіч, н. у 1902, сярж. 1190-га сп 357-й сд, загінуў 30.7.1944. Пахаваны ў г.Лепель.

КАЧАН Апанас Яфімавіч, н. у 1919, рад. 245-га сп 123-й сд, прапаў без вестак 28.8.1941.

КЛІМАЎ Марк Карнеевіч, н. у 1909, лейт. 1235-га сп 373-й сд, загінуў 22.3.1943. Пахаваны ў в.Нікіцінкі Дзямідаўскага р-на Смаленскай вобл.

КНЯЗЮК Іван Міхайлавіч, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1944.

КОРЫШ Антон Мікалаевіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

КРАТОВІЧ Іосіф Іванавіч, н. у 1915, прызваны Корткераскім РВК, Комі 5.8.1942, рад. 58-й асобн.буд.бр., загінуў 16.8.1943. Пахаваны каля в.Макар'еўская Пустынь Тосненскага р-на Ленінградскай вобл.

КРАЎЦОЎ Уладзімір Львовіч, н. у 1921, рад. 58-га сп 52-й сд, загінуў 26.9.1941.

КРАЎЧАНКА Ягор Аляксеевіч, н. у 1904, рад. 301-й сд, загінуў 12.12.1944. Пахаваны на х.Антонаў Варашылаўскага р-на Валгаградскай вобл.

КРОТАЎ Павел Кліменцьевіч, н. у 1913, рад., мінамётны нумар 378-й сд, загінуў 4.2.1945. Пахаваны каля г.Ліепая, Латвія.

КРУМІНЬ Канстанцін Якаўлевіч, н. у 1924, прызваны ў Краснаярскім краі, мал.сярж. 121-га гв.сп. 43-й гв.сд, загінуў 4.8.1944. Пахаваны каля м.Унгурмуйжа бліз г.Екабпілс, Латвія.

КУБАРСКІ Сцяпан Цітавіч, н. у 1920 у в.Воласава Віцебскай вобл., сярж.-артылерыст, прапаў без вестак у жніўні 1944.

КУЛАКОЎ Міхаіл Канстанцінавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

КУРАШ Іван Пятровіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЛАГУН Васіль Сакрыянавіч, н. у 1915, загінуў 23.5.1945. Пахаваны ў г.Хамутоў, Чэхаславакія.

ЛАПКОЎСКІ Аляксей Ягоравіч, сярж., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЛАПКОЎСКІ Андрэй Ягоравіч, н. у 1920, прызываўся ў г.Полацк, рад. 651-га ап супрацьтанкавай абароны РГК, прапаў без вестак 9.9.1941.

ЛАПКОЎСКІ Дзмітрый Міхайлавіч, н. у 1926, рад. 1071-га сп 311-й сд, памёр ад ран 6.2.1945. Пахаваны ў Германіі.

ЛАПКОЎСКІ Пётр Фёдаравіч, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1945.

ЛАПКОЎСКІ Фёдар Сяргеевіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЛАРЫЁНАЎ Васіль Іванавіч, н. у 1908 пад Масквой, рад. ашб 119-й сд, загінуў 20.9.1944. Пахаваны ў м.Сідрабене Елгаўскага р-на, Латвія.

ЛАТУТА Пётр Пятровіч, н. у 1915, рад. 159-га азпсп 4-й УА, прапаў без вестак 23.10.1944.

ЛАТЫШАЎ Мікалай Ціханавіч, рад., загінуў у нямецкім палоне 7.8.1942.

ЛІПАЎКА Аляксей Васілевіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЛІПАЎКА Міхаіл Фёдаравіч, н. у 1913, лейт., камандзір узвода 638-га сп 115-й сд, загінуў 10.4.1942. Пахаваны каля в.Л.Востраў Кірышскага р-на Ленінградскай вобл.

ЛІПСКІ Іосіф Канстанцінавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЛІСОЎСКІ Уладзімір Іванавіч, н. у 1922, лейт. 3-га асобн. гв.тп, загінуў 19.2.1943. Пахаваны ў Дзямянскім р-не Ноўгарадскай вобл.

ЛУКАШОНАК Мікалай Антонавіч, н. у 1905 у в.Белая Полацкага р-на, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЛУКАШОНАК Фёдар Сямёнавіч, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

ЛЯВІЦІН Леў Мацвеевіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1941.

ЛЯШЧОНАК Альберт Аляксандравіч, н. у 1924, прызваны ў г.Кемерава, рад. 229-га гв.сп 72-гв.сд, загінуў 6.9.1943. Пахаваны ў г.Мярэфа Харкаўскай вобл.

МАЛІНОЎСКІ Клім Ісаевіч, н. у 1909, рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 20.9.1944. Пахаваны каля м.Бірзгале бліз г.Рыга.

МАЛЯЎКА Эдуард Іосіфавіч, мал.кам., прапаў без вестак у верасні 1941.

МАНГАЛЁЎ Павел Піліпавіч, мал.палітрук Ваенсавета Маскоўскай ВА, прапаў без вестак у маі 1944.

МАРОЗ Іван Міхайлавіч, н. у 1923, мал.сярж., радыст 1059-га сп 96-й сд, загінуў 9.10.1944. Пахаваны ў в.Цэлкуво-Дужэ Пултускага павета, Польшча.

МАСЛАЎ Павел Сяргеевіч, н. у в.Дзергачова Раменскага р-на Маскоўскай вобл., гв.ст.сярж., п/п 34535, загінуў 17.8.1943. Пахаваны ў в.Грабеннікава Сумскай вобл.

МАСЛОЎСКІ Вацлаў Адольфавіч, рад. 12-га Польскага пп Польскай пд, загінуў 24.4.1945. Пахаваны ў м.Геніксдорф.

МАСЛОЎСКІ Іосіф Іосіфавіч, н. у 1924, рад. 378-й сд, памёр ад ран 5.2.1945. Пахаваны ў г.Прыекуле, Латвія.

МІСЮК Дзмітрый Мікалаевіч, н. у 1921, рад. 4-га асобн.буд.б-на 131-й асобн.буд.бр., загінуў 5.12.1942. Пахаваны ля в.Ардон, Паўночная Асеція.

МІСЮК Павел Мікітавіч, н. у 1918, сярж. 1212-га сп 364-й сд, загінуў 15.8.1942. Пахаваны ў в.Сутокі Старарускага р-на Ноўгарадскай вобл.

МІХАЙЛАЎ Архіп Данілавіч, н. у 1914, прызваны ў г.Лепель, рад. 1115-га сп 332-й сд, прапаў без вестак 12.3.1945.

МІХАЙЛАЎ Пётр Міхайлавіч, н. у 1904, рад. 813-га сп 239-й сд, прапаў без вестак 17.8.1944.

МІЦКЕВІЧ Станіслаў Іванавіч, н. у 1919, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1944.

НЕВЯДОМСКІ Пётр Эдуардавіч, н. у 1926, рад. 18-га гв.сп 9-й гв.сд, прапаў без вестак 4.12.1944.

НЕРАЗІК Міхаіл Сямёнавіч, фельчар 142-га сп, прапаў без вестак у ліпені 1941.

НОВІКАЎ Васіль Іванавіч, н. у 1906, рад. 511-га сп 239-й сд, загінуў 17.9.1944. Пахаваны ў г.Баўска, Латвія.

НОВІКАЎ Канстанцін Сільвестравіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

НЯМІРА Ігнат Данілавіч, н. у 1925, рад. 1027-га сп 198-й сд, загінуў 4.2.1945. Пахаваны ў Латвіі.

ПАДЛАБНОЙ Уладзімір Паўлавіч, н. у 1921 у г.Віцебск, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ПАЛЫНСКІ Станіслаў Фёдаравіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПАЛЫНСКІ Яўген Рыгоравіч, рад., п/п 52126, памёр у шпіталі 29.4.1946. Пахаваны ў г.Цвер.

ПАПКОЎ Сямён Васілевіч, н. у 1901, рад. 1168-га сп 346-й сд, прапаў без вестак 11.8.1942.

ПАРАДНІК Валянцін Аляксеевіч, н. у 1925, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1943.

ПАРШУТА Аляксандр Іосіфавіч, н. у 1896, рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 12.8.1944. Пахаваны ў г.Екабпілс, Латвія.

ПАЎЛЮКЕВІЧ Уладзімір Іларыёнавіч, загінуў 5.11.1944. Пахаваны ў г.Нікрацэ, Латвія.

ПАЎЛЮКЕВІЧ Уладзімір Ульянавіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

ПАШКЕВІЧ Іван Ульянавіч, сярж. 201-й сд, загінуў 27.1.1944. Пахаваны ў в.Мельніца Ленінградскай вобл.

ПЕТУХОЎ Віктар Пятровіч, н. у 1907, рад. 1256-га сп 378-й сд, загінуў 2.8.1944. Пахаваны ў г.Ліваны, Латвія.

ПЕТУХОЎ Якаў Мікалаевіч, н. у 1902, лейт. 98-й тб, загінуў 2.9.1942. Пахаваны каля в.Сінявіна 6.Мгінскага р-на Ленінградскай вобл.

ПІЛЕЦКІ Аляксей Канстанцінавіч, н. у 1911, прызваны Аларскім РВК, рад., прапаў без вестак у снежні 1941.

ПУЗАКА Ігнат Яфімавіч, н. у 1906, рад. 1117-га сп 332-й сд, загінуў 10.10.1944. Пахаваны каля г.Мажэйкяй, Літва.

ПЯТНІЦА Міхаіл Максімавіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПЯТРЭНЯ Арсень Іванавіч, рад., загінуў 4.10.1942.

РАГОЎСКІ Аляксандр Іосіфавіч, н. у 1924, рад. 306-й сд, загінуў 20.2.1945. Пахаваны каля г.Прыекуле, Латвія.

РУТКОЎ Васіль Якаўлевіч, рад. 1254-га сп 378-й сд, прапаў без вестак 21.12.1944.

РУТКОЎСКІ Браніслаў Мартынавіч, н. у 1908, тэхнік-інт. I ранга, прапаў без вестак у 1941.

РЭВУТ Міхаіл Іванавіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

САВЕЙКА Мікалай Фролавіч, н. у 1911, прызваны ў г.Іржынск Краснаярскага краю, рад. 246-га гв.сп 82-й гв.сд, загінуў 5.2.1945. Пахаваны каля г.Золач Познанскага ваяв., Польшча.

САДОЎСКІ Уладзімір Антонавіч, н. у г.Екацярынбург, рад. 698-га сп 146-й сд, загінуў 13.7.1942. Пахаваны ў в.Касімаўка Масальскага р-на Калужскай вобл.

САКОВІЧ Мікалай Паўлавіч, старш., прапаў без вестак у верасні 1944.

САМОЙЛАЎСКІХ Фёдар Емяльянавіч, н. у 1911 у г.Сцерлітамак, Башкортастан, рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 20.9.1944. Пахаваны каля м.Бірзгале бліз г.Рыга, Латвія.

САМОЙЛЕНКА Дзмітрый Аляксеевіч, рад., п/п 924461, загінуў 23.11.1944.

САФРОНЕНКА Антон Віктаравіч, н. у 1906, рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 21.12.1944. Пахаваны ў п.Пампалі Салдускага р-на, Латвія.

СВІСТУН Іван Аляксандравіч, н. у 1895, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

СВЯРДЛОЎ Іцак Гіршавіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

СЕЛЯЗНЁЎ Сямён Яўстафавіч, н. у 1915 у б.Сіроцінскім р-не, рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 20.9.1944. Пахаваны каля м.Бірзгале бліз г.Рыга, Латвія.

СЕМЕЖ Аляксандр Восіпавіч, н. у 1921, рад. 944-га сп 259-й сд, прапаў без вестак 22.10.1941.

СІВОХА Мікалай Ігнатавіч, н. у 1920, ст.сярж., прапаў без вестак у верасні 1944.

СІНІЦА Аляксандр Аркадзевіч, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

СІНІЦЫН Анатоль Іванавіч, рад. 1069-га сп 311-й сд, загінуў 30.10.1944. Пахаваны ў г.п.Вайнёдэ, Латвія.

СКАВАРОДКА Васіль Георгіевіч, н. у 1913, прызваны Тосненскім РВК, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1944.

СКОБЕЛЕЎ Мікалай Аляксеевіч, н. у 1912 у с.Андрэеўскае Смаленскай вобл., памёр ад ран 5.8.1941. Пахаваны ў с.Троіцкае Дзяржынскага р-на.

СКОП Віктар Паўлавіч, н. у 1923, мал.лейт. 29-га гв.сп 12-й гв.сд, загінуў 25.2.1943. Пахаваны ў г.Гарадзішча Болхаўскага р-на Арлоўскай вобл.

СМІРНОЎ Васіль Рыгоравіч, н. у 1918 у Шпалянскім р-не Чаркаскай вобл., рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 20.9.1944. Пахаваны каля м.Бірзгале бліз г.Рыга, Латвія.

СТРЫМЖА Мікалай Давыдавіч, н. у 1903, рад. 43-й сд, загінуў 22.7.1943. Пахаваны ў пас. б.Сінявінскага р-на Ленінградскай вобл.

СТУПІН Міхаіл Іванавіч, н. у 1918, рад. 159-га азпсп 4-й УА, прапаў без вестак 11.10.1944.

СЫЧОЎ Міхаіл Сцяпанавіч, рад., прапаў без вестак у чэрвені 1941.

СЯМЁНАЎ Мікіта Мікалаевіч, н. у 1892,

прызываўся ў Алма-Аціпскай вобл., рад. 115-га асобн. сп Бабруйскай бр., загінуў 6.9.1944. Пахаваны ў в.Куравец Пултускага пав., Польшча.

СЯТКОЎСКІ Сямён Іванавіч, н. у 1915, рад. 791-га сп 135-й сд, загінуў 6.3.1943. Пахаваны ў в.Трошыніха Бельскага р-на Цвярской вобл.

ТВАРАНОВІЧ Станіслаў Вікенцьевіч, н. у 1908, прызваны Сыктыўдзінскім /Комі/ РВК, загінуў 23.8.1943. Пахаваны ў с.Калона Ізюмскага р-на Харкаўскай вобл.

ТОЛСЦІКАЎ Васіль Якаўлевіч, н. у 1909, прызываўся Краснатуранскім РВК, рад., санінструктар 9-га ап, загінуў 27.1.1945. Пахаваны ў в.Отмут.

ТРУСКОЎСКІ Іван Іосіфавіч, н. у 1922, мал.сярж. 923-га сп 251-й сд, загінуў 17.2.1943. Пахаваны каля в.Боблева Сычоўскага р-на Смаленскай вобл.

ТРЫПУК Сяргей Іванавіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку.

УРБАН Аляксандр Васілевіч, н. у 1907, рад., матрос 2-й бат. 6-й Марской бр., прапаў без вестак 9.12.1941.

УРБАН Міхаіл Аркадзевіч, н. у 1923, прызваны ў г.Разань, рад. 23-й асбр, загінуў 6.2.1944. Пахаваны каля в.Манакова б.Калінінскай вобл.

УРБАН Ульян Іванавіч, н. у 1907, рад. 63-й сд, памёр ад ран 28.2.1945. Пахаваны ў г.Чарняхоўск Калінінградскай вобл.

УСЕЛЕНАК Віктар Ігнатавіч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак у маі 1944.

ФЕДАЦЁНАК Канстанцін Мікалаевіч, н. у 1905, рад. 69-га гв.сп 21-й гв.сд, загінуў 17.8.1944. Пахаваны ў Латвіі.

ФЕДАЦЁНАК Мікалай Маркавіч, н. у 1915 у Расонскім р-не, сярж., в/ч 2304, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ФІЦІНАЎ Міхаіл Рыгоравіч, рад., памёр у шпіталі 28.12.1945. Пахаваны ў г.Рыбінск.

ФРАЛОЎ Павел Кандратавіч, н. у 1922, прызваны ў г.Полацк, рад. 69-га гв.сп, загінуў 18.8.1944. Пахаваны каля м.Ваверы, Латвія.

ФЯФЁЛАЎ Мікалай Аляксеевіч, лейт., кам.роты, прапаў без вестак у чэрвені 1941.

ХАРЧАНКА Ягор Васілевіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ХАТКЕВІЧ Віктар Міхайлавіч, старш. 2-й стацці, загінуў 6.10.1943.

ХВЕЖАНКА Кліменцій Емяльянавіч, паліграк роты, прапаў без вестак у 1944.

ЦАЛІАН Сяргей Аляксандравіч, н. у 1926, рад., прапаў без вестак 17.9.1942.

ЦІТОВІЧ Аляксандр Канстанцінавіч, н. у 1925, гв.рад., памёр ад ран 25.1.1945. Пахаваны ў г.Прыекуле, Латвія.

ЦІХАМІРАЎ Мікалай Мікітавіч, н. у 1926 у в.Гараватка Новасакольніцкага р-на Пскоўскай вобл., рад. 64-га гв.сп 21-й гв.сд, загінуў 20.8.1944. Пахаваны каля в.Раусені Мадонскага р-на, Латвія.

ЦЯСТА Віктар Вікенцьевіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЦЯСТА Ігнат Аляксеевіч, б.нач.штаба партызанскага атрада імя А.Я.Пархоменкі Асвейскай бр. імя М.В.Фрунзе, загінуў на фронце ў 1943.

ЧАМАКІН Павел Сцяпанавіч, н. у 1909 у Карпагорскім р-не Архангельскай вобл., рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 20.9.1944. Пахаваны каля каля г.Рыга, Латвія.

ЧУЛКО Іван Васілевіч, рад., памёр ад ран 3.4.1945. Пахаваны каля г.Рацыбуж, Польшча.

ШАБАНАЎ Рыгор Уладзіміравіч, н. у 1913, лейт. 741-га сп 128-й сд, загінуў 20.10.1941.

ШАДУРСКІ Віктар Якімавіч, рад., загінуў 16.2.1945. Пахаваны ў Германіі.

ШАСТАКОЎ Ілья Ігнатавіч, мал.сярж. 62-й тбр, загінуў 3.9.1942. Пахаваны каля г.Сталінград.

ШАТРОЎ Пётр Маркавіч, н. у 1912, рад 813-га сп 239-й сд, памёр ад ран 2.8.1944. Пахаваны ў г.Ліваны, Латвія.

ШВЕД Міхаіл Міхайлавіч, н. у 1926, рад., прапаў без вестак 17.1.1945.

ШКЕЦІК Барыс Якаўлевіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ШЫМАНСКІ Раман Паўлавіч, н. у 1988, рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 12.8.1944. Пахаваны ў г.Екабпілс, Латвія.

ЯКУБОЎСКІ Іосіф Міхайлавіч, н. у 1909, рад. 153-й сд, загінуў 26.2.1942. Пахаваны каля в.Лошава Смаленскай вобл.

ЯЛЕНСКІ Аляксандр Маркавіч, н. у 1903, рад., загінуў 1.3.1945. Пахаваны ў Германіі.

ЯНКОЎСКІ Фёдар Сяргеевіч, н. у 1918, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЯРМАК Уладзімір Сцяпанавіч, н. у 1900, рад., загінуў 3.5.1945. Пахаваны ў Германіі.

ЯСІНСКІ Яўген Уласавіч, н. у 1923, прызваны ў г.Новасібірск, прапаў без вестак у 1943.

БЫЛЫ АСВЕЙСКІ РАЁН (вёскі невядомыя)

АГУРЭЦКІ Фёдар Арцёмавіч, н. у 1901, рад. 272-га гв.сп 90-й гв.сд, памёр ад ран 13.3.1944 каля в.Баракі Себежскага р-на Пскоўскай вобл.

АКСЯНОВІЧ Даніла Данілавіч, н. у 1906, старш. 1108-га сп 331-й сд, прапаў без вестак 4.2.1945 пад г.Ландсберг, Германія.

АЛЯХНОВІЧ Сяргей Іванавіч, н. у 1895, рад. 259-га сп 179-й сд, прапаў без вестак 16.12.1943.

АНГУДОВІЧ Аляксандр Уладзіміравіч, н. у 1924, прызваны Фрунзенскім РВК, мал.сярж. 245-га сп 123-й сд, прапаў без вестак 23.3.1943.

АНІКЕЕЎ Мікалай Ягоравіч, прызваны Стадольскім РВК, рад., сапёр 49-й тбр, загінуў 30.11.1942. Пахаваны каля в.Старухі б.Калінінскай вобл.

АНТОНАЎ Уладзімір Мікалаевіч, н. у 1926 у б.Сіроціцкім р-не, рад. 1259-га сп 381-й сд, загінуў 4.7.1944. Пахаваны на ст.Якрана ў Ленінградскай вобл.

АРЛОЎ Павел Ісакавіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

АСТАПКОВІЧ Ігнат Андрэевіч, н. у 1915, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

БАРОХА Антон Арцёмавіч, н. у 1905, рад. 1239-га сп 373-й сд, загінуў 7.12.1942. Пахаваны ў Маладатудскім р-не Цвярской вобл.

БАРЫСЭВІЧ Люціян Ігнатавіч, н. у 1910, прапаў без вестак у снежні 1944 у Латвіі.

БАХМЕТ Міхаіл Міхайлавіч, н. у 1915, мал.лейт., памёр ад ран 30.3.1942. Пахаваны ў г.Тамбоў.

БАЦЁХА Міхаіл Іосіфавіч, н. у 1916, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

БУБОВІЧ Вікенцій Пятровіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БУБОВІЧ Іван Адамавіч, н. у 1896, прызваны Паўлаўскім РВК, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БУРДО Андрэй Васілевіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ГАНЧАРОНАК Аляксей Восіпавіч, н. у 1902, рад. 249-га гв. сп 85-й гв.сд, загінуў 16.8.1944. Пахаваны ў Мадонскім р-не, Латвія.

ГРЫБАЧ Яфім Уладзіміравіч, н. у 1913, ст.лейт. 498-га сп, загінуў 26.9.1943. Пахаваны ў с.Касачоўка Казялецкага р-на Чарнігаўскай вобл.

ДАШКЕВІЧ Аляксандр Пятровіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ДЗЯМІДАЎ Міхаіл Іванавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЖУК Ігнат Сямёнавіч, н. у 1911, мал.лейт. 930-га сп 256-й сд, загінуў 7.2.1943. Пахаваны каля г.Санкт-Пецярбург.

ЗАБАГОНСКІ Сяргей Сяргеевіч, н. у 1920, сярж. 102-й асбр, прапаў без вестак 18.1.1943.

ЗАБІНЯКА Дзмітрый Францавіч, рад., прапаў без вестак у студзені 1945.

ЗАЙЦАЎ Міхаіл Міхайлавіч, н. у 1906 у Ржэўскім р-не Цвярской вобл., рад. 319-й сд, загінуў 24.8.1944. Пахаваны каля г.Екабпілс, Латвія.

ЗАШЧЫРЫНСКІ Роберт Вікенцьевіч, н. у 1910, рад., загінуў 22.1.1944. Пахаваны ў в.Долгава Ноўгарадскай вобл.

ЗЛОТКА Міхаіл Аляксандравіч, сярж., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЗУЕЎ Міхаіл Рыгоравіч, н. у 1925, рад. 344-га сп 119-й сд, загінуў 13.3.1944. Пахаваны каля в.Спірава Пустошкінскага р-на Пскоўскай вобл.

ІВАНОЎ Аляксандр Калістратавіч, рад., стралок, загінуў 15.9.1943 каля г.Новарасійск.

ІВАНОЎ Мікалай Львовіч, рад. прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАБЯКА Міхаіл Іванавіч, рад., загінуў 25.7.1944. Пахаваны ў Латвіі.

КАЗАЧОНАК Аляксандр Васілевіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

КАЗАЧОНАК Яўген Піліпавіч, н. у 1921, лейт. 75-га сп 31-й сд, прапаў без вестак 23.7.1942.

КАЗУЛЕВІЧ Пётр Піліпавіч, н. у 1908, лейт. 893-га сп 196-й сд, загінуў 20.8.1943.

КАЗУСЬ Яфім Пятровіч, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1944.

КАЛЕСНІКАЎ Іосіф, н. у 1925, гв.рад. асобн.лыжн.б-на 165-й сд, загінуў 20.1.1944 у в.Мацкова б.Калінінскай вобл.

КАПЛЯР Сямён Іванавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

КОЎЗЕЛЬ Андрэй Лявонцьевіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КУДРАЎЦАЎ Аляксандр Лявонцьевіч, н. у 1924, рад 608-га сп 332-й сд, загінуў 30.4.1944. Пахаваны каля в.Такавінец Полацкага р-на.

КУЗЬМА Фёдар Рыгоравіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у лютым 1944.

КУРДАЯЧАНКА Пётр Маркавіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛАПЕКА Аляксей Іванавіч, н. у 1905, рад. 131-га сп 71-й сд, прапаў без вестак 29.9.1941.

ЛАПЕКА Пётр Цімафеевіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЛЕМЯШОНАК Георгій Іванавіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛЕМЯШОНАК Іосіф Іванавіч, рад. 925-га сп 249-й сд, загінуў 7.11.1941 каля в.Берднікі.

ЛОСЬ Васіль Савельевіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛОСЬ Іван Васілевіч, н. у 1921, рад. 947-га сп 268-й сд, прапаў без вестак 1.10.1941.

ЛУКАШОНАК Павел Васілевіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЛЯМНІЦКІ Канстанцін Сяргеевіч, н. у 1921, прызваны з г.Гомель, ст.сярж. 422-га сп 170-й сд, загінуў 7.3.1945. Пахаваны ў Альфельдэ, Усходняя Прусія,

МАКАРАЎ Эдуард Васілевіч, н. у 1923, рад. 120-га сп 69-й сд, загінуў 24.2.1945. Пахаваны на Паморскім в-ве, Польшча.

МАЛАНЧЭЎСКІ Яфім Васілевіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАЛЯЎКА Пётр Іванавіч, н. у 1923, рад. 947-га сп 130-й сд, загінуў 10.3.1942. Пахаваны ў в.Печышча.

МАРАЧКОЎСКІ Аляксандр Сямёнавіч, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1944.

МАРАЧКОЎСКІ Іван Іосіфавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

МАРАЧКОЎСКІ Фёдар Кліменцьевіч, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

МАРКЕВІЧ Ягор Паўлавіч, н. у 1918, рад., прапаў без вестак у ліпені 1944.

МАРОЗ Аляксандр Міхайлавіч, н. у 1917, рад. 387-га сп 136-й сд, прапаў без вестак 17.11.1941.

МАРОЗ Сцяпан Іосіфавіч, н. у 1908, в/ч 291, п/п 467, прапаў без вестак 29.7.1944.

МАЦКЕВІЧ Уладзімір Фёдаравіч, н. у 1926, мал.сярж. 346-га сп 63-й сд, загінуў 6.2.1945. Пахаваны у п.Слаўскае Баграціёнаўскага р-на Калінінградскай вобл.

МАЦУЛЕВІЧ Валянцін Алякс., н. у 1920, сярж. 34-га гв.сп 13-й гв.сд, прапаў без вестак 20.9.1942 у г.Сталінград.

МАЦУЛЕВІЧ Іван Іванавіч, н. у 1905, рад. 9-га сп 7-й арміі, памёр ад ран 12.8.1941. Пахаваны ў г.Петразаводск.

МАЦУЛЕВІЧ Іван Пятровіч, н. у 1917, сярж., в/ч 97768, загінуў 22.6.1943. Пахаваны ў в.Новая Мгінскага раёна Ленінградскай вобл.

МАШАРАЎ Антон Пятровіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

МІКУЛЁНАК Яфім Фёдаравіч, ст.сярж., памёр ад ран 6.11.1942. Пахаваны ў в.Кірыкі Арлоўскай вобл.

МІХАЙЛОЎСКІ Іван Восіпавіч, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

МІХНО Яўген Мікалаевіч, рад., прапаў без вестак 29 сакавіка 1944.

МОСКЕЛЬ Абрам Іосіфавіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1942.

НЯДБАЛЬСКІ Піліп Ігнатавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ПАДГАЙСКІ Захар Васілевіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ПАЦАЛУЕНАК Антон Восіпавіч, н. у 1925, рад. 1197-га сп 360-й сд, загінуў 5.2.1944. Пахаваны каля в.Новая Вёска Віцебскай вобл.

ПАЦАЛУЕНАК Мікалай Васілевіч, рад., прапаў без вестак 17.7.1941.

ПАЧКАЙ Вячаслаў Ільіч, н. у 1896, рад. 272-га гв.сп 90-й гв.сд, загінуў 2.2.1944. Пахаваны каля в. Казакі Гарадоцкага р-на.

ПЕРСОН Леў Абрамавіч, н. у 1910, лейт., камандзір танка 114-га тп, прапаў без вестак 17.12.1942.

ПІЛЮШЫН Пётр Ульянавіч, н. у 1918, рад. 133-га гв.сп 44-й гв.сд, прапаў без вестак 19.12.1942.

ПЛЯШКОЎ Уладзімір Ягоравіч, н. у 1926, рад., разведчык 264-га сп 241-й сд, загінуў 7.9.1945. Пахаваны ў с.Пусцееў Марава-Астражскога р-на, Чэхаславакія.

ПУДАЎ Аляксей Сцяпанавіч, мал.сярж., загінуў 8.10.1943.

ПУДАЎ Арсень Васілевіч, сярж., прапаў без вестак у верасні 1944.

ПУДАЎ Васіль Міхайлавіч, н. у 1921, прызваны ў г. Ленінградзе, рад., прапаў без вестак у чэрвені 1944.

ПУДАЎ Іван Піліпавіч, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1944.

ПУДАЎ Сямён Андрэевіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

РАДЗІЁНАЎ Мікалай Пятровіч, сярж. 996-га сп 286-й сд, загінуў 4.11.1941. Пахаваны ў в.Гонтавая Ліпка Мгінскага р-на Ленінградскай вобл.

САВЕЙКА Баляслаў Іосіфавіч, н. у 1925, рад. 331-га сп 96-й сд, загінуў 20.3.1945. Пахаваны недалёка ад м.Бранева каля г.Эльблонг, Польшча.

САВІЦКІ Пётр Іванавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

САМУСЁНАК Дзмітрый Цімафеевіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак у верасні 1941.

СІНЯЎСКІ Якаў Карпавіч, рад., загінуў у нямецкім палоне 11.2.1942.

СКРЫПКА Цімафей Сяргеевіч, н. у 1909, рад. 221-га асапб 150-й сд, загінуў 22.6.1944. Пахаваны ў в.Бутылкі Пустошкінскага р-на Пскоўскай вобл.

СЛАБАДА Павел Цярэнцьевіч, н. у 1909, рад. 234-га сп 179-й сд, загінуў 30.8.1942. Пахаваны каля в.Пушкары Бельскага р-на Смаленскай вобл.

СНАПОК Аляксандр Бенядзіктавіч, н. у 1917 у 6.Задзежанскім с/с, мал.сярж. 181-га асапб 111-й сд, загінуў 27.7.1941. Пахаваны каля в.Стаі Лужскага р-на Ленінградскай вобл.

СУДНІКАЎ Міхаіл Спірыдонавіч, н. у 1922, прызваны Агапаўскім РВК Чэлябінскай вобл., лейт.

СТАЛЬМАК Аркадзь Барысавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

УЛЬЯНОЎСКІ Іван Дзмітрыевіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ФРАЛЁНАК Іван Мікітавіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ХАРЛАМАЎ Мікалай Рыгоравіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ХМЯЛЕЎСКІ Сцяпан Васілевіч, рад. прапаў без вестак у верасні 1944.

ХМЯЛЬНІЦКІ Аляксандр Усцінавіч, н. у 1897, рад. 3-га асапб 124-й асд, загінуў 14.9.1943. Пахаваны каля в.Міхайлава Смаленскай вобл.

ЦІХАНАЎ Пётр Васілевіч, н. у 1897, сярж. 1216-га сп 364-й сд, загінуў 14.1.1943. Пахаваны ў в.Новая Мгінскага р-на Ленінградскай вобл.

ЦЭХАН Леанід Пятровіч, н. у 1918, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

ЧАПКЕВІЧ Пётр Міхайлавіч, н. у 1926, рад. 272-га гв.сп 90-й гв.сд, загінуў 4.2.1944. Пахаваны каля в.Тапорына Гарадоцкага р-на.

ЧАПУК Пётр Аляксеевіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЧАРНАВОК Павел Паўлавіч, н. у 1914, рад. 272-га гв.сп 90-й гв.сд, загінуў 3.2.1944, пахаваны каля в.Тапорына Гарадоцкага р-на.

ЧЫРВАНЕЦ Андрэй Фёдаравіч, н. у 1901, рад. 1239-га сп 373-й сд, загінуў 6.12.1942. Пахаваны ў Маладатудскім р-не Цвярской вобл.

ЧЫРВАНЕЦ Міхаіл Трафімавіч, н. у 1915, старш. 1046-га сп, памёр ад ран 22.2.1942. Пахаваны ў г.Беламорск, Карэлія.

ЧЫРВАНЕЦ Цімафей Ігнатавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЧЭЙЧЫС Генадзь Францавіч, н. у 1919 у г.п.Асвея, рад., загінуў 8.8.1944 у Кіеўскай вобл.

ШАБАЛОЎСКІ Аляксандр Арсенцьевіч, н. у 1925, рад. 46-й мех.бр., загінуў 16.9.1943. Пахаваны ў в.Падселле Духаўшчынскага р-на Смаленскай вобл.

ШАНДЗЯЛА Ігнат Восіпавіч, н. у 1925, рад. 1117-га сп 332-й сд, загінуў 28.10.1944. Пахаваны ў Латвіі.

ШАНЬКО Васіль Валяр'янавіч, н. у 1903, рад. 1239-га сп 373-й сд, загінуў 7.12.1942. Пахаваны ў Маладатудскім р-не Цвярской вобл.

ШАЎРАК Баляслаў Іванавіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ШАЎРАК Віктар Мартынавіч, н. у 1918, ст.лейт. 29-га атп 6-га гв.мк, загінуў 31.7.1943. Пахаваны на тэрыторыі конезавода № 15 Ульянаўскага р-на Калужскай вобл.

ШАЎРАК Іван Кузьміч, н. у 1922, рад. 145-га асб, загінуў 26.6.1943. Пахаваны ў в.Андроніха Велікалуцкага р-на Пскоўскай вобл.

ШЫПІЛА Сцяпан Карпавіч, н. у 1908, прызваны ў г.Ніж.Тагіл, рад., п/с 14, к.224/7 у Свярдлоўску, прапаў без вестак у лістападзе 1941.

ШЫПІЛА Фёдар Якаўлевіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЭСТРЫН Ісак Залманавіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЯСЮКЕВІЧ Іосіф Паўлавіч, н. у 1918, рад. 1062-га сп 281-й сд, загінуў 21.12.1941. Пахаваны ў Мглінскім р-не Ленінградскай вобл.

ЯСЮКЕВІЧ Рыгор Паўлавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЯФІМАЎ Іван Рыгоравіч, рад., прапаў без вестак ў верасні 1944.

БОРКАВІЦКІ СЕЛЬСАВЕТ

ВЁСКА АДАМОВА

ГУРЧОНАК Іван Данілавіч, н. у 1920, рад. 106-га сп 29-й сд, загінуў 26.12.1944. Пахаваны каля г.п. Вайнёдэ, Латвія.

КАДУШКА Іосіф Вікенцьевіч, н. у 1919, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КРАСЬКО Андрэй Васілевіч, н. у 1904, рад. 634-га сп 119-й сд, загінуў 9.10.1944. Пахаваны на ст. Віякшняй, Літва.

КРАСЬКО Даніла Трафімавіч, н. у 1911 у в. Крумплева Полацкага р-на, рад., прапаў без вестак у ліпені 1941.

КУРАШ Міхаіл Уладзіміравіч, рад. 119-й сд, загінуў 22.9.1944. Пахаваны ў Латвіі.

ЛАПКОЎСКІ Пётр Аляксандравіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак 30.12.1941.

ЛУШЧЫК Аркадзь Сцяпанавіч, н. у 1917, загінуў 6.1.1944. Пахаваны ў г. Кіраваград.

МАЧУЛЬСКІ Іван Іванавіч, н. у 1922, рад. 1190-га сп 357-й сд, загінуў 21.12.1944. Пахаваны ў п. Пампалі, Латвія.

ПАЎЛЁНАК Аляксандр Сяргеевіч, рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 26.9.1944. Пахаваны каля г. Рыга.

СКАРБОЎСКІ Браніслаў Іванавіч, н. у 1917, рад. 369-й аашр 1-й уд. арміі, загінуў 23.6.1944. Пахаваны каля в. Грыгоркіна Цвярской вобл.

ВЁСКА АНТУШОВА

АНАНЧАНКА Аляксей Васілевіч, н. у 1910, ст. матрос, прапаў без вестак у 1944.

АНАНЧАНКА Васіль Лук'янавіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

АНАНЧАНКА Ягор Васілевіч, н. у 1899, рад., загінуў у ліпені 1944.

ВЁСКА БАРЗДЗІЛАВА

КРАСЬКО Аляксей Сцяпанавіч, н. у в. Якубенкі, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КРАСЬКО Пётр Сцяпанавіч.

КУРЫЛЁНАК Павел Іванавіч, н. у 1904, рад., памёр ад ран 6.1.1944. Пахаваны ў в. Рудзенка Жлобінскага р-на Гомельскай вобл.

МАЛАХАЎ Ціхан Васілевіч, рад. 64-га гв. сп 21-й гв. сд, памёр ад ран 20.9.1944. Пахаваны каля в. Стаудэні, Латвія.

МЯДЗВЕДЗЕЎ Уладзімір Дзям'янавіч.

ФІЦЬКОВІЧ Іван Емяльянавіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ШАНЬКО Васіль Мікітавіч, загінуў пры абароне Ленінграда.

ВЁСКА БАРСУКІ

ЗУБРЫЦКІ Дзмітрый Харытонавіч, н. у 1908, рад. 813-га сп 239-й сд, загінуў 10.10.1944. Пахаваны каля г. Мажэйкяй, Літва.

ЛІПАЎКА Аляксандр Міхайлавіч, рад. 1195-га сп 360-й сд, загінуў 11.8.1944. Пахаваны ў Латвіі.

ЛЯСНІЧЫ Іван Кандратавіч, н. у 1918, рад. 1071-га сп 311-й сд, загінуў 26.9.1944. Пахаваны ў в. Бірзгале Радвілішскага р-на, Літва.

ЛЯСНІЧЫ Сцяпан Васілевіч, н. у 1904, прызваны з г. Беласток, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛЯСНІЧЫ Уладзімір Кандратавіч, н. у 1922, рад. 462-га сп 168-й сд, загінуў 23.11.1944. Пахаваны каля г. Ауцэ, Латвія.

НАВУМЧЫК Аркадзь Паўлавіч, н. у 1923, прапаў без вестак.

НАВУМЧЫК Карп Міхайлавіч, н. у 1907, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

НАВУМЧЫК Фёдар Мікалаевіч, н. у 1910, сярж.

ПАРШУТА Іван Васілевіч, н. у 1920, прапаў без вестак у 1941.

ЧЫГАК Іван Фёдаравіч, н. у 1916, рад. п/с 42, прапаў без вестак у Японіі.

ЧЫГАК Іосіф Паўлавіч, н. у 1917.

ЧЫГАК Канстанцін Паўлавіч, н. у 1923, прапаў без вестак.

ЧЫГАК Павел Паўлавіч, н. у 1913, рад. 59-га гв. сп 21-й гв. сд, загінуў 18.8.1944. Пахаваны каля г. Мадона, Латвія.

ЧЫГАК Павел Фёдаравіч, н. у 1904, рад. 813-га сп 239-й сд, загінуў 23.3.1945. Пахаваны ў р-не Глубчыцэ, Верх. Сілезія.

ЧЫГАК Фёдар Аляксеевіч, н. у 1903, рад., п/п 59364, прапаў без вестак у красавіку 1945.

ВЁСКА БАТУРЫНА

ПАЛЫНСКІ Цярэнцій Хрысанавіч, н. у 1906, рад. асобн. б-на 119-й сд, загінуў 20.9.1944. Пахаваны ў м. Сідрабене Елгаўскага р-на, Латвія.

ВЁСКА БОРКАВІЧЫ

АКАЦЭВІЧ Раман Аляксандравіч, н. у 1923, рад. 144-га сп 28-й сд, памёр ад ран 1.10.1944. Пахаваны ў Мадонскім р-не, Латвія.

АЎЛАСЕНАК Яўген Васілевіч, н. у 1918, рад., прапаў без вестак у ліпені 1944.

БАБІЧ Сяргей Аркадзевіч, н. у 1914 у в. Крывалапава, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

БАРАДУЛЬКІН Уладзімір Прохаравіч, н. у 1921 у в. Кілачова Расонскага р-на, рад., прапаў без вестак у чэрвені 1944.

БАРАНОВІЧ Дзмітрый Піменавіч, н. у 1903 у в. Дворыца Полацкага р-на, мал. лейт., камандзір узвода 126-га асобн. б-на 42-й А, прапаў без вестак у верасні 1941.

БАРСТОК Фёдар Васілевіч, н. у 1919, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БУЛЫГА Франц Алімпавіч, н. у 1907, рад., загінуў 10.8.1941 каля г. Себеж.

ВАЛЕНЦІК Аляксандр Пятровіч, рад. 854-га сп, загінуў 29.1.1945. Пахаваны ва Усх. Прусіі.

ВАЛЕНЦІК Генадзь Пятровіч, н. у 1919, мал. кам. флоту, загінуў 24.11.1941 на пераходзе да астравоў Готланд.

ВІДУНОК Антон Іосіфавіч, н. у 1920 у б. Луначарскім с/с, рад., прапаў без вестак.

ВОЛКАЎ Нікіфар Сцяпанавіч, н. у 1912, рад. 1254-га сп 378-й сд, памёр 31.3.1945. Пахаваны ў г. Каўнас, Літва.

ВОЛКАЎ Пётр Гаўрылавіч, рад., загінуў у нямецкім палоне 9.5.1942.

ВЯРКОВІЧ Аляксандр Аляксандравіч, н. у 1916, рад., прапаў без вестак у снежні 1942.

ВЯРКОВІЧ Валянцін Аляксандравіч, рад. 144-га сп 28-й сд, загінуў 22.8.1944. Пахаваны ў Мадонскім р-не, Латвія.

ВЯРКОВІЧ Іван Аляксандравіч, н. у 1922, рад., прапаў без вестак у ліпені 1944.

ГАРДЗЕЙ Мікалай Васілевіч, н. у 1920, рад. 371-га асобн. знішч. супрацьтанк. дыв-на, памёр ад ран 19.2.1945. Пахаваны на брацкіх могілках г. Граноў, Германія.

ГАРКОЎСКІ Сяргей Паўлавіч, н. у 1911, рад. 1256-га сп 378-й сд, загінуў 18.10.1944. Пахаваны каля г. Мажэйкяй, Літва.

ГАЎРУЧОНАК Вячаслаў Кліменцьевіч, н. у 1919, мал. сярж. 626-га сп, памёр ад ран 15.8.1944. Пахаваны ў Нова-Беліцы Гомельскай вобл.

ГЕРОНАК Міхаіл Максімавіч, н. у 1918, сярж. Рыбінска-Яраслаўскага дыв. р-на супрацьпаветранай абароны, прапаў без вестак 11.10.1941.

ГОГА Пётр Фёдаравіч, н. у 1913 у в. Дворыца Расонскага р-на, мал. сярж., загінуў 23.6.1941.

ГУШЧАНКА Сяргей Рыгоравіч, н. у 1917 у в. Промыслы, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ДАРАЎКО Міхаіл Сямёнавіч, н. у 1912 у в. Шпакоўшчына Полацкага р-на, сярж., прапаў без вестак у верасні 1944.

ДЗЯНІСАЎ Ягор Дзмітрыевіч, н. у 1912 у в. Палюдава Бранскай вобл., рад., прапаў без вестак у снежні 1943.

ДУКШЫНСКІ Іван Пятровіч, н. у 1926 у в. Варонск, рад. 47-га гв. ап, прапаў без вестак 21.8.1944 каля г.п. Эрглі, Латвія.

ДУКШЫНСКІ Пётр Герасімавіч, рад. 365-га сп 119-й сд, загінуў 31.10.1944. Пахаваны каля г.п. Вайнёдэ, Латвія.

ДУКШЫНСКІ Сяргей Іосіфавіч, рад., памёр ад ран 22.7.1944, пахаваны каля в. Гваздова Полацкага р-на.

ДУКШЫНСКІ Фёдар Аляксандравіч, н. у 1915 у в. Варонск, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЗАПАСНІК Міхаіл Мікалаевіч, н. у 1924, рад. 64-га гв. сп. 21-й гв. сд, загінуў 11.9.1944. Пахаваны каля г. Мадона, Латвія.

ЗАПАСНІК Уладзімір Іванавіч, н. у 1906, рад. 159-га азсп, прапаў без вестак 21.7.1944.

ЗІНАВЕЦКІ Іван Міхайлавіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

КАВАЛЁНАК Пётр Яфрэмавіч, н. у 1908 у в. Шатрова, рад., прапаў без вестак у маі 1945.

КАВАЛЁЎ Пётр Ануфрыевіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

КАЗАЧОНАК Іван Максімавіч, н. у 1909 у в. Бедрыца, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

КІРЭЙ Мікалай Пятровіч, н. у в. Воўніца Расонскага р-на, рад., прапаў без вестак у маі 1943.

КРАСІНСКІ Валянцін Гаўрылавіч, н. у 1923, рад., загінуў 25.11.1944. Пахаваны ў в. Хольфендорф, Усх. Прусія.

КРЫВОЙ Іван Іванавіч, н. у 1926, рад. 1174-га сп 348-й сд, загінуў 12.10.1944. Пахаваны каля г. Варшава.

КУДРЭЦ Мікалай Фадзеевіч, н. у 1920, рад. 635-га сп 143-й сд, памёр ад ран 20.4.1945. Пахаваны каля г. Франкфурт-на-Одэры, Германія.

КУДРЭЦ Максім Фадзеевіч, н. у 1912 у в. Дзегцярова, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛІПАЎКА Уладзімір Максімавіч, рад. 144-га сп 28-й сд, прапаў без вестак 24.8.1944.

ЛОСЬ Барыс Нікадзімавіч, рад., п/п 70588, загінуў 7.5.1945. Пахаваны ў Германіі.

МАГЕР Ягор Ягоравіч, н. у 1911, прызваны ў Расонах, рад., прапаў без вестак у 1946.

МАКАРАНАК Мікалай Мікітавіч, н. у 1905 у в. Сяргеенкі Расонскага р-на, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

МАРОЗ Іван Іванавіч, старш. роты Цэнтральнага аэрадрома ВПС, загінуў 3.2.1945. Пахаваны ў г. Масква.

МАЦЕЦКІ Міхаіл Васілевіч, н. у 1907 у в. Гарбузова, рад., загінуў 13.9.1941.

МАШКЕТАЎ Іван Іванавіч, н. у 1910 у в. Бель Крычаўскага р-на, палітрук, прапаў без вестак у снежні 1944.

МІХАЛЬЧАНКА Андрэй Захаравіч, н. у 1911 у Віцебскім р-не, рад. 511-га сп 239-й сд, прапаў без вестак 21.9.1944 пад г. Баўска, Латвія.

МЯДЗВЕДЗЕЎ Іван Ягоравіч, н. у 1913, рад. 1115-га сп 332-й сд, загінуў 6.3.1945. Пахаваны каля г. Салдус, Латвія.

МЯДЗВЕДЗЕЎ Сафрон Ягоравіч, н. у 1908 у Расонскім р-не, рад., прапаў без вестак у красавіку 1945.

НАВІЦКІ Іосіф Мікалаевіч, н. у 1905, рад., памёр ад ран 29.1.1942.

НЕСЦЯРЭНКА Яўген Іларыёнавіч, н. у 1917, сярж. войск НКУС, прапаў без вестак у снежні 1943.

НОВІКАЎ Сямён Кузьміч, н. у 1902, сярж., п/п 43748, загінуў 24.2.1943. Пахаваны ў с. Бярозаўка Александрыйскага р-на Кіраваградскай вобл.

ПАДЗЁНАК Рыгор Сільвестравіч, н. у 1925, рад. 99-га сп 326-й сд, загінуў 3.1.1944. Пахаваны ў в. Баркі Пустошкінскага р-на Пскоўскай вобл.

ПАЛЫНСКІ Рыгор Нічыпаравіч, н. у 1903, рад. 1256-га сп 378-й сд, прапаў без вестак 6.11.1944.

ПАЛЯКОЎ Іван Якаўлевіч, н. у 1915 у в. Авеніцы Сенненскага р-на, рад. 417-га сп 156-й сд, прапаў без вестак 13.1.1945 ва Усх. Прусіі.

ПЯНЗІЛА Аляксей Рыгоравіч, рад. 1069-га сп 311-й сд, памёр ад ран 8.11.1944. Пахаваны ў Літве.

ПЯТРОЎСКІ Іван Васілевіч, н. у 1925, рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 15.8.1944. Пахаваны каля г. Екабпілс, Латвія.

РОСІЦЫН Маісей Ісакавіч, н. у 1922, прызваны ў Бранску, курсант, прапаў без вестак у снежні 1943.

РЫМАРОНАК Уладзімір Іванавіч, н. у 1920, прызваны ў 1940, служыў у школе камсаставу артылерыі каля г. Санкт-Пецярбург, прапаў без вестак.

СТРАШНОЎ Іван Пятровіч, н. у 1908, рад., загінуў у маі 1942 у Ленінградскай вобл.

СЯМЕШКА Аляксандр Фёдаравіч, н. у 1922 у в. Ярмоліна, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

СЯМЁНАЎ Зіновій Іванавіч, н. у 1899, слухач курсаў мал. лейтэнантаў Ленінградскай ваенна-марскай базы, загінуў 16.3.1942.

ТАМАШОЎ Барыс Ягоравіч, н. у 1911 у Смаленскай вобл., рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ТРАФІМАЎ Еўдакім Нічыпаравіч, н. у 1908 у Латвіі, рад., сувязіст 1115-га сп 332-й сд, загінуў 24.10.1944. Пахаваны каля г. Ліепая, Латвія.

ТУКАН Уладзімір Сяргеевіч, н. у 1901 у в. Крынкі Полацкага р-на, рад. 86-га ісапб 2-й ісапбр РГК, загінуў 20.11.1944. Пахаваны ў п. Пампалі, Латвія.

ХАРЧАНКА Сямён Кліменцьевіч, н. у 1912, прызваны ў Чашніках, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ХЛУДКОЎ Тарас Якаўлевіч, н. у 1906, ст. лейт. 8-га ассапб. сб 13-й сд, прапаў без вестак 30.6.1943 на Зах. фронце.

ЧЫГАК Пётр Сямёнавіч, н. у 1925, памёр у блакадным Ленінградзе.

ШАФРАН Уладзімір Антонавіч, н. у 1908, рад. 64-га гв. сп 21-й гв. сд, загінуў 17.8.1944.

Пахаваны каля в. Рушоны Прэйльскага р-на, Латвія.

ШКЕЦІН Якаў Іванавіч, н. у в. Балотнікі, рад. 817-га сп 239-й сд, загінуў 2.8.1944. Пахаваны каля г. Ліваны, Латвія.

ШКІНДЗЕР Сямён Пятровіч, рад. 239-й сд, загінуў 4.9.1944. Пахаваны каля г. Яўнелгава, Латвія.

ШУЛЬГА Фёдар Іванавіч, н. у 1917 у в. Барздзілава, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ШУЛЬМАН Нохман Мендзелевіч, н. у 1912, прапаў без вестак у 1941.

ШЧАРБІНСКІ Канстанцін Іванавіч, рад. 18-га аўтамаб. палка, загінуў 3.6.1945. Пахаваны каля г. Каўнас, Літва.

ЭРДМАН Франц Міхайлавіч, н. у 1903, рад. 66-га сп, памёр ад ран 4.5.1945. Пахаваны каля г. Бланкенфельд, Германія.

ЯДРЭЎСКІ Сідар Васілевіч, н. у 1910 у в. Касталомы, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

ЯСІНСКІ Уладзімір Паўлавіч, н. у 1911 у в. Задорнава Багушэўскага р-на, старш. нам. палітрука, прапаў без вестак у верасні 1944.

ВЁСКА БРУШКАВА

ГАРБАЧЭЎСКІ Васіль Касьянавіч, прапаў без вестак.

КАПЦЮГ Васіль Васілевіч, н. у 1919, рад., прапаў без вестак у ліпені 1944.

КАПЦЮГ Васіль Пятровіч, н. у 1919, рад., прапаў без вестак у ліпені 1944.

КАПЦЮГ Кліменцій Ісакавіч, н. у 1916, да вайны служыў на граніцы, прапаў без вестак.

КАПЦЮГ Фёдар Ісакавіч, н. у 1922, да вайны служыў на граніцы, гв. старш., п/п 05298, загінуў 22.3.1944. Пахаваны ў г. Ковель.

КАШКЕВІЧ Сяргей Міхайлавіч, н. у 1921, рад. 421-га сп 119-й сд, прапаў без вестак 30.11.1944 у Латвіі.

РУБІН Пётр Макаравіч, н. у 1905, рад. 1593-га сп, памёр 18.11.1944. Пахаваны ў г. Віцебску.

ЧЫГАК Уладзімір Пятровіч, н. у 1922, прапаў без вестак.

ШУПЕЙКА Пётр Ягоравіч, н. у 1923, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

ЯСЮКЕВІЧ Андрэй Рыгоравіч, н. у 1918, на фронце з пачатку вайны, мал. сярж., в/ч 2398, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЯСЮКЕВІЧ Антон Захаравіч, н. у 1901, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1942.

ЯСЮКЕВІЧ Міхаіл Васілевіч, н. у 1924, прапаў без вестак у 1942 каля г. Ржэў.

ЯСЮКЕВІЧ Міхаіл Рыгоравіч, н. у 1921, рад., в/ч 2100, прапаў без вестак у 1941.

ВЁСКА БУДЗІШЧА

РЭВУТ Вячаслаў Аляксандравіч, н. у 1918, мал. сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

РЭВУТ Іван Аляксандравіч, н. у 1916, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

СТАШКЕВІЧ Вячаслаў Вікенцьевіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА БУКІ

ГЛАДЫШ Міхаіл Аркадзевіч, загінуў у 1944 ва Усх. Прусіі.

КРЫЛОЎ Васіль Раманавіч, н. у 1905 у Цвярской вобл., загінуў 17.8.1942. Пахаваны ў в. Ісакава Ржэўскага р-на Цвярской вобл.

СТАЛЮКОЎ Мікалай Фёдаравіч, рад., кулямётчык 1254-га сп 378-й сд, загінуў 7.10.1944. Пахаваны ў Літве.

ВЁСКА БУРАКОВА

КАСАЧ Іосіф Апанасавіч, н. у 1912, прапаў без вестак у красавіку 1944.

ЛІПАЎКА Іван Антонавіч, н. у 1905, рад. 322-га сп 32-й сд, загінуў 5.9.1943. Пахаваны ў в. Троіцкае Духаўшчынскага р-на Смаленскай вобл.

ЛІПАЎКА Іван Віктаравіч, н. у 1925, рад. 511-га сп 239-й сд, загінуў 17.9.1944. Пахаваны каля г. Баўска, Латвія.

ЛІПАЎКА Сямён Антонавіч, рад. 146-га сп 44-й сд, прапаў без вестак 16.9.1942 каля ст. Кірышы Ленінградскай вобл.

ЛІПАЎКА Сяргей Платонавіч, н. у 1907, ст. лейт. 706-га сп 204-й сд, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛІПАЎКА Уладзімір Мікалаевіч, рад. 1382-га сп 87-й сд, прапаў без вестак 20.8.1944 каля г. Ауцэ, Латвія.

ЛІПАЎКА Фёдар Мікалаевіч, н. у 1923, рад. 410-га ап 134-й сд, загінуў 31.3.1944. Пахаваны на ст. Панятоўка Шумяцкага р-на Смаленскай вобл.

ЛІПАЎКА Ягор Пятровіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПАПІНЕЎСКІ Іван Антонавіч, н. у 1900, загінуў у нямецкім палоне.

ВЁСКА ВУГЛЫ

КРАЎЧАНКА Васіль Ісакавіч, н. у 1917, гв. кап. авіяцыі, загінуў 21.8.1943.

КРАЎЧАНКА Сямён Ісакавіч, н. у 1906, афіцэр, загінуў у 1943 каля г. Быхаў.

КРАЎЧАНКА Ягор Ісакавіч, н. у 1911, мал. палітрук, камісар 3-га сб 709-га сп 178-й сд, загінуў 5.2.1942 каля в. Фралова Ржэўскага р-на Цвярской вобл.

ВЁСКА ГВАЗДЫ

АКАЦЭВІЧ Максім Дзянісавіч, н. у 1907, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

АКАЦЭВІЧ Яўлампій Апанасавіч, н. у 1918, прапаў без вестак у красавіку 1943.

АНАНЧАНКА Пётр Васілевіч, н. у 1925, рад. штурм. б-на 311-й сд, загінуў 6.9.1944. Пахаваны ў Латвіі.

ЗУБРЫЦКІ Фёдар Іванавіч, рад., прапаў без вестак у снежні 1941.

ІВАНЧУК Эдуард Міхайлавіч, н. у 1923, рад. штурм. б-на 311-й сд, загінуў 25.9.1944. Пахаваны ў г. Яўнелгава, Латвія.

КРАСОЎСКІ Васіль Аляксандравіч, н. у 1899, рад. 1195-га сп 360-й сд, загінуў 7.10.1944. Пахаваны ў м. Віякшняй, Літва.

ПЕНЦЮГОЎ Дзмітрый Тарасавіч, н. у 1918, прызваны ў 1939, прапаў без вестак на пачатку вайны каля г. Брэст.

ПЕНЦЮГОЎ Пётр Тарасавіч, н. у 1920, гв. мал. сярж., загінуў 1.8.1943.

ВЁСКА ГЕРОНКІ

БАРСТОК Пётр Пятровіч, н. у 1918 у в. Мазурына, сярж., прапаў без вестак у жніўні 1944.

ДАДЭКА Аляксандр Сямёнавіч, н. у в. Касталомы, рад. 144-га сп 28-й сд, прапаў без вестак 24.8.1944.

ІВАНОЎ Аляксандр Парфёнавіч, н. у 1904, у 1941 трапіў у палон, уцёк, пайшоў на фронт, прапаў без вестак у жніўні 1944.

ШЫЛАЎ Павел Ягоравіч, н. у 1921, сярж., загінуў 25.6.1941. Пахаваны ў г. Гарохаў Валынскай вобл.

ВЁСКА ГОРКІ

БАРАВІК Кузьма Пятровіч, н. у 1909, рад. 634-га сп 119-й сд, загінуў 30.11.1944. Пахаваны ў Латвіі.

В. І. Краўчанка

Дз. Т. Пенцюгоў

КУХАРОНАК Канстанцін Ігнатавіч, н. у 1924, рад. 1197-га сп 360-й сд, загінуў 19.9.1944. Пахаваны каля м. Вэцмуйжа, Латвія.

ЛІСОЎСКІ Мікалай Мікалаевіч.

ЛІСОЎСКІ Мікалай Цімафеевіч, н. у 1906, рад. 1069-га сп 311-й сд, загінуў 31.10.1944. Пахаваны ў г.п. Вайнёдэ, Латвія.

ЛІСОЎСКІ Фама Цімафеевіч, н. у 1913, рад. 32-га гв. тк, загінуў 13.3.1945. Пахаваны ва Усх. Прусіі.

ЛІСОЎСКІ Фёдар Васілевіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛІСОЎСКІ Яфрэм Ягоравіч, рад. 1071-га сп 311-й сд, памёр ад ран 4.8.1944 каля г. Ліваны, Латвія.

МІСНІК Сяргей Дзмітрыевіч.

МЫШКО Канстанцін Раманавіч, загінуў у 1942.

ЦІХАНЧЫК Дзмітрый Аляксеевіч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ВЁСКА ДВОР ЗЯЛЬКІ

КРАСОЎСКІ Пётр Пракопавіч, н. у 1920, рад. Балтфлоту, прапаў без вестак.

МАНЯК Фадзей Ільіч, н. у 1904, рад., прапаў без вестак 1.12.1944.

ВЁСКА ДВОРЫЦА

АЎСЕЕНКА Віктар Сямёнавіч, рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 7.10.1944. Пахаваны ў г. Акмяне, Літва.

АЎСЕЕНКА Пётр Сямёнавіч, н. у 1917, рад. упраўлення БТМВ 23-й арміі, загінуў 14.6.1944. Пахаваны ў в. Кекрола на Карэльскім перашыйку.

ВАЛЬКОЎСКІ Якаў Паўлавіч, н. у 1908 у Полацкім р-не, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВАСІЛЁНАК Аляксандр Сільвестравіч, н. у 1906, рад. 421-га сп 119-й сд, загінуў 11.8.1944. Пахаваны каля г. Яўнелгава, Латвія.

ВАСІЛЁНАК Леанід Андрэевіч, н. у 1925, рад. 1119-га сп 332-й сд, памёр ад ран 9.10.1944. Пахаваны каля г. Ліепая, Латвія.

ГЕРОНАК Павел Фёдаравіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ГЕРОНАК Уладзімір Рыгоравіч, н. у 1918, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1944.

ДАВЫДЗЕНКА Фёдар Антонавіч, н. у 1901 у в. Асяродкі, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1944.

ЗАПАСНІК Уладзімір Аркадзевіч, н. у 1922, рад. 403-га сп 145-й сд, загінуў 23.1.1945. Пахаваны каля г. Прыекуле, Латвія.

КЛЯШНЁЎ Аляксей Герасімавіч, лейт., камандзір стралк. узв., прапаў без вестак у ліпені 1941.

КЛЯШНЁЎ Яўген Канстанцінавіч, н. у 1922, рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 16.10.1944. Пахаваны каля п. Віякшняй, Літва.

МАГЕР Вячаслаў Іванавіч, рад. 1067-га сп 311-й сд, загінуў 17.9.1944. Пахаваны ў Латвіі.

МАГЕР Пётр Ільіч, н. у 1912, рад. 1119-га сп 332-й сд, загінуў 23.9.1944. Пахаваны каля г. Рыга.

МАГЕР Сяргей Ільіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

РЫБАЧОНАК Герасім Раманавіч, н. у 1898, рад. 421-га сп 119-й сд, загінуў 11.8.1944. Пахаваны каля г. Яўнелгава, Латвія.

РЫБАЧОНАК Дзмітрый Андрэевіч, н. у 1918, рад., прапаў без вестак у ліпені 1944.

РЫБАЧОНАК Уладзімір Герасімавіч, н. у 1925, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

РЫБАЧОНАК Іосіф Андрэевіч, н. у 1904, прызваны ў Полацку, ст. лейт. 183-й сд, загінуў 17.7.1944. Пахаваны ў с. Валчкоўцы Зораўскага р-на, Цярнопальская вобл.

ШТУКІН Міхаіл Захаравіч, н. у 1919 у в. Жукі, рад., загінуў 2.1.1943. Пахаваны каля с. Залучча Ноўгарадскай вобл.

ВЁСКА ЖУКОВА

БАРАВЕЦ Міхаіл Андрэевіч, н. у 1897, рад. загінуў 30.11.1944. Пахаваны ў Латвіі.

МАЧУЛЬСКІ Міхаіл Сяргеевіч,

ШЭК Аляксей Пятровіч, н. у 1910, лейт.

ШЭК Міхаіл Пятровіч, н. у 1915, у арміі з 1937, служыў у Львове, прапаў без вестак.

ШЭК Яўгенія Пятроўна, н. у 1917, мал. лейт. 89-га гв. сп 28-й гв. сд, загінула 10.10.1943. Пахавана ў в. Днепракаменка Верхнедняпроўскага р-на Днепрапятроўскай вобл.

ВЁСКА ЗАБОР'Е (саўгас «Боркавічы»)

БАДУН Мікалай Аляксандравіч, н. у 1926, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

БАДУН Мікалай Герасімавіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у красавіку 1942.

М. П. Шэк

ГРЫЖНЕВІЧ Рыгор Васілевіч, н. у 1919 у в. Ульянова Полацкага р-на, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1941.

КАЧАНАЎ Васіль Канстанцінавіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у кастрычніку.

КАЧАНАЎ Павел Канстанцінавіч, н. у 1902, радавы 421-га сп 119-й сд, загінуў 9.8.1944 каля г. Нерэта, Латвія.

СКАПЦОЎ Кірыла Апанасавіч, н. у 1908, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1944.

СКАПЦОЎ Міхаіл Апанасавіч, рад., памёр ад ран 1.8.1944.

СКАПЦОЎ Пётр Яфімавіч, рад., стралок 1115-га сп 332-й сд, загінуў 9.3.1945. Пахаваны каля г. Салдус, Латвія.

СКАПЦОЎ Усцін Апанасавіч, н. у 1903, рад. 1192-га сп 357-й сд, загінуў 24.1.1945. Пахаваны каля г. Скуодас, Літва.

СЯМЕШКА Міхаіл Дзмітрыевіч, н. у 1926, рад., прапаў без вестак у красавіку 1945.

СЯМЕШКА Павел Дзмітрыевіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЦЯПІНСКІ Браніслаў Аляксандравіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ЗАБОР'Е (калгас імя Ільіча)

АНАНЧАНКА Дзмітрый Віктаравіч, н. у 1913, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАПЦЮГ Мікалай Дзмітрыевіч, н. у 1920, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛІСОЎСКІ Іосіф Іванавіч, н. у 1905, рад., загінуў 24.10.1944. Пахаваны каля г.п. Вайнёдэ, Латвія.

ЛОБЫР Аляксандр Іванавіч, н. у 1921, рад. 1067-га сп 378-й сд, памёр ад ран 25.10.1944. Пахаваны каля г. Шаўляй, Літва.

ЛОБЫР Дзмітрый Арцёмавіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛОБЫР Ігнат Арцёмавіч, прапаў без вестак.

ЛОБЫР Уладзімір Іванавіч, н. у 1918, рад., загінуў у 1944 каля г. Беражаны Цярнопальскай вобл.

РУДАК Фёдар Ільіч, н. у 1922, кап., камандзір б-на 193-га мін. палка 2-й УА, загінуў 12.1.1943. Пахаваны каля Рабочага пас. № 8 б. Сінявінскага р-на Ленінградскай вобл.

СУДАК Аляксандр Сцяпанавіч, н. у 1912, рад. 59-га гв. сп. 21-й гв. сд, загінуў 18.8.1944. Пахаваны каля г. Мадона, Латвія.

ЦІХАНЧЫК Міхаіл Ігнатавіч, н. у 1906, прызваны 22.6.1941, рад, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ШАНЬКО Іван Міхайлавіч, н. у 1915, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ШАНЬКО Міхаіл Міхайлавіч, прапаў без вестак.

ВЁСКА ЗАЛЕССЕ

КУЗЕЙ Сямён Ігнатавіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

КУЗЕЙ Сямён Пятровіч, н. у 1918, прызваны ў 1941, танкіст, загінуў у 1945 ва Усх. Прусіі.

КУЗЕЙ Сяргей Пятровіч, н. у 1911, загінуў у нямецкім палоне ў 1942.

КУЗЕЙ Сяргей Уладзіміравіч, н. у 1920, ст. сярж., танкіст, п/п 73403, загінуў у 1945 у Манчжурыі. Пахаваны ў г. Хабараўск.

МАЛЯРОНАК Васіль Міхайлавіч, н. у 1917, ст. лейт. 129-й атбр, загінуў 7.7.1943.

МІШКУЦЁНАК Ананій Васілевіч, н. у 1911, рад. 1115-га сп 332-й сд, памёр ад ран 26.9.1944. Пахаваны каля г. Балдоне, Латвія.

ПЕТУХОЎ Ігнат Іванавіч, н. у 1924, прапаў без вестак.

ПЕТУХОЎ Павел Сяргеевіч, н. у 1916, ст. лейт. 155-га сп, памёр ад ран 10.8.1942 у ЭШ-3635.

ШЫМАН Канстанцін Паўлавіч, н. у 1923, сярж. 1214-га сп, загінуў 24.1.1944. Пахаваны каля в. Нурма Тосненскага р-на Ленінградскай вобл.

ШЫМАН Фёдар Тарасавіч, н. у 1924, прапаў без вестак.

ВЁСКА ЗАМОШША (ПАДКАРЧОМНАЯ, КАНЦАВАЯ, АСЯРОДКІ)

ЗМІТРОВІЧ Юльян Іосіфавіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ІВАНОЎ Іван Васілевіч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАПУСЦЁНАК Кірыл Міхайлавіч, загінуў у 1944. Пахаваны ў Латвіі.

КАПУСЦЁНАК Леанід Цімафеевіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КРАСЬКО Канстанцін Сцяпанавіч, н. у 1920, мал. лейт. 121-га асобн. матарыз. інж. б-на, двойчы трапіў у палон, загінуў у канцлагеры ў г. Полацк 3.3.1944.

В. М. Маляронак

КУРЫЛЁНАК Аляксандр Сцяпанавіч, н. у 1905, ст. сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КУРЫЛЁНАК Міхаіл Паўлавіч, н. у 1926, рад. 395-га асобн. кулям.-арт. б-на 155-га УР, загінуў 12.10.1944. Пахаваны каля г. Балдоне, Латвія.

ЛУКАШОК Мікалай Ісакавіч, рад. 525-га сп, загінуў 17.10.1944. Пахаваны каля г. Добеле, Латвія.

ЛУКАШОК Уладзімір Ісакавіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛУКАШОК Фёдар Сямёнавіч, н. у 1921.

ЛУКАШОК Ягор Андрэевіч, н. у в. Лукашкі, загінуў 6.8.1944. Пахаваны ў Екабпілскім р-не, Латвія.

МЯДЗЕЛЕЦ Гаўрыла Мікітавіч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

МЯДЗЕЛЕЦ Мікалай Іосіфавіч, н. у 1914, рад., загінуў у нямецкім палоне 8.10.1941.

МЯДЗЕЛЕЦ Міхаіл Пятровіч, мал. сярж. 1115-га сп 332-й сд, загінуў 6.3.1945. Пахаваны каля г. Салдус, Латвія.

МЯДЗЕЛЕЦ Цімафей Антонавіч, н. у 1915, рад., прапаў без вестак у лютым 1945.

ПАПКОВІЧ Пётр Антонавіч, н. у в. Бабарыкі, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

РАДЗЬКО Пётр Дзмітрыевіч, н. у 1900, рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 12.8.1944 каля г. Яўнелгава, Латвія.

СТРЭЖ Уладзімір Міхайлавіч, н. у 1899, рад. 1195-га сп 360-й сд, загінуў 24.3.1945. Пахаваны каля г. Тукумс, Латвія.

СУВЯРОНАК Якаў Ільіч, н. у 1899, рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 16.10.1944. Пахаваны каля п. Віякшняй, Літва.

ФІЦЬКОВІЧ Уладзімір Емяльянавіч, н. у 1910 у в. Барздзілава, удзельнік фінляндскай вайны і вызваленчага паходу ў Зах. Беларусь у 1939, загінуў на фронце ў 1944.

ШКЛЯР Васіль Прохаравіч, н. у 1894, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ШКЛЯР Міхаіл Васілевіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ЗАРОЎЕ

ЛАПКОЎСКІ Іван Фёдаравіч, н. у 1897, рад. 1256-га сп 378-й сд, загінуў 2.8.1944. Пахаваны ў г. Ліваны, Латвія.

ЯДРЭЎСКІ Пётр Паўлавіч, н. у 1909, рад. 3-га асб 35-й асбр, загінуў 20.3.1943. Пахаваны ў в. Андрэйцава Дарагабужскага р-на Смаленскай вобл.

ВЁСКА ЗЯЛЬКІ

БАРЭЙША Рыгор Кандратавіч, рад., памёр 24.1.1942.

ВОРАН Андрэй Дарафеевіч, н. у 1907, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ГЛАДЫШ Васіль Пятровіч, н. у 1923, рад. 119-й сд, загінуў 22.9.1944. Пахаваны ў Латвіі.

КАЗЛОЎ Леанід Канстанцінавіч, н. у 1922, рад. 1197-га сп 360-й сд, загінуў 19.9.1944. Пахаваны ў в. Муцэніекі каля г. Баўска, Латвія.

КАЗЛОЎ Уладзімір Фаміч, н. у 1910, ст. сярж., п/п 76070, прапаў без вестак у верасні 1944.

КОЎШАЛЬ Міхаіл Міхайлавіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЛАПКОЎСКІ Аляксандр Аляксандравіч, н. у 1924, рад. 1115-га сп 332-й сд, загінуў 19.9.1944. Пахаваны каля г. Радвілішкіс, Літва.

ЛАПКОЎСКІ Аркадзь Ягоравіч, н. у 1920 у в. Наркавічы, прызваны ў г. Магнітагорск, рад. 32-га асоб. тп, загінуў 18.8.1943. Пахаваны ў Старарускім р-не Ноўгарадскай вобл.

ЛАПКОЎСКІ Уладзімір Мацвеевіч, н. у 1906 у г. Рыга, сярж., прапаў без вестак у ліста-падзе 1944.

МІСНІК Ягор Якаўлевіч, н. у 1910, рад., загінуў у 1941.

МЫШКО Уладзімір Аляксеевіч, н. у 1926, яфр. 349-га сп 26-й сд, загінуў 3.2.1945. Пахаваны каля г. Калінінград.

ПАВЯЛЬКОВІЧ Міхаіл Лявонавіч, н. у 1922, рад. 1115-га сп 332-й сд, загінуў 13.10.1944. Пахаваны на ст. Вента, Літва.

ПРОЗАРАЎ Аляксандр Цімафеевіч, н. у 1900, рад. 1340-га сп 234-й сд, загінуў 31.1.1944. Пахаваны ў в. Дворышча Шумілінскага р-на.

ЧЫГАК Пётр Аляксеевіч, н. у 1922, рад., загінуў у кастрычніку 1944 у Латвіі.

ЯКУШЭНКА Іван Максімавіч, н. у 1916, рад. 1197-га сп 360-й сд, загінуў 20.9.1944. Пахаваны ў м. Вэцмуйжа, Латвія.

Я. П. Петухоў

І. А. Ясюкевіч

ВЁСКА КАСТАЛОМЫ

БУРАЧОНАК Мікалай Аляксандравіч, н. у 1920, прапаў без вестак.

ГЕРМАН Тарас Іванавіч, н. у 1907, рад., загінуў у снежні 1944.

ПАЛЯШЧУК Міхаіл Уладзіміравіч, н. у 1911 у в. Расіца, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПЕТУХОЎ Мартын Маркавіч, н. у 1910, рад. кулям. 6-на 30-й гв. сд, загінуў 11.12.1942. Пахаваны ў в. Ніканава Зубцоўскага р-на Цвярской вобл.

ПЕТУХОЎ Якаў Пятровіч, н. у 1911, кап., танкіст, згарэў у танку 25.11.1942 на ст. Катлабань Гарадзішчанскага р-на Валгаградскай вобл.

ШНІТКО Іван Васілевіч.

ЯСЮКЕВІЧ Іван Андрэевіч, н. у 1913, памёр ад ран 17.8.1944.

ЯСЮКЕВІЧ Міхаіл Раманавіч, н. у 1914, рад. 72-га ап 11-й сд, прапаў без вестак 26.6.1941.

ВЁСКА КОЗІКІ

БАРСТОК Аляксандр Лявонцьевіч, н. у 1915, сярж. 43-га гв. сп. 16-й гв. сд, загінуў 13.3.1944. Пахаваны ў в. Бурлакова Пустошкінскага р-на Пскоўскай вобл.

ВЁСКА КРАЎЧОНКІ

МЯТЛОЎ Вячаслаў Пятровіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МЯТЛОЎ Іосіф Прохаравіч, прапаў без вестак.

ВЁСКА ЛАЗОЎКА

АНАНЧАНКА Максім Захаравіч, н. у 1902, рад. 157-й асобн. бр-ды, памёр ад ран 27.10.1942. Пахаваны каля в. Свінарой б. Полаўскага р-на Ленінградскай вобл.

ВЁСКА ЛАПКОЎШЧЫНА

ГУРЧОНАК Васіль Фёдаравіч, н. у 1922, загінуў 7.5.1945 у Берліне.

ГУРЧОНАК Мікалай Рыгоравіч, н. у 1924, рад. 1001-га сп 279-й сд, загінуў 28.2.1945. Пахаваны каля г. Прыекуле, Латвія.

ГУРЧОНАК Пётр Якаўлевіч, н. у 1916, старш., кам-р разведузвода 167-га гв. сп 1-й гв. сд, загінуў 24.4.1945. Пахаваны каля в. Цэнкітэн, Усх. Прусія.

ГУРЧОНАК Яфім Якаўлевіч, н. у 1910, рад. 1067-га сп 311-й сд, загінуў 8.10.1944. Пахаваны ў Літве.

А. І. Латышкевіч

П. П. Гуляеў

ЛАТЫШКЕВІЧ Антон Ігнатавіч, н. у 1914, у арміі з 1939, рад. 679-га сп 113-й сд, прапаў без вестак у жніўні 1944.

МЯДЗЕЛЕЦ Рыгор Пятровіч, н. у 1916, рад. 59-га гв. сп 21-й гв. сд, загінуў 15.9.1944. Пахаваны каля г. Мадона, Латвія.

ФІЛОНАЎ Сяргей Андрэевіч, н. у 1924, рад. 158-га гв. сп 51-й гв. сд, загінуў 22.3.1945. Пахаваны каля г. Салдус, Латвія.

ВЁСКА ЛУКАШКІ

ЗМІТРАЧЭНКА Мікалай Уладзіміравіч, н. у 1921, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛУКАШОК Аляксандр Сямёнавіч, н. у 1910, яфр., артылерыст 339-га асобн. зніщч. супрацьтанк. дыв-на 1-й сд, загінуў 31.1.1945. Пахаваны каля г. Кульм, Польшча.

ВЁСКА ЛУНАЧАРСКАЕ

БІМБАД Рыгор Маркавіч, рад., памёр ад ран 29.1.1942.

ВАЛЮГ Рыгор Канстанцінавіч, н. у 1914 у г. Сумы, ст. сярж., прапаў без вестак у верасні 1944.

ГЛІНСКІ Захар Емяльянавіч, н. у 1923, рад. 239-й сд, прапаў без вестак 3.9.1944.

ГУЛЯЕЎ Пётр Пятровіч, працаваў у Валынецкай МТС, загінуў на фронце.

ІОФЕ Залман Лейбавіч, н. у 1898, прапаў без вестак у жніўні 1944.

ЛІЦВІНАЎ Леанід Сяргеевіч.

ЛІЦВІНАЎ Уладзімір Сяргеевіч.

СЫРОЎЧАНКА Мітрафан Фёдаравіч, н. у 1904 у с. Белагор'е Варонежскай вобл., рад., прапаў без вестак 17.10.1941.

ХАНОВІЧ Рувім Гершонавіч, н. у 1907, прызваны ў г. Полацк, рад., прапаў без вестак у верасні 1941.

ВЁСКА МАГЕРЫ

БУКА Васіль Піліпавіч, н. у 1904, рад. 365-га сп 119-й сд, загінуў 9.10.1944. Пахаваны ў г. Акмяне, Літва.

БЯЛЯЙ Рыгор Пятровіч, н. у 1923, рад. 421-га сп 119-й сд, загінуў 18.8.1944. Пахаваны каля г. Яўнелгава, Латвія.

ВАСІЛЁНАК Леанід Ігнатавіч, н. у 1923, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

ВАСІЛЁНАК Мікалай Пятровіч, н. у 1913, прапаў без вестак.

ГРЫЦКЕВІЧ Іосіф Іосіфавіч, н. у 1908, лейт. 12-га азад 28-га ск, нач. сувязі, прапаў без вестак 26.6.1943.

КЛЯШНЁЎ Васіль Максімавіч, н. у 1913, рад. 511-га сп 239-й сд, загінуў 17.9.1944. Пахаваны ў Баўскім р-не, Латвія.

КОЎШАЛЬ Павел Фёдаравіч, рад. 511-га сп 239-й сд, загінуў 15.10.1944. Пахаваны ў Мажэйкскім р-не, Літва.

КРАЕЎ Фёдар Васілевіч, н. у 1916 у б. Кагановіцкім р-не Пермскай вобл., рад. 1115-га сп 332-й сд, прапаў без вестак 29.10.1944 каля г. Ліепая, Латвія.

МАХОНЬКА Канстанцін Савельевіч, н. у 1913, лейт. 61-га асобн. б-на сувязі 8-й дывізіі, прапаў без вестак.

НІКАЛАЕЎ Уладзімір Іванавіч, н. у 1920.

РУДАК Мікалай Аляксандравіч, н. у 1918, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ТУРКОЎ Мікалай Пятровіч, н. у 1905, загінуў 21.8.1943. Пахаваны ў р-не Сінявіна каля г. Санкт-Пецярбург.

УЛАСАЎ Павел Трафімавіч, н. у Туве, ст. сярж., камандзір разліку, загінуў 7.9.1944. Пахаваны ў Латвіі.

УШАКОЎ Сямён Ігнатавіч, н. у 1923, рад. 421-га сп 119-й сд, загінуў 20.9.1944. Пахаваны ў в. Біканы каля п. Вэцмуйжа, Латвія.

ФЕДАРАВЕЦ Іосіф Антонавіч, н. у 1918, рад. 1115-га сп 332-й сд, памёр ад ран 6.12.1944. Пахаваны ў м. Жыдзікяй, Літва.

ЧУНА Пётр Пракопавіч, н. у 1923, рад. 934-га сп 256-й сд, загінуў 29.7.1943. Пахаваны каля в. Воранава б. Мгінскага р-на Ленінградскай вобл.

ВЁСКА МАЗУРЫНА

ЖУРАЎЛЁЎ Мацвей Міхайлавіч, н. у 1904, рад. 735-га сп 166-й сд, памёр ад ран 23.2.1945. Пахаваны каля г.п. Вайнёдзе, Латвія.

ЗЯЗЮЛЯ Мацвей Міхайлавіч, н. у 1904, рад. 725-га сп 166-й сд, памёр ад ран 23.2.1945. Пахаваны каля г.п. Вайнёдэ, Латвія.

КАЛБЕЦКІ Мікалай Васілевіч, н. у Чудаўскім р-не Ноўгарадскай вобл., рад., памёр ад ран 11.8.1944. Пахаваны каля г. Яўнелгава, Латвія.

ЛАПКОЎСКІ Мікалай Яфімавіч, н. у 1915, старш., прапаў без вестак у снежні 1941.

СВІЛОВІЧ Канстанцін Міхайлавіч, н. у 1920, сярж., кам-р аддз., прапаў без вестак у верасні 1944.

СВІЛОВІЧ Сцяпан Васілевіч, н. у 1896, прызваны Чудаўскім РВК, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1941.

СВІЛОВІЧ Яўген Міхайлавіч, н. у 1908, старш., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА МАЛЫЯ ГОРКІ

ЛУК'ЯНСКІ Іван Мацвеевіч, н. каля м. Індра ў Латвіі, рад., стралок, загінуў 20.9.1944. Пахаваны каля п. Берзгале, Латвія.

ЛЯСНІЧЫ Іван Рыгоравіч, н. у 1918 у в. Забор'е, рад., танкіст, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛЯСНІЧЫ Кірыл Рыгоравіч, мал. сярж. 378-й сд, загінуў 20.9.1944. Пахаваны каля п. Берзгале, Латвія.

ЛЯСНІЧЫ Уладзімір Рыгоравіч, н. у в. Забор'е, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

МЯСНІКОЎ Сяргей Арцёмавіч, н. у 1898, рад. 511-га сп 239-й сд, загінуў 21.9.1944. Пахаваны ў Баўскім р-не, Латвія.

СКАРЫНКА Уладзімір Цімафеевіч, н. у 1923, ст. сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА МАРКОЎШЧЫНА

КАПЦЮГ Якаў Ільіч, н. у 1909, рад., памёр ад ран 16.1.1945. Пахаваны ва Усх. Прусіі.

КЛОПАЎ Уладзімір Апанасавіч, н. у 1919, капітан, палкавы інж. 707-га сп 215-й сд, загінуў 20.1.1945. Пахаваны ва Усх. Прусіі.

ШКІНДЗЕР Мікалай Ціханавіч, прызваны ў 1941, прапаў без вестак.

ВЁСКА МАСЮЛЕЎКА

ШАНЬКО Яўген Макаравіч, рад. 119-й сд, загінуў 22.9.1944. Пахаваны ў Латвіі.

Я. І. Капцюг

ВЁСКА МЫШКІ

ВАРАНЕЦКІ Аляксандр Адамавіч, н. у 1913, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

НАВУМЧЫК Піліп Андрэевіч, н. у 1903, рад., загінуў у нямецкім палоне 16.10.1942.

ЦЮЛЬКОЎ Пётр Якаўлевіч, н. у 1905, прызваны ў г. Полацк, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЦЮЛЬКОЎ Сямён Якаўлевіч, старш., загінуў 28.12.1941. Пахаваны ў в. Емяльянава Цвярской вобл.

ШКІНДЗЕР Мікалай, прапаў без вестак.

ВЁСКА НАРКАВІЧЫ

БАРСТОК Андрэй Ягоравіч, н. у 1904, рад. 1258-га сп 378-й сд, памёр ад ран 6.12.1944. Пахаваны ў м. Жыдзікяй, Літва.

БАРСТОК Іван Мацвеевіч, н. у 1921, прапаў без вестак.

БАРСТОК Леанід Нічыпаравіч, н. у 1910, лейт., загінуў 13.8.1941 у г. Кранштат.

КЛОПАЎ Віктар Апанасавіч, н. у 1921, рад. 1115-га сп 332-й сд, загінуў 22.11.1944. Пахаваны каля г. Ліепая, Латвія.

ЛАПКОЎСКІ Пётр Кірылавіч, памёр ад ран у 1945.

МІШКУЦЁНАК Піліп Дзянісавіч, рад. 144-га сп 28-й сд, загінуў 17.8.1944. Пахаваны ў Мадонскім р-не, Латвія.

ЦВЯЦІНСКІ Павел Ігнатавіч, рад., гарматны нумар, п/п 41534, загінуў 21.12.1943. Пахаваны ў в. Азяраны б. Брусілаўскага р-на Жытомірскай вобл.

ВЁСКА НОВЫ ДВОР

ВАЛЕНЦІК Аляксандр Пятровіч, н. у 1913, рад. 203-га азсп, прапаў без вестак 5.9.1944.

ВАЛЕНЦІК Мікалай Пятровіч, рад. 144-га сп 28-й сд, загінуў 17.8.1944. Пахаваны ў Мадонскім р-не, Латвія.

ВАЛЕНЦІК Рыгор Пятровіч, н. у 1921, курсант, прапаў без вестак у 1941.

ЗАЛЯЦІЛА Фелікс Іосіфавіч, н. у 1901, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1945.

ПЯТРОЎ Фёдар Барысавіч, н. у 1900, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА НУРАВА (НУРАВА, КАМЕНКА)

ВАЛЕНЦІК Міхаіл Рыгоравіч, н. у 1924, сярж. асобн. 2-й гв. мб, памёр ад ран 26.7.1944. Пахаваны ў п. Сіламяэ, Эстонія.

ГРЫЦКО Фёдар Пятровіч, н. у 1913, рад. прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАРПОВІЧ Іосіф Ігнатавіч, н. у 1902, рад.

Помнік землякам у в. Нурава

59-га гв. сп 21-й гв. сд, загінуў 14.9.1944. Пахаваны каля г. Мадона, Латвія.

КРАСЬКО Міхаіл Пятровіч, н. у 1922, рад. 360-й сд, памёр ад ран 19.9.1944. Пахаваны каля п. Вале, Латвія.

КРАСЬКО Ягор Пятровіч, н. у 1924 у в. Гурчонкі, рад. 1197-га сп 360-й сд, загінуў 11.9.1944. Пахаваны ў Латвіі.

ЛІНОЎ Дзмітрый Макаравіч, н. у 1906, сярж. 6-га арб. 50-й сд, прапаў без вестак 24.8.1941 каля в. Балоціна Ярцаўскага р-на Смаленскай вобл.

ЛІСОЎСКІ Міхаіл Пракопавіч, н. у 1922, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАСКАЛЁЎ Канстанцін Іванавіч, н. у 1911, рад. 6-га арб 50-й сд, прапаў без вестак у 1941.

МІШКУЦЁНАК Сямён Васілевіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

МЫШКО Андрэй Мікалаевіч, н. у 1918, загінуў.

САДОЎСКІ Я.І., прапаў без вестак.

УСЕЛЕНАК Пётр Антонавіч, рад. 67-га гв. сп. 21-й гв. сд, загінуў 1.9.1943. Пахаваны ў в. Халмы Ельнінкага р-на Смаленскай вобл.

ЦЯРЭНЯ Аляксандр Ільіч, н. у 1913, рад. 6-га арб 50-й сд, прапаў без вестак у 1941.

ЯЛОВІК Міхаіл Канстанцінавіч, н. у 1909 у в. Замошша, рад., стралок, загінуў 8.8.1941 каля г. Масква.

ВЁСКА ПЕРАМЕРКА

ШАНЬКО Іосіф Пятровіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ПІСКУНОВА

БАДУН Барыс Іванавіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БАЛБЕКА Емяльян Якаўлевіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак у лютым 1942.

ВАЛЕНЦІК Іван Аляксеевіч, н. у 1925, рад. 1067-га сп 311-й сд, загінуў 25.11.1944. Пахаваны ў Латвіі.

РУБІН Леанід Іосіфавіч, н. у 1925, рад., п/п 11015-И, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

РУБІН Пётр Несцеравіч, 1923 г. нар., мал. сярж., загінуў 22.7.1943. Пахаваны на ст. Назія Ленінградскай вобл.

РУБІН Уладзімір Іосіфавіч, н. у 1924, рад. 602-га сп 109-й сд, загінуў 21.11.1944. Пахаваны ў в. Кулі (в. Эзель), Эстонія.

РУБІН Уладзімір Фёдаравіч, н. у 1914, лейт. 57-га тп 29-й тд, прапаў без вестак у чэрвені 1943.

ЦІХАНАЎ Андрэй Нікіфаравіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЦІХАНАЎ Яўген Віктаравіч, 1926 г. н., рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ВЁСКА ПЛІШЧЫНА

КАДУШКА Іван Фёдаравіч, н. у 1919, рад., прапаў без вестак у верасні 1941.

ПРЫШЧАПЁНАК Ягор Ягоравіч, н. у 1924, загінуў у 1942 каля г. Масква.

ВЁСКА ПРОМЫСЛЫ

ЛАШЧОНАК Сяргей Рыгоравіч, н. у 1917, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ВЁСКА РАЖЭЎШЧЫНА

АКАЦЭВІЧ Іосіф Мінавіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

Я. Я. Прышчапёнак

БЯЛЯЙ Іван Андрэевіч, н. у 1900 у в. Асінаўка Полацкага р-на, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛОЎКІН Аркадзь Захаравіч, н. у 1915, мал. сярж., кам-р аддз., прапаў без вестак у верасні 1944.

МАЧУЛЬСКІ Ягор Іосіфавіч, рад. 311-й сд, загінуў 7.10.1944. Пахаваны каля г. Акмяне, Літва.

РУБІН Аляксандр Савельевіч, н. у 1927.

СТАМІНОК Мірон Данілавіч, н. у 1904, рад. 817-га сп 239-й сд, загінуў 4.11.1944 каля п. Нікрацэ, Латвія.

ВЁСКА РАЗУЛІНА

ІГНАЦЕНКА Мікалай Аляксеевіч, н. у 1907 у в. Ульянова, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА САВЕЙКІ

КРЫЎКО Павел Захаравіч, н. у 1908, служыў у 1-й дыв. НКУС, памёр ад ран 14.5.1944. Пахаваны на Пакроўскіх могілках у г. Смаленск.

РУБІН Лаўрэнцій Ігнатавіч, н. у 1924, рад. 1071-га сп 311-й сд, памёр ад ран 13.8.1944. Пахаваны ў в. Анджаны каля г. Яўнелгава, Латвія.

ЯСЮКЕВІЧ Марк Фёдаравіч, н. у 1907, рад. 1258-га сп 378-й сд, загінуў 22.12.1944. Пахаваны каля п. Пампалі, Латвія.

ВЁСКА СКАРАДА

ВАГЕР Нічыпар Міхайлавіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВАГЕР Пракоп Міхайлавіч, н. у 1909, старш. 406-га сп 124-й сд, загінуў 5.7.1944. Пахаваны на в-ве Тэйкар-Сары на Балтыцы.

КОСМАЛЬ Ігнат Васілевіч, н. у 1902, рад. 217-га сп, памёр ад ран 29.3.1945. Пахаваны ў м. Хецеш, Венгрыя.

А. Р. Махноўскі.

МАХНОЎСКІ Андрэй Рыгоравіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

МАЦЮШОНАК Віктар Міхайлавіч, прапаў без вестак.

МАЦЮШОНАК Міхаіл Міхайлавіч, памёр ад ран у 1944.

ЯСЮКЕВІЧ Павел Сцяпанавіч, н. у 1922, сярж. 261-га сп, прапаў без вестак 7.2.1944 каля в. Вільяшова Гара Гатчынскага р-на Ленінградскай вобл.

ВЁСКА УЛАДЫЧЫНА

ВАЛЕНЦІК Аляксей Дзямідавіч, рад., загінуў 17.3.1945. Пахаваны ў в. Тушкі Салдускага р-на, Латвія.

ВАЛЕНЦІК Аляксей Мінаевіч, рад., памёр ад ран у сакавіку 1945. Пахаваны каля п. Пампалі, Латвія.

ВАЛЕНЦІК Віктар Сцяпанавіч, рад. 634-га сп 119-й сд, загінуў 8.11.1944. Пахаваны ў Літве.

ВАЛЕНЦІК Мікалай Мінаевіч, н. у 1924, рад. 1197-га сп 360-й сд, загінуў 19.9.1944. Пахаваны каля г. Баўска, Латвія.

ВАЛЕНЦІК Мяфодзій Міхайлавіч, н. у 1915, сярж., прапаў без вестак у жніўні 1944.

ВАЛЕНЦІК Пётр Андрэевіч, н. у 1912, рад. 216-га асобн. знішч. супрацьтанк. б-на 610-й сд, загінуў 6.11.1944. Пахаваны каля в. Сілы, Літва.

ВАЛЕНЦІК Фёдар Рыгоравіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЛАШКОЎ Міхаіл Васілевіч, н. у 1911, лейт. 328-га сп, загінуў 25.2.1944. Пахаваны каля г. Нарва.

НАВУМЧЫК Ягор Нічыпаравіч, н. у 1918, былы настаўнік, палітрук, загінуў у 1944.

ПАРШУТА Міхаіл Максімавіч, н. у 1921, рад. 1067-га сп 311-й сд, загінуў 16.3.1945. Пахаваны ў г. Грыфіцэ Шчэцінскага ваяв., Польшча.

ШУПЕЙКА Іван Іларыёнавіч, н. у 1912, рад. 202-га ап 160-й сд, прапаў без вестак у ліпені 1944.

ШУПЕЙКА Іван Фёдаравіч, н. у 1909, удзельнік фінляндскай вайны, вызваляў Зах. Беларусь, прапаў без вестак.

ШУПЕЙКА Пётр Іванавіч.

ШУПЕЙКА Пётр Іларыёнавіч, рад. 1071-га сп 311-й сд, памёр ад ран 19.8.1944. Пахаваны ў м. Сунакстэ Стучкінскага р-на, Латвія.

ВЁСКА УЛЬЯНОВА

ГАЛЫНСКІ Барыс Барысавіч, н. у 1923, рад. 888-га сп 298-й сд, загінуў 10.1.1943. Пахаваны ў Гарадзішчанскім р-не Валгаградскай вобл.

ДАДЭКА Пётр Данілавіч, н. у 1919 у в. Наркавічы, рад. 65-га кав. палка 32-й кав. дыв., загінуў 2.3.1943. Пахаваны на х. Скілянскі Куйбышаўскага р-на Растоўскай вобл.

ПЯТРОВІЧ Пётр Сігізмундавіч, н. у 1922, рад. 90-й гв. сд, загінуў 13.3.1944. Пахаваны ў в. Лужкі Себежскага р-на Пскоўскай вобл.

БОРКАВІЦКІ СЕЛЬСАВЕТ (вёскі невядомыя)

АКАЦЭВІЧ Іван Пятровіч, н. у 1922, мал. сярж. 268-га гв. сп. 90-й гв. сд,загінуў 1.7.1944. Пахаваны ў в. Някрытае Полацкага р-на.

АНАНЧАНКА Аркадзь Ягоравіч, н. у 1922, рад. 56-га гв. сп 165-й гв. сд, загінуў 12.10.1944. Пахаваны на ст. Дамбкавізна, Польшча.

АНІСЬКОВІЧ Уладзімір Фадзеевіч, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БАРСТОК Панцялей Іванавіч, сярж., прапаў без вестак у верасні 1943.

БЫКАЎ Леанід Канстанцінавіч, н. у 1911 у в. Фрэйзава, рад. 508-га сп 174-й сд, загінуў 7.9.1941. Пахаваны каля г.п. Андрэапаль Цвярской вобл.

БЯЛЯЕЎ Арсей Тарасавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1943.

ВАГЕР Іван Фёдаравіч, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВАСІЛЬЕЎ Леанід Васілевіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ГАНЧАРОЎ Іван Ільіч, н. у 1920 у в. Падазерцы, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ГАПЦЁНАК Аляксандр Іванавіч, н. у 1914 у в. Рымары, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ГАРЛАН Мікалай Пятровіч, н. у 1909, рад. 1258-га сп 378-й сд, загінуў 22.12.1944. Пахаваны каля п. Пампалі, Латвія.

ГЕРОНАК Пётр Максімавіч, н. у 1924, рад. 1067-га сп 311-й сд, памёр ад ран 25.9.1944. Пахаваны ў Латвіі.

ГЛУШАКОЎ Пётр Фёдаравіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1943.

ГРЫГОР'ЕЎ Мікалай Мікалаевіч, рад. 421-га сп 119-й сд, загінуў 9.8.1944.

ДАШКЕВІЧ Васіль Ульянавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1943.

ЖЫЗНЕЎСКІ Іван Іосіфавіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЗУЙКОЎ Сцяпан Раманавіч, старш., прапаў без вестак у жніўні 1941.

КАСАЧОЎ Цімафей Іванавіч, н. у 1902, рад. 218-га сп 80-й сд, прапаў без вестак у верасні 1941.

КАШЫРА Генадзь Антонавіч, н. у 1925 у б. Луначарскім с/с, рад., загінуў 25.11.1944. Пахаваны ў Польшчы.

КНЯЗЮК Іван Іванавіч, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1944.

КНЯЗЮК Сямён Паўлавіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КРАСОЎСКІ Дзмітрый Дзмітрыевіч, н. у б. Луначарскім с/с, рад., памёр ад ран 15.9.1944. Пахаваны каля г. Екабпілс, Латвія.

КРАСЬКО Канстанцін Сцяпанавіч, н. у 1920, мал. лейт. 121-га асобн. матарыз. інж. б-на, прапаў без вестак 7.10.1941.

КУДЗІН Я.І. н. у 1905, загінуў 10.12.1941 у нямецкім палоне ў п. Радзіца Арлоўскай вобл.

ЛАБАНОЎСКІ Станіслаў Апалінаравіч, сярж., прапаў без вестак у лістападзе 1944.

ЛАБЭЦКІ Браніслаў Паўлавіч, рад., прапаў без вестак у студзені 1945.

ЛАПКОЎСКІ Пётр Уладзіміравіч, н. у 1921, чырванафлоцец, загінуў у лістападзе 1941 каля п. Маскоўская Дуброўка пад Ленінградам.

ЛАЎРУЧОНАК Аляксандр Іванавіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛІПАЎКА Уладзімір Антонавіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛІПСКІ Мартын Трафімавіч, сярж., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЛУКАШОК Міна Уладзіміравіч, н. у 1912, мал. лейт. 244-га БАА 18-га р-на авіябазіравання, нач. лазарэта, прапаў без вестак 6.10.1941.

ЛУШОНАК Сяргей Рыгоравіч, н. у 1917 у в. Промыслы, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЛЯСНІЧЫ Уладзімір Іванавіч, н. у б. Луначарскім с/с, рад., кулямётчык 1195-га сп, загінуў 10.3.1945. Пахаваны каля г. Тукумс, Латвія.

МАЦЮШОНАК Міхаіл Міхайлавіч, сярж., прапаў без вестак у верасні 1943.

МІГУНОЎ Фёдар Арцёмавіч, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1943.

МІШКУЦЁНАК Мікалай Антонавіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у жніўні 1941.

ПАХАЛЁНАК Васіль Сцяпанавіч, рад., загінуў 29.12.1944. Пахаваны ў г. Алітус, Літва.

ПЕТУХОЎ Пётр Дзмітрыевіч, н. у 1923 у б. Луначарскім с/с, рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 4.11.1944. Пахаваны каля п. Нікрацэ, Латвія.

ПІЛЬНІК Дзмітрый Ігнатавіч, н. у 1895, рад. 1069-га сп 311-й сд, загінуў 6.8.1944. Пахаваны каля г. Ліваны, Латвія.

ПРАКАПЁНАК Уладзімір Трафімавіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

РАЦЬКОЎ Іван Цімафеевіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

РУБІН Савелій Маркавіч, н. у 1902, рад., памёр ад ран 20.7.1944. Пахаваны ў в. Баравуха Полацкага р-на.

СЕМЯНЕЦ Павел Іванавіч, н. у 1912, рад., танкіст, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

СКАПЦОЎ Леанід Усцінавіч, н. у 1910, рад. 1188-га сп 357-й сд, памёр ад ран 1.7.1944. Пахаваны ў Лепелі.

СОБАЛЕЎ Аляксей Якаўлевіч, н. у 1896,

рад. 1256-га сп 378-й сд, загінуў 1.8.1944. Пахаваны ў г. Ліваны, Латвія.

СЦЕФАНОВІЧ Віктар Ігнатавіч, н. у 1914, рад. 1069-га сп 311-й сд, загінуў 2.8.1944. Пахаваны ў г. Ліваны, Латвія.

ХЛУСЕВІЧ Міхаіл Сцяпанавіч, н. у 1911, прызваны ў г. Харкаў, лейт. 977-га сп 270-й сд, прапаў без вестак 27.5.1942 у Харкаўскай вобл.

ЧАРНЯЎСКІ Дзмітрый Аляксандравіч, н. у 1914, прызваны ў г. Ленінград, сярж. 48-га ап, памёр ад ран 26.8.1942.

ШАНЬКО Іван Васілевіч, н. у б. Луначарскім с/с, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ШЛОМАН Аляксандр Кузьміч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ШЫПІЛА Антон Міхайлавіч, н. у 1919, рад. 163-й сд, загінуў 15.10.1942. Пахаваны каля в. Эсціна Дзямянскага р-на Ноўгарадскай вобл.

ВАЛЫНЕЦКІ СЕЛЬСАВЕТ

ВЁСКА АБУХАВА

БЫКАЎ Ульян Мікітавіч, н. у 1910, рад., загінуў у нямецкім палоне ў г. Сувалкі ў 1942.

БЫКАЎ Фёдар Мікітавіч, н. у 1918, загінуў у першыя дні вайны ў г. Днепрадзяржынск.

ЛАМІНСКІ (СНАПОК) Мікалай, н. у 1920.

МАТУК Міхаіл Васілевіч, н. у 1906, рад. 255-га гв. сп 65-й гв. сд, загінуў 22.12.1944. Пахаваны ў п. Пампалі Салдускага р-на, Латвія.

МІСЮК Антон Васілевіч, н. у 1908, загінуў увосень 1944.

РАГОЎСКІ Іван Мікалаевіч, н. у 1921, сярж., загінуў на Украіне ў кастрычніку 1944.

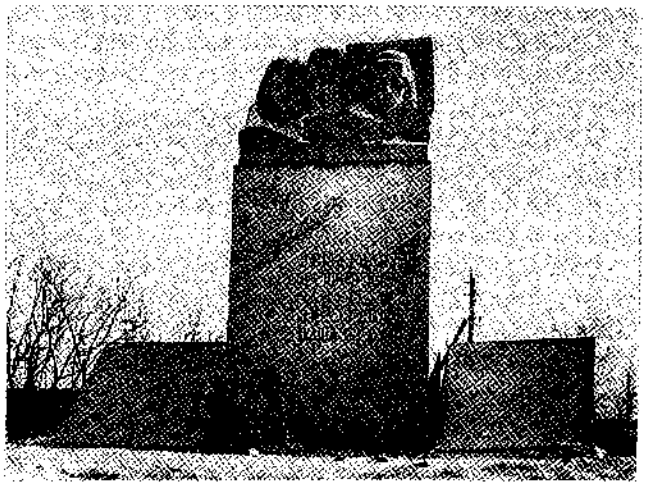

Помнік землякам у в. Антонава

ВЁСКА АНТОНАВА

АНТАНОВІЧ Генадзь Васілевіч, н. у 1922, прапаў без вестак у маі 1945.

АНТАНОВІЧ Канстанцін Фёдаравіч, н. у 1910, рад., памёр ад ран 27.11.1944. Пахаваны ў г. Бронніца каля г. Масква.

БАДУН Васіль Ягоравіч, н. у 1900, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БАДУН Пётр Васілевіч, н. у 1913.

БАДУН Уладзімір Васілевіч, н. у 1903, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БЯЛЕВІЧ Іван Данатавіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВАРАНЬКО Іван Іванавіч, н. у 1898, рад, 817-га сп 239-й сд, памёр ад ран 27.8.1944. Пахаваны ў г. Краслава, Латвія.

ГРОВЕР Браніслаў Казіміравіч, н. у 1906, рад. 69-га гв. сп 21-й гв. сд, загінуў 18.8.1944. Пахаваны ў в. Ваверы, Латвія.

ЖОК Адам Нічыпаравіч, н. у 1905, рад., загінуў у нямецкім палоне 22.1.1942.

ЗУБ Мікалай Дзмітрыевіч, н. у 1917, сярж., 191-га гв. сп 64-й гв. сд, загінуў 24.4.1944. Пахаваны каля в. Пулкава Кінгісепскага р-на, Эстонія.

ЗУБ Нічыпар Якаўлевіч, н. у 1913, рад. 6-га арб. 50-й сд, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЗУБАЎ Іван Паўлавіч, н. у 1924, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КУЗЕЙ Сямён Міхайлавіч, н. у 1906 у в. Прудзінкі, рад., прапаў без вестак у 1941.

УРБАН Аляксандра Антонаўна, н. у 1922, сярж., загінула 10.8.1943.

УРБАН Уладзімір Лаўрэнцьевіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ФІЛІМОНАЎ Леанід Пятровіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЦЫБУЛЬСКІ Уладзімір Антонавіч, н. у 1915, загінуў каля г. Брэст у 1941.

ЦЫБУЛЬСКІ Эдуард Антонавіч, н. у 1915, прапаў без вестак.

ВЁСКА АСОСКАВА

ЖМАЙЛОВІЧ Дзмітрый Васілевіч, н. у 1922, сярж., прапаў без вестак у верасні 1944.

ФЕДАЦЁНАК Пётр Антонавіч, н. у 1927, рад. 46-га гв. сд, памёр ад ран 15.9.1944. Пахаваны ў г. Баўска, Латвія.

ВЁСКА АХРЭМЦЫ (ВЫДРЫНА)

АНЮЦЁНАК Віктар Міхайлавіч, н. у 1925, рад. 1067-га сп 311-й сд, памёр ад ран 29.10.1944. Пахаваны ў м. Ліўберзе Елгаўскага р-на, Латвія.

АНЮЦЁНАК Захар Міхайлавіч.

АНЮЦЁНАК Раман Міхайлавіч, н. у 1919, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БАРОХА Анатоль Паўлавіч, н. у 1919, загінуў каля г. Санкт-Пецярбург.

БАРОХА Антон Фёдаравіч, прапаў без вестак у верасні 1944.

БАРОХА Іван Паўлавіч, н. у 1911, загінуў каля г. Санкт-Пецярбург.

БАРОХА Міканор Фёдаравіч, н. у 1904, загінуў каля г. Санкт-Пецярбург.

БАРОХА Яфрэм Фёдаравіч, н у 1912, рад. 942-га ап 374-й сд, памёр ад ран 15.11.1943. Пахаваны ў в. Міхалёва б. Мгінскага р-на Ленінградскай вобл.

КАЗЛОЎ Віктар Канстанцінавіч, н. у 1902, рад. 1071-га сп 311-й сд, загінуў 9.10.1944. Пахаваны ў г. Акмяне, Літва.

ЛАПКОЎСКІ Віктар Мікалаевіч, н. у 1916, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1945.

ЛАПКОЎСКІ Фёдар Мікалаевіч, н. у 1907, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАЛЕЙ Сяргей Іванавіч, рад. 1197-га сп 360-й сд, загінуў 8.10.1944. Пахаваны каля ст. Папіле, Літва.

МАЛЕЙ Яўген Ігнатавіч, мал. лейт. 281-й сд, загінуў 9.2.1944. Пахаваны на ст. Арадзеж каля г. Санкт-Пецярбург.

МАЛЬЧОНАК Іван Сямёнавіч, н. у 1918, загінуў каля г. Смаленск.

ХРЫТОНЕНКА Міхаіл Антонавіч, н. у 1906, рад., в/ч 05327, прапаў без вестак 7.8.1944.

ХРЫТОНЕНКА Павел Сцяпанавіч, н. у 1925, рад., п/п 97640, прапаў без вестак у снежні 1944.

ЯФРЭМЧЫК Рыгор Нічыпаравіч, н. у 1922, рад. 71-й тб, прапаў без вестак 23.7.1942 каля в. Коркіна Зубцоўскага р-на Цвярской вобл.

ЯФРЭМЧЫК Яўген Фёдаравіч, н. у 1913, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА БАЛАБАНШЧЫНА

БАЛАШОНАК Герасім Максімавіч, н. у 1901, рад. 360-й сд, прапаў без вестак 24.10.1944.

БАЛАШОНАК Пётр Паўлавіч, н. у 1925, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

БАЛАШОНАК Уладзімір Паўлавіч, н. у 1919, мал. сярж. 332-га ап 178-й сд, загінуў 21.2.1942. Пахаваны ў в. Мядзведзіца Аленінскага р-на Цвярской вобл.

КЛЯРОНАК Мікалай Максімавіч, н. у 1926, рад. 511-га сп 238-й сд, прапаў без вестак 20.9.1944 каля г. Баўска, Латвія.

ЛЯХОЎСКІ Антон Дзмітрыевіч, н. у 1919, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛЯХОЎСКІ Іосіф Дзмітрыевіч, прапаў без вестак.

ЛЯХОЎСКІ Пётр Дзмітрыевіч, н. у 1924, рад. 1197-га сп 360-й сд, загінуў 20.9.1944. Пахаваны каля п. Берзгале, Латвія.

РУТКОЎСКІ Аляксандр Іванавіч, н. у 1904, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ХМЯЛЬНІЦКІ Міхаіл Васілевіч, н. у 1914, прызваны Чачэрскім РВК, рад. 1174-га сп 348-й сд, загінуў 1.5.1944. Пахаваны каля в. Верычаў Рагачоўскага р-на.

ЮШКЕВІЧ Франц Францавіч, н. у 1926 у в. Масты, рад., прапаў без вестак у лютым 1945.

ВЁСКА БАРСУКІ

АБУХОВІЧ Пётр Фёдаравіч, н. у 1891, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ІЎЗАН Эдуард Якаўлевіч, н. у 1922 у в. Свольна, рад., загінуў 22.10.1942. Пахаваны ў Валгаградскай вобл.

ШЧАРБІНСКІ Арцём Сцяпанавіч, рад. 85-га ісапб, памёр ад ран 30.11.1944. Пахаваны ў м. Жыдзікяй, Літва.

ВЁСКА БАРСУКІ (былога Галубаўскага с/с)

НІКОЛЕНКА Павел Фёдаравіч, н. у 1916, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ФЕДАЦЁНАК Дзмітрый Бенядзіктавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ФЕДАЦЁНАК Павел Бенядзіктавіч, н. у 1915, сярж., прапаў без вестак у верасні 1944.

ФЕДАЦЁНАК Сяргей Іванавіч.

ЯФРЭМЧЫК Фёдар Міхайлавіч, н. у 1909, сярж., загінуў у нямецкім палоне 23.2.1942.

ВЁСКА БЕЛАВУСЫ

НОВІКАЎ Сяргей Іванавіч, н. у 1906, рад. 360-й сд, загінуў 30.10.1944. Пахаваны ў г.п. Вайнёдэ, Латвія.

НОВІКАЎ Цімафей Іванавіч, н. у 1904, рад. 69-га сп 21-й гв. сд, памёр ад ра· 20.8.1944. Пахаваны каля п. Ляўдона, Латвія.

РУТКОЎСКІ Васіль Сяргеевіч, н. у 1908, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1945.

РУТКОЎСКІ Сцяпан Ігнатавіч, н. у 1919, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ШАБЛІНСКІ Міхаіл Іосіфавіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

РАЗ'ЕЗД БЕНІСЛАЎСКІ

КАЗЛОЎСКІ Раман Захаравіч, н. у 1910, рад. 511-га сп 239-й сд, прапаў без вестак 20.9.1944 каля г. Баўска, Латвія.

ВЁСКА БУБНЫ

БУБЕН Аляксандр Іванавіч, н. у 1915, прызваны ў г. Бердзічаў, лейт. 864-га сп 189-й сд, прапаў без вестак у верасні 1941.

БУБЕН Браніслаў Францавіч, н. у 1916, лейт. 36-й тбр, кам-р танка, загінуў 26.7.1943. Пахаваны каля в. Ветрава б. Знаменскага р-на Арлоўскай вобл.

БУБЕН Ігнат Дзмітрыевіч, н. у 1912, рад., п/п 97640, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БУБЕН Канстанцін Дзмітрыевіч, н. у 1921, сярж., прапаў без вестак у лістападзе 1944.

БУБЕН Мікалай Іванавіч, н. у 1914, рад. 332-й сд, прапаў без вестак 19.9.1944.

БУБЕН Ульян Адамавіч, прызваны ў Віцебску, рад. 58-й мех. бр-ды, прапаў без вестак 18.1.1943.

ВОЛКАЎ Генадзь Іванавіч, рад., загінуў 20.3.1942.

ГРЫЦКЕВІЧ Васіль Гаўрылавіч, н. у 1942 у в. Мамонаўшчына, рад. 31-й курсанцкай сб, загінуў 16.5.1943. Пахаваны ў в. Харайлава Лакнянскага р-на Пскоўскай вобл.

ГУТАРАЎ Дзмітрый Акімавіч, н. у 1911 у Смаленскай вобл., рад. 1195-га сп 360-й сд, загінуў 27.6.1944. Пахаваны ў в. Роўнае Полацкага р-на.

НАРУБІН Ігнат Уладзіміравіч, н. у 1912, лейт. 226-га гв. сп 52-й гв. сд., загінуў 9.12.1942. Пахаваны ў с. Марынаўка Калачоўскага р-на Валгаградскай вобл.

НАРУБІН Пётр Іванавіч, н. у 1910, рад., загінуў у нямецкім палоне 1.10.1941.

САВІЦКІ Пётр Вікенцьевіч, н. у 1899, рад. 1067-га сп 311-й сд, памёр ад ран 8.9.1944. Пахаваны ў г. Даўгаўпілс, Латвія.

ФІЛЬЯНКОЎ Іван Фядосавіч, рад., загінуў 3.9.1944. Пахаваны ў п. Бене, Латвія.

ШАЛУХАНСКІ Іосіф Мікалаевіч, н. у 1915, рад. 163-й ААШР 87-й сд, загінуў 3.9.1944. Пахаваны ў п. Бене, Латвія.

ВЁСКА ВАЛУЦЁВА

БЫКОЎСКІ Леанід Данілавіч, н. у 1903, рад. 1071-га сп 311-й сд, загінуў 12.8.1944. Пахаваны каля г. Яўнелгава, Латвія.

ЛІПОЎСКІ Мікалай Бенядзіктавіч, н. у 1904 у в. Аўласкава, рад. 45-га гв. га. сп. 17-й гв. сд, загінуў 16.8.1943. Пахаваны ў в. Плюшчава Духаўшчынскага р-на Смаленскай вобл.

НЕВЯДОМСКІ Адольф Міхайлавіч, н. у 1912, мал. лейт. 693-й сд, памёр ад ран 24.12.1942. Пахаваны ў в. Брылёва Цвярской вобл.

САДОЎСКІ Ягор Іванавіч, н. у 1924, рад. 83-га зсп. 31-й зсд, загінуў 8.4.1944. Пахаваны на ст. Немяшаева Кіеўскай вобл.

ФЕДАЦЁНАК Мікалай Фёдаравіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ХАДАКОЎ Васіль Якаўлевіч, н. у 1910, у в. Ліцвякова, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

ЦЫБУЛЬСКІ Ігнат Антонавіч, н. у 1902 у в. Селішча Валынецкага с/с, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

ВЁСКА ВАЛЫНЦЫ

АСТАПКОВІЧ Васіль Піліпавіч, н. у 1899 у в. Дзегцярова, рад. 1069-га сп 311-й сд, памёр ад ран 5.8.1944. Пахаваны ў г. Ліваны, Латвія.

БАГДАНЕНКА Аляксандр Пятровіч, н. у 1915 у в. Хараброва, старш., загінуў 25.7.1944.

БАГДАНОВІЧ Аляксей Іосіфавіч, н. у 1911, рад. 1115-га сп 332-й сд, загінуў 13.2.1945. Пахаваны ў г. Прыекуле, Латвія.

БАГДАНОВІЧ Іосіф Іосіфавіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БАГДАНОВІЧ Сяргей Іосіфавіч, н. у 1921, рад. 57-га кондэпо, памёр у шпіталі 25.5.1946. Пахаваны ў Кеніг-Вестэрхаузен, Германія.

БАДУН Канстанцін Андрэевіч, прапаў без вестак.

БАЗЕКА Віктар Пятровіч, н. у 1923, сярж., камандзір аддз. 68-га гв. сп 21-й гв. сд, загінуў 28.8.1944. Пахаваны ў г. Пячоры Пскоўскай вобл.

БАРСУКОЎ Аляксей Фёдаравіч, н. у 1905, загінуў у 1943.

БАРЭЙКА Павел Міхайлавіч, н. у 1914, прапаў без вестак.

БОХАН Уладзімір Пятровіч, н. у 1916 у в. Крыськава, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БУБЕН Уладзімір Якаўлевіч, н. у 1918, прызваны Расонскім РВК, мал. сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВАЙНІЛОВІЧ Іосіф Адамавіч, н. у 1921 у в. Зябкі, сярж., загінуў у 1944.

ВОРСЛАЎ Міхаіл Іосіфавіч, н. у 1910 у в. Ліпна, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ВОРСЛАЎ Эдуард Іосіфавіч, н. у 1922, рад. 417-га сп 156-й сд, прапаў без вестак у 1945.

ГАРДОВІЧ Генрых Пятровіч, н. у 1923, загінуў 16.7.1944.

ГОЛУБ Васіль Якаўлевіч, н. у 1904 у в. Плігаўкі, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

ГРЫНЕВІЧ Уладзімір Францавіч, н. у 1904, прапаў без вестак у канцы вайны.

ГУДОЎСКІ Аляксандр Францавіч, н. у 1921, рад., загінуў у нямецкім палоне 30.10.1941.

ДАДЭКА Андрэй, н. у 1908, рад., загінуў у 1941 у Латвіі.

ДЗЕМЯНШЧОНАК Леанід Міхайлавіч. н. у 1907 у Сакалішчанскім с/с Расонскага р-на, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ДЫДКО Яфім Фёдаравіч, н. у 1900, загінуў у нямецкім палоне ў 1944.

ЖМІНДА Міхаіл Пятровіч, н. у 1922 у в. Альшанікі, рад., прапаў без вестак у маі 1945.

ЗУБ Яўген Мікалаевіч, н. у 1924 у в. Маляўкі, рад., загінуў 4.2.1943. Пахаваны ў Ленінградскай вобл.

КАЗАК Іван Мікалаевіч, н. у 1903, рад. ашб 119-й сд, загінуў 29.9.1944. Пахаваны ў м. Сідрабене Елгаўскага р-на, Латвія.

КАНАВАЛЬЧЫК Мікалай Парфёнавіч, н. у 1924, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАПУСТА Пётр Захаравіч, н. у 1908, рад. 511-га сп 239-й сд, прапаў без вестак 21.9.1944 каля г. Баўска, Латвія.

КАПУСТА Станіслаў Захаравіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у ліпені 1944.

КАПУСТА Якаў Захаравіч, н. у 1921, рад. 2-га сп 50-й сд, загінуў 18.8.1941.

КАСЬКОВІЧ Аляксандр Іванавіч, н. у 1923, рад., загінуў у 1943 каля Ленінграда.

КАСЬКОВІЧ Дзмітрый Міхайлавіч, н. у 1902, палк., загінуў у 1942. Пахаваны ў в. Гульнева Жыздрынскага р-на Калужскай вобл.

КАСЬКОВІЧ Ігнат Ільіч, н. у 1906, рад. 1258-га сп 378-й сд, памёр ад ран 5.12.1944. Пахаваны ў г.п. Вайнёдэ, Латвія.

КАСЬКОВІЧ Мікалай Фёдаравіч, н. у 1925, рад., загінуў 25.4.1945.

КАСЬКОВІЧ Уладзімір Дзмітрыевіч, н. у 1925, лейт., загінуў каля г. Крывы Рог.

КРУПКО Станіслаў Фабіянавіч, н. у 1912 у в. Антонава, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

ЛАБАНОЎСКІ Станіслаў, н. у 1913, прапаў без вестак.

ЛАМІНСКІ Дзмітрый Захаравіч, н. у 1919 у г. Віцебск, рад. 28-га ад 72-й лёгк. аб, прапаў без вестак 1.2.1943.

ЛАПКОЎСКІ Васіль Ягоравіч, н. у 1912, рад., разведчык, прапаў без вестак.

ЛАПКОЎСКІ Іван Рыгоравіч, н. у 1911 у в. Філіпова, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЛУКАШЭВІЧ Станіслаў Антонавіч, н. у 1912, загінуў каля г. Сталінграда ў 1943.

МАЛАХОЎСКІ Мечыслаў Альфонсавіч, н. у 1924, гв. сярж., загінуў 3.10.1943. Пахаваны ў в. Чэрнева Брагінскага р-на.

МАРКЕВІЧ Леў Іванавіч, рад. 64-га гв. сп. 21-й гв. сд, памёр ад ран 18.10.1944. Пахаваны ў м. Заленіекі Елгаўскага р-на, Латвія.

МІСЮК Сцяпан Яфімавіч, н. у 1914, прапаў без вестак у 1941.

НАРКЕВІЧ Мікалай Нічыпаравіч, н. у 1920, сярж., гарматны майстар 1100-га ап 2-й гв. ад прарыву РВК, загінуў 20.12.1944. Пахаваны ва Усх. Прусіі.

ПАЛЫНСКІ Віктар Сцяпанавіч, н. у 1920, сярж., загінуў у нямецкім палоне 28.9.1941.

ПАЛЫНСКІ Дзмітрый Карнілавіч, н. у 1907, рад. 1115-га сп 332-й сд, загінуў 13.10.1944. Пахаваны ў г. Акмяне, Літва.

ПАЛЫНСКІ Іван Рыгоравіч, н. у 1911, рад., загінуў у нямецкім палоне 13.11.1941.

ПАЛЫНСКІ Уладзімір Сцяпанавіч, н. у 1916, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПЯТНІЦА Мітрафан Лук'янавіч, н. у 1898, рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 12.8.1944. Пахаваны каля г. Яўнелгава, Латвія.

ПЯТНІЦКІ Мікалай Андрэевіч, н. у 1916, рад. 511-га сп 239-й сд, памёр ад ран 1.1.1945. Пахаваны ў п. Пампалі Салдускага р-на, Латвія.

РЫЖЫ Антон Пятровіч, прапаў без вестак.

РЫЖЫ Міхаіл Пятровіч, н. у 1903. рад. 22-га сп 9-й сд, памёр ад ран 24.11.1944. Пахаваны ў г. Панявежыс, Літва.

РЫЖЫ Уладзімір Пятровіч, маёр, нам. камандзіра 114-га гв. сп па артылерыі, загінуў 23.4.1945. Пахаваны каля г. Шчэцін, Польшча.

САВІЦКІ Віктар Пятровіч, н. у 1919.

САЎРУЦКІ Уладзімір Паўлавіч, н. у 1909, рад., памёр ад ран 16.9.1943. Пахаваны ў Духаўшчынскім р-не Смаленскай вобл.

СІВОХА Мікалай Аляксандравіч, рад., памёр ад ран 28.2.1945. Пахаваны ў г. Познань, Польшча.

СІВОХА Мікалай Яфімавіч, н. у 1913, рад., разведчык 159-га азсп, памёр ад ран 7.6.1945. Пахаваны ў г. Добеле, Латвія.

СНАПОК Мікалай Цімафеевіч, прапаў без вестак.

СНАПОК Уладзімір Пятровіч.

ФЕЙГІН Маісей Гіршавіч, н. у 1916, рад., прапаў без вестак у 1945.

ХАХАЛЬ Дзмітрый Іванавіч, н. у 1922 у в. Прудзінкі, рад. 365-га сп 119-й сд, загінуў 15.8.1944. Пахаваны ў г. Баўска, Латвія.

ЦІТОВІЧ Іван Паўлавіч, н. у 1918, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку.

ЦІТОВІЧ Уладзімір Іванавіч, н. у 1921, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ШАБЛОЎСКІ Іван Фёдаравіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ШАВЯРДУК Піліп Пятровіч, рад., загінуў пры размініраванні мясцовасці 20.6.1945. Пахаваны ў в. Ігольніца Расонскага р-на.

ШАФРАН Леанід Мікалаевіч, н. у 1917, прапаў без вестак у 1943.

ВЁСКА ГРУЛЁВА

АНТАНОВІЧ Васіль Фёдаравіч, н. у 1908 у в. Боркавічы, рад., загінуў у 1943. Пахаваны ў г. Масква.

КАРНАВУХАЎ Валянцін Іванавіч, н. у 1926, рад. асобнага атрада размініравання, загінуў 6.7.1945. Пахаваны ў в. Ахрэмцы.

ЛАЎРУЧОНАК Аляксандр Іванавіч, прапаў без вестак.

ЛЯХОЎСКІ Міхаіл Андрэевіч, н. у 1920, сярж., загінуў у 1941 каля г. Пскоў.

СНАПОК Пётр Васілевіч, н. у 1898, загінуў у 1941.

ХАРЫТОНЕНКА Сямён Ануфрыевіч, н. у 1903, рад. 144-га сп 28-й сд, загінуў 6.9.1944. Пахаваны ў Мадонскім р-не, Латвія.

ЦЯРЭШКА Пётр Пятровіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ШЧАРБІЦКІ Аляксандр Мікалаевіч, н. у 1926, рад. 23-га сп 5-й сд, загінуў 20.9.1944. Пахаваны ў в. Вэцсаўле Баўскага р-на, Латвія.

ВЁСКА ДЗЕГЦЯРОВА

АСТАПКОВІЧ Міхаіл Пятровіч. н. у 1924, рад. 69-га сп 21-й гв. сд, памёр ад ран 25.8.1944. Пахаваны ў Мадонскім р-не, Латвія.

БАРСТОК Пётр Іосіфавіч, н. у 1909, рад. 64-га гв. сп 21-й гв. сд, прапаў без вестак 22.8.1944.

ДАБРАСОЛЕЦ Сямён Фёдаравіч, н. у 1907, рад. 15-га гв. сп, прапаў без вестак 27.1.1945 каля м. Левенштайн.

ДАБРАСОЛЕЦ Ульян Міхайлавіч, н. у 1905, рад. 1119-га сп 332-й сд, загінуў 16.10.1944. Пахаваны ў м. Лецкава, Літва.

ПАЛЫНСКІ Міхаіл Нічыпаравіч, н. у 1917, рад. 159-га азпсп 4-й УА,, прапаў без вестак 23.7.1944.

ПУЗАКА Кірыл Захаравіч, рад. 144-га сп 28-й сд, загінуў 23.8.1944. Пахаваны ў Мадонскім р-не, Латвія.

ПУЗАКА Міхаіл Еўдакімавіч, мал. сярж., п/п 36061, загінуў 5.4.1944. Пахаваны ў м. Кутавая Палярнага р-на.

ПУЗАКА Міхаіл Максімавіч, н. у 1920, рад.

СЯТКОЎСКІ Лявонцій Аляксеевіч, н. у 1920, рад. 813-га сп 239-й сд, памёр ад ран 5.4.1945. Пахаваны ў г. Даўгаўпілс, Латвія.

СЯТКОЎСКІ Сяргей Мікалаевіч, н. у 1924, рад. 18-га гв. сп, памёр ад ран 21.2.1945. Пахаваны ў г. Прыекуле, Латвія.

М. В. Дашкевіч

ВЁСКА ЕРМАКІ

БАРШЧЭЎСКІ Канстанцін Паўлавіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

БАРШЧЭЎСКІ Сяргей Мікалаевіч, н. у 1926, рад. 1190-га сп 357-й сд, загінуў 24.7.1944. Пахаваны ў в. Кустарушкі Біржайскага р-на, Літва.

ВІШНЕЎСКІ Міхаіл Ануфрыевіч, н. у 1924, рад. 20-й сд, загінуў 4.9.1944. Пахаваны каля с. Рыня Вышкуўскага пав. Варшаўскага ваяв., Польшча.

ВІШНЕЎСКІ Фёдар Барысавіч, н. у Ніжагародскай вобл., рад., загінуў 7.3.1942. Пахаваны ў в. Барысава Холмскага р-на Ноўгарадскай вобл.

НАВІЦКІ Уладзімір Ігнатавіч, н. у 1921, рад. 251-й сд, загінуў 15.11.1943. Пахаваны ў в. Пушчай Аршанскага р-на.

ВЁСКА ЗАБЕЛЫ

АРЭХАЎ Канстанцін Харытонавіч, н. у Тосненскім р-не Ленінградскай вобл., рад., прапаў без вестак у жніўні 1941.

БАШКІРАЎ Пётр Паўлавіч, н. у 1926,, рад. 47-га гв. ап 21-й гв. сд, загінуў 27.12.1944. Пахаваны ў в. Ванагі Добельскага р-на, Латвія.

БЕЛАДЗЕД Іосіф Аляксеевіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1945.

ДАШКЕВІЧ Міхаіл Васілевіч, н. у 1918 у в. Зубы, старш., загінуў у чэрвені 1941. Пахаваны каля в. Якентаны Астравецкага р-на.

НАГАЕЎ Сямён Якаўлевіч, н. у 1910 у Сеўскім р-не Бранскай вобл., рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПАЛЫНСКІ Аляксандр Пятровіч, н. у 1908, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПАЛЫНСКІ Ісак Усцінавіч, н. у 1897, рад. 1071-га сп 311-й сд, памёр ад ран 3.8.1944. Пахаваны ў г. Ліваны, Латвія.

ПАЛЫНСКІ Міхаіл Трафімавіч, н. у 1917, рад., прапаў без вестак у лютым 1945.

ПАЛЫНСКІ Фёдар Мартынавіч, н. у 1899, рад. 817-га сп 239-й сд, загінуў 5.9.1944. Пахаваны каля г. Яўнелгава, Латвія.

САЎЧАНКА Іван Мяфодзьевіч, н. у 1911 у с. Глобінка Сумскай вобл., рад. 19-га асобн. гв. супрацьтанк. дыв-на 21-й гв. сд, загінуў 2.12.1944. Пахаваны ў г. Добеле, Латвія.

СНАПОК Апанас Васілевіч, н. у 1909, мал. лейт 120-га мсп, загінуў 25.7.1941. Пахаваны ў в. Крапіўна Смаленскай вобл.

СНАПОК Георгій Сцяпанавіч, н. у 1922, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1945.

СЯТКОЎСКІ Уладзімір Іванавіч, н. у 1923, п/п 66736, загінуў 15.2.1944. Пахаваны ў Ленінградскай вобл.

ЦЯРЭШКА Дзмітрый Іванавіч, н. у 1900 у в.

Цярэшкі, рад. 64-га гв. сп 21-й гв. сд, прапаў без вестак 21.8.1944.

ШАВЫРКА Дзмітрый Якаўлевіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЮХНЕВІЧ Уладзімір Іванавіч, н. у 1913 у в. Забор'е Боркавіцкага с/с, рад. 332-й сд, загінуў 18.4.1942. Пахаваны ў в. Ананчына Веліжскага р-на Смаленскай вобл.

ЮХНЕВІЧ Фёдар Сцяпанавіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ВЁСКА ЗАБЕЛЫ II

БЕЛАДЗЕД Мікалай Уладзіміравіч, н. у 1924, рад. ашб 119-й сд, загінуў 22.9.1944. Пахаваны ў г. Баўска, Латвія.

ГІРС Іван Іванавіч, н. у 1902 у в. Дворыца, рад. 199-га гв. сп 67-й гв. сд, загінуў 28.12.1944. Пахаваны ў г. Прыекуле, Латвія.

ПАЛЫНСКІ Віктар Рыгоравіч, н. у 1923, рад. 1156-га сп 344-й сд, загінуў 17.9.1944. Пахаваны ў г. Баўска, Латвія.

СНАПОК Леанід Аркадзевіч, н. у 1914, прызваны ў армію ў 1937, ст. лейт. 64-га гв. сп 21-й гв. сд, загінуў 3.8.1943. Пахаваны ў в. Быкаўка Курскай вобл.

СНАПОК Леанід Іванавіч, н. у 1921, рад. 1119-га сп 332-й сд, загінуў 18.9.1944. Пахаваны ў м. Вэцумніекі Баўскага р-на, Латвія.

СВЯТКОЎСКІ Міхаіл Іванавіч, лейт. 235-га гап 75-й сд, прапаў без вестак у 1944.

ВЁСКА ЗАСТАРЫНЫ

ВАСІЛЬЕЎ Васіль Максімавіч, н. у 1921, прызваны ў 1940, загінуў у 1941.

ВАСІЛЬЕЎ Іван Васілевіч, н. у 1918, б. партызан брыгады імя М.В. Фрунзе, загінуў каля г. Віцебск у 1944.

ЛОБЫР Іван Міхайлавіч, н. у 1911, рад. 150-й сд, загінуў 29.1.1944. Пахаваны ў в. Нямыткі Пустошкінскага р-на Пскоўскай вобл.

ПЕТРАШКЕВІЧ Мікалай Пятровіч, н. у 1909, рад. 379-й сд, памёр ад ран 23.7.1944. Пахаваны ў в. Лаўдэры Лудзенскага р-на, Латвія.

САНКОЎСКІ Альбін Антонавіч, н. у 1893, рад. 167-га адсб 39-й А, памёр ад ран 29.7.1943. Пахаваны ў в. Драгачова Нялідаўскага р-на Цвярской вобл.

ЯСКЕВІЧ Аляксандр Іванавіч, н. у 1915.

ЯСКЕВІЧ Уладзімір Іванавіч, н. у 1912.

ЯСКЕВІЧ Якаў Ігнатавіч, н. у 1900, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ЗЯЛЁНАЎШЧЫНА

АНТАНОВІЧ Аркадзь Ануфрыевіч, н. у 1914, б. партызан, прапаў без вестак у 1944.

АНТАНОВІЧ Дзяніс Ануфрыевіч, ст. сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

АНТАНОВІЧ Ігнат Уладзіміравіч, н. у 1925, прапаў без вестак у 1944.

БАРАЎЦОЎ Усевалад Пракопавіч, н. у 1920, прызваны ў г. Ленінград, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

БЫКАЎ Цімафей Купрыянавіч, н. у 1901, рад. 1117-га сп 332-й сд, загінуў у лістападзе 1943. Пахаваны ў в. Вымна Віцебскага р-на.

ДАДЭКА Мікалай Данілавіч, н. у 1925, з 1942 — партызан, загінуў на пачатку 1943.

КРАЎЧАНКА Павел Сцяпанавіч, н. у 1925, гв. рад., загінуў 11.3.1944.

ЯНЧУК Канстанцін Паўлавіч, мал. сярж., в/ч 05319, загінуў 15.12.1943. Пахаваны ў в. Замак Гарадоцкага р-на.

ВЁСКА КАВАЛЕЎШЧЫНА

КУДРЭЦ Цімафей Нічыпаравіч, н. у 1905, загінуў у г. Ленінград.

ЛЫСЁНАК Іван Васілевіч, н. у 1911, рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 12.8.1944. Пахаваны каля г. Яўнелгава, Латвія.

ПАЛЫНСКІ Аляксей Мікалаевіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПАЛЫНСКІ Андрэй Мікалаевіч.

ПАЛЫНСКІ Арцём Рыгоравіч, н. у 1913, рад. 1069-га сп 311-й сд, загінуў 6.8.1944. Пахаваны ў Екабпілскім р-не, Латвія.

ПАЛЫНСКІ Мікалай Іванавіч, н. у 1916, яфр. 1195-га сп 360-й сд, загінуў 24.3.1945. Пахаваны каля г. Тукумс, Латвія.

ТРЭПКАЎ Уладзімір Іосіфавіч, н. у 1924, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ШКІНДЗЕР Пётр Сцяпанавіч, н. у 1911, загінуў у 1944.

ВЁСКА КАЖАМЯЧЫНА

ГАРДЗЕЙ Віктар Юльянавіч, н. у 1908, датэрмінова вызвалены з лагера Печлаг, 27.2.1943 прызваны Кожвінскім РВК.

М. Д. Дадэка

СНАПОК Георгій Сямёнавіч, н. у 1922, рад., п/п 95893, прапаў без вестак 5.8.1946.

ВЁСКА КАЛАТОВІНА

АХРЭМЧЫК Максім Міхайлавіч, н. у 1918, сярж., прапаў без вестак у ліпені 1944.

КАНАШОНАК Васіль Сцяпанавіч, рад., прапаў без вестак.

МАРОЗ Сямён Міхайлавіч, н. у 1896, рад. 992-га сп 306-й сд, загінуў 19.12.1943. Пахаваны ў в. Міхалова Віцебскага р-на.

ЦЫБУЛЬСКІ Сцяпан Антонавіч, н. у 1908 у в. Краўцы, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

ВЁСКА КАСТРЫЦА

РЫЖЫ Пётр Іванавіч, н. у 1917, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА КЛІМАЎШЧЫНА

БАРАДУЛЬКІН Міхаіл Ягоравіч, н. у 1913, прызваны Ціхвінскім РВК, сярж., прапаў без вестак у лютым 1944.

БУЕВІЧ Ілья Сяргеевіч, н. у 1909, прапаў без вестак у лютым 1945.

БУЕВІЧ Надзея Сяргееўна, н. у 1923 у г. Масква, рад., памерла ад ран 13.2.1944. Пахавана ў р-не ст. Бацецкая Ноўгарадскай вобл.

БЯКАЧ Мікалай Нічыпаравіч, н. у 1898 у в. Сераднікі, б. партызан, рад., п/п 30616, загінуў у 1944 у Латвіі.

ДУБОЎСКІ Уладзімір Антонавіч, н. у 1916, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛІПАЎКА Андрэй Цімафеевіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛІПАЎКА Васіль Сямёнавіч, н. у 1911, ст. сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛІПАЎКА Канстанцін Рыгоравіч, н. у 1918, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

МАРОЗ Уладзімір Яфімавіч, н. у 1908, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ШАБЛОЎСКІ Міхаіл Фаміч, н. у 1911, рад. 151-га асобн. лін. б-на сувязі, загінуў 24.12.1942 у нямецкім палоне ў Фінляндыі.

ВЁСКА КНЯЖЫЦЫ

БУРАК Дзмітрый Барысавіч, н. у 1908, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

КАЗЛОЎ Яўген Адамавіч, н. у 1896, рад. 162-га рб, памёр ад ран 16.2.1943. Пахаваны ў г. Вічуга Іванаўскай вобл.

САНКОЎСКІ Станіслаў Альбінавіч, н. у 1921, сярж., прапаў без вестак 17.5.1942.

ФЕДАЦЁНАК Васіль Емяльянавіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ФЕДАЦЁНАК Мікалай Васілевіч, н. у 1922, загінуў.

ФЕДАЦЁНАК Пётр Васілевіч, н. у 1926, рад. 380-га сп, памёр ад ран 5.2.1945. Пахаваны на ст. Шафранава, Башкортастан.

ВЁСКА КНЯЗЁВА

ЗЯМЦОЎ Рыгор Раманавіч.

ІВАНОЎСКІ Васіль Антонавіч, н. у 1921, матрос Паўночнага флоту, загінуў 26.12.1941, пахаваны на вышыні 258,3.

КАЗЛОЎ Ягор Фролавіч, н. у 1911, прапаў без вестак у снежні 1944.

КАЗЛОЎ Яўген Фролавіч, н. у 1917.

МАРГЕВІЧ Франц Антонавіч, н. у 1900, рад. 992-га сп 306-й сд, загінуў 26.9.1943. Пахаваны ў г. Дзямідаў Смаленскай вобл.

МАРОЗ Ягор Сцяпанавіч, н. у 1909 у в. Барсукі, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1941.

ПАЎЛОЎСКІ Эдуард Канстанцінавіч, н. у 1910, рад. 1030-га сп 260-й сд, загінуў 22.3.1944. Пахаваны ў г. Ковель.

СУТОВІЧ Іван Паўлавіч, н. у 1913 у Расонскім р-не, рад. 875-га сп 158-й сд, загінуў 4.9.1943. Пахаваны ў в. Дольшына Прачысценскага р-на Смаленскай вобл.

ХРЫТОНЕНКА Сямён Іванавіч, н. у 1910 у в. Застарыны, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЦЯРЭШКА Уладзімір Ягоравіч, н. у 1923 у в. Юзэфова, рад., памёр ад ран у снежні 1944.

ЧАРНЯЎСКІ Іван Бенядзіктавіч, н. у 1923, прапаў без вестак у 1941.

ВЁСКА КРАЎЦЫ

БЕЛЬСКІ Адам Францавіч, н. у 1909, рад., памёр у нямецкім палоне 3.12.1941.

ВАЙНІЛОВІЧ Казімір Вікенцьевіч, н. у 1923, рад. 219-га гв. сп. 71-й гв. сд, загінуў 13.10.1944. Пахаваны ў г.п. Вайнёдэ, Латвія.

КАЗАК Трафім Ісакавіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАРНІЦКІ Станіслаў Альфонсавіч, н. у 1920, кам-р танка 1-й гв. тб 5-й А, загінуў 10.2.1942, пахаваны ў в. Баранцова.

ЛІСОЎСКІ Віктар Адольфавіч, гв. сярж., камандзір кулямётнага разліку, памёр ад ран 1.7.1944. Пахаваны ў Полацкім р-не.

ЛІСОЎСКІ Іван Андрэевіч, н. у 1916, ст. сярж., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЛІСОЎСКІ Уладзімір Адамавіч, н. у 1923, рад. 106-га сп 29-й сд, загінуў 13.10.1944. Пахаваны ў г.п. Вайнёдэ, Латвія.

ФЕДАЦЁНАК Уладзімір Ільіч, н. у 1923, рад. 106-га сп 29-й сд, загінуў 2.11.1944. Пахаваны ў г.п. Вайнёдэ, Латвія.

ВЁСКА КУБЕЛЬШЧЫНА

АСТАПКОВІЧ Нікіфар Рыгоравіч, н. у 1907, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЯТВІЦКІ Іосіф Іванавіч, н. у 1909, рад. 813-га сп 239-й сд, загінуў 27.9.1944. Пахаваны ў в. Вэцумніекі Баўскага р-на, Латвія.

КАЗАК Віктар Барысавіч, н. у 1926, рад. 59-га гв. сп 21-й гв. сд, загінуў 17.8.1944. Пахаваны каля г. Мадона, Латвія.

ЛАПКОЎСКІ Ілья Іосіфавіч, н. у 1912 у в. Шайтарава, сярж. кав. палка, загінуў на пачатку вайны пад Брэстам.

САБАЛЕЎСКІ Сяргей Данілавіч, н. у 1918, кап. 70-й тб, памёр ад ран 23.7.1943. Пахаваны ў г. Калуга.

СЕДЛАВЕЦ Пётр Казіміравіч, н. у 1897, рад. 552-га сп 191-й сд, загінуў 20.2.1945. Пахаваны ў Быдгашцкім ваяв., Польшча.

ВЁСКА КУЛІНЧЫНА

АБУХОВІЧ Мікалай Уладзіміравіч, н. у 1925, рад. 1083-га сп 312-й сд, загінуў 21.10.1943. Пахаваны ў в. Жукаўка Лёзненскага р-на Віцебскай вобл.

ЛОБЫР Мікалай Міхайлавіч, н. у 1922, рад. 73-га сп 33-й сд, загінуў 24.1.1942. Пахаваны ў в. Кузёмкіна Холмскага р-на Ноўгарадскай вобл.

ХМЯЛЬНІЦКІ Іван Міхайлавіч, н. у 1923, прызваны ў Цвярской вобл., рад., прапаў без вестак у маі 1942.

ВЁСКА КУШАЛЁВА

НАВІЦКІ Уладзімір Астапавіч, н. у 1922, рад., загінуў каля г. Санкт-Пецярбург.

РАДЗЮЛЬКА Іван Ігнатавіч, н. у 1918, ст. сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

РАДЗЮЛЬКА Пётр Ігнатавіч, н. у 1923, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

СІНІЦА Віктар Паўлавіч, н. у 1922, загінуў у 1945. Пахаваны ў г. Кіеў.

ВЁСКА ЛІЦВІНАВА

ФЕДАЦЁНАК Віктар Ульянавіч, н. у 1925, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ФЕДАЦЁНАК Пётр Ульянавіч, н. у 1923, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ЛЯХАЎШЧЫНА

ЯЛОЎСКІ Пётр Цімафеевіч, н. у 1926, рад., прапаў без вестак у красавіку 1945.

ВЁСКА МАДЭКІ

АНТАНОВІЧ Сямён Якаўлевіч, н. у 1916, прапаў без вестак.

ВЁСКА МАЛЯЎКІ

ЛОБЫР Іван Адамавіч, н. у 1896, мал. сярж. 62-га гв. сп 22-й гв. сд, загінуў 12.4.1943. Пахаваны ў в. Сяргейкава Велікалуцкага р-на Пскоўскай вобл.

ВЁСКА НІКІФАРАЎЦЫ

ЛІЦВІНАЎ Віктар Пятровіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у 1941.

ВЁСКА НЯВЕРАВА

ДАБРАСОЛЕЦ Дзмітрый Восіпавіч, н. у 1924, рад. 1122-га сп 334-й сд, загінуў 29.6.1943. Пахаваны ў в. Дарожкіна Веліжскага р-на Смаленскай вобл.

ДАБРАСОЛЕЦ Мікалай Максімавіч, н. у 1920, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ДАБРАСОЛЕЦ Міхаіл Рыгоравіч, н. у 1906, прызваны ў Полацку, служыў у 25-й мех. брыгадзе, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ДАБРАСОЛЕЦ Фёдар Паўлавіч, н. у 1913, прызваны ў 1941, прапаў без вестак.

КАЛБЕКА Аляксандр Навумавіч, н. у 1908, рад. 1067-га сп 311-й сд, памёр ад ран 1.11.1944. Пахаваны ў г.п. Вайнёдэ, Латвія.

КАЛБЕКА Павел Навумавіч, н. у 1910, рад. 1071-га сп 311-й сд, памёр ад ран 11.8.1944. Пахаваны каля г. Яўнелгава, Латвія.

КОСТЫК Іван Рыгоравіч, н. у 1908 у в. Гараўцы, загінуў у 1944 ва Усх. Прусіі.

ПАЛЫНСКІ Іван Васілевіч, н. у 1906, рад., загінуў у 1944. Пахаваны ва Усх. Прусіі.

СВІЛОВІЧ Сцяпан Васілевіч, н. у 1896 у в. Мазурына, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1941.

СНАПОК Якаў Ігнатавіч, н. у 1908, рад.

А. Н. Калбека

П. Н. Калбека

СТАСЮК Нічыпар Рыгоравіч, рад. 1193-га сп 360-й сд, загінуў 23.12.1944. Пахаваны ў п. Пампалі, Латвія.

ХАДАРОНАК Цімафей Андрэевіч, н. у 1897, рад., п/п 57955, прапаў без вестак у лютым 1945.

ШАВЯРДУК Сцяпан Іванавіч, рад., загінуў 14.8.1942. Пахаваны ў в. Жылкава Жыздрынскага р-на Калужскай вобл.

ШЧУЦКІН Сяргей Мікалаевіч, н. у 1925, рад. 1119-га сп 332-й сд, памёр ад ран 9.10.1944 каля г. Шаўляй, Літва.

ШЧУЦКІН Яфім Мікалаевіч, рад. 1119-га сп 332-й сд, памёр ад ран у 1944. Пахаваны каля г. Ліепая, Латвія.

ШЧУЧКІН Уладзімір Восіпавіч, рад. 1119-га сп 332-й сд, памёр ад ран 12.10.1944. Пахаваны ў г. Акмяне, Літва.

ВЁСКА ПЛІГАЎКІ

МІСЮК Дзмітрый Паўлавіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ПУГАЧОВА

ТУМАШЭВІЧ Канстанцін Сцяпанавіч, рад. асобн. лыжн. 6-на 90-й сд, памёр ад ран 1.1.1942, пахаваны на могілках г. Колпіна каля Санкт-Пецярбурга.

ВЁСКА САСНОЎЦЫ

ГІРДЗЮК Пётр Казіміравіч, н. у 1921, рад., загінуў у нямецкім палоне 3.11.1942.

ПУШЫНСКІ Канстанцін Мацвеевіч, н. у 1906, рад. 634-га сп 119-й сд, загінуў 12.8.1944. Пахаваны каля м. Сэрэнэ, Латвія.

РУДКОЎСКІ Леанід Эдуардавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1943.

РУТКОЎСКІ Каятан Францавіч, н. у 1904, рад., прапаў без вестак у лютым 1945.

І. Р. Костык

Я. І. Снапок

САВІЦКІ Вікенцій Каятанавіч, н. у 1919, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

САВІЦКІ Пётр Каятанавіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА САФОНАВА

АРЛОЎСКІ Міхаіл Васілевіч, н. у 1920, рад., дэсантнік, прапаў без вестак у чэрвені 1944.

КАРНАВУХАЎ Міхаіл Лявонавіч, н. у 1926, рад. 403-га сп 145-й сд, загінуў 25.1.1945. Пахаваны ў г. Прыекуле, Латвія.

ХАДКЕВІЧ Рыгор Васілевіч, н. у 1914, сярж. 1106-га сп, загінуў 22.6.1944. Пахаваны ў в. Рыленкі Дубровенскага р-на.

ВЁСКА СВОЛЬНА

АЛЬШЭЎСКІ Пётр Фёдаравіч, н. у 1925, загінуў у 1944 у Прыбалтыцы.

АРЛОЎСКІ Уладзімір Дзмітрыевіч, н. у 1911 у в. Гараваткі, рад., п/п 38485, прапаў без вестак у лістападзе 1944.

БАГУШЭВІЧ Мікалай Міхайлавіч, н. у 1924, рад. 210-га гвсп, памёр ад ран у снежні 1944. Пахаваны ў г. Даўгаўпілс, Латвія.

БЕЛАВУСАЎ Канстанцін Васілевіч, н. у 1922, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

БЫКАЎ Давід Карнеевіч, н. у 1897 у в. Плігаўкі Валынецкага с/с, рад., п/п 29905, прапаў без вестак у сакавіку 1945.

БЫКАЎ Павел Міхеевіч, н. у 1923, прапаў без вестак.

БЫКАЎ Фёдар Фаміч, н. у 1920 у в. Плігаўкі, рад., загінуў у 1941 каля г. Бранск.

ВАЛІЦКІ Ягор Сцяпанавіч, н. у 1897, рад. 552-га сп 191-й сд, загінуў 20.2.1945. Пахаваны ў в. Ліпск Паморскага ваяв., Польшча.

ВІЛІМ Казімір Дзяменцьевіч, н. у 1920, рад., памёр ад ран 19.8.1944. Пахаваны ў Мадонскім р-не, Латвія.

ГАРДЗЕЙ Дзмітрый Рыгоравіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у лістападзе.

ГРЫНЬ Васіль Паўлавіч, н. у 1907, мал. сярж. 1071-га сп 311-й сд, загінуў 7.10.1944. Пахаваны ў г. Акмяне, Літва.

КАЗАК Мікалай Карнеевіч, н. у 1910 у в. Плігаўкі, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КРУЛЬ Іван Купрыянавіч, н. у 1906 у в. Плігаўкі, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1945.

КРУЛЬ Уладзімір Купрыянавіч, н. у 1925, прапаў без вестак.

ЛАМІНСКІ Сцяпан Нікандравіч, н. у 1922 у в. Абухава, мал. кам-р, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАТУЛЬ Анатоль Рыгоравіч, н. у 1922, настаўнік Клімаўшчынскай НСШ, загінуў у пачатку вайны на пагранзаставе.

МІЦКЕВІЧ Мікалай Аляксандравіч, н. у 1920 у г. Віцебск, гв. ст. сярж., загінуў 26.10.1944. Пахаваны ў п. Альхаватка Калінінградскай вобл.

САБАЛЕЎСКІ Іван Данілавіч, н. у 1915, прапаў без вестак пасля ўцёкаў з палону каля г. Таржок у 1943.

СТУБАЙЛА Васіль Пятровіч, н. у 1904, рад. 817-га сп 239-й сд, прапаў без вестак 24.11.1944 каля п. Пампалі, Латвія.

СТУБАЙЛА Ягор Пятровіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1945.

ШАВЯРДУК Даніла Аляксеевіч, н. у 1911 у в. Падліпкі, рад., прапаў без вестак у ліпені 1944.

ШАЛУХАНСКІ Эдуард Мікалаевіч, н. у 1918 у в. Абухава, рад. 1115-га сп 332-й сд, загінуў 2.2.1945. Пахаваны каля г. Прыекуле, Латвія.

ШЫПІЛА Васіль Аляксандравіч, н. у 1910 у в. Абухава, рад. 39-й арміі, загінуў 14.9.1944. Пахаваны ў г. Баўска, Латвія.

ЯРЫНОЎСКІ Аркадзь Парфёнавіч, н. у 1902, рад. 525-га сп 171-й сд, прапаў без вестак 15.9.1944 каля м. Граверы Краслаўскага р-на, Латвія.

ВЁСКА СЯЛКО

ГІРДЗЮК Аляксандр Іосіфавіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ГІРДЗЮК Пётр Іосіфавіч, н. у 1914, рад. 421-га сп 119-й сд, загінуў 20.9.1944. Пахаваны ў в. Вэцумніекі Баўскага р-на, Латвія.

КУЛІНЁНАК Віктар Лявонцьевіч, н. у 1925, мал. сярж. флоту, прапаў без вестак 3.7.1942 у г. Севастопаль.

ЛІСОЎСКІ Васіль Арцёмавіч, н. у 1903, рад., памёр ад ран 16.1.1943.

МАЛАТОК Ягор Віктаравіч, н. у 1913, рад. 813-га сп 239-й сд, памёр ад ран 15.9.1944. Пахаваны ў г. Баўска, Латвія.

САВІЦКІ Цімафей Цімафеевіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

СТУБАЙЛА Сцяпан Антонавіч, н. у 1898, рад. 1258-га сп 378-й сл, загінуў 21.11.1944. Пахаваны ў п. Пампалі, Латвія.

СТУБАЙЛА Ягор Віктаравіч, н. у 1904, рад. 813-га сп 239-й сд, загінуў 4.8.1944. Пахаваны ў в. Ландзаны Екабпілскага р-на, Латвія.

ХАХЕЛЬ Гаўрыла Гаўрылавіч, н. у 1912, рад. 589-га сп 216-й сд, загінуў 3.2.1945. Пахаваны каля в. Шмаух, р-н Дэберн, Усх. Прусія.

ХАХЕЛЬ Міхаіл Гаўрылавіч, н. у 1919, рад., прапаў без вестак у 1944.

ХАХЕЛЬ Фёдар Гаўрылавіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЦЯСТА Дзмітрый Купрыянавіч, н. у 1897, рад. 421-га сп 119-й сд, загінуў 13.8.1944. Пахаваны ў г. Баўска, Латвія.

ЦЯСТА Пётр Дзмітрыевіч, н. у 1926, рад. 1254-га сп 378-й сд, памёр 15.12.1944. Пахаваны ў п. Пампалі, Латвія.

ШКІНДЗЕР Пётр Раманавіч, н. у 1902, рад. 421-га сп 119-й сд, загінуў 17.8.1944. Пахаваны ў г. Баўска, Латвія.

ВЁСКА ТРЭСКАВІЧЫ

БУБЕН Антон Іосіфавіч, н. у 1926, рад. 1115-га сп 332-й сд, памёр ад ран 25.12.1944. Пахаваны ў в. Мастыні Салдускага р-на, Латвія.

ГІРДЗЮК Мітрафан Антонавіч, н. у 1911, рад., снайпер, п/п 11271, прапаў без вестак у лютым 1945.

ВЁСКА ЦЯРЭШКІ

БАГУШЭВІЧ Алег Дарафеевіч, н. у 1928, рад. асобн. вучэб. роты 28-й сд, загінуў 2.12.1943. Пахаваны ў Невельскім р-не Пскоўскай вобл.

БЕРДНІК Андрэй Васілевіч, н. у 1911, рад., загінуў у 1944.

БЕРДНІК Астап Васілевіч, н. у 1908, загінуў у 1943 каля г. Віцебск.

БЫКАЎ Аркадзь Іванавіч, н. у 1912, рад. 6-га арб 50-й сд, прапаў без вестак у 1941.

БЫКАЎ Віктар Іосіфавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

БЫКАЎ Мікалай Іванавіч, н. у 1922, прапаў без вестак у 1943 каля г. Віцебск.

ГАВЯЗАЎ Андрэй Нічыпаравіч, н. у 1917, рад. 103-га сп 85-й сд, загінуў 3.8.1944. Пахаваны ў Латвіі.

ТРОМЗА Уладзімір Уладзіміравіч, н. у 1916, удзельнік савецка-фінляндскай вайны, мал. лейт. 2-га б-на 31-й тб, загінуў у верасні 1944 на Украіне.

ФІЛОНАЎ Мікалай Віктаравіч, н. у 1925, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

М. І. Быкаў

У. У. Тромза

ЦЯРЭШКА Васіль Мікалаевіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ЯНКАЎШЧЫНА

БАДУН Іван Васілевіч, н. у 1910, рад. 1190-га сп 357-й сд, памёр ад ран 13.10.1943. Пахаваны ў в. Пясок Невельскага р-на Пскоўскай вобл.

ВАЛЫНЕЦКІ СЕЛЬСАВЕТ (вёскі невядомыя)

БУБЕН Віктар Васілевіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

КАЛАСЕНКА Сямён Рыгоравіч, н. у 1908, ваенфельчар 186-й сд, загінуў 16.3.1942. Пахаваны каля в. Яблынька Маладатудскага р-на Цвярской вобл.

МАЛЬЧОНАК Уладзімір Уладзіміравіч, н. у 1904, прызваны Лычкоўскім РВК Ноўгарадскай вобл., яфр. 805-й арс. 291-й сд, загінуў 30.8.1944. Пахаваны ў в. Кяморы, Эстонія.

ШАВЯРДУК Канстанцін Васілевіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ШАНЬКО Яўген Міхайлавіч, н. у 1926, рад. 421-га сп 119-й сд, загінуў 7.11.1944. Пахаваны ў в. Штэрвелі, Латвія.

ЮЛО Іван Емяльянавіч, н. у 1906, сярж., ст. шафёр Галоўнага ваеннага харч. склада, прапаў без вестак у снежні 1941.

ГАЛУБАЎСКІ СЕЛЬСАВЕТ

ВЁСКА БАЛОЦІНА

АРЛОЎСКІ Мікалай Іванавіч, н. у 1915, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БЫКАЎ Фёдар Паўлавіч, н. у 1923, рад. 508-га гв. сп 139-й гв. сд, загінуў 27.11.1942. Пахаваны на ст. Чарназём Велікалуцкага р-на Пскоўскай вобл.

ВАЛЕЎКА Альгерд Станіслававіч, н. у 1925, рад. 1197-га сп 360-й сд, загінуў 23.11.1944. Пахаваны ў Латвіі.

МАЛІНОЎСКІ Уладзімір Усцінавіч, н. у 1920, рад. 1117 га сп 332-й сд, загінуў у кастрычніку 1943 каля в. Балыкі Панізоўскага р-на Смаленскай вобл.

МУХІН Іван Ануфрыевіч, н. у 1899, рад. 22-га гв. сп 9-й гв. сд, загінуў 15.8.1944. Пахаваны каля в. Скайсткалне, Латвія.

СНАПОК Сцяпан Мікітавіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у 1944.

СТУБАЙЛА Васіль Кірылавіч, гв. рад., п/п 29586, загінуў 6.2.1944. Пахаваны ў Віцебскім р-не.

Р. А. Шавярдук

СЦЕШКА Віктар Пятровіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак 3.8.1941.

СЯТКОЎСКІ Сямён Іванавіч, н. у 1915, рад. 159-га азсп, памёр ад ран 14.1.1943. Пахаваны ў г. Масква.

ХАРКЕВІЧ Яўстафій Міронавіч, н. у 1900 у в. Трыпукі, рад. 22-й арміі, прапаў без вестак у верасні 1944.

ШАВЯРДУК Канстанцін Іванавіч, н. у 1912 у в. Падліпкі, рад., прапаў без вестак у верасні 1943.

ШАВЯРДУК Радзіён Аляксеевіч, н. у 1922, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ВАЛОДЗЬКАВА

АРЛОЎСКІ Аляксандр Дзмітрыевіч, н. у 1925, рад., прапаў без вестак 7.1.1944.

ВЁСКА ВЕРАБ'ЁВА

БАЛБЕКА Уладзімір Уладзіміравіч, н. у 1923, рад. 1225-га сп 369-й сд, загінуў 27.3.1945. Пахаваны ў Гданьскім ваяв., Польшча.

ВЁСКА ГАЛУБАВА

БАРСУК Аляксандр Канстанцінавіч, н. у 1918, рад., прапаў без вестак у снежні 1943.

БЕРДНІКАЎ Яўстафій Васілевіч, н. у 1897, рад. 629-га сп 134-й сд, загінуў 15.1.1944. Пахаваны ў в. Фалькавічы Віцебскага р-на.

ГАЛЫНСКІ Ігар Цімафеевіч, рад. 1190-га сп 357-й сд, загінуў 19.7.1944. Пахаваны ў г. Браслаў.

ДЗЕВЯКОВІЧ Емяльян Макаравіч, н. у 1894, рад. 280-га сп 185-й сд, загінуў 22.12.1942. Пахаваны ў в. Малінаўка Бельскага р-на Цвярской вобл.

ХАРЧАНКА Аляксандр Аляксандравіч, н. у 1922 у б. Юзэфоўскім сельсавеце, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

ВЁСКА ГУДАВА

АЛЬШЭЎСКІ Антон Антонавіч, н. у 1917, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

АЛЬШЭЎСКІ Апанас Іванавіч, н. у 1913, рад., загінуў у нямецкім палоне 12.6.1944.

ВЁСКА ЕРМАКІ

РЫМША Мікалай Аляксандравіч, н. у 1894, рад. 489-га асб 360-й сд, загінуў 5.1.1943 каля в. Сахны пад Гарадком, Віцебская вобл.

РЫМША Мікалай Міхайлавіч, н. у 1927, б. партызан атрада «КІМ» 1-й Дрысенскай брыгады, рад. 517-га сп 166-й сд, загінуў 14.7.1944 каля г. Зарасай, Літва.

РЫМША Міхаіл Мікалаевіч, н. у 1926, рад. 23-га сп 51-й сд, памёр ад ран 21.7.1944. Пахаваны ў в. Галаватчына Шумілінскага р-на.

ФАЛЬКО Фёдар Данілавіч, н. у 1926, рад. 489-га асобн. сап. б-на 360-й сд, загінуў 29.4.1944. Пахаваны ў в. Зальхоўка Полацкага р-на.

ФАЛЬКО Ягор Данілавіч, н. у 1920, прапаў без вестак.

ВЁСКА ЖОЎТАЎШЧЫНА

БАЗЕКА Дзмітрый Васілевіч, рад. 219-га гв. сп 71-й гв. сд, загінуў 20.9.1944. Пахаваны ў Добельскім р-не, Латвія.

БАЗЕКА Сямён Аляксандравіч, н. у 1908, рад. 87-га гв. сп. 29-й гв. сд, загінуў 30.8.1942. Пахаваны каля в. Сгілева Гагарынскага р-на Смаленскай вобл.

БАЗЕКА Фёдар Маркавіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВАСІЛЁНАК Герман Мікітавіч, н. у 1915, мал. лейт. 65-га кп 32-й кд, прапаў без вестак у снежні 1941.

ВАСІЛЁНАК Ілья Мікітавіч, н. у 1913, лейт., ст. тэхнік, слухач акадэміі імя Жукоўскага, загінуў 23.7.1944.

ГАЛЫНСКІ Васіль Дзмітрыевіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ГАСЮЛЬ Дзмітрый Лявонцьевіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛЯЎКОЎ Серафім Мікітавіч, н. у 1908 у Тульскай вобл., рад. 353-га ап 47-й сд, загінуў 16.1.1943. Пахаваны ў в. Жыгары Невельскага р-на Пскоўскай вобл.

МУРЗО Іван Еўдакімавіч, н. у 1924, рад. 274-га гв. сп 90-й гв. сд, загінуў 17.2.1944 каля в. Куратнікі.

НОВІКАЎ Іван Андрэевіч, н. у 1914, рад. 684-га сп, памёр ад ран 21.1.1945. Пахаваны ў г. Даўгаўпілс, Латвія.

ПЯТРОЎСКІ Пётр Сямёнавіч, ст. лейт., кам-р узвода, прапаў без вестак 6.6.1942.

РОДЗІК Іван Апанасавіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

РЫМША Адольф Станіслававіч, н. у 1912 у в. Шабекі, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

РЫМША Іосіф Станіслававіч, н. у 1909 у в. Шабекі, рад., сапёр 4-га асобн. гв. мота-інж. б-на, прапаў без вестак 28.9.1943 у в. Рудня Смаленскай вобл.

ВЁСКА ЖЫЛІНШЧЫНА

СТАВІЦКІ Іван Міхайлавіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

СЯНЬКО Віктар Апанасавіч, н. у 1910, рад. 115-га сп 332-й сд, загінуў 7.3.1944. Пахаваны ў в. Бабовікі Полацкага р-на.

ВЁСКА ЗАБОР'Е

ЛАБЭЦКІ Вячаслаў Іосіфавіч, н. у 1922, прызваны ў Магнітагорску, рад., прапаў без вестак у маі 1945.

МАТУК Павел Еўдакімавіч, н. у 1898.

СТАВІЦКІ Канстанцін, н. у 1922.

ЯРОМЕНКА Фёдар Карпавіч, н. у 1912, рад. 32-й асобн. аўтароты 20-й гв. сд, прапаў без вестак 20.7.1941.

ЯСКЕВІЧ Анатоль Фёдаравіч, н. у 1917, старш. 235-га азсп, прапаў без вестак 4.4.1944.

ЯСКЕВІЧ Генадзь Фёдаравіч, мал. лейт. 763-га сп, загінуў 23.10.1944. Пахаваны каля воз. Пільягуярві ў р-не г. Пячэнга, Мурманская вобл.

ВЁСКА ЗАРА

ГАСЮЛЬ Ульян Цімафеевіч.

ДАРОЖКА Сямён Аляксандравіч, н. у 1922, сярж. 2-га горна-стралк. б-на 32-й асобн. лыжн. брыгады, загінуў 31.3.1945. Пахаваны каля в. Домбраў Катавіцкага ваяв., Польшча.

КАНДРАШОНАК Пётр Іванавіч.

ЛІПАЎКА Аляксандр Фёдаравіч.

ФЕДАЦЁНАК Пётр Фёдаравіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ШЫРОКІ Сяргей Ульянавіч.

ЯСКЕВІЧ Андрэй Гаўрылавіч, рад., загінуў 29.7.1944. Пахаваны каля г. Люблін, Польшча.

ВЁСКА КРЫСЬКАВА

БОХАН Міхаіл Іванавіч, н. у 1922, рад. 128-га сп 29-й сд, загінуў 29.10.1944. Пахаваны ў п. Судмала, Латвія.

ВАЛАТКОВІЧ Цімафей Сцяпанавіч, н. у 1906, рад. 6-га арб 50-й сд, прапаў без вестак 24.8.1941 каля в. Балоціна Ярцаўскага р-на Смаленскай вобл.

ДЗЕВЯКОВІЧ Пётр Аляксандравіч, н. у 1923, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЯСКЕВІЧ Міхаіл Канстанцінавіч, н. у 1923 у в. Жыліншчына, рад. 132-га зсп 90-й гв. сд, прапаў без вестак у сакавіку 1944.

ЯСКЕВІЧ Уладзімір Канстанцінавіч, н. у 1925, рад. 132-га зсп 90-й гв. сд, прапаў без вестак у сакавіку 1944.

ВЁСКА ЛАКІСАВА

БАБІЧ Рыгор Мартынавіч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ДУДКІНА Клаўдзія Іванаўна, н. у 1919, медсястра, памерла ад ран 8.4.1944. Пахавана ў в. Рубежная Ржэўскага р-на Цвярской вобл.

ВЁСКА ЛАЎРУКІ

ХМЯЛЬНІЦКІ Павел Фёдаравіч, н. у 1905, рад. 1340-га сп 234-й сд, загінуў 6.8.1943. Пахаваны каля в. Рупліна Прачысценскага р-на Смаленскай вобл.

ВЁСКА МАМОНАЎШЧЫНА

ГРЫЦКЕВІЧ Уладзімір Гаўрылавіч, марак Балтфлоту.

КАЗАЧОНАК Антон Аляксандравіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

КАЗАЧОНАК Браніслаў Ігнатавіч, н. у 1908, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАЗАЧОНАК Дзмітрый Аляксандравіч, н. у 1922, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

МІСЮК Гаўрыла Міхайлавіч, н. у 1920, рад. 26-га артдывізіёна РГК, прапаў без вестак 6.11.1943 каля с. Верхні Рагачык б. Лепяшыхінскага р-на Запарожскай вобл.

МІСЮК Дзмітрый Ігнатавіч, н. у 1909, рад. 136-га асобн. знішч. супрацьтанк. дывізіёна 159-й сд, прапаў без вестак 19.11.1943.

МІСЮК Дзмітрый Мікітавіч, марак Балтфлоту.

МІСЮК Канстанцін Ігнатавіч, да вайны служыў у міліцыі, прапаў без вестак.

МІСЮК Міхаіл Ігнатавіч, н. у 1917, мал. сярж., прызваны перад вайной, прапаў без вестак 31.12.1946.

САМУСЁНАК Мікалай Юр'евіч. прызваны ў 1941.

САМУСЁНАК Міхаіл Юр'евіч.

СНАПОК Сцяпан Анатолевіч, да вайны служыў на Далёкім Усходзе, лейт., прапаў без вестак.

ЧЫРВАНЕЦ Іосіф, прапаў без вестак.

ЯСКЕВІЧ Сцяпан Лявонавіч, н. у 1903, рад. 343-га гв. сп 119-й гв. сд, загінуў 16.11.1943. Пахаваны ў в. Падбярэззе Пустошкінскага р-на Пскоўскай вобл.

ВЁСКА МАСТАВУХА

БАЖОК Пётр Васілевіч, прызваны да вайны, служыў у г. Гродна, прапаў без вестак.

ВЁСКА МАТУКІ

БЫКАЎ Аляксандр Іванавіч, н. у 1923, прызваны ў Магнітагорску, сяржант 106-га гв. сп, прапаў без вестак 2.9.1942.

БЫКАЎ Пётр Іванавіч, н. у 1909, рад. 83-га сп, прапаў без вестак у ліпені 1941.

ГІРДЗЮК Міхаіл Паўлавіч, н. у 1925.

ВЁСКА МІСНІКАВА

ГАГАЛІНСКІ Віктар Сяргеевіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛОЎКІС Канстанцін Васілевіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЛУКАШОНАК Нічыпар Сяргеевіч, н. у 1900, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПУЗАКА Іван Дзям'янавіч, н. у 1925, былы партызан, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ТУМ Дзмітрый Фёдаравіч, н. у 1925, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЯСКЕВІЧ Уладзімір Аляксандравіч, н. у 1921, рад. 1195-га сп 360-й сд, загінуў 13.3.1944. Пахаваны ў в. Калінкіна Полацкага р-на.

ВЁСКА ПАЖАРЫШЧА

ГІРУЦКІ Іосіф Маркавіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ВЁСКА ПОЛЬЗІНА

БЕМБЕЛЬ Іван Сяргеевіч, н. у 1911, прызваны Томскім РВК, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1941.

БЫКАЎ Іван Фёдаравіч, н. у 1919, камандзір, п/с 61/20, прапаў без вестак у ліпені 1941.

ВЁСКА РАЧНАЯ (ВОСТРЫ КАНЕЦ)

БАЯРЫН Мікалай, загінуў у 1943.

ДЗЕВЯКОВІЧ Віктар Паўлавіч, н. у 1913, рад., загінуў 28.5.1943. Пахаваны ў п. Ям-Ізора Ленінградскай вобл.

ЗАБЕЛА Віктар Іосіфавіч, н. у 1926, рад. 90-й гв. сд, загінуў 12.3.1944. Пахаваны ў в. Байкіна Себежскага р-на Пскоўскай вобл.

ПРОТАС Аляксандр Аляксандравіч, н. у 1920, настаўнік Ліцвякоўскай пачатковай школы, у арміі з 1939, мал. палітрук, прапаў без вестак.

ШАБАЛОЎСКІ Васіль Васілевіч, афіцэр.

ШЫРОКІ Емельян, загінуў у 1944.

ШЧАРБІЦКІ, загінуў у 1943.

ЯСКЕВІЧ Васіль Харытонавіч, н. у 1897, рад. 4-га гв. асобн. мота-інж. б-на, загінуў 13.11.1943. Пахаваны каля г. п. Езярышча Віцебскай вобл.

ЯСКЕВІЧ Уладзімір Васілевіч, н. ў 1922, згарэў у танку пад Ярцавам у ліпені 1941.

В. П. Дзевяковіч

В. І. Забела

ВЁСКА САКАЛОЎШЧЫНА

МАЦКЕВІЧ Мікалай Кірылавіч, н. у 1918, радыётэлефаніст, кулямётчык танка Т-34, ст. сярж. 2-га гв. тб 28-й гв. атб, загінуў 18.8.1943. Пахаваны ў в. Панізоўе Духаўшчынскага р-на Смаленскай вобл.

РЫМША Сяргей Дзмітрыевіч, рад. 7-га гв. б-на інж. загароджанняў, загінуў 26.1.1944. Пахаваны ў Гомельскай вобл.

РЫМША Ягор Дзмітрыевіч, н. у 1921, мінёр 7-га гв. б-на 1-й асобн. гв. ісапбр., загінуў 26.1.1944 каля в. Савічы Петрыкаўскага р-на Гомельскай вобл.

СЯМЕШКА Іван Паўлавіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

ШЫПІЛА Пётр Аляксандравіч, н. у 1912, рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 25.10.1944. Пахаваны каля м. Віякшняй, Літва.

ЮХНЕВІЧ Іван Іванавіч, н. у 1926, рад. 510-га сп 154-й сд, памёр ад ран 3.11.1944. Пахаваны ў г. п. Вайнёдэ, Латвія.

ЯСКЕВІЧ Дзмітрый Мартынавіч, н. у 1904, рад. 1239-га сп 373-й сд, загінуў 5.12.1942. Пахаваны ў Маладатудскім р-не Цвярской вобл.

ВЁСКА САМУЛЕШКАВА

БЕМБЕЛЬ Мікалай Паўлавіч, н. у 1907, сярж., прапаў без вестак у жніўні 1944.

КАЗЛОЎ Міхаіл Купрыянавіч, рад., памёр 23.4.1944. Пахаваны ў г. Вышні Валачок Цвярской вобл.

ПЛЯШОК Іван Сямёнавіч, н. у 1921, лейт. 741-га сп 128-й сд, загінуў 20.10.1941.

ПЛЯШОК Мікалай Сямёнавіч.

ПЛЯШОК Уладзімір Сямёнавіч.

ВЁСКА СВІРАЎШЧЫНА

КАСЬКОВІЧ Васіль Антонавіч, н. у 1899, загінуў у нямецкім палоне 29.12.1941.

КАСЬКОВІЧ Міхаіл Рыгоравіч, н. у 1891, памёр ад ран 6.11.1941.

МАЖЭЙКА Мікалай Піліпавіч, н. у 1908 у в. Саломіна, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

МАСАЛЬСКІ Ульян Гіляравіч, н. у 1923, рад. 257-га сп 185-й сд, загінуў 13.8.1943. Пахаваны ў в. Панкратава Духаўшчынскага р-на Смаленскай вобл.

РУБІН Гіляры Фёдаравіч, н. у 1901, рад. 143-й тб, загінуў 16.8.1943. Пахаваны ў в. Маецкае Прачысценскага р-на Смаленскай вобл.

ПРОТАС Парфён Канстанцінавіч, прапаў без вестак.

СЕЛІЦАЎ Міхаіл Фёдаравіч, рад. 15-га гв. сп, загінуў 15.3.1945. Пахаваны ва Усх. Прусіі.

ВЁСКА СНАПКІ

СНАПОК Рыгор Францавіч, н. у 1918, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ТРЫПУКІ

ФІСЮК Пімен Савельевіч, н. у 1910, рад. 1195-га сп, памёр ад ран 13.8.1944. Пахаваны каля г. Екабпілс, Латвія.

ФІСЮК Яфрэм Сяргеевіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА УЛЬЯНОВА

ГРЫНЬ Уладзімір Фёдаравіч, н. у 1912, прызваны Шэгарскім РВК Томскай вобл., рад., прапаў без вестак у снежні 1941.

КАРАСЬ Аляксей Мікалаевіч, н. у 1908, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАРАСЬ Генадзь Мікалаевіч, н. у 1919, рад. 1188-га сп, загінуў 13.7.1944. Пахаваны ў м. Кімбарышкіс каля г. Уцена, Літва.

КАРАСЬ Сыльва Мікалаевіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МЯДЗВЕДЗЕЎ Аляксандр Фёдаравіч, н. у 1913, прызваны ў Гомелі, рад., прапаў без вестак у красавіку 1944.

ФАЛЬКО Георгій Сцяпанавіч, н. у 1911, рад. 274-га гв. сп 90-й гв. сд, загінуў 4.2.1944. Пахаваны ў в. Заполле Гарадоцкага р-на.

ЯСКЕВІЧ Іван Яўстаф'евіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЯСКЕВІЧ Пётр Паўлавіч, н. у 1919, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ФАЛЬКІ

БАЛБЕКА Аляксандр Уладзіміравіч, ст. сярж., загінуў 5.2.1944. Пахаваны ў Лысянскім р-не Кіеўскай вобл.

ВЁСКА ШАБЕКІ

КРОШКА Фёдар Данілавіч, н. у 1913, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛІПОЎСКІ Пётр Аркадзевіч, н. у 1918, прызваны Аршанскім РВК, рад., прапаў без вестак у жніўні 1941.

ВЁСКА ШАРКІ

ЛАМІНСКІ Фёдар Рыгоравіч, н. у 1909, рад., загінуў у нямецкім палоне 18.1.1942.

ГАЛУБАЎСКІ СЕЛЬСАВЕТ (вёскі невядомыя)

АЛЬШЭЎСКІ Цімафей Міхайлавіч, н. у 1904, рад. 124-й асбр, загінуў 25.8.1943. Пахаваны ў в. Цішкава Смаленскай вобл.

АЛЬШЭЎСКІ Уладзімір Пятровіч, н. у 1925, рад., загінуў 10.1.1945. Пахаваны ва Усх. Прусіі.

БАГУШЭВІЧ Фёдар Лук'янавіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1943.

БАЛБЕКА Васіль Сцяпанавіч, н. у 1924, рад. 1195-га сп 360-й сд, загінуў 16.3.1944. Пахаваны ў в. Калінкіна Полацкага р-на.

БЫКАЎ Ануфрый Андрэевіч, рад., загінуў 10.1.1943.

ДАШКЕВІЧ Якаў Іосіфавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ДУБАНОС Аляксандр Аляксандравіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

КАЗЛОЎСКІ Серафім Паўлавіч, ст. сярж., прапаў без вестак у верасні 1943.

КАРАНІК Пётр Іванавіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КЛІМОВІЧ Франц Людвігавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

МАЦКЕВІЧ Мікалай Ігнатавіч, н. у 1919, рад. 2-га асобн. стр. б-на 1-й стр. брыгады, загінуў 17.1.1942. Пахаваны на ст. Шахоўская.

МІСНІК Фёдар Антонавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

МІСЮК Аляксандр Кліменцьевіч, н. у 1926, рад. 423-га сп, памёр ад ран 26.2.1944. Пахаваны ў в. Дубішча Невельскага р-на Пскоўскай вобл.

ПАЎЛЁНАК Уладзімір Ульянавіч, н. у 1919, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПРОТАС Аляксандр Канстанцінавіч, н. у 1911, старш. 52-й асобн. эксп. чыг. роты, прапаў без вестак у снежні 1941.

ПУЗАКА Сямён Каліст ратавіч, н. у 1909, рад. 210-га сп 70-й гв. сд, загінуў 4.3.1945. Пахаваны каля г. Прыекуле, Латвія.

ПУЗАКА Ягор Данілавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ХАРКЕВІЧ Усцін Сямёнавіч, н. у 1904, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ШАБАЛОЎСКІ Іван Васілевіч, н. у 1915, ст. лейт. 35-га гап., памёр ад ран у 363-м асобн. медсанбаце 1-й гв. сд Прыбалтыйскай ВА.

ШАРЫМЕТА Аляксандр Аляксандравіч, н. у 1921 у в. Андрэеўка Адэскай вобл., рад., прапаў без вестак у сакавіку 1945.

ЮХНЕВІЧ Вікенцій Іванавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1943.

ЯСКЕВІЧ Іосіф Іванавіч, рад. 1193-га сп 360-й сд, загінуў 2.5.1944. Пахаваны ў в. Ясінаўцы Полацкага р-на.

ЯСКЕВІЧ Міхаіл Іванавіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЯСКЕВІЧ Уладзімір Іванавіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ДЗЁРНАВІЦКІ СЕЛЬСАВЕТ

ВЁСКА АЛЯКСЕЕЎЦЫ

ЗАПРАГАЕЎ Ілья Антонавіч, н. у 1904, рад., прапаў без вестак 19.9.1944.

ЗАПРАГАЕЎ Міхаіл Антонавіч, н. у 1916.

СЛЯМНЁЎ Аляксей Уладзіміравіч, н. у 1918.

СЛЯМНЁЎ Іван Міхайлавіч, н. у 1913.

СЛЯМНЁЎ Іван Ягоравіч, рад. асобн. знішч. супрацьтанк. дыв-на, п/п 24268, загінуў 8.3.1945.

ВЁСКА АСІНАЎКА

БЯЛЯЕЎ Аркадзь Андрэевіч, н. у 1897, прызваны Кіраўскім РВК, рад. 64-га асобн. сап. б-на, памёр ад ран 21.1.1942 у ЭШ-1117.

ЗАПОЛЬСКІ Іван Іванавіч, н. у 1910, прызваны Дзяржынскім РВК, рад. 361-га сп, памёр ад ран 30.12.1941 у ЭШ-1117.

МАКРЭЦКІ Аляксей Ігнатавіч, н. у 1911, рад., п/п 71739, прапаў без вестак 26.4.1945.

ПУДАЎ Фёдар Іванавіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак.

ВЁСКА АСТРОЎШЧЫНА

АЛЬШЭЎСКІ Міхаіл Андрэевіч, н. у 1904, рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 28.8.1944. Пахаваны ў г. Баўска, Латвія.

АЛЬШЭЎСКІ Пётр Іванавіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак.

ДЗЕНІСЁНАК Ягор Мяфодзьевіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак.

ХАРЧАНКА Ілья Цімафеевіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак.

ВЁСКА АЎЛАСКАВА

КАСАЧ Аркадзь Васілевіч, сярж. 258-га

легк. знішч. супрацьтанк. ап, загінуў 19.3.1945. Пахаваны ў Верхняй Сілезіі.

УШАКОЎ Віктар Іванавіч, н. у 1918, прапаў без вестак.

УШАКОЎ Дзмітрый Міхайлавіч, н. у 1922, рад. 493-га асб 182-й сд, загінуў 14.3.1943. Пахаваны каля в. Ліпавіцы Стараруского р-на Ноўгарадскай вобл.

УШАКОЎ Цімафей Антонавіч, рад., памёр у нямецкім палоне 31.5.1942.

УШАКОЎ Яфім Іванавіч, н. у 1915, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

ВЁСКА БАБРОЎКА

САНКОЎСКІ Аляксандр Хрысанавіч, н. у 1919, прызваны ў г. Сестрарэцку, рад., прапаў без вестак у маі 1942.

ВЁСКА БАРЫСЫ

БАНІФАТАЎ Ульян Міхайлавіч, рад. 1115-га сп 332-й сд, загінуў 19.6.1944. Пахаваны ў Полацкім р-не.

КРОТ Дзмітрый Іванавіч, н. у 1921, рад. 5-га асобн. лыжн. б-на 90-й гв. сд, загінуў 10.2.1944. Пахаваны каля в. Казакі Гарадоцкага р-на.

КРОТ Лявон Міхайлавіч, н. у 1907, ст. лейт. 47-га сп 37-га ск, прапаў без вестак у 1943.

ВЁСКА БЕКАЧЫ

АЛЬХІМЁНАК Кірыл Адамавіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ВЁСКА БЫКІ

БАБРОЎСКІ Трафім Васілевіч, н. у 1911, рад. 199-га азсп 31-й А, памёр ад ран 2.11.1944. Пахаваны ў г. Калварыя, Літва.

БУЛЫГА Антон Васілевіч, н. у 1908, рад., п/п 62902, загінуў 6.3.1944. Пахаваны ў в. Бабовікі Полацкага р-на.

БЫКОЎСКІ Валянцін Антонавіч, н. у 1914.

КАВАЛЕЎСКІ Міхаіл Аляксандравіч, н. у 1926, рад., загінуў у верасні 1944.

КАВАЛЕЎСКІ Пётр Аляксандравіч, н. у 1923, б. партызан атрада імя С. М. Кірава 1-й Дрысенскай брыгады, загінуў у 1945.

ЛАТЫШОНАК Пётр Іосіфавіч, н. у 1903 у в. Катрынава Расонскага р-на, прапаў без вестак.

ПЯТРОЎСКІ Мікалай Аркадзевіч, н. у 1926 у в. Машніца, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ВЁСКА ВАЎКІ

ГАВЯЗА Аляксандр Максімавіч, н. у 1914, рад. 177-га гв. сп 60-й гв. сд, загінуў 23.3.1945. Пахаваны каля г. Кюстрын, Германія.

ГАВЯЗА Іван Цімафеевіч, н. у 1926, рад 1193-га сп, памёр ад ран 6.3.1944. Пахаваны ў в. Клясціца Невельскага р-на Пскоўскай вобл.

МЯДЗЕЛЬ Ягор Ігнатавіч, н. у 1900, прызваны Крывашэінскім РВК, прапаў без вестак у лютым 1944.

ВЁСКА ВЕЛЮКІ

СКОП Уладзімір Мікалаевіч, н. у 1925, рад, прапаў без вестак у ліпені 1944.

СТРАШНОЎ Уладзімір Антонавіч, рад. 617-га сп, загінуў 23.6.1944. Пахаваны ў в. Слабада каля г. Магілёў.

ВЁСКА ВЕРАСНА

ЖАЧЫК Ягор Кірылавіч, кап., п/п 42796, прапаў без вестак у лютым 1944.

КАЗЛОЎ Мікалай Сяргеевіч, н. у 1920, ст. сярж. 896-га сп 211-й сд, загінуў 16.2.1943. Пахаваны ў г. Фацеж Курскай вобл.

КАСАЧ Аляксандр Іванавіч, н. у 1898, рад., памёр ад ран 14.3.1944. Пахаваны ў в. Язна Невельскага р-на Пскоўскай вобл.

ШАМШУР Павел Васілевіч, н. у 1923, рад. 735-га сп 166-й сд, памёр ад ран 17.2.1944. Пахаваны ў в. Заронава Віцебскага р-на.

ВЁСКА ВОЙТАВА

КАСАЧ Іван Міхайлавіч, н. у 1915, рад. 2-га мсп 2-й мсд, прапаў без вестак 30.10.1941 каля в. Каменка Цвярской вобл.

КАСАЧ Пётр Аляксандравіч, н. у 1915, лейт., камандзір узвода, прапаў без вестак.

ЛІБІК Васіль Васілевіч, н. у 1921, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МЯДЗЕЛЬ Уладзімір Пятровіч, н. у 1923, рад. 1-га гв. сп 3-й гв. сд, прапаў без вестак у верасні 1941.

СКОП Аляксандр Канстанцінавіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у студзені 1945.

П. А. Касач

ВЁСКА ГАНЧАРОВА

АЛЬШЭЎСКІ Аляксандр Яфімавіч, н. у 1913, прызваны Бурынскім РВК Валынскай вобл., рад. 147-га сп 43-й сд, загінуў 22.7.1943. Пахаваны ў пас. № 5 Ленінградскай вобл.

АЛЬШЭЎСКІ Рыгор Фёдаравіч, н. у 1912, мал. сярж. 357-й сд, загінуў 28.8.1943. Пахаваны ў в. Шугурава Новасакольніцкага р-на Пскоўскай вобл.

ГІГЕЛЬ Пётр Васілевіч, рад. 543-га сп 120-й сд, загінуў 30.7.1944. Пахаваны каля г. Нарва, Эстонія.

СТАНЕВІЧ Станіслаў Вікенцьевіч, н. у 1921 у в. Букаты Бігосаўскага с/с, прызваны ў 1941, загінуў у 1942.

ТУМ Баніфацый Антонавіч, н. у 1913, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ТУМ Вера Антонаўна, н. у 1923, медсястра, загінула ў Палескай вобл.

ТУМ Дзмітрый Антонавіч, н. у 1915, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ВЁСКА ГАРАНІ

РУТКОЎСКІ Станіслаў Давыдавіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак.

САКАЛОЎСКІ Сігізмунд Канстанцінавіч, н. у 1914, рад. 423-га сп 166-й сд, загінуў 10.2.1944. Пахаваны ў в. Казакі Віцебскага р-на.

ВЁСКА ГАРАЎЦЫ

ЗЯЛЁНКА Іван Данілавіч.

КОСТЫК Аляксандр Іванавіч, н. у 1922, лейт., танкіст.

КОСТЫК Захар Мікалаевіч, н. у 1902, сярж. 1190-га сп 357-й сд, загінуў 30.6.1944. Пахаваны ў г. Лепель.

КОСТЫК Міхаіл Іванавіч, н. у 1914.

КОСТЫК Пётр Рыгоравіч, н. у 1910, прызваны ў г. Маладзечна, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КОСТЫК Уладзімір Вікенцьевіч, н. у 1917, загінуў у 1941.

ЛІПАЎКА Васіль Васілевіч, рад. 382-га сп, загінуў 20.12.1941. Пахаваны ў Дзямянскім р-не Ноўгарадскай вобл.

ЛІПАЎКА Іван Ануфрыевіч, рад., памёр ад ран 18.2.1945. Пахаваны каля г. Добеле, Латвія.

ЛІПАЎКА Іван Васілевіч, н. у 1921, сярж. 1106-га сп 331-й сд, загінуў 24.1.1945. Пахаваны ў п. Канаш Калінінградскай вобл.

ЛІПАЎКА Павел Рыгоравіч, н. у 1917, ст. сярж. 974-га зен. арт. палка, загінуў 9.11.1944. Пахаваны каля с. Варона Баташанскага пав., Румынія.

ЛІПАЎКА Пётр Васілевіч, н. у 1895, рад. 191-га гв. сп, памёр ад ран 15.6.1945. Пахаваны ў г. Рыга.

ЛІПАЎКА Уладзімір Пятровіч, н. у 1923, рад., памёр ад ран 23.1.1942. Пахаваны ў г. Масальск Калужскай вобл.

ПАЗНЯК Пётр Мацвеевіч, н. у 1906 у в. Яначкава, рад., памёр 31.3.1944. Пахаваны ў в. Званае Полацкага р-на.

ПАЗНЯК Пётр Міхайлавіч, н. у 1918 у в. Яначкава, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПАЗНЯК Уладзімір Міхайлавіч, н. у 1923, рад. 1119-га сп 332-й сд, загінуў 14.3.1943. Пахаваны ў г. Веліж Смаленскай вобл.

ВЁСКА ГАРБУЗОВА

МАЦЕЦКІ Ягор Васілевіч, н. у 1911, сярж., прапаў без вестак у 1941.

ПРЫШЧАПЁНАК Генадзь Апанасавіч, н. у 1927, сярж. 934-га сп, памёр ад ран 30.12.1944. Пахаваны каля г. Ауцэ, Латвія.

ПЧАЛОВА Валянціна Іосіфаўна, н. у 1923, рад. 159-га азсп, памерла 17.2.1944. Пахавана ў в. Турычына Невельскага р-на Пскоўскай вобл.

ШКЕТАЎ Дзмітрый Восіпавіч, н. у 1917, прызваны ў Полацку, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ГВАЗДОВА

БЫКАЎ Аляксандр Цімафеевіч, н. у 1909, рад. 215-га сп 179-й сд, загінуў 8.3.1942. Пахаваны ў г. Белы Смаленскай вобл.

ВЁСКА ГОРНАВА

ГОЦІН Мікалай Сямёнавіч, н. у 1907, рад. 268-га гв. сп 90-й гв. сд, памёр ад ран 13.2.1944. Пахаваны ў в. Клімашова Гарадоцкага р-на Віцебскай вобл.

ДАВЫДЗЁНАК Уладзімір Раманавіч, н. у 1920, прапаў без вестак у студзені 1942.

ЛОНЬ Дзмітрый Сідаравіч, н. у 1925, рад. 5-га асобн. лыж. б-на 90-й гв. сд, загінуў 9.2.1944. Пахаваны ў г. Івана-Франкоўск.

МАРОЗАЎ Уладзімір Міхайлавіч, н. у 1910, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЯКІЛЮНАС Ігнат Адамавіч, н. у 1895, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ГРЫГОРАЎЦЫ

БЫКОЎСКІ Уладзімір Сігізмундавіч, н. у 1922, рад. 57-й сбр, загінуў 26.9.1942. Пахаваны каля в. Азярцы Пседахскага р-на, Чачэна-Інгушэція.

ДАДЭКА Віктар Фёдаравіч, н. у 1921, сярж., загінуў 22.10.1944. Пахаваны ў Польшчы.

КАСАЧ Вільгельм Данілавіч, н. у 1926, рад. 394-й асобн. мс разведроты 331-й сд, загінуў 5.5.1945. Пахаваны ў Сілезіі.

КУХАРОНАК Сяргей Усцінавіч, н. у 1924, сярж. 46-га гв. сп 16-й гв. сд, загінуў 23.6.1944. Пахаваны ў в. Пушча Дубровенскага р-на.

ЛІПАЎКА Пётр Цімафеевіч, н. у 1922, прызваны ў 1941, прапаў без вестак.

ЛІПАЎКА Уладзімір Навумавіч, н. у 1924, рад. 5-га асобн. лыжн. б-на 90-й гв. сд, загінуў 10.2.1944. Пахаваны каля в. Казакі Гарадоцкага р-на.

ВЁСКА ДАРАЖЫЛАВА

КАЗАЧОНАК Іван Канстанцінавіч, н. у 1920, прапаў без вестак.

КАЗЛОЎ Аляксандр Адамавіч, н. у 1905, прапаў без вестак.

ЛІБІК Цэзар, н. у 1919.

ВЁСКА ДЗЁРНАВІЧЫ

БЫКОЎСКІ Леанід Васілевіч, н. у 1918 у в. Гайкі, рад., памёр ад ран 18.10.1943. Пахаваны ў Веліжскім р-не Смаленскай вобл.

БЯЛЯЕЎ Павел Тарасавіч, н. у 1913, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ВЯЛІЧКА Давыд Давыдавіч, н. у 1917 у в. Куракі Полацкага р-на, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

ЖЫХАР Максім Емяльянавіч, рад., загінуў 4.11.1944. Пахаваны ў г. Калварыя, Літва.

ЗЯЛЁНКА Фёдар Данілавіч, н. у 1922, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КРОТ Яўген Іванавіч, н. у 1925, сярж. 268-га гв. сп 90-й гв. сд, загінуў 1 ліпеня 1944. Пахаваны ў в. Някрытае Полацкага р-на.

ЛЕДАВІЦКІ Павел Васілевіч, загінуў 18.10.1943. Пахаваны ў в. Горы Магілёўскай вобл.

ЛІБІК Фёдар Данілавіч, н. у 1911, ст. сярж., прапаў без вестак у сакавіку 1944.

МАТУЛЬ Аркадзь Паўлавіч, н. у 1914, рад., загінуў у нямецкім палоне.

НІКАЛАЕВІЧ Пётр Канстанцінавіч, н. у 1903, рад., 511-га сп 239-й сд, загінуў 20 верасня 1944. Пахаваны ў Баўскім р-не, Латвія.

НІКАЛАЕВІЧ Сяргей Канстанцінавіч, н. у 1906, ст. сярж., загінуў у маі 1944.

СВІТКА Антон Піліпавіч.

СВІТКА Піліп.

ТАКАЛЬЧЫК Сяргей Сямёнавіч, н. у 1908, рад. 96-га гв.ап 45-й гв. сд, загінуў 12.1.1943. Пахаваны каля в. Неўская Дуброўка пад г. Санкт-Пецярбург.

ШАБЛОЎСКІ Дзмітрый Пятровіч, н. у 1920,

П. Дз. Шаула

рад. 37-га тп 101-й тд, пасля ўцёкаў з палону — рад. 186-га азсп, прапаў без вестак 17.10.1944.

ШАУЛА Павел Дзянісавіч, прапаў без вестак.

ЮШЧАНКА Ціхан Іванавіч, н. у 1903 у Ветрынскім р-не, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

ВЁСКА ДОЎГАЕ

БЕЛАДЗЕД Піліп Паўлавіч, н. у 1917, рад., загінуў каля г. Мінск.

ГУСЕЎ Пётр Паўлавіч, н. у 1922, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ДАШКЕВІЧ Уладзімір Юльянавіч, н. у 1918, рад., загінуў у Карэліі.

ЗУЕЎ Уладзімір Пятровіч, н. у 1922, рад., разведчык 76-га гв. мін. палка, прапаў без вестак 29.8.1942 на Сталінградскім фронце.

ЦАЛПАН Васіль Антонавіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЦАЛПАН Генадзь Іванавіч, н. у 1922, рад. асобн. роты хім. абароны 243-й сд, загінуў 29.1.1942.

ЦАЛПАН Іосіф Віктаравіч, н. у 1916, рад., загінуў у г. Брэст у 1941.

ЦАЛПАН Мікалай Віктаравіч, рад. 1106-га сп, памёр ад ран 28.6.1944. Пахаваны каля в. Горманы Віцебскай вобл.

ВЁСКА ДУБІНІНА

ГАЎРЫЛАЎ Іван Іванавіч, рад. 38-га сп, загінуў 8.4.1945. Пахаваны ў п. Пераслаўскае Зеленаградскага р-на Калінінградскай вобл.

ГАЎРЫЛАЎ Пётр Іванавіч, н. у 1913, сярж. 113-га ап, памёр ад ран 28.2.1944. Пахаваны ў Ленінградскай вобл.

ГРЫГОР'ЕЎ Сцяпан Рыгоравіч, рад. 272-га гв. сп 90-й гв. сд, памёр ад ран 12.8.1944. Пахаваны ў г. Паставы.

ГУШЧАНКА Іван Аляксеевіч.

ГУШЧАНКА Іван Ягоравіч, рад., п/п 05319, загінуў 3.2.1944. Пахаваны каля в. Старое Сяло пад Віцебскам.

ГУШЧАНКА Міхаіл Антонавіч, н. у 1902, рад., п/с 3, прапаў без вестак у маі 1944.

ЗУЕЎ Аляксандр Пятровіч, прызваны ў Маскве.

ЛАПУНОЎ Даніла Сямёнавіч, н. у 1900, рад. 1258-га сп 378-й сд, загінуў 6.11.1944. Пахаваны ў п. Нікрацэ, Латвія.

ЛАПУНОЎ Мікалай Аляксандравіч, н. у 1911, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАКСУЛЬ Уладзімір Захаравіч, н. у 1923, б. партызан, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАКСУЛЬ Уладзімір Міхайлавіч, н. у 1923, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАРОЗАЎ Аляксандр Канстанцінавіч, н. у 1912 у в. Янчына Барысаўскага р-на, сярж. 705-га сп 121-й сд, прапаў без вестак у верасні 1944.

НІКАЛАЕНКА Аляксандр Архіпавіч, н. у 1926, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

НІКОЛЕНКА Леанід Парфенавіч, н. у 1922, рад. 528-га сп, памёр ад ран 18.2.1943. Пахаваны каля в. Хмялі б. Залуцкага р-на Ноўгарадскай вобл.

РАДЧАНКА Лука Паўлавіч, н. у 1904, рад. 511-га сп 239-й сд, загінуў 21.9.1944. Пахаваны ў м. Вэцумніекі Баўскага р-на, Латвія.

РАДЧАНКА Уладзімір Васілевіч, н. у 1922, рад., загінуў у палоне, у лагеры 2Б (323), Хамерштэйн, Германія.

ЦВЯЦІНСКІ Фёдар Ігнатавіч, н. у 1925, рад. 274-га гв. сп 90-й гв. сд, загінуў 4.2.1944. Пахаваны ў в. Заполле Гарадоцкага р-на Віцебскай вобл.

ВЁСКА ЖУДЗІЛАЎКА

ВАЛАТКОВІЧ Радзіён Дзмітрыевіч, н. у 1897 у в. Загорцы Ветрынскага р-на, рад. 19-га асобн. знішч. супрацьтанк. дывізіёна 21-й гв. сд, загінуў 20.8.1944. Пахаваны ў в. Раусені, Латвія.

РАЧЫЦКІ Мікалай Васілевіч, н. у 1921, рад., загінуў на Ленінградскім фронце.

ЯСКЕВІЧ Васіль Несцеравіч, н. у 1924, рад. 31-й Курсанцкай сбр, загінуў 5.12.1942 каля в. Кашалі Велікалуцкага р-на Пскоўскай вобл.

ЯСКЕВІЧ Уладзімір Ульянавіч, н. у 1925, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ЗАЛЕССЕ

АЎЛАСЕНАК Ягор Іванавіч, н. у 1912, рад., загінуў 24.6.1944.

БАРАВІК Васіль Аляксандравіч, н. у 1921, рад. 219-га гв. сп. 71-й гв. сд, загінуў 17.10.1944. Пахаваны ў г. п. Вайнёдэ, Латвія.

БАРАВІК Віктар Аляксандравіч, н. у 1921, рад. 219-га гв. сп, загінуў 17.10.1944. Пахаваны ў г. п. Вайнёдэ, Латвія.

БАРАВІК Генадзь Фёдаравіч, н. у 1925, рад. 272-га гв. сп 90-й гв. сд, загінуў 4.2.1944 каля в. Тапорына Гарадоцкага р-на.

БАРАВІК Іван Паўлавіч, н. у 1912, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БАРАВІК Лідзія Васілеўна, н. у 1922, рад. 735-га сп 166-й сд, загінула 11.2.1944. Пахавана ў в. Пухі Шумілінскага р-на.

БАРАВІК Мікалай Васілевіч, н. у 1909 у в. Сяргеенкі, загінуў каля г. Віцебск у 1944.

БАРАВІК Пётр Міхайлавіч, н. у 1920, загінуў у 1943.

БАРХАТАЎ Дзмітрый Алімпавіч, н. у 1908, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВОЛКАЎ Пётр Сцяпанавіч, н. у 1925, загінуў у нямецкім палоне ў 1943.

ГАРКОЎСКАЯ Галіна Васілеўна, н. у 1924, рад. 735-га сп 166-й сд, памерла ад ран 22.9.1944. Пахавана каля г. Баўска, Латвія.

ГАЎРЫЛАЎ Рыгор Іосіфавіч, н. у 1910, рад. 6-га арб 50-й сд, загінуў у нямецкім палоне ў 1942.

ГЕРМАН Антон Васілевіч, н. у 1914, вызвалены з лагера Печлаг па адбыцці тэрміну, 20.4.1943 прызваны Кожвінскім РВК.

ДЗЯРНОЎ Іван Паўлавіч, н. у 1919 у в. Сакалішча, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЕРМАКОЎ Сцяпан Анісімавіч, н. у 1913, рад., загінуў 4.3.1944. Пахаваны каля г. Нарва.

ЗАВАДСКІ Антон Іосіфавіч, н. у 1925, рад., стралок, п/п 15332, загінуў 22.6.1944. Пахаваны ў в. Карташы Шумілінскага р-на.

ЗАВАДСКІ Антон Эдуардавіч, н. у 1910 у в. Сакалішча, рад., прапаў без вестак.

ЗАВАДСКІ Віктар Эдуардавіч, н. у 1919 у в. Сакалішча, рад., загінуў у 1941.

ЗАВАДСКІ Эдуард Эдуардавіч, н. у 1926, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1943 у г. Віцебск.

ЗУЕЎ Фёдар Ягоравіч, н. у 1915, загінуў у 1942 каля г. Ленінград.

ІВАНОЎ Мікалай Мікалаевіч, н. у 1925, рад. 381-й сд, памёр ад ран 18.2.1944. Пахаваны ў в. Хаменкі Гарадоцкага р-на Віцебскай вобл.

ІВАНОЎ Павел Апанасавіч, н. у 1922, рад., прапаў без вестак 15.9.1941.

ІВАНОЎ Сцяпан Апанасавіч, н. у 1912, загінуў у нямецкім палоне ў 1942.

КАВАЛЕНКА Аляксандр Аляксандравіч, н. у 1920, ст. лейт., загінуў у сакавіку 1942 у г. Віцебск.

КУЗЬМІЧ Надзея Іванаўна, н. у 1922, медсястра, загінула ў 1941.

КУЗЬМІЧ Уладзімір Іванавіч, н. у 1912, загінуў 20.7.1941.

КУНІКІН Сільвестр Мікалаевіч, н. у 1913, рад. 6-га арб 50-й сд, прапаў без вестак 10.8.1941.

КУНІКІН Уладзімір Мікалаевіч, н. у 1921, загінуў у нямецкім палоне.

КУПРЫЯНАЎ Дзмітрый Мікалаевіч,. н. у 1922, прапаў без вестак.

КУРАК Пётр Сцяпанавіч, н. у 1925, рад. 338-га гв. цяжкага самах. ап, загінуў 24.4.1945. Пахаваны ў г. Прыморск Калінінградскай вобл.

МАКАРОНАК Васіль Міхайлавіч, н. у 1916, рад., загінуў у нямецкім палоне 14.11.1942.

МАКАРОНАК Гаўрыла Сцяпанавіч, н. у 1904, рад., прапаў без вестак у ліпені 1944.

МАКАРОНАК Іван Пятровіч, н. у 1923, рад. 272-га гв. сп 90-й гв. сд, памёр ад ран 30.7.1944. Пахаваны ў м. Калупе Даўгаўпілскага р-на, Латвія.

МАКАРОНАК Павел, н. у 1910, загінуў у 1941.

МАЦЕЦКІ Міхаіл Мікалаевіч, н. у 1922, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАЦЕЦКІ Павел Пятровіч, н. у 1919, рад. 35-га гв. ап 1-й гв. мсд, загінуў 6.7.1941. Пахаваны ў г. Талачын.

САВІЦКІ Дзмітрый Міхайлавіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

САМУСЁНАК Уладзімір Іванавіч, н. у 1922, рад., п/с 345, прапаў без вестак каля г. Ленінград у кастрычніку 1941.

САПУНОЎ Аляксандр Цярэнцьевіч, н. у 1919, загінуў у нямецкім палоне ў 1942.

СЕЛЯЗЁНАК Сцяпан Сцяпанавіч, н. у 1915, загінуў у нямецкім палоне ў 1943.

СЛЯМНЁЎ Васіль Мікалаевіч, н. у 1926, рад. 272-га гв. сп 90-й гв. сд, загінуў 4.2.1944. Пахаваны каля в. Тапорына Гарадоцкага р-на.

УСЦІНОВІЧ Мікалай Іосіфавіч, н. у 1923, рад., загінуў у 1944 каля г. Лепель.

ФАЛЮЦІНСКІ Яўген Уладзіміравіч, н. у 1919, рад., прапаў без вестак у чэрвені 1941.

ЧАРКАС Васіль Васілевіч, н. у 1902, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1944.

ЧАРКАС Іван Васілевіч, н. у 1920, сярж., прапаў без вестак у маі 1943.

ВЁСКА ЗОРКА (СТАРЦАВА)

ЗАПРАГАЕЎ Ягор Захаравіч, н. у 1901, рад. 1115-га сп 332-й сд, прапаў без вестак 18.9.1944.

ЗАПРАГАЕЎ Ягор Сямёнавіч, рад. 1119-га сп 332-й сд, загінуў 29.9.1944. Пахаваны ў г. Баўска, Латвія.

КАЗАЧОНАК Іосіф Ануфрыевіч, гв. рад., п/п 15332, загінуў 3.7.1944. Пахаваны ў в. Урочышча Полацкага р-на.

КАЗАЧОНАК Леанід Фёдаравіч, рад., разведчык, п/п 51876, загінуў 5.8.1944. Пахаваны каля г. Варшава.

КАЗАЧОНАК Цэзар Фёдаравіч, н. у 1918, загінуў у нямецкім палоне ў 1941.

МАЛЮКОЎ Мітрафан Кандратавіч, н. у 1912, мал. палітрук 1245-га сп 375-й сд, загінуў 18.11.1942. Пахаваны ў в. Ножкіна.

МАЛЮКОЎ Трафім Кандратавіч, н. у 1915, загінуў у кастрычніку 1944.

ХАТКЕВІЧ Васіль Кандратавіч, н. у 1897 у в. Прудзінкі, рад. 447-га сп 397-й сд, загінуў 19.11.1944. Пахаваны ў г. п. Вайнёдэ, Латвія.

ЯКАЎЛЕЎ Віктар Васілевіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ЗЯБКІ

БАБАКОЎ Мікалай Сямёнавіч, н. у 1914 у г. Рослаўль Смаленскай вобл., рад., загінуў у нямецкім палоне 2.11.1941.

БАЛТРУК Канстанцін Мікалаевіч, прызваны да вайны, прапаў без вестак.

БОЛЬША Іван Канстанцінавіч, н. у 1920, рад. 1197-га сп 360-й сд, прапаў без вестак 5.2.1943 каля с. Белен.

БЫКАЎ Андрэй Ігнатавіч, н. у 1926, рад. 348-га сп, памёр ад ран 27.8.1944. Пахаваны каля г. Баўска, Латвія.

БЫКАЎ Васіль Пятровіч, н. у 1923, мал. сярж. 216-га гв. сп. 51-й гв. сд, загінуў 19.11.1942. Пахаваны каля с. Н.-Затонскі пад Валгаградам.

БЫКАЎ Фёдар Герасімавіч, гв. рад., п/п 92836, загінуў 6.3.1944. Пахаваны ў Пустошкінскім р-не Пскоўскай вобл.

ГУДОЎСКІ Віктар Іосіфавіч, загінуў у 1941.

ДАМБРОЎСКІ Пётр Карлавіч, н. у 1926, рад. 268-га сп 90-й сд, загінуў 26.6.1944. Пахаваны ў в. Канстанцінова Полацкага р-на.

ЕЛЬЯШЭВІЧ Віктар Антонавіч, н. у 1925, яфр. 306-га сп 62-й сд, загінуў 30.4.1944. Пахаваны ў в. Залатовічы Дубровенскага р-на Віцебскай вобл.

КЛЯНОЎСКІ Мікалай Паўлавіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛАБЭЦКІ Іосіф Антонавіч, прызваны да вайны, прапаў без вестак.

РАДЗІЁНАЎ Яўген Мацвеевіч, н. у 1926, рад. 249-га сп 71-й гв. сд, загінуў 29.9.1944. Пахаваны ў г. Добеле, Латвія.

СВІРЖЭЎСКІ Рыгор Фёдаравіч, н. у 1923, рад. 1323-га сп 415-й сд, загінуў 19.7.1943. Пахаваны ў в. Прабуждзенне Ульянаўскага р-на Калужскай вобл.

П. М. Сідарэнка

СІДАРЭНКА Пётр Мікалаевіч, н. у 1925, ст. сярж. 629-га сп 134-й сд, загінуў 15.1.1945. Пахаваны каля г. Радом, Польшча.

З пісьмаў П. М. Сідарэнкі родным

Добры дзень, мае родныя мама, Валодзя і сястрыца !

Нарэшце атрымаў ад вас адразу два доўгачаканыя пісьмы.

...Як зараз памятаю той дзень 16 верасня 1942 года, калі я пакідаў родную хату, як вёз мяне Валодзя і як пад канец нашага расстання я толькі адно сказаў яму: «Слухайся маму», а сам думаў аб нечым іншым.

Мне было вельмі шкада расставацца, але думалася: відаць, лёс мой такі. Не забыўся яшчэ, як мы сядзелі ў хаце Шчавінскіх і Надзя заплакала, і было мне з гэтага так тужліва: ці ўбачым мы калі адно аднаго.

Але зараз я рады даведацца, што вы жывыя засталіся, а то ўсё баяўся, што раптам адзін на свеце застануся. Толькі пячэ сэрца, што праклятыя нямецкі гад забіў цёцю Веру і што загінуў брат Іван, і што я ад вас так далёка. Пішыце, за што забілі цёцю Веру, за што вас забіралі і катавалі ў Боркавічах.

Як там ідзе праца ў калгасе, ці адбудоўваюцца хаты, колькі хлеба далі вам на працадні, а галоўнае — ці ацалеў наш хлеў?

Я выслаў вам 150 руб. грошай. Ведаю, як вам цяжка. Што зробіш — чацвёрты год вайны. Але ж гэта апошні год. Толькі б застацца жывым — астатняе не страшна.

...Цяпер мы рыхтуемся да апошняга, рашаючага ўдару... Можа, дасць Бог шчасця, і мы вернемся дадому, і я ў ліку шчаслівых. Успамінаю часта, як дзядзька Пётра пра фронт расказваў. Цяпер я ўсё гэта зведаў сам...

Але нічога, прыйдзе часіна, калі скончыцца гэта крывавая вайна, і кожны будзе чакаць хто сына, хто мужа, хто брата, хто бацьку. Ды не ўсе дачакаюцца.

Пішыце мне пра сваё асабістае жыццё, кожны ліст радуе мне сэрца. А як вы жывыя засталіся, то, дасць Бог, і я вярнуся.

Да пабачэння.

Ваш родны Сідарэнка Пётр Мікалаевіч.

З пісьма сястры П. М. Сідарэнкі Надзеі Андрончык

Апошняе пісьмо брат адсылаў дадому 12 студзеня 1945 года з Польшчы. Было там напісана, што рыхтуюцца яны да бою і каб мы больш не пісалі; калі застанецца жывы — паведаміць сам.

А атрымалі пісьмо ад камандзіра. Пётр памёр ад ран, загінулі і яго баявыя таварышы ў час разведкі, нарваўшыся на засаду. Пахавалі іх пад кучаравай грушай пры дарозе.

...Я даўно ўжо на пенсіі, а пісьмы ад брата ўсё хаваю. Перачытваю іх і аплакваю, яны для мяне дарагія, бо пісала іх братава рука, у іх — ягоныя думкі.

Лісты ўсе пажоўклі, зляжаліся, але гэта ўсё, што засталося нам на памяць. Прыслаў яшчэ камандзір Сталінскую падзяку на імя Пятра ды 150 рублёў, якія знайшлі ў яго кішэні пры пахаванні — не паспеў адправіць нам.

...Хачу, каб майго брата ўспомнілі у кнізе «Памяць». Каб мы ўсе памяталі пра іх, маладых, што склалі свае галовы за нас, за наша спакойнае жыццё, каб жылі мы пад ясным сонцам і каб ніколі больш не зведалі вайны.

СІНЬКЕВІЧ Браніслаў Канстанцінавіч, н. у 1916, прызваны да вайны, прапаў без вестак у лістападзе 1941.

УШАКОЎ Мікалай Іосіфавіч, н. у 1923, рад., прапаў без вестак у чэрвені 1941.

ФЯДОТАЎ Іван Канстанцінавіч, н. у 1917, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЯНКОЎ Віктар Іванавіч, рад. 95-га гв. сп, загінуў 16.7.1944.

ВЁСКА ІСКРА (ЖУКІ, СЕРАДНІКІ, ЦВЕЦІНЦЫ)

ВАРАШЫЛАЎ Віктар Іванавіч, н. у 1922, рад., загінуў у 1943.

ВАРАШЫЛАЎ Кірыл Давыдавіч, н. у 1905, рад., памёр ад ран 2.2.1943. Пахаваны на ст. Войбакала б. Мгінскага р-на Ленінградскай вобл.

ЖУК Яфім Пятровіч, н. у 1919.

КАЗЛОЎ Аляксей Васілевіч, н. у 1915, прапаў без вестак.

МАСКАЛЁЎ Георгій Архіпавіч, н. у 1908, загінуў у 1944. Пахаваны ў Гомельскай вобл.

У. П. Зуеў

А. В. Казлоў

Г. А. Маскалёў

М. П. Мядзель

М. Г. Мядзель

І. Л. Мядзведзеў

МЯДЗВЕДЗЕЎ Іван Лук'янавіч, н. у 1914, загінуў у 1941.

МЯДЗЕЛЬ Мікалай Гаўрылавіч, н. у 1921, сярж., прапаў без вестак 24.6.1941.

МЯДЗЕЛЬ Міхаіл Паўлавіч, н. у 1920 у в. Вусце, рад., загінуў каля Смаленска ў верасні 1942.

ПАДГАРЭЎСКІ Уладзімір Віктаравіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ФРАНЦАЎ Уладзімір Вітальевіч, н. у 1925.

ВЁСКА КАБЫЛЬНІКІ

КАНІН Віктар Назаравіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у лютым 1945.

ЦВЯЦІНСКІ Аляксандр Міхайлавіч, н. у 1925, рад. 40-га гв. сп, памёр ад ран 16.2.1944. Пахаваны ў г. Гарадок Віцебскай вобл.

ВЁСКА КАЗАКОВА

ЗУЕЎ Уладзімір Пятровіч, н. у 1922, прызваны ў 1941, курсант Бакінскай авіяшколы, прапаў без вестак.

ІВАНОЎ Антон Фёдаравіч, н. у 1902 у в. Малінава, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1944.

ІВАНОЎ Сямён Фёдаравіч, н. у 1904, ст. сярж. 1119-га сп 332-й сд, загінуў 31.7.1944. Пахаваны ў г. Ліваны, Латвія.

КУНЬКО Павел Мікалаевіч, н. у 1925, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1944.

ЛУКАШОНАК Віктар Паўлавіч, н. у 1923, рад., загінуў у сакавіку 1943. Пахаваны ў в. Красты Куньінскага р-на Пскоўскай вобл.

МАКАРОНАК Сяргей Пятровіч, н. у 1919.

МАКАРОНАК Уладзімір Пятровіч, н. у 1921, рад., загінуў у лістападзе 1941 у канцлагеры Цайтхайн, Германія.

МАЦЕЦКІ Васіль Іванавіч, н. у 1904 у Санкт-Пецярбургу, рад., памёр ад ран 2.10.1941. Пахаваны ў пас. Пясочнае.

МАЦЕЦКІ Мікалай Васілевіч, н. у 1909 у в. Гарбузова, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ПРЫШЧАПЁНАК Васіль Іванавіч, н. у 1903, рад. 84-га гв. сп 33-й гв. сд, загінуў 3.3.1945. Пахаваны ў п. Шатрова Зеленаградскага р-на Калінінградскай вобл.

ПРЫШЧАПЁНАК Міхаіл Іванавіч, н. у 1914, сярж., зараджаючы 1119-га сп 332-й сд, памёр ад ран 6.3.1945. Пахаваны ў г. Ауцэ, Латвія.

ПРЫШЧАПЁНАК Павел Мікалаевіч, н. у 1921, старш., прапаў без вестак у верасні 1944.

ПРЫШЧАПЁНАК Яўген Апанасавіч, н. у 1926, рад., прапаў без вестак у лютым 1945.

ПЯТНІЧОНАК Дзмітрый, прапаў без вестак.

ВЁСКА КАЗЛЫ

КАЗЛОЎ Віктар Паўлавіч, н. у 1927, рад. 1117-га сп 332-й сд, загінуў 19.5.1944. Пахаваны каля в. Лядзішчы Полацкага р-на.

МЯДЗВЕДЗЕЎ Сцяпан Кандратавіч, н. у 1915, рад., прапаў без вестак у красавіку 1945.

ВЁСКА КАРАЛІ

КАШЫЦКІ Міхаіл Пятровіч, н. у 1897, рад., прапаў без вестак у 1942.

ЯСКЕВІЧ Іван Дамінікавіч, н. у 1919, прызваны Шэгарскім РВК Томскай вобл., рад., прапаў без вестак у ліпені 1942.

ВЁСКА КАШАЛЁВА

БАБРОЎСКІ Мікалай Васілевіч, н. у 1926, рад. 29-й сд, памёр ад ран 29.10.1944. Пахаваны ў г.п. Вайнёдэ, Латвія.

БАБРОЎСКІ Уладзімір Васілевіч, н. у 1923, рад. 1197-га сп 360-й сд, загінуў 8.3.1943. Пахаваны ў в. Пажары Усвяцкага р-на Пскоўскай вобл.

БАБРОЎСКІ Уладзімір Ігнатавіч, рад. 491-га сп 159-й сд, загінуў 26.7.1942. Пахаваны ў с. Падгорнае Варонежскай вобл.

БЫКАВА Ядвіга Яфімаўна, н. у 1922, памерла ад ран 9.1.1944 каля г. Ленінград.

ГАЛЫНСКІ Леанід Фёдаравіч, гв. рад., п/п 15332, загінуў 23.7.1944. Пахаваны ў Браслаўскім р-не.

СІНІЦА Уладзімір Паўлавіч, н. у 1927, ст. сярж. 1195-га сп 360-й сд, прапаў без вестак у снежні 1944.

ВЁСКА КУХАРАВА

ДАНІЛАЎ Іосіф Васілевіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЖУРАЎСКАЯ Лілія Канстанцінаўна, н. у 1923, рад., прапала без вестак у жніўні 1944.

КРЫВІЦКІ Васіль Іванавіч, н. у 1906, прызваны ў Комі, рад. 436-га сп, прапаў без вестак 19.11.1942 каля в. Меркушы Нялідаўскага р-на Цвярской вобл.

ВЁСКА ЛЕШНЯ

БЫКОЎСКІ Мікалай Фёдаравіч, прызваны ў 1941, прапаў без вестак.

БЫКОЎСКІ Пётр Фёдаравіч, прызваны ў 1941, прапаў без вестак.

БЫКОЎСКІ Раман Фёдаравіч, н. у 1921, рад. 95-га асобн. буд. б-на, прапаў без вестак 13.8.1941.

КАЗЛОЎСКІ Васіль Васілевіч, н. у 1926, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАШАРСКІ Мікалай Герасімавіч, н. у 1922, рад., прапаў без вестак.

МАШАРСКІ Пётр Герасімавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

САНКОЎСКІ Мікалай Васілевіч, прызваны ў 1941, прапаў без вестак.

Л. К. Жураўская

П. Р. Шылко

ВЁСКА ЛІЦВЯКОВА

САДОЎСКІ Іван Іванавіч, рад. 1190-га сп 360-й сд, загінуў 10.10.1944. Пахаваны ў в. Давілай Клайпедскага р-на, Літва.

УШАКОЎ Лука Аляксеевіч, рад., загінуў 29.5.1943. Пахаваны каля ст. Крымская Краснадарскага краю.

ЯСКЕВІЧ Пётр Пятровіч, н. у 1922, мал. лейт. 171-га сп 182-й сд, загінуў 6.5.1942. Пахаваны каля в. Берлюкова Старарускага р-на Ноўгарадскай вобл.

ВЁСКА ЛУГАЎЦЫ

ГРАЧУХА Іван Сцяпанавіч, н. у 1906, рад. 1188-га сп 357-й сд, памёр ад ран 29.12.1944. Пахаваны каля п. Пампалі, Латвія.

ГРЫГОР'ЕЎ Сцяпан Рыгоравіч, н. у 1894, рад., памёр ад ран 2.8.1944. Пахаваны ў г. Паставы.

ЗАПОЛЬСКІ Уладзімір Георгіевіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

КАЛБЕКА Павел Максімавіч, н. у 1926, рад. 360-й сд, прапаў без вестак у лістападзе 1944.

ШЫЛКО Павел Рыгоравіч, н. у 1898 у в. Васілева Полацкага р-на, прапаў без вестак у лістападзе 1944.

ВЁСКА ЛЯВОНІШАНА

ВІЛІМ Фелікс Канстанцінавіч, н. у 1916, рад., прапаў без вестак у 1941.

КУЛАГА Якаў Захаравіч, н. у 1909 у Полацкім р-не, яфр., разведчык, загінуў 7.4.1943. Пахаваны ў г. Красны Ліман.

МАЖЭЙКА Уладзімір Аляксандравіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак.

УРЛІК Уладзімір Міхайлавіч, н. у 1922, рад. 1118-га сп 332-й сд, памёр ад ран 24.5.1944. Пахаваны ў с. Слабадзея, Малдова.

ВЁСКА МЕКУЦІ

МАКАРАНКА Уладзімір Аляксандравіч, н. у 1922, прызваны Крывашэінскім РВК, прапаў без вестак у снежні 1941.

ВЁСКА МОСАРАЎШЧЫНА

ГУДОЎСКІ Віктар Іосіфавіч, н. у 1911, сярж., прапаў без вестак у лютым 1945.

ВЁСКА НОВЫ ЛАД (СТРАШНЫЯ)

АБУХОВІЧ Лук'ян Сцяпанавіч, н. у 1908, рад. 1340-га сп 234-й сд, загінуў 1.3.1945. Пахаваны ў р-не г. Хошчна каля г. Шчэцін, Польшча.

ГАЦІХА Аляксей Васілевіч, рад., стралок, загінуў 1.9.1944. Пахаваны ў п. Бене, Латвія.

ГВОЗДЗЕЎ Сцяпан Цімафеевіч, н. у 1904, рад. 1193-га сп 360-й сд, загінуў 27.7.1944. Пахаваны ў в. Юзэфова.

ДАШЧОНАК Мікалай Аляксандравіч, н. у 1900, рад. 813-га сп 239-й сд, прапаў без вестак 5.8.1944.

Л. С. Абуховіч

С. Ц. Гвоздзеў

У. А. Мядзель

П. К. Седлавец

ДАШЧОНАК Сяргей Мікалаевіч, н. у 1926, рад. 801-га сп 235-й сд, загінуў 5.10.1944. Пахаваны ў г. Куршэнай, Літва.

ЛАЎДЗЕР Пётр Уладзіміравіч, н. у 1925, рад. 159-га азсп 4-й УА, прапаў без вестак у студзені 1945.

ЛОНЬ Валянцін Іванавіч, н. у 1924, рад. 517-га сп 166-й сд, памёр ад ран 14.2.1944. Пахаваны каля в. Казакі Шумілінскага р-на.

МЯДЗЕЛЬ Гардзей Аркадзевіч, рад., п/п 51977, загінуў 20.9.1944. Пахаваны ў м. Ауструмі Добельскага р-на, Латвія.

МЯДЗЕЛЬ Уладзімір Антонавіч, н. у 1913 у в. Асінаўка, рад., прапаў без вестак у ліпені 1944.

СЕДЛАВЕЦ Мікалай Сцяпанавіч, ст. сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

СЕДЛАВЕЦ Пётр Кузьміч, ст. сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

СТРАШНОЎ Аляксандр Мікалаевіч, н. у 1920, сярж. п/с 11-30, загінуў у нямецкім палоне 3.4.1944.

ТРАНКЕВІЧ Віктар Герасімавіч, н. у 1905 у в. Горнава, рад., прапаў без вестак у ліпені 1944.

ХОДАРЦАЎ Андрэй Антонавіч, н. у 1911, рад. 174-га сп, памёр ад ран 20.2.1944. Пахаваны ў в. Хаменкі Гарадоцкага р-на.

ШАБЛОЎСКІ Францішак Пятровіч, н. у 1925 у в. Дзёрнавічы, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ПЕСКАВАТКА

КАЗАЧОНАК Аркадзь Канстанцінавіч, гв. рад., п/п 41092, памёр ад ран 12.2.1944. Пахаваны ў в. Заронава Віцебскага р-на.

ВЁСКА ПЯРЭКІ

БАБЧОНАК Іван Аляксеевіч, рад., стралок в/ч 62977, загінуў 8.10.1943. Пахаваны ў в. Гладышы каля г. Сураж.

БЫКАЎ Іван Аркадзевіч, н. у 1915, рад., загінуў 8.1.1944.

ВАЯВОДАЎ Павел Пятровіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА РАЗУЛІНА

БАГРАЦОЎ Аляксандр Міхайлавіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

БЫКАЎ Іван Арсенцьевіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

БЫКАЎ Павел Ануфрыевіч, н. у 1912 у в. Фрэйзава, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

ЛІПОЎСКІ Якаў Кліменцьевіч, н. у 1909, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ХАШЧАНКА Іван Сямёнавіч, н. у 1911, рад. 6-га арб 50-й сд, прапаў без вестак у жніўні 1941.

А. М. Баграцоў

Я. С. Кажамячанка

А. К. Лаўдзер

У. Ц. Гвоздзеў

ВЁСКА РУДНЯ

БАЎМАН Ганна Іванаўна, н. у 1923, рад. 274-га гв. сп 90-й гв. сд, загінула 25.8.1944. Пахавана ў в. Роўная Ніва Апочацкага р-на Пскоўскай вобл.

ГЛАЦЁНАК Міхаіл Гаўрылавіч, н. у 1904, мал. сярж., загінуў 8.5.1945. Пахаваны ў Тукумскім р-не, Латвія.

ГРЫНЕВІЧ Уладзімір Францавіч, н. у 1904, рад. асобн. сб 119-й сд, загінуў 20.9.1944. Пахаваны ў м. Сідрабене Елгаўскага р-на, Латвія.

КУХАРОНАК Аляксандр Іванавіч, н. у 1922, рад. 423-га сп 166-й сд, памёр ад ран 21.2.1944. Пахаваны ў в. Заронава Віцебскага р-на.

КУХАРОНАК Іван Іванавіч, прапаў без вестак.

КУХАРОНАК Міхаіл Іванавіч, прапаў без вестак.

КУХАРОНАК Серафім Іванавіч, прапаў без вестак.

СТАРЫНСКІ Канстанцін Сямёнавіч, н. у 1925, рад. 1195-га сп, памёр ад ран 8.11.1944. Пахаваны каля м. Жыдзікяй, Літва.

УЛІНОВІЧ Герасім Герасімавіч, рад., в/ч 05319, загінуў 3.2.1944. Пахаваны каля в. Брылі Віцебскай вобл.

УЛЬЯНОВІЧ Дзмітрый Паўлавіч, н. у 1903, тэхнік-інтэндант I рангу 147-й мбр, прапаў без вестак 22.9.1943.

УШАЦКІ Аляксандр Іванавіч, н. у 1920, прызваны да вайны, танкіст, загінуў 3.2.1944. Пахаваны каля в. Брылі Віцебскай вобл.

УШАЦКІ Аляксандр Іванавіч, н. у 1921, рад., сапёр 1-й гв. тб, загінуў у лістападзе 1942. Пахаваны ў в. Тагошча Бельскага р-на Цвярской вобл.

УШАЦКІ Іосіф Уладзіміравіч, н. у 1915, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

ШАБЛІНСКІ Віктар Антонавіч, ст. сярж. 84-га гв. сп, прапаў без вестак 21.8.1943 каля раз. Квашына ў Амвросіеўскім р-не Данецкай вобл.

ВЁСКА РЫБАЛАВА

КАЖАМЯЧАНКА Ягор Сяргеевіч, н. у 1918, прызваны Арджанікідзеўскім РВК, мал. сярж. 338-га ап, памёр ад ран 5.5.1942. Пахаваны ў г. Кароча Белгарадскай вобл.

КАЗЛОЎ Іван Пятровіч, н. у 1913, сярж., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЛАЎДЗЕР Андрэй Купрыянавіч, н. у 1916, мал. сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА САБАЧЫНА

НІКОЛЕНКА Барыс Раманавіч, н. у 1922, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

НІКОЛЕНКА Міхаіл Раманавіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПРУСАЎ Віктар Сямёнавіч, н. у 1913, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА САКАЛІШЧА

ЗУЕЎ Даніла Міхайлавіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ІВАНОЎ Мікалай Іванавіч, рад. 381-й сд, памёр ад ран 24.1.1944. Пахаваны ў в. Хаменкі Гарадоцкага р-на.

ВЁСКА САЛАДУХІ

ГВОЗДЗЕЎ Уладзімір Цімафеевіч, н. у 1915, рад. 148-га сп, памёр ад ран 22.7.1944. Пахаваны ў в. Азяраўцы Браслаўскага р-на.

ВЁСКА САЛАМАХІ

ХЛУСЕВІЧ Ілья Сцяпанавіч, н. у 1919, ст. сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

С. І. Касач

ВЁСКА СІДАРАЎЦЫ

АНТАНЕНКА Васіль Сяргеевіч, н. у 1899 у в. Фісюкі, рад. 1115-га сп 332-й сд, загінуў у ліпені 1944. Пахаваны ў г. Панявежыс, Літва.

КАСАЧ Сцяпан Іванавіч, н. у 1919, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА СЛАБАДА

ЛАЗАРЭНКА Васіль Іванавіч, н. у 1925, сярж. 365-га сп 119-й сд, загінуў 24.10.1944. Пахаваны ў в. Яунмуйжа каля г. п. Вайнёдэ, Латвія.

СТАНКЕВІЧ Аляксей Іларыёнавіч, н. у 1913, рад., загінуў у Карэліі.

СТАНКЕВІЧ Аркадзь Іларыёнавіч, н. у 1907, рад., прапаў без вестак у 1941.

СТАНКЕВІЧ Валянцін Іларыёнавіч, н. у 1907, рад. 908-га сп 234-й сд, памёр ад ран 29.9.1942. Пахаваны ў в. Юшнева Зубцоўскага р-на Цвярской вобл.

СТАНКЕВІЧ Уладзімір Іларыёнавіч, н. у 1919, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ТАРУЛЕНКІ

СІВОХА Лаўрэнцій Рыгоравіч, н. у 1917, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ФРЭЙЗАВА

БЫКАЎ Васіль Іванавіч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БЫКАЎ Цімафей Паўлавіч, н. у 1917, рад. 1197-га сп 360-й сд, загінуў 1.1.1943. Пахаваны ў в. Барэцкія Усвяцкага р-на Пскоўскай вобл.

ГАБРУСЁНАК Леанід Аляксандравіч, н. у 1917, рад. 160-га гв. сп 54-й гв. сд, загінуў 27.4.1945. Пахаваны каля г. Патсдам, Германія.

ГРЫЦКЕВІЧ Аляксандр Іванавіч, н. у 1922, рад. 210-га інж. б-на, памёр ад ран 15.10.1943. Пахаваны ў в. Сцераўнёва Усвяцкага р-на Пскоўскай вобл.

ЛЕЦКІ Якуб, лейтэнант.

ЛІПАЎКА Іван Андрэевіч, рад. 296-га сп 13-й сд, загінуў 17.2.1944. Пахаваны ў Эстоніі.

ЛІПАЎКА Мікалай Мікалаевіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛІПАЎКА Палікарп Андрэевіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛІПАЎКА Сямён Міхайлавіч, н. у 1897, рад. 1197-га сп 360-й сд, загінуў 11.1.1943. Пахаваны ў в. Ісакава Усвяцкага р-на Смаленскай вобл.

ПЛЯХАНАЎ Якаў Іванавіч, н. у 1909, рад., аўтаматчык 358-й сд, памёр ад ран 26.1.1943. Пахаваны ў в. Рудня Веліжскага р-на Смаленскай вобл.

ВЁСКА ШЧУНЬКІ

ВЯРЫГА Яўген Пятровіч, н. у 1922, сярж., прапаў без вестак у снежні 1944.

ВЁСКА ЮЗЭФОВА

БАБІЧ Мікалай Аляксандравіч, н. у 1925, рад., прапаў без вестак.

БАБІЧ Сцяпан Аляксандравіч, рад. 274-га гв. сп 90-й гв. сд, памёр ад ран 22.3.1944. Пахаваны ў в. Клясціца Невельскага р-на Пскоўскай вобл.

БАЛТРУК Лука Лаўрэнавіч, н. у 1904, рад. 353-га сп 47-й сд, загінуў 10.11.1943. Пахаваны ў в. Сарокі Невельскага р-на Пскоўскай вобл.

БУРАЧОНАК Андрэй Аляксеевіч, н. у 1908, рад., прапаў без вестак.

БУРАЧОНАК Іосіф Аляксеевіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак.

БУРАЧОНАК Пётр Аляксеевіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак.

ГЛАЗАТАЎ Генадзь Міхайлавіч, ст. сярж. 1259-га сп, загінуў 21.3.1945. Пахаваны каля г. Гданьск, Польшча.

ПЛЕЦКІ Альбін Адольфавіч, н. у 1919, ст. лейт., ад'ютант камандзіра 14-й асобн. сбр, памёр ад ран 28.3.1943.

ПЛЕЦКІ Адольф, н. у 1918, рад., прапаў без вестак.

УШАЦКІ Сільвестр Міхайлавіч, н. у 1910, рад., памёр у нямецкім палоне 23.10.1941.

ШЛЫК Фама Іванавіч, н. у 1913, сярж. 1122-га сп, загінуў 25.4.1943. Пахаваны ў в. Мінякова Веліжскага р-на Смаленскай вобл.

ВЁСКА ЮРКАВА

ПАШУТА Пётр Маркавіч, н. у 1920, старшына, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ЯРМОЛІНА

ГАЛЫНСКІ Фёдар Васілевіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

СЯМЕШКА Дзмітрый Пятровіч, н. у 1915, прапаў без вестак.

УШАЦКІ Мікалай Аляксандравіч, н. у 1911, рад. 6-га арб 50-й сд, памёр ад ран 31.5.1942. Пахаваны ў г. Малаяраславец Калужскай вобл.

ДЗЁРНАВІЦКІ СЕЛЬСАВЕТ (вёскі невядомыя)

БУЛАЎСКІ Сямён Уладзіміравіч, рад., прапаў без вестак у маі 1945.

БЯЛЯЙ Пётр Сцяпанавіч, н. у в. Дзёрнавічы, рад., прапаў без вестак у верасні 1943.

ГОЦІН Леанід Аляксеевіч, рад., п/п 34482, загінуў 1.9.1944. Пахаваны ў п. Бэнэ, Латвія.

КАЗЛОЎ Аляксандр Аляксандравіч, рад., прапаў без вестак у лютым 1945.

КАСАЧ Фёдар Ігнатавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1943.

КРАСНАБАЯРАЎ Пётр Мікалаевіч, н. у 1906 у в. Плішчына Полацкага р-на, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛІПАЎКА Іван Уладзіміравіч, н. у 1924 у б. Юзэфоўскім с/с, рад. 358-й сд, памёр ад ран 26.1.1943. Пахаваны ў в. Рудня Веліжскага р-на Смаленскай вобл.

МАЦЕЦКІ Іван Пятровіч, н. у 1915, сярж., прапаў без вестак у верасні 1943.

МЯДЗЕЛЬ Кліменцій Іларыёнавіч, н. у б. Юзэфоўскім с/с, рад., прапаў без вестак у верасні 1943.

ПАЗНЯК Іосіф Сцяпанавіч, н. у 1903 у в. Дуброўшчына, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

РАЗУМНІК Пракоп Мікалаевіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1943.

ТАКАЕЎ Кузьма Аляксандравіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ШАУЛА Павел Дзянісавіч, рад. 947-га сп 268-й сд, загінуў 22.6.1944. Пахаваны каля г. Выбарг.

ХАРЧАНКА Аляксандр Аляксандравіч, н. у 1922, прапаў без вестак у жніўні 1944.

П. С. Бяляй

ЖОЎНІНСКІ СЕЛЬСАВЕТ

ВЁСКА АСЁТКІ

БУРЭЦ Яўген Мацвеевіч, н. у 1925, рад., прапаў без вестак у студзені 1945.

ПАШКЕВІЧ Уладзімір Якаўлевіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак 3.9.1944.

ВЁСКА БАЛОТНІКІ

НАРУБІН Павел Мікалаевіч, н. у 1915, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

НАРУБІН Павел Піліпавіч, н. у 1904, рад. 1258-га сп 378-й сд, загінуў 22.12.1944. Пахаваны каля п. Пампалі, Латвія.

НАРУБІН Сямён Сцяпанавіч, н. у 1924, прызваны Серпухоўскім РВК, памёр ад ран 1.2.1943.

НАРУБІН Фёдар Васілевіч, н. у 1922, рад. 360-й сд, загінуў 12.8.1944. Пахаваны каля г. Баўска, Латвія.

ШКЕЦІН Якаў Іванавіч, н. у 1904, рад. 817-га сп 239-й сд, загінуў 2.8.1944. Пахаваны ў г. Ліваны, Латвія.

ВЁСКА БАРОЎКА (ЗАПРУДДЗЕ)

БАБКОЎ Сяргей Лаўрэнцьевіч, н. у 1922 у г. Віцебску, ст. сярж., загінуў 23.12.1944. Пахаваны ў м. Яунауцэ Салдускага р-на, Латвія.

БАРШЧЭЎСКІ Антон Аляксандравіч, н. у 1899, рад. 511-га сп 239-й сд, загінуў 21.11.1944. Пахаваны ў п.Пампалі, Латвія.

БЕЙНАРОВІЧ Іван Усцінавіч, н. у 1924, рад. 525-га сп 171-й сд, прапаў без вестак 6.11.1944 каля г. Елгава, Латвія.

БУБЫР Яўген Іванавіч, н. у 1915 у Данецкай вобл., рад., прапаў без вестак 19.9.1944.

ВАСІЛЬЕЎ Аляксандр Іванавіч, н. у 1896 у г. Санкт-Пецярбург, прапаў без вестак у верасні 1944.

ГАНЧАРОНАК Леанард Іванавіч, н. у 1908, прызваны Лідскім РВК, рад., в/ч 29467, загінуў 5.9.1944. Пахаваны ў г. Астроленка Беластоцкага ваяв., Польшча.

ГАСЮЛЬ Васіль Васілевіч, н. у 1916 у в. Мыкава, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ГЕЛЕР Барыс Саламонавіч, мал. сярж. 233-га сп 97-й сд, загінуў 27.1.1945. Пахаваны ў п. Дружба Праўдзінскага р-на Калінінградскай вобл.

ГЛУШАНЬ Людвіг Альфонсавіч, н. у 1919 у в. Забалотнікі, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ДЫКАЛАЎ Пётр Барысавіч, н. у 1904 у Чавускім р-не, прызваны ў Чыце, рад. 208-га гв. сп 69-й гв. сд, загінуў 4.12.1943. Пахаваны ў в.

Нов. Ліпава Новагеоргіеўскага р-на Кіраваградскай вобл.

ЖЫНГЕЛЬ Міхаіл Пятровіч, н. у в. Расіца, мал. сярж., памёр ад ран 12.11.1944. Пахаваны каля м. Ропчыцэ Жэшуўскага ваяв., Польшча.

ЗАБІРАЎ Ахмет Ахметавіч, н. у 1909 ва Ульянаўскай вобл., рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЗАБІРАЎ Васіль Ахметавіч, н. у 1926 ва Ульянаўскай вобл., рад., прапаў без вестак у сакавіку 1945.

КАЗАЧЭНКА Уладзімір Канстанцінавіч, н. у 1910, рад. 1254-га сп 378-й сд, прапаў без вестак 3.11.1944.

КАЧАН Пётр Трафімавіч, н. у 1922, рад., загінуў 10.11.1943. Пахаваны каля г. Вялікія Лукі.

КРАСТОЎЧЫК Канстанцін Феліксавіч, н. у 1917 у г. Віцебск, рад., загінуў у нямецкім палоне 25.2.1942.

КРУЦЕЦКІ Дзяменцій Мікалаевіч, н. у 1910, рад. 1254-га сп 378-й сд, памёр ад ран 26.11.1944. Пахаваны ў м. Пікеляй, Літва.

КУХАРОНАК Вільгельм Ігнатавіч, н. у 1900, рад. 31-га сп 9-й сд, памёр ад ран 2.4.1945. Пахаваны ў г. Рыга.

ЛУКАШЭНКА Іван Андрэевіч, н. у 1924, ст. сярж. 69-й бр-ды, прапаў без вестак 20.7.1944.

МАТУЛЬ Анатоль Георгіевіч, н. у 1922 у в. Саламахі, рад., загінуў у нямецкім палоне (шталаг 18-Д) 10.9.1941.

МЕДУШЭЎСКІ Эдуард Паўлавіч, н. у 1906, рад. 360-й сд, загінуў 11.8.1944. Пахаваны каля г. Баўска, Латвія.

МІСЮК Мікалай Уладзіміравіч, н. у 1918, рад., загінуў 23.2.1943. Пахаваны каля г. Паўлава Ленінградскай вобл.

ПІРАЖЭНКА Аляксандр Ціханавіч, ваенфельчар 13-га пагранпалка войск НКУС, прапаў без вестак 22.8.1941.

РЫМША Юрый Ігнатавіч, н. у 1913, лейт. 1101-га сп 326-й сд, загінуў 4.11.1943. Пахаваны ў в. Каменка Невельскага р-на Пскоўскай вобл.

СКАВАРОДКА Аляксандр Іванавіч, рад. 1048-га сп, памёр ад ран 17.6.1944. Пахаваны каля в. Чырвоны Пахар на беразе Паросвозера, Карэлія.

СУБАЧ Васіль Аляксеевіч, н. у 1902, рад. 813-га сп 239-й сд, загінуў 21.12.1944. Пахаваны ў п. Пампалі Салдускага р-на, Латвія.

СЫРАВАТКА Уладзімір Сямёнавіч, н. у 1922, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

ТУМАШЭВІЧ Аляксандр Лук'янавіч, н. у 1896, рад., сапёр 406-га асобн. сапб 239-й сд, загінуў 5.9.1944. Пахаваны ў в. Іецаўніекі, Латвія.

ТУМАШЭВІЧ Васіль Цімафеевіч, н. у 1910, сярж. 417-га сп 156-й сд, прапаў без вестак 25.2.1945 каля г. Ліепая, Латвія.

ТУМАШЭВІЧ Мікалай Аляксеевіч, н. у 1924, сярж. 700-га сп 204-й сд, памёр ад ран 22.2.1945. Пахаваны ў п. Бене, Латвія.

ТУМАШЭВІЧ Пракоп Лукіч, н. у 1903, мал. камандзір 69-га УР, прапаў без вестак 6.7.1942.

ТУМАШЭВІЧ Яўген Цімафеевіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

УРБАН Аляксандр Антонавіч, н. у 1904, рад. 1256-га сп 378-й сд, памёр ад ран 7.8.1944. Пахаваны каля г. Ліваны, Латвія.

УСАЎ Анатоль Мікалаевіч, н. у 1917, прызваны ў 1939 у Петрапаўлаўску-Каз., рад., прапаў без вестак у ліпені 1941.

ЦВЯЦІНСКІ Яфім Міхайлавіч, н. у 1913 у в. Гудава, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЧАРНАВОК Міхаіл Якаўлевіч, н. у 1910 у в. Шаўракі, прапаў без вестак у верасні 1941.

ШКЕЦІК Сцяпан Іванавіч, н. у 1921, рад., загінуў 3.2.1944. Пахаваны каля в. Старое Сяло Віцебскага р-на.

ШЫРОКАЎ Генадзь Сямёнавіч, н. у 1925 у в. Каркалец, старш. кам. гарматы 23-й гв. мсбр., загінуў 28.4.1945. Пахаваны ў г. Берлін.

ЮДЗІЦКІ Саламон Барысавіч, н. у 1904 ва Ульянаўскай вобл., рад., загінуў 19.6.1944. Пахаваны ў с. Парканы Цярэспальскага р-на, Малдова.

ВЁСКА БАРСУКІ

БАГАМОЛАЎ Сцяпан Сямёнавіч, н. у 1901, рад. 144-га сп 28-й сд, прапаў без вестак 30.8.1944 каля г. Мадона, Латвія.

КАБАН Баніфат Баніфатавіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у 1941.

САВЕЙКА Уладзімір Аляксандравіч, н. у 1915, рад. 73-га сп 33-й сд, загінуў 19.2.1944. Пахаваны ў в. Осіпава Лакнянскага р-на Пскоўскай вобл.

ВЁСКА БОНДАРЫ

РАПІЛА Яфім Ягоравіч, н. у 1901, прызваны ў Полацку, рад., п/п 55957, прапаў без вестак у ліпені 1944.

ВЁСКА БЯЛЬКОЎШЧЫНА

АПАЛЬКА Мікалай Пятровіч, н. у 1923, рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 28.9.1944. Пахаваны каля п. Бірзгале бліз г. Рыга.

БУРДО Аляксей Захаравіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

БУРДО Васіль Захаравіч, прапаў без вестак.

БУРДО Сяргей Захаравіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

Помнік землякам у в. Бялькоўшчына

ВОРСЛАЎ Іосіф Карлавіч, н. у 1918 у в. Каршуны, старш., прапаў без вестак у жніўні 1944.

ГАРБУЛЬ Іван Рыгоравіч, н. у 1913, рад. 6-га арб. 50-й сд, загінуў 24.8.1941.

ГАРБУЛЬ Іван Піліпавіч, прапаў без вестак у 1944.

ГАРБУЛЬ Піліп Андрэевіч, н. у 1915, рад. 1071-га сп 311-й сд, загінуў 8.10.1944. Пахаваны ў г. Акмяне, Літва.

ГАСЮЛЬ Мікалай Уладзіміравіч, н. у 1921, рад. 250-й сд, загінуў 6.3.1943. Пахаваны каля в. Вяроўкіна Стараруского р-на Ноўгарадскай вобл.

ГАСЮЛЬ Сцяпан Еўдакімавіч, н. у 1902, рад. 813-га сп 239-й сд, памёр ад ран 11.8.1944. Пахаваны ў Латвіі.

ГАСЮЛЬ Фёдар Тарасавіч. н. у 1916 у в. Мыкава, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ГМЫЗАЎ Васіль Яўгенавіч, н. у 1921, прызваны да вайны, прапаў без вестак.

ГМЫЗАЎ Іван Яўгенавіч, н. у 1918, старш., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ГУБАРЭВІЧ Фелікс Паўлавіч, рад. 813-га сп 239-й сд, прапаў без вестак 5.8.1944.

ДАБРАЎЛЯНІН Рыгор Навумавіч, н. у 1904 у в. Калантаева Багушэўскага р-на, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАЛЯДА Ігнат Уладзіміравіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак у красавіку 1944.

КАЛЯДА Іосіф Уладзіміравіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАЧАНАЎ Фёдар Якаўлевіч, н. у 1902, рад. 813-га сп 239-й сд, загінуў 2.8.1944. Пахаваны ў в. Балтмуйжа Калупскага с/с Даўгаўпілскага р-на, Латвія.

МАЦКЕВІЧ Фёдар Сямёнавіч, н. у 1899, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1941.

САЎЧАНКА Павел Іпалітавіч, н. у 1913, рад. 437-га сп 154-й сд, загінуў 14.9.1944. Пахаваны ў г. Баўска, Латвія.

ТАЎКІН Лявон Васілевіч, н. у 1901, рад. 813-га сп 239-й сд, загінуў 1.8.1944. Пахаваны каля г. Ліваны, Латвія.

ТАЎКІН Павел Міхайлавіч, удзельнік вызвалення Зах. Беларусі.

ХЛАМЁНАК Васіль, н. у в. Латыгава Каханавіцкага с/с, прапаў без вестак.

ШАСТАКОЎ Пётр Нікіфаравіч, н. у 1921, прызваны на пачатку вайны, сярж., загінуў у жніўні 1941 у в. Андрэеўка Макараўскага р-на Кіеўскай вобл.

ВЁСКА ВАЛЬКОВА

ГАСЮЛЬ Арсень Герасімавіч, рад., прапаў без вестак у 1941.

КНЯЗЮК Іван Іванавіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАЦКЕВІЧ Дзмітрый Гаўрылавіч, н. у 1913, рад. 634-га сп 119-й сд, прапаў без вестак 9.10.1944 каля м. Віякшняй, Літва.

МАЦКЕВІЧ Яфім Гаўрылавіч, н. у 1905, рад. 152-га УР, памёр ад ран 26.10.1944. Пахаваны ў в. Норты Шакяйскага р-на, Літва.

СВІСТУНОЎ Канстанцін Іосіфавіч, н. у 1905 у в. Матулева, рад., прапаў без вестак 13.4.1945.

ВЁСКА ГАРАВАТКІ

ГАРДЗЕЙ Віктар Усцінавіч, н. у 1899, рад.

П. Н. Шастакоў

А. П. Князюк

С. П. Князюк

64-га гв. сп 21-й гв. сд, загінуў 23.9.1943. Пахаваны ў в. Птахіна Велікалуцкага р-на Пскоўскай вобл.

КНЯЗЮК Аркадзь Паўлавіч, н. у 1921, рад., да вайны служыў у Брэсце, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КНЯЗЮК Сямён Паўлавіч, н. у 1912, загінуў у 1941 на ст. Баравуха Полацкага р-на.

ЛЯЛЮЙКА Фёдар Максімавіч, н. у 1900, рад. 54-га асб, загінуў 15.1.1944. Пахаваны каля в. Пясчанка Новасакольніцкага р-на Пскоўскай вобл.

РЫМША Канстанцін Максімавіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

РЫМША Міхаіл Спірыдонавіч, загінуў у нямецкім палоне.

ВЁСКА ГЕЙЖАНАВА (г. ВЕРХНЯДЗВІНСК)

КНЯЗЮК Георгій Аляксеевіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

ЛЯШОНАК Станіслаў Аляксандравіч, н. у 1913, рад. 511-га сп 239-й сд, загінуў 24.9.1944. Пахаваны ў г. Баўска, Латвія.

МАСЛОЎСКІ Павел Несцеравіч, н. у 1914 у в. Мядзведзі, рад. 827-га сп, прапаў без вестак у жніўні 1944.

ПЯТРОЎ Дзмітрый Пятровіч, н. у 1911 у Краснагародскім р-не Пскоўскай вобл., рад. 1256-га сп 378-й сд, загінуў 2.8.1944. Пахаваны каля г. Ліваны, Латвія.

ПЯТРОЎ Дзмітрый Пятровіч, рад. 10-га гв. сп, загінуў 5.11.1944. Пахаваны ў в. Зауры Салдускага р-на, Латвія.

СКРОБ Якаў Паўлавіч, н. у 1920, сярж. 1258-га сп 378-й сд, загінуў 24.9.1944. Пахаваны каля м. Бірзгале, Латвія.

ШЧЭК Ягор Маркавіч, н. у 1902, рад. 1069-га сп 311-й сд, загінуў 13.8.1944. Пахаваны ў в. Осаны Екабпілскага р-на, Латвія.

ВЁСКА ГІРДЗЮКІ

БУЛАЎСКІ Емяльян Іванавіч, н. у 1897, рад. 813-га сп 239-й сд, загінуў 30.7.1944. Пахаваны ў г. Ліваны, Латвія.

ВІЛІМ Аляксандр Феліксавіч, н. у 1904 у в. Швары, рад., загінуў 5.3.1942. Пахаваны на Піскароўскіх могілках у г.Санкт-Пецярбург.

ГІРДЗЮК Іван, прапаў без вестак.

ГІРДЗЮК Мікалай Фёдаравіч, н. у 1925, мал. сярж. 1263-га сп 381-й сд, загінуў 7.2.1944 каля в. Дубовае Віцебскага р-на.

ЛІСОЎСКІ Сцяпан Сямёнавіч, н. у 1902, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

НАСКОЎ Васіль Аляксеевіч, рад. 365-га сп 119-й сд, загінуў 24.12.1944. Пахаваны ў г. Добеле, Латвія.

РЫБАКОЎ Сяргей Андрэевіч, н. у 1916, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

СТРАШНОЎ Васіль Паўлавіч, рад. 239-й сд, прапаў без вестак 3.9.1944.

СТУБАЙЛА Уладзімір Фёдаравіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ВЁСКА ДЗЕРБАЗЫ

ГАРДЗЕЙ Антон Аўласавіч, н. у 1913, загінуў у 1943 на Курскай дузе.

ВЁСКА ЕРМАШЫ

ДЗЕГЦЯРОНАК Уладзімір Фёдаравіч, н. у 1923, рад., прапаў без вестак у 1945.

ВЁСКА ЖОЎНІНА

БАЛТРУШЭВІЧ Мікалай Ягоравіч, н. у 1915 у в. Асёткі, рад., загінуў у нямецкім палоне 1.8.1942.

БАЯРЫН Міхаіл Аляксеевіч, н. у 1923, рад. 181-га гв. сп, загінуў 22.1.1945. Пахаваны ў Венгрыі.

БУРЭЦ Фёдар Васілевіч, рад., сапёр, памёр 3.6.1945 у г. Масква.

ВОРСЛАЎ Пётр Іосіфавіч, н. у 1912, рад., загінуў у нямецкім палоне 20.10.1941.

ГІРДЗЮК Пётр Савельевіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак у верасні 1941.

ДЖУМОК Альберт Іванавіч, н. у 1926, рад. 325-й сд, загінуў 30.1.1945. Пахаваны ў г. Калінінград.

КАБРАЛЬ Емяльян Рыгоравіч, н. у 1915, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

КАЗАЧОНАК Мікалай Філімонавіч, н. у 1924 у в. Асёткі, рад. 1-га гв. сп 2-й гв. сд, загінуў у 1944 каля г. Віцебск.

КАЗАЧОНАК Яўген Філімонавіч, н. у 1919 у в. Асёткі, ст.лейт., загінуў 17.1.1945 у м. Тэвельн каля г. Кёнігсберг.

КРЫШТОПЕНКА Аляксей Анісімавіч, н. у 1919 у в. Поўзікі Сенненскага р-на, загінуў у 1942 каля г. Сталінград.

КУКСА Канстанцін Васілевіч, н. у 1922, сярж., памёр ад ран 21.5.1942. Пахаваны ў г. Крапоткін.

КУКСА Піліп Піліпавіч, н. у 1907, рад. 36-га зсп, загінуў 27.1.1944. Пахаваны ў в. В. Губаніцы Воласаўскага р-на Ленінградскай вобл.

РЫМША Аляксей Антонавіч, н. у 1910, рад. 1115-га сп 332-й сд, загінуў 18.10.1944. Пахаваны каля г. Мажэйкяй, Літва.

САВІЦКІ Міхаіл Пятровіч, н. у 1904, рад. 6-га арб 50-й сд, прапаў без вестак у 1941.

СКАВАРОДКА Андрэй Іосіфавіч, н. у 1917, загінуў у 1941 у г. Брэст.

СТУБАЙЛА Міхаіл Мартынавіч, н. у 1923, рад. 144-га сп 29-й сд, памёр ад ран 13.9.1944. Пахаваны каля п. Вэстыена Мадонскага р-на, Латвія.

СТУБАЙЛА Павел Мяфодзьевіч, н. у 1921, рад. 240-га асобн. б-на сувязі, прапаў без вестак у верасні 1944.

ШАДУРСКІ Іван Антонавіч, н. у 1902, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ШАДУРСКІ Міхаіл Антонавіч, н. у 1906, прызваны Кожвінскім РВК, Комі, пры датэрміновым вызваленні з Печлага 24.8.1942.

ВЁСКА ЗАЗМЕЙЦКІЯ

НАРУБІН Мікалай Якубавіч, памёр ад ран. Пахаваны каля г. Масква.

ШКЕЦІК Ягор Васілевіч, н. у 1905, прызваны ў Віцебску, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ЗАТОЧЧА

БАЯРЫН Аляксандр Аляксандравіч.

БАЯРЫН Валянцін Ягоравіч, н. у 1919, сярж., механік-танкіст, прапаў без вестак у 1944 у Латвіі.

БАЯРЫН Міхаіл Іванавіч, н. у 1919, рад., загінуў 3.7.1941. Пахаваны ў г. Рэзекне, Латвія.

БАЯРЫН Пётр Рыгоравіч, н. у 1925, рад. 268-га сп 90-й гв. сд, загінуў 9.2.1944. Пахаваны ў в. Ст. Сяло Віцебскага р-на.

ГРЫНЬ Браніслаў Паўлавіч, н. у 1913, рад., загінуў у нямецкім палоне 24.10.1941.

ГРЫНЬ Васіль Паўлавіч, н. у 1907, загінуў у 1944 каля г. Рыга.

ГРЫНЬ Іван Паўлавіч, н. у 1918, загінуў у нямецкім палоне.

ГРЫНЬ Павел Фёдаравіч, н. у 1926, прапаў без вестак.

ГРЫНЬ Уладзімір Паўлавіч, н. у 1921, рад., загінуў у нямецкім палоне 5.12.1942.

ГРЫНЬ Фёдар Паўлавіч, н. у 1913, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЛІСОЎСКІ Мікалай Іванавіч, н. у 1924, загінуў у нямецкім палоне.

ЛЯЛЮЙКА Аляксандр Фаміч, н. у 1923, лейт. 229-га сп 8-й сд, загінуў 26.7.1944. Пахаваны ў м. Ланча Івана-Франкоўскай вобл.

ЛЯЛЮЙКА Мікалай Фаміч, прызваны да вайны, прапаў без вестак.

МАЛАТОК Васіль Лявонцьевіч.

МІКУЦКІ Ігнат Уладзіміравіч, н. у 1924, рад. 194-га гв. сп 64-й гв. сд, загінуў 29.6.1944. Пахаваны каля г. Выбарг.

РЫМША Аляксандр Васілевіч, н. у 1913, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЯНОВІЧ Васіль Лявонцьевіч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак у 1941 каля г. Віцебск.

ЯНОВІЧ Іосіф Кліменцьевіч, н. у 1904, рад., загінуў 9.2.1945 каля м. Колккала, Карэлія.

ВЁСКА КАЗАКІ

ШКЛЯР Васіль Андрэевіч, н. у 1904, рад., п/п 81027, прапаў без вестак у ліпені 1944.

ВЁСКА КАЗАЧКІ

ІВАНОЎСКІ Георгій Іосіфавіч, н. у 1908, рад. 119-й сд, загінуў 20.9.1944. Пахаваны ў м. Сідрабене Елгаўскага р-на, Латвія.

ЯНОВІЧ Мікалай Кірылавіч, н. у 1922, рад. 144-га сп 28-й сд, загінуў 2.2.1945. Пахаваны ў п. Яунауцэ Салдускага р-на, Латвія.

ВЁСКА КАРШУНЫ

АБРАМОВІЧ Сяргей Рыгоравіч, н. у 1899, рад. 1115-га сп 332-й сд, памёр ад ран 19.2.1945. Пахаваны ў г. п. Вайнёдэ, Латвія.

ВОРСЛАЎ Станіслаў Карпавіч, н. у 1911, рад. 1188-га сп 357-й сд, загінуў 23.11.1944. Пахаваны ў г. п. Вайнёдэ, Латвія.

УШАК Аляксандр Міхайлавіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

УШАК Мікалай Кандратавіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПАСЁЛАК ЛІПНА

БУРЭЦ Ягор Андрэевіч, н. у 1914, вучыўся у ваенным вучылішчы, загінуў каля г. Брэст у першыя дні вайны.

Я. А. Бурэц

ВЁСКА ЛІЦВІНАВА (г. Верхнядзвінск)

АЎЛАСЕНКА Уладзімір Усцінавіч, н. у 1923 у в. Паднавенне Ушацкага р-на, рад. 64-га гв. сп 21-й гв. сд, прапаў без вестак 22.8.1944.

ГІРДЗЮК Сямён Іванавіч, н. у 1907, рад. 69-га гв. сп 21-й гв. сд, загінуў 22.9.1944. Пахаваны каля г. п. Эрглі, Латвія.

ГІРДЗЮК Уладзімір Апанасавіч, н. у 1925, рад. 119-й сд, загінуў 20.4.1945. Пахаваны ў г. Прыморск Калінінградскай вобл.

КАЗЛОЎ Сямён Ігнатавіч, н. у 1920 у в. Уклеенка Расонскага р-на, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

РАДЗІЁНАЎ Аляксандр Фёдаравіч, н. у 1917 у в. Чурглі, рад. 50-й сд, памёр ад ран 21.10.1942. Пахаваны ў в. Слашчава Ураўскага р-на Маскоўскай вобл.

СІНЬКЕВІЧ Іван Захаравіч, рад. 1115-га сп 332-й сд, прапаў без вестак 24.10.1944.

СЦЕШКА Віктар Мікітавіч, н. у 1917 у в. Фенькаўцы, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ЛУЦІШЧА

БЫКАЎ Васіль Іванавіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ВЁСКА МАРЦІНАВА

БОХАН Канстанцін Канстанцінавіч, н. у 1914, загінуў на ст. Боркавічы.

ДЗЕМЯНШЧОНАК Дзмітрый Цімафеевіч, н. у 1904 у в. Істоміна Расонскага р-на, рад., прапаў без вестак у ліпені 1944.

КУРМЕЛЬ Міхаіл Сцяпанавіч, н. у 1914, у арміі з 1936, кадравы афіцэр, прапаў без вестак.

МАРФЕЛЬ Станіслаў Станіслававіч, н. у 1916 у в. Сяцькоўка Шклоўскага р-на, гв. рад., загінуў 9.4.1944.

САРДЫКА Аркадзь Паўлавіч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак у 1944.

ТАЎКІН Фядот Лявонцьевіч, н. у 1912, рад., загінуў у ліпені 1941.

ВЁСКА МЫКАВА

БАГДАНАЎ Пётр Піліпавіч, рад., п/п 64010, памёр ад ран. Пахаваны ў г. Вялікія Лукі.

ГАЛІЕНКА Іван Герасімавіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАШПАР Яўген Іванавіч, н. у 1923 у г. Масква, загінуў у 1944 у Прыбалтыцы.

НАРУБІН Віктар Ціханавіч, н. у 1908, рад. 729-га сп 145-й сд, загінуў 23.12.1944. Пахаваны ў п. Пампалі, Латвія.

ВЁСКА ПАТАШНЯ

ВОРСЛАЎ Антон Міхайлавіч, н. у 1912, рад. 813-га сп 239-й сд, загінуў 22.11.1944. Пахаваны ў г. Прыекуле, Латвія.

ВОРСЛАЎ Уладзімір Міхайлавіч, н. у 1910, рад. 69-га гв. сп 21-й гв. сд, памёр ад ран 17.8.1944. Пахаваны ў Мадонскім р-не, Латвія.

ГУЗЕЙ Віктар Васілевіч, н. у 1921, рад. 813-га сп 239-й сд, прапаў без вестак 17.8.1944.

ГУЗЕЙ Віктар Уладзіміравіч, н. у 1906, рад. 1067-га сп 311-й сд, памёр ад ран 13.8.1944. Пахаваны ў в. Анджаны Екабпілскага р-на, Латвія.

ГУЗЕЙ Яўграф Уладзіміравіч, рад., памёр 18.3.1944.

САВІЦКІ Васіль Усцінавіч, н. у 1921, рад. 276-га сп, прапаў без вестак у жніўні 1944.

САВІЦКІ Іван Васілевіч, н. у 1918, рад., загінуў у нямецкім палоне 7.7.1942.

САВІЦКІ Ілья Усцінавіч, мал. лейт., памёр ад ран 11.10.1944. Пахаваны каля ст. Папіле, Літва.

ВЁСКА ПОЛЬЗІНА

БЕМБЕЛЬ Павел Іванавіч, н. у 1909, рад., загінуў у нямецкім палоне 21.11.1941.

БЫКАЎ Іван Іванавіч, н. у 1922, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БЫКАЎ Фёдар Іванавіч, н. у 1923, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БЫКАЎ Яфім Феліксавіч, н. у 1913, рад. 1193-га сп 360-й сд, памёр ад ран 4.3.1944. Пахаваны ў в. Клясціца Невельскага р-на Пскоўскай вобл.

ВАСІЛЁНАК Павел Макаравіч, н. у 1906, прызваны ў Ленінградзе, маёр, прапаў без вестак у лістападзе 1941 каля г. Ленінград.

ГАСЮЛЬ Мікалай Антонавіч, н. у 1922, прызваны ў г. Магілёве, прапаў без вестак у верасні 1944.

КОРСУН Іван Міхайлавіч, н. у 1920, прапаў без вестак.

ЛОБАЧ Антон Андрэевіч, н. у 1914, сярж. 468-га сп 111-й сд, прапаў без вестак 8.1.1944 каля в. Асінаватка пад г. Кіраваградам.

ЛОБАЧ Даніла Пракопавіч, н. у 1918, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1941.

ПЯТРОЎСКІ Аляксандр Паўлавіч, н. у 1894, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ШАБАЛОЎСКІ Пётр Мікітавіч, рад. 341-га асобн. знішч. супрацьтанк. б-на, загінуў 8.2.1945. Пахаваны ў г. Эльблонг, Польшча.

ВЁСКА ПЯЦЮЛЕВА

АЛЬШЭЎСКІ Пётр Фёдаравіч, рад. 817-га сп 239-й сд, загінуў 19.9.1944. Пахаваны ў м. Вэцумніекі Баўскага р-на, Латвія.

БАЯРЫН Аляксандр Нілавіч, н. у 1923, рад., памёр ад ран 13.2.1942.

ЛІСОЎСКІ Аркадзь Андрэевіч, н. у 1913, прапаў без вестак.

ЛІСОЎСКІ Васіль Арцёмавіч, н. у 1909, загінуў у 1944 каля г. Ленінград.

ЛІСОЎСКІ Канстанцін Андрэевіч, н. у 1904, загінуў у 1944 каля ст. Глыбокае.

ЛІСОЎСКІ Фёдар Арцёмавіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак у красавіку 1945.

ВЁСКА РОСКАШЫ (і чыг. будка 362)

ВАЛАТКОВІЧ Іван Раманавіч, н. у 1919 у в. Міснікава, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ВАЛАТКОВІЧ Мікалай Раманавіч, н. у 1922 у в. Міснікава, рад., загінуў 1.11.1942. Пахаваны ў в. Белы Бор Дзямянскага р-на Ноўгарадскай вобл.

ВАЛАТКОВІЧ Уладзімір Раманавіч, н. у 1921 у в. Міснікава, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

МАРОЗ Казімір Альфонсавіч, рад. 176-га сп, загінуў 30.3.1943. Пахаваны каля г. Колпіна Ленінградскай вобл.

МАРХЕЛЬ Аляксандр Андрэевіч, н. у 1910, рад. 119-й сд, загінуў 20.9.1944. Пахаваны ў м. Сідрабене Елгаўскага р-на, Латвія.

МАРХЕЛЬ Васіль Антонавіч, н. у 1924, рад. 1193-га сп 360-й сд, загінуў 29.4.1944. Пахаваны ў Полацкім р-не.

МАРХЕЛЬ Дзмітрый Андрэевіч, н. у 1920, курсант, прапаў без вестак.

МАРХЕЛЬ Фёдар Андрэевіч, н. у 1912, рад. 6-га арб 50-й сд, прапаў без вестак у жніўні 1941 пад Віцебскам.

МАРХЕЛЬ Яфім Андрэевіч, н. у 1900, рад. 785-га сп 144-й сд, загінуў 6.8.1944. Пахаваны каля г. Каўнас.

ВЁСКА РЭДКАРАВА

КАЗАК Канстанцін Фадзеевіч, н. у 1900 у в. Жагулі, мал. сярж., прапаў без вестак у сакавіку 1945.

А. А. Мархель

ПАРШУТА Піліп Дзмітрыевіч, н. у 1913, б. настаўнік Цястоўскай сямігодкі, мал. лейт., камандзір узвода, загінуў 16.3.1943. Пахаваны ў в. Вял. Балота.

СКАВАРОДКА Канстанцін Уладзіміравіч, н. у 1919, прызваны з Мінскай вобл., загінуў у 1944 ва Усх. Прусіі.

ШАФРАН Васіль Віктаравіч, прызваны ў 1939, загінуў у 1941. Пахаваны ў г. Брэст.

ШАФРАН Павел Сямёнавіч, н. у 1923, рад., прапаў без вестак.

ВЁСКА САЎЧОНКІ

БЕНЬЯМОС Ганс, н. у 1902, загінуў у нямецкім палоне, канцлагер Масюкоўшчына, каля г. Мінск, 24.5.1942.

ІОСІФАЎ Мікалай Захаравіч, н. у 1909 у в. Жоўніна, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

САЎЧАНКА Аляксей Рыгоравіч, н. у 1902, рад. 1256-га сп 119-й сд, памёр ад ран 14.8.1944. Пахаваны ў г. Ліваны, Латвія.

САЎЧАНКА Міхаіл Рыгоравіч, н. у 1923, рад. 1115-га сп 332-й сд, загінуў 24.10.1944. Пахаваны ў г. Прыекуле, Латвія.

ШКЕЦІК Іван Паўлавіч, рад. 144-га сп 28-й сд, загінуў 17.8.1944. Пахаваны ў Мадонскім р-не, Латвія.

ВЁСКА СВОЛЬНА

ГУСЬКО Сцяпан Васілевіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

КАЗЛОЎ Антон Аляксандравіч, н. у 1913, рад. 1259-га сп 381-й сд, памёр ад ран 9.3.1944. Пахаваны ў в. Авінішча Себежскага р-на Пскоўскай вобл.

СТУБАЙЛА Васіль Пятровіч, н. у 1905, прызваны ў 1941.

СТУБАЙЛА Піліп Андрэевіч, н. у 1920 у в. Сялко, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ХАЦЬКО Аркадзь Паўлавіч, н. у 1907, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ТАБОЛКІ

БУЛАЎСКІ Фёдар Несцеравіч, н. у 1915 у в. Стайкі, рад., загінуў 23.9.1944. Пахаваны ў Карэліі.

ВІЛІМ Іван Вікенцьевіч, н. у 1903, рад. 1258-га сп 378-й сд, загінуў 14.8.1944. Пахаваны каля г. Яўнелгава, Латвія.

ГУСЬКО Якаў Васілевіч, н. у 1914, прызваны ў 1941.

ЖАГУЛЬ Уладзімір Андрэевіч, н. у 1924, мал. сярж. 935-га сп 306-й сд, памёр ад ран 28.3.1945. Пахаваны каля г. Тукумс, Латвія.

Ф. М. Заборскі

ЗАБОРСКІ Васіль Фёдаравіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЗАБОРСКІ Міхаіл Іосіфавіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЗАБОРСКІ Фёдар Мікалаевіч, н. у 1907 у г. Рыга, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЗАБОРСКІ Фёдар Уладзіміравіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак 8.7.1944.

ЗАБОРСКІ Яўген Фёдаравіч, н. у 1924, рад. 360-й сд, загінуў 19.9.1944. Пахаваны ў м. Вэцумніекі Баўскага р-на, Латвія.

КУКСЁНАК Фёдар Лявонавіч, н. у 1905 у в. Загорцы 6. Ветрынскага р-на, рад. 19-га асобн. знішч. супрацьтанк. д-на 2-й гв. сд, загінуў 20.8.1944. Пахаваны каля м. Раусені, Латвія.

ЛАПКОЎСКІ Уладзімір Іванавіч, н. у 1923, рад. 1190-га сп 357-й сд, загінуў 1.2.1945. Пахаваны каля г. Прыекуле, Латвія.

МАТУЛЬ Леанід Уладзіміравіч, н. у 1923, рад. 817-га сп 239-й сд, загінуў 25.3.1945. Пахаваны ў г. Глубчыца, Верх. Сілезія.

МАТУЛЬ Міхаіл Уладзіміравіч, н. у 1919, загінуў у 1941 каля г. Вялікія Лукі.

МАТУЛЬ Павел Аляксандравіч, н. у 1918, прызваны ў 1941.

МУРАШКА Антон Фёдаравіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

МУРАШКА Максім Фёдаравіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПАШКЕВІЧ Мікалай Ульянавіч, н. у 1912, рад. 1197-га сп 360-й сд, загінуў 23.2.1945. Пахаваны каля г. Тукумс, Латвія.

ПІЛЮШЫН Міхаіл Сямёнавіч, н. у 1914, рад. 813-га сп 239-й сд, памёр ад ран 19.9.1944. Пахаваны ў м. Вэцумніекі Баўскага р-на, Латвія.

САБАЛЕЎСКІ Іван Данілавіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

САВІЦКІ Кірыл Васілевіч, н. у 1907, ст. сярж. 1191-га сп 358-й сд, загінуў 10.4.1945. Пахаваны каля г. Калінінград.

СТУБАЙЛА Міхаіл Пятровіч, н. у 1914, рад. 813-га сп 239-й сд, памёр ад ран 22.9.1944. Пахаваны ў м. Вэцумніекі Баўскага р-на, Латвія.

ХАТКЕВІЧ Іван Раманавіч, н. у 1922, рад., загінуў у сакавіку 1945.

ЧАРНАВОК Аляксей Іванавіч, н. у 1915, прызваны ў 1941.

ЧАРНАВОК Васіль Андрэевіч, н. у 1914 у в. Лісна, рад., загінуў у чэрвені 1944 каля г. Полацк.

ЧАРНАВОК Іван Іванавіч, н. у 1917, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ШАКЕЛЬ Антон Францавіч, н. у 1896, рад. 1258-га сп 378-й сд, загінуў 20.9.1944. Пахаваны каля п. Бірзгале, Латвія.

ШКЕЦІК Аляксей Касьянавіч, н. у 1922, рад. 85-га згішч.сб, памёр ад ран 11.11.1944. Пахаваны ў м. Жыдзікяй, Літва.

ШКЕЦІК Уладзімір Касьянавіч, н. у 1923, прызваны ў 1944.

ШЫПІЛА Аляксандр Ягоравіч, н. у 1916, рад. 72-й гв. сд, загінуў 22.4.1945. Пахаваны ў в. Булендорф, Аўстрыя.

ШЫПІЛА Віктар Іосіфавіч, н. у 1912, рад. 6-га арб 50-й сд, прапаў без вестак 24.8.1941 каля в. Балоціна Ярцаўскага р-на Смаленскай вобл.

ШЫПІЛА Фёдар Данілавіч, н. у 1906, рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 12.8.1944. Пахаваны ў г. Екабпілс, Латвія.

ВЁСКА ШЫПІЛКІ

МАРОЗ Феафан Герасімавіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак у студзені 1945.

ШЫПІЛА Ціхан Аляксандравіч, н. у 1902, рад. 1256-га сп 378-й сд, памёр ад ран 15.11.1944. Пахаваны ў п. Вайнёдэ, Латвія.

ВЁСКА ЯНІНА

ГІРДЗЮК Віль Ягоравіч, н. у 1925, рад. 239-й сд, загінуў 3.9.1944. Пахаваны каля г. Яўнелгава, Латвія.

ГІРДЗЮК Георгій Аляксеевіч, н. у 1916, рад. 365-га сп 119-й сд, памёр ад ран 14.12.1944. Пахаваны ў п. Вайнёдэ, Латвія.

ГІРДЗЮК Уладзімір Іосіфавіч, н. у 1902, рад. 813-га сп 239-й сд, памёр ад ран 19.9.1944. Пахаваны ў г. Баўска, Латвія.

ЗАРАКОЎСКІ Сігізмунд Леанардавіч, н. у 1908 у в. Пучыніна, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КОЛЗУН Фёдар Уладзіміравіч, н. у 1916 у в. Швары, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

НАРУБІН Іван Іосіфавіч, н. у 1905 у в. Мурзы, прапаў без вестак у жніўні 1944.

СКРЫПКА Іван Сцяпанавіч, н. у 1907, рад. 1181-га сп 356-й сд, загінуў 6.3.1945. Пахаваны ў в. Тольц, Германія.

ШКЛЯР Сцяпан Іосіфавіч, н. у 1901, рад. 511-га сп 239-й сд, загінуў 4.9.1944. Пахаваны каля г. Яунелгава, Латвія.

ЖОЎНІНСКІ СЕЛЬСАВЕТ (вёскі невядомыя)

БАЯРЫН Мікалай Аляксандравіч, н. у 1901, рад. 1122-га сп 334-й сд, загінуў 21.9.1943. Пахаваны у в. Дразды Веліжскага р-на Смаленскай вобл.

БОХАН Міхаіл Андрэевіч, н. у 1900, рад. 274-га гв. сп 90-й гв. сд, памёр ад ран 28.5.1944. Пахаваны ў г. Іванава.

КЛІМЯТА Сігізмунд Бенядзіктавіч, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1944.

КОРСУН Іван Максімавіч, н. у 1922, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛІСОЎСКІ Яфім Ягоравіч, рад., памёр ад ран 4.8.1944. Пахаваны каля г. Ліваны, Латвія.

ЛЯХ Пётр Дзмітрыевіч, рад., прапаў без вестак у красавіку 1945.

МАЛАТОК Сяргей Кузьміч, рад., загінуў 20.11.1944. Пахаваны ў г. Прыекуле, Латвія.

МАТУЛЬ Пётр Аляксеевіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

НОВІКАЎ Іван Андрэевіч, рад., памёр ад ран 21.1.1945.

ПУШЫНСКІ Васіль Іванавіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

СУВОРАЎ Мікалай Іванавіч, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1944.

ЯСКЕВІЧ Мікалай Дзмітрыевіч, н. у 1913, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

КАХАНАВІЦКІ СЕЛЬСАВЕТ

ВЁСКА АЗЕРНІКІ

КАБАНАЎ Захар Кузьміч, н. у 1916, прызваны б. Верхнетаўдзінскім РВК Екацярынбургскай вобл., сярж., прапаў без вестак у лютым 1945.

КУБАНАЎ Віктар Нічыпаравіч, н. у 1925, рад. 510-га сп 154-й сд, загінуў 28.11.1944. Пахаваны каля г. Прыекуле, Латвія.

ВЁСКА АСАВОЕ

ГАЦІХА Яніна Адамаўна, н. у 1925, медсястра хірург. паляв. шпіталя 322, загінула 20.11.1945. Пахавана ў г. Шверын, Германія.

ДУБАНОС Максім Антонавіч, н. у 1912 у в. Самулешкава, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

КАСЬКОВІЧ Міхаіл Андрэевіч, н. у 1916, ст. сярж., загінуў 1.4.1943.

ВЁСКА БАРАДУЛІНА

БЕЛАВУС Васіль Андрэевіч, н. у 1911, прызываўся Лоухскім РВК, Карэлія, рад. 223-га асобн. сапб 122-й сд, загінуў 30.3.1942.

БЕМБЕЛЬ Максім Васілевіч, н. у 1912, рад., загінуў у нямецкім палоне 3.11.1941.

БЫКАЎ Віктар Іосіфавіч, н. у 1920, прапаў без вестак.

ГАРДЗЕЙ Мікалай Міхайлавіч, н. у 1920, прапаў без вестак.

ГУЗЕЙ Рыгор Сцяпанавіч, сярж., памёр ад ран 30.1.1945. Пахаваны ва Усх. Прусіі.

ВЁСКА БУЗОВА

АЛЬШЭЎСКІ Платон Платонавіч, н. у 1927, рад., п/п 59828, прапаў без вестак у верасні 1945.

КАРАНЕЎСКІ Мар'ян Паўлавіч, рад. 287-га сп, загінуў 28.10.1944. Пахаваны каля г. п. Вайнёдэ, Латвія.

ЛІЦВІН Зыгмунд Іванавіч, н. у 1912, сярж., прапаў без вестак у ліпені 1944.

ЛІЦВІН Мар'ян Адамавіч, прызваны на пачатку вайны, прапаў без вестак.

ПАДГАЙСКІ Аляксандр Іванавіч, н. у 1893, сярж. 423-га сп 166-й сд, загінуў 12.4.1944. Пахаваны ў в. Сяргейцава Пустошкінскага р-на Пскоўскай вобл.

ПАДГАЙСКІ Уладзімір Аляксандравіч, н. у 1923, рад., прапаў без вестак у 1945.

ПОЖАНЬКА Васіль Віктаравіч, прызваны на пачатку вайны, прапаў без вестак.

РУДКОЎСКІ Уладзімір Максімавіч, н. у 1917, сярж., загінуў 22.6.1941. Пахаваны ў Брэсцкай крэпасці.

ВЁСКА ВАЛЕЙКАВА

МАСЛОЎСКІ Уладзімір Іванавіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ВЕНКЯЛЁВА

ГЛАЦЁНАК Павел Мікалаевіч, н. у 1914, рад., загінуў 18.7.1941.

У. М. Рудкоўскі

ВЁСКА ВЫДРЫЦКІЯ

АДАМОЎСКІ Нікіфар Сямёнавіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЫДРЫЦКІ Уладзімір Данілавіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЗАЛЯЦІЛА Вікенцій Францавіч, н. у 1910, рад. 735-га сп 166-й сд, загінуў 5.11.1944. Пахаваны ў г. Прыекуле, Латвія.

ЗАЛЯЦІЛА Іван Савельевіч, н. у 1910.

ЗАЛЯЦІЛА Фабіян Францавіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАБЯКА Пётр Пятровіч, н. у 1895, рад., прапаў без вестак у ліпені 1944.

КАРВЭЦКІ Іосіф Станіслававіч, н. у 1920, мал. лейт. 569-га сп 161-й сд, прапаў без вестак 4.8.1942.

ПАДГАЙСКІ Сяргей Сцяпанавіч, н. у 1925, рад., загінуў 22.1.1944. Пахаваны ў Смаленскай вобл.

ЧУРГЕЛЬ Аляксандр Карнеевіч, н. у 1926 у в. Вял. Сяло, рад., прапаў без вестак у студзені 1945.

ЧУРГЕЛЬ Аляксандр Кірылавіч, н. у 1922, рад. 26-га ісапб, загінуў 24.8.1944. Пахаваны каля г. Мадона, Латвія.

ЧЫРВАНЕЦ Аляксандр Пятровіч, мал. сярж. 146-га сп 44-й сд, загінуў 30.3.1944. Пахаваны ў Ленінградскай вобл.

ВЁСКА ВЫСОЦКІЯ

ВАСІЛЁНАК Ігнат Сямёнавіч, н. у 1898, сярж. 693-га сп 178-й сд, загінуў 30.1.1944. Пахаваны каля в. Усадзішча Новасакольніцкага р-на Пскоўскай вобл.

ВАСІЛЁНАК Іван Мікалаевіч, н. у 1914, рад. 43-га гв. сп 16-й гв. сд, загінуў 25.6.1944. Пахаваны ў в. Еліна каля г. Орша.

ВАСІЛЁНАК Фёдар Сямёнавіч, н. у 1904, рад., загінуў 18.12.1942.

ГРЫГОР'ЕЎ Мікалай Радзіёнавіч, н. у 1921, рад. 517-га сп 154-й сд, загінуў 25.7.1944. Пахаваны ў Зарасайскім р-не, Літва.

ЛУКАШОНАК Мікалай Сяргеевіч, н. у 1900, рад. 1124-га сп 334-й сд, загінуў 31.12.1942. Пахаваны ў в. Булы Віцебскага р-на.

ПУЗАКА Уладзімір Васілевіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1941.

ЦЫРА Міхаіл Міхайлавіч, н. у 1912 у в. Еськава, рад., прапаў без вестак у ліпені 1944.

ШАБАЛОЎСКІ Аляксандр Нікіфаравіч, н. у 1913, рад. 877-га сп 282-й сд, загінуў 28.4.1944. Пахаваны ў в. Сізоўка Пушкінагорскага р-на Пскоўскай вобл.

ВЁСКА ВЯРХОЎЕ

ЮХНЕВІЧ Сцяпан Іванавіч, н. у 1914, рад., загінуў у красавіку 1944. Пахаваны каля в. Ядроміна Маскоўскай вобл.

ВЁСКА ГАІ

ГАРДЗЕЙ Віктар Захаравіч, н. у 1926, рад. 801-га сп 235-й сд, загінуў 14.10.1944. Пахаваны каля г. Крэцінга, Літва.

ГАРДЗЕЙ Іван Захаравіч, н. у 1925, рад. 159-га азсп, прапаў без вестак у жніўні 1944.

КАЗЛОЎ Аркадзь Аляксандравіч, рад. 806-га сп 235-й сд, загінуў 23.6.1944. Пахаваны ў в. Язвіна Шумілінскага р-на.

КАЗЛОЎ Дзмітрый Міхайлавіч, н. у 1926, рад. 213-га гв. сп, памёр ад ран 23.2.1945. Пахаваны каля г. п. Вайнёдэ, Латвія.

КАЗЛОЎ Канстанцін Аляксандравіч, н. у 1916, рад. 1195-га сп 360-й сд, загінуў 13.3.1944. Пахаваны каля в. Калінкіна Полацкага р-на.

КАЗЛОЎ Якаў Трафімавіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ФАНДОРКА Альфонс Адамавіч, н. у 1923, рад. 166-й сд, загінуў 4.5.1944. Пахаваны ў в. Мельніца Пустошкінскага р-на Пскоўскай вобл.

ЧАРНАВОК Іван Рыгоравіч, н. у 1913 у в. Лісна, рад., загінуў у жніўні 1941.

ВЁСКА ГАРАВАТКІ

НЕСЦЯРОНАК Сяргей Захаравіч, рад., памёр ад ран 21.1.1945. Пахаваны каля г. Вроцлаў, Польшча.

НЯКРАСАЎ Пётр Аляксандравіч, рад. 223-га сп, загінуў 17.7.1943 у Ізюмскім р-не Харкаўскай вобл.

РАДЗІЁНАЎ Барыс Лазаравіч, н. у 1898, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

ЦЫРА Аляксандр Гаўрылавіч, н. у 1926, рад. 18-га гв. сп, загінуў 14.10.1944. Пахаваны ў г. п. Вайнёдэ, Латвія.

ЦЫРА Аляксандр Д., н. у 1898, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

ЦЫРА Мікалай Васілевіч, н. у 1915, прызываўся ў Маскве, рад., прапаў без вестак у снежні 1941.

ЦЫРА Сяргей Фёдаравіч, н. у 1918, рад., прапаў без вестак у красавіку 1944.

ЧЫРВАНЕЦ Іван Сямёнавіч, рад. 90-й гв. сд, памёр ад ран 27.8.1944. Пахаваны ў Мадонскім р-не, Латвія.

ЯКУБОЎСКІ Мікалай Гаўрылавіч, н. у 1920, у арміі з 1940, мал. сярж., прапаў без вестак у жніўні 1944.

ЯРОМЕНАК Мікалай Уладзіміравіч, н. у 1923 у в. Ганіна, рад., разведчык 124-га гаўб. ап РГК, прапаў без вестак 28.8.1942.

ЯСЬКЕВІЧ Пётр Якаўлевіч, н. у 1901, рад. 139-га гв. сп, загінуў 27.6.1943. Пахаваны ў Новасакольніцкім р-не Пскоўскай вобл.

ВЁСКА ГАРАДЗІШЧА

ПІЛЕЦКІ Васіль Еўлдакімавіч, н. у 1926, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

ПІЛЕЦКІ Іван Еўдакімавіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПІЛЕЦКІ Мікіта Еўдакімавіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ГЛАЗКІ

НАРУБІН Аляксандр Васілевіч, н. у 1912, рад., п/п 33483, прапаў без вестак у лютым 1945.

ПІЛЕЦКІ Іван Герасімавіч, рад., загінуў 16.10.1944. Пахаваны каля г. Ліепая, Латвія.

ВЁСКА ГРЫБОЎЦЫ

ПОЖАНЬКА Аркадзь Іванавіч, н. у 1910 у в.Бузова, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1945.

УРБАН Ігнат Лаўрэнцьевіч, н. у 1900, рад. 709-га сп 178-й сд, памёр пасля вызвалення з палону ў шпіталі 14.5.1945. Пахаваны ў г. Альтэнграбаў, Германія.

УРБАН Максім Лаўрэнцьевіч, н. у 1899, яфр. 875-га сп, загінуў 4.9.1943. Пахаваны ў в. Канаплянікі Прачысценскага р-на Смаленскай вобл.

ЦІХАНОЎСКІ Аляксандр Сцяпанавіч, н. у 1918, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ЕСЬКАВА

ЛІЦВІН Васіль Захаравіч, н. у 1918, мал. сярж. 1124-га сп 334-й сд, прапаў без вестак 16.1.1943 каля г. Веліж Смаленскай вобл.

ЛІЦВІН Кірыл Захаравіч, н. у 1912, рад., загінуў у нямецкім палоне ў г. Маладзечна.

ЛІЦВІН Сямён Пятровіч, н. у 1896, рад. 1239-га сп 373-й сд, загінуў 7.12.1942. Пахаваны ў б. Маладатудскім р-не Цвярской вобл.

НЯКРАСАЎ Аляксандр Васілевіч, н. у 1913, рад., загінуў у нямецкім палоне ў г. Магілёве ў жніўні 1941.

ЦЫРА Аляксандр Фёдаравіч, н. у 1917, ст. сярж. 353-га сп 47-й сд, загінуў 16.7.1944. Пахаваны каля в. Ілга Даўгаўпілскага р-на, Латвія.

ВЁСКА ЗАБОР'Е

ЗАВАДСКІ Іосіф Рыгоравіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у лютым 1945.

ВЁСКА ЗАДЗЕЖЖА

БЕЛЬСКІ Іван Іванавіч, н. у 1912 у в. Лядна Лепельскага р-на, б. настаўнік Дуброўскай 8-гадовай школы, кап. 153-й сд, загінуў 31.5.1943. Пахаваны ў в. Мураўёва Ржэўскага р-на Цвярской вобл.

ВАЛАТКОВІЧ Рыгор Радзіёнавіч, рад., загінуў 18.4.1945. Пахаваны ў г. Зеелоў, Германія.

ВАЛЫНЕЦ Іван Васілевіч, н. у 1898, рад. 403-га сп 145-й сд, загінуў 21.12.1943. Пахаваны ў в. Казіныя Горы каля г. Сураж Віцебскай вобл.

ВРУБЛЕЎСКІ Аляксандр Мікалаевіч, рад. 1192-га сп 360-й сд, прапаў без вестак 10.10.1944.

ГРЫБАЧ Якаў Іванавіч, н. у 1907, рад. 1259-га сп 381-й сд, загінуў 10.6.1944. Пахаваны каля в. Каменкі пад Санкт-Пецярбургам.

ГУЗІК Антон Сцяпанавіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ГУЗІК Іван Сцяпанавіч, н. у 1916, рад., прапаў без вестак у ліпені 1944.

ЕЛЬЯШЭВІЧ Мікалай Герасімавіч, ст. лейт. 23-га гв. мін. палка, загінуў 21.12.1942. Пахаваны ў саўгасе «Крепь» Валгаградскай вобл.

ЕЛЬЯШЭВІЧ Міхаіл Герасімавіч, н. у 1925, прызваны ў г. п. Варапаева, рад. 186-га азсп, памёр ад ран 7.5.1945. Пахаваны ў г. Інстэрбург, Усх. Прусія.

МАЦКЕВІЧ Мікалай Іосіфавіч, н. у 1918, яфр. 189-га сп, памёр ад ран 20.3.1943. Пахаваны ў г. Канск Краснаярскага краю.

ПІЛЬНІК Мяфодзій Антонавіч, рад., загінуў 26.7.1941 у Трубчэўскім р-не Бранскай вобл.

СНАПОК Максім Сямёнавіч.

СТОМА Міхаіл Сямёнавіч, н. у 1913, загінуў 26.2.1942. Пахаваны ў б. Калінінскай вобл.

СТОМА Пётр Мікалаевіч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ШАВЯРДУК Леанід Сцяпанавіч, н. у 1924, рад. 1193-га сп 360-й сд, загінуў 1.5.1944. Пахаваны ў в. Ясінаўцы Полацкага р-на.

ЮХНЕВІЧ Каліфаст Іосіфавіч, н. у 1920.

ВЁСКА ЗАКОПАННЕ

ЗАКРЭЎСКІ Міхаіл Канстанцінавіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЗАКРЭЎСКІ Сямён Сцяпанавіч, н. у 1915, рад., прапаў без вестак у ліпені 1944.

І. І. Бельскі

ВЁСКА ЗАМШАНЫ

БОГДАН Антон Іванавіч, н. у 1916, загінуў у 1942.

БОГДАН Фёдар Іванавіч, н. у 1914, загінуў у 1942.

ВЁСКА ЗАРУЧЭЎЕ

СІВОХА Уладзімір Пятровіч, н. у 1916, рад. 1197-га сп 360-й сд, загінуў 19.9.1944. Пахаваны каля г. Баўска, Латвія.

ВЁСКА ІВАНЦОВА

БАЖОК Васіль Іванавіч, н. у 1922, яфр. 460-га сп, загінуў 13.2.1943. Пахаваны ў с. Руская Лазавая Харкаўскай вобл.

БАЖОК Іван Іванавіч.

БАЖОК Міхаіл Андрэевіч.

БАЖОК Павел Яфімавіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ГЛАЦЁНАК Валянцін Рыгоравіч, н. у 1917, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

КАЙРЫШ Аляксей Аляксандравіч, н. у 1922, сярж. 1193-га сп 360-й сд, памёр ад ран 5.12.1944. Пахаваны ў г. Шаўляй, Літва.

КАЙРЫШ Сяргей Аляксандравіч, н. у 1922, рад., п/п 86795, памёр ад ран 6.12.1944. Пахаваны ў г. Шаўляй, Літва.

КОЎЗЕЛЬ Уладзімір Уладзіміравіч, рад. 1122-га сп 334-й сд, загінуў 8.7.1944. Пахаваны ў в. Рэйны, Літва.

МАЦКЕВІЧ Аркадзь Васілевіч, н. у 1907, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

МАЦКЕВІЧ Валянцін Ягоравіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАЦКЕВІЧ Сяргей Іванавіч, рад. 148-га сп, памёр ад ран 26.10.1944. Пахаваны ў Літве.

СТОМА Пётр Васілевіч, н. у 1922, рад. 1197-га сп 360-й сд, загінуў 3.2.1944. Пахаваны ў в. Волкава каля г. Віцебск.

ЦЫРА Канстанцін Усцінавіч, н. у 1924, рад. 275-га гв. сп 91-й гв. сд, загінуў 14.8.1943. Пахаваны ў в. Грамілава Духаўшчынскага р-на Смаленскай вобл.

ЯСКЕВІЧ Васіль Мікалаевіч.

ЯСКЕВІЧ Пётр Дарафеевіч, н. у 1920, лётчык.

ЯСЬКЕВІЧ Павел Яфімавіч, н. у 1915, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЯЦКЕВІЧ Віктар Піліпавіч, н. у 1922, рад. 1193-га сп 360-й сд, загінуў 12.8.1944. Пахаваны ў г. Баўска, Латвія.

ВЁСКА КАЗАКІ

БАЛТРУШЭВІЧ Сямён Васілевіч, н. у 1907 у в. Часнаполле, рад. 1197-га сп 360-й сд, загінуў 3.1.1943. Пахаваны ў в. Барэцкія Усвяцкага р-на Пскоўскай вобл.

РАДЗІЁНАЎ Пётр Антонавіч, н. у 1915 у в. Нарубні, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА КАЗЛОЎШЧЫНА

ВАЛАТКОВІЧ Даніла Адамавіч, н. у 1910 у в. Гудава, рад., прапаў без вестак у верасні 1943.

ВАЛАТКОВІЧ Леанід Адамавіч, н. у 1904, прапаў без вестак.

КАРАНІК Пётр Іванавіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛІЦВІНАЎ Фёдар Дзмітрыевіч, н. у 1921, лейт. 157-га асобн. знішч. супрацьтанк. б-на 98-й сд, прапаў без вестак 23.8.1942.

МАЛІНОЎСКІ Аляксандр Іванавіч, н. у 1920, лейт. 121-й гв. абр, памёр ад ран 2.4.1944. Пахаваны ў в. Ланева Гара Пскоўскай вобл.

МАЛІНОЎСКІ Уладзімір Сцяпанавіч, н. у 1916, яфр. 63-га гв. сп 23-й гв. сд, памёр ад ран 13.1.1943. Пахаваны ў в. М. Князева Старарускага р-на Ноўгарадскай вобл.

МАЦКЕВІЧ Аляксандр Аляксандравіч, н. у 1907, старш. 28-й гв. сд, загінуў 24.3.1945. Пахаваны каля г. Гдыня, Польшча.

МАЦКЕВІЧ Аляксандр Парфёнавіч.

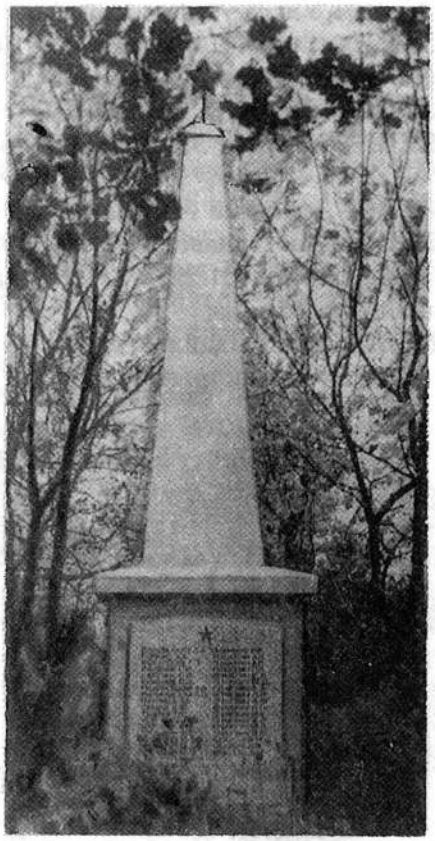

Помнік землякам у в. Казлоўшчына.

МАЦКЕВІЧ Павел Мікітавіч.

САВЕЙКА Сцяпан Герасімавіч, н. у 1910, рад. 31-й Курсанцкай стр. бр-ды, прапаў без вестак 5.12.1942 каля в. Кашалі Велікалуцкага р-на Пскоўскай вобл.

ЧАРАПНЁЎ Мікалай Піліпавіч, н. у 1909, б. настаўнік, прапаў без вестак у верасні 1941.

ЧУРГЕЛЬ Аркадзь Ягоравіч, н. у 1917, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЮХНЕВІЧ Браніслаў Антонавіч, н. у 1902, рад. 1192-га сп 357-й сд, прапаў без вестак 5.8.1944.

ЮХНЕВІЧ Браніслаў Людвігавіч.

ЮХНЕВІЧ Канстанцін Антонавіч, н. у 1900, рад. 159-га зсп, прапаў без вестак у 1942.

ЮХНЕВІЧ Лявон Ігнатавіч, н. у 1912, рад. 358-й сд, загінуў 5.2.1943. Пахаваны ў в. Бахцяі Веліжскага р-на Смаленскай вобл.

ЮХНЕВІЧ Мікалай Канстанцінавіч.

ЮХНЕВІЧ Павел Ігнатавіч, н. у 1907 у в. Стрыжано, рад. 1319-га сп 185-й сд, загінуў 4.3.1943. Пахаваны ў в. Саннікава Бельскага р-на Цвярской вобл.

ЮХНЕВІЧ Уладзімір Захаравіч, н. у 1924, ст. сярж. 667-га сп, загінуў 26.4.1945. Пахаваны ў Германіі.

ЮХНЕВІЧ Ульян Антонавіч, н. у 1902, прызваны на Украіне, памёр ад ран у 1945. Пахаваны ў Венгрыі.

ЮХНЕВІЧ Ульян Аляксандравіч.

ЮХНЕВІЧ Франц Данатавіч, н. у 1924, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЮХНЕВІЧ Эдуард Юльянавіч.

ЯСКЕВІЧ Аркадзь Міхайлавіч, прапаў без вестак.

ЯСКЕВІЧ Дзмітрый Марціянавіч.

ЯСКЕВІЧ Іван Іванавіч, н. у 1906, рад. 1124-га сп 334-й сд, загінуў 31.12.1942. Пахаваны каля в. Булы Віцебскага р-на.

ЯСКЕВІЧ Іван Міхайлавіч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

У. А. Юхневіч

ВЁСКА КАРЗУНЫ

ПЯТНІЦА Мікалай Дзмітрыевіч, н. у 1924, рад. 31-й курсанцкай сбр, прапаў без вестак 5.12.1942 каля в. Кашалі Велікалуцкага р-на Пскоўскай вобл.

ВЁСКА КАРКАЛЕЦ

КАВАЛЁНАК Генадзь Паўлавіч, н. у 1924, рад. 22-га гв. сп 9-й гв. сд, загінуў 14.12.1942. Пахаваны ў в. Пажарышча Велікалуцкага р-на Пскоўскай вобл.

КРУПЕНЯ Антон Ігнатавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

КРУПЕНЯ Пётр Ігнатавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

МАРКЕВІЧ Аляксандр Рыгоравіч, н. у 1896, рад., памёр ад ран 5.5.1944. Пахаваны ў в. Назімава Новасакольніцкага р-на Пскоўскай вобл.

ПАРАМОНАЎ Аляксей Міхайлавіч, н. у 1900 у Суражскім р-не, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПАРАМОНАЎ Іван Міхайлавіч, рад., п/п 18435, памёр ад ран 30.6.1944. Пахаваны ў Шумілінскім р-не.

СКОРЫКАЎ Уладзімір Максімавіч, н. у 1914, рад., загінуў у нямецкім палоне 28.10.1941.

СКРЫПКА Васіль Ігнатавіч, н. у 1912, рад., загінуў 25.5.1943. Пахаваны ў в. Косава Цвярской вобл.

ТРЫПУК Васіль Сяргеевіч, н. у 1924, рад. 31-й курсанцкай сбр, прапаў без вестак 5.12.1942 каля в. Кашалі Велікалуцкага р-на Пскоўскай вобл.

ТРЫПУК Якаў Нікіфаравіч, н. у 1917, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ШАНДЗЕР Васіль Пятровіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЯСКЕВІЧ Дзмітрый Васілевіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЯСКЕВІЧ Ілья Васілевіч, рад. 1197-га сп 360-й сд, загінуў 8.10.1943.

ВЁСКА КАХАНАВІЧЫ

АСОБЕНКА Іван Сямёнавіч, н. у 1909 у в. Папелушова, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БАДЫНСКІ Станіслаў Іосіфавіч, н. у 1911, рад. 18-га гв. сп 9-й гв. сд, загінуў 12.12.1942 у в. Громава Велікалуцкага р-на Пскоўскай вобл.

БАДЫНСКІ Уладзімір Іосіфавіч, н. у 1907, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БУРАКОЎ Іван Максімавіч, н. у 1905, рад. 262-га сп 184-й сд, загінуў 23.12.1943. Пахаваны каля в. Пагосцішча Лёзненскага р-на.

ВАШКЕВІЧ Генадзь Сямёнавіч, н. у 1924, прапаў без вестак у студзені 1944.

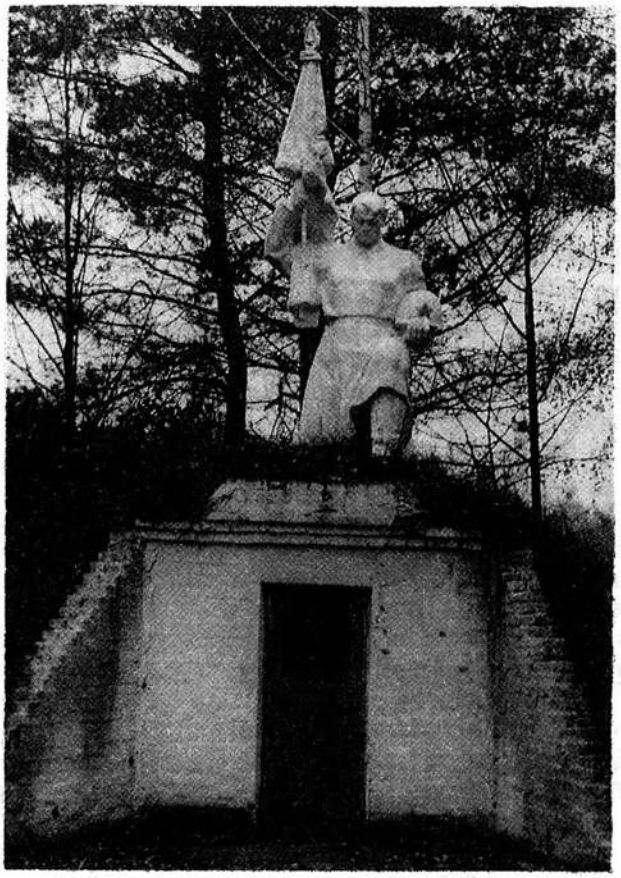

Помнік землякам у в. Каханавічы

ГЛЕЙДМАН Іван Ігнатавіч, н. у 1909 у в. Расіца, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ГЛЕЙДМАН Ігнат Ігнатавіч, н. у 1908 у в. Маскалькі, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ГУНІН Іван Трафімавіч, н. у 1920 у Новаанінскім р-не Валгаградскай вобл., мал. лейт. 763-га сп 114-й сд, прапаў без вестак.

ГУНІН Павел Трафімавіч, н. у 1924 на х. Верхнепакроўскі Валгаградскай вобл., мал. лейт. 103-га гв. сп 34-й гв. сд, прапаў без вестак у лістападзе 1943.

ЗАБАЛОТНІК Васіль Сцяпанавіч, н. у 1916 у в. Вял. Сяло, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАЗАЧОНАК Мікалай Ільіч, рад., 301-й сд, загінуў 17.4.1945. Пахаваны ў г. Кюстрын, Германія.

КАЛЕСНІКАЎ Уладзімір Апанасавіч, н. у 1926, рад. 1191-га сп 360-й сд, памёр ад ран 11.2.1944. Пахаваны каля в. Камсамолец Гарадоцкага р-на.

КАНДЫБАЎ Абрам Абрамавіч, н. у 1922, рад. 95-га сп 14-й сд, загінуў 23.10.1944. Пахаваны ў Мурманскай вобл.

ЛАПЕКА Даніла Восіпавіч, н. у 1901 у в. Царкоўна, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛЕМЯШОНАК Аляксандр Іосіфавіч, н. у 1922, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛУКАШОНАК Мікалай Піліпавіч, н. у 1918, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

МАІСЕЕЎ Фёдар Апанасавіч, мал. лейт., лётчык, прапаў без вестак 23.8.1944.

МАІСЕЕЎ Ягор Апанасавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ПАЗНЯК Іван Іванавіч, н. у 1924, рад. 145-га сп 31-й сб 5-га ударн. корпуса 3-й УА, памёр ад ран 28.5.1943. Пахаваны ў в. Андронікі Велікалуцкага р-на Пскоўскай вобл.

ПІЛЕЦКІ Кірыл Мікалаевіч, н. у 1919, рад. 934-га сп 256-й сд, загінуў 27.8.1944. Пахаваны каля м. Юмурда, Латвія.

ПІЛЕЦКІ Уладзімір Пятровіч, загінуў 1.12.1942. Пахаваны ў в. Сідараўшчына Велікалуцкага р-на Пскоўскай вобл.

ПІЛЬНІК Яўген Мікалаевіч, н. у 1923, мал. сярж. 510-га сп, памёр ад ран 15.8.1943. Пахаваны ў г. Гагарын Смаленскай вобл.

РОГАНАЎ Сцяпан Фёдаравіч, н. у 1920, марак Балтфлоту, загінуў у кастрычніку 1941.

СЛОСМАН Лейба Пейсахавіч, н. у 1910, прызваны Фрунзенскім РВК, рад., прапаў без вестак у верасні 1941.

ТЭНТЛЕР Рувім Маісеевіч, н. у 1922, рад. асобн. лыжн. б-на 249-й сд, загінуў 18.2.1942. Пахаваны ў с. Ляскі Курскай вобл.

ТЭНТЛЕР Саламон Маркавіч, н. у 1904, прызваны Гуляйпольскім РВК, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1941.

ЧУРГЕЛЬ Іван Аляксеевіч, н. у 1906, рад. 1326-га сп 415-й сд, загінуў 30.7.1943. Пахаваны ў в. Фурсава Болхаўскага р-на Арлоўскай вобл.

ЧЫРВАНЕЦ Барыс Фёдаравіч, н. у 1909, рад. 31-й курсанцкай сбр, прапаў без вестак 4.12.1942 каля в. Гарушка Велікалуцкага р-на Пскоўскай вобл.

ЧЫРВАНЕЦ Марыя Дзмітрыеўна, гв. рад., санінструктар, в/ч 41092, памерла ад ран 13.7.1944. Пахавана ў г. Маладзечна.

ЧЫРВАНЕЦ Фёдар Якаўлевіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЭРДМАН Браніслаў Бенядзіктавіч, н. у 1913, рад. 88-га сп 28-й сд, загінуў 9.12.1942. Пахаваны ў в. Сінькава Велікалуцкага р-на Пскоўскай вобл.

ЭЦІНКІН Саламон Саламонавіч, н. у 1912, прызваны Дзяржынскім РВК, рад., прапаў без вестак у красавіку 1943.

ЯРОМЕНКА Уладзімір Міхайлавіч, н. у 1922 на х. Ганіна, рад. 1195-га сп 360-й сд, загінуў 3.5.1944. Пахаваны ў в. Ясінаўцы Полацкага р-на.

ЯРЫНОЎСКІ Анатоль Андрэевіч, н. у 1922, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ВЁСКА КОЎЗЕЛІ

КОЎЗЕЛЬ Іван Васілевіч, загінуў.

ВЁСКА КРАСНАЕ

ГАЛЫНСКІ Іван Іванавіч, н. у 1922, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ГЕРЦЫК Віктар Мікалаевіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПАЦАЛУЕНАК Антон Восіпавіч, рад. 1197-га сп 360-й сд, загінуў 5.2.1944 у Віцебскай вобл.

ПАЦАЛУЕНАК Максім Васілевіч, н. у 1915, рад. 125-й сд, загінуў 3.10.1941. Пахаваны каля г. Колпіна Ленінградскай вобл.

ПУЗАКА Павел Сямёнавіч, н. у 1900, рад., прапаў без вестак у ліпені 1944.

ТАТАРЫНАЎ Канстанцін Канстанцінавіч, рад. 95-га гв. сп, загінуў 31.1.1945. Пахаваны ва Усх. Прусіі.

ВЁСКА КУЗЕЕВА

ПАЦАЛУЕНАК Васіль Міхайлавіч, н. у 1923, рад. 130-га асб, загінуў 25.11.1942 у в. Лебзіна Ржэўскага р-на Цвярской вобл.

ПЯТРОЎСКІ Ігнат Восіпавіч, н. у 1913, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ТАТАРЫНАЎ Сямён Аляксеевіч, н. у 1913, мал. сярж. 1197-га сп 360-й сд, загінуў 6.10.1943. Пахаваны ў в. Жукава Гарадоцкага р-на.

ВЁСКА КУРАШЫ

ДЗІВАНОЎСКІ Серафім Нікіфаравіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЖОРАЎ Уладзімір Захаравіч, н. у 1923, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ЛАТЫГАВА

ВАСІЛЕЎСКІ Пётр Францавіч, н. у 1924, рад., прапаў без вестак.

ГАЦІХА Антон Андрэевіч, н. у 1917, б. настаўнік, ст. сярж., прапаў без вестак у жніўні 1944.

ГАЦІХА Андрушко Андрэевіч, н. у 1920, прапаў без вестак.

КАВАЛЁНАК Генадзь Паўлавіч, н. у 1924, прапаў без вестак.

ХЛАМЁНАК Ананій Аляксеевіч, н. у 1903, рад. 172-га сп 13-й сд, памёр ад ран 23.10.1941. Пахаваны ў в. Н. Каерава.

ХЛАМЁНАК Віктар, прапаў без вестак.

ХЛАМЁНАК Мікалай Васілевіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ВЁСКА ЛАЎРЫНАВА

САМУСЁНАК Яфім Фёдаравіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ЛЕСНІКОВА

ДУБОЎСКІ Барыс Антонавіч, гв. рад., кулямётчык, п/п 15332, загінуў 22.6.1944. Пахаваны ў Шумілінскім р-не.

КУКСЁНАК Павел Канстанцінавіч, н. у 1914, прапаў без вестак.

ЧАРНАВОК Павел Уладзіміравіч, рад., прапаў без вестак.

ЧАРНАВОК Пётр Сцяпанавіч, рад., прапаў без вестак.

ЧУСАЎ Гаўрыла Іванавіч, н. у 1904, рад. 875-га сп, загінуў 31.8.1943. Пахаваны ў в. Канаплянікі-Гаўрылава Прачысценскага р-на Смаленскай вобл.

ВЁСКА ЛІЦВЯКІ

ГАСЮЛЬ Макар Яфімавіч, н. у 1903, рад., памёр ад ран 24.8.1944. Пахаваны ў г. Гостыні, Латвія.

ГАСЮЛЬ Яфім Кірылавіч, н. у 1918, рад.

ГЛАЦЁНАК Уладзімір Ягоравіч, н. у 1923, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЖВІРБЛЯ Пётр Фролавіч, н. у 1914, рад. 274-га гв. сп 90-й гв. сд, загінуў 4.2.1944. Пахаваны ў в. Заполле Гарадоцкага р-на.

ВЁСКА МАСКАЛЁНКІ

АБЛЕЦ Мікалай Антонавіч, н. у 1909, прызваны ў 1941, прапаў без вестак.

АБЛЕЦ Міхаіл Антонавіч, н. у 1915, афіцэр, прызваны да вайны, прапаў без вестак.

АБЛЕЦ Ягор Антонавіч, н. у 1926, рад. 365-га сп 119-й сд, памёр ад ран 24.12.1944. Пахаваны каля г. Салдус, Латвія.

АРЖАНІК Аркадзь Мікітавіч, н. у 1922, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

М. А. Аблец

КАЛЕСНІК Міхаіл Максімавіч, н. у 1919, рад. 176-га азсп, загінуў 15.5.1945. Пахаваны каля г.п. Вайнёдэ, Латвія.

МАКЕЕНАК Міхаіл Сільвестравіч, н. у 1908, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАКЕЕНАК Уладзімір Мікалаевіч, н. у 1922, рад. 786-га сп 155-й сд, прапаў без вестак 31.12.1942 каля в. Карнееўка Аленінскага р-на Цвярской вобл.

ПІЛЕЦКІ Уладзімір Пятровіч, н. у 1924, рад. 31-й курсанцкай сбр, загінуў 5.12.1942. Пахаваны ў в. Сідараўшчына Велікалуцкага р-на Пскоўскай вобл.

ВЁСКА МЯДЗВЕДЗІ

ЗАЛЯЦІЛА Дзмітрый Міхайлавіч, н. у 1918, рад. 47-га гв. ап 21-й гв. сд, загінуў 17.9.1944. Пахаваны каля г. п. Эрглі, Латвія.

ЗАЛЯЦІЛА Яфім Іванавіч, рад. 795-га ап 82-й сд, загінуў 22.10.1943. Пахаваны каля в. Ст. Тухня Дубровенскага р-на Віцебскай вобл.

МАЛІНОЎСКІ Павел Аляксандравіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МЕЛЬНІКАЎ Міхаіл Самуілавіч, н. у 1915, лейт. 3-га асобн. чыг. палка 17-й асобн. чыг. бр-ды Заходняй асобн. ваен. акругі, прапаў без вестак у ліпені 1943.

ВЁСКА МЯДЗВЕДСКІЯ

БАЛБЕКА Дзмітрый Бенядзіктавіч, рад. 1256-га сп 378-й сд, загінуў 14.8.1944. Пахаваны каля г. Плявіняс, Латвія.

БАЛБЕКА Павел Васілевіч, рад., памёр ад ран 22.10.1943. Пахаваны ў г. Яраслаўль.

БЫКАЎ Алімпій Міхайлавіч, н. у 1915, лейт., нам. кам. узвода разведкі 155-га асобн. стр. б-на, прапаў без вестак 11.11.1942.

БЫКАЎ Алфей Васілевіч, н. у 1928, рад. 159-га зсп, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БЫКАЎ Іван Юстынавіч, н. у 1907, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БЫКАЎ Рыгор Усцінавіч, н. у 1894, рад. 280-га сп 185-й сд, загінуў 22.1.1943. Пахаваны ў в. Шопатава Бельскага р-на Смаленскай вобл.

ЛОБАЧ Міхаіл Якаўлевіч.

МУРАЎЁЎ Аляксандр.

СТОЎП Фёдар Лявонцьевіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ХАРКЕВІЧ Іван Дзмітрыевіч, н. у 1922, рад. 497-га сп 135-й сд, загінуў 16.4.1944. Пахаваны ў с. Слабодка Казоўскага р-на Цярнопальскай вобл.

ХЛАМЁНАК Мікалай Гаўрылавіч, н. у 1913, рад., п/с 47, прапаў без вестак у снежні 1941.

ВЁСКА НАВІННЕ

ГАРДЗЕЙ Павел Лявонавіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА НАРУБНІ

АДАМОЎСКІ Фёдар Сямёнавіч, н. у 1898, рад. 296-га асобн. кул. б-на 249-й сд, прапаў без вестак 29.10.1941.

РАДЗІЁНАЎ Іван Антонавіч, н. у 1913, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

РАДЗІЁНАЎ Мікалай Антонавіч, н. у 1924, рад., загінуў у студзені 1944. Пахаваны ў Ленінградскай вобл.

ВЁСКА НЯМЫЦЬКІ

ЗУЗА Яфрэм Іванавіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЗУЗА Яфрэм Яфрэмавіч, н. у 1912, загінуў у 1943.

МАЛІНОЎСКІ Данат Пятровіч, н. у 1924, загінуў у 1943.

МАЛІНОЎСКІ Франц Антонавіч, рад. 635-га сп 119-й сд, загінуў 17.4.1945.

МАСЛОЎСКІ Улас Якаўлевіч, н. у 1911, рад. 26-га гв. сп 7-й гв. сд, загінуў 29.1.1944. Пахаваны ў в. Лужкі Новасакольніцкага р-на Пскоўскай вобл.

МАЦУЛЕВІЧ Мікалай Сямёнавіч, н. у 1923, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

МАЦУЛЕВІЧ Сафрон Андрэевіч, н. у 1915, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МОЛАТАЎ Аляксей Канстанцінавіч, гв. радавы, в/ч 66822, загінуў 10.6.1944 у Дзятлаўскім р-не Гродзенскай вобл.

ВЁСКА ПАДДУБ'Е

БАЛТРУШЭВІЧ Аляксандр Іванавіч, н. у 1907, рад., прапаў без вестак у снежні 1941.

ВЁСКА ПАЛАЗОЎКА

ЮХНЕВІЧ Вікенцій Данатавіч, н. у 1905, рад., п/п 18742, прапаў без вестак у лістападзе 1944.

ВЁСКА ПАЛЫКАЎШЧЫНА

БАЛБЕКА Васіль Апанасавіч, н. у в. Кавалькі, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ГАЛЫНСКІ Аляксандр Васілевіч, яфр. 268-га асобн. сб, загінуў 19.7.1944. Пахаваны каля ст. Лаймола, Карэлія.

ДЗЕВЯКОВІЧ Васіль Васілевіч, рад., в/ч 1805, прапаў без вестак 27.3.1942.

ДЗЕВЯКОВІЧ Пётр Герасімавіч, гв. рад., кулямётчык, п/п 15332, загінуў 23.6.1944. Пахаваны на ст. Лоўша Шумілінскага р-на.

ДЗЬЯКОВІЧ Аляксандр Васілевіч, рад. 1254-га сп, 378-й сд, загінуў 20.9.1944. Пахаваны каля г. Рыга.

ІВАНОЎСКІ Васіль Давыдавіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ІВАНОЎСКІ Васіль Сцяпанавіч, н. у 1924, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ІВАНОЎСКІ Ягор Давыдавіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

КОЎЗЕЛЬ Іван Дзмітрыевіч, н. у 1910, рад., стралок, прапаў без вестак у верасні 1944.

МАЛІНОЎСКІ Віктар Аляксеевіч, н. у 1916, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАЛІНОЎСКІ Павел Аляксандравіч, н. у 1924, рад. 22-га гв. сд 9-й гв. сд, загінуў 14.12.1942. Пахаваны ў в. Пажарышча б. Калінінскай вобл.

МАРКЕВІЧ Аляксандр Уладзіміравіч, рад. 128-га сп 29-й сд, загінуў 12.9.1944. Пахаваны каля г. Шаўляй, Літва.

ПУЗАКА Аляксандр Лявонавіч, н. у 1920, прызваны ў 1940, прапаў без вестак.

ПУЗАКА Мікалай Мікалаевіч, н. у 1913, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ПУЗАКА Міхаіл Мікалаевіч, н. у 1915, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

ЦІХОНІН Уладзімір Ульянавіч, гв. рад., в/ч 15363, загінуў 17.10.1944. Пахаваны каля г. Вілкавішкіс, Літва.

ЦІХОНЯ Пётр Піліпавіч, н. у 1919, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЦІХОНЯ Уладзімір Гаўрылавіч, н. у 1912, рад., стралок, прапаў без вестак у верасні 1944.

ЦЫРА Васіль Аляксандравіч, н. у 1911, рад. 1117-га сп 332-й сд, памёр ад ран 29.11.1942. Пахаваны ў в. Маклок Веліжскага р-на Смаленскай вобл.

ЯСКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ВЁСКА ПАЛЯКІ

ШАБАЛОЎСКІ Марк Цімафеевіч, н. у 1908, рад. 386-га сп 178-й сд, загінуў 25.5.1943. Пахаваны ў с. Рахманіна Ярцаўскага р-на Смаленскай вобл.

ЯСЬКЕВІЧ Аляксандр Ільіч, загінуў у 1944.

А. Л. Пузака

ВЁСКА ПЕРШАМАЙСКАЯ (БАЖКІ)

ГАРДЗЕЙ Павел Усцінавіч, н. у 1901, рад. 1192-га сп 357-й сд, загінуў 7.8.1944. Пахаваны ў Біржайскім р-не, Літва.

ГАРДЗЕЙ Сяргей Васілевіч, н. у 1896, прызваны ў г. Цвер, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ДАШКЕВІЧ Міхаіл Нікіфаравіч, н. у 1911, мал. лейт. 3-га сп 55-й сд, прапаў без вестак у снежні 1941.

ЗАЛЯЦІЛА Ілья Касьянавіч, н. у 1903, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАБАН Аляксандр Мікітавіч, рад. 144-га сп 28-й сд, загінуў 3.12.1943. Пахаваны ў в. Замошына Пустошкінскага р-на Пскоўскай вобл.

ЦЫРА Дзмітрый Анісімавіч, рад. 7-й гв. мбр, загінуў 26.8.1944. Пахаваны каля г. Жагарэ, Літва.

ЦЫРА Пётр Ягоравіч, рад., памёр у шпіталі 28.4.1946. Пахаваны ў г. Гродна.

ЦЫРА Ягор Сяргеевіч, н. у 1901, рад. 1239-га сп 373-й сд, загінуў 2.12.1942. Пахаваны ў б. Маладатудскім р-не Цвярской вобл.

ЧЫРВАНЕЦ Раман Якаўлевіч, н. у 1903, рад. 232-га гв. сп 80-й гв. сд, загінуў 11.10.1943. Пахаваны ў с. Максімаўка Градзежскага р-на Палтаўскай вобл.

ВЁСКА ПІСКУНЫ

ГАРДЗЕЕЎ Мікалай Ільіч, н. у 1924, мал. сярж. 1197-га сп 360-й сд, загінуў 22.9.1943. Пахаваны ў в. Аляксееўка Усвяцкага р-на Пскоўскай вобл.

ГАРДЗЕЙ Радзіён Рыгоравіч, н. у 1907, рад. 421-га сп 119-й сд, загінуў 11.8.1944. Пахаваны ў г. Баўска, Латвія.

ДУКШЫНСКІ Фёдар Аляксандравіч, н. у 1915, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЦЫРА Аляксандр Андрэевіч, н. у 1921, рад., служыў у авіяцыі, прапаў без вестак у верасні 1944.

ЦЫРА Дзмітрый Дзмітрыевіч, рад. 1197-га сп 360-й сд, памёр ад ран 21.8.1943. Пахаваны ў в. Баравіцы Усвяцкага р-на Пскоўскай вобл.

ЦЫРА Міхаіл Дзмітрыевіч, н. у 1926, рад. 234-га гв. сп 76-й гв. сд, загінуў 24.3.1945. Пахаваны каля г. Квашын Гданьскага ваяв., Польшча.

ВЁСКА ПЛІГАЎКА

МІСЮК Дзмітрый Паўлавіч, сярж. 7-й гв. мбр 3-га гв. асобн. тк, памёр ад ран 28.8.1944. Пахаваны каля г. Рыга.

ВЁСКА ПЛЯБАНАВА

БАТАЙ Фёдар Рыгоравіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПАЗНЯК Кузьма Прохаравіч.

ЯКАВІЦКІ Іван Пракопавіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ПУЧЫНІНА

ЖУКЛЕВІЧ Пётр Якаўлевіч, н. у 1922.

ЖУКЛЕВІЧ Сямён Якаўлевіч, н. у 1920.

УРУБЛЕЎСКІ Канстанцін Канстанцінавіч, н. у 1922, рад., загінуў 30.12.1942. Пахаваны ў в. Жарнасекава Аленінскага р-на Цвярской вобл.

УРУБЛЕЎСКІ Пётр Макаравіч, н. у 1918, рад. 3-й асобн. сбр, загінуў 30.12.1942. Пахаваны каля в. Вараб'ёва Ржэўскага р-на Цвярской вобл.

ВЁСКА РУБЧЫКІ

БУРДО Андрэй Ігнатавіч, н. у 1919, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БУРДО Васіль Сямёнавіч, н. у 1917, рад., п/с 22, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЦЫРА Іосіф Іванавіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЦЫРА Пётр Захаравіч, н. у 1920, ст. сярж., механік-вадзіцель 1-га тб 40-й гв. тбр, загінуў 29.4.1945. Пахаваны ў Берліне.

ЦЫРА Трафім Захаравіч, н. у 1918, рад. 947-га сп 268-й сд, прапаў без вестак 1.10.1944.

БУРДО Уладзімір Аляксандравіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА САДКОЎШЧЫНА

ГАНЧАРОНАК Адольф Ігнатавіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

ГІРДЗЮК Міхаіл Аляксеевіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у ліпені 1944.

ПІВАВАРАЎ Рыгор Яфімавіч, н. у 1918, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

ФІЛІППЁНАК Іосіф Мікалаевіч, н. у 1925, рад. 213-га гв. сп, загінуў 26.11.1944. Пахаваны ў Латвіі.

ШАВЯРНОВІЧ Дзяніс Фёдаравіч, н. у 1912. Прызваны з Віцебску, рад., прапаў без вестак у жніўні 1941.

ШАВЯРНОВІЧ Павел Кірылавіч, н. у 1918, рад. 1071-га сп 311-й сд, памёр ад ран 4.6.1945. Пахаваны ў г. Калінінград.

ВЁСКА САЛОМІНА

ЖВІРБЛЯ Уладзімір Іванавіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КОЎЗЕЛЬ Аляксандр Фёдаравіч, н. у 1913, рад. 257-га сп 185-й сд, загінуў 4.3.1943. Пахаваны ў в. Ланкава Бельскага р-на Цвярской вобл.

КОЎЗЕЛЬ Іван Фёдаравіч, н. у 1909, прапаў без вестак.

А. Ф. Коўзель

МАЖЭЙКА Аркадзь Якаўлевіч, н. у 1908, рад. 1197-га сп 360-й сд, загінуў 26.12.1943. Пахаваны ў в. Каровіна Усвяцкага р-на Пскоўскай вобл.

МАЖЭЙКА Мікалай Мікітавіч, н. у 1903, рад. 238-й сд, загінуў 23.12.1942. Пахаваны ў в. Малінаўка Цвярской вобл.

МАЖЭЙКА Мікалай Паўлавіч, н. у 1909, рад. 212-га сп 49-й сд, загінуў 21.5.1943. Пахаваны ў п. Гур'ева Жыздрынскага р-на Калужскай вобл.

МАЖЭЙКА Мікалай Піліпавіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

МАЖЭЙКА Пётр Якаўлевіч, н. у 1923, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАЦУЛЕВІЧ Уладзімір Тарасавіч, н. у 1917, прапаў без вестак у снежні 1941.

ВЁСКА СЕЛЯДЦОВА

ГАЛУБОК Фёдар Рыгоравіч, н. у 1908, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ДЖЭРАН Фёдар Рыгоравіч, н. у 1919, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КОЎЗЕЛЬ Фёдар Іванавіч, н. у 1916, рад., п/п 73730, загінуў 27.12.1943. Пахаваны ў в. Пяленкі Віцебскага р-на.

МАКСУЛЬ Сцяпан Іванавіч, н. у 1917.

МЯДЗЮТА Яфім Парфенавіч, н. у 1917.

СКРЫПКА Іван Нічыпаравіч, н. у 1913 у в. Давыдзенкі, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

СКУКОЎСКІ Уладзімір Якаўлевіч, н. у 1916, рад., загінуў 6.1.1943.

ФЁДАРАЎ Пётр Іванавіч, н. у 1923, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЯЛОЎСКІ Пётр Васілевіч, н. у 1900, рад. 1259-га сп 381-й сд, загінуў 15.3.1944. Пахаваны ў в. Дрожына Себежскага р-на Пскоўскай вобл.

ВЁСКА СТАРАСЕЛЛЕ

АЛЬШЭЎСКІ Пётр Андрэевіч, н. у 1911, рад. 1193-га сп 360-й сд, загінуў 30.4.1944 у в. Дрожына Себежскага р-на Пскоўскай вобл.

АЎЛАСЕНКА Уладзімір Іванавіч, н. у 1924, рад. 31-й курсанцкай сбр, прапаў без вестак 5.12.1942 каля в. Кашалі Велікалуцкага р-на Пскоўскай вобл.

БЕКІС Сямён Аляксеевіч, н. у 1919, рад., п/п 48983, загінуў 28.9.1942.

ВЫДРЫЦКІ Іосіф Іванавіч, н. у 1901 у в. Жоўніна, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КРЫВАНОС Аркадзь Фаміч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КРЫВАНОС Дзяніс Ціханавіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КУРАШ Антон, сярж. 40-й мбр, загінуў 17.9.1943. Пахаваны ў в. Падселле Духаўшчынскага р-на Смаленскай вобл.

МАТУКОЎСКІ Віктар Васілевіч, н. у 1918 у в. Балбечына Расонскага р-на, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАЦКЕВІЧ Леанід Данілавіч, н. у 1923.

ПУЗАКА Леанід Уласавіч, н. у 1913, рад., п/п 53731, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЧУБАРА Мікалай Іванавіч, загінуў у Германіі.

ЧУБАРА Піліп Іванавіч.

ШЛЫК Антон Якаўлевіч.

ШЛЫК Апанас Яфімавіч, н. у 1919.

ШЛЫК Васіль Дзмітрыевіч, н. у 1924, мал. сярж. 1970-га сп 174-й сд, памёр ад ран 20.11.1943. Пахаваны ў Дубровенскім р-не.

ШЛЫК Пётр Андрэевіч, н. у 1910.

ШЛЫК Раман Якаўлевіч, н. у 1903, рад. 272-га сп 123-й сд, загінуў 28.9.1944 каля п. Мадліена, Латвія.

ШЛЫК Сяргей Трафімавіч, н. у 1920, рад. 86-га гв. ап 37-й гв. сд, загінуў 11.9.1943. Пахаваны каля с. Собічы Шосткінскага р-на Сумскай вобл.

ВЁСКА СТРЫЖАНО

МАЦКЕВІЧ Аляксандр Пятровіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

МАЦКЕВІЧ Астап Парфенавіч, н. у 1918.

МАЦКЕВІЧ Пётр Парфенавіч, 25 гадоў.

ПЯТНІЦА Андрэй Арцюхавіч, н. у 1917.

ПЯТНІЦА Ціт Арцюхавіч, 32 гады.

ТРЫПУК Гаўрыла Гаўрылавіч, н. у 1925, рад. 159-га азсп, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЮХНЕВІЧ Адольф Францавіч, н. у 1900.

ЮХНЕВІЧ Іван Пятровіч, н. у 1922, рад., загінуў у 1941.

ЮХНЕВІЧ Мікалай Іванавіч, 24 гады.

ЮХНЕВІЧ Павел Ігнатавіч, н. у 1907, загінуў 4.3.1943. Пахаваны ў в. Саснова Бельскага р-на Цвярской вобл.

ЮХНЕВІЧ Ягор Кліменцьевіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ВЁСКА СЯМЁНАВА

ГАСЮЛЬ Аркадзь Дзмітрыевіч, н. у 1908, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ГЛАЦЁНАК Апанас Іванавіч, рад., п/п 33436, загінуў 22.12.1942. Пахаваны ў в. Малінаўка Бельскага р-на Цвярской вобл.

ГЛАЦЁНАК Віктар Віктаравіч, н. у 1922, рад. 2-й і сб РГК, загінуў 4.8.1943. Пахаваны ў в. Бурцава Маладатудскага р-на Цвярской вобл.

ГЛАЦЁНАК Мікалай Яфімавіч.

КОЎЗЕЛЬ Міхаіл Дзмітрыевіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у ліпені 1944.

КУХАРОНАК Уладзімір Аркадзевіч, н. у 1920, мал.лейт. 7-га гв. паветр.-дэсант. сп 2-й гв. паветр.-дэсант. сд, прапаў без вестак 27.2.1943 каля в. Вязкі Ленінградскай вобл.

ХЛАМЁНАК Дзмітрый.

ШЛЫК Іван Ягоравіч, н. у 1918, ст. сярж. 235-га сп 28-й сд, загінуў 15.10.1943. Пахаваны ў в. Гарушка Невельскага р-на Пскоўскай вобл.

ШЫРОКІ Сцяпан Андрэевіч, н. у 1904, рад. 26-й інж.-сап. бр-ды, загінуў 5.11.1944. Пахаваны каля ст. Гардэне, Латвія.

ВЁСКА ФІЛІПОЎШЧЫНА

ШВАРОНАК Іван Фёдаравіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

ШВАРОНАК Ягор Мікітавіч, н. у 1910, ст. сярж., загінуў 22.2.1943. Пахаваны ў с. Сцяпанаўка Аляксандраўскага р-на Данецкай вобл.

ШКЕЦІК Фёдар Васілевіч, н. у 1919, ст. сярж. 1-га сп 310-й сд, памёр ад ран 25.11.1942. Пахаваны каля в. Мелехаўская Чудаўскага р-на Ноўгарадскай вобл.

ЯНОВІЧ Павел Сцяфанавіч, н. у 1924, рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 7.12.1945. Пахаваны каля г. Ліепая, Латвія.

ВЁСКА ЧАРНЯЎШЧЫНА (МУРЗЫ)

АХЛАМЁНАК Іосіф Рыгоравіч, рад. 159-га азсп, прапаў без вестак 28.7.1944.

ВЯРЫГА Міхаіл Іванавіч, н. у 1907, рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 20.9.1944. Пахаваны каля м. Бірзгале, Латвія.

КЛІМ Пётр Сяргеевіч, н. у 1921 у в. Кавалі, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАТУЛЬ Мікалай Віктаравіч, рад. 234-га гв. сп, загінуў 17.7.1944. Пахаваны ў Ратненскім р-не Валынскай вобл.

МУРЗО Антон Паўлавіч, н. у 1900, рад. 210-га гв. сп 70-й гв. сд, загінуў 5.3.1945. Пахаваны каля г. Прыекуле, Латвія.

МУРЗО Сяргей Сяргеевіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ТУМАШЭВІЧ Фёдар Кандратавіч, н. у 1906, рад., прызваны ў 1939, загінуў на Украіне ў 1941.

ЯСКЕВІЧ Васіль Іванавіч, н. у 1923, рад., памёр ад ран 18.2.1943. Пахаваны ў г. Волхаўстрой Ленінградскай вобл.

ВЁСКА ЧАСНАПОЛЛЕ

ВАСІЛЬЕЎ Ягор Васілевіч, н. у 1917, загінуў у 1944.

ВАРАПАЕЎ Апанас, б. старшыня калгаса.

КАШЫН Анатоль Іванавіч, старш. 239-й сд, загінуў 4.9.1944. Пахаваны каля г. Яўнелгава, Латвія.

КЛІМ Станіслаў Ільіч, н. у 1907 у в. Вусце, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

ЛІЦВІН Міхаіл, загінуў.

ЛУКАШОНАК Рыгор Іванавіч, н. у 1905 у в. Гарбулі, рад., загінуў 16.2.1945.

МАГУЧЫ Іван.

МАСКАЛЁЎ Фёдар Мікалаевіч.

НАРУБІН Іосіф Герасімавіч, рад. 1278-га сп, прапаў без вестак 18.10.1944 у Латвіі.

НІКІЦІН Апанас.

САРДЫКА Васіль Васілевіч, н. у 1911, рад. 511-га сп 239-й сд, памёр ад ран 30.9.1944. Пахаваны ў г. Панявежыс, Літва.

СЕЛІВАНАЎ Дзмітрый Данатавіч, н. у 1920 у в. Шчунькі, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

ХАТУЛЁЎ Пётр Міхайлавіч, н. у 1926, рад., памёр ад ран 3.3.1945. Пахаваны ў г. Каўнас, Літва.

ШАФРАН Аляксандр Лазаравіч, н. у 1922 у в. Мурзы, рад., стралок, загінуў 22.9.1944. Пахаваны ў Латвіі.

ВЁСКА ЧУРГЛІ

АЛЬШЭЎСКІ Іван Лаўрэнцьевіч, н. у 1895, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БАЖЭНА Міхаіл Пятровіч, н. у 1911, прапаў без вестак.

ВОЛЕС Барыс Іосіфавіч, рад. 125-га асобн. сап. б-на, загінуў 22.1.1942 на ст. Левашова каля г. Ленінград.

ВОЛЕС Васіль Восіпавіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВОЛЕС Іван Іосіфавіч, н. у 1922, рад. 653-га сп, загінуў 14.3.1943 у Жырноўскім р-не Смаленскай вобл.

ВОЛЕС Пётр Аляксеевіч, н. у 1903, ст. сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАСТРЫЦА Фёдар Мацвеевіч, н. у 1886, партызан Асвейскай брыгады імя М. В. Фрунзе, рад., памёр ад ран 13.10.1943. Пахаваны ў г. Волагда.

КЛІМОВІЧ Аркадзь Якаўлевіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КУХАРОНАК Рыгор Піліпавіч, н. у 1900, рад., прапаў без вестак у лютым 1945.

КУХАРОНАК Сідар Піліпавіч, н. у 1904, прапаў без вестак.

КУХАРОНАК Ягор Піліпавіч, н. у 1907, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПАПСУЕВІЧ Пётр Вікенцьевіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у снежні 1941.

ПАРАДНІК Фёдар Фёдаравіч, н. у 1924, рад., прапаў без вестак у маі 1944.

ПУШЧАВОЙ Сцяпан Пятровіч, рад. 84-га сп 325-й сд, загінуў 8.4.1944. Пахаваны на ст. Немяшаева Кіеўскай вобл.

РАДЗІЁНАЎ Аляксей Фёдаравіч, н. у 1917, рад. 635-га сп 50-й сд, памёр ад ран 21.10.1942. Пахаваны ў в. Слашчова б. Ураўскага р-на Маскоўскай вобл.

РАДЗІЁНАЎ Антон Фёдаравіч, н. у 1912, рад. 1193-га сп 360-й сд, загінуў 17.7.1944 у в. Часнаполле.

РАДЗІЁНАЎ Васіль Пятровіч, н. у 1923, прапаў без вестак.

РАДЗІЁНАЎ Емяльян Пятровіч, н. у 1916, прызваны ў Камсамольску-на-Амуры, рад., прапаў без вестак у чэрвені 1942.

ЦЫРА Іван Андрэевіч, н. у 1914, рад., загінуў 8.4.1942. Пахаваны ў с. Зайцава Тульскай вобл.

ЦЫРА Сцяпан Іванавіч, н. у 1904, рад., прапаў без вестак у маі 1944.

ЦЫРА Уладзімір Васілевіч, н. у 1922, рад., загінуў 26.11.1942. Пахаваны ў Ржэўскім р-не Цвярской вобл.

ВЁСКА ЧЫРВОНЦЫ

АЗЕРНІК Якаў Фаміч, н. у 1906, рад., загінуў 19.9.1943. Пахаваны ў г. Цвер.

КУХАРОНАК Канстанцін Якаўлевіч, н. у 1924, рад., памёр на фронце 31.7.1942. Пахаваны ў г. Вышні Валачок Цвярской вобл.

ЧЫРВАНЕЦ Уладзімір Антонавіч, рад. 343-га сп, загінуў 30.10.1944 каля г. Сероцк, Польшча.

ВЁСКА ШАБАЛЫ

ЦЫРА Іосіф Канстанцінавіч, н. у 1905, рад. 1122-га сп 334-й сд, памёр ад ран 18.3.1943. Пахаваны каля в. Будніцы Веліжскага р-на Смаленскай вобл.

ВЁСКА ШАЛЯГОВА

ГАСЮЛЬ Міхаіл Цімафеевіч, н. у 1921 у в. Вярхоўе, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1944.

ГАСЮЛЬ Фёдар Цімафеевіч, прапаў без вестак.

ГЛАЦЁНАК Аляксандр Антонавіч.

ГЛАЦЁНАК Анатоль Цімафеевіч.

ГЛАЦЁНАК Міхаіл Гаўрылавіч, н. у 1904, мал. сярж. 1193-га сп 360-й сд, загінуў 8.5.1945. Пахаваны каля г. Тукумс, Латвія.

ДЗЕВЯКОВІЧ Аляксандр Ульянавіч, н. у 1919, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1944.

ДЗЕВЯКОВІЧ Генадзь Анісімавіч, н. у 1922.

ДЗЕВЯКОВІЧ Ягор Андрэевіч, рад., п/п 61328, загінуў 5.4.1944. Пахаваны ў г. Раздзельная Адэскай вобл.

ВЁСКА ШЫМАНАВА

ЖВІРБЛЯ Вікенцій Іванавіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАЦКЕВІЧ Альбін Вікенцьевіч, н. у 1903, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАХАНАВІЦКІ СЕЛЬСАВЕТ (вёскі невядомыя)

АЛЬШЭЎСКІ Пётр Георгіевіч, рад., памёр у нямецкім палоне 29.4.1944.

БУРДО Фёдар Мікітавіч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1945.

ГЛАЦЁНАК Пётр Сяргеевіч, н. у 1909 у б. Задзежанскім с/с, рад., прапаў без вестак 20.7.1941.

ПАЦАЛУЕНАК Мікалай Аляксеевіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

СТУБАЙЛА Дзмітрый Іванавіч, н. у 1901, рад. 280-га сп 185-й сд, загінуў 17.8.1943. Пахаваны ў в. Паўлава Смаленскай вобл.

ТАЛПЕКІН Пётр Іванавіч, н. у 1923, рад. 555-га арт. мін. палка, загінуў 14.11.1943. Пахаваны ў в. Максімава Лёзненскага р-на.

ТАТАРЫНАЎ Сяргей Цімафеевіч, н. у 1920, рад. 274-га гв. сп 90-й гв. сд, загінуў 12.3.1944. Пахаваны ў в. Аляксандрава Себежскага р-на Пскоўскай вобл.

ТУРЭЕЎ Урунбай, н. у 1919, рад. 423-га сп 166-й сд, загінуў 10.2.1944. Пахаваны ў в. Казакі Віцебскага р-на.

ЮХНЕВІЧ Антон Фёдаравіч, н. у 1917, лейт., прапаў без вестак 24.7.1941.

БЫЛЫ КАРКАЛЕЦКІ СЕЛЬСАВЕТ (вёскі невядомыя)

БАГДАНОВІЧ Аляксандр Сяргеевіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

БАЛБЕКА Пётр Сямёнавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ГЕЛЕР Макс Барысавіч, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1944.

ГЕРОНАК Пётр Максімавіч, рад., памёр ад ран 25.9.1944. Пахаваны каля г. Яўнелгава, Латвія.

ГІРДЗЮК Мікалай Аляксандравіч, рад., загінуў 23.12.1941.

ГРЫБОЎСКІ Леанід Іосіфавіч, сярж., прапаў без вестак у верасні 1944.

ГРЫНЬ Павел Аляксандравіч, н. у 1909, лейт. 18-га ўчастка будаўніцтва абарончых работ 74, прапаў без вестак 26.6.1943.

КАНАШОНАК Платон Іванавіч, н. у 1900, рад. 634-га сп 119-й сд, прапаў без вестак 9.10.1944 у Літве.

КАРАНЕЎСКІ Пётр Віктаравіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

КУХАРОНАК Антон Рыгоравіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАСКАЛЬ Канстанцін Іванавіч, н. у 1909, рад. 1197-га сп 360-й сд, загінуў 19.9.1944. Пахаваны каля м. Вэцмуйжа, Латвія.

МІСЮК Фама Архіпавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

НАРУБІН Дзмітрый Сяргеевіч, н. у 1900, рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 17.9.1944. Пахаваны каля г. Екабпілс, Латвія.

НАРУБІН Уладзімір Антонавіч, рад., прапаў без вестак у лютым 1945.

РАЗВАДОЎСКІ Іван Іванавіч, н. у 1908 у г. Рыга, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ШКЕЦІК Фёдар Якаўлевіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

САР'ЯНСКІ СЕЛЬСАВЕТ

ВЁСКА АБРАЗЭЕВА

АБРАЗЭЙ Аляксандр Сямёнавіч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПЛЕЙКА Пётр Ягоравіч, н. у 1907, рад., прапаў без вестак у чэрвені 1941.

ВЁСКА АБУХАВА

ВОРАНАЎ Пётр Фёдаравіч, н. у 1902, прызваны Кашырскім РВК, рад., прапаў без вестак у студзені 1942.

ВОРАНАЎ Фёдар Фёдаравіч , н. у 1902, рад. 62-га сп, загінуў у 1941 у нямецкім палоне, г. Замбруў, Польшча.

ГАРБУЛЬ Пётр Данілавіч, н. у 1903, рад. 47-га гв. ап, прапаў без вестак 21.8.1944 каля г. Эрглі, Латвія.

КУХАРОНАК Павел Баніфатавіч, н. у 1908, рад. 813-га сп 239-й сд, загінуў 23.12.1944. Пахаваны ў п. Пампалі, Латвія.

ЛАМІНСКІ Іван Фролавіч, рад., загінуў 18.10.1944. Пахаваны ў г. Мажэйкяй, Літва.

МІЦЮШЫН Міхаіл Аляксандравіч, н. у 1911 у в. Горнікі, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

САВЕЙКА Фама Пятровіч, н. у 1905, рад. 6-га арб 50-й сд, прапаў без вестак у 1941.

СОЛТАН Міхаіл Несцеравіч, н. у 1918, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1941.

СПІРЫДЗЁНАК Аркадзь Андрэевіч, н. у 1910, рад. 6-га арб 50-й сд, прапаў без вестак у 1941.

ТВАРАНОВІЧ Браніслаў Кліменцьевіч, н. у 1921, прызваны ў 1940, загінуў у 1941.

ТВАРАНОВІЧ Станіслаў Кліменцьевіч, н. у 1919, старш., нам. палітрука, загінуў 31.8.1941.

ВЁСКА АНІСЬКАВА

САНДАР Уладзімір Міхайлавіч, н. у 1914, старш. 328-га сп, прапаў без вестак у лістападзе 1944.

СТАРЫНСКІ Баляслаў Антонавіч, н. у 1914, рад. 6-га арб 50-й сд, прызваны 23.6.1941, загінуў у 1941.

ВЁСКА БУЛЫ

АБРАЗЭЙ Міхаіл Францавіч, н. у 1897, прызваны ў Полацку, рад., п/п 21112, прапаў без вестак 15.9.1944.

АМЯЛЬЧОНАК Антон Аляксандравіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

АМЯЛЬЧОНАК Эдуард Аляксандравіч, н. у 1913, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КРОМАН Адольф Дзмітрыевіч, н. у 1915, рад. 6-га арб 50-й сд, прапаў без вестак у 1941.

ЛАБОК Іосіф Ульянавіч, н. у 1902, рад. 1252-га сп 376-й сд, загінуў 25.12.1944 каля г. Тукумс, Латвія.

ВЁСКА ВАЖАНЫ

ГРЫНКЕВІЧ Франц Аляксандравіч, н. у 1908, рад., прапаў без вестак 16.8.1944.

НІЦЕЦКІ Вячаслаў Данатавіч, н. у 1923, рад. 598-га сп 207-й сд, загінуў 3.3.1945. Пахаваны ў п. Лобіц, Памеранія.

ВЁСКА ВЕРХНЯЕ ХАМІНО

АРЖАНІК Іосіф Рыгоравіч, н. у 1911, рад.

КУХАРОНАК Сідар Піліпавіч, н. у 1905, рад. 217-га гв. сп 71-й гв. сд, памёр ад ран 22.2.1945. Пахаваны ў г. Прыекуле, Латвія.

РАДЗЮЛЬ Канстанцін Антонавіч, н. у 1917.

РАДЗЮЛЬ Рыгор Антонавіч, рад. 29-й гв. сд, загінуў 20.8.1944. Пахаваны ў в. Гравёры Краслаўскага р-на, Латвія.

РАДЗЮЛЬ Сямён Антонавіч, н. у 1914.

ВЁСКА ВОЗНАВА

АСТАПКОВІЧ Вячаслаў Іванавіч, н. у 1923, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

АЎСЮК Генадзь Міхайлавіч, н. у 1928, рад., п/п 48983, загінуў 14.4.1944. Пахаваны ў Краснагародскім р-не Пскоўскай вобл.

АЎСЮК Мадэст Міхайлавіч, н. у 1920, прапаў без вестак.

ВЯЛІЧКА Антон Сцяпанавіч, н. у 1910, прызваны ў 1941, прапаў без вестак.

ВЯЛІЧКА Канстанцін Барысавіч, н. у 1920, мал. сярж., памёр ад ран 15.10.1942. Пахаваны ў с. Барсукі Назранскага р-на, Чачэна-Інгушэція.

ВЯЛІЧКА Пётр Сцяпанавіч, н. у 1909, прызваны ў 1941, прапаў без вестак.

ГАРБУЛЬ Сцяпан Канстанцінавіч, н. у 1909, рад. 163-га сп 54-й гв. сд, загінуў 14.1.1945. Пахаваны ў п. Заветы Несцераўскага р-на Калінінградскай вобл.

МАРОЗ Якаў Ціханавіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у жніўні 1943.

РЭВУТ Эдуард Іосіфавіч, рад. 218-га гв. сп, загінуў 30.4.1944. Пахаваны ў Валынскай вобл.

ЧУРГЕЛЬ Антон Фёдаравіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЧУРГЕЛЬ Віталь Адамавіч, н. у 1915, партызан, прызваны ў 1944, прапаў без вестак.

ЧУРГЕЛЬ Іван Фёдаравіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ШАЛУХАНСКІ Пётр Пятровіч, н. у 1924 у в. Жарнасекі, рад. 31-й асбр, загінуў 10.11.1943. Пахаваны ў в. Калкі Невельскага р-на Пскоўскай вобл.

ВЁСКА ВУСЦЕ

АЛЬХІМОВІЧ Пётр Мікалаевіч, рад., памёр ад ран 20.1.1945. Пахаваны ў г. Полацк.

БОГУШ Павел Паўлавіч, н. у 1923, прызваны ў 1942 Сыктыўдзінскім РВК, ст. сярж., загінуў 6.7.1944.

ВАСІЛЕЎСКІ Леанід Андрэевіч, н. у 1913, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ГАРБУЛЬ Аляксандр Міхайлавіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ГАРБУЛЬ Платон Аляксандравіч, н. у 1922, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ІВАНОЎ Аляксей Філімонавіч, н. у 1924 у Смаленскай вобл., ст. сярж., прапаў без вестак у снежні 1943.

КАЧАНАЎ Андрэй Ільіч, рад., памёр ад ран 1.12.1944. Пахаваны ў г. п. Вайнёдэ, Латвія.

КЛІМ, н. у 1909, ст. лейт., загінуў. Пахаваны ў г. Санкт-Пецярбург.

КЛІМ Аляксандр Ільіч, ст.сярж., 459-га сп, загінуў 24.6.1944. Пахаваны ў в. Вуглы каля Дрыбіна Магілёўскай вобл.

КЛІМ Аляксандр Сцяпанавіч, н. у 1920, прызваны ў 1940, рад.

КЛІМ Мікалай Глебавіч, н. у 1913, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КЛІМ Мікалай Сцяпанавіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у маі 1945.

КЛІМ Уладзімір Глебавіч, н. у 1912, прызваны ў г. Дзербент, сярж. 1369-га сп 417-й сд.

КУХАРОНАК Іван Ігнатавіч, н. у 1916, старш., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПІЛЮШЫН Уладзімір Міхайлавіч, н. у 1920, ст. сярж., мінамётчык 124-й сд, загінуў у студзені 1944. Пахаваны ў Тосненскім р-не Ленінградскай вобл.

РЭВУТ Васіль Паўлавіч.

РЭВУТ Мікалай Паўлавіч, н. у 1924, рад., памёр ад ран 1.11.1944. Пахаваны ў м. Жыдзікяй, Літва.

САРДЫКА Лявон Іванавіч, н. у 1908, рад. 148-га сп 47-й сд, загінуў 23.3.1945. Пахаваны ў п. Пампалі, Латвія.

САРДЫКА Фёдар Сямёнавіч, н. у 1910, рад. 239-й сд, загінуў 3.9.1944. Пахаваны каля г. Яўнелгава, Латвія.

СКРОБ Максім Максімавіч, н. у 1925, рад. 938-га сп, памёр ад ран 26.12.1944. Пахаваны ў п. Пампалі, Латвія.

СКУКОЎСКІ Юльян Вікенцьевіч, н. у 1904, рад. 64-га гв. сп 21-й гв. сд, прапаў без вестак 21.8.1944.

СТАРЫНСКІ Васіль Антонавіч, н. у 1909, рад., памёр ад ран 26.7.1941. Пахаваны на Піскароўскіх могілках у г. Санкт-Пецярбург.

ТУМАШЭВІЧ Іван Ігнатавіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

УРБАН Ганна Якаўлеўна, рад., памерла ў шпіталі 2.6.1945. Пахавана ў г. Кінешма Іванаўскай вобл.

ХАНДОГІН Франц Адамавіч, рад., памёр ад ран 8.2.1945. Пахаваны каля г. Быдгашч, Польшча.

ВЁСКА ВЯЛІКІЯ ПЛЕЙКІ

ГІРУЦКІ Вячаслаў Ігнатавіч, н. у 1924, б. партызан, загінуў у 1944 каля г. Рыга.

ГІРУЦКІ Ігнат Ігнатавіч, н. у 1917, б. партызан 11-й Калінінскай брыгады, прапаў без вестак на фронце ў 1944.

ГЯЧ Вікенцій Казіміравіч, н. у 1921 у в. Пашэнькі, рад., прапаў без вестак у чэрвені 1943.

ЗІНКЕВІЧ Вячаслаў Браніслававіч, н. у 1923, прызваны Усвяцкім РВК Смаленскай вобл., мал. сярж. 285-га асобн. знішч. супрацьтанк. дыв-на 358-й сд, загінуў 29.6.1944. Пахаваны каля г. Выбарг.

КАСТРУК Андрэй Андрэевіч, н. у 1926, рад. асобн. лыжн. б-на 90-й гв. сд, загінуў 9.2.1944. Пахаваны ў в. Казакі Гарадоцкага р-на.

КАСТРУК Ягор Іванавіч, н. у 1902, яфр. 50-га асобн. гв. сап. б-на 46-й гв. сд, загінуў 23.1.1945. Пахаваны ў г. Прыекуле, Латвія.

КНЕБЕЛЬ Карл Іванавіч, рад. 146-га сп, загінуў 4.3.1944. Пахаваны ў в. Пагарэлкі Астраўскога р-на Пскоўскай вобл.

КУХАРОНАК Франц Антонавіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛЫЎРЫНОВІЧ Іван Іосіфавіч, н. у 1922, рад. 1158-га сп 352-й сд, загінуў 8.9.1945. Пахаваны ў в. Грунштэйндорф, Германія.

МАРТЫНАЎ Генадзь Максімавіч, н. у 1927, рад. 139-га сп, памёр ад ран 2.6.1944. Пахаваны ў г. Таропец Цвярской вобл.

МЯДЗЮТА Васіль І.

ПАШКЕВІЧ Міхаіл Герасімавіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

САРДЫКА Сямён Сямёнавіч, н. у 1897, рад. 594-га сп 207-й сд, загінуў 9.2.1945. Пахаваны каля г. Познань, Польшча.

ШУШКЕВІЧ Андрэй Піліпавіч, н. у 1904, рад. 1197-га сп 360-й сд, памёр ад ран 26.1.1943. Пахаваны ў в. Савіна Усвяцкага р-на Пскоўскай вобл.

ВЁСКА ГАРБУЛІ

ЗАЛЯЦКІ Леанід Уладзіміравіч, н. у 1925, рад., загінуў у 1944 у Літве.

ЛАБОЎКА Міхаіл Фёдаравіч, н. у 1926, рад. 1236-га сп, памёр ад ран 31.3.1945. Пахаваны каля г. Гданьска, Польшча.

ЛІПСКІ Іосіф Васілевіч, н. у 1909, рад., загінуў у нямецкім палоне 24.10.1941.

ЛУКАШОНАК Аляксей Якаўлевіч.

ЛУКАШОНАК Мікалай Якаўлевіч.

САРДЫКА Аляксей Андрэевіч, н. у 1920, прызваны ў 1939, рад. 1-й гв. танк. бр-ды, загінуў 19.11.1941. Пахаваны ў в. Строкава-Маторына каля г. Валакаламск.

САРДЫКА Пётр Барысавіч, н. у 1913, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1945.

УРБАН Генадзь Максімавіч, н. у 1923, рад. 59-га гв. сп 21-й гв. сд, памёр ад ран 17.8.1944. Пахаваны ў Мадонскім р-не, Латвія.

УРБАН Яўген Васілевіч, рад., загінуў 17.8.1944. Пахаваны ў в. Рудаміна, Літва.

ЭРДМАН Іосіф Францавіч, н. у 1925, рад., загінуў у 1944. Пахаваны ў г. Шаўляй, Літва.

ВЁСКА ГРОМАЎКІ

АРЖАНІК Іосіф Рыгоравіч, н. у 1911 у в. В. Хаміно, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ВОРАНАЎ Аляксандр Фёдаравіч, н. у 1901 у в. Каменцы, мал. лейт., камандзір стр. узвода 10-й гв. арміі, прапаў без вестак у жніўні 1943.

КАНАШОНАК Барыс Васілевіч , н. у 1901, рад., прапаў без вестак у снежні 1944 у Латвіі.

ТУМАШЧУК Барыс Сільвестравіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак 25.6.1944.

ТУМАШЧУК Іван Сільвестравіч, н. у 1908, прызваны ў 1941, прапаў без вестак.

ТУМАШЧУК Мікалай Сільвестравіч, н. у 1921, прапаў без вестак.

ТУМАШЧУК Уладзімір Сільвестравіч, н. у 1918, рад., прапаў без вестак у ліпені 1944.

ШАЎРАК Васіль Ціханавіч, н. у 1919, прапаў без вестак.

ШЫДЛОЎСКІ Віктар Якаўлевіч, н. у 1924 у в. Жулінава, рад., танкіст, загінуў 18.2.1945 у Германіі.

ВЁСКА ДВОРЫШЧА

ВАРАНЕЦКІ Станіслаў Міхайлавіч, н. у 1920, прызваны Ухцінскім РВК, яфр. 254-й асобн. разведроты 177-й сд, загінуў 20.9.1943 каля ст. Пагосце Мгінскага р-на Ленінградскай вобл.

РЭВУТ Пётр Емяльянавіч, н. у 1903, рад. 588-га сп 142-й сд, загінуў 2.4.1942. Пахаваны ў м. Верх. Нікулясі.

ВЁСКА ДЗЕГЦЯРОВА

АСТАПКОВІЧ Васіль Піліпавіч, н. у 1899, рад. 1069-га сп 311-й сд, памёр ад ран 5.8.1944. Пахаваны ў г. Ліваны, Латвія.

АСТАПКОВІЧ Пётр Андрэевіч, н. у 1914, рад. 6-га арб 50-й сд, прапаў без вестак у жніўні 1941.

АСТАПКОВІЧ Уладзімір, н. у 1910.

БЕРНТ Віктар Уладзіміравіч, н. у 1918, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ГАРБУЛЬ Віктар Данатавіч, н. у 1921.

ЖУК Мікалай Пятровіч, н. у 1922, прызваны Лысьвенскім РВК Пермскай вобл., рад., п/с 225, загінуў 22.2.1942.

КУЖАЛЬ Сяргей Уладзіміравіч, н. у 1925, рад. 511-га сп 239-й сд, загінуў 22.11.1944. Пахаваны ў п. Пампалі, Латвія.

ТВАРАНОВІЧ Павел Сцяпанавіч, н. у 1925, ст. сярж. 215-га гв. сп, загінуў 3.2.1945. Пахаваны каля г. Брандэнбург-на-Одэры, Германія.

ВЁСКА ЖАРНАСЕКІ

ДРОЗД Васіль.

ДРОЗД Дзмітрый, н. у 1910, прапаў без вестак.

ДРОЗД Іван, 20 гадоў.

ДРОЗД Якуб Аляксандравіч, н. у 1918, ст. сярж. 486-га сп 177-й сд, загінуў 8.11.1941. Пахаваны ў п. Неўская Дуброўка каля г. Санкт-Пецярбург.

ЖУК Антон Міхайлавіч, 20 гадоў.

ЛАПА Васіль Пятровіч, н. у 1914, ст. сярж. 2-га мб 35-й мсбр, загінуў 4.2.1945. Пахаваны ў г. Бон, Германія.

ЛАПА Пётр Пятровіч, н. у 1913, рад., загінуў у нямецкім палоне 18.8.1941.

РУДЗІНСКІ Канстанцін.

РУДЗІНСКІ Уладзімір.

РУСАК Сяргей Пятровіч.

САРДЫКА Філімон Іосіфавіч , н. у 1911, рад. 1071-га сп 311-й сд, загінуў 15.8.1944 каля г. Яўнелгава, Латвія.

ЧУРГЕЛЬ Адольф Адамавіч, н. у 1910.

ЧУРГЕЛЬ Браніслаў Адамавіч, н. у 1909.

ЧУРГЕЛЬ Віталь Адамавіч, н. у 1915, у армію прызваны з партызан у 1944, прапаў без вестак.

ШАЛУХАНСКІ Леанід Міхайлавіч,

ШАЛУХАНСКІ Эдуард Міхайлавіч.

ВЁСКА ЗАБАРОЎЦЫ

ТРЫБІС Іван Іванавіч, н. у 1904, рад. 268-га гв. сп 90-й гв. сд, загінуў 24.6.1944. Пахаваны каля в. Малышкі Полацкага р-на.

ВЁСКА ЗАЛАМЫ

ВАРОНА Васіль Мікалаевіч, н. у 1896, рад. 39-й арміі, загінуў 14.9.1944. Пахаваны ў г. Баўска, Латвія.

ДЗЕВЯКОВІЧ Васіль Васілевіч, н. у 1907 у в. Палыкаўшчына, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

ЛІПСКІ Аляксандр Васілевіч, загінуў у 1944.

ЛІПСКІ Антон Васілевіч, н. у 1916, рад. 425-га сп, загінуў у нямецкім палоне 1.11.1944.

ЛІПСКІ Апанас Васілевіч, н. у 1911, рад. 813-га сп 239-й сд, прапаў без вестак 17.8.1944.

ЛІПСКІ Максім Васілевіч, прапаў без вестак у жніўні 1941.

СЯРГУШКА Якаў Іванавіч, н. у 1905 у в. Верхняе Хаміно, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1944.

ВЁСКА ЗУЛАВА

ЗАМБАР Іосіф Пятровіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ВЁСКА КАЛЮТЫ

ВЫСОЦКІ Ігнат Іванавіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЖЫЗНЕЎСКІ Антон Іванавіч, н. у 1910, рад. 6-га арб. 50-й сд, прапаў без вестак у 1941.

ВЁСКА КАРАНІКІ

БЕЛАДЗЕД Георгій Іванавіч, н. у 1917, рад. 1197-га сп 360-й сд, загінуў 1.5.1944.

БЕЛАДЗЕД Дзімітрый Ігнатавіч, н. у 1908, прызваны ў 1941, прапаў без вестак.

БЕЛАДЗЕД Феафан Іванавіч, н. у 1908, прапаў без вестак.

БЫКОЎСКІ Антон.

КАРПЁНАК Павел Іосіфавіч, н. у 1916, прызваны ў 1941, прапаў без вестак.

КАСЬКЕВІЧ Ілья Паўлавіч, н. у 1902, прызваны ў 1941, загінуў у 1942.

КАЧАН Пётр Трафімавіч, н. у 1922, рад. 1314-га сп 185-й сд, загінуў 10.11.1943. Пахаваны ў в. Пухлава Велікалуцкага р-на Пскоўскай вобл.

КУРЫЛЁНАК Антон Восіпавіч, н. у 1912, рад. 813-га сп 239-й сд, загінуў 17.8.1944. Пахаваны ў в. Анджаны каля г. Яўнелгава, Латвія.

КУРЫЛЁНАК Павел Мікалаевіч, н. у 1923, сярж. 280-га інж. сап. б-на 28-й сапбр, прапаў без вестак 19.2.1945.

ЛАШЧОНАК Пётр Іванавіч, н. у 1904, яфр. 1197-га сп 360-й сд, памёр ад ран 13.10.1943. Пахаваны ў в. Жукава Гарадоцкага р-на.

САРДЫКА Іван Васілевіч, прапаў без вестак.

СЕМЯНЕЦ Барыс Мікалаевіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

СПІРЫДЗЁНАК Іван Васілевіч, н. у 1922, прызваны ў 1941, загінуў у 1942.

СПІРЫДЗЁНАК Нічыпар Яфімавіч, н. у 1918, рад. 271-га палка НКУС, загінуў 7.4.1942. Пахаваны ў г. Валгаград.

ЯРМАК Мікалай Антонавіч, н. у 1915.

ЯРМОЛЕНАК Пётр Піліпавіч, н. у 1912.

ВЁСКА КОЛБАЎШЧЫНА

АСТАПКОВІЧ Часлаў Іванавіч, н. у 1923.

ВАЗНОВІЧ Уладзімір, загінуў на фронце ў 1941.

ЖЫЖНЕЎСКІ Героній, памёр ад ран у 1941 пад Брэстам.

ЖУК Мадэст Міхайлавіч, н. у 1923, рад. 617-га сп 199-й сд, загінуў 26.6.1944. Пахаваны ў в. Кіркіра Магілёўскага р-на.

КУПРЫН Пётр Андрэевіч, прапаў без вестак.

ВЁСКА ЛУЖКІ

ЖУК Пётр Аляксандравіч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАЗЛОЎСКІ Васіль Міхайлавіч, н. у 1907, ст. сярж., памёр ад ран 19.5.1944. Пахаваны ў г. Невель Пскоўскай вобл.

ЛАЎРЫНОВІЧ Міхаіл Мікалаевіч, н. у 1894, упаўнаваж. па трафейнай маёмасці 95-га гв. сп 31-й гв. сд, прапаў без вестак 27.10.1941.

ВЁСКА МАЛІНГРУДКІ

ЖЫЖНЕЎСКІ Іван Паўлавіч, н. у 1913, ст. сярж., загінуў 1.12.1941. Пахаваны ў в. Межнік Малавішарскага р-на Ноўгарадскай вобл.

ВЁСКА МАЛЫЯ ПЛЕЙКІ

ГАРБУЛЬ Іван Міхайлавіч, н. у 1914, мал. лейт. 10-га тп, прапаў без вестак у снежні 1941.

ГАРДЗЕЙ Сяргей Васілевіч, н. у 1896 у в. Бажкі, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЖУК Міхаіл Данатавіч, н. у 1924, яфр., памёр ад ран 14.10.1943. Пахаваны ў в. Мікуліна Руднянскага р-на Смаленскай вобл.

ЖЫЗНЕЎСКІ Іван Іосіфавіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЗІНКЕВІЧ Піліп Іванавіч, н. у 1925, рад. 738-га сп 134-й сд, загінуў 31.8.1943.

МЯДЗЮТА Уладзімір Іванавіч.

ПЛЯСКАЧ Павел Васілевіч, н. у 1901, рад. 210-га арм. інж. б-на, загінуў 23.1.1943. Пахаваны ў в. Шыпунова Усвяцкага р-на Пскоўскай вобл.

САХОНЬКА Васіль Іванавіч, н. у 1913, рад. 813-га сп 239-й сд, загінуў 17.8.1944. Пахаваны каля г. Яўнелгава, Латвія.

САХОНЬКА Віктар Іванавіч.

ШАФРАН Аляксандр Л.

ВЁСКА МУШЫНА

ШАРКОЎ Мікалай Ісакавіч, н. у 1898, прызваны ў Данецку, рад., прапаў без вестак у лютым 1944.

ВЁСКА НАЙДЫ

ГАРДЗЕЙ Пётр Васілевіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ГАРДЗЕЙ Цімафей Васілевіч, н. у 1909, рад. 6-га арб 50-й сд, прапаў без вестак у 1941.

ВЁСКА НІЖНЯЕ ХАМІНО

ГАДУН Канстанцін Іосіфавіч, н. у 1914, прапаў без вестак.

ГАДУН Пётр Іванавіч, н. у 1917.

ДУБАНОС Уладзімір Іванавіч, рад., наводчык 254-га мінамётнага палка, загінуў 15.10.1944. Пахаваны ў Венгрыі.

КАЗЕХА Мікалай Захаравіч, н. у 1913, прапаў без вестак.

КАРПЁНАК Іван Сцяпанавіч, н. у 1921, прапаў без вестак.

КУХАРОНАК Фёдар Сцяпанавіч, н. у 1921 у в. Сяргееўка, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПІРОГ Сяргей Антонавіч, н. у 1906, рад., загінуў у канцлагеры ў в. Баравуха ў 1941.

СКРЫПКА Іван Ігнатавіч, н. у 1904, рад., прапаў без вестак 25.8.1944.

УРБАН Эдуард Станіслававіч, н. у 1919, сярж., загінуў 15.1.1942.

ВЁСКА ПАКАЁЎЦЫ

ВАРОНА Леанід Лявонцьевіч, н. у 1919, мал. сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВОЛЧАНКАЎ Сцяпан Мяфодзьевіч, н. у 1918, прызываўся Луганскім РВК, рад. 13-га сп, прапаў без вестак 25.9.1944.

ГРЫБОЎСКІ Мікалай Піліпавіч, н. у 1909, рад. 421-га сп 119-й сд, загінуў 4.9.1944. Пахаваны ў в. Кукуле каля г. Баўска, Латвія.

КАВАЛЁНАК Генадзь Пятровіч, н. у 1925 у в. Горнікі, рад., прапаў без вестак у студзені 1945.

ЛАБОЎКА Васіль Мікалаевіч, н. у 1910 у в. Гарбулі, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

ЛАБОЎКА Мікалай Мікалаевіч, н. у 1920 у в. Гарбулі, рад., танкіст, прапаў без вестак у жніўні 1944.

ЛАБОЎКА Мікалай Фларыянавіч, рад. 813-га сп 239-й сд, загінуў 17.9.1944. Пахаваны каля г. Баўска, Латвія.

ЛЯДАК Цімафей Лявонавіч, н. у 1926, рад. 179-га гв. сп 59-й гв. сд, загінуў 14.4.1945. Пахаваны ў с. Міненштраль, Аўстрыя.

НІЦЕЦКІ Уладзімір Данатавіч, н. у 1922, рад. 184-га асобн. дарожнабуд. б-на, памёр ад ран 25.10.1944. Пахаваны каля м. Вэцмуйжа, Латвія.

ПАДГАЙСКІ Канстанцін Канстанцінавіч, н. у 1916 у в. Касцюкі, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

УРБАН Вікенцій Апанасавіч, н. у 1924 у в. Гарбулі, рад., памёр 26.12.1941.

ШЫДЛОЎСКІ Кузьма Паўлавіч, н. у 1905 у в. Плаўнікі Ушацкага р-на, рад., прапаў без вестак у ліпені 1944.

ВЁСКА ПАЛТАРАКАВА

АЎСЮК Восіп Мікалаевіч, н. у 1923, рад. 944-га сп 259-й сд, прапаў без вестак 22.10.1941.

М. М. Лабоўка,С. А. Грынкевіч,А. А. Сардыка

ВЁСКА ПАПАРТНАВА

ГРЫНЕЎСКІ Антон, рад. 531-га ап 256-й сд, прапаў без вестак у ліпені 1942.

ГРЫНЕЎСКІ Георгій.

ВЁСКА ПАШЭНЬКІ

ГЯЧ Ігнат Альфонсавіч, н. у 1920, рад. 4-га асб 131-й асбр, загінуў 30.9.1942. Пахаваны ў с. Эльхотава, Паўночная Асеція.

КАРАНІК Іван Ігнатавіч, н. у 1919 у в. Сардыкі, рад. 328-й сд, загінуў 8.12.1943. Пахаваны ў с. Глухава-2 Радамышлянскага р-на Жытомірскай вобл.

КУХАРОНАК Антон Рыгоравіч.

КУХАРОНАК Мікалай Рыгоравіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

КУХАРОНАК Уладзімір Рыгоравіч, н. у 1908, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАЗУРА Уладзімір Андрэевіч.

МАЗУРА Ягор Андрэевіч, н. у 1912, лейт. 123-га азад СПА, загінуў 12.8.1941. Пахаваны ў в. Осава Смаленскай вобл.

СКРОБ Павел Лявонцьевіч, н. у 1901, рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 15.10.1944. Пахаваны ў г. Акмяне, Літва.

ВЁСКА ПУШАЛАТЫ

БЫКОЎСКІ Станіслаў Сігізмундавіч, н. у 1923, рад. 817-га сп 239-й сд, загінуў 12.8.1944. Пахаваны каля г. Яўнелгава, Латвія.

ГІРУЦКІ Баляслаў Аляксандравіч, н. у 1925, рад. 144-га сп 28-й сд, памёр ад ран 2.12.1943. Пахаваны ў в. Замошына Пустошкінскага р-на Пскоўскай вобл.

ВЁСКА РАКШНІ

АМЯЛЬЧОНАК Станіслаў Антонавіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак у снежні 1941.

БАКША Іван Станіслававіч, н. у 1922 у в. Масева, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЖУК Уладзімір Нікіфаравіч, н. у 1914, прызваны ў Пінску, рад., прапаў без вестак у чэрвені 1941.

ТВАРАНОВІЧ Франц Усцінавіч, рад. 6-га арб 50-й сд, прапаў без вестак у 1941.

ВЁСКА САРДЫКІ

ГІРДЗЮК Мікалай Фёдаравіч, н. у 1924, мал. сярж., п/п 33453, загінуў у ліпені 1944 каля в. Казакі Шайтараўскага с/с.

ЖЫЗНЕЎСКІ Іван Іванавіч, н. у 1919, прызваны ў 1940, рад., загінуў у кастрычніку 1944.

КУЖАЛЬ Сяргей Антонавіч.

РАДЗІЁНАЎ Міхаіл Паўлавіч, н. у 1901, рад. 1197-га сп 360-й сд, загінуў 26.2.1945. Пахаваны каля г. Тукумс, Латвія.

РЭВУТ Антон Васілевіч, н. у 1901, рад. 64-га гв. сп 21-й гв. сд, загінуў 26.10.1944. Пахаваны ў г. Добеле, Латвія.

ВЁСКА САР'Я

АНДРУШОНАК Фёдар Гаўрылавіч, н. у 1913 у в. Курашы Каханавіцкага с/с, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАДЫШ Павел Фёдаравіч, н. у 1906, рад., памёр у нямецкім палоне 20.2.1942.

КУХАРОНАК Мікалай Сцяпанавіч, н. у 1917, мал. сярж. 402-га сп 168-й сд, загінуў 21.7.1941. Пахаваны ў п. Кекаселькя, Карэлія.

МАНДРЫК Аляксандр Адамавіч, ст. сярж., камандзір гарматы 20-га сп, загінуў 18.4.1945. Пахаваны ў г. Мітэльбах, Аўстрыя.

Мы адпомсцім за цябе, герой!

Грознай для ворага была гармата камуніста гв. ст. сяржанта Мандрыка. Слаўным быў рахунак адважнага артылерыста. Толькі на варожай тэрыторыі яго разлік знішчыў чатыры танкі і адну самаходную гармату немцаў.

За праяўленыя ў баі мужнасць, гераізм і высокае майстэрства камуніст Мандрык узнагароджаны ордэнамі Айчыннай вайны IIст., Чырвонай Зоркі, Славы III ст. і медалём «За адвагу».

Гітлераўцы пачалі жорсткую контратаку. Прамой наводкай ст. сяржант Мандрык біў па агнявых кропках і пяхоце ворага. На агнявую пазіцыю разліку гітлераўцы абрушылі агонь некалькіх батарэй. Гвардзейцы стойка вытрымалі паядынак. Вораг быў адкінуты.

У апошнія хвіліны бою Мандрык быў забіты асколкам варожага снарада.

А. А. Мандрык

Над магілай свайго баявога сябра мы паклялiся адпомсціць гітлераўцам.

За смерть героя, павшего в бою,
Мы отомстим врагу жестоко,
Его уж нет, но с нами он в строю,
Как славный спутник наших дел высоких.
Гв. лейт. Я. Маляр

Артыкул з дывізіённай газеты быў прысланы на радзіму героя. На канверце надпіс ад рукі: «Эта память будет жить в сердцах советской молодежи. Горячев».

МЯТЛЮК Фёдар Ігнатавіч, настаўнік.

НАЙДЗЁНАК Даніла Сямёнавіч, рад. 213-га сп 56-й сд, загінуў 21.2.1945. Пахаваны каля г. Тукумс, Латвія.

ПІРАГОЎ Уладзімір Іванавіч, н. у 1925, рад. 118-га гв. сп, загінуў 20.10.1944. Пахаваны пад Варшавай.

УРБАН Антон Дзмітрыевіч, н. у 1903, рад. 760-га сп 208-й сд, загінуў 20.8.1944. Пахаваны ў Латвіі.

ЧЫРКУН Аляксей Васілевіч, н. у 1919 у в. Барсукі Асвейскага с/с, прызваны да вайны, лейт. 512-га сп 146-й сд, прапаў без вестак.

ВЁСКА СІТНІКІ

БУДО Барыс Ігнатавіч, н. у 1906, ст. лейт. 1297-га сп 160-й сд, загінуў 17.7.1944. Пахаваны ў в. Дабрадзіла Ратненскага р-на Валынскай вобл.

ВЁСКА СТУНЖАВА (Верх., Ніж.)

ДЗЯРКО Васіль Сцяпанавіч, н. у 1908, прызваны ў Краснадоне, рад., прапаў без вестак у верасні 1942.

ТУМАШЭВІЧ Уладзімір Аляксандравіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

ВЁСКА СУП'ЯНІКІ

КАМЛЁНАК Васіль Іванавіч, н. у 1919, сярж. 122-й тб, загінуў 15.1.1943. Пахаваны ў б.Мгінскім р-не Ленінградскай вобл.

ЛАПА Васіль Пятровіч, прызваны Ухцінскім РВК, ст. сярж. 35-й мсбр, загінуў 4.2.1945. Пахаваны ў г. Бон, Германія.

ЛАЎРЫНОВІЧ Міхаіл.

РЭВУТ Зыгмунд Станіслававіч, н. у 1916, прапаў без вестак.

ВЁСКА ФАЛЬВАРКОВА

АМЯЛЬЧОНАК Мікалай Пятровіч, н. у 1905, прызваны 22.6.1941, загінуў на пачатку вайны каля г. Полацк.

АЎСЮК Аркадзь, прызваны 22.6.1941, прапаў без вестак.

АЎСЮК Алімпій, прызваны 22.6.1941, прапаў без вестак.

ЛАГОШ Браніслаў Войцехавіч, н. у 1924, рад. 171-га сп 182-й сд, загінуў 16.8.1944. Пахаваны каля г. Даўгаўпілс, Латвія.

ЛАГОШ Павел Станіслававіч, н. у 1918, прызваны 22.6.1941, ст. сярж., загінуў 12.3.1944. Пахаваны ў г. Гомель.

РУСАК Віталь Аляксеевіч, н. у 1916, прызваны 22.6.1941, прапаў без вестак.

ТВАРАНОВІЧ Іван Антонавіч, прызваны 22.6.1941, прапаў без вестак.

УРБАН Іосіф Васілевіч, прызваны 22.6.1941, прапаў без вестак.

УРБАН Павел Васілевіч, прызваны 22.6.1941, прапаў без вестак.

ВЁСКА ХОДАРАЎШЧЫНА

БАБЧОНАК Андрэй Дзмітрыевіч, н. у 1913, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

БУДО Адам Васілевіч, н. у 1924, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БУДО Іван Якаўлевіч, н. у 1920, прызваны ў 1940 у г. Бярдзічаў, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МЯДЗЮТА Уладзімір Антонавіч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

САРДЫКА Аляксандр Мікалаевіч, н. у 1926, рад. 119-й сд, загінуў 22.9.1944. Пахаваны ў м. Сідрабене Елгаўскага р-на, Латвія.

СОЛТАН Антон Васілевіч, н. у 1918 у в. Атокі, мал. камандзір флоту, прапаў без вестак у жніўні 1941.

СОЛТАН Іван Васілевіч, н. у 1916, памёр ад ран пасля вызвалення раёна.

СОЛТАН Пётр Іосіфавіч, н. у 1908, прызваны ў першы дзень вайны, прапаў без вестак.

ЧАЙКОЎ Пётр Яфімавіч, н. у 1917, рад. 1197-га сп 360-й сд, загінуў 19.9.1944. Пахаваны ў м. Вэцумніекі Баўскага р-на, Латвія.

ВЁСКА ШАТРОВА

БАБЧОНАК Антон Іосіфавіч, рад., загінуў 7.9.1944. Пахаваны ў г. Баўска, Латвія.

БАБЧОНАК Віктар Восіпавіч, н. у 1905, рад., п/п 81006, прапаў без вестак 29.11.1944.

БРАЗГУН Мікалай Карлавіч, рад. 93-га асобн. штурм. і сапб, загінуў 23.1.1945. Пахаваны ў м. Ліелауцэ Добельскага р-на, Латвія.

БУЖЫНСКІ Дзмітрый Антонавіч, н. у 1915.

БУЖЫНСКІ Іосіф Антонавіч, н. у 1909, рад. 21-га гв. сп 19-й асобн. гв. сд, загінуў 19.9.1944. Пахаваны ў в. Дыбулі, Латвія.

БУЖЫНСКІ Уладзімір Фаміч, н. у 1917, старш. 462-га сп 168-й сд, прапаў без вестак у верасні 1944.

ГЕЙЖАН Канстанцін Міхайлавіч, н. у 1909, рад. 6-га арб 50-й сд.

ГІРУЦКІ Фелікс Ігнатавіч, н. у 1906, рад. 64-га сп 21-й гв. сд, памёр ад ран 18.8.1944. Пахаваны каля г. Мадона, Латвія.

ЖЫНГЕЛЬ Яўген Фёдаравіч, н. у 1922, рад., разведчык 69-га гв. сп 21-й гв. сд, загінуў 2.3.1945. Пахаваны каля п. Джукстэ, Латвія.

КАВЭЦКІ Ульян Паўлавіч, н. у 1907 у в. Шармухі, рад., прапаў без вестак у ліпені 1944.

КАЗЛОЎ Уладзімір Пятровіч, рад. 1174-га сп, загінуў 1.7.1944. Пахаваны ў г. Чэрвень.

КАЗЛОЎ Ягор Іванавіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у ліпені 1944.

КЛІМ Мікалай Васілевіч, н. у 1922, рад. 1254-га сп 378-й сд, памёр ад ран 21.9.1944. Пахаваны каля г. Яўнелгава, Латвія.

ЛЯДАК Іосіф Іосіфавіч, н. у 1922, рад. 1119-га сп 332-й сд, загінуў 23.9.1944. Пахаваны каля г. Рыга.

ЛЯДАК Мікалай Міхайлавіч, н. у 1921, старш. 148-й тб, прапаў без вестак 21.7.1942 каля с. Мядзвежае Зямлянскага р-на Варонежскай вобл.

ЛЯДАК Сцяпан Сямёнавіч, н. у 1903, мал. палітрук 82-й сд, загінуў 2.10.1942. Пахаваны ў г. Сычоўка Смаленскай вобл.

ЛЯДАК Уладзімір Міхайлавіч, н. у 1920, ст. сярж. 89-га зсп, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПАПСУЕВІЧ Антон Ігнатавіч, н. у 1924, сярж. 1197-га сп 360-й сд, загінуў 19.9.1944. Пахаваны ў м. Вэцумніекі Баўскага р-на, Латвія.

ПАПСУЕВІЧ Данат Піліпавіч, н. у 1903, рад. 47-га гв. ап 21-й гв. сд, загінуў 26.12.1944. Пахаваны ў м. Залэніекі Елгаўскага р-на, Латвія.

ПАПСУЕВІЧ Павел Пятровіч, рад. 1115-га сп 332-й сд, загінуў 9.9.1944. Пахаваны каля г. Радвілішкіс, Літва.

С. С. Лядак

ПРУДНІКАЎ Міхаіл Іванавіч, н. у 1915, рад. 1258-га сп 378-й сд, загінуў 26.12.1944. Пахаваны ў п. Пампалі, Латвія.

СТАРЫНСКІ Аляксей Іванавіч, н. у 1918.

СТАРЫНСКІ Іван Канстанцінавіч, н. у 1923 у в. Сініцы, рад. 1195-га сп, памёр ад ран 10.11.1944. Пахаваны ў м. Жыдзікяй Мажэйкскага р-на, Літва.

УРБАН Аляксандр Нічыпаравіч, н. у 1925, рад., п/п 53477, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

УРБАН Васіль Уладзіміравіч, н. у 1920, рад. 552-га асобн. сап. б-на 230-й сд, прапаў без вестак 22.8.1941.

УРБАН Міхаіл Ільіч, н. у 1912, рад. 6-га арб 50-й сд, прапаў без вестак у жніўні 1941.

УРБАН Рыгор Фёдаравіч, н. у 1897, рад. 69-га гв. сп 21-й гв. сд, загінуў 21.8.1944. Пахаваны каля в. Раусэні, Латвія.

УРБАН Сцяпан Паўлавіч.

ЧАЙКОЎ Іван Яфімавіч, н. у 1904.

ШАЦЁР Іван Антонавіч, н. у 1907.

ШАЦЁР Іосіф Антонавіч, н. у 1911, рад. 64-га гв. сп 21-й гв. сд, загінуў 17.8.1944. Пахаваны каля в. Рушоны Прэйльскага р-на, Латвія.

ШАЦЁР Уладзімір Сяргеевіч, н. у 1913, мал. лейт. 134-га мп, загінуў 19.3.1943. Пахаваны ў п. Усць-Іжора Ленінградскай вобл.

ШКЕЦІН Мікалай Міхайлавіч, н. у 1922, рад. 20-га сп 37-й сд, загінуў 16.10.1944. Пахаваны ў г. Добеле, Латвія.

ВЁСКА ШЧУНЬКІ

МАРОЗАЎ Анатоль Піліпавіч, сярж. 89-га ап, памёр ад ран 7.7.1944. Пахаваны ў г. Новасібірск.

СЕЛІВАНАЎ Дзмітрый Данатавіч, н. у 1920, прапаў без вестак у жніўні 1944.

СІВОХА Гаўрыла Ануфрыевіч, н. у 1901, рад. 360-га сп 171-й сд, загінуў 5.11.1944. Пахаваны ў г. Добеле, Латвія.

СОЛТАН Віктар Фёдаравіч, н. у 1923, рад. 182-й сд, загінуў 20.9.1944 пад Даўгаўпілсам, Латвія.

ВЁСКА ЮРАЛАВА

ПУДАЎ Аляксей Сямёнавіч, н. у 1898, прызваны ў Ташкенце, рад. 702-га сп, прапаў без вестак у чэрвені 1942.

ЯНОВІЧ Пётр Іванавіч, рад., памёр ад ран 25.8.1944. Пахаваны каля г. Ломжа, Польшча.

САР'ЯНСКІ СЕЛЬСАВЕТ (вёскі невядомыя)

БАБОК Эдуард Уладзіміравіч, рад. 292-га сп 182-й сд, загінуў 20.9.1943. Пахаваны ў с. Паўлаўка Чарнігаўскага р-на Чарнігаўскай вобл.

ГІРУЦКІ Антон Сямёнавіч, н. у 1907, рад. 213-га сп 56-й сд, загінуў 10.9.1942 каля г. Колпіна Ленінградскай вобл.

ГІРУЦКІ Валянцін Ігнатавіч, н. у 1921, мал. сярж. 78-га сп, загінуў 11.5.1942 каля г. п. Камісараўка Луганскай вобл.

ДЗЯРКО Рыгор Паўлавіч, н. у 1916, рад. 28-га асобн. гв. б-на сувязі 30-й гв. сд, прапаў без вестак 20.7.1941.

КАНАШОНАК Сцяпан Мікалаевіч (з б. Сардыцкага с/с), н. у 1907 у Чэлябінскай вобл., загінуў 29.8.1943. Пахаваны ў с. Дзмітрыеўка Луганскай вобл.

КАШПАР Яўген Іванавіч, рад., загінуў 13.8.1944.

КУРМЕЛЬ Васіль Пятровіч, н. у 1903, рад. 1197-га сп 360-й сд, загінуў 19.9.1944. Пахаваны каля м. Вэцмуйжа, Латвія.

ЛАМІНСКІ Архіп Нікандравіч, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1944.

ПІЛЮШКІН Кірыл Канстанцінавіч, н. у 1912 у б. Сардыцкім с/с, рад. 173-га сп 90-й сд, загінуў 11.6.1942. Пахаваны ў в. Маскоўская Славянка б. Слуцкага р-на Ленінградскай вобл.

УРБАН Адам Ціханавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

УРБАН Эдуард Станіслававіч, н. у 1909, сярж. 359-й сд, прапаў без вестак 15.1.1942 каля в. Валынава.

ШКЛЯР Уладзімір Трафімавіч, мал. сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ШЫПІЛА Антон Міхайлавіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

СЕНЬКАЎСКІ СЕЛЬСАВЕТ

ВЁСКА АСТРАВОК

ЖАЎНА Бутрамей Іосіфавіч, н. у 1876, партызан, баец, памёр ад ран 18.2.1944. Пахаваны ў г. Баравічы Ноўгарадскай вобл.

ЖАЎНА Эдуард Ізыдоравіч, н. у 1899, прызваны ў Віцебску, рад., прапаў без вестак у студзені 1945.

КОЎЗЕЛЬ Васіль Лук'янавіч, н. у 1914, рад. 1193-га сп 360-й сд, загінуў 26.6.1944. Пахаваны ў в. Лысая Полацкага р-на.

РАДЗЕВІЧ Станіслаў, н. у 1894, рад. 192-га інж. б-на, памёр ад ран 24.10.1944. Пахаваны каля в. Мазберзе, Латвія.

ВЁСКА АЎГУЛІ

ЖУК Іван Дзяменцьевіч, рад. 123-га гв. сп, памёр ад ран 13.3.1945. Пахаваны ў в. Бейюкрогс Салдускага р-на, Латвія.

ПІЛЕЦКІ Баляслаў Сільвестравіч, н. у 1907, прапаў без вестак у чэрвені 1945.

ПІЛЕЦКІ Міхаіл Францавіч, н. у 1923, яфр.

1012-га сп, загінуў 26.1.1945. Пахаваны каля г. Елгава, Латвія.

ВЁСКА ВАЛЮКІ

КАЛЕСНІКАЎ Ягор Сідаравіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1944.

МАРАЧКОЎСКІ Аляксей Аляксеевіч, н. у 1922, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1944.

МАРАЧКОЎСКІ Пётр Аляксеевіч, н. у 1922, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1944.

ВЁСКА ВАСЬКАВІЧЫ

ВІЛЬЧЫНСКІ Браніслаў Паўлавіч, н. у 1923, сярж., п/п 15307, прапаў без вестак у лютым 1945.

ВЁСКА ВОСТРАЎ

АРЖАНІК Арсенцій Цімафеевіч, н. у 1907, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1944.

АРЖАНІК Віктар Паладзьевіч, н. у 1924, рад. 1-й гв. кав. дыв., загінуў 25.4.1945. Пахаваны ў с. Щудэрфельд каля г. Дрэздэн, Германія.

АРЖАНІК Іван Іванавіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у лютым 1945.

ЛЕМЯШОНАК Васіль Васілевіч, рад. 1253-га сп 378-й сд, загінуў 19.10.1944. Пахаваны ў м. Ауструмі Добельскага р-на, Латвія.

ЛЕМЯШОНАК Лявонцій Паўлавіч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

МІХНО Васіль Нічыпаравіч, н. у 1912, сярж. 64-й сд, прапаў без вестак 9.10.1944.

СЛЕСАРОНАК Фаіна Іосіфаўна, старш., памерла ад ран 20.3.1945. Пахавана ў г. Елгава, Латвія.

ХМЯЛЕЎСКІ Аляксей Аляксеевіч, н. у 1926, рад. асобн. лыж. б-на 360-й сд, загінуў 11.2.1944. Пахаваны ў в. Волкава Шумілінскага р-на.

ХМЯЛЕЎСКІ Іван Сямёнавіч, н. у 1921, рад. 87-й асбр, прапаў без вестак у красавіку 1945.

ХМЯЛЕЎСКІ Сільвестр Андрэевіч, н. у 1907, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ХМЯЛЕЎСКІ Уладзімір Аляксеевіч, н. у 1917 у г. Санкт-Пецярбург, рад., загінуў у нямецкім палоне 10.10.1941.

ХМЯЛЕЎСКІ Цімафей Адамавіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак у снежні 1943.

ЧАПКЕВІЧ Іван Сямёнавіч, н. у 1900, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЯСЬКЕВІЧ Васіль Рыгоравіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак у ліпені 1941.

ВЁСКА ГЕНЕВА

БУБОВІЧ Яўген Ігнатавіч, н. у 1907, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ПЛЮШЫН Іван Сямёнавіч, н. у 1908, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ПУТРА Лявон Фларыянавіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ВЁСКА ГІСЯЛЁВА

БУКЕВІЧ Альфонс Антонавіч, н. у 1907, рад. 162-га ап 43-й сд, прапаў без вестак 23.8.1941.

БУКЕВІЧ Баляслаў Паўлавіч, н. у 1922, прапаў без вестак.

БУКЕВІЧ Браніслаў Мікалаевіч, н. у 1923, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПАЛЯЧОНАК Антон Іванавіч, н. у 1909, танкіст, п/п 14087, загінуў 17.4.1945 у Германіі.

ПАЛЯЧОНАК Ігнат Іванавіч, загінуў каля г. Ленінград у 1941.

З пісьмаў А. І. Палячонка родным

Добры дзень, дарагія браты, сястра, а таксама ўсе родныя і знаёмыя!

Віншую вас з вызваленнем ад трохгадовай

А. І. Палячонак

І. І. Палячонак

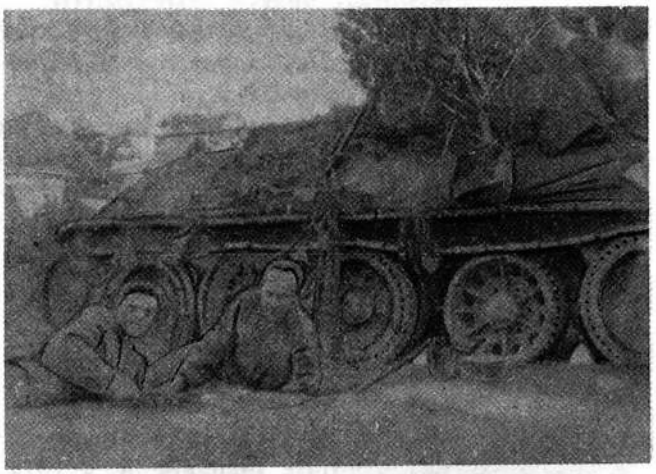

А. І. Палячонак з баявым сябрам каля свайго танка. Польшча, 1944

фашысцкай няволі... Не ведаю, хто з вас застаўся ў жывых, але я спадзяюся, што вы ўсё такі жывыя.

Я зараз знаходжуся ў радах нашай доблеснай Чырвонай Арміі, якая вызваляла родную Беларусь... і паспяхова гоніць ворага на захад. Недалёка той час, калі вораг будзе цалкам разгромлены і ўсе народы, не толькі нашай краіны, але і Заходняй Еўропы, зажывуць мірным і свабодным жыццём. Я зараз на фронце, недалёка ад вас, на Украіне. Б'ём ворага і будзем біць яго бязлітасна, пакуль не даб'ём ва ўласнай бярлозе.

Брат Зянон таксама на фронце, пад Ленінградам, а брат Ігнат загінуў пры абароне Ленінграда ў 1941 годзе...

Пісана ў танку 21.7.44

...Дзень добры!

...Я знаходжуся на польскай зямлі. Рыхтуемся да новых баёў з нямецкімі захопнікамі, шмат гора і пакут яны прынеслі нам і нашаму народу, але час расплаты блізка, і яны адкажуць за ўсё. Хутка мы іх будзем судзіць суровым і бязлітасным судом...

20.11.44

...Шлю вам гарачае чырвонаармейскае прывітанне і паведамляю, што знаходжуся зараз на нямецкай зямлі, за Одэрам... Быў крыху паранены, ляжаў у шпіталі, але зараз ужо зноў на фронце, на перадавой. Зараз ужо хутка скончыцца вайна, і зноў будзем жыць мірным жыццём і будаваць усё разбуранае немцамі. Вораг яшчэ ўпарта супраціўляецца, але хуткі канец яго непазбежны...

Да пабачэння 5.3.45

Пісьмо з паведамленнем аб гібелі А. І. Палячонка

Тав. Палячонак!

17 красавіка 1945 года ў барацьбе з нямецкімі захопнікамі ваш брат, Палячонак Антон Іванавіч, загінуў смерцю храбрых.

Паведамленне аб яго смерці вам выслана на імя райваенкома, у якім ён прызываўся. Высылаю вам фота, якія знаходзіліся у вашага брата.

Выражаю спачуванне.

З прывітаннем Н. Лісак

20.04.45 г.
Палявая пошта 140879

ПАЛЯЧОНАК Дамінік Іванавіч, н. у 1914, санінструктар, удзельнік савецка-фінляндскай вайны, прапаў без вестак.

Д. І. Палячонак

З. І. Палячонак

ПАЛЯЧОНАК Зянон Іванавіч, н. у 1907, марак, памёр адразу пасля вайны.

Пісьмо З. І. Палячонка родным

Дзень добры, дарагі брат Іосіф і сёстры Вера і Ніна. Шлю я вам сваё гарачае чырвонаармейскае прывітанне і жадаю здароўя і сілы ў вашым жыцці і працы. Паведамляю, што пісьмо ваша атрымаў 23 красавіка, за што шмат разоў удзячны. Дарагі брат, я атрымаў пісьмо і ад Антона, але яно ішло больш як месяц, ён быў паранены, ляжаў месяц у шпіталі, але пісаў, што паправіўся і знаходзіцца пад Берлінам. Я ж знаходжуся на Балтыцы. Асабліва не хвалюйцеся. Зараз пакуль трэба ўсімі сіламі завяршыць канчатковую перамогу.

Усім нізкае прывітанне, на гэтым канчаю пісьмо.

Застаюся жывы і здаровы, чаго і вам жадаю. З прывітаннем

З. І. Палячонак

26.04.45 г.

Браты Палячонкі

ВЁСКА ДАВЫДАВА

БЯЛЕЙ Браніслаў Вільгельмавіч, н. у 1919, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БЯЛЕЙ Ян Вільгельмавіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАЦУЛЕВІЧ Мікалай Іванавіч, н. у 1919.

ВІНСКІ Станіслаў Уладзіміравіч, н. у 1920, рад. 650-га бап, загінуў 7.4.1942. Пахаваны ў п. Алмазнае Растоўскай вобл.

МАСЛОЎСКІ Аляксей Баляслававіч, н. у 1915, мал. лейт. 1262-га сп 380-й сд, загінуў 8.2.1945. Пахаваны ў Польшчы.

ХАРЛАШ Ігнат Францавіч, рад. 888-га ап, прапаў без вестак 30.8.1944.

ВЁСКА ДУБРАВА

АЎГУЛЬ Іосіф Браніслававіч, н. у 1921, рад., загінуў 28.3.1943 каля г. Ржэў.

ДУБРА Віталь Дзяменцьевіч, н. у 1921, сярж. 15-га апб 23-га УР, загінуў 11.5.1942. Пахаваны на в-ве Сярэдні Мурманскай вобл.

ДУБРА Сцяпан Пятровіч, н. у 1922, рад. 12-га ааб, загінуў 17.2.1945. Пахаваны ў г. Прыекуле Ліепайскага р-на, Латвія.

ЖАЎНА Браніслаў Вікенцьевіч, мал. сярж. 538-га сп, загінуў 21.1.1944. Пахаваны ў с. Тапцы Краснагвардзейскага р-на Ленінградскай вобл.

ЗАШЧЫРЫНСКІ Андрэй Андрэевіч, н. у 1922, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

САВЕЙКА Ульян Іванавіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЦЯРЭНЯ Павел Аляксандравіч, н. у 1910, прызваны ў Анжэра-Суджанску, рад., прапаў без вестак у верасні 1941.

ЦЯРЭНЯ Уладзімір Аляксандравіч, н. у 1923, прызваны ў Анжэра-Суджанску, рад., прапаў без вестак 14 верасня 1942.

ВЁСКА ЖАЛАБОЎШЧЫНА

БАБІЧАЎ Эдуард Іванавіч, н. у 1923, рад. 41-й тб, загінуў 19.8.1944. Пахаваны ў в. Гравенієкі, Латвія.

ВЁСКА ЗАЛЕШЧЫНА

СКРАДАЛЬ Валянцін Ігнатавіч, н. у 1920, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ЗАШЧЫРЫНА

ЗАШЧЫРЫНСКІ Восіп Восіпавіч, н. у 1912, рад., памёр у нямецкім палоне 17.1.1942.

КАЛЕСНІК Сцяпан Вікенцьевіч, н. у1893, рад. 5-га асобн. буд.-дар. б-на, памёр 26.6.1944. Пахаваны ў г. Канатоп Сумскай вобл.

ПАЎЛАЎ Мікалай Сяргеевіч, н. у 1912, рад. 397-га азад 22-й арміі, памёр 15.2.1942.

ЧАПКЕВІЧ Браніслаў Іосіфавіч, рад. 504-га асобн. мін. б-на сувязі, прапаў без вестак 8.10.1941.

ВЁСКА ЗЕНЬКІ

МАРЫНСКІ Аляксандр Арцёмавіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак у верасні 1941.

МАРЫНСКІ Мікалай Мікалаевіч, н. у 1926, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАРЫНСКІ Пётр Пятровіч, н. у 1904, рад. 146-га сп 44-й сд, загінуў 9.10.1944. Пахаваны ў Латвіі.

МАРЫНСКІ Уладзіслаў Пятровіч, н. у 1913, рад. 273-га сп 104-й сд, прапаў без вестак 25.8.1941.

ПРЫШЧЭПА Карп Мацвеевіч, н. у 1894, рад. 146-га сп 44-й сд, загінуў 30.3.1944. Пахаваны ў в. Пагарэлка б. Сашыхінскага р-на Ленінградскай вобл.

ВЁСКА КАНЧАНЫ

АРЖАНІК Васіль Нічыпаравіч, н. у 1925, рад., п/п 03594, прапаў без вестак у снежні 1944.

АРЖАНІК Нічыпар Вікенцьевіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

АРЖАНІК Савелій Ігнатавіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

АРЖАНІК Фёдар Вікенцьевіч, н. у 1908, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВАЯВОД Васіль Сцяпанавіч, н. у 1908, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВАЯВОДА Аляксандр Ільіч, н. у 1917, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЗІНЬКЕВІЧ Іван Антонавіч, н. у 1918, пасля выхаду з акружэння — партызан Асвейскай брыгады імя М. В. Фрунзе, у снежні 1943 — баец Чырвонай Арміі, памёр ад ран каля г. Віцебск.

ЗІНЬКЕВІЧ Юльян Антонавіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак.

І. А. Зіньквіч

КАЗЛОЎСКІ Нічыпар Ільіч, н. у 1915, рад., загінуў 25.7.1946.

КОРСАКАЎ Аляксандр Калістратавіч, н. у 1908 у Цюменскай вобл., рад., загінуў у нямецкім палоне 14.3.1942.

КУДЛА Фёдар Трафімавіч, н. у 1897, рад. 578-га сп 208-й сд, загінуў 20.9.1944. Пахаваны ў Латвіі.

ЛАЗАРАЎ Аляксей Андрэевіч, н. у 1923, рад. 578-га сп 208-й сд, загінуў 1.9.1944. Пахаваны ў Мадонскім р-не, Латвія.

ЛУКАШОНАК Пётр Пятровіч, н. у 1915, рад., загінуў 27.9.1942. Пахаваны ў р-не Сінявіна каля г. Санкт-Пецярбург.

МАКЕЕНКА Валянцін Іванавіч, мал. сярж. 578-га сп 208-й сд, загінуў 16.2.1945. Пахаваны ў г. Уцена, Літва.

МАРКАЎ Фама Сяргеевіч, н. у 1912, рад., п/п 52690, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МІХНО Лаўрэнцій Максімавіч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МІХНО Пётр Дзмітрыевіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МІХНО Пётр Іванавіч, н. у 1918, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1944.

РУСАК Іван Фёдаравіч, н. у 1920, старш., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

РУСАК Леанід Пятровіч, н. у 1908, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

РУСАК Мікалай Васілевіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

РУСАК Міхаіл Фёдаравіч, н. у 1913, сярж., загінуў у нямецкім палоне 3.11.1941.

РУСАК Рыгор Барысавіч, н. у 1898, рад. 375-га сп 219-й сд, загінуў 25.12.1944. Пахаваны ў г. Добеле, Латвія.

РУСАК Сяргей Пятровіч, н. у 1913, рад. 735-га сп 166-й сд, загінуў 20.2.1944. Пахаваны ў в. Пухі Шумілінскага р-на.

САЎЛУК Арсень Іванавіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

САЎЛУК Віталій Сцяпанавіч, н. у 1908, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

САЎЛУК Іван Гаўрылавіч, н. у 1917, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

САЎЛУК Ілья Мацвеевіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

САЎЛУК Канстанцін Захаравіч, рад. 1174-га сп 348-й сд, загінуў 23.4.1945. Пахаваны ў в. Нойцетаў, Германія.

ФАНДОРКА Пётр Сцяпанавіч, н. у 1907, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ФРАЛЁНАК Васіль Цярэнцьевіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1944.

ФРАЛЁНАК Іван Васілевіч, н. у 1917, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ФРАЛЁНАК Іван Міхайлавіч, н. у 1894, рад. 1336-га сп 319-й сд, загінуў 15.9.1944, Пахаваны ў Латвіі.

ФРАЛЁНАК Пётр Васілевіч, н. у 1919, рад., п/с 25, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ФРАЛЁНАК Фёдар Іванавіч, рад., памёр 17.10.1944. Пахаваны ў г. Чыта.

ЦЫРА Іван Іванавіч, н. у 1917, прызваны ў 1945, прапаў без вестак у 1941.

ВЁСКА КАРАЛЁВА

БУБОВІЧ Антон Войцехавіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

БУБОВІЧ Антон Іванавіч, прапаў без вестак.

БУБОВІЧ Іван Дзяменцьевіч, н. у 1926, рад. 250-га гв. сп 83-й сд, загінуў 30.9.1944. Пахаваны ў г. Вілкавішкіс, Літва.

БУБОВІЧ Станіслаў Дзяменцьевіч, н. у 1918, рад., загінуў 30.4.1944. Пахаваны ў Віцебскай вобл.

ПУТРА Станіслаў Вацлававіч, н. у 1906, рад., сапёр 4-га гв. асобн. мота-інж. б-на, загінуў 27.9.1943. Пахаваны каля в. Клемяты Руднянскага р-на Смаленскай вобл.

ПУТРА Уладзіслаў Уладзіслававіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА КАШЫРЫНА

БУБОВІЧ Браніслаў Вікенцьевіч, н. у 1920, рад., п/я 23, памёр у нямецкім палоне 15.10.1944.

БУБОВІЧ Іосіф Антонавіч, н. у 1925, рад. 93-га гв. сп, загінуў 26.8.1944. Пахаваны ў Мадонскім р-не, Латвія.

БУБОВІЧ Уладзімір Вікенцьевіч, н. у 1913, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВАЗНОВІЧ Рыгор Антонавіч, н. у 1917, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЖУК Мадэст Іванавіч, н. у 1919, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЗАШЧЫРЫНСКІ Іван Ігнатавіч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ЛАДЭЛЕВА

ЗІНЬКЕВІЧ Антон, прапаў без вестак.

ЗІНЬКЕВІЧ Іосіф, прапаў без вестак.

ЗІНЬКЕВІЧ Ізыдор, прапаў без вестак.

КАЛЕСНІК Дзяніс Аляксеевіч, прапаў без вестак.

КАЛЕСНІК Іван Аляксеевіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у чэрвені 1943.

КАЛЕСНІК Лявон Аляксеевіч, прапаў без вестак.

КАЛЕСНІК Мікалай Васілевіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1944.

КАЛЕСНІК Палікарп Пятровіч, рад. 187-га сп, загінуў 14.6.1944. Пахаваны каля г. Выбарг.

КАЛЕСНІК Якаў Герасімавіч, н. у 1913, рад., загінуў 6 верасня 1944.

НЯДБАЛЬСКІ Іван Андрэевіч, н. у 1925, рад. 423-га сп 166-й сд, загінуў 10.2.1944. Пахаваны ў в. Казакі Віцебскага р-на.

ПІЛЮШЫН Данат Іванавіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПІЛЮШЫН Іосіф Іванавіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПІЛЮШЫН Уладзімір Іванавіч, загінуў у нямецкім палоне.

ВЁСКА МАРГУЖОВА

ЖАЎТКЕВІЧ Іван Рыгоравіч, н. у 1907, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАДЫШ Васіль Антонавіч, н. у 1916, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАДЫШ Міхаіл Антонавіч, н. у 1925, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

НЯДБАЛЬСКІ Аляксандр Сцяпанавіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА МОТУЖЫ

МОТУЖ Тавыдор, н. у 1913, прапаў без вестак.

ВЁСКА МУКВЯЦІЦА

БУБОВІЧ Пётр Міхайлавіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БУБОВІЧ Яўлампій Міхайлавіч, н. у 1905, рад. 166-й сд, прапаў без вестак у снежні 1944.

ВАЗНОВІЧ Героній Міхайлавіч, н. у 1926, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВАЗНОВІЧ Пётр Міхайлавіч, н. у 1918, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1944.

ЗАЯЦ Міхаіл Нічыпаравіч, н. у 1925, рад., загінуў 8.4.1944. Пахаваны на ст. Немяшчаева Кіеўскай вобл.

МАРАЧКОЎСКІ Фёдар Каліставіч, н. у 1895, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

МАРЫНСКІ Мікалай Андрэевіч, рад., загінуў 23.4.1945. Пахаваны каля г. Котбус, Германія.

ПАДГАЙСКІ Віктар Мікалаевіч, рад. 975-га сп, 270-й сд, прапаў без вестак 5.10.1944 каля г. Шаўляй, Літва.

ВЁСКА МАШЫНАВА

СУШЫНСКІ Баляслаў, прызваны Сыктыўдзінскім РВК, прапаў без вестак у 1942.

СУШЫНСКІ Віктар, прызваны Сыктыўдзінскім РВК, прапаў без вестак у 1942.

ВЁСКА НАВАЛАКІ

ЯНКОЎСКІ Макар Іванавіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА НАРУШОВА

ДУБРА Пётр Аляксандравіч, н. у 1916, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЖАЎНА Уладзімір Іосіфавіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КОНАХ Андрэй Захаравіч, н. у 1914, рад., п/с 7, прапаў без вестак у кастрычніку 1944 каля г. Белгарад.

САВЕЙКА Антон Сцяпанавіч, н. у 1912, рад. 1192-га сп 357-й сд, загінуў 22.2.1945. Пахаваны каля г. Ліепая, Латвія.

САВЕЙКА Альфонс Рафаілавіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

САВЕЙКА Баляслаў Антонавіч, н. у 1917, рад., прапаў без вестак у верасні 1941.

САВЕЙКА Іван Усцінавіч, н. у 1908, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

САВЕЙКА Іосіф Сцяпанавіч, н. у 1910, рад. 634-га сп 119-й сд, загінуў 8.1.1945.

САВЕЙКА Пётр Міхайлавіч, н. у 1908, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА НОВЫ ДВОР

КАЙРЫШ Сяргей Аляксандравіч, н. у 1922, гв. сярж., памёр ад ран 6.12.1944. Пахаваны ў г. Шаўляй, Літва.

ВЁСКА ПАНІЗОВА

АРЛОЎ Аляксандр Якаўлевіч, н. у 1907, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

АРЛОЎ Іван Міхайлавіч, н. у 1911, прызваны Новасакольніцкім РВК, рад., прапаў без вестак у чэрвені 1944.

АРЛОЎ Ілья Міхайлавіч, н. у 1914, рад. 929-га сп 254-й сд, загінуў 8.2.1942. Пахаваны каля в. Воранцава Стараруского р-на Ноўгарадскай вобл.

БАЙКОЎ Іван Аляксандравіч, н. у 1899, рад., прапаў без вестак у маі 1945.

БАЙКОЎ Павел Аляксеевіч, мал. ваентэхнік 1-й Маск. гв. мсд, памёр ад ран 25.10.1941. Пахаваны ў г. Нара-Фамінск Маскоўскай вобл.

НІКУЛІН Рыгор Аляксеевіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ПЕРАПЕЧКІ

БАРАДА Антон Барысавіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БАСЭВІЧ Іосіф Ульянавіч, н. у 1923, рад., прапаў без вестак у ліпені 1944.

БУБОВІЧ Іосіф Іванавіч, н. у 1907 у в. Арбанава, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1944.

СТАЛЬМАК Антон Сцяпанавіч, н. у 1921, рад. 121-га асобн. інж. б-на, прапаў без вестак 7.10.1941.

І. І. Пілюшын

УРБАН Віталь Дамінікавіч, н. у 1918, матрос-тарпедыст вмб Ханка, прапаў без вестак у жніўні 1941.

ВЁСКА ПЯТРОЎШЧЫНА

БУБАЛА Альбін Дамінікавіч, загінуў 24.8.1941.

КАДЫШ Ігнат Антонавіч, н. у 1909, прапаў без вестак у 1942.

ПІЛЮШЫН Іван Антонавіч, н. у 1909, прапаў без вестак у 1942.

ВЁСКА РУЛАПАВА

АЎДЗЕЕНКА Альбін Антонавіч, н. у 1908, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЯРМАК Франц Станіслававіч, н. у 1923, рад. 886-га асобн. сап. б-на 44-га ск, памёр ад ран 31.5.1945. Пахаваны ў г. Гольберг, Германія.

ЯСЮКЕВІЧ Браніслаў Іосіфавіч, н. у 1903, рад. 743-га сп 131-й сд, загінуў 18.6.1943. Пахаваны ў в. Сцяпанавічы Слуцкага р-на Мінскай вобл.

ВЁСКА САВЕЙКІ

ДУБРА Антон Людвігавіч, н. у 1920, прызваны Кізельскім РВК Пермскай вобл., лейт. 1252-га сп 376-й сд, загінуў 1.5.1942. Пахаваны каля в. Масткі Чудаўскага р-на Наўгародскай вобл.

ВЁСКА СЕНЬКАВА

БАРЫСЭВІЧ Віктар Аляксандравіч, н. у 1925, рад., в/ч 48993, загінуў 28.7.1943. Пахаваны ў в. Жытнікава Пустошкінскага р-на Пскоўскай вобл.

БАРЫСЭВІЧ Прохар Міхайлавіч, рад., п/п 33536, памёр ад ран 30.3.1944. Пахаваны ў в. Дуброва Невельскага р-на Пскоўскай вобл.

БАСЭВІЧ Валяр'ян Рафаілавіч, н. у 1904, рад., прапаў без вестак 28.8.1941.

БУБОВІЧ Віктар Вікенцьевіч, н. у 1910, мал. сярж. 32-й асобн. бр-ды, прапаў без вестак 29.9.1942 каля в. Сінявіна Ленінградскай вобл.

БУБОВІЧ Дзяменцій Ігнатавіч, н. у 1907, рад., прапаў без вестак на пачатку вайны.

БУБОВІЧ Зянон Ігнатавіч, н. у 1909, сярж., загінуў у баях пад Смаленскам у 1943.

ГОМАН Віктар Лаўрэнцьевіч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ДРАЗДОЎСКІ Іван Паўлавіч, н. у 1902, рад. 886-га сп, памёр ад ран 18.1.1945. Пахаваны каля г. Сувалкі, Польшча.

КАДЫШ Іосіф Пятровіч, н. у 1908, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАЛЕСНІК Рыгор Фёдаравіч, н. у 1908, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛАПОШКА Іосіф Іосіфавіч, ст. лейт. 413-га сп, загінуў 6.2.1943. Пахаваны ў в. Юдзіна Залягошчанскага р-на Арлоўскай вобл.

ЛАПОШКА Цэзар Іосіфавіч, н. у 1919, ст. сярж. 163-га сп 11-й сд, загінуў 16.1.1943. Пахаваны каля г. Ленінград.

МАРЫНСКІ Валянцін Пятровіч, н. у 1920, мал. лейт. 912-га сп, памёр ад ран 7.4.1942. Пахаваны ў в. Прачыстая Каменка б. Каменскага р-на б. Калінінскай вобл.

МАРЫНСКІ Мікалай Мікалаевіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак 9.7.1944.

МАШАРСКІ Антон Пятровіч, н. у 1908, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

НЯМЧЫНСКІ Парфен Нічыпаравіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

СКРЫПКА Лаўрэнцій Пятровіч, н. у 1900, рад. 195-й сд, памёр ад ран 15.3.1943. Пахаваны ў г. Цвер.

ЦЯПЛЮК Павел Ігнатавіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у 1943.

ЧЭРНІК Іван Аляксеевіч, сярж. 556-га мін. палка, прапаў без вестак 24.10.1944.

ЧЭРНІК Міхаіл Фёдаравіч, н. у 1909, сярж. 879-га сп 158-й сд, загінуў 29.11.1942. Пахаваны ў в. Зайцава Маладатудскага р-на Цвярской вобл.

ВЁСКА УРАГАВА

БУБОВІЧ Андрэй Ільіч, н. у 1907, рад., п/п 49942, на фронце з першага дня вайны, загінуў 22.6.1943. Пахаваны каля ст. Алфёрава Зах. чыгункі.

БУБОВІЧ Міхаіл Паўлавіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1944.

ГАЦІХА Іван Пятровіч, н. у 1925, рад., прапаў без вестак у маі 1944.

КАЗАЧОНАК Баніфат Пятровіч, н. у 1911, рад. 268-га гв. сп 90-й гв. сд, прапаў без вестак 6.2.1944 каля в. Гуркі Віцебскага р-на.

КАЛЕСНІК Аляксандр Фаміч, н. у 1898, рад. 26-й інж.-сап. бр-ды, загінуў 19.11.1944.

КАЛЕСНІК Ягор Фаміч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛОСЬ Аляксандр Васілевіч, н. у 1916, прызваны Смольнінскім РВК, рад., прапаў без вестак у снежні 1941.

ЛОСЬ Франц Савельевіч, н. у 1916, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАРКЕВІЧ Яўген Яфімавіч, н. у 1900, рад., прапаў без вестак у лютым 1945.

ЯСЮКЕВІЧ Пётр Сямёнавіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЯСЮКЕВІЧ Фёдар Паўлавіч, н. у 1912, прапаў без вестак.

ВЁСКА ХАРКАВА

БАЙКОЎ Мікалай Аляксеевіч, н. у 1905 у в. Панізова, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БУБОВІЧ Аляксандр Фларыянавіч, н. у 1908 у г. Санкт-Пецярбург, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БУБОВІЧ Віталь Фларыянавіч, н. у 1916 у г. Петраград, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАКІЕЎСКІ Антон Ягоравіч, н. у 1921, сярж., танкіст, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

НЯДБАЛЬСКІ Антон Пятровіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1944.

ВЁСКА ХМЕЛЬНІКІ

МЯДЗЕЛЬ Васіль Яўгенавіч, н. у 1922, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1944.

ВЁСКА ЦЕПЛЮКІ

ЗАШЧЫРЫНСКІ Валянцін Альбінавіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у красавіку 1944.

МАЦІЕЎСКІ Валянцін Уладзіміравіч, н. у 1919, рад. 149-га азсп, памёр ад ран 7.12.1945. Пахаваны ў г. Сандамір, Польшча.

НЯДБАЛЬСКІ Віталь Пятровіч, н. у 1913, прызваны Падпарожскім РВК, рад., падрыўнік, прапаў без вестак у кастрычніку 1941.

ЧАПАЕЎСКІ СЕЛЬСАВЕТ

ВЁСКА АРДАЎСКІЯ

БАРОХА Канстанцін Канстанцінавіч, н. у 1920, мал. сярж. 1326-га сп 415-й сд, загінуў 26.11.1944, Пахаваны ў г. Прыекуле, Латвія.

ЗАБАГОНСКІ Мікалай Іванавіч, н. у 1916, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КУКСЁНАК Андрэй Васілевіч, н. у 1910.

КУКСЁНАК Мікалай Пятровіч, н. у 1914, загінуў 19.7.1943 у нямецкім палоне, у канцлагеры г. Катавіцы, Польшча.

КУКСЁНАК Мікіта Трафімавіч, н. у 1916, рад., загінуў у нямецкім палоне 23.10.1941.

МАРАЧКОЎСКІ Аляксандр Герасімавіч, н. у 1914, прапаў без вестак у 1943.

МАРАЧКОЎСКІ Аляксандр Рыгоравіч, рад. 337-га сп, загінуў 1.1.1942. Пахаваны ў Каловальскім р-не, Карэлія.

МАРАЧКОЎСКІ Аляксей Канстанцінавіч, н. у 1904, рад. 843-га сп 238-й сд, прапаў без вестак 2.12.1942 у в. Іванаўка Бельскага р-на Смаленскай вобл.

МАРАЧКОЎСКІ Андрэй Канстанцінавіч, н. у 1911, загінуў у нямецкім палоне.

МАРОЗ Дзмітрый Нічыпаравіч, н. у 1920, прапаў без вестак.

ВЁСКА АСВЕІЦА

БІРУЛЯ Фёдар Захаравіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак.

БУРАК Андрэй Мацвеевіч, н. у 1911, рад. наводчык кулямёта 198-га гв. сп 68-й гв. сд 40-й арміі, загінуў 17.11.1943. Пахаваны ў с. Шчучынка Кагарлыцкага р-на Кіеўскай вобл., Герой Савецкага Саюза.

БУРАК Іван Восіпавіч, н. у 1926, ст. сярж., прапаў без вестак 6.9.1943.

ЗАШЧЫРЫНСКІ Пётр Раманавіч, н. у 1915, рад., памёр у нямецкім палоне 1.1.1942.

ЛАПА Васіль Паўлавіч, н. у 1924, рад. 1117-га сп 332-й сд, памёр ад ран 27.9.1943. Пахаваны ў в. Рацкаўшчына Веліжскага р-на Смаленскай вобл.

ЛАПА Пётр Паўлавіч, н. у 1923, рад., прапаў без вестак у 1942.

СКРЫПКА Сцяпан Паўлавіч, н. у 1915, рад., загінуў у 1941.

СКРЫПКА Фёдар Ягоравіч, н. у 1909, прапаў без вестак у ліпені 1944.

ХМЯЛЕЎСКІ Андрэй Фёдаравіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ХМЯЛЕЎСКІ Апанас Васілевіч, н. у 1915, ст. лейт., загінуў у 1941.

ЦЯРЭНЯ Ілья Аляксеевіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак.

ШЫПЁНАК Мікалай Аляксеевіч, н. у 1924, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1944.

ШЫПІЛА Андрэй Аляксеевіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ШЫПІЛА Іван Іванавіч, н. у 1920, рад., загінуў 25.4.1944 у нямецкім палоне, у лагеры 344, г. Лансдорф, Германія.

ШЫПІЛА Мікалай Аляксеевіч, н. у 1924, рад. 336-га сп, загінуў 30.7.1942. Пахаваны ў в. Рублёва Зубцоўскага р-на Цвярской вобл.

ШЫПІЛА Фама Аляксеевіч, н. у 1907, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЯСЬКОЎ Нічыпар Тарасавіч, н. у 1907, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА БУДЫ

АГУРЭЦКІ Яфім Рыгоравіч, прапаў без вестак.

АЛЯКСАНДРАЎ Ілья Алксеевіч, рад., сапёр в/ч 62928, загінуў 29.2.1944. Пахаваны ля в. Заруклева Полацкага р-на.

ГАРОШКА Уладзімір Пятровіч, н. у 1925, лейт. 718-га сп, памёр ад ран 12.2.1945. Пахаваны у Тухольскім пав. Быдгашцкага ваяв., Польшча.

ЗАВАДСКІ Вікенцій Іванавіч, н. у 1923, прапаў без вестак у 1944.

ЗАВАДСКІ Пётр Сцяпанавіч, н. у 1914, ст. лейт., камандзір пагранзаставы ў г. Брэст, загінуў у першы дзень вайны.

ЗАВАДСКІ Фелікс Ігнатавіч, н. у 1904, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1944.

КАЗУСЬ Іван Іванавіч, прапаў без вестак.

КАЗУСЬ Ілья Іванавіч, прапаў без вестак.

КАЗУСЬ Пётр Міхайлавіч, прапаў без вестак.

КАЗУСЬ Сямён Міхайлавіч, прапаў без вестак.

КАЗУСЬ Трафім Міхайлавіч, прапаў без вестак.

КАЗУСЬ Цярэнцій Апанасавіч, прапаў без вестак.

КАЗУСЬ Яфім Міхайлавіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1944.

ЛАПЕКА Васіль Міхайлавіч, прапаў без вестак.

ЛАПЕКА Дзмітрый Міхайлавіч, н. у 1921, ст. сярж. 18-га гв. сп., памёр ад ран 24.9.1943. Пахаваны у в. Шчокіна Духаўшчынскага р-на Смаленскай вобл.

ЛАПЕКА Іван Ягоравіч, н. у 1900, рад., п/п 53504, прапаў без вестак у студзені 1945.

ЛАПЕКА Мікалай Міхайлавіч, прапаў без вестак.

ЛАПЕКА Сцяпан Фёдаравіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛАПЕКА Ягор Якаўлевіч, прапаў без вестак.

ЛОСЬ Васіль Якаўлевіч, н. у 1914, рад. 486-га сп 177-й сд, загінуў 5.2.1942. Пахаваны каля ст. Пагосце Ленінградскай вобл.

ЛОСЬ Мацвей Якаўлевіч, прапаў без вестак.

ЛОСЬ Фадзей Цімафеевіч, н. у 1913, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАЖЭЙКА Аркадзь Восіпавіч, н. у 1918, мал. сярж. 1195-га сп 360-й сд, загінуў 23.9.1944. Пахаваны каля м. Міса Баўскага р-на, Латвія.

МАКСУЛЬ Даніла Якаўлевіч, прапаў без вестак.

МАКСУЛЬ Іван Калістратавіч, н. у 1922, мал. лейт., лётчык-знішчальнік, загінуў каля г. Нікалаеў у 1943.

МАКСУЛЬ Мікалай Якаўлевіч, н. у 1925, рад. 437-га сп 154-й сд, памёр ад ран 12.7.1944. Пахаваны ў в. Бернатоўшчына Браслаўскага р-на.

МАКСУЛЬ Ягор Якаўлевіч, прапаў без вестак.

МУРАЎЁЎ Арсенцій Сцяпанавіч, сярж. 90-га гв. сп., памёр 29.8.1944. Пахаваны ў Мадонскім р-не, Латвія.

НАВУМАЎ Канстанцін Якубавіч, рад. 148-га сп, загінуў 26.7.1944. Пахаваны ў Шумілінскім р-не.

НАВУМАЎ Мікалай Дзмітравіч, н. у 1923, рад. 107-й арр 327-го ап 186-й сд, загінуў 21.9.1944. Пахаваны каля г. Седльцэ, Польшча.

НЯКРАСАЎ Мікалай Сцяпанавіч, н. у 1924, прапаў без вестак.

НЯКРАСАЎ Пётр Герасімавіч, рад., памёр ад ран у 14-м амсб 26.11.1941. Пахаваны каля в. Б. Манушкіна б. Ленінградскай вобл.

НЯКРАСАЎ Сцяпан Васілевіч, прапаў без вестак.

СКРЫПКА Васіль Іванавіч, н. у 1915.

СКРЫПКА Васіль Рыгоравіч, н. у 1904, рад. 1124 сп 334-й сд, прапаў без вестак 7.10.1943 каля в. Жыльцы Віцебскага р-на.

СКРЫПКА Карп Нічыпаравіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1944.

СКРЫПКА Павел Васілевіч, н. у 1922, рад. 415-га сп, загінуў 12.1.1944. Пахаваны ў в. Окні Новасакольніцкага р-на Пскоўскай вобл.

СКРЫПКА Павел Нічыпаравіч, н. у 1916.

СКРЫПКА Пётр Фёдаравіч, прапаў без вестак.

СКРЫПКА Сцяпан Паўлавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

СКРЫПКА Цімафей Іванавіч, прапаў без вестак.

ЯНКОЎСКІ Кірыл Яфімавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЯНКОЎСКІ Платон Паўлавіч, прапаў без вестак.

ЯНКОЎСКІ Рыгор Ігнатавіч, прапаў без вестак.

ЯНКОЎСКІ Ягор Паўлавіч, н. у. 1919, прапаў без вестак у лютым 1945.

ЯРОХА Павел Пятровіч, прапаў без вестак.

ЯРОХА Павел Ульянавіч, н. у 1908.

ЯРОХА Серафім Андрэевіч, н. у 1907 у в. Ярохі, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЯРОХА Уладзімір Фёдаравіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

ВЁСКА БЯРОЗАЎКА

АДАМЁНАК Мацвей Іванавіч, н. у 1900, прапаў без вестак.

АДАМЁНАК Сяргей Іванавіч, н. у 1898, рад. 64-га сп 21-й гв. сд, загінуў 25.1.1945 каля г. Елгава, Латвія.

ВЁСКА ВАЛЯСЫ

БАРОХА Аляксандр Цімафеевіч, прапаў без вестак.

ІВАНОЎ Ягор Емяльянавіч, н. у 1912.

ВЁСКА ВАСІЛЕЎШЧЫНА

СЛЕСАРОНАК Васіль Пятровіч, н. у 1919, ст. сярж. 27-га асобн. гв. танк. палка, памёр ад ран 6.7.1943. Пахаваны ў с. Беразавец Курскай вобл.

СЛЕСАРОНАК Фёдар Пятровіч, н. у 1925, рад. 210-га гв. сп 71-й гв. сд, загінуў 23.6.1944. Пахаваны ў в. Галыні Бешанковіцкага р-на.

ФАНДОРКА Ігнат Віктаравіч, н. у 1925, рад., прапаў без вестак у ліпені 1944.

ФАНДОРКА Пётр Уладзіміравіч, н. у 1915, рад., прапаў без вестак.

ЧАПКЕВІЧ Барыс Яфімавіч, н. у 1912, рад., загінуў у нямецкім канцлагеры ў г. Глыбокае ў 1941.

ЧАПКЕВІЧ Фёдар Яфімавіч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ВЯЛІКАЕ СЯЛО

АЛЕКСІН Ігнат Сцяпанавіч, прапаў без вестак.

АЛЕКСІН Сямён Дзмітрыевіч, н. у 1906, рад. 3-га асб 28-й асобн. стр. бр-ды, прапаў без вестак 15.8.1942 каля в. Ляўшчына Карманаўскага р-на Смаленскай вобл.

АТРОШЧАНКА Дзмітрый Гаўрылавіч, мал. лейт. 496-га сп 148-й сд, загінуў 23.6.1942. Пахаваны ў в. Сасноўка Лівенскага р-на Арлоўскай вобл.

ЗАБАЛОТНІК Мікалай Мікалаевіч, н. у 1923, рад. 553-й арс 332-й сд, загінуў 23.11.1944. Пахаваны ў п. Нікрацэ, Латвія.

ЗАБАЛОТНІК Павел Антонавіч, н. у 1911, прызваны Сыктыўдзінскім РВК, прапаў без вестак у 1942.

ЗАБАЛОТНІК Уладзімір Антонавіч, н. у 1916, прызваны Сыктыўдзінскім РВК, прапаў без вестак у 1942.

ЗАВАДСКІ Іосіф Рыгоравіч, н. у 1912, радавы, прапаў без вестак у лютым 1945.

ЗАШЧЫРЫНСКІ Міхаіл Пятровіч, мал. лейт., камандзір кулямёт. узвода, загінуў 11.3.1945. Пахаваны каля г. Гданьск, Польшча.

КАЛЕСНІКАЎ Сяргей Апанасавіч, н. у 1910, рад. 47-га гв. сп 21-й гв. сд, загінуў 25.3.1945 каля г. Ліепая, Латвія.

КОНАНАЎ Іван Лявонавіч, н. у 1923, прапаў без вестак.

ЛАБЭЦКІ Уладзімір Іосіфавіч, рад. 19-га гв. сп, прапаў без вестак 27.3.1945.

ЛАПОШКА Міхаіл Якаўлевіч, н. у 1912, рад, прапаў без вестак у сакавіку 1944.

ЛОСЬ Міхаіл Піліпавіч, н. у 1905, рад. 1195-га сп 360-й сд, загінуў 23.2.1945. Пахаваны каля г. Тукумс, Латвія.

ЛОСЬ Якаў Ігнатавіч, н. у 1919, рад. 101-га гв. сп, загінуў 22.4.1945. Пахаваны каля г. Кюстрын, Германія.

ЛУКАШОНАК Дзмітрый Паўлавіч, н. у 1918, рад, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛУКАШОНАК Мікалай Ільіч, н. у. 1901, рад. 198-га сп, памёр ад ран 24.11.1944. Пахаваны ў г. Рэзекне, Латвія.

ОБУХ Рыгор Акімавіч, н. у 1922, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

ПРАСНЯК Якаў Максімавіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1944.

ПУДАЎ Пётр Пятровіч, н. у 1922, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

РУСАК Аркадзь Ягоравіч, н. у 1910, рад. 1117-га сп 332-й сд, загінуў 16.10.1944. Пахаваны ў г. Мажэйкяй, Літва.

РУСАК Сямён Сямёнавіч, н. у 1906, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

РУСАК Якаў Сямёнавіч, н. у 1916, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

САМУСЁЎ Міхаіл Міхайлавіч, н. у 1909, прапаў без вестак.

СЕМЕНІК Іван Антонавіч, н. у 1920, загінуў 2.4.1943. Пахаваны у в. Воранава б. Мгінскага р-на Ленінградскай вобл.

СІНЕЛЬНІКАЎ Міхаіл Мацвеевіч, н. у 1917, лейт. вучэбн. б-на 417-й сд, загінуў 7.1.1943. Пахаваны на ст. Мар'інская.

СКРЫПКА Аляксей Васілевіч, н. у 1894, рад. сапёр 489-га сб, памёр ад ран 23.3.1943. Пахаваны ў г. Іванава.

СКРЫПКА Андрэй Сямёнавіч, н. у 1923, прапаў без вестак.

СКРЫПКА Іван Пятровіч, н. у 1918, ст. сярж. асобн. лыж. б-на 310-й сд, загінуў 16.1.1944. Пахаваны каля в. Капцы Ноўгарадскага р-на Ноўгарадскай вобл.

СКРЫПКА Мікалай Дзмітрыевіч, н. у 1924, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

СОКАЛАЎ Ягор Раманавіч, н. у 1915 у Полацкім р-не, сярж. 18-га гскп, памёр ад ран 25.5.1944. Пахаваны каля в. Малахі Себежскага р-на Пскоўскай вобл.

ЮРЧАНКА Іван Аляксеевіч, н. у 1909, прапаў без вестак.

ЮРЧАНКА Уладзімір Паўлавіч, н. у 1922, прапаў без вестак у сакавіку 1944.

ВЁСКА ГАРАДЗІЛАВІЧЫ

АДАМЁНАК Дзмітрый Фаміч, прапаў без вестак.

АДАМЁНАК Іван Мітрафанавіч, н. у 1926, рад. 1188-га сп 357-й сд, загінуў 19.7.1944. Пахаваны ў г. Рокішкіс, Літва.

АДАМЁНАК Іван Філіпавіч, рад., прапаў без вестак у лютым 1945.

АДАМЁНАК Мацвей Фаміч, прапаў без вестак.

АДАМЁНАК Якаў Фаміч, прапаў без вестак.

БАРОХА Васіль Логінавіч, н. у 1922, прапаў без вестак.

БАРОХА Ілья Фёдаравіч, н. у 1904, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БУБОВІЧ Аляксандр Ігнатавіч, н. у 1919, рад. 212-й асобн. адн., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БУБОВІЧ Мікалай Ігнатавіч, н. у 1921, рад., загінуў 10.3.1945. Пахаваны ў Польшчы.

ЖОЎНЕР Самуіл Захаравіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЗАБАГОНСКІ Міхаіл Апанасавіч, н. у 1913, мал. лейт. 183-га азад, прапаў без вестак у снежні 1941.

ЗАБАГОНСКІ Сямён Апанасавіч, н. у 1907, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЗАБАЛОТНІК Іосіф Апанасавіч, н. у 1918, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАЛЕСНІК Мікалай Васілевіч, н. у 1922, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАЛЕСНІК Сямён Васілевіч, рад. в/ч 44916, загінуў 7.4.1945. Пахаваны ў г. Ашмяны.

КАПУСТА Апанас Піліпавіч, н. у 1921, прапаў без вестак.

КАПУСТА Сямён Фёдаравіч, н. у 1912, рад. 93-га гв. сп 29-й гв. сд, загінуў 20.8.1944. Пахаваны ў р-не г. п. Лубана, Латвія.

КРЫВІЦКІ Аляксей Аляксеевіч, н. у 1925, рад. 735-га сп 166-й сд, загінуў 20.2.1944. Пахаваны ў в. Пухі Шумілінскага р-на.

КУРАШ Сямён Іванавіч, рад. памёр ад ран 12.3.1942. Пахаваны каля в. Азер'е Тамілінскага р-на Ленінградскай вобл.

КУРЭЦ Аляксандр Паўлавіч, н. у 1908, ст. сярж., прапаў без вестак у маі 1942.

КУРЭЦ Іосіф Іванавіч, н. у 1919, рад. 360-га штурм. гв. п 2-й гв. сд 49-й арміі, загінуў у 1942 пад Масквой.

КУРЭЦ Пётр Іванавіч, н. у 1919, рад. 360-га штурм. гв. п. 2-й гв. сд, прапаў без вестак у чэрвені 1941.

МАКЕЕНАК Аляксей Сцяпанавіч, н. у 1924, рад. 938-га сп 306-й сд, загінуў 27.12.1944. Пахаваны у г. Прыекуле, Латвія.

МАКЕЕНАК Васіль Сцяпанавіч, н. у 1926, рад., прапаў без вестак 30.9.1944.

МАКЕЕНАК Васіль Сямёнавіч, н. у 1926, рад., п/п 11195, прапаў без вестак у снежні 1944.

МАКЕЕНАК Захар Купрыянавіч, н. у 1909, прапаў без вестак у сакавіку 1944.

МАКЕЕНАК Іван Андрэевіч, н. у 1914, старш. І ст., нам. камандзіра аддз. аўтаматчыкаў 384-га асобн. б-на марской пяхоты Чарнаморскага Флоту, загінуў у баі ў час дэсанту ў г. Мікалаеў 27.3.1944, Герой Савецкага Саюза.

МАКЕЕНАК Іван Фаміч, н. у 1905, прапаў без вестак.

МАКЕЕНАК Міхаіл Сямёнавіч, н. у 1921, рад. 1025-га сп 291-й сд, загінуў 13.4.1943. Пахаваны ў п. Красны Бор Тосненскага р-на Ленінградскай вобл.

МАКЕЕНАК Павел Васілевіч, н. у 1904, рад. памёр ад ран 21.2.1944. Пахаваны у в. Дворышча Шумілінскага р-на.

МАКЕЕНАК Павел Тумашавіч, н. у 1913, памёр у нямецкім палоне 9.1.1942.

МАКЕЕНАК Фёдар Пятровіч, н. у 1904, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАКЕЕНАК Якаў Купрыянавіч, н. у 1901, рад. 88-га сп 28-й сд, загінуў 17.2.1945. Пахаваны ў г. Добеле, Латвія.

МАРОЗ Іван Сямёнавіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАРОЗ Сямён Сямёнавіч, н. у 1919, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАРОЗ Фёдар Аляксеевіч, н. у 1911, рад. памёр у нямецкім палоне 9.9.1941.

МАЦЯС Сяргей Нічыпаравіч, н. у 1913, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПРОХАРАЎ Міхаіл Іванавіч, н. у 1902, рад. 47-й сд, загінуў 29.9.1944. Пахаваны ў в. Чайкі Себежскага р-на Пскоўскай вобл.

ПУДАЎ Міхаіл Васілевіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

САЎЛУК Васіль Васілевіч, н. у 1922, рад. 360-й сд, прапаў без вестак 8.2.1944 каля в. Прыднікі пад Віцебскам.

САЎЛУК Мікалай Іванавіч, н. у 1922, рад. 1197-га сп 360-й сд, загінуў 3.1.1943. Пахаваны ў в. Барэцкія Усвяцкага р-на Пскоўскай вобл.

САЎЛУК Мікалай Ільіч, н. у 1921, рад. 40-га асб, загінуў у 1942. Пахаваны ў с. Круцічы Смаленскай вобл.

САЎЛУК Парфен Васілевіч, н. у 1907, рад. 1197-га сп 360-й сд, загінуў 13.8.1943. Пахаваны у в. Капусціна Усвяцкага р-на Пскоўскай вобл.

СІЦЬКО Аркадзь Сцяпанавіч, н. у 1912 у в. Баркова, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

СКРОБ Лявон Фёдаравіч, н. у 1908, прызваны на пачатку вайны, прапаў без вестак.

СКРОБ Рыгор Васілевіч, н. у 1915, ст. сярж. 88-га сп 28-й сд, загінуў 29.11.1942. Пахаваны ў в. Астрожня Велікалуцкага р-на Пскоўскай вобл.

СУВОРАЎ Павел, прапаў без вестак.

ЦЯРЭНЯ Барыс, н. у 1922, б. партызан, прапаў без вестак.

ЦЯРЭНЯ Іван Архіпавіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЦЯРЭНЯ Ягор Архіпавіч, н. у 1912, прызваны Ціхвінскім РВК, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1944.

ШАБАЛОЎСКІ Васіль Іосіфавіч, н. у 1922, рад., загінуў 20.2.1944. Пахаваны ў в. Казакі Гарадоцкага р-на.

ШАБАЛОЎСКІ Васіль Міхайлавіч, н. у 1908 у в. Дзедзіна, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ШАБАЛОЎСКІ Іван Андрэевіч, прапаў без вестак.

ШАБАЛОЎСКІ Павел Ільіч, н. у 1907, рад., прапаў без вестак у красавіку 1945.

ШАБАЛОЎСКІ Сяргей Міхайлавіч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1944.

ШУДНЕЎ Уладзімір Іванавіч, н. у 1900, прапаў без вестак.

ВЁСКА ГАЎРЫЛІНА

АЎСЕЕЎ Пётр Сцяпанавіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак.

БАРАНАЎ Міхаіл Аляксандравіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак.

ЗАХАРЭНКА Міхаіл Іванавіч, н. у 1919, рад., прапаў без вестак.

ЗАХАРЭНКА Фёдар Барысавіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак.

ЗАХАРЭНКА Цімафей Пятровіч, н. у 1913, рад., прапаў без вестак.

МАШКЕТАЎ Захар Рыгоравіч, н. у 1920 у в. Бель Крычаўскага р-на, рад. 8-га інж. палка, загінуў у нямецкім палоне 5.8.1944.

САВЕЛЬЕЎ Іван Сямёнавіч, рад., прапаў без вестак.

СПІРЫДОНАЎ Аляксандр Яфімавіч, н. у 1925, рад. 1278-га сп 391-й сд, загінуў 23.1.1945. Пахаваны каля п. Джукстэ, Латвія.

СЯМЁНАЎ Павел Іванавіч, мал. сярж., прапаў без вестак 24.3.1943.

ШУДНЕЎ Уладзімір Пятровіч, н. у 1914, рад., загінуў у 1943.

ВЁСКА ГЛІНЦЫ

АЛЬШЭЎСКІ Васіль Макаравіч, н. у 1910 у в. Міхаліна, рад., прапаў без вестак у чэрвені 1944.

АЛЬШЭЎСКІ Канстанцін Паўлавіч, н. у 1912, прапаў без вестак.

ГАНЧАРОНАК Аляксей Восіпавіч, н. у в. Міхаліна, рад. 249-га гв. сп, загінуў 16.8.1944. Пахаваны ў Мадонскім р-не, Латвія.

ГАНЧАРОНАК Іван Аляксандравіч, н. у 1913, рад. 46-й мбр, загінуў 17.9.1943. Пахаваны ў в. Падселле Духаўшчынскага р-на Смаленскай вобл.

ГАНЧАРОНАК Лаўрэн Аляксандравіч, н. у 1906, прапаў без вестак.

ГАНЧАРОНАК Сяргей Сцяпанавіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КЛІШАЎ Іван Віктаравіч, н. у 1925, рад. 46-й мбр, загінуў 17.9.1943. Пахаваны ў в. Падселле Духаўшчынскага р-на Смаленскай вобл.

ВЁСКА ДАБРАПЛЁСЫ

ЗАКРЭЎСКІ Іван Пятровіч, н. у 1924, прапаў без вестак.

ЗАКРЭЎСКІ Іван Сцяпанавіч, н. у 1923, прызваны ў армію з партызан, лейт., загінуў у Германіі ў 1945 г.

ЗАКРЭЎСКІ Іван Якаўлевіч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЗАКРЭЎСКІ Мікалай Андрэевіч, рад., п/п 5350, загінуў 5.2.1944. Пахаваны ў в. Волкава Шумілінскага р-на.

ЗАКРЭЎСКІ Ягор Іванавіч, н.у 1906, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАВАЛЁНАК Пётр Васілевіч, н. у 1916 у в. Захарава Расонскага р-на, рад., загінуў у нямецкім палоне 7.11.1941.

КУРАШ Мікалай Віктаравіч, н. у 1924, прапаў без вестак.

КУРАШ Сямён Анісімавіч, н. у 1923.

ВЁСКА ДЗЯНІСЕНКІ

КАЛМЫЧЭЎСКІ Георгій Іванавіч, н. у 1924, рад., прапаў без вестак у 1943.

КАЛМЫЧЭЎСКІ Мікалай Мікалаевіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАРЦЕНКА Васіль Іосіфавіч, н. у 1915, прапаў без вестак.

КАРЦЕНКА Мікалай Іосіфавіч, н. у 1924, рад. 938-га сп 306-й сд, загінуў 27.1.1945.

МАРАЧКОЎСКІ Васіль Мартынавіч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

МАРОЗ Дзмітрый Пракопавіч, н. у 1901, рад. 1154-га ап, загінуў 14.1.1945. Пахаваны ў Гарволінскім пав. Варшаўскага ваяв., Польшча.

ВЁСКА ДОМАНАВА

АЎСЕЕЎ Пётр Захаравіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЖУК Станіслаў Вікенцьевіч, н. у 1922, ст. лейт. 220-га ап 201-й сгкд, загінуў 14.9.1944. Пахаваны ў Эстоніі.

КАЗЛОЎСКІ Іван Пятровіч, н. у 1921, ст. сярж. 150-й атб, загінуў 15.1.1945. Пахаваны каля г. Кельцэ, Польшча.

ШАНДАЎ Мікалай Васілевіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак у ліпені 1941.

ЯРМАК Іосіф Станіслававіч, н. у 1914, сярж., прапаў без вестак 24.9.1941 каля в. Кікерыцы.

ВЁСКА ДУБРОВЫ

АБЛЕЦ Сямён Ануфрыевіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак у ліпені 1944.

АБЛЕЦ Сямён Данілавіч, н. у 1906, прапаў без вестак.

АНІСІМАЎ Андрэй Дзмітрыевіч, рад., памёр ад ран 22.10.1943. Пахаваны каля в. Васютнікі Зубцоўскага р-на Цвярской вобл.

АНІСІМАЎ Мацвей Аляксандравіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

АНІСІМАЎ Мікалай Тарасавіч, н. у 1919, рад., памёр ад ран 30.1.1944. Пахаваны ў в. Ромцы Тосненскага р-на Ленінградскай вобл.

АНІСІМАЎ Піліп Дзмітрыевіч, н. у 1910.

БУТРАМЕЙ Сямён Іванавіч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЖОРАЎ Платон Пятровіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1944.

ЖОРАЎ Сямён Іванавіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1944.

ЗАШЧЫРЫНСКІ Андрэй Андрэевіч, н. у 1922, б. настаўнік Боркавіцкай школы, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

ЗУНДА Іван Іванавіч, н. у 1925, загінуў каля г. Віцебск.

КУРАШ Дзмітрый Фёдаравіч, н. у 1919, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1944.

КУРАШ Іван Дзмітрыевіч, н. у 1925, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1944.

КУРАШ Іван Ільіч, н. у 1926, рад. 154-га гв. сп. 51-й гв. сд., загінуў 6.8.1944. Пахаваны ў г. Біржай, Літва.

КУРАШ Мікалай Сцяпанавіч, н. у 1919, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КУРАШ Ягор Фёдаравіч, н. у 1911, рад. 910-га сп 243-й сд, загінуў 11.2.1942. Пахаваны ў в. Панічына б. Калінінскай вобл.

ЛОСЬ Васіль Раманавіч, н. у 1919, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛОСЬ Іван Міхайлавіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

ЛОСЬ Ігнат Паўлавіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛОСЬ Марк Андрэевіч, н. у 1922, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЛОСЬ Сяргей Раманавіч, н. у 1923, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛОСЬ Яўген Паўлавіч, н. у 1922, вызвалены з лагера Печлаг, 26.8.1942 прызваны Кожвінскім РВК, прапаў без вестак у сакавіку 1945.

НОВІК Васіль Міхайлавіч, н. у 1915, рад. 658-га сп 218-й сд, памёр ад ран 22.4.1945. Пахаваны каля г. Вроцлаў, Польшча.

НОВІК Дзмітрый Міхайлавіч, н. у 1920.

НЯКРАСАЎ Дзмітрый Пятровіч, рад., загінуў 13.2.1944. Пахаваны ў Гарадоцкім р-не.

ПЛЮШЧЫК Антон Канстанцінавіч, н. у 1923, яфр. 432-га ап РГК, загінуў 15.10.1942. Пахаваны ў в. Кудрына Зубцоўскага р-на Цвярской вобл.

ПЛЮШЧЫК Віктар Антонавіч, н. у 1923, рад. 268-га гв. сп 4-й УА, памёр ад ран 10.2.1944. Пахаваны на ст. Клясціца Невельскага р-на Пскоўскай вобл.

СКРЫПКА Васіль Ігнатавіч, н. у 1912, рад. 88-га сп 28-й сд, загінуў 15.5.1943. Пахаваны каля в. Косава Велікалуцкага р-на Пскоўскай вобл.

СКРЫПКА Іван Аляксеевіч, н. у 1919, прызваны ў 1939 у Себежы, прапаў без вестак у красавіку 1943.

СКРЫПКА Міхаіл Пятровіч, н. у 1912, прызваны у 1941, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1944.

СЛАБАДА Апанас Міхайлавіч, н. у 1910, прызваны ў 1941, прапаў без вестак.

СЛАБАДА Васіль Васілевіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак у 1944.

СЛАБАДА Іван Васілевіч, рад. 152-га тб, загінуў 25.1.1945. Пахаваны ў в. Бабіцэ Шлёнскага ваяв., Польшча.

СЛАБАДА Мікалай Васілевіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1944.

СЛАБАДА Мікалай Восіпавіч, рад., загінуў 30.8.1942. Пахаваны ў в. Пушкары Смаленскай вобл.

СЛАБАДА Міхаіл Міхайлавіч, рад., в/ч 95926, загінуў у лістападзе 1944.

СЛАБАДА Сяргей Васілевіч, н. у 1919, сяржант. 15-й мсбр, загінуў 25.2.1943. Пахаваны ў в. Глотаўка Дзмітраўскага р-на Курскай вобл.

СЛАБАДА Ягор Сямёнавіч, н. у 1916.

СЧАСНЫ Аляксей Васілевіч, н. у 1919, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

СЧАСНЫ Іван Васілевіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

СЧАСНЫ Раман Іванавіч, н. у 1913, вызвалены з лагера «Воркутстрой» па адбыцці тэрміну пакарання, 7.5.1943 прызваны Кожвінскім РВК.

СЧАСНЫ Якаў Андрэевіч, рад. 1336-га сп, загінуў 23.1.1945. Пахаваны ў г. Палеск Калінінградскай вобл.

ВЁСКА ЕЛЬНІЦА

ГРЫБОЎСКІ Іван Купрыянавіч, н. у 1916, рад., памёр у нямецкім палоне 25.12.1941.

МАРОЗ Аляксандр Міхайлавіч, н. у 1919, рад., прапаў без вестак у снежні 1943.

МАРОЗ Васіль Іванавіч, н. у 1906, рад. разведчык, прапаў без вестак у 1941.

МАРОЗ Іван Іосіфавіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАРОЗ Пётр Іосіфавіч, н. у 1907, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ЗАГРАЗНА

ДАШКЕВІЧ Андрэй Паўлавіч, н. у 1907, загінуў каля г. Рыга ў 1945.

ВЁСКА ЗАЛУЧЧА

БАРОХА Макар Антонавіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БАРОХА Павел Цімафеевіч, н. у 1907, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БАРОХА Сяргей Іосіфавіч, н. у 1925, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БАРОХА Якаў Піліпавіч, н. у 1905, рад., памёр ад ран 30.10.1941. Пахаваны ў г. Куўшынава Цвярской вобл.

ГІГЕЛЬ Трафім Мікалаевіч, н. у 1907 у в. Рэвуты, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ГІГЕЛЬ Ульян Мікалаевіч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЗАБАГОНСКІ Васіль Сяргеевіч, н. у 1923, рад. 1259-га сп 381-й сд, загінуў 15.3.1944. Пахаваны ў в. Чайкі Себежскага р-на Пскоўскай вобл.

КАЛМЫЧЭЎСКІ Фёдар Максімавіч, н. у 1917, рад. 87-га аб 258-й сд, памёр ад ран 17.2.1944. Пахаваны ў в. Барсукі Жаркоўскага р-на Цвярской вобл.

КАЛМЫЧЭЎСКІ Ягор Вікенцьевіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

МАРОЗ Васіль Ягоравіч, н. у 1913.

МАРОЗ Мікалай Ягоравіч, рад. 360-й сд, загінуў 29.5.1944. Пахаваны ў в. Асінаўка Полацкага р-на.

МАРОЗ Павел Антонавіч.

МАРОЗ Пётр Ягоравіч, н. у 1921, рад. 13-га сп, прапаў без вестак 25.9.1944.

ТРАНЧОНАК Сцяпан Аляксандравіч, н. у 1909, загінуў у нямецкім палоне ў 1942.

ТРАНЧОНАК Сцяпан Лаўрэнцьевіч, н. у 1915 у в. Рэвуты, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ІГНАЛІНА

БУРАК Сямён Трафімавіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак 10.9.1944.

КАЛЕСНІКАЎ Фёдар Кліменцьевіч, н. у 1904, прызваны ў г. Кем, Карэлія, старш. 482-га сп 131-й сд, загінуў 21.3.1944. Пахаваны ля в. Кірыкукю Нарвскага р-на, Эстонія.

КУХАРАЎ Уладзімір Яфрэмавіч, н. у 1921 у в. Каменка, мал. сярж. 70-й мбр, памёр ад ран 11.10.1944. Пахаваны на мысе Мішукоў-Цітаўка, Карэлія.

МАКСУЛЬ Павел Антонавіч, н. у 1904, рад. 749-га сп 125-й сд, памёр ад ран 29.1.1945. Пахаваны ў м. Тарнаў, Германія.

ПІЛЕЦКІ Канстанцін Сцяпанавіч, н. у 1922, рад., прапаў без вестак.

ПІЛЕЦКІ Сяргей Сяргеевіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак.

ПУЗАНСКІ Васіль Барысавіч, н. у 1912, прызваны Пронскім РВК Разанскай вобл., сярж., механік, прапаў без вестак у кастрычніку 1944 каля г. Елгава, Латвія.

ПУЗАНСКІ Мікіта Гаўрылавіч, н. у 1916, сярж., прапаў без вестак.

СЛЕСАРОНАК Міхаіл Фёдаравіч, н. у 1907, рад., прапаў без вестак.

СТРЫГА Андрэй Мітрафанавіч, н. у 1922, прапаў без вестак.

УРБАН Арсенцій Аляксандравіч, н. у 1915, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ФЕДАРЭНКА Васіль Іванавіч, рад., прапаў без вестак.

ФРАЛЁНАК Дзмітрый Усцінавіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак.

ХМЯЛЕЎСКІ Іван Іванавіч, н. у 1910, рад. памёр у нямецкім палоне 27.10.1941.

ХМЯЛЕЎСКІ Сямён Іванавіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1944.

ЧАПКЕВІЧ Адольф Іосіфавіч, н. у 1916, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЧАПКЕВІЧ Георгій Іосіфавіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЧАПКЕВІЧ Мікалай Мікалаевіч, н. у 1924, рад., в/ч 28692, памёр ад ран 20.4.1945. Пахаваны ў прав. Брандэнбург, Германія.

ЧАПКЕВІЧ Станіслаў Іосіфавіч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ШРОМ Васіль Усцінавіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ШЫПІЛА Захар Дзмітрыевіч, н. у 1907, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ВЁСКА ІЗУБРЫЦА

БАРОХА Лявон Міхайлавіч, н. у 1906, памёр ад ран у 1944.

ГІГЕЛЬ Пётр Васілевіч, н. у 1896 у в. Зябкі, рад. 543-га сп 120-й сд, загінуў 30.7.1944. Пахаваны ў п. Сіламяэ, Эстонія.

МАКЕЕНАК Аляксей Міхайлавіч, н. у 1920, рад., загінуў у г. Ленінград.

МАКЕЕНАК Васіль Канстанцінавіч, н. у 1905, рад. 329-га гв. сп 101-й гв. сд, прапаў без вестак 4.4.1945.

МАКЕЕНАК Іван Уладзіміравіч, прапаў без вестак.

МАКЕЕНАК Ігнат Ігнатавіч, н. у 1916, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАКЕЕНАК Мікалай Сямёнавіч, н. у 1926, рад., прапаў без вестак у маі 1944.

МАКЕЕНАК Павел Цімафеевіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАКЕЕНАК Фёдар Пятровіч, н. у 1904, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАКЕЕНАК Цімафей Емяльянавіч, прапаў без вестак

МАКЕЕНАК Ягор Емяльянавіч, н. у 1904, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЧАРНАВОК Андрэй Цімафеевіч, н. у 1899, удзельнік грамадзянскай вайны, б. партызан брыгады імя М. В. фрунзе, на фронце з 1942, загінуў каля г. Спас-Дземснск у 1943.

ВЁСКА КАБЫЛЕНЦЫ

БАРОХА Аляксандр Міхайлавіч, н. у 1909, прапаў без вестак.

БАРОХА Мікалай Міхайлавіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

БАРОХА Мікалай Піліпавіч, н. у 1905, рад., загінуў у нямецкім палоне 25.11.1941.

БАРОХА Павел Міхайлавіч, н. у 1911, рад., загінуў у жніўні 1941.

БАРОХА Пракоп Міхайлавіч, н. у 1925, яфр. 192-га інж.-сап. б-на 26-й інж.-сап. бр-ды, загінуў 9.5.1945. Пахаваны ў г. Ауцэ, Латвія.

БЕКІС Якаў Якаўлевіч, н. у 1894, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ГРАДУН Іван Іванавіч, рад. 1067-га сп 311-й сд, памёр ад ран 21.7.1944. Пахаваны ў в. Першамайская.

ДЗЕНІСЁНАК Канстанцін Пятровіч, н. у 1920, прапаў без вестак у верасні 1944.

ВЁСКА КАСТРОВА

ВАРАНЕЦКІ Васіль Пракопавіч, н. у 1911, прапаў без вестак.

ВАРАНЕЦКІ Георгій Яфімавіч, н. у 1922, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВАРАНЕЦКІ Мікалай Піліпавіч, н. у 1919, рад., прапаў без вестак у снежні 1941.

КУЛЬБІЦКІ Васіль Рыгоравіч, н. у 1922, рад. 159-га азсп, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛУКАШОНАК Аляксей Барысавіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЛУКАШОНАК Арсеній Іванавіч, н. у 1914 у в. Сідоранкі, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛУКАШОНАК Герасім Барысавіч, рад., прапаў без вестак.

ЛУКАШОНАК Фёдар Уладзіміравіч, рад., прапаў без вестак.

ЛЯМНІЦКІ Аляксандр Дзмітрыевіч, н. у 1907, прызваны Корткераскім РВК, рад., памёр ад ран 7.7.1942.

ЛЯМНІЦКІ Барыс Пятровіч, н. у 1922, рад. 46-га кав. палка 13-й гв. кав. дыв., загінуў 5.4.1945. Пахаваны каля м. Малацкі, Чэхаславакія.

ЛЯМНІЦКІ Іван Андрэевіч, рад., прапаў без вестак.

ЛЯМНІЦКІ Іван Дзмітрыевіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПУЗАНСКІ Андрэй Мікалаевіч, рад., прапаў без вестак.

ТУЧЫНСКІ Мікалай Пятровіч, н. у 1927, прапаў без вестак.

ФРАЛЁНАК Іван Сямёнавіч, н. у 1912, танкіст, загінуў каля г. Віцебска.

ЯРОМЕНАК Аляксандр Іванавіч, н. у 1922, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЯРОМЕНАК Сцяпан Сямёнавіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак у студзені 1942.

ЯСЬКОЎ Дзмітрый Іванавіч, н. у 1907, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1944.

ЯСЬКОЎ Павел Іванавіч, лейт. 152-га тб, загінуў 17.2.1945. Пахаваны ў Германіі.

ВЁСКА КРАСОВА

БЕРАГАВОЙ Гаўрыла Іванавіч, н. у 1911, радавы, прапаў без вестак у лютым 1945.

ВАРАНЕЦКІ Васіль Аляксандравіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВАРАНЕЦКІ Генадзь Цярэнцьевіч, н. у 1923, рад. 1023-га сп 307-й сд, памёр ад ран 7.11.1944. Пахаваны ў г. Тжцаннэ, Польшча.

ВАРАНЕЦКІ Максім Аляксандравіч, н. у 1915, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КУРАШ Пётр Пятровіч, н. у 1926, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

КУРАШ Пётр Цярэнцьевіч, н. у 1926, рад. 159-га азсп, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛУКАШОНАК Іван Адамавіч, н. у 1904, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЛУКАШОНАК Лука Рыгоравіч, н. у 1906, рад. 467-га сп 81-й сд., загінуў 7.2.1943. Пахаваны ў с. Бярозава Панараўскага р-на Курскай вобл.

ЛУКАШОНАК Міхаіл Паўлавіч, н. у 1908, рад., загінуў у канцлагеры Баравуха каля г. Полацк.

ЛУКАШОНАК Пётр Мікалаевіч, н. у 1920, рад., загінуў у 1944 каля г. Мадона, Латвія.

ЛУКАШОНАК Пётр Сцяпанавіч, н. у 1926, рад. 1278-га сп., памёр ад ран 24.8.1944. Пахаваны ў Мадонскім р-не, Латвія.

ПУЗАНСКІ Сцяпан Іванавіч, н. у 1907, рад., загінуў у 1945.

ПЯТРОВІЧ Міхаіл Кандратавіч, н. у 1920, рад.

ПЯТРОВІЧ Пётр Іванавіч, н. у 1922, лейт.

ПЯТРОВІЧ Сцяпан Калінавіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у ліпені 1944.

ПЯТРОВІЧ Сямён Іванавіч, н. у 1925, рад., загінуў 12.2.1945. Пахаваны ў Германіі.

САМУСЁНАК Пётр Максімавіч, н. у 1915, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

СТРЫГА Іосіф Апанасавіч, н. у 1911, рад. памёр у нямецкім палоне 27.1.1942.

ЧАПКЕВІЧ Барыс Яфімавіч, н. у 1908, рад., загінуў у 1941 у канцлагеры Баравуха каля г. Полацк.

ШРОМ Трафім Маркавіч, н. у 1896, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1941.

ШРОМ Іван Канстанцінавіч, н. у 1910, рад., загінуў у 1941 у канцлагеры Баравуха каля г. Полацк.

ЯРОМЕНАК Павел Сямёнавіч, рад. 763-га сп, загінуў 3.6.1942. Пахаваны у с. Вініцы Ленінградскай вобл.

ВЁСКА КУРАШЫ

БАРОХА Уладзімір Міхайлавіч, н. у 1926, мал. сярж. 1117-га сп 332-га сд, загінуў 6.7.1944. Пахаваны ў в. Грамошча Полацкага р-на.

КУРАШ Дзмітрый Сцяпанавіч, н. у 1919, рад., загінуў у г. Брэсце.

КУРАШ Іван Мікітавіч, н. у 1922, прызваны ў 1940, прапаў без вестак.

КУРАШ Мікалай Мікітавіч, н. у 1921, прызваны ў 1940, прапаў без вестак.

СІВОХА Якаў Аляксандравіч, н. у 1919, рад., прапаў без вестак 12.2.1942.

ВЁСКА ЛАТЫГАВА

ВАСІЛЕЎСКІ Пётр Францавіч, н. у 1924, рад., прапаў без вестак.

ГРЫБОЎСКІ Уладзімір Піліпавіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

ЗАБАГОНСКІ Іван Ігнатавіч, б. партызан атрада імя У. У. Сімацкага.

ПАЛОЎКА Андрэй Гаўрылавіч, н. у 1905, рад., памёр у нямецкім палоне 18.12.1941.

ПАЛОЎКА Іван Гаўрылавіч, прапаў без вестак

ПАЛОЎКА Леанід Пятровіч.

ПАЛОЎКА Ягор Гаўрылавіч, прапаў без вестак.

ВЁСКА ЛІСНА

АРЛОЎ Леанід Арцёмавіч, н. у 1919.

ДЗЕНІСЁНАК Іван Фёдаравіч, рад. 6-га сп, памёр ад ран 13.1.1944. Пахаваны ў г. Харкаў.

ЖЫЛІН Іван Сцяпанавіч, н. у 1926, рад., памёр ад ран 18.3.1945. Пахаваны ў Санкт-Пецярбургу.

КАЛМЫЧЭЎСКІ Аляксандр Аляксандравіч, н. у 1923, рад. 41-й тбр, загінуў 7.10.1944. Пахаваны ў Латвіі.

МАРАЧКОЎСКІ Андрэй Герасімавіч, н. у 1907, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЧАРНАВОК Аляксей Сяргеевіч, рад. 272-га гв. сп 90-й гв. сд, загінуў 15.8.1944. Пахаваны каля г. Радвілішкіс, Літва.

ЧАРНАВОК Валянцін Ясонавіч, н. у 1927, яфр. 140-га сп 182-й сд, загінуў 1.2.1945 у г. Побетэн, Усх. Прусія.

ЧАРНАВОК Іван Іванавіч, н. у 1915, рад., прапаў без вестак 31.12.1946.

ЧАРНАВОК Прохар Аляксандравіч, н. у 1908 у г. Санкт-Пецярбург, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

ЧАРНАВОК Цярэнцій Лук'янавіч, н. у 1915, рад., загінуў у нямецкім палоне 19.10.1944.

ВЁСКА ЛЮБАСНА

БУРАК Аляксандр Аляксандравіч, н. у 1911, загінуў у нямецкім палоне ў Польшчы.

БУРАК Аляксандр Андрэевіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак.

БУРАК Мікалай Захаравіч, н. у 1907, рад., прапаў без вестак.

БУРАК Рыгор Мікалаевіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у 1941.

БУРАК Уладзімір Кузьміч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак.

БУРАК Фёдар Кузьміч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у 1941.

ГІГЕЛЬ Васіль Мікітавіч, рад. сапёр 489-га асб, загінуў 3.2.1944. Пахаваны ў в. Сінябрухі Гарадоцкага р-на.

КАПЛЯР Андрэй Андрэевіч, н. у 1923, рад. асобн. лыжн. б-на 158-й сд, прапаў без вестак 27.11.1942 каля в. Зайцава б. Маладатудскага р-на Цвярской вобл.

ЛУКАШОНАК Васіль Васілевіч, н. у 1924, камандзір аддз. 418-га асобн. сапб, загінуў 11.11.1945 пры выкананні спецзадання. Пахаваны ў в. Кірэева Дубровенскага р-на.

ЛЯМНІЦКІ Лявон Максімавіч, н. у 1919, кулямётчык 360-га штурм. гвп 2-й гв. сд 49-й арміі, загінуў у 1942 пад Масквой.

ЛЯМНІЦКІ Сямён Васілевіч, н. у 1926, рад. 272-га гв. сп 90-й гв. сд, загінуў 13.3.1944. Пахаваны ў г. п. Ідрыца Себежскага р-на Пскоўскай вобл.

МАКЕЕНАК Лявонцій Ільіч, н. у 1907, рад. 674-га сп 150-й сд, загінуў 7.8.1944. Пахаваны каля п. Ляўдона, Латвія.

МАРОЗ Ілья Іванавіч, н. у 1912, прапаў без вестак.

ПУЗАНСКІ Апанас Сцяпанавіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак.

ПУЗАНСКІ Уладзімір Дзмітрыевіч, н. у 1920, сярж. 248-га сп 31-й сд, загінуў 20.9.1943. Пахаваны ў в. Радсяло Царычанскага р-на Днепрапятроўскай вобл.

ПУЗАНСКІ Фёдар Дзмітрыевіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак.

СЛАБАДА Аляксандр Аляксандравіч, н. у 1918, рад.

ФРАЛЁНАК Канстанцін Ігнатавіч, н. у 1926, рад. 395-га асобн. кул.-арт. б-на 155-га УР, загінуў 2.10.1944. Пахаваны ў Даўгаўпілскім р-не, Латвія.

ФРАЛЁНАК Прохар Іванавіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ФРАЛЁНАК Раман Максімавіч, н. у 1899, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

ЦЯРЭНЯ Аляксандр Мікітавіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак.

ЦЯРЭНЯ Васіль Мікітавіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак.

ШАБЛОЎСКІ Сяргей Ільіч, рад., п/п 3871, загінуў 17.8.1943. Пахаваны ў г. Ахтырка Сумскай вобл.

ВЁСКА МАЗАЛЕЎШЧЫНА

ПІЛЕЦКІ Іван Іванавіч, н. у 1913, рад. 31-га сп 5-й УА, памёр 1.3.1945. Пахаваны каля г. Вітц, Германія.

СКРЫПКА Мацвей Сільвестравіч, н. у 1909, рад. 11-й асобн. гв. мбр, загінуў 5.4.1944. Пахаваны ў с. Уладзіміра ва, Бесарабія.

ВЁСКА МАКУТЫ

ГАБРУСЁНАК Васіль Іванавіч, н. у 1927, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

КЛЯШЧОНАК Трафім Гаўрылавіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

МАКЕЕНАК Пётр Мікалаевіч, н. у 1910 у в. Белая, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЧАПЯЛОЎСКІ Цімафей Іванавіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА МАЛАШКАВА

БЕКІС Іван Пятровіч, н. у 1908, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БЕКІС Павел Іванавіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у снежні 1943.

КУКСЁНАК Валянцін Піліпавіч, н. у 1890.

КУКСЁНАК Пётр Андрэевіч, н. у 1919, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

МАРОЗ Аляксандр Аляксандравіч, н. у 1917, рад. памёр у нямецкім палоне 2.10.1942.

МАРОЗ Іван Мікалаевіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак у ліпені 1944.

МАРОЗ Іван Сямёнавіч, н. у 1922, прапаў без вестак.

МАРОЗ Ілья Яфімавіч, загінуў у нямецкім палоне.

МАРОЗ Канстанцін Іванавіч, н. у 1918, прызваны да вайны, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАРОЗ Мікалай Аляксандравіч, н. у 1918, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1944.

МАРОЗ Міхаіл Сямёнавіч, н. у 1905, рад., загінуў 16.10.1944 у нямецкім палоне ў Германіі.

МАРОЗ Сямён Аляксеевіч, прапаў без вестак.

МАРОЗ Ягор Аляксандравіч, н. у 1915, рад. 106-й ашр, загінуў 25.7.1944. Пахаваны ў г. Зарасай, Літва.

МАРОЗ Ягор Аляксандравіч, н. у 1924, рад. 204-й сд, загінуў 22.4.1944. Пахаваны ў в. Каверза Гарадоцкага р-на.

МАРОЗАЎ Іван Ільіч, н. у 1922, рад. 342-га асб 306-й сд, загінуў 25.12.1944. Пахаваны ў п. Пампалі, Латвія.

МАДЗЮТА Васіль Васілевіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак у лютым 1945.

САЎЛУК Васіль Васілевіч, н. у 1920, прапаў без вестак.

ВЁСКА МЕЛЬНІЦА

ГРЫБОЎСКІ Аляксандр Міхайлавіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1944.

ГРЫБОЎСКІ Сямён Мацвеевіч, н. у 1918, рад., памёр у нямецкім палоне 15.2.1942.

ДЗЕНІСЁНАК Аляксандр Пятровіч, прапаў без вестак.

ДЗЕНІСЁНАК Іван Пятровіч, н. у 1922, прапаў без вестак.

ВЁСКА МІЛЕЎШЧЫНА

ФАНДОРКА Іосіф Францавіч, н. у 1908, рад., прапаў без вестак.

ФАНДОРКА Сігізмунд Уладзіміравіч, н. у 1910, рад., загінуў 9.12.1943.

ВЁСКА МЫЛЕНКІ

АРЛОЎ Іван Міхайлавіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у чэрвені 1944.

АРЛОЎ Пётр Міхайлавіч, н. у 1909, рад., памёр у нямецкім палоне 11.5.1942 у г. Сувалкі, Польшча.

АРЛОЎ Цімафей Сямёнавіч, прапаў без вестак.

МАРОЗ Пётр Фёдаравіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА НАДБЕЛАЕ

МАКЕЕНАК Ігнат Сямёнавіч, н. у 1916, прызваны ў 1939, прапаў без вестак.

МАКЕЕНАК Ягор Мікалаевіч, н. у 1904, рад. 598-га сп 207-й сд., загінуў 3.3.1945. Пахаваны ў п. Лобіц, Германія.

САЎЛУК Макар Аляксеевіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ФЁДАРАЎ Іван Фёдаравіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у красавіку 1945.

ЧАПЯЛОЎСКІ Цімафей Сяргеевіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ПОЦІНА

БУКЕВІЧ Пётр Віктаравіч, н. у 1923, рад. 942-га сп 268-й сд, загінуў 1.2.1945. Пахаваны каля п. Пампалі, Латвія.

МАКЕЕНАК Дзмітрый Сяргеевіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАКЕЕНАК Павел Антонавіч, н. у 1896, рад. 1344-га сп 319-й сд. загінуў 20.9.1944. Пахаваны ў Мадонскім р-не, Латвія.

МАКЕЕНАК Ягор Мікалаевіч, н. у 1919, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1944.

ПІЛЕЦКІ Зянон Іосіфавіч, н. у 1916, рад, прапаў без вестак у верасні 1944.

СЛЕСАРОНАК Іван Іванавіч, н. у 1918, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

СЛЕСАРОНАК Фёдар Андрэевіч, н. у 1925, рад. 886-га сб 44-га ск, памёр ад ран 10.12.1944. Пахаваны ў г. Малетай, Літва.

ВЁСКА ПРОШКІ

ДЗЕВЯТНІКАЎ Пімен Апанасавіч, н. у 1903 у в. Рацяжына, сярж., нам. к-ра ўзвода, загінуў 28.6.1942.

ЛУКАШОНАК Аляксандр Пятровіч, рад., прапаў без вестак.

ЛУКАШОНАК Аляксандр Уладзіміравіч, н. у 1923, рад., загінуў 4.5.1942.

ЛУКАШОНАК Ануфрый Іванавіч, рад., прапаў без вестак.

ЛУКАШОНАК Васіль Васілевіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛУКАШОНАК Міхаіл Сяргеевіч, н. у 1924, прызваны з партызан, рад. 1193-га сп 360-й сд, загінуў 2.5.1944. Пахаваны ў в. Ясінаўцы Полацкага р-на.

ЛУКАШОНАК Павел Іванавіч, н. у 1918, рад., прапаў без вестак.

ЛУКАШОНАК Пётр Захаравіч, рад., прапаў без вестак.

МАКЕЕНАК Міхаіл Іванавіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ПРОШКА Барыс Барысавіч, прызваны з партызан.

ПРОШКА Міхаіл Якаўлевіч, н. у 1916, рад., загінуў 25.9.1941.

ПРОШКА Самуіл Васілевіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

РЭДЗІН Васіль Іванавіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак.

ФРАЛЁНАК Аляксандр Усцінавіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у ліпені 1944.

ФРАЛЁНАК Васіль Васілевіч, н. у 1905, мал. лейт. 264-га б-на аэрадр. абслугоўвання, прапаў без вестак 15.8.1941 на Заходнім фронце.

ЯРОХА Ціхан Нічыпаравіч, н. у 1906, рад., п/п 456, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА РАГЕЛЕВА

КАЗУСЬ Іосіф Ігнатавіч, н. у 1921, прызваны ў г. Рагачове, афіцэр, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КІСЛОЎСКІ Астап Вікенцьевіч, н. у 1918, рад. вучэбн. б-на 233-й сд, загінуў 1.10.1942. Пахаваны ў с-се «Катлубань» каля г. Валгаград.

КІСЛОЎСКІ Ягор, прапаў без вестак.

СКРЫПКА Іван Мікалаевіч, н. у 1924, б. партызан брыгады імя М. В. Фрунзе, з 1.1.1944 — у Чырвонай Арміі, рад., загінуў у лютым 1944 каля г. Віцебск.

ЯРОМЕНАК Мікалай Сямёнавіч, н. у 1899, рад. 192-га ісапб 26-й ісапбр, загінуў 17.2.1945. Пахаваны ў г. Ауцэ, Латвія.

ВЁСКА РУДНЯ

РУДОЙ Васіль Іванавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

РУДОЙ Прохар Іванавіч, б. партызан.

ТУКАНАЎ Аляксандр Лаўрэнавіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ТУКАНАЎ Мікалай Цімафеевіч, рад. 260-га ап, загінуў 15.1.1944.

ТУКАНАЎ Несцер Лаўрэнавіч, н. у 1914, мал. сярж. 192-га ісапб 26-й ісапбр, загінуў 17.2.1945. Пахаваны ў г. Ауцэ, Латвія.

ТУКАНАЎ Фёдар Лаўрэнавіч, н. у 1913.

ВЁСКА РЭВУТЫ

КАЛМЫЧЭЎСКІ Васіль Фёдаравіч, мал. сярж. 36-й бр-ды, загінуў 27.1.1945. Пахаваны каля г. Бельген, Германія.

КАЛМЫЧЭЎСКІ Пётр Піліпавіч, н. у 1911, рад., загінуў у нямецкім палоне 5.10.1941.

КАЛМЫЧЭЎСКІ Фёдар Фёдаравіч, н. у 1920, рад. 741-га сп 128-й сд, прапаў без вестак 19.2.1945.

КАЛМЫЧЭЎСКІ Цімафей Васілевіч, н. у 1912, прапаў без вестак.

КАЛМЫЧЭЎСКІ Цімафей Іванавіч, н. у 1910, рад., загінуў у кастрычніку 1944.

МАКЕЕНАК Павел Васілевіч, н. у 1904, рад., памёр ад ран 21.2.1944. Пахаваны ў в. Забалотнікі Віцебскай вобл.

ЧАРНАВОК Васіль Барысавіч, н. у 1913, рад., загінуў у нямецкім палоне 3.9.1943.

ЧАРНАВОК Міхаіл Канстанцінавіч, лейт. 1344-га сп, памёр ад ран 2.9.1944. Пахаваны каля в. Папулі Екабпілскага р-на, Латвія.

ЧАРНАВОК Фёдар Сямёнавіч, прапаў без вестак.

ВЁСКА СІНЬШЧЫНА

БУКЕВІЧ Іосіф Віктаравіч, н. у 1913, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

БЯЛЕЙ Уладзімір Антонавіч, н. у 1924, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БЯЛЕЙ Леанід Казіміравіч, н. у 1923, рад., загінуў 21.11.1942. Пахаваны ў г. Валгаград.

ЖУК Баляслаў Зянонавіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у студзені 1945.

ВЁСКА СТРАДНА

ДАШКЕВІЧ Ігнат Рыгоравіч, н. у 1908, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1944.

ДАШКЕВІЧ Уладзімір Іванавіч, рад. 599-га сп, загінуў 22.12.1944. Пахаваны ў Латвіі.

ВЁСКА СУКАЛІ

МАКЕЕНАК Іван Паўлавіч, рад., загінуў пад Масквой.

МАКЕЕНАК Міхаіл Васілевіч, н. у 1906, рад. 1197-га сп 360-й сд, загінуў 6.5.1944. Пахаваны ў в. Ясінаўцы Полацкага р-на.

МАКЕЕНАК Міхаіл Паўлавіч, рад., загінуў у 1941 каля г. Ленінград.

МАКЕЕНАК Пётр Паўлавіч, н. у 1919, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАКЕЕНАК Уладзімір Паўлавіч, рад., памёр ад ран.

ВЁСКА ТАКУНЫ

КАРЦЕЛЬ Віктар Іванавіч, н. у 1925, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ЦАРКОЎНА

АРЖАНІК Ясон Станіслававіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

АРЖАНІК Павел Сямёнавіч, н. у 1922, рад., прапаў без вестак у маі 1943.

ГЛІНСКІ Андрэй Герасімавіч, н. у 1911, ст. сярж. 502-га сп 177-й сд, памёр 21.1.1942. Пахаваны на ст. Пагосце Ленінградскай вобл.

ГЛІНСКІ Апанас Герасімавіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак.

ГЛІНСКІ Міхаіл Герасімавіч, н. у 1914, прапаў без вестак.

ГЛІНСКІ Міхаіл Пятровіч, н. у 1904, сярж., прапаў без вестак у сакавіку 1944.

ГЛІНСКІ Якаў Герасімавіч, ст. лейт. 611-га гв. сп, загінуў 15.7.1944. Пахаваны ў г. Друскінінкай, Літва.

ЗАШЧЫРЫНСКІ Іван Іванавіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1944.

ЗАШЧЫРЫНСКІ Сямён Іванавіч, н. у 1916, рад., прапаў без вестак.

ЗАШЧЫРЫНСКІ Уладзімір Іванавіч, н. у 1918, ст. лейт., прапаў без вестак.

ЗАШЧЫРЫНСКІ Уладзімір Маркавіч, н. у 1917, рад., прапаў без вестак.

ІСАКАЎ Уладзімір Іванавіч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАПЛЯР Іван Цітавіч, н. у 1912, рад. 492-га сп., загінуў 11.8.1944. Пахаваны каля г. Ломжа Беластоцкага ваяв. Польшча.

КАПЛЯР Мікалай Цітавіч, н. у 1912, рад. 159-га азсп 4-й УА, прапаў без вестак 24.3.1944.

КАПУСТА Мацвей Міхайлавіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак.

КАСЕЦКІ Андрэй Макаравіч, н. у 1908, рад., загінуў у кастрычніку 1944. Пахаваны на ст. Доўгае Арлоўскай вобл.

КАСЕЦКІ Іван Дзмітрыевіч, н. у 1917, мал. сярж. 270-га асобн. супрацьтанк. дыв-на 144-й сд, загінуў 6.2.1944. Пахаваны ў в. Старынцы Віцебскага р-на.

КАСЕЦКІ Сямён Макаравіч, н. у 1913, рад. 6-й сд, загінуў 19.12.1941. Пахаваны ў с. Доўгае Арлоўскай вобл.

КРАСОЎСКІ Леанід Іванавіч, н. у 1914, мал. лейт., камандзір узвода, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КРЫВІЦКІ Сямён Міхайлавіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛАПЕКА Аляксандр Васілевіч, н. у 1908, рад., прапаў без вестак у маі 1945.

ЛАПЕКА Фёдар Цімафеевіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЛУКАШОНАК Васіль Аляксеевіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАКЕЕНАК Васіль Мікалаевіч, н. у 1910, рад. 302-га сп 29-й сд., загінуў 2.12.1944. Пахаваны ў г. п. Вейнёдэ, Латвія.

МАКЕЕНАК Піліп Рыгоравіч, н. у 1903, прапаў без вестак у лістападзе 1941.

СКРЫПКА Васіль Ільіч, н. у 1908, рад., загінуў у 1945 пад Берлінам.

СЯЛЯЎКА Фёдар Пятровіч, н. у 1924, рад., загінуў 12.2.1943. Пахаваны ў в. Чарнышова Ленінградскай вобл.

ТУРАЎ Іван Іванавіч, н. у 1903, рад. 321-га сп 26-й сд, загінуў 9.3.1944. Пахаваны ў в. Барадзіно Наваржэўскага р-на Пскоўскай вобл.

ТУРАЎ Міхаіл Іванавіч, н. у 1926, рад. 1197-га сп 360-й сд, загінуў 3.2.1944. Пахаваны ў в. Сінябрухі Гарадоцкага р-на.

ФАЛЬБА Канстанцін Рыгоравіч, н. у 1898, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ФАЛЬБА Сцяпан Іванавіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1944.

ЦЯРЭНЯ Ягор Нікіфаравіч, н. у 1923, рад. 741-га сп 128-й сд, прапаў без вестак 19.2.1945.

ВЁСКА ЧАРНАВОКІ

АРЛОЎ Іван Фёдаравіч, н. у 1906, рад. 735-га сп 166-й сд, загінуў 19.2.1944. Пахаваны ў в. Пухі Шумілінскага р-на.

АРЛОЎ Міхаіл Ціханавіч, н. у 1909, загінуў у нямецкім палоне.

АРЛОЎ Фёдар Іванавіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

АРЛОЎ Цімафей Прохаравіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

КАЛМЫЧЭЎСКІ Іван Паўлавіч, н. у 1922, прапаў без вестак.

КАЛМЫЧЭЎСКІ Мікалай Паўлавіч, н. у 1920, прапаў без вестак.

КАЛМЫЧЭЎСКІ Павел Паўлавіч, н. у 1914, сярж., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЧАРНАВОК Сямён Паўлавіч, н. у 1915, загінуў у нямецкім палоне.

ЧАПАЕЎСКІ СЕЛЬСАВЕТ (вёскі невядомыя)

АНІСІМАЎ Васіль Паўлавіч, н. у 1919 у Наваржэўскім р-не Пскоўскай вобл., гв. рад., загінуў 26.9.1943. Пахаваны ў с. Гендэльберг В-Такмакскага р-на Запарожскай вобл.

БАРОХА Емяльян Уладзіміравіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЗАШЧЫРЫНСКІ Рыгор Пятровіч, рад. 144-га сп, прапаў без вестак 24.12.1944.

КУРАШ Дзмітрый Сцяпанавіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КУРАШ Іван Дзмітрыевіч, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1944.

ЛУКАШОНАК Міхаіл Фаміч, рад. 145-й асбр, загінуў 25.1.1943. Пахаваны каля в. Аляксейкава Велікалуцкага р-на Пскоўскай вобл.

СКРЫПКА Аляксандр Сямёнавіч, н. у 1926, старш., камандзір узвода 548-га сп 115-й сд, памёр ад ран 22.8.1944. Пахаваны ў Яскім пав., Румынія.

СКРЫПКА Аляксандра Паўлаўна, н. у 1923, прапала без вестак.

ШАБАЛОЎСКІ Павел Ільіч, рад., прапаў без вестак у красавіку 1945.

БЫЛЫ КІСЯЛЁЎСКІ СЕЛЬСАВЕТ (вёскі невядомыя)

ГЛІНСКІ Раман Андрэевіч, рад. 710-га сп 219-й сд, загінуў 1.1.1945. Пахаваны каля п. Джукстэ, Латвія.

ЖОРАЎ Васіль Пятровіч, н. у 1918, сярж. 633-га сп 157-й сд, прапаў без вестак у маі 1942.

ЗІНЬКО Дзмітрый Рыгоравіч, рад. 1070-га сп 311-й сд, загінуў 4.7.1944. Пахаваны ў г. Суоярві, Карэлія.

КУРАШ Фёдар Сямёнавіч, н. у 1919, рад. 159-га азсп 4-й УА, прапаў без вестак 21.8.1944.

ЛУКАШОНАК Юрый Ільіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак 10.9.1944.

ПУДАЎ Сямён Міхайлавіч, н. у 1918, рад., прапаў без вестак 10.9.1944.

СІЦЬКО Ілья Іванавіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак 10.9.1944.

БЫЛЫ МАЛАШКАЎСКІ СЕЛЬСАВЕТ (вёскі невядомыя)

ДЗЕНІСЁНАК Васіль Сямёнавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ДЗЕНІСЁНАК Уладзімір Сямёнавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЗАБАГОНСКІ Пётр Іванавіч, сярж. 554-га асобн. б-на сувязі, загінуў 7.11.1941.

КУКСЁНАК Пётр Андрэевіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

МАРОЗ Міхаіл Сямёнавіч, рад., памёр у нямецкім палоне 16.10.1941.

ШКЕЛЬ Альберт Андрэевіч, н. у 1925, рад. 159-га азсп 4-й УА, прапаў без вестак у красавіку 1944.

ШАЙТАРАЎСКІ СЕЛЬСАВЕТ

ВЁСКА АБРАМАВА

АСТАПКОВІЧ Васіль Герасімавіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА АЛЬШАНІКІ

ВОЛКАЎ Бернард Сідаравіч, афіцэр, загінуў у Германіі ў 1945.

КЛЯНОЎСКІ Пётр Аўгусцінавіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПЯРХАЛЬСКІ Іван Антонавіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у 1941.

ПЯРХАЛЬСКІ Флор Антонавіч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЦЯСТА Мікалай Аляксандравіч, н. у 1923, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ШЧАРБЁНАК Вацлаў Аляксеевіч, прапаў без вестак.

ШЫПІЛА Яфім Ягоравіч, н. у 1901 у в. Бондары, прапаў без вестак у ліпені 1944.

ВЁСКА БАБАРЫКІ

БУЛАЎСКІ Фёдар Іванавіч, рад., памёр ад ран 7.3.1945. Пахаваны ў г. Елгава, Латвія.

КАДУШКА Антон Іванавіч, н. у 1904, рад. 973-га сп 270-й сд, загінуў 11.1.1945. Пахаваны ў г. Прыекуле, Латвія.

ПАПКОВІЧ Васіль Мікалаевіч, н. у 1919,

лейт., в/ч 497, памёр ад ран 30.7.1941. Пахаваны на ст. Падгародная Адэскай чыгункі.

ПАПКОВІЧ Віктар Антонавіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПАПКОВІЧ Пётр Рыгоравіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

СВЯРЧКОЎ Іван Кузьміч, н. у 1913, рад. 1115-га сп 332-й сд, загінуў 23.3.1945. Пахаваны ў с. Дзырніекі Салдускага р-на, Латвія.

СТАШКЕВІЧ Мікалай Мікалаевіч, н. у 1921, рад., загінуў у верасні 1944.

ХАРЧАНКА Сямён Васілевіч, н. у 1901, рад. 598-га сп 207-й сд, загінуў 3.3.1945. Пахаваны ў г. Лобіц, Памеранія.

ВЁСКА БАРСУКІ

ВІЛІМ Адам Адамавіч, н. у 1913, рад., загінуў у жніўні 1941. Пахаваны ў Полацкім р-не.

ВІЛІМ Іван Феліксавіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ВАЛЧАНКОЎ Мікалай Уладзіміравіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

КАБЗУН Іван Міхайлавіч, н. у 1902, камандзір узвода кулямётчыкаў у 1939—1940, удзельнік Вялікай Айчыннай вайны, загінуў у 1942, Герой Савецкага Саюза.

КАЗАК Баляслаў Андрэевіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАЗАК Іосіф Аўгусцінавіч, н. у 1922, прапаў без вестак.

КАЗАК Пётр Барыслававіч, н. у 1925, рад. 1071-га сп 311-й сд, памёр ад ран 6.5.1945. Пахаваны ў г. Калінінград.

КАЗАК Пётр Канстанцінавіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак у красавіку 1944.

ЛУКАШЭВІЧ Віктар Паўлавіч, н. у 1919, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

САРОКІН Васіль Якаўлевіч, н. у 1900 ў Маршанскім р-не Пензенскай вобл., рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 18.9.1944. Пахаваны ў м. Вэцумніекі Баўскага р-на, Латвія.

СІВОХА Міхаіл Пятровіч, н. у 1921 у в. Палыкаўшчына, рад. 1067-га сп 311-й сд, загінуў 30.10.1944. Пахаваны ў м. Ліўберзе Елгаўскага р-на, Латвія.

СІВОХА Уладзімір Пятровіч, н. у 1918, загінуў у 1944.

ШКЕЦІК Фёдар Якаўлевіч, н. у 1922, рад. 51-га гв. сп 18-й гв. сд, загінуў 13.7.1943. Пахаваны каля в. Мар'іна Ульянаўскага р-на Арлоўскай вобл.

ВЁСКА БУЛАЎКІ

БУЛАЎСКІ Іван Антонавіч, н. у 1911, рад., п/п 4490, прапаў без вестак у верасні 1944.

БУЛАЎСКІ Іван Пятровіч, н. у 1921, курсант, прапаў без вестак у 1941.

БУЛАЎСКІ Уладзімір Антонавіч, рад., загінуў у нямецкім палоне 27.10.1941.

ГАРБАЧЭЎСКІ Віктар Фёдаравіч, н. у 1924, рад. 119-й сд, загінуў 20.9.1944. Пахаваны ў м. Сідрабене Елгаўскага р-на, Латвія.

ЖУР Уладзімір Васілевіч, н. у 1922, рад. 1119-га сп, памёр ад ран 29.11.1944 каля м. Эмбутэ, Латвія.

КАБЗУН Мікалай Фёдаравіч, н. у 1923, рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 20.9.1944. Пахаваны ў м. Бірзгале каля г. Рыга.

САВІЦКІ Пётр Мяфодзьевіч, рад. 1119-га сп, загінуў 17.9.1944. Пахаваны ў Латвіі.

ВЁСКА ВАДВА

БАРЫСАЎ Барыс Барысавіч, н. у 1925, прызваны Лібкнехтаўскім РВК, старш., прапаў без вестак у верасні 1943.

КАВАЛЁНАК Андрэй Рыгоравіч, рад. 65-га сп, загінуў 28.11.1944. Пахаваны ў г. Ауцэ, Латвія.

КЛОПАЎ Мікалай Паўлавіч, н. у 1912, рад., памёр у нямецкім палоне 17.11.1941.

ПАЛЫНСКІ Васіль Андрэевіч, н. у 1915, рад. 239-й сд, прапаў без вестак 3.9.1944.

ПЕНЦЮГОЎ Кузьма Сямёнавіч, н. у 1897, рад. 1071-га сп 311-й сд, загінуў 8.10.1944. Пахаваны ў г. Акмяне, Літва.

ХАХЕЛЬ Вікенцій Іванавіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у 1942.

ХАХЕЛЬ Мікалай Іванавіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЮРЭВІЧ Аркадзь Іларыёнавіч, н. у 1912, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЯДРЭЎСКІ Аляксей Паўлавіч, н. у 1903, рад. 1071-га сп 311-й сд, загінуў 12.8.1944. Пахаваны каля г. Яўнелгава, Латвія.

ЯДРЭЎСКІ Міхаіл Ягоравіч, рад. 1071-га сп 311-й сд, загінуў 30.10.1944. Пахаваны ў г.п. Вайнёдэ, Латвія.

ЯДРЭЎСКІ Сямён Ягоравіч, н. у 1918, рад. 7-га спп 4-й УА, прапаў без вестак у ліпені 1944.

ЯДРЭЎСКІ Сяргей Міхайлавіч, н. у 1901, рад. 1670-га сп, прапаў без вестак у лютым 1943.

ЯСЮКЕВІЧ Васіль Паўлавіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак 31.7.1942.

ВЁСКА ДАДЭКІ

АНАНЧАНКА Мікалай Міхайлавіч, н. у 1912 у в. Суднікі, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ДЫДКО Ягор Фёдаравіч, н. у 1902, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ДЫДКО Яфім Фёдаравіч, н. у 1902, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЗАБОРСКІ Віктар Вікенцьевіч, н. у 1910, рад. 247-га гв. ап 110-й гв. сд, памёр ад ран 2.12.1944. Пахаваны ў г. Эгер, Венгрыя.

ТРАШЧЭЎСКІ Алег Уладзіміравіч, н. у 1921, курсант Выш. ваенна-марск. інж. вучылішча, прапаў без вестак 15.7.1941 пад Гдовам.

ШКІНДЗЕР Канстанцін Сяргеевіч, н. у 1923 у в. Задоры, рад. 119-й сд, загінуў 20.9.1944. Пахаваны ў м. Сідрабене Елгаўскага р-на, Латвія.

ВЁСКА ЖАГУЛІ

БОГДАН Аляксей Міхайлавіч, н. у 1922 у в. Хараброва, рад. 421-га сп 119-й сд, загінуў 29.9.1944. Пахаваны каля г. Балдоне, Латвія.

ВАЛЕНЦІК Ягор Іванавіч, н. у 1906, рад. 360-й сд, загінуў 30.10.1944. Пахаваны ў г. Мажэйкяй, Літва.

ГАЛАСУЙ Іван Яўстаф'евіч, н. у 1921 у в. Ляшкова, матрос, в/ч 70160, загінуў 12.11.1941.

ЗІБАРАЎ Мікалай Міхайлавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1943.

ЗІМАЦКІ Вікенцій Іосіфавіч, н. у 1910, рад. 421-га сп 119-й сд, загінуў 11.8.1944. Пахаваны ў г. Баўска, Латвія.

КАЗАК Васіль Фадзеевіч, н. у 1903, рад. 595-га асапб 311-й сд, загінуў 19.9.1944. Пахаваны ў г. Яўнелгава, Латвія.

КАЗАК Віктар Бенядзіктавіч, н. у 1922, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАЗАК Сцяпан Іванавіч, н. у 1903, рад., п/п 83201, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КЛЯНОЎСКІ Ігнат Іванавіч, н. у 1906, сярж., прапаў без вестак у снежні 1941.

КЛЯНОЎСКІ Ігнат Канстанцінавіч, н. у 1922, рад., п/п 81027, загінуў 2.8.1944.

КОЛЗУН Фёдар Уладзіміравіч, н. у 1916 у в. Швары, сярж., п/с 150, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

СВІСТУН Альбін Іванавіч, н. у 1915, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

СВІСТУН Ягор Іванавіч, н. у 1899 у в. Швары, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

СКАВАРОДКА Станіслаў Ігнатавіч, н. у 1905, прызваны да вайны, служыў у Брэсце, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

СКАВАРОДКА Усцін Ігнатавіч, н. у 1910, рад. 1254-га са 378-й сд, загінуў 20.9.1944. Пахаваны каля м. Бірзгале пад г. Рыга.

СНАПОК Ягор Іосіфавіч, н. у 1905, рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 20.9.1944. Пахаваны каля м. Бірзгале пад г. Рыга.

СТАНКОЎСКІ Вячаслаў Іванавіч, н. у 1913, рад., загінуў 10.8.1944. Пахаваны ў г.п. Вайнёдэ, Латвія.

СТАНКОЎСКІ Станіслаў Іванавіч, н. у 1911, рад. 6-га арб 50-й сд, прапаў без вестак у 1941.

СТАШЭВІЧ Карл Іосіфавіч, н. у 1905, рад., п/п 75611, загінуў 26.3.1943 пад Пулкавам.

ХЛАМЁНАК Фёдар Гаўрылавіч, н. у 1910 у в. Кавалькі, рад., п/п 73742, прапаў без вестак у снежні 1944.

ВЁСКА КАЗАКІ

ВІЛІМ Міхаіл Міхайлавіч, н. у 1908, рад. 1193-га сп 360-й сд, памёр ад ран 15.8.1944. Пахаваны ў Екабпілскім р-не, Латвія.

КАЗАК Антон Аўгусцінавіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1945.

КАЗАК Мікалай Францавіч, н. у 1916, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАКСУЛЬ Іван Барысавіч, н. у 1897, рад. 69-га гв. сп 21-й гв. сд, загінуў 21.8.1944. Пахаваны каля м. Ваверэ, Латвія.

ВЁСКА КАЗУЛІНА

АСОЎСКІ Ціхан Ціханавіч, н. у 1925, рад. 119-й сд, загінуў 22.9.1944. Пахаваны ў м. Сідрабене Елгаўскага р-на, Латвія.

ГАНУС Васіль Іосіфавіч, н. у 1909, рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 20.9.1944. Пахаваны каля м. Бірзгале пад Рыгай.

ГАНУС Лаўрэнцій Іосіфавіч, н. у 1913 у в. Плігаўкі, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1944.

ГАНУС Фёдар Іосіфавіч, н. у 1906 у в. Плігаўкі, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1944.

ЖУК Ягор Антонавіч, сярж., загінуў у нямецкім палоне 8.3.1942.

МІСНІК Аляксандр Іванавіч, н. у 1908 у в. Плігаўкі, старш., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МІСНІК Пётр Іванавіч, н. у 1906, рад. 47-га гв. ап, загінуў 15.9.1944. Пахаваны ў Мадонскім р-не, Латвія.

ШАФРАН Аляксандр Пятровіч, рад. 1119-га сп, загінуў 19.9.1944 у в. Вэцумніекі Баўскага р-на, Латвія.

ВЁСКА КАНАПАНІЧЫНА

БУДКЕВІЧ Іван Якаўлевіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БУЛАЎСКІ Сямён Уладзіміравіч, н. у 1923, рад., прапаў без вестак у маі 1945.

КЛЯНОЎСКІ Фёдар Аляксандравіч, н. у 1919, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ШПАК Віктар Міхайлавіч, н. у 1920, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ШПАК Сяргей Міхайлавіч, н. у 1924, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1944.

ВЁСКА ЛАЗОВІКІ

СВЯТКОЎСКІ Анатоль Дзмітрыевіч, н. у 1925, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ШЧЫТОЎ Генадзь Андрэевіч, н. у 1922, служыў перад вайной каля г. Гродна, прапаў без вестак у 1941.

ВЁСКА ЛЯШКОВА

ЛЯЙЧЫНСКІ Васіль Піліпавіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

МАНЯК Ягор Васілевіч, н. у 1907, рад., прапаў без вестак у жніўні 1944.

СНАПОК Ягор Сямёнавіч, н. у 1905, рад. 159-га азсп 4-й УА, прапаў без вестак 10.8.1944.

ХАРКЕВІЧ Пётр Ягоравіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у 1941.

ВЁСКА ЛЯШЧЫЛАВА

ГЛАЦЁНАК Сяргей Андрэевіч, н. у 1905, рад. 365-га сп 119-й сд, загінуў 31.10.1944. Пахаваны ў г. п. Вайнёдэ, Латвія.

ЖЫЗНЕЎСКІ Аляксей Піліпавіч, н. у 1901, рад. 1117-га азп супрацьпаветр. абароны, загінуў 12.12.1942. Пахаваны на ст. Чылекава Валгаградскай вобл.

ЖЫЗНЕЎСКІ Рыгор Ільіч, н. у 1907, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЖЫЗНЕЎСКІ Цімафей Іванавіч, н. у 1901, рад. 64-га гв. сп 21-й гв. сд, загінуў 24.3.1945. Пахаваны ў г. Добеле, Латвія.

КАЗЛОЎСКІ Іван Васілевіч, н. у 1907, прызваны Гомельскім РВК, тэхнік-інтэндант 1-га рангу, ваен. дыспетчар размерк. станцыі Заходняга фронту, загінуў на фронце 5.10.1942. Пахаваны ў г. Новасібірск.

КАЗЛОЎСКІ Іван Сямёнавіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у ліпені 1944.

КАЗЛОЎСКІ Ілья Іванавіч, н. у 1899, рад., прапаў без вестак у маі 1945.

КАЗЛОЎСКІ Максім Сямёнавіч, н. у 1909, рад., загінуў у нямецкім палоне 14.2.1942.

КАЗЛОЎСКІ Сямён Фаміч, н. у 1920, ст. сярж., паветраны стралок 816-га ап, загінуў 20.8.1942.

КАЗЛОЎСКІ Фядот Раманавіч, н. у 1900, сярж., прапаў без вестак у лістападзе 1944.

ЛАПКОЎСКІ Васіль Ягоравіч, н. у 1912, рад. 6-га арб 50-й сд, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛАПКОЎСКІ Фядот Ягоравіч, н. у 1899, сярж. 69-га гв. сп 21-й гв. сд, загінуў 18.8.1944. Пахаваны каля п. Ваверы, Латвія.

ЛЕШАКОЎ Сямён Фёдаравіч, н. у 1912, рад., п/с 4, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПЕТУХОЎ Міхаіл Нічыпаравіч, н. у 1907, рад. 511-га сп 239-й сд, загінуў 17.9.1944. Пахаваны ў м. Сідрабене Елгаўскага р-на, Латвія.

РУБІН Ягор Рыгоравіч, н. у 1915, рад. 1256-га сп 378-й сд, загінуў 20.9.1944. Пахаваны каля м. Бірзгале пад Рыгай.

СНЕЖАЛЬ Васіль Лявонавіч, н. у 1917 у г. Растоў, рад., прапаў без вестак.

СНЕЖАЛЬ Лука Лявонавіч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1944.

СНЕЖАЛЬ Пётр Лявонавіч, н. у 1916, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

СНЕЖАЛЬ Сяргей Уладзіміравіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

ХАДКЕВІЧ Іван Аляксеевіч, н. у 1913, на фронце з 1941, прапаў без вестак.

ХАДКЕВІЧ Леанід Аляксеевіч, н. у 1914, рад. 6-га арб 50-й сд, прапаў без вестак.

ХАДКЕВІЧ Пётр Усцінавіч, н. у 1918, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ШЫМАНСКІ Іван Данілавіч, н. у 1895, мал. сярж. 3-га мб 11-й мбр, загінуў 25.8.1943. Пахаваны ў с. Кароціч Харкаўскай вобл.

ШЫМАНСКІ Пракоп Іванавіч, н. у 1898, рад. 937-га сп 256-й сд, памёр ад ран 21.1.1945. Пахаваны ў г. Елгава, Латвія.

ВЁСКА МАСЛАВА

ЗУЕЎ Герасім Васілевіч, н. у 1913, рад. 1115-га сп 332-й сд, загінуў 7.10.1944. Пахаваны ў г. Акмяне, Літва.

ПАПКОВІЧ Нікадзім Якаўлевіч, н. у 1914, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА МІХАЙЛОВА

АСТАПКОВІЧ Пётр Рыгоравіч, н. у 1894, рад. 742-га сп 164-й сд, памёр ад ран 22.9.1944. Пахаваны каля п. Пампалі Салдускага р-на, Латвія.

ВАЛЕНЦІК Канстанцін Захаравіч, н. у 1910 у в. Ракусіна, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ГАГАЛІНСКІ Уладзімір Іванавіч, рад. 119-й сд, загінуў 22.9.1944. Пахаваны ў м. Сідрабене Елгаўскага р-на, Латвія.

КУЗЬМІЧ Віктар Нічыпаравіч, рад. 421-га сп 119-й сд, загінуў 25.3.1945. Пахаваны ў п. Пампалі Салдускага р-на, Латвія.

ШКІНДЗЕР Васіль Андрэевіч, н. у 1925, рад. 360-й сд, загінуў 12.8.1944. Пахаваны ў г. Баўска, Латвія.

ВЁСКА МОХАНАВА

ГІРДЗЮК Ягор Антонавіч, н. у 1904, рад. 365-га сп 119-й сд, загінуў 13.8.1944. Пахаваны ў в. Айерманы каля г. Яўнелгава, Латвія.

ДАДЭКА Андрэй Лук'янавіч, н. у 1901, рад. 1067-га сп 311-й сд, памёр ад ран 29.10.1944. Пахаваны ў м. Ліўберзе Елгаўскага р-на, Латвія.

ДАДЭКА Леанід Ануфрыевіч, н. у 1922, рад. 250-га сп 83-й сд, загінуў 27.1.1945. Пахаваны ў г. Пільненкруг, Усх. Прусія.

ДАДЭКА Пётр Тарасавіч, н. у 1918, рад. 159-га азсп, прапаў без вестак 21.7.1944.

ДАДЭКА Сцяпан Сцяпанавіч, н. у 1921, кап. 127-га гв. сп 42-й гв. сд, загінуў 2.10.1943. Пахаваны ў в. Кальнова Кіеўскай вобл.

ДАДЭКА Сямён Андрэевіч, н. у 1911, рад. 64-й сд, прапаў без вестак 9.9.1944.

ДАДЭКА Цімафей Васілевіч, н. у 1922, рад. 997-га сп 263-й сд, загінуў 8.2.1945. Пахаваны каля г. Мальборк, Эльблонгскае ваяв., Польшча.

ВЁСКА НЕСЦЕРЫ

ВАСІЛЬКОЎ Якаў Васілевіч, рад. 159-га азсп, памёр 15.10.1944. Пахаваны ў г.п. Нерэта, Латвія.

ГУРЭВІЧ Барыс Самуілавіч, н. у 1909 у в. Завячэлле Лепельскага р-на, б. настаўнік Цястоўскай школы, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАБЗУН Антон Паўлавіч, н. у 1896, рад. 301-га сп, памёр ад ран 20.10.1944. Пахаваны ў г. Санкт-Пецярбург.

КАБЗУН Геральд Іванавіч, н. у 1922, яфр. 1254-га сп 378-й сд, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАБЗУН Іван Іванавіч, н. у 1925, рад. 272-га гв. сп 90-й гв. сд, загінуў 16.8.1944, пахаваны каля г. Баўска, Латвія.

КАБЗУН Мікалай Сцяпанавіч, н. у 1898, рад. 1258-га сп 378-й сд, памёр ад ран 31.7.1944. Пахаваны ў г. Ліваны, Латвія.

КАБЗУН Нічыпар Сцяпанавіч, н. у 1904, рад. 1195-га сп 360-й сд, загінуў 10.3.1945. Пахаваны каля г. Тукумс, Латвія.

КАБЗУН Рыгор Іванавіч, н. у 1915, ст. лейт. 185-й сд, загінуў 23.11.1942. Пахаваны ў в. Тагошча Нялідаўскага р-на Цвярской вобл.

КАБЗУН Фёдар Сцяпанавіч, н. у 1906, рад., артылерыст 7-й абр, загінуў 27.7.1942. Пахаваны на Піскароўскіх могілках у г. Санкт-Пецярбург.

КАБЗУН Яўген Іванавіч, н. у 1926, яфр. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 7.1.1945. Пахаваны ў Елгаўскім р-не, Латвія.

КУЗЬМІЧ Антон Паўлавіч, н. у 1905, рад. 635-га сп 132-й сд, памёр ад ран 2.5.1945. Пахаваны ў Генінсдорф, прадмесце Берліна.

КУЗЬМІЧ Мікалай Восіпавіч, рад. 282-га сп 175-й сд, загінуў 13.10.1944, пахаваны каля г. Варшава.

МУХА Аляксей Клеркавіч, яфр., п/п 12555, загінуў 14.2.1944.

СМОЛЬСКІ Павел Іосіфавіч, н. у 1917 у г. Пецярбургу, рад., п/п 7650, прапаў без вестак у верасні 1944.

СЯТКОЎСКІ Ягор Іванавіч, н. у 1924, рад. 1117-га сп 332-й сд, загінуў 2.2.1945. Пахаваны каля г. Прыекуле, Латвія.

ВЁСКА ПАДДУБЦЫ

ЦЯСТА Уладзімір Аляксандравіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ПАТРАБОВА

КАБЗУН Міхаіл Міхайлавіч, н. у 1923, курсант ваенна-марскога вучылішча, загінуў 24.9.1941. Пахаваны каля г. Араніенбаум Ленінградскай вобл.

ВЁСКА ПЛІГАЎКІ

МІСНІК Фёдар Іванавіч, н. у 1913, рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 3.9.1944. Пахаваны ў в. Баложы каля г. Яўнелгава, Латвія.

ПАРШУТА Іван Васілевіч, н. у 1920, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ШАФРАН Пётр Пятровіч, н. у 1920, рад., загінуў 3.12.1941.

ВЁСКА ПРУДЗІНКІ

АНАНЧАНКА Пётр Ягоравіч, н. у 1912 у в. Суднікі, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

АСТАПКОВІЧ Ніл Аляксандравіч, н. у в. Рацаўка Віцебскай вобл., рад., загінуў 5.1.1942. Пахаваны на Піскароўскіх могілках у г. Санкт-Пецярбург.

БУЛАЎСКІ Яўген Іванавіч, н. у 1914, рад. 1119-га сп 332-й сд, загінуў 29.12.1944. Пахаваны ў п. Пампалі Салдускага р-на, Латвія.

ГІНЬКО Мікалай Іванавіч, н. у 1923, рад. 311-й сд, загінуў 10.10.1944. Пахаваны ў г. Акмяне, Літва.

ГОЛУБЕЎ Фама Данілавіч, н. у 1904, сярж., прапаў без вестак у верасні 1944.

КАБЫЛІНСКІ Мікалай Іванавіч, н. у 1921, мал. сярж. асобн. мін. 6-на 78-й асобн. сд, прапаў без вестак 21.3.1942.

МАРОЗАЎ Мікалай Віктаравіч, рад. 345-га сп, загінуў 6.1.1945. Пахаваны ў г. Добеле, Латвія.

МАТУК Ульян Мікітавіч, н. у 1912 у в.

Матукі, рад. 6-га арб 50-й сд, прапаў без вестак 24.8.1941 каля в. Балоціна Ярцаўскага р-на Смаленскай вобл.

САВІЦКІ Віктар Пятровіч, н. у 1919, рад., прапаў без вестак у снежні 1941.

САВІЦКІ Уладзімір Міхайлавіч, н. у 1911, рад. 1119-га сп 332-й сд, загінуў 10.10.1944. Пахаваны каля м. Папіле, Літва.

СНАПОК Якаў Іванавіч, н. у 1910, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

СНАПОК Якаў Рыгоравіч, н. у 1910, рад. 310-га сп 8-й сд, загінуў 15.11.1943. Пахаваны ў с. Яноўка Чарнобыльскага р-на Кіеўскай вобл.

ФЯДЗЬКОВІЧ Дзмітрый Аляксеевіч, н. у 1913, рад. 144-га сп 28-й сд, памёр ад ран 19.8.1944. Пахаваны каля г. Мадона, Латвія.

ХАХЕЛЬ Васіль Антонавіч, н. у 1909, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ХАХЕЛЬ Георгій Сцяпанавіч, н. у 1904, прызваны Паргалаўскім РВК Ленінградскай вобл., рад., прапаў без вестак у студзені 1944.

ВЁСКА РАКУСІНА

ЛЫСЁНАК Віктар Пятровіч, н. у 1920, сярж., камандзір аддз., прапаў без вестак у верасні 1944.

СНАПОК Ульян Ануфрыевіч, н. у 1903 у в. Трышукі, рад. 830-га сп 238-й сд, загінуў 21.12.1942. Пахаваны ў в. Барыбіна б. Калінінскай вобл.

ВЁСКА РУБЕЖ

ВАСІЛЕЎСКІ Павел Ігнатавіч, н. у 1925, рад., прапаў без вестак у 1946.

ВЁСКА САКАЛОЎШЧЫНА

ГАРБАТЫ Васіль Іванавіч, н. у 1920, старш. 406-га сп, загінуў 8.7.1944. Пахаваны на в-ве Тэйкар-сары, Карэлія.

ВЁСКА СМУЛЬКАВА

БАРТАШЭВІЧ Валерый Міхайлавіч, н. у 1921, прызваны напярэдадні вайны, прапаў без вестак.

ВОЛКАЎ Станіслаў.

КАЛАСОЎСКІ Анатоль Міхайлавіч, рад. 385-га сп, загінуў 28.8.1944. Пахаваны каля г. Мадона, Латвія.

ЛЯЙЧЫНСКІ Мікалай Пятровіч, н. у 1925 у в. Хараброва, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1943.

ПАРШУТА Адольф Усцінавіч, н. у 1918, рад., прапаў без вестак у жніўні.

ПАРШУТА Міхаіл Мікітавіч, н. у 1918, рад. 39-й арміі, загінуў 14.9.1944. Пахаваны ў г. Баўска, Латвія.

ПАРШУТА Яўтен Іванавіч, н. у 1920, матрос 35-га асобн. інж. б-на, прапаў без вестак у ліпені 1941.

САВІЦКІ Іосіф Усцінавіч.

САВІЦКІ Пётр Канстанцінавіч.

САСНОЎСКІ Вікенцій Іосіфавіч.

САСНОЎСКІ Віктар Іосіфавіч, н. у 1910, рад. 6-га арб 50-й сд, прапаў без вестак 24.8.1941 каля в. Балоціна Ярцаўскага р-на Смаленскай вобл.

САСНОЎСКІ Канстанцін Іосіфавіч, н. у 1905, рад., загінуў 1.11.1941. Пахаваны ў в. Кузьмінка Віцебскай вобл.

САСНОЎСКІ Павел Данатавіч, н. у 1910, рад. 1115-га сп 332-й сд, загінуў 18.10.1944. Пахаваны ў г. Мажэйкяй, Літва.

СВІСТУН Аляксандр Фёдаравіч, н. у 1907, рад. флоту, прапаў без вестак у верасні 1941.

СОЛТАН Пётр Фёдаравіч, сярж. 239-й сд, загінуў 15.12.1944. Пахаваны ў в. Крэцінгале Клайпедскага р-на, Літва.

СТРЫМЖА Сцяпан Уладзіміравіч, н. у 1910, рад. 6-га арб 50-й сд, прапаў без вестак у жніўні 1941.

СТРЫМЖА Юрый Уладзіміравіч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак.

ВЁСКА СТАЙКІ

БУЛАЎСКІ Андрэй Несцеравіч, н. у 1901, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

БУЛАЎСКІ Іван Аляксеевіч, н. у 1908, рад. 447-га сп 397-й сд, загінуў 27.2.1943. Пахаваны каля с. Паддор'е Ноўгарадскай вобл.

БУЛАЎСКІ Максім Віктаравіч, н. у 1911, яфр. 84-га інж.-сап. б-на, памёр ад ран 2.4.1945. Пахаваны ў м. Руцава Ліепайскага р-на, Латвія.

БУЛАЎСКІ Міхаіл Аляксеевіч, рад., загінуў 19.5.1943. Пахаваны ў в. Дзяргалава Велікалуцкага р-на Пскоўскай вобл.

БУЛАЎСКІ Фёдар Несцеравіч, рад., п/п 68306, загінуў 23.9.1944. Пахаваны ў Карэліі.

БЯЛЕВІЧ Фёдар Сцяпанавіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у жніўні 1941.

ГРЫНЕВІЧ Уладзімір Францавіч, н. у 1904, сярж. 421-га сп 119-й сд, загінуў 20.9.1944. Пахаваны ў м. Муйжэніекі, Латвія.

КОЗЕЛ Сяргей Якаўлевіч, н. у 1913, рад. 42-й сд, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

МАКАВІЧОНАК Дзмітрый Антонавіч, н. у 1908, рад. 1115-га сп 332-й сд, загінуў 30.10.1944. Пахаваны ў г. Прыекуле, Латвія.

ПАПКОВІЧ Аляксандр Іванавіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПАПКОВІЧ Канстанцін Іванавіч, сярж., камандзір аддз., загінуў 14.4.1945. Пахаваны ў Германіі.

ЮХНЕВІЧ Віктар Данатавіч, н. у 1905 у в. Полазаўка, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1944.

У брацкіх магілах у м. Жыдзікай(Літва) пахавана шмат воінаў — ураджэнцаў Верхнядзвіншчыны

ВЁСКА СУДНІКІ

ЛАПКОЎСКІ Пётр Дзмітрыевіч, н. у 1916, прызваны на пачатку вайны, загінуў 18.4.1945. Пахаваны ў Германіі.

ВЁСКА ФІЛІПОВА

ГЕРМАН Сяргей Маркавіч, н. у 1910, рад. 338-га асобн. супрацьтанк. дыв-на 297-й сд, загінуў 10.10.1944. Пахаваны ў г. Чынград, Венгрыя.

ГЕРМАН Уладзімір Сцяпанавіч, н. у 1919, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КАВАЛЁНАК Ануфрый Паўлавіч, н. у 1907, рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 25.11.1944. Пахаваны ў п. Пампалі Салдускага р-на, Латвія.

ЛАПКОЎСКІ Аляксандр Міхайлавіч, н. у 1926, рад. 1071-га сп 311-й сд, памёр ад ран у 5140-м ХППШ. Пахаваны ў г. Шонлайке, Германія.

ЛАПКОЎСКІ Андрэй Іванавіч, н. у 1898, рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 25.11.1944. Пахаваны ў п. Пампалі Салдускага р-на, Латвія.

ЛАПКОЎСКІ Васіль Фёдаравіч, н. у 1920, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЛАПКОЎСКІ Іван Фёдаравіч, н. у 1897, рад. 171-га сп 182-й сд, прапаў без вестак 6.2.1945 каля м. Побетэн, Усх. Прусія.

ЛАПКОЎСКІ Рыгор Антонавіч, рад. 348-га сп 56-й сд, памёр ад ран 4.12.1944. Пахаваны ў м. Жыдзікяй Мажэйкскага р-на, Літва.

ЛАПКОЎСКІ Якаў Мікітавіч, н. у 1904, рад. 1119-га сп 332-й сд, загінуў 18.9.1944. Пахаваны ў в. Вэцумніекі Баўскага р-на, Латвія.

РОДЗІК Аляксандр Фёдаравіч, н. у 1915, рад., прапаў без вестак у чэрвені 1941.

ЯДРЭЎСКІ Ігнат Паўлавіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак 9.12.1941.

ВЁСКА ХАРАБРОВА

ЛЯЙЧЫНСКІ Антон Піліпавіч, н. у 1902, рад., прапаў без вестак у 1941.

ЛЯЙЧЫНСКІ Іван Піліпавіч, н. у 1907, падпалк., камандзір 1029-га ап 64-й сд, загінуў 7.8.1944. Пахаваны ў в. Храболы Кнышынскага пав. Беластоцкага ваяв., Польшча.

ЛЯЙЧЫНСКІ Мітрафан Піліпавіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак у 1941.

ЛЯЙЧЫНСКІ Платон Піліпавіч, прапаў без вестак.

ВЁСКА ХРУСТАЛЁВА

БАРСТОК Ягор Ягоравіч, н. у 1924, рад., памёр ад ран у чэрвені 1942.

ЛАПКОЎСКІ Канстанцін Дзмітрыевіч, н. у 1918, сярж. 62-га ап 8-й сд, прапаў без вестак у ліпені 1941.

МАТУЛЬ Аляксей Іванавіч, н. у 1905 у в. Гірдзюкі, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944 каля г. Брэст.

САФРОНЕНКА Ілья Іванавіч, н. у 1916, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

САФРОНЕНКА Міхаіл Антонавіч, прапаў без вестак.

САФРОНЕНКА Міхаіл Іванавіч, н. у 1913, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944 каля г. Брэст.

САФРОНЕНКА Міхаіл Трафімавіч, н. у 1905, рад., прапаў без вестак 23.6.1941.

САФРОНЕНКА Яўген Уладзіміравіч, н. у 1926, памёр ад ран 1.6.1945. Пахаваны ў г. Хольдзін, Германія.

САФРОНЕНКА Ягор Іванавіч, н. у 1908, рад. 813-га сп 239-й сд, загінуў 19.9.1944. Пахаваны ў в. Вэцумніекі Баўскага р-на, Латвія.

СІНЬКЕВІЧ Яўген Браніслававіч, н. у 1923 у Віцебску, рад., прапаў без вестак у сакавіку 1945.

ЯСЮКЕВІЧ Васіль Васілевіч, н. у 1921, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЯСЮКЕВІЧ Уладзімір Уладзіміравіч, н. у 1922, палітрук, прапаў без вестак у жніўні 1941.

І. П. Ляйчынскі

І. В. Цяста

ВЁСКА ЦЯСТЫ

БАГДАНАЎ Мікалай Андрэевіч, н. у 1924, рад. асобн. знішч. б-на 332-й сд, загінуў 19.9.1944. Пахаваны каля г. Радвілішкіс, Літва.

ДЗЯМЕШКА Міхаіл Цімафеевіч, н. у 1913, рад. 159-га азсп, прапаў без вестак 28.7.1944.

ЖУРАЎЛЁЎ Мікалай Давыдавіч, н. у 1912 у Лёзненскім р-не, рад., прапаў без вестак у жніўні 1941.

ЗУЕЎ Аляксандр Рыгоравіч, н. у 1906, сярж. 888-га сп 50-й сд, загінуў 1.4.1942. Пахаваны ў в. Фаміно Смаленскай вобл.

КАБЫЛІНСКІ Макар Іванавіч, н. у 1902, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

КУЗЬМІЧ Фёдар Васілевіч, н. у 1920, рад. 968-га сп 255-й сд, прапаў без вестак 17.10.1941.

МАЦЮШОНАК Міхаіл Міхайлавіч, н. у 1915, сярж., прапаў без вестак у верасні 1943.

ПАРШУТА Анатоль Аляксандравіч, рад. 239-й сд, загінуў 3.9.1944. Пахаваны каля г. Яўнелгава, Латвія.

ПАРШУТА Ігнат Іванавіч, н. у 1920, рад., п/я 557, прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПАРШУТА Мікалай Іванавіч, н. у 1925, рад. 239-й сд, загінуў 3.9.1944. Пахаваны каля г. Яўнелгава, Латвія.

РАДЗЬКО Пётр Дзмітрыевіч, рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 12.8.1944. Пахаваны ў Екабпілскім р-не, Латвія.

СВІСТУН Клім Аляксандравіч, н. у 1906, рад. 1258-га сп 378-й сд, загінуў 10.10.1944. Пахаваны ў м. Круопяй Акмянскага р-на, Літва.

ЦЯСТА Іосіф Васілевіч, н. у 1907 у в. Сакалоўшчына, рад., загінуў у нямецкім палоне ў жніўні 1941.

ЦЯСТА Мадэст Пятровіч, прапаў без вестак.

ЦЯСТА Міхаіл Цімафеевіч, н. у 1913, рад. 417-га ап 156-й сд, прапаў без вестак 25.2.1945 каля г. Ліепая, Латвія.

ЦЯСТА Пётр Нічыпаравіч, н. у 1907, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1944.

ЦЯСТА Сяргей Іванавіч, рад. 144-га сп 28-й сд, загінуў 17.8.1944. Пахаваны ў Мадонскім р-не, Латвія.

ЦЯСТА Сяргей Іпалітавіч, н. у 1919, лейт. 10-га гв. асобн. б-на мінёраў, прапаў без вестак 15.6.1943 каля воз. Окана Лепельскага р-на.

ЦЯСТА Трафім Маркавіч, н. у 1904, рад. 86-га сп 67-й арміі, загінуў 27.9.1942.

ЦЯСТА Уладзімір Пятровіч, рад. 239-й сд, прапаў без вестак 3.9.1944.

ШАРЫПА Ігнат Мікалаевіч, н. у 1906, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ШАЙТАРАВА

БАГДАНАЎ Ягор Харытонавіч, н. у 1915, рад. 74-га гв. сп 27-й гв. сд, загінуў 20.9.1942. Пахаваны ў с. Паншына Ілоўлінскага р-на Валгаградскай вобл.

БЫКАЎ Сцяпан Іванавіч, рад. 1254-га сп 378-й сд, загінуў 12.8.1944. Пахаваны ў Екабпілскім р-не, Латвія.

КАБЗУН Іван Паўлавіч, н. у 1898, рад. 1256-га сп 378-й сд, загінуў 31.7.1944. Пахаваны каля г. Ліваны, Латвія.

МУРАЎЁЎ Васіль Цярэнцьевіч, н. у Суражскім р-не, рад. 1256-га сп 378-й сд, памёр ад ран 2.8.1944. Пахаваны каля г. Ліваны, Латвія.

ПАРШУТА Віктар Аляксандравіч, н. у 1914, рад. 1256-га сп 378-й сд, загінуў 2.8.1944. Пахаваны каля г. Ліваны, Латвія.

ПЛАЦЁНАК Генадзь Антонавіч, мал. сярж. 115-га асобн. стралк. бр-ды, загінуў 27.1.1944. Пахаваны каля в. Беразнякі Гомельскай вобл.

СТАРЫКОВІЧ Леанід Захаравіч, н. у 1920 у Віцебску, рад., загінуў у нямецкім палоне 1.10.1941.

СЯТКОЎСКІ Аляксей Антонавіч, н. у 1908 у в. Лазовікі, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ХАДКЕВІЧ Віктар Васілевіч, н. у 1919, прызваны ў г. Дуброўна, ст. сярж., прапаў без вестак у верасні 1944.

ХАДКЕВІЧ Павел Яфімавіч, н. у 1909, рад., стралок, загінуў 19.9.1944. Пахаваны ў в. Вэцумніекі Баўскага р-на, Латвія.

ХАДКЕВІЧ Уладзімір Пятровіч, н. у 1924, загінуў каля г. Ленінград.

ШЫМАНСКІ Васіль Пракопавіч, н. у 1925, рад. 119-й сд, загінуў 22.9.1944. Пахаваны ў м. Сідрабене Елгаўскага р-на, Латвія.

ШЫМАНСКІ Рыгор Якаўлевіч, н. у 1907, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

Помнік землякам у в. Шайтарава

ШЫМАНСКІ Сцяпан Фёдаравіч, н. у 1911, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ВЁСКА ЮСЦІЯНАВА

БОНДАР Нікадзім Антонавіч, н. у 1913, рад., прапаў без вестак.

ВАСІЛЕЎСКІ Пётр Дзмітрыевіч, гв. сярж., мотастралок кулямётнага б-на 101-й тб, загінуў 6.8.1944 у баі за в. Рыпейкяй Біржайскага р-на, Літва.

ДЗЯМЕШКА Мікалай Цімафеевіч, н. у 1903, рад. 634-га сп 119-й сд, загінуў 12.8.1944. Пахаваны каля м. Сэрэнэ, Латвія.

ЖЫЗНЕЎСКІ Канстанцін Антонавіч, н. у 1917, рад., прызваны ў 1941, прапаў без вестак.

ЛІНЕВІЧ Макар Васілевіч, н. у 1910, рад. 144-га сп 28-й сд, прапаў без вестак 30.8.1944 каля г. Мадона, Латвія.

МАКСУЛЬ Сяргей Аляксеевіч, н. у 1926, рад. 1195-га сп 360-й сд, загінуў 7.10.1944. Пахаваны ў м. Віякшняй, Літва.

СВІСТУН Іосіф Фёдаравіч, н. у 1901, мал. сярж. 1024-га сп 311-й сд, загінуў 1.2.1945. Пахаваны каля г. Ауцэ, Латвія.

УЛЬЯНОЎСКІ Пётр Герасімавіч, н. у 1915, рад. 119-й сд, загінуў 22.9.1944. Пахаваны ў м. Сідрабене Елгаўскага р-на, Латвія.

БЫЛЫ ПРУДЗІНКАЎСКІ СЕЛЬСАВЕТ (вёскі невядомыя)

БАЛТРУШЭВІЧ Васіль Фёдаравіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

БУЛАЎСКІ Кірыл Уладзіміравіч, рад., стралок, прапаў без вестак 20.12.1941.

ДАРАВОЙ Пётр Еўдакімавіч, рад. 1115-га сп 332-й сд, загінуў 21.11.1944. Пахаваны ў г. Прыекуле, Латвія.

ПАЛЫНСКІ Іван Васілевіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ПАЛЫНСКІ Мікалай Якаўлевіч, рад., прапаў без вестак у лістападзе 1944.

ПАПКОВІЧ Павел Васілевіч, сярж., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПАРШУТА Антон Ігнатавіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ПАРШУТА Іван Аляксандравіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ХАДАРОНАК Леанід Дзмітрыевіч, рад. 1197-га сп 360-й сд, загінуў 13.8.1944. Пахаваны каля г. Радвілішкіс, Літва.

ХАДКЕВІЧ Іван Сямёнавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ШКІНДЗЕР Аркадзь Аркадзевіч, ст. сярж., прапаў без вестак у верасні 1944.

ЯДРЭЎСКІ Фёдар Нічыпаравіч, рад., прапаў без вестак у снежні 1944.

БЫЛЫ ЦЯСТОЎСКІ СЕЛЬСАВЕТ (вёскі невядомыя)

СВЯТКОЎСКІ Мікалай Васілевіч, н. у 1926, рад. 1069-га сп 311-й сд, загінуў 13.8.1944. Пахаваны каля г. Екабпілс, Латвія.

УСЦІНАЎ Фёдар Канстанцінавіч, рад., прапаў без вестак у верасні 1944.

ШАЙТАРАЎСКІ СЕЛЬСАВЕТ (вёскі невядомыя)

КАБЗУН Мікалай Сільвестравіч, н. у 1923, рад., прызваны ў Ленінградзе, прапаў без вестак у кастрычніку 1941.

КАБЗУН Цімафей Сільвестравіч, н. у 1900, прызваны ў Ленінградзе, прапаў без вестак у красавіку 1942.

ЛІЦВІН Аляксей Аляксеевіч, рад., прапаў без вестак у кастрычніку 1944.

ЯРОКІН Мікалай Мікалаевіч, н. у 1913 у Растоўскім р-не Яраслаўскай вобл., рад. 1256-га сп 378-й сд, загінуў 2.8.1944. Пахаваны ў г. Ліваны, Латвія.

Загінуўшыя воіны Чырвонай Арміі, якія былі прызваны на фронт Дрысенскім райваенкаматам

АКУЦИОНОК Иван Петрович, р. в 1899 в д. Николаевка Сиротинского р-на, ряд. 139-го гв. сп 46-й гв. сд, погиб 29.10.1944. Похоронен у г. Приекуле, Латвия.

АЛЕКСАНДРОВ Владимир Александрович, р. в д. Любовцево Чудовского р-на Новгородской обл., ряд. 47-го гв. ап. 21-гв. сд, погиб 19.2.1945. Похоронен у г. Добеле, Латвия.

АЛЕКСЕЕВ Иван Алексеевич, р. в 1909 в д. Исаково Порховского р-на Псковской обл., ряд. 360-й сд., погиб 10.10.1944. Похоронен у г. Шяуляй, Литва.

АНДРЕЕВ Петр Андреевич, р. в 1923 в Октябрьском р-не Калининской обл., ряд. 1254-го сп. 378-й сд, погиб 3.9.1944. Похоронен у м. Баложи, Латвия.

БАБИНСКИЙ Иван Владимирович, р. в 1925, ряд. 22-й армии, погиб 1.8.1945. Похоронен в г. Инстербург, Вост. Пруссия.

БАБИНЦЕВ Михаил Михайлович, р. в 1907 в Нижнем Новгороде, ряд. 332-й сд., погиб 18.9.1944. Похоронен у м. Вецмуйжа, Латвия.

БАЛАКИН Николай Васильевич, р. в 1903 в

г. Кострома, ряд. 1119-го сп 332-й сд., погиб 18.10.1944. Похоронен в Литве.

БАРАНОВ Николай Васильевич, р. в 1922 в д. Заболотье Батецкого р-на Ленинградской обл., ряд. 1119-го сп 332-й сд., погиб 23.9.1944. Похоронен у г. Рига, Латвия.

БАРДАШКЕВИЧ Григорий Николаевич, р. в 1902 в д. Званое Полоцкого р-на, ряд. 332-й сд., погиб 21.9.1944. Похоронен у г. Рига, Латвия.

БЕЛЯВСКИЙ Степан Федорович, р. в 1909 в Сараевском р-не Рязанской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд., погиб 22.11.1944. Похоронен у п. Пампали, Латвия.

БЕРДНИКОВ Алексей Андреевич, р. в 1924 в д. Усть-Ламенка Голышмановского р-на Тюменской обл., ряд. 670-го отд. минп, умер от ран 18.8.1944. Похоронен в г. Вильнюс.

БОЙКО Бронислав Станиславович, р. в 1924 в д. Струбки Полоцкого р-на, ряд. 1154-го сп 344-й сд., погиб 2.4.1944. Похоронен у г. Тукумс, Латвия.

БОРОВИКОВ Гавриил Яковлевич, р. в 1902 в д. Сиротино Шумилинского р-на, ряд. 1254-го сп 378-й сд., погиб 3.9.1944. Похоронен у м. Баложи, Латвия.

БОРОВОЙ Пётр Евдокимович, р. в 1919 в Ветринском р-не, ряд. 1115-го сп 332-й сд., погиб 21.11.1944. Похоронен у г. Лиепая, Латвия.

БУЕВ Александр Васильевич, р. в 1913 в г. Полоцк, ряд. 1119-го сп 332-й сд., погиб 29.10.1944. Похоронен в Латвии.

БУЕВИЧ Юльян Александрович, р. в 1926 в д. Задотра Суражского р-на, ряд. 47-го гв. ап, пропал без вести 21.8.1944 у г. п. Эргли, Латвия.

БЫКОВ Павел Петрович, р. в 1921, лейт. 184-го сп 56-й сд, погиб 8.1.1944, похоронен в п. Московская Славянка возле г. Санкт-Петербург.

ВИШНЕВСКИЙ Виктор Павлович, р. в 1922 в д. Горяны Полоцкого р-на, ряд. 1258-го сп, умер от ран 11.9.1944. Похоронен в м. Силениеки, Латвия.

ВОЕВОДОВ Иван Петрович, мл. лейт. 336-го сп 5-й сд, погиб 27.8.1942.

ВОЛЬВАЧЕВ Павел Иванович, р. в 1922 в Полоцком р-не, серж. п/п 05350, санинструктор, пропал без вести в декабре 1944.

ВОРОБЬЕВ Сергей Платонович, р. в 1907 в д. Захарничи Полоцкого р-на, ряд. 1191-го сп 360-й сд, умер от ран 28.1.1945. Похоронен в Латвии.

ВОРОНОВИЧ Петр Васильевич, р. в 1925 в Витебской обл., ряд. 710-го сп 219-й сд, погиб 6.3.1943. Похоронен в д. Сергейцево Пустошкинского р-на Псковской обл.

ГЛАДКОВ Алексей Никифорович, р. в 1917 в д. Подгорная Могилевской обл., ряд 1119-го сп 333-й сд, погиб 30.1.1944

ГЛИНКИН Макар Никитович, р. в 1910 в Суражском р-не Витебской обл., ряд. 1119-го сп 332-й сд, пропал без вести 24.9.1944.

ГОЛОВЛЕВ Михаил Илларионович, р. в 1916 в д. Станьки б. Богушевского р-на, ст. серж. 36-го спб, умер от ран 19.1.1942.

ГОЛУБ Михаил Андреевич, р. в 1917 в д. Пархимковичи Кировского р-на Могилевской обл., политрук, п/я 21110, пропал без вести в июле 1944.

ГОЛУБЕВ Дмитрий Петрович, р. в 1923 в Порховском р-не Псковской обл., ряд. 1252-го сп 378-й, погиб 24.8.1944. Похоронен у г. Яунелгава, Латвия.

ГОРИН Еремей Кузьмич, р. в 1924 в г. Рига, ряд. 219-го сп 71-й гв. сд, погиб 10.10.1944. Похоронен в Латвии.

ГУСАКОВ Антон Осипович, р. в 1908 в Витебской обл., ряд. 86-й сд, пропал без вести 25.4.1942 на левобережье Невы.

ДАВЫДОВ Пантелей Григорьевич, р. в 1903 в Советском р-не Курской обл., ряд. 1254-го сп 378-сд, погиб 3.9.1944 у г. Яунелгава, Латвия.

ДЕМЕШКО Владимир Васильевич, р. в 1917 в с. Новички Дисненского р-на, ряд. 318-го сп 241-й сд, погиб 21.1.1945. Похоронен в с. Поромбка, р-н Новы Сонч Тарновского воев., Польша.

ДЕНИСОВ Алексей Павлович, р. в 1906 в Кораблинском р-не Рязанской обл., ряд. 421-го сп 119-й сд, погиб 13.10.1944. Похоронен у м. Лецкава, Латвия.

ДЕСЯТНИКОВ Северьян Васильевич, р. в г. Даугавпилс (Грива), ряд. 219-го гв. сп. 72-й сд, пропал без вести 21.9.1944 в г. Добеле, Латвия.

ДОНОВ Николай Васильевич, р. в 1907 в с. Сиротино Шумилинского р-на, ряд. 1254-го сп 378-й сд, умер от ран 21.9.1944. Похоронен на ст. Туркалне, Латвия.

ЕГОРОВ Карп Егорович, р. в 1902 в д. Мишневка б. Сиротинского р-на Витебской обл., ряд. отд. истр. б-на 332-й сд. погиб 22.9.1944. Похоронен у г. Радвилишкис, Латвия.

ЕРОХИН Николай Степанович, р. в 1912 в Новосильском р-не Воронежской обл., ряд. 332-й сд, умер от ран 19.9.1944. Похоронен у г. Рига.

ЖГУНОВ Борис Архипович, р. в 1920 в г. Миасс Челябинской обл., ряд., пропал без вести в октябре 1944.

ЗАМЖИЦКИЙ Алексей Антонович, р. в 1925 в д. Завзноры Невельского р-на Псковской обл., ряд. 332-й сд, погиб 18.9.1944. Похоронен у м. Вецмуйжа, Латвия.

ЗАСИЦКИЙ Михаил Тимофеевич, р. в 1900 в д. Тановская Полоцкого р-на, ряд. 7-го спп 4-й УА, пропал без вести в сентябре 1944.

ЗАХАРКИН Иван Станиславович, р. в 1916 в д. Урядино Бельковского р-на Рязанской обл., ряд., пропал без вести в октябре 1944.

ЗУЕВ Геннадий Лукьянович, р. в 1924 в Россонском р-не, ряд 17-й отд. гв. мсп разведроты 15-й гв. сд, погиб 26.3.1943. Похоронен в г. Волчанск Харьковской обл.

ИВАНОВ Виктор Иванович, р. в 1921 в Порховском р-не Псковской обл., ряд. 1258-го сп. 378-й сд, погиб 8.11.1944. Похоронен в п. Никраце, Латвия.

ИРЖЕВСКИЙ Владимир Борисович, р. в 1922 в Витебском р-не, ряд., п/п 24626, пропал без вести в апреле 1945.

КИЕЦКИЙ Дмитрий Михайлович, р. в 1916 в б. Новодужинском р-не Смоленской обл., ряд. 21-й сд, умер от ран 25.2.1945. Похоронен у г. Елгава, Латвия.

КИСЕЛЕВ Павел Сергеевич, р. в 1924 в Слуцком (ныне Павловском) р-не Ленинградской обл., серж. 1258-го сп 378-й сд, погиб 10.10.1944. Похоронен у г. Шяуляй, Литва.

КЛОТОВ Михаил Антонович, р. в 1904 в б. Сиротинском р-не, ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 20.9.1944. Похоронен у г. Бауска, Латвия.

КОВАЛЕВ Василий Иванович, р. в 1905 в Полоцком р-не, ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 3.9.1944 у г. Яунелгава, Латвия.

КОНОБИХ Николай Васильевич, р. в 1913 в д. Копари, ряд. 159-го азпсп 4-й УА, пропал без вести 31.7.1944.

КОРНЕЕВ Сергей Андреевич, р. в 1899 в Громовском с/с Полоцкого р-на, ряд. 1115-го сп 332-й сд, погиб 23.11.1944. Похоронен у г. Лиепая, Латвия.

КОТОВИЧ Адольф Иванович, р. в 1915 в г. Витебск, ряд., пропал без вести в первый день войны.

КУЗЬМИН Иван Емельянович, р. в 1924 в д. Мозыри Шумилинского р-на, ряд. отд. истреб. б-на 332-й сд, погиб 20.9.1944. Похоронен в Радвилишкском р-не, Литва.

КРАСЬКО Владимир Иванович, р. в 1921 в г. Ленинград, ряд., пропал без вести в марте 1942.

КУДИНОВ Владимир Кузьмич, р. в 1907 в г. Москва, ряд., п/п 557, пропал без вести в январе 1942.

КУЗЯНИН Сергей Петрович, р. в 1931 в г. Ленинград, ряд. 332-й сд, умер от ран 23.9.1944. Похоронен у г. Рига.

КУРБАТОВ Андрей Ермолаевич, р. в 1920 в с. Бакуры Саратовской обл., ряд. 159-го азпсп 4-й УА, пропал без вести 31.7.1944.

ЛАВРИНОВИЧ Игнатий Панфилович, р. в 1924 в г. Даугавпилс (Грива), ряд. 219-го гв.сп. 71-й гв. сд, погиб 19.9.1944. Похоронен у г. Добеле, Латвия.

ЛАПИЦКИЙ Павел Васильевич, р. в 1918 в д. Березово Ушачского р-на, ст. лейт. 2-го арт. дивизиона 48-гв. абр., погиб 12.8.1944. Похоронен на х. Рутси у г. Выру, Эстония.

ЛАРИОНОВ Василий Иванович, р. в 1908 в Меленковском р-не Владимировской обл., ряд. отд. б-на 119-й сд, погиб 20.9.1944. Похоронен в м. Сидрабене Елгавского р-на, Латвия.

ЛЕЩИНСКИЙ Павел Владимирович, р. в 1925, ряд 272-го гв. сп 90-й гв. сд, погиб 9.2.1944. Похоронен у д. Казаки Витебского р-на.

ЛИСОВСКИЙ Егор Лаврентьевич, р. в 1908 в д. Заборье Россонского р-на, ряд. 59-го гв. сп 21-й гв. сд, умер от ран 21.9.1944. Похоронен на х. Стаудени, Латвия.

МАЗКОВ Егор Михайлович, р. в 1927 в д. Стадолы Полоцкого р-на, ряд. 1115-го сп 332-й сд, пропал без вести 24.10.1944 у г. Лиепая.

МАКАРЕНОК Николай Никитич, р. в 1905 в д. Сергеенки Россонского р-на, ряд., пропал без вести в декабре 1944.

МАКНЯ Владимир Викторович, р. в 1907 в г. Санк-Петербург, ряд, санитар., пропал без вести в сентябре 1944.

МАЛЕНКОВСКИЙ Владимир Устинович, ряд., п/п 62926, пропал без вести 6.4.1943.

МАЛИНОВ Антон Васильевич, р. в 1913 в Ветлужском р-не Нижегородской обл., ряд. 69-го гв. сп 21-й гв. сд, погиб 21.8.1944. Похоронен у д. Раусени, Латвия.

МАЛИНОВ Пётр Васильевич, р. в 1924 в д. Груздино Чудовского р-на Новгородской обл., ряд. 365-го сп 119-й сд, погиб 12.8.1944.

МАРКОВ Иван Матвеевич, р. в 1901 в Даугавпилском р-не Латвии, ряд. 1067-го сп 311-й сд, погиб 28.1.1945. Похоронен в г. Пилы, Польша.

МАСКОВ Герасим Михайлович, р. в 1914 в Полоцком р-не, ряд. 817-го сп 239-й сд, умер от ран 30.11.1944. Похоронен в г. Даугавпилс.

МАСЬКО Анатолий Григорьевич, р. в 1918 в д. Мерзляки Витебской обл., ряд. 239-й сд, погиб 3.9.1944.

МЕЛЬНИКОВ Моисей Павлович, р. в 1901 в г. Жлобин, политрук, пропал без вести в сентябре 1941.

МИХАЛЬЧЕНКО Андрей Захарович, р. в 1911 в Витебском р-не, ряд. 511-го сп 239-й сд, пропал без вести 21.9.1944.

МИХАЛЬЧЕНОК Леонид Антонович, ряд. 1192-го сп 360-й сд, погиб 1.4.1944. Похоронен у д. Козодои Полоцкого р-на.

МОИСЕЕВ Иван Максимович, р. в 1921 в Житнинском с/с Чашнинского р-на Челябинской обл., ряд. 159-го азпсп 4-й УА, пропал без вести 26.10.1944.

МУРЗИН Василий Михайлович, р. в 1915 в д. Топово Линдовского р-на Нижегородской обл., ряд. 159-го азсп 4-й УА, пропал без вести 31.4.1944.

НЕСТЕРЁНОК Иван Сафронович, р. в 1898,

ряд. 159-го азсп 4-й УА, погиб 15.1.1944. Похоронен у д. Боёк (ст. Клястицы) Невельского р-на Псковской обл.

ОБОЛОК Тимофей Николаевич, р. в 1904 в д. Стришино Полоцкого р-на, ряд., погиб 25.12.1944.

ПАСТЕРНАКОВ Фёдор Денисович, р. в Сиротинском с/с Шумилинского р-на, ряд. 421-го сп 119-й сд, погиб 4.9.1944 у д. Кукуле ок. г. Бауска, Латвия.

ПЕНЬКОВ Пётр Васильевич, р. в 1901 в д. Яцивцы Новосельского р-на Тернопольской обл., ряд. 813-го сп 239-й сд, погиб 2.8.1944. Похоронен у г. Екабпилс, Латвия.

ПЕТРОВСКИЙ Фёдор Иосифович, р. в 1925 в б. Дисненском р-не Витебской обл., ряд. 220-го сп 79-й сд, погиб 16.4.1945. Похоронен у г. Заксендорф, Германия.

ПЕТУХОВ Михаил Иванович, р. в 1906 в д. Литвиновичи Брестского р-на, ряд., пропал без вести в 1941.

ПЕТУХОВ Пётр Иванович, р. в 1911 в д. М. Баево Дубровенского р-на, кап. отд. гв. уч. бат-на 47-й гв. сд, погиб 2.11.1943. Похоронен в д. Шульгиевка Солонянского р-на Днепропетровской обл.

ПИСКУНОВ Дмитрий Андреевич, р. в 1925 в д. Топурки Россонского р-на, ряд. 274-го гв. сп 90-й гв. сд, погиб 20.10.1944. Похоронен у м. Пикеляй, Литва.

ПРЕЙД Николай Петрович, р. в 1909 в Витебской обл., ряд. 332-й сд, погиб 18.9.1944. Похоронен в п. Вецумниеки Бауского р-на, Латвия.

ПРИБЫТКОВСКИЙ Владислав Владиславович, р. в 1905 в Минске, серж., пропал без вести в октябре 1944.

ПУЗИКОВ Леонтий Петрович, р. в 1900 в б. Калининской обл., ряд. 735-го сп, умер от ран 7.8.1944. Похоронен в д. Липники Поставского р-на.

ПУКАН Владимир Николаевич, р. в 1915 в д. Крынки Полоцкого р-на, старш., пропал без вести в мае 1944.

ПЧЁЛКА Евгений Степанович, р. в 1922 в д. Ковалевщина б. Ветринского р-на, ряд., пропал без вести в августе 1945.

РАСТЕГАЕВ Михаил Иванович, р. в 1908 в с. Шаркан, Удмуртия, ряд. отд. б-на 119-й сд, погиб 20.9.1944. Похоронен в м. Сидрабене Елгавского р-на, Латвия.

РОГАНОВ Александр Иванович, г. в 1916 в г. Псков, лейт. 291-го скп 6-й свкд, погиб 14.1.1945. Похоронен в м. Штелишкен, р-н Пилькален, Пруссия.

РЫЖКОВ Иван Семёнович, р. в 1921 в д. Новая Каменка Алтайского края, ряд. 159-го азсп 4-й УА, пропал без вести 31.9.1944.

СЕЛЕЗНЁВ Василий Алексеевич, р. в 1907 в Ржевском р-не Тверской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд,погиб 4.9.1944. Похоронен у г. Яунелгава, Латвия.

СЕРГЕЕВ Александр Григорьевич, р. в 1925 в д. Оболица Солецкого р-на Новгородской обл., 531-го сп 164-й сд, погиб 18.4.1945 под г. Лиепая, Латвия.

СЛЕСАРЕВ Семён Петрович, р. в 1913 в д. Б. Легина б. Сиротинского р-на, ряд. 1119-го сп 332-й сд, пропал без вести 24.9.1944.

СКОРОБОГАТОВ Владимир Петрович, р. в 1918 в д. Бокай Чертковского р-на Ростовской обл., ряд. 159-го азсп 4-й УА, пропал без вести 23.7.1944.

СОМОВИЧ Константин Иванович, р. в 1912 в д. Вымно б. Суражского р-на, ряд., пропал без вести в сентябре 1944.

СОРОКИН Михаил Кириллович, р. в 1910 в д. Заполье Полоцкого р-на, ряд., пропал без вести в октябре 1944.

СУПРУН Николай Афанасьевич, р. в 1915 в д. Викторуново, зам. командира б-на 738-го сп, пропал без вести в декабре 1941.

СТЕГАТЕЛЬ Василий Трифонович, р. в 1922 в д. Заболотье Россонского р-на, ряд. 219-го гв. сп. 71-й гв. сд, погиб 21.9.1944. Похоронен у г. Приекуле, Латвия.

СТРОГАНОВ Алексей Алексеевич, р. в 1910 в г. Витебск, ряд. 1115-го сп 332-й сд, погиб 30.10.1944. Похоронен у г. Лиепая, Латвия.

СУРОВЕЦ Леонид Адамович, р. в 1916 в г. Рига, пропал без вести в январе 1945.

СЫРОМЯТНИКОВ Терентий Малахович, р. в 1898 в Витебской обл., ряд. 159-го азсп 4-й УА, пропал без вести 23.7.1944.

ТАРАСЕНКО Андрей Никитович, р. в 1906 в д. Дрибин Лиозненского р-на, ряд., п/п 95886, пропал без вести в феврале 1945.

ТЕПЛЯКОВ Иван Васильевич, р. в 1906 в с. Володарка Киевской обл., ряд. 332-й сд, погиб 18.9.1944. Похоронен в п. Вецумниеки Бауского р-на, Латвия.

ТИТОВ Дмитрий Харитонович, р. в 1926 в д. Беловодка Полоцкого р-на, ряд. 239-й сд, пропал без вести 3.9.1944.

ТОРБЕЕВ Ефрем Фёдорович, р. в 1912 в д. Выгорки б. Сиротинского р-на Витебской обл., ряд. 511-го сп 239-й сд, погиб 22.12.1944. Похоронен у г. Салдус, Латвия.

ФЕДУЛОВ Михаил Иванович, р. в 1918 в д. Надежда Сафоновского р-на Смоленской обл., ряд., пропал без вести в сентябре 1944.

ФЕДОРЕНКО Ефим Федосович, р. в 1897 в Бабиничском с/с б. Суражского р-на, ряд, пропал без вести в январе 1945.

ФИКСМУЛИН Михаил Семенович, р. в 1908 в г. Псков, ряд., пропал без вести в декабре 1941.

ХОДИКОВ Александр Николаевич, р. в 1922 в д. Горяны Полоцкого р-на, ряд., пропал без вести в марте 1945.

ХОХЛОВ Иосиф Ефимович, р. в 1914 в б. Сиротинском р-не Витебской обл., ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 16.10.1944. Похоронен у м. Виекшняй, Литва.

ЦВЕТКОВ Антон Васильевич, р. в 1920 в Витебской обл., ряд. 377-го отд. миннсб, пропал без вести 5.9.1941.

ЧЕРТКОВ Иван Филиппович, р. в 1913 в д. Громово Монастырщинского р-на Смоленской обл., ряд. 1119-го сп 332-й, умер от ран 29.10.1944. Похоронен в м. Жемале Мажейкского р-на, Литва.

ШАКИРЬЯНОВ Акзам Шакирьянович, р. в 1914 в Башкирии, ряд. 1254-го сп 378-й сд, погиб 3.9.1944. Похоронен ок. д. Баложи, у г. Яунелгава, Латвия.

ШКОДИН Устин Кузьмич, р. в 1908 в г. Витебск, ряд. 47-й сд, погиб 24.12.1944. Похоронен у г. Салдус, Латвия.

ШУБЕНКОВ Александр Сидорович, р. в 1919 в Андреевском р-не Смоленской обл., ряд. 124-й сд, погиб 13.4.1945. Похоронен в г. Ловеркайн, Вост. Пруссия.

ЭЙЗНЕР Виталий Александрович, р. в 1918 в Оленинском р-не Тверской обл., ряд. 817-го сп 239-й сд, погиб 20.9.1944. Похоронен у п. Вецмуйжа, Латвия.

Загінуўшыя воіны Чырвонай Арміі, якія былі прызваны на фронт Асвейскім ваенкаматам

БОГУЧЕВСКИЙ Иван Петрович, р. в 1921 в Акмолинской обл., ряд. 716-го сп 157-й сд, погиб 21.11.1942. Похоронен у г. Волгоград.

БОРОДУЛИН Иван Иванович, р. в 1920 в д. Шуронка Бродокалмацкого р-на Челябинской обл., ряд. 598-го сп 207-й сд, погиб 27.4.1945. Похоронен на х. Блюменталь пров. Браденбург, Германия.

ВОЗЬМИТЕЛЕВ Михаил Леонтьевич, р. в 1916 в д. Чижовка Дубровенского р-на, капитан 580-го сп 188-й сд, погиб 9.4.1944. Похоронен в д. Гребениха Раздельненского р-на Одесской обл.

ДОБРОМЫСЛОВ Наум Григорьевич, р. в 1905 в б. Сиротинском р-не, ряд. 159-го азсп 4-й УА, погиб 21.11.1942. Похоронен на ст. Ст. Торопа Тверской обл.

ЕРМОЛАЕВ Александр Егорович, р. в 1923 в д. Ропно Полоцкого р-на, ряд. 488-й отд. разведроты 219-й сд, погиб 10.3.1944. Похоронен в д. Сергейцево б. Пустошкинского р-на Псковской обл.

ЗАЙЦЕВ Михаил Михайлович, р. в 1906 в Ржевском р-не Тверской обл., ряд. 319-й сд, погиб 24.8.1944. Похоронен у г. Екабпилс, Латвия.

ЖУКОВ Василий Павлович, р. в 1923 в д. Глубокое Себежского р-на Псковской обл., ряд. 1191-го сп 357-й сд, погиб 19.11.1943. Похоронен у д. Кругляки Витебской обл.

ЗАЙЦЕВ Владимир Михайлович, р. в 1926 в д. Юховичи Россонского р-на, ряд., пропал без вести в октябре 1944.

ЗУБАРЕВ Иван Акимович, р. в 1926 в Витебской обл., ряд. 1069-го сп 311-й сд, погиб 12.3.1945. Похоронен у д. Бухгольц, Померания.

КАРТЫШКО Сергей Егорович, р. в г. Полтава, ряд. 735-го сп 166-й сд, умер от ран 21.2.1944. Похоронен в д. Кончаны Городокского р-на.

КОЗЫРЕНКО Иван Аверьянович, р. в 1910 в д. Беруздаки Мстиславского р-на Могилевской обл., ряд. Пропал без вести в мае 1945.

КРАСЬКО Бронислав Климентьевич, р. в 1918 в Бешенковичском р-не, мл. серж. 250-го мсп, погиб 26.8.1942. Похоронен у д. Костино Кармановского р-на Смоленской обл.

ЛАПКОВСКИЙ Иван Дмитриевич, р. в 1914 в д. Мечи Лудзенского р-на Латвии, ряд. Пропал без вести в сентябре 1944.

ЛЕОШКО Матвей Степанович, р. в 1919 в д. Норово Витебской обл., ряд. 94-го сп 21-й Пермской сд, погиб 18.10.1941. Похоронен в с. Озерки Подпоржского р-на Ленинградской обл.

МАЛИНОВСКИЙ Константин Петрович, р. в 1923 в г. Москва, мл. серж. 45-го дсп 42-й сд, умер от ран 21.8.1943. Похоронен в г. Спас-Деменск Калужской обл.

МУРАШКО Иван Казимирович, р. в 1919 в д. Хотавичи Климовичского р-на Могилевской обл.; серж. 292-го ап 128-й сд, погиб 14.10.1942. Похоронен в д. В. Назия Мгинского р-на Ленинградской обл.

ОРЛОВ Иван Васильевич, р. в 1918 в с. Родионовка Мстиславского р-на Могилевской обл., лейт., ком. батареи 316-го лап 22-й сд, погиб 20.8.1944. Похоронен в с. Ситце Картницкой вол. Варшавского воев., Польша.

ПАХОМЕНКО Николай Иванович, р. в 1924 в г. Полоцке, ряд. 806-го сп 235-й сд, погиб 9.8.1944. Похоронен в г. Радвилишкис, Литва.

ПЕДЮШИН Пётр Ульянович, р. в 1918, ряд. 133-го сп 44-й сд, пропал без вести 19.12.1942.

ПУГАЧЕВ Василий Антонович, р. в 1917 в Ушачском р-не, серж., пропал без вести в августе 1944.

РЫСОВЕЦ Пётр Никифорович, р. в 1908 в

Дзержинском р-не Минской обл., лейт. 81-го отб. 25-й сд. погиб 29.12.1941. Похоронен в Графской балке у г. Севастополь.

СВИНКИН Лев Натанович, р. в 1906 в г.п. Богушевск, ряд., пропал без вести в августе 1941.

СЛЫШКИН Сергей Степанович, р. в 1918 в д. Юрково Горецкого р-на Могилевской обл., серж., пропал без вести в июле 1941.

СТАРОВОЙТОВ Михаил Петрович, р. в Витебской области, серж. 817-го сп 239-сд, погиб 24.11.1944. Похоронен в м. Пампали, Латвия.

ТАРАСОВ Пётр Родионович, р. в 1918 в д. Заречане Полоцкого р-на, ряд. 486-го сп, пропал без вести в январе 1944.

ТРУСОВ Дмитрий Стефанович, р. в 1911 в Кричевском р-не, ряд. Пропал без вести в июле 1944.

ШЛЯХТЕНКО Иван Пименович, р. в 1915 в Витебской обл., лейт. 705-го сп 121-й сд, пропал без вести в 1943.

ШПАКОВСКИЙ Александр Павлович, р. в 1911 в Старобинском р-не, пропал без вести в 1941.

ЯСКЕВИЧ Аркадий Александрович, р. в 1924 в Россонском р-не, ряд. 1195-го сп 360-й сд, погиб 5.5.1944. Похоронен у д. Тихоново Полоцкого р-на.

Ваеннаслужачыя — ураджэнцы Верхнядзвінскага раёна, якія загінулі ў час праходжання службы ў Савецкай Арміі ў пасляваенны перыяд

АНАНЧАНКА Уладзімір Сяргеевіч, н. у 1968 у в. Адамова, рад. механік-вадзіцель, загінуў 18.10.1989 у авіякатастрофе. Пахаваны ў г. Белград Адэскай вобл.

БАГДАНАЎ Пётр Уладзіміравіч, н. у 1962 у в. Вышнарава, рад., памёр 17.4.1971 у г. Патсдам, Германія.

БАЛАШОНАК Аляксандр Валяр'янавіч, н. у 1968 у в. Валынцы, рад., снайпер пагранзаставы, памёр ад агнястрэльнай раны ў 1988. Пахаваны ў г. Кізыл-Арват, Туркменія.

БУРАК Пётр Пятровіч, н. у 1961 у в. Антонава, рад., памёр 22.5.1979 у г. Веймар, Германія.

ВАРАШЫЛАЎ Анатоль Канстанцінавіч, н. у 1964 у в. Зябкі, рад., загінуў пры выкананні службовых абавязкаў у 1983.

ВІШНЯКОЎ Пётр Пятровіч, н. у 1952 у в. Пятроўшчына, кап., кам. батарэі, загінуў пры выкананні службовых абавязкаў 25.6.1988. Пахаваны ў г. Санкт-Пецярбург.

ГІРДЗЮК Павел Гаўрылавіч, н. у г. Верхнядзвінску, рад., сапёр 297-га ісапб., загінуў 7.6.1944. Пахаваны на ст. Памяранне Ленінградскай вобл.

ГРЫЦКЕВІЧ Васіль Уладзіміравіч, н. у 1963 у в. Разуліна Дзёрнавіцкага с/с, токар Кіраўскага завода ў г. Санкт-Пецярбург, член спартыўнага клуба дэсантнікаў, загінуў 9.1.1985.

ГУРЧОНАК Аляксандр Уладзіміравіч, н. у в. Адамова, рад., памёр 16.9.1988.

ДРОБАТАЎ Віктар Ягоравіч, н. у 1946 у в. Боркавічы, сярж., памёр 23.3.1969.

ЗАЛЯЦІЛА Аляксандр Рыгоравіч, н. у 1920 ў в. Стрыжано, загінуў у баі з бандэраўцамі.

ЗАЛЯЦІЛА Васіль, н. у в. Бажкі, загінуў у Зах. Беларусі пры ліквідацыі банд.

ЗАМБАР Эдуард Нічыпаравіч, н. у 1933 у в. Крэўнікі, рад., загінуў 16.3.1955. Пахаваны ў с. Нежына Раздольненскага р-на Прыморскага краю.

ЗЯЛКОЎСКІ Віктар Іосіфавіч, н. у 1943 у в. Новы Лад, служыў на касмадроме Байканур, загінуў 28.3.1968 пры выкананні службовых абавязкаў. Пахаваны ў в. Боркавічы.

КАЗАЧОНАК Аляксандр Міхайлавіч, н. у г. Верхнядзвінску, рад., загінуў пры выкананні службовых абавязкаў 4.1.1983.

КАРПІНСКІ Іван Зынонавіч, н. у в. Юльянова, рад., памёр 18.11.1946 у г. Веймар, Германія.

КАШЫЦКІ Аляксандр Аляксандравіч, н. у 1922 у г. Дрыса, памёр ад цяжкіх ран 17.4.1948 пры выкананні службовых абавязкаў. Пахаваны на могілках Антакальніс у г. Вільнюс.

КЛЯНОЎСКІ Фелікс Феліксавіч, н. у 1942 у в. Несцеры, яфр., загінуў 29.8.1964 у аўтамабільнай катастрофе.

ЛАЎЧЫНОЎСКІ Віктар Віктаравіч, н. у 1916 у в. Міснікава Бігосаўскага с/с, памёр у шпіталі.

П. П. Вішнякоў

ЛЯСНІЧЫ Вячаслаў, н. у 1941 у в. Луначарскае, загінуў пры выкананні службовых абавязкаў у 1959 г. у Навашахцінску.

МАКСУЛЬ Уладзімір Сямёнавіч, н. у 1960 у в. Рагелева, рад., памёр 22.10.1980.

МАЦУЛЕВІЧ Леанід Людвігавіч, н. у 1936 у в. Гарбулі, рад., загінуў 3.6.1964.

МАЦУЛЕВІЧ Уладзімір Уладзіміравіч, н. у 1960 у в. Стралкі, рад., загінуў 25.9.1980.

МОТУЖ М.В., н. у в. Муквяціца, памерла 8.11.1947 у палявым шпіталі. Пахавана ў г. Нов. Соль, Польшча.

НАРКЕВІЧ Генадзь Антонавіч, н. у 1955 у в. Балоціна, рад., загінуў 5.8.1976.

ПАПКОВІЧ Аляксандр Эдуардавіч, н. у 1973 у в. Бабарыкі, курсант, загінуў 4.3.1991 пры выкананні службовых абавязкаў.

ПАПКОВІЧ Леанід Ігнатавіч, н. у 1919 у г. Дрыса, сувязіст, п/п 73875, памёр ад ран у 1946. Узнагароджаны ордэнам Чырвонай Зоркі.

РАДЗІЁНАЎ Аляксандр Антонавіч, н. у 1928 у в. Нарубні, з 1943 — партызан-добраахвотнік, загінуў у арміі 9.8.1946. Пахаваны ў г. Алітус, Літва.

САЎЧАНКА Уладзімір, н. у 1925 у в. Бялькоўшчына, загінуў пасля вайны пры ліквідацыі банд.

СЕДЛАВЕЦ Генадзь Сяргеевіч, н. у 1951 у в. Страшныя, загінуў 18.7.1971 пры выкананні

А. А. Ясюкевіч

службовых абавязкаў у г. Аблучча, Яўр. аўт. вобл.

ХМЯЛЬНІЦКІ Аляксандр Уладзіміравіч, н. у 1953 у в. Свольна, загінуў у ліпені 1972 у г. Патсдам, Германія.

ШАСТАКОЎ Мікалай Нічыпаравіч, н. у в. Бялькоўшчына, загінуў пасля вайны пры ліквідацыі банд.

ЯСЮКЕВІЧ Аляксей Аляксандравіч, н. у 1958 у в. Зашчырына, рад., памёр 21.1.1977.

ЯСЮКЕВІЧ Мітрафан Паўлавіч, н. у 1923 у в. Урагава, ст. сярж., загінуў 19.7.1945 у Чарамхоўскім р-не Іркуцкай вобл.

Загінулі ў Афганістане

ДЗЕВЯКОВІЧ Аляксандр Сцяпанавіч, н. 1.5.1941 г. у в. Шалягова. У 1955 г. скончыў 7 класаў, у 1960 г. — Боркавіцкае ПТВ. У 1960—1963 гг. служыў у Савецкай Арміі. У 1964 г. скончыў Арцёмаўскую аўташколу Прыморскага краю.

У кастрычніку 1982 г. служачы А.С. Дзевяковіч па аргнабору Віцебскім аблваенкаматам накіраваны ў Афганістан у 246-ю кватэрна-эксплуатацыйную часць. Быў вадзіцелем. 10.1.1983 г. у час паездкі на заставу аўтамашына падарвалася на міне. А.С. Дзевяковіч быў цяжка паранены. 11.1.1983 г. памёр у шпіталі. Пахаваны ў в. Ропна Полацкага раёна.

САВІЦКІ Аляксей Мікалаевіч, н. 22.6.1962 г. у в. Бялькоўшчына. У 1979 г. скончыў Верхнядзвінскую сярэднюю школу №2, курсы пры заводзе «Вымяральнік» у Наваполацку. Працаваў токарам-фрэзероўшчыкам. У сакавіку 1982 г. прызваны ў Савецкую Армію Наваполацкім ГВК. Службу праходзіў у Ашхабадзе. Летам 1981 г. накіраваны ў Афганістан. Быў камандзірам аддзялення вадзіцеляў.

11.3.1982 г. малодшы сяржант А.М. Савіцкі разам з баявымі сябрамі суправаджаў аўтакалону з грузам. Калона трапіла ў засаду душманаў. Завязаўся бой, у якім ён загінуў. Пахаваны на Гейжанаўскіх могілках у Верхнядзвінску. Пасмяротна ўзнагароджаны ордэнам Чырвонай Зоркі.

УЛАШЭВІЧ Сямён Паўлавіч, н. 10.6.1943 г. у в. Боркавічы. У 1978 г. скончыў 8 класаў, у 1980 г. — Боркавіцкае ПТВ-170. Працаваў слесарам на лесапункце. У 1981 г. прызваны ў Савецкую Армію. Служыў у Афганістане.

А. М. Савіцкі

С. П. Улашэвіч

2.11.1982 г. група баявых сяброў пры выхадзе на баявое дзяжурства, у складзе якой быў С.П. Улашэвіч, была абстраляна. Сямён заняў абарону і, умела выкарыстоўваючы складкі мясцовасці, павёў агонь з аўтамата. У гэтым баі ён быў смяротна паранены. Пахаваны на Гуручонкаўскіх могілках ў в. Боркавічы. Пасмяротна ўзнагароджны ордэнам Чырвонай Зоркі.

ШЭЎЧАНКА Міхаіл Іванавіч, н. 1.7.1962 г. у в. Антонаўка Касцюковіцкага раёна. У 1977 г. скончыў Расіцкую васьмігадовую школу, у 1981 г. — Гарадоцкі саўгас-тэхнікум. Працаваў электрамеханікам у калгасе «Кастрычнік» Міёрскага раёна. У 1981 г. Верхнядзвінскім ваенкаматам прызваны ў Савецкую Армію. У маі 1982 г. накіраваны ў Афганістан.

14.10.1982 г. малодшы сяржант М.І. Шэўчанка ў баі з душманамі атрымаў цяжкае раненне і памёр. Пахаваны ў в. Расіца. Пасмяротна ўзнагароджаны ордэнам Чырвонай Зоркі.

ЯРОМЕНАК Пётр Мікалаевіч, н. 29.7.1961 г. у в. Чапаеўская. У 1976 г. скончыў 8 класаў Асвейскай сярэдняй школы, у 1980 г. — Малнаўскі саўгас-тэхнікум у Латвіі. Працаваў шафёрам у калгасе імя Жданава. У 1980 г. прызваны Верхнядзвінскім РВК у Савецкую Армію. Служыў у Афганістане.

13.8.1982 г. малодшы сяржант П.М. Яроменак нёс службу па ахове сховішча боепрыпасаў у гарах «на кропцы». У ходзе перастрэлкі з душманамі быў цяжка паранены ў грудзі, памёр па дарозе ў санчасць. Пахаваны ў в.Кастрова. Пасмяротна ўзнагароджаны ордэнам Чырвонай Зоркі.

З пісьмаў Міхаіла Шэўчанкі родным

Прывітанне з Кундуза. Добры дзень, мае дарагія родныя! З палымяным салдацкім прывітаннем ваш сын Міхаіл. Даруйце за доўгае маўчанне, але я спадзяюся, што вы мяне зразумееце... Мамачка, думаў я думаў, круціў і так і гэтак, але нічога не здолеў прыдумаць. І тады вырашыў, хай лепш горкая праўда, чым падман. Мама, толькі ты не ўпадай у роспач, будзь мужнай. Са мною ўсё добра. Гэты горад знаходзіцца ў Афганістане. Не бядуйце, я служу ў сваёй дывізіі і займаюся справай па спецыяльнасці. Хаджу ў нарады і ўсё... Сёння аблысіўся налыса. Тут вельмі горача і пыльна, усе так ходзяць. Зараз спякота да 50°. Ды буду прывыкаць, бо мне служыць тут яшчэ доўга...

...Служба ідзе, як і раней. Час ляціць хутка. А як стану ездзіць на аперацыі, пойдзе яшчэ хутчэй. Надвор'е з кожным днём усё гарачэй, усё навокал стала нібы порах, адно ваду гоніш ды гоніш, есці не хочацца. Кормяць тут выдатна, кожны дзень фільмы. Часта прывозяць канцэрты... Мяркую, што служыць тут лепей, чым у Саюзе. Адна толькі розніца, што тут ідзе неаб'яўленая вайна. Да страляніны ўжо прывык, нават не звяртаю ўвагі...

...Да спякоты прывык. Пэўна, як прыеду дадому, буду замярзаць... Мама, ты пішаш, каб я служыў так, каб вам за мяне не было сорамна. Дык я запэўніваю, што за мяне сорамна не будзе, як бы там ні сталася. З нецярплівасцю чакаю ліста ад пляменніка, спадзяюся, ён з бабуляй дзядзьку напіша. Пішыце, як вы там. Добра, хоць сена накасілі. Шкада, што мяне там не было...

Прывітанне з Кундуза. Добры дзень, дарагія родныя! Паведамляю вам, што я жывы і здаровы, чаго і вам жадаю. Служба мая ідзе нармальна. Ужо хутка загад. А там і год застанецца. Памаленьку цягнем нарады. Але хутка павінна прыехаць замена, і ў нарады не будзем хадзіць. Іншы раз бывае і выездаў няма, ходзіш па палку з кутка ў кут, ледзь не шалееш. Але вечарам хоць фільм паглядзіш, душу адвядзеш.

Напішыце, дзе працуе Шэнда М. Ці скончыў Колька Кудраўцаў тэхнікум, а Мітрохін таксама? Пішыце, як ваша здароўе, што ў вас новага. Перадавайце прывітанне Валодзю, Тані, Сярожу. Як ён там, вялікі ўжо? Вышліце яго фотку, я вельмі чакаю. Я яму пісьмо напісаў, чакайце. Пра мяне не перажывайце. Не нервуйцеся дарма. Я ж выконваю інтэрнацыянальны абавязак Савецкага салдата. І не зганьбую сябе і вас. Пішыце, ці пачалі вы капаць бульбу і ці добрая яна? Я б зараз паеў дамашняй. А то тут як гумавая і без смаку. Надвор'е, як і раней. Спякота пачала пакрыху сціхаць. Вось і ўсё. Да пабачэння. Чакаю хуткага адказу. Міша. Перадайце прывітанне суседзям. Чакаю адказу...

1982.

М. І. Шэўчанка

П. М. Яроменак